

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ΑΦΙΕΡΩΘΕΙΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΤΑ ΤΟΝ ΠΡΙΝΚΙΠΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΑΤΟΝ ΑΡΜΟΣΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗΙ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΤΗΝ 15^{ην} ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ
ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Ι ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Γραφεία «Σπινθήρος» εν Χαλέπα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΡΩΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

- ΗΓΕΜΟΝΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ
Περί άδειας προς έκδοσιν «Σπινθήρος».
- ΤΗΙ Α. Β. Υ.
- Άφιέρωσις.
- ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ
Τό πρόγραμμα μας.
- ΑΝΝΗΣ Ν. ΣΕΡΟΥΤΙΟΥ
«Σπινθήρ».
- ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ ΚΑΖΑΖΗ
Κρήτης ένεστώς και μέλλον.
- ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΑΡΤΖΩΚΗ
Ένα άρωμα (Ποίημα).
- ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ Ι. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ
Φαύστος (Τραγωδία Γκαίτε).
- ΣΠΥΡ. Η. ΛΑΜΠΡΟΥ
Οί Άρκολέοντες τής Κρήτης.
- ΑΡΤΕΜ. ΛΑΝΔΡΑΚΗ
Καλλιτεχνικάί γραμμαί.
- Ζ. Α. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ
Δύο λέξεις.
- ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ι. ΔΑΣΚΑΡΗ
Ήθοποιόι και θεατροίνοι.
- ΜΑΡΙΚΑΣ ΠΙΠΙΖΑ ΜΑΝΤΖΟΥΝΗ
Έστο λευκό σου μαντήλι (Ποίημα).
- ΓΕΩΡΓ. ΔΙΑΜΑΝΤΗ
Άκλαντος...; (Ποίημα).
- Δ Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ή σύγχρονος ποιησις
- ΑΡΤΕΜ. ΛΑΝΔΡΑΚΗ
Ποιητικάί άναμνήσεις.
- ΕΙΚΟΝΕΣ 2 — ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ Α'

ΤΕΥΧΟΣ Α'

15 Ιανουαριον — 1902

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Φρ. Χρ. 6

Όρος άπαράβατος
ή προπληρωμή.

Αριθ. Διαταγμ. 380.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

ΠΕΡΙ ΑΔΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΕΚΔΟΣΙΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ "ΣΠΙΝΘΗΡ,"

ΗΜΕΙΣ ΠΡΙΓΚΙΨ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΑΤΟΣ ΑΡΜΟΣΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗ,

Έχοντες υπό όψει τὰ άρθρα 109 τοῦ Συντάγματος καὶ 6 τοῦ περὶ τύπου νόμου, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Συμβούλου, ὑποβαλλομένη μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑπὸ τοῦ άρθρου 7 ἀναγραφομένων διατυπώσεων.

Ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν

Χορηγοῦμεν εἰς τὴν Ἀρτεμισίαν I. Λαυδράκη ἄδειαν πρὸς ἔκδοσιν ἐν Χαρίοις ἐγκυκλοπαιδικῶν περιοδικῶν μὴ περιέχοντος πολιτικῆς ἔλην ὑπο τὸν τίτλον «Σπινθήρ».

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Συμβούλων ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσίς καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Βερσατόρφ τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1901.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Μ. Ρ. Κούνδουρος

* Ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ἀριθμὸν 59 φύλλον τοῦ Β' τεύχους τῆς Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Κρητικῆς Πολιτείας τοῦ 1901.

ΑΦΙΕΡΩΣΙΣ

ΠΡΟΣ

ΤΗΝ Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΤΑ

ΤΟΝ ΠΡΙΓΚΙΠΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΑΤΟΝ ΑΡΜΟΣΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

ΙΣ Σὲ γενὰρ βλαστὲ τοῦ Βασιλικῆς Οἴκου τῶν Ἑλλήνων, γλυκεῖα καὶ παρήγορος
τοῦ Ἔθρουσ μας ἐλπίς, φωτοβόλος λιμπὰς τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν,

Εἰς Σέ, ὅστις Θεῖα Προνοῖα ἀπεστάλη ἡμῖν καὶ ὅστις ἐπόλῳσας τὰς βαθείας τῆς
Κρήτης πληγὰς ἐπιγύσας τὸ βάλσαμον τῆς γλυκείας προσδοκίας,

Εἰς Σέ, ὑπὸ τῆς στιβαρᾶς χειρὸς τοῦ ὁποῖου ἐκλίμπρως πηδαιλιουχεῖται τὸ
νεότευκτον Κρητικὸν σκάφος, ὅπερ ὑποβοηθούμενον ὑπὸ τῆς ἠδυνόου αἵρας τῆς
ἐλευθερίας ὀλοταγῶς βαίνει πρὸς τὸν ποθητὸν τῆς ἐθνικῆς μας ἀποκαταστάσεως λι-
μῆνα, ἐν ᾧ μετ' οὐ πολὺ θὰ ἐλλιμενισθῇ,

Εἰς Σέ, ὅστις πᾶσαι αἱ σκέψεις ἀφιερῶνται εἰς τὰ ἐθνικὰ ἡμῶν συμφέροντα
καὶ ὅστις εἰς ἓν σημείον ἀφορᾶς τὴν ἔνωσιν τῶν Παρελλήνων καὶ ἕνα σκοπὸν ἔχεις, τὴν ἀνάστασιν
τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος,

Εἰς Σέ, ὅστις πολλὰκις μᾶς ἐπέδειξας τὴν μεγάλην Ἑλληνικὴν Σου καρδίαν, ἀφιερῶ μετὰ
βαθέως σεβασμοῦ τὸ ὑπ' ἐμοῦ ἐκδιδόμενον περιοδικὸν «Σπινθήρ» τὸ πρῶτον πνευματικὸν ἔργον
Κρήσης, εἰς ἐλαγίστην ἐνδειξιν ὑψηλῆς εὐγνωμοσύνης καὶ ἱερᾶς ἀφοσιώσεως πρὸς Ἑλληνα
Βασιλόπαιδα τοσοῦτον ἔθρωφελῶς ἐργαζόμενον.

Ἡ ὑποκλιτῶς ἀφιερῶσα

Ἄρτεμιδία Ι. Λανδράκη

Ἡ Α. Β. Ὑψηλότης ὁ Πρίγκιψ Γεώργιος εὐπρεστίθην νὰ δεχθῆ εὐχαρίστως τὴν ἀφιέρωσιν τοῦ ἡμετέρου Περιοδικοῦ.

Σεμννομένη ἐπὶ τῇ ἐξαιρετικῇ ὄλως τιμῇ ἡ Διεύθυνσις τοῦ «Σπινθῆρος» ἐκφράζει τὴν βαθεῖαν αὐτῆς εὐγνωμοσύνην.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΣ

ΠΙΝ ἡ προδῶμεν εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ προγράμματος ὅπερ ἀπαρεγκλίτως κατὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ «Σπινθῆρος» θὰ ἀκολουθήσωμεν, καθῆκον ἡμῶν θεωροῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν τὰς θερμότητας εὐχαριστίας μας πρὸς τὰς ἐν Κρήτῃ καὶ τῷ ἐξωτερικῷ ἀδράς καὶ φιλομούσους συνδρομητρίας μας καὶ τοὺς ἀξιοτίμους συνδρομητὰς, οἵτινες μετ' ἀληθοῦς χαρᾶς καὶ προθυμίας δεχθέντες τὴν περὶ ἐκδόσεως τοῦ «Σπινθῆρος» ἀγγελίαν μεγάλως ἐνεθάρρουν ἡμᾶς εἰς τὸ ἐπίμοχθον ἔργον ὅπερ ἀνελάβομεν.

Συναισθανόμεθα τὸ βαρὺ καθῆκον ὅπερ ἀπέναντι τῆς εὐγενοῦς προθυμίας καὶ θερμῆς ὄντως ὑποστηρίξεως αὐτῶν ἀναλαμβάνομεν, οὐχ ἥττον ἐλπίζομεν ὅτι διὰ τῶν ἀτρύτων ἡμῶν κόπων καὶ τῆς λίαν φιλοφρόνως προσφερθείσης ἡμῖν πολυτίμου συνεργασίας πολλῶν τῶν γνωστῶν λογίων καὶ λογογράφων κυρίων καὶ κυριῶν θὰ καταστήσωμεν τὸν «Σπινθῆρα» ἐν τῶν προσφιλεστέρων ἀναγνωσμάτων παντὸς φιλομούσου.

Ὁ «Σπινθῆρ» πραγματευόμενος ζητήματα φιλολογικά, κοινωνιολογικά, ιστορικά, καλλιτεχνικά, ἀρχαιολογικά, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπιστημονικά ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον διατυπούμενα καὶ μεγάλας ἐνέχοντα πρακτικὰς ὠφελείας διὰ τοὺς πλείστους τῶν ἀναγνωστῶν αὐτοῦ, δημοσιεύων δὲ ἐκλεκτὰς ποιήσεις καὶ καλλιτεχνικὰς εἰκόνας Κρητικῶν ἰδίᾳ τοπιῶν, θὰ προσπαθῆ νὰ συνδιάζη πάντοτε τὸ σοβαρὸν μετὰ τοῦ τερπνοῦ.

Γνωρίζομεν ὅτι τὰ ξηρῶς διατυπούμενα σοβαρὰ μελετήματα μεθ' ὅλην τὴν σπουδαίαν ὠφελείαν, ἣν παρέχουσιν ἀναγινωσκόμενα, ἀποβαίνουσιν ἐνίοτε ἀνιαρὰ καὶ καταπονοῦσι τὸν ἀναγινώσκοντα, ἀλλὰ γνωρίζομεν πρὸς τούτοις καὶ ἐξ ἰδίας πείρας ὅπως ἀνδρίαν προξενούσι δημοσιεύματά τινα ὑπὸ μορφῆν

περιοδικοῦ συγγράμματος παρουσιαζόμενα καὶ περιστρεφόμενα εἰς ἀπλᾶς μεταφράσεις καὶ κακοτέχνους μάλιστα ἀναξίων λόγου ξηνοήχων διηγημάτων, εἰς ἀνουσίους μυθιστορίας, πρὸς δὲ καὶ εἰς αἰνίγματα, γρίφους, λογοπαίγνια καὶ τὰ παρόμοια δίκην «Διαπλάσεως τῶν Παίδων.»

Τὸ περιοδικὸν κατὰ τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην δεόν νὰ ἀκολουθῆ τὴν μέσιν ὁδὸν ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ περιλαμβάνῃ θέματα σοβαρὰ ἀλλὰ περιβαλλόμενα ὑπὸ καλλιτεχνικῆς τινος χροιάς καὶ ἀπεικονιζόμενα διὰ ποικίλων ἀρμονικῶν ἀποχρώσεων, ὅπως μὴ καθίστανται ἀνιαρὰ, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ μὴ παραλείπη τὴν δημοσίευσιν ἐλαφροτέρων τινῶν σελίδων καὶ καλλιτεχνικῶν εἰκόνων πρὸς τέρψιν καὶ ἀνάπαυσιν τοῦ τε πνεύματος καὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ τῶν ἀναγινωσκόντων.

Τὸν τύπον τοῦτον τοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος ἔχουσαι πρὸ ὀφθαλμῶν οὐδενὸς θέλομεν φεισθῆ πνευματικοῦ κόπου, οὐδεμιᾶς ὑλικῆς δαπάνης, ὅπως ἀναδείξωμεν τοιοῦτον καὶ τὸ ἡμέτερον, ὅπερ τυγχάνει τὸ πρῶτον ὑπὸ γυναικὸς ἐκδιδόμενον ἐν Κρήτῃ.

Ἡ Κρῆσσα γυνὴ ἀναδειχθεῖσα ἥρωϊς κατὰ τὴν μακραίωνν τῆς πατρίδος τῆς δουλείαν, ὄφειλε νὰ συνεισφέρῃ τὸν πνευματικὸν ὀβολὸν τῆς καὶ εἰς τὸ ὑπὸ τὴν αὔραν τῆς ἐλευθερίας σχηματιζόμενον νῦν νέον φιλολογικὸν ταμεῖον. Ἡμεῖς ἀναλαμβάνουσαι πρῶται τὴν πρὸς τὴν πατρίδα μας ὑπηρεσίαν ταύτην φιλοδοξοῦμεν ὅπως καταστήσωμεν τὸ ἔργον μας ἐκλεκτὸν ὑπὸ πᾶσαν ἐποψιν.

Ἦδη ὀφείλομεν ὀλίγας λέξεις ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς κ. κ. ἀναγνώστας ἡμῶν ὅπως καταστήσωμεν εἰς αὐτοὺς γνωστὰς τὰς περὶ τοῦ γυναικείου ζητήματος (feminisme) δοξασίας ἡμῶν.

Ἡκούσαμεν παρ' εὐαρίθμων τινῶν ψιθυριζόμενας ἀμφιβολίας περὶ τοῦ σκο-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

πού ὄν ὁ «**Σπινθήρ**» ἐπιδιώκει. Ἦπατήθησαν! Ἡμεῖς δὲν σπεύδομεν νὰ ἀποδεχθῶμεν ὅ,τι ἐν τῷ Κρητικῷ Βουλευτηρίῳ προϋτάθην ἐσχάτως καὶ ἐπρόκειτο ἴσως νὰ συζητηθῆ, οὐδὲ προτιθέμεθα νὰ ὑψώσωμεν σημαίαν ἐπαναστασιατικὴν ἐφ' ἧς νὰ ἀναγράψωμεν τὴν λέξιν **χειραφέτησις**. Ἐκεῖνο ὑπὲρ οὗ θὰ ἀγωνισθῶμεν εἶνε κἀτι τι πρακτικώτερον, ὠφελιμώτερον, εὐγενέστερον. Θὰ προσπαθῶσωμεν νὰ θεραπεύσωμεν μίαν ἀνάγκην, ἥτις ὁσημέραι καθίσταται καταφανεστέρα ἐν τῇ κοινωνίᾳ μας καὶ ἀποβαίνει ἀπειλητικώτερα δημιουργοῦσα πολλὰ οἰκογενειακὰ καὶ κοινωνικὰ ζητήματα.

Θὰ ὑψώσωμεν τὴν ὑπὲρ τῆς ἐργασίας τῆς γυναικὸς σημαίαν καθόσον φρονοῦμεν ἀδιστακτικῶς ὅτι δι' αὐτῆς καὶ μόνον θὰ λυθῶσι πλείστα κοινωνικὰ προβλήματα· ἀλλὰ πρὸς ἐπίτευξιν τούτου θὰ ζητήσωμεν ὅπως εὐρυνθῆ ὁ κύκλος τῆς γυναικείας δράσεως ἀναγνωριζομένων τῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ (δὲν λέγομεν ἐν τῇ πολιτείᾳ) γυναικείων δικαιωμάτων. Μὴ ἀπισμονῶμεν ὅτι διὰ τῆς ἐργασίας οὐσης διηνεκοῦς ἐντάσεως τῶν σωματικῶν καὶ ψυχικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου, ἀκεστηρίου δὲ φαρμάκου τῶν ὀδυνῶν τοῦ βίου, κατορθοῦται ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀνύψωσις μιᾶς κοινωνίας, ἡ ὑλικὴ εὐημερία καὶ πλείστα ἄλλα ἐν αὐτῇ ἀγαθὰ, ἅτινα ἐν οἰκείῳ κοινωνιολογικῷ ἄρθρῳ προσεχῶς καὶ ἐν ἐκτάσει θὰ πραγματευθῶμεν.

Ἐὰν πανταχοῦ ὅ τε ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ὀφείλουσι νὰ ἐργάζονται, ἐν Κρήτῃ ὑπάρχει εἰς περιπλέον διὰ τοῦτο λόγος.

Ἡ Κρήτη πλείστα ὑποστᾶσα καταστροφὰς καὶ δηρώσεις δὲν δύναται νὰ καυχηθῆ διὰ τὸν ὑλικὸν τῶν τέκνων τῆς πλοῦτον. οὐδόλωσ δὲ ἐν τῷ πολιτισμῷ ὑστεροῦσα βλέπει ὅλον ἐν αὐξανόμενας τὰς τοῦ βίου ἀνάγκας, αἵτινες ὅπως θεραπευθῶσι χρῆζουσι ἀφθονίας ὑλικῶν μέσων. Ταῦτα παρ' ἡμῖν — λαμβάνομεν ὑπ' ὄψει τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν κανόνα — δὲν δύναται πλήρως ν' ἀνταποκριθῶσιν εἰς τὰς καθ' ἑκάστην ἀναφυομένας νέας τῆς ζωῆς ἀνάγκας, καὶ ἰδοῦ πῶς γεννῶνται τὰ οἰκογενειακὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τὰ ὑπὸ ποικίλας ὄψεως κοινωνικὰ ζητήματα, ἅτινα ἐπλήρουν ἐσχάτως μάλιστα τὰς στῆλας ἐγκρίτων Κρητικῶν ἐφημερίδων.

Ὁ «**Σπινθήρ**» καίτοι μὴ προτιθέμενος νὰ πραγματευθῆται γυναικεῖα μόνον ζη-

τήματα θὰ προσπαθῆσῃ, χαράττων νέαν τῆς Κρήσεως γυναικὸς πνευματικὴν σταδιοδρομίαν, νὰ φωτίσῃ διὰ τῶν ἀσθενῶν αὐτοῦ δυνάμεων τὴν εὐγενῆ καὶ σωστικὴν εἰκόνα τῆς ἐργαζομένης γυναικὸς, νὰ ἀναφλέξῃ τὴν πρὸς πρόοδον καὶ πνευματικὴν μόρφωσιν ἐπιθυμίαν αὐτῆς καὶ νὰ καταδείξῃ τὸ ἐπιβλαβὲς καὶ ταπεινὸν τῶν ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας καταβαλλομένων ἀτρύτων κόπων πρὸς μόνην τὴν κατασκευὴν τῶν περιωυμένων προικῶν κεντημάτων, κόπων ἀνωφελῶν οἵτινες καὶ τὰς σωματικὰς δυνάμεις ἀσκόπως ἐξαντλοῦσι καὶ ἀμβλύνουσι τὸ πνεῦμα ἰσχυρὸν ἐκ φύσεως γεννηθὲν ὅπως κατακτῆσῃ εὐρὺ ἔδαφος εἰς τὴν χώραν τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ὑψηλοῦ.

Κατόπιν τῶν ὀλίγων τούτων γραμμῶν ἐλπίζομεν ὅτι καὶ οἱ ἐλάχιστοι ἐκεῖνοι ἀπαισιοδοξοῦτες θὰ ἐπέισθησαν ὅτι ὁ «**Σπινθήρ**» προτίθεται νὰ προσφέρῃ τὰς δυνατὰς αὐτῷ ὑπηρεσίας εἰς τὴν φίλν πατρίδα, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ προκαλέσῃ πυρκαϊὰν ἑτεροφύλων δικαιωμάτων ἢ παράνομον ἔξαψιν καὶ διέγερσιν ἀδικαιολογητῶν γυναικείων ἀπαιτήσεων.

ARTEMISIA I. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

« Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ »

AN ὁ σπινθήρ ἐν τῇ αὐτουσίῳ αὐτοῦ φυσικῇ καταστάσει εἶναι μόνον πυρὸς ἀποσπώμενον ἐκ πεπυρακτωμένου σώματος καὶ ὀσμῶν μακρὰν ἀναδίδων λαμπρότητα, ἥτοι ζῶν, ἐὰν ἐξ αὐτῶν τῶν μορίων, ὑπολανθανόντων ἐν τῇ τέτρῳ καὶ ὑποδαυλιζομένων ἀνάπτειται πολλὰκις πυρκαϊά, ἐὰν ἀλληγοροῦντες ἐπὶ τῶν ἀσημάντων ἴσως θεωρουμένων ὑπὸ πολλῶν παραγωγικῶν αὐτῶν στοιχείων, ἄλλοι λαοὶ λέγουσιν: «οἱ σπινθῆρες τοῦ πάθους, οἱ σπινθῆρες τοῦ πνεύματος, οἱ σπινθῆρες τοῦ θάρρους,» ἀναφέροντες τὴν λέξιν καὶ συνδιάζοντες αὐτὴν πρὸς ὅ,τι ὑψηλὸν καὶ εὐγενὲς ἐνυπάρχει ἐν τῷ ἀνθρώπῳ χρῆζον ἀναζωπυρώσεως καὶ ἐξωτερικῆς τινος αἰτίας προκλητικῆς πρὸς ἐκφανσιν αὐτοῦ, δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ ἀναφέρωμεν ἐκ πολλῶν παραδειγμάτων καὶ γεγονότων, ὅτι πολλοὶ σπινθῆρες ὑπολανθάνοντες ἐντὸς εὐγενῶν πνευμάτων καὶ ἀναζωπυρωθέντες, παρήγαγον ἐξαισίας μαρμαρυγὰς, αἵτινες κατῆγασαν καὶ ἐφαίδρυναν πολλὰ σκοτεινὰ ἐν τῷ κόσμῳ σημαῖα καὶ πλείστους νόας ἐν τῷ σκότει τῆς ἀμαθείας ψηλαφῆται χωροῦντας καθωδύγησαν καὶ φωτεινοὺς ὀρίζοντας διήνοιξαν αὐτοῖς.

Σπινθήρ ἐγκλείων ὀλόκληρον φλόγα ἐνεφώλεεν εἰς νοῦν νεανικόν, καὶ ἀναθρόσας ἦδη διασκορπίζει τὰς πιαμφαεῖς αὐτοῦ ἄκτινας εἰς

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

πλήρους τῶν ἑλληνικῶν λαῶν ἀναγεννήσεως».

Τιμὴ εἰς τοὺς ἐργαζομένους καὶ κοπιῶντας ὑπὲρ τῆς ταχίστης ἐθνικῆς λύσεως τοῦ κρητικῆς προβλήματος, ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῆς Κρήτης μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ἣτις ἔσται εὐδαίμων προάγγελος τῆς ἐνώσεως πάντων τῶν τμημάτων τῆς ἑλληνικῆς ὀλομελείας! Μεταξὺ τῶν πρωτεργατῶν τούτων τῆς ἐθνικῆς ιδέας δὲν ἀμφιβαλλῶν ὅτι ἐπίζηλον θέλει καταλάβῃ θέσιν ὁ «Σπι-

θήρ», ἀξίως τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, σελαγίζων, φωτίζων, ἀλλὰ καὶ θερμαίνων τὴν κρητικὴν ψυχὴν, καθισταμένην πράγματι ψυχὴν τῆς Ἑλλάδος.

Συγγαίρω τῇ Ἑλληνίδι Ἀρτεμισίᾳ Λανδράκη ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τοῦ πρώτου ἐν Κρήτῃ ἑλληνικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος. Ἐπὶ τούτῳ προσφέρω καὶ τὴν πενιχρὰν ταύτην ἐμοῦ συμβολὴν καὶ συνεργασίαν.

ΝΕΟΚΛΗΣ ΚΑΖΑΖΗΣ

ΕΝΑ ΑΡΩΜΑ

Θυμήσου πῶς μιὰ μέρα
Μπροστά σου εἶχε προβάλει
Μ' ὀλόγυρτο κεφάλι
Ἡ πλειὸ χλωμὴ μορφή,

*
**

Κι' ἀνάμεσα στοὺς πόρους
Ποῦ τῶγραφεν ἡ μοῖρα
Στὴ φτερωτὴ του λύρα
Σπαρτάριζε ἡ στροφή.

Θυμήσου ποῦ καθότου
Ἀμίλητος, θλιμμένος
Κι' ἂν ἦταν σ' ὄλους ξένος
Δὲν ἦταν στὸ Θεό.

*
**

Κι' ἂν σὸ τὸν λησμονήσης,
Πάντα σ' ἐσὲ θά μείνῃ
Ἡ μυρωδιὰ π' ἀφίρει
Θυσία μεσ' τὸ ραό.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΟΚΗΣ

ΦΑΥΣΤΟΣ

(ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΓΚΑΙΤΕ)

Αἰφιέρωδης () (ZUEIGNUNG)

Ἰπτασθε πάλιν περὶ μου εὐφρόνοι, γλυκεῖαι,
Ὡ μάγοι τῆς νεότητος ρεμβώδεις ὀπτασίαι
Πρὸ τοῦ φωτός σας τ' ὄμμα μου καὶ πάλιν ἐκθαμβοῦται
Καὶ ἡ ἀγκάλῃ μου δειλὰ καὶ τρέμονσα ἀπλοῦται.
Τὴν αἰθερίαν πιηοῖν σας ἡ ἀκολοθῆσω πάλιν;
Σφοδρὰν αἰσθάνομαι ὀρμὴν, ἀκάθεκτον, μεγάλην.
Ὡ! στήθε χρυσοπέτρῳ, καὶ τείτατέ μοι πάλιν
Εὐώδη καὶ μαρμαίροσαν μεθυστικὴν ἀγκάλῃν.
Κατέλθετ' ἐκ τῶν κτανῶν αἰθέρων, καὶ εὐθέως
Ὡς βασιλίδες ἐπ' ἐμοῦ δεσπόσατε ἠδέως.
Νεότης εἰς τὴν μαγικὴν μορφήν σας ἀταχύπτει
Καὶ δροσοβόλον ἄρωμα τὰ πάντα συγκαλύπτει.

Ἀνασκιρτῶσθε μεθ' ὄμων μορφῶν περιλημμένα,
Διολισθαίνουσι πρὸ ἐμοῦ σκιαὶ παρωχημένα.
Κι' ὡς μυθικὴ παράδοσις ἀνέλαμψαν ἐκ λήθης
Φιλία κ' ἔρωτες θερμοί, φεῖ! ἄλλοτε συνήθειαι.
Καὶ ἄλλοτε τὴν καρδίαν μου, τὰ στήθη μου, συνθλίβει,
Κι' ὁ ὀφθαλμὸς μου δάκρυα ἐκ νέου καταλείπει...

(*) Καθόσον γνωρίζομεν τρεῖς ὑπάρχουσι μεταφράσεις τοῦ Φαύστου ἐν τῇ Ἑλληνικῇ. Ἀλλὰ πολλὰ ἴσως θὰ ἐπακολουθήσωσιν εἰς ἐτι μεταφράσεις μέχρι οὗ κατορθωθῇ ἕνα ἀποδοθῆ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γλώτταν τὸ ἄσμα τοῦτο τῆς Φυσιοθείας ἐν τῇ δεύσει ἀκριβεῖα καὶ καλλιτεχνικῇ τελειότητι.

Ποῦ εἶθε ὦ ἐκλείψασαι τοῦ πάλαι εὐτυχία;
Ὅτ' ἐπέραστα, σιγμὰι χαρμῶσοι, γλυκεῖαι;
Λαθυσιωθῶδης ἔρρευσεν, ἐπώδυνος ὁ βίος,
Συμπαρσύρας μετ' αὐτοῦ τὰ πάντα αἰώνως.

Καὶ ἀντηχεῖ ἡ λύρα μου ματαίως οἶμοι! πλέον
Καὶ ψάλλω μόνος τ' ἄσματα τὰ κύκνειά μου κλαίω.
Ὡ σεῖς, ἄε πρώτας ἐψάλα ἀντιπαρήλατ' ἦδη,
Ἐν τῇ ἀγρία τῶν ἐτῶν καὶ χρόνων καταγίδι,
Καὶ ξένη, ἀγνωστοῦ πληθῆς, μ' ἀνευφημεῖ εἰς μάτην,
Τῶν αἰῶν τὸ θμύημα μισθὸν καὶ τὴν ἀπάτην!
Τὰ ἔπη μου εἰς φιλικὰ δὲν ἀντηχοῦσι στήθη,
Ὁ ἐμίλος ὁ προσφιλες τοῦ πάλαι διελύθη,
Τῆς εὐτυχίας ἡ χρυσὴ ἀντιπαρήλατ' ἐμέθη,
Τὸ πᾶν ἀπέπτυ προδ' ἐμοῦ, μακρὰν ἐφυγαδέθη.

Καὶ πόθος ἄλλος ἐν ἐμοῖ σφοδρὸς ἀναγεννᾶται,
Κ' εἰς σφαίρας νέας ἔπταται τὸ πνεῦμα μου, πλανᾶται,
Μυστηριώδης πρὸ ἐμοῦ ἀνοίγεται ὀρίζων,
Εἰς οὐρανίαν ἔκστασιν καὶ σιωπὴν βυθίζων...
Ὡ πνεύματα, ἐν σοβαρῷ σιγῇ με προκαλεῖτε,
Κ' εἰς ἀρμονίαν ἄτακτον ἡ λύρα μου δουεῖται,
Καὶ ἀντηχεῖ τὸ ἄσμα μου δειλὸν ἄνευ ἐλπίδο.
Ὡς τόνοι μελαγχολικοὶ κιθάρας Αἰολίδος.
Τὸ ὄμμα μου ὑπὸ θολῶν καλύπτεται δακρῶν
Καὶ ῥῆγος με πολιορκεῖ τὰ μέλη παραλύον.
Μέλλον, παρόν, καὶ παρελθὸν συγχρούονται, ἐνοῦνται
Καὶ ἐν συγχύσει μίγνυνται τὰ πάντα κ' ἀπωθοῦνται.

Μιλτιάδης Ι. Δασκαλάκης

ΟΙ ΑΡΚΟΛΕΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Τῇ δεσποινίδι Ἀρτεμιδίᾳ Λανδράκῃ

ΜΕ τί ἄλλο νὰ χαιρετίσω προσζωρότερον τὴν ἐμφάνισιν τοῦ περιδικίου τούτου, ὅπερ δίκην ἄνθους ὠραίου χεῖρ παρθενική ἀνέλαβε νάρδευση φυόμενον ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς εἰρηνικῆς ἐλαίας, ἣν ἐπότισε καὶ ἠνδρώσε τὸ αἶμα γυνεῶν ὄλων; Μὲ τί ἄλλο ἢ μὲ μικρὰν συμβολὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μακρῶν ἐκείνων ἐπαναστάσεων, αἵτινες ἀποτελοῦσιν σίονεϊ συνεχῆ ἱστορίαν τῆς μεσαιωνικῆς Κρήτης, μόλις που ἀποπαυομένης τῶν πολέμων καὶ μόλις ἐχούσης, καθ' ἃ πολυλάκια εἶπον καὶ ἔγραψα, ἐν τῷ μακρῷ διαστήματι τῶν αἰῶνων ὀλίγα ἔτη εἰρήνης καὶ ἡσυχίας;

Εἶνε καιρὸς δὲ πλέον τώρα, ὅτε, ἀνανήψασα τέλος ἡ Κρήτη ἐκ τῆς μακραιοῦς συμφορᾶς καὶ ὑπὸ τοῦ ἀστέρος τῆς Βηθλεὲμ περιαναγαζομένη, πλέει ἐν τῷ Μυρτώφῳ χαιρούσα πρὸς τὸν ποθητὸν λιμένα τῆς Ἐνώσεως, νὰ στρέψωσιν οἱ Κρήτες τὸ βλέμμα πρὸς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας τῶν ἀγῶνων, οἵτινες προηγήθησαν τῆς προσδοκωμένης αὐτῶν τελείας ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως, Ἄλλ' ἔνοῶν τὴν συστηματικὴν, τὴν ἐξ ἱστορικῶν ἀρχείων καὶ ἐγγράφων μεμαρτυρημένην κρητικὴν ἱστορίαν, ἧς μάλιστα ἡ ἐπὶ τῆς βενετοκρατίας περίοδος δύναται νὰ γραφῆ ἀσφαλῶς μετὰ τὴν μεθοδικὴν καὶ κοπιώδη ἔρευναν τῶν ἐν Βενετίᾳ ἀποκειμένων ἀνεξάντλητων θησαυρῶν. Ἔσομαι δ' εὐτυχῆς καὶ γὰρ ἂν δυνηθῶ νὰ συντελέσω, λευκαينوμένων ἤδη τῶν τριῶν μου καὶ τῆς Κρήτης μὴ πιεζομένης πλέον ὑπὸ τοῦ ἐφιάλτου τῆς δουλείας, εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν ὀνείρου, ὅπερ μοι προσεμεῖδιᾳ πάντοτε γελόεν ἐν ἡμέραις, καθ' ἃς ἐγὼ μὲν διεβαυκλώμην ἔτι ὑπὸ ὀνείρων νεανικῶν, ἡ δὲ προσφιλεῖς Κρήτη ἐστέναζεν ἔτι ὑπὸ τὸν ζυγόν.

Ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ δ' ἐκείνου τῶν εἰδήσεων, αἵτινες μετὰ συντόνους μελέτας δύναται νὰ διαφωτίσῃ τὴν μακροχρόνιον ἱστορίαν τῆς Κρήτης καὶ ἀναδείξωσιν ἔτι μεγαλειότερους τοὺς μακροὺς αὐτῆς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνας, δέξασθε ἐνταῦθα μίαν μόνην ῥανίδα διὰ τὴν ὑδροχόην ἀφ' ἧς ἀνελάβετε νὰ ποτίσητε τὸ ἄνθος τὸ φυόμενον ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς εἰρηνικῆς ἐλαίας.

Τὰ μεγάλα ὀνόματα τῶν ἡρώων τῶν κατὰ τῶν Βενετῶν ἐπαναστάσεων τῆς Κρήτης οὐδὲν ἔχουσι τὸ αἰνιγματικόν. Εἶν' ἐνίοτε πρωτοφανῆ, ἀλλὰ δὲν εἶνε δυσνόητα, οὐδὲ γεννώσιν τινα ἀπορίαν. Ἄλλα μὲν ἔχουσι βυζαντιακὴν ἀπόχρωσιν, οἷα τὰ Βλαστός, Καλλέργης, Μελισσηνός, Δρακοντόπουλος, Σκορδύλης*, ἀλλὰ δ' ἔχουσι

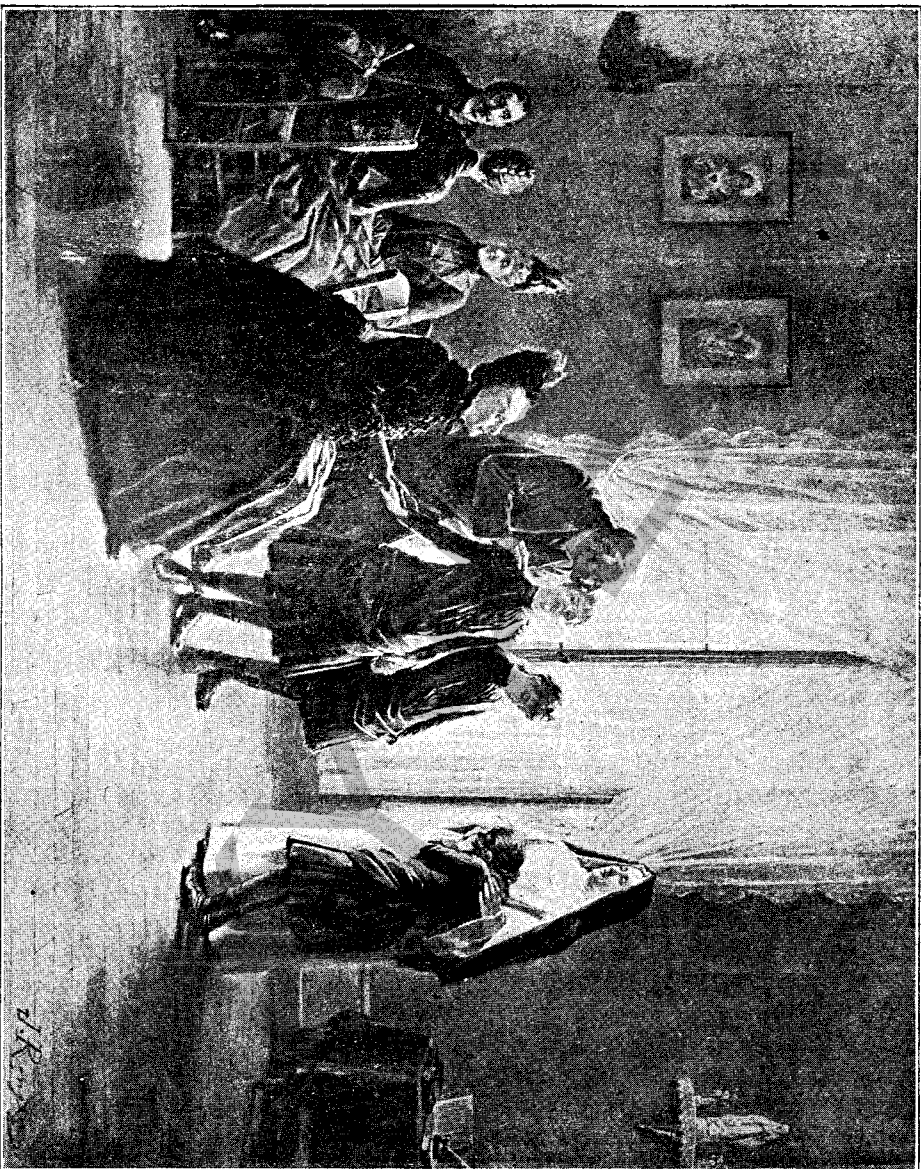
τύπον ἤδη νεοελληνικόν, οἷα τὸ Δαιμονογιάννης καὶ τὸ Φαρμελίγγος. Ἐν δὲ μόνον τῶν ὀνομάτων Κρητῶν ἐπαναστατῶν ἐπὶ βενετοκρατίας εἶνε παραδοξότερον τῶν ἄλλων καὶ ἐγείρει τινὰς ὑπονοίας διὰ τὸ ἀρχαῖον τοῦ τύπου, τὸ τοῦ Μιχαὴλ Ἀρκολεόντος τοῦ μετασχόντος μετὰ τοῦ Μανουὴλ καὶ Κωνσταντίνου Δρακοντοπούλου, τοῦ Μιχαὴλ Μελισσηνοῦ, τοῦ Νικολάου Δαιμονογιάννη καὶ ἄλλων τῆς ἐναντίου τῶν Βενετῶν ἐπὶ τοῦ τοποτηρητοῦ Ἰωάννου Σπορλάδου ἐπαναστάσεως τῶν ἐτῶν 1228 μέχρι 1230.

Ἄλλα τὸ ὄνομα Ἀρκολεῶν, σύνθετον ἐκ τοῦ ἄρκου = ἄρκτος καὶ λέων, φαίνεται μὲν τὸ πρῶτον ἀπίθανον, ἀλλὰ δὲν εἶνε ὅμως ἀνύπαρκτον, πάντως δ' ὁ ἐν Κρήτῃ δημόδιος αὐτοῦ τύπος ὑπῆρξεν Ἀρκολιός. Ἄλλὰ δὲν συνέβη εἰς τὸ ὄνομα Ἀρκολεῶν ὅτι παραδείγματος χάριν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἀθηναίου λογιῦ τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος Νικηφόρου Πριγγελέως, ὅπερ εἶνε ἑλληνικώτερος τύπος τοῦ χυδαιοτέρου Πριγγιούλη ἢ Πρίντζουλα. Ἐδῶ ἔχομεν τὸ ἐναντίον. Τὸ Ἀρκολιός εἶνε ἡ λαϊκὴ μετάπτωσις τοῦ βυζαντιακοῦ καὶ ἀρχαιοπρεποῦς Ἀρκολεῶν. Ὅτι δὲ ὁ οἶκος εἰς δὴν ἀνήκεν ὁ ἐπαναστάτης Ἀρκολεῶν διετηρήθη ἐπὶ μακρόν, φέρων ἀπαράφθορον τὸ ὄνομα, ἀποδεικνύεται ἐκ τούτου, ὅτι αὐτὸ τοῦτο τὸ ὄνομα φέρει μεσοῦντος τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος καὶ ἄλλος ἀνὴρ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ καταγόμενος προφανῶς οἴκου. Δὲν εἶνε δὲ οὗτος ἐπαναστάτης, ἀλλὰ ἡσυχος ἀνθρωπος τῶν γραμμάτων μακρὰν τῆς πατριδος διαβίων καὶ ἀποζῶν ἐκ τῆς ἀντιγραφῆς ἑλληνικῶν χειρογράφων ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ, ὡς καὶ ἄλλοι Κρήτες ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων, καθ' ἃ θέλω γράψω ἄλλοτε. Ὁ Κρῆς οὗτος βιβλιογράφος ἔγραψε τῷ 1447 ἐν Ραβέννῃ τῆς Ἰταλίας διαμένων Ψαλτήριον σωζόμενον νῦν ἐν τῇ Λαυρεντιάκῃ

φόρος Κρήτας λογίους τοὺς φέροντας τοῦτο τὸ ὄνομα παρὰ τῷ Σάθα ἐν Νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ σ. 759. Τούτων ὁ Μακάριος Σκορδύλιος λέγεται Σκορδύλης ἐν τινι ἀγιορειτικῷ χειρογράφῳ, τῷ ὑπ' ἀρ. 853 τῆς μονῆς Ἁγίου Παντελεήμονος, περιέχοντι τὸν εἰς τὴν κοίμησιν τῆς Παρθένου πανηγυρικὸν αὐτοῦ λόγον (Σπυρ. Π. Λάμπρου Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων. Ἐν Κανταβρυγίᾳ τῆς Ἀγγλίας. Τόμ. Β' σ. 444), ὃ δὲ παρὰ τῷ Σάθα Ζαχαρίας Σκορδύλης ὀνομάζεται Σκορδύλιος ἐν ἐτέρῳ ἀγιορειτικῷ χειρογράφῳ, τῷ ὑπ' ἀριθ. 431 τῆς μονῆς Ἐσφιγμένου, ἐν ᾧ σώζεται ἡ περὶ βαθμῶν συγγενείας συγγραφὴ αὐτοῦ, ἐπονομάζεται δ' ἐν τῷ χειρογράφῳ ἐκείνῳ καὶ Μαραφαρᾶς ὁ Ζαχαρίας Σκορδύλιος (Σπυρ. Π. Λάμπρου αὐτόθι Τόμ. Α' σ. 186).

* Τὸ ὄνομα Σκορδίλης ἢ Σκορδύλης ἀπαντᾷται ἐναλλάξ καὶ ὑπὸ τὸν τύπον Σκορδύλιος. Ἴδε τοὺς δια-

ΕΚ ΤΟΥ ΣΑΛΟΝ

Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΙΣ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΝ

Έργον Μετ'ε J. Roulier

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

βιβλιοθήκη τῆς Φλωρεντίας, καθ' ἃ διδασκόμεθα ἐκ τοῦ ἐν τῷ χειρογράφῳ σημειώματος αὐτοῦ ἔχοντος οὕτως· 'Ετελειώθη τὸ παρὸν ψαλτήριον ἐν ἔτη 528^ε ἰνδ. ι' ἡλίου κύκλος ια' σελήνης κύκλος πρῶτος ἐν μηνί αὐγούστ, εἰς τὰς κα'. ἐν ἰταλίῳ γόφῳ ρεβέναν. διὰ χειρὸς ἐμοῦ ἀμαρτωλοῦ καὶ τάλα Ἰακώβου, οὗ τὸ ἐπικλειον βοβῆος καὶ ἀρκολέον ἐκ νύσσου Κρήτης ἔζομ* χωρίου ροδοβάειν. Καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες, μηδὲν με καταρᾶσθε διὰ πολλῶν σφαλμάτων μου, λέγω τῆς ἀμαθίας· ὅτι γορικός ὑπάρχω, καὶ ἀμαθεὶς γραμμάτων.**

Ὁ Ἀρκολέον ἦτο ἀμαθής, ὡς ὁμολογεῖ αὐτός μετὰ συντριβῆς καρδίας· ἀλλὰ δὲν εἶνε ὁ μόνος ἀμαθής βιβλιογράφος τῶν μέσων αἰώνων καὶ τῆς τουρκοκρατίας. Ἀλλὰ δὲν πρέπει διὰ τοῦτο νὰ ὑποτεθῆ, ὅτι τάντιγραφα τῶν ἀμαθῶν ἐκείνων βιβλιογράφων ἦσαν πάντοτε κακά. Κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν ἔχοντες ἐνώπιον αὐτῶν τὸ κείμενον ἐξ οὗ ἀντέγραφον, τὸ λεγόμενον ἀντιβόλαιον, ἀντέγραφον συνήθως αὐτὸ μηχανικῶς καὶ μετὰ πάσης προσοχῆς, ὥστε τὰ σφάλματ' αὐτῶν ἦσαν πολὺ ὀλίγα ἐν σγῆσει πρὸς τὴν ἀμάθειαν, ἣν ἀπεδείκνυον, ὅτε ἀνελάμβανον ἐν τέλει τοῦ βιβλίου νὰ συνθέσωσιν ἐξ ὑπογίου καὶ τὸ ἀπλοῦστατον τῶν σημειωμάτων, ὡς συμβαίνει καὶ εἰς τὸν Ἀρκολέοντα, ὅστις καὶ αὐτὸ τὸ ἐπώνυμον ἑαυτοῦ Βωβός γράφει ἀνορθογράφως. Ἦτο δὲ ἄλλως μοναχός, καθ' ἃ δυνάμεθα νὰ εἰκασώμεν ἐκ τοῦ ἐπιθέτου τάλας, ὑπερ συνήθως προσεγγραφῶν εἰς ἑαυτούς οἱ καλόγηροι οἱ ἀντιγράφοντες χειρογραφα. Προσεπονομάζεται δὲ ὁ Ἰακώβος Ἀρκολέον οὗτος Βωβός, καθ' ἃ εἶδομεν ἀνωτέρω τὸν Ζαχαρίαν Σκορδύλιον ἐπονομαζόμενον Μαραφαρᾶν, τὸ δ' ἐπώνυμον δηλοῖ πλάγιον οἶκον ἢ ἐπιγαμίαν. Ἀξία δὲ λόγου εἶνε καὶ ἡ μνεΐα τοῦ χωρίου Ροδοβάνι, ἐξ οὗ κατήγετο ὁ Ἰακώβος, ὅπερ δὲν εἶνε ἀπίθανον διὰ περαιτέρω μελετῶν νὰ ποδειχθῆ ὡς ἡ πατρὶς αὐτοῦ τοῦ Μιχαὴλ Ἀρκολέοντος, τοῦ περιωνύμου ἥρωος τῆς ἀποστασίας τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος.

Εἰς τὸν αὐτὸν δὲ οἶκον τῶν Ἀρκολεόντων ἀνήκει πάντως καὶ ὁ Νεόφυτος Ἀρκώλας, Κρήτης βιβλιογράφος γράψας ἐν ἔτει 1592 Ἐξήγησιν τῆς Ἐξόδου, ἀποκειμένην ἐν τῇ πατριαρχικῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Ἀλεξανδρείας, ὡς ἐξαγεται ἐκ τοῦ ἐν τῷ χειρογράφῳ σημειώματος· Ἰπὸ χει-

ρὸς Νεοφύτου ἱερομονάχου Ἀρκωλίου τοῦ Κρητὸς ἀφ' ἧ' γερ. γ' ἡμέρα ε'.

Κατὰ ταῦτα μέχρις αὐτοῦ τοῦ τέλους τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν διασωζόμενον τὸν οἶκον τῶν Κρητῶν Ἀρκολεόντων. Ἀλλὰ ποῦ εὑρηται ἡ ἀρχὴ τοῦ γένους ἐκείνου; Ὁ ἐκ Φλωρεντίας Χριστόφορος Βονδελμόντης, ὅστις περιώδευσε τὰς ἑλληνικὰς χώρας τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα καὶ ἔγραψε βιβλίον γνωστότατον περὶ τῶν νήσων, διηγεῖται, ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Κωνσταντίνου μετενάστευσαν εἰς τὴν Κρήτην δώδεκα μεγάλοι ῥωμαϊκοὶ οἴκοι διατηρούμενοι μέχρι καὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ, εἰς οὓς τάσσει καὶ τοὺς Ἀρκολεάδες, παρέχων ὡς ῥωμαϊκὸν αὐτῶν ὄνομα τὸ Ursini, ὅπερ εἶνε ἡ λατινικὴ μετάφρασις τοῦ ἐτέρου μέρους τοῦ ὀνόματος τῶν Ἀρκολεόντων. Ῥητῶς δὲ μνημονεύει, ὅτι ἡ μετανάστευσις τῶν Ἀρκολεάδων ὑπῆρξε μεταγενεστέρᾳ τῆς τῶν ἄλλων οἴκων, εἰς οὓς τάσσει τοὺς Χορτάτσας, τοὺς Λιγνούς, τοὺς Βλαστούς, τοὺς Κλάδους, τοὺς Σκορδύλιους.** Καθ' ἃ δὲ ἀπέδειξεν ὁ Hopf, ἡ εἰς Κρήτην μετανάστασις αὐτῆ βυζαντιακῶν πράγματι καὶ ὄχι ῥωμαϊκῶν μεγάλων οἴκων πρέπει νὰ ὑποτεθῆ γενομένη μάλλον, καθ' ἃ μαρτυρεῖ καὶ ἐν τῇ ἀνεκδότῳ ἐν χειρογράφῳ τινὶ τῆς Μαρκιανῆς βιβλιοθήκης τῆς Βενετίας σωζομένη Ἱστορία τῆς Κρήτης ὁ Ἀνδρέας Κορᾶρος, μετὰ τὴν ὑπὸ Νικηφόρου τοῦ Φωκά ἀπὸ τῶν Ἀράβων ἀνάκτησιν τῆς Κρήτης.*** Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε ἀπλῆ ὑπόθεσις. Ῥητὴ δὲ μνεΐα τοῦ οἴκου τῶν Ἀρκολεόντων ὡς ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως μεταναστεύσαντος εἰς Κρήτην γίνεται ἐπὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ὅστις λέγεται ἀποστείλας εἰς τὴν ἐν ἀποστασίᾳ εὑρισκομένην Κρήτην τὸν ἴδιον υἱὸν Ἰσαὰκ μετὰ ἑκατὸν πλοίων καὶ δώδεκα ἀρχόντων, οἵτινες ἐμελλον, καταστέλλοντες τὴν ἐπανάστασιν, νὰ διανεμηθῶσι τὴν νῆσον. Τῶν δώδεκα δ' ἐκείνων ἀρχόντων ἦτο καὶ ὁ Θωμᾶς Ἀρκολέος. Καὶ τὸ μὲν εἰς ταύτην τὴν τιμαριωτικὴν διανομὴν τῆς Κρήτης ἀναφερόμενον ἔγγραφο, ὅπερ ἐν τῇ νέᾳ ἑλληνικῇ συνταγμένον ἀνεῦρεν ὁ Hopf ἐν τοῖς ἐγγράφοις τοῦ καταγομένου ἐκ Κρήτης κερκυραϊκοῦ οἴκου Βάλθη—Σκορδύλη εἶνε καὶ ἄλλως ὑποπτον ὡς ἔχει νῦν, ἀλλὰ πάντως ἀναφέρεται εἰς πρωτότυπον παράδοσιν ἀξίας πίστεως. Ἐν δὲ τινὶ ἐγγράφῳ τῆς ἐκ Κρητῶν κατχομένης ὁμοίως οἰκογενείας τῶν Βλαστῶν ἐν Ζακύνθῳ ῥητῶς μνημονεύεται, ὅτι οἱ Ἀρκολεοὶ μετὰ τὴν κατάπτυσιν τῆς ἀπο-

* Οἱ Ἰταλοὶ ἐκδοῦναι τοῦ σημειώματος νομίζουσιν, ὅτι τὸ ἀκατανόητον τοῦτο ἐξ ο μ σημαίνει ἐξ ο μ ἐνοῦ ἐκ ἦτοι κα τ γ ο μ ἐνοῦ ἐκ. Καὶ δὲν ἔτυχον μὲν βεβαίως τοῦ ὀρθοῦ, ἀλλ' ὁμολογῶ, ὅτι δὲν γινώσκω τί ὑπολαμβάνει ἐνταῦθα· ἴσως δ' ἀνεγνώσθη κακῶς ἀντὶ τοῦ ἐκ τοῦ.

** E. Rostagno et N. Festa Indice dei Codici Laurenziani von compresi nel Catalogo del Bandini ἐν τοῖς Studi Italiani di filologia classica. Τόμ. Α' (1893) σ. 141, ἀριθ. 34.

* Gardthausen Catalogus codicum Graecorum Sinaïticorum Oxonii 1886 σ. 261 ἀρ. 1279.

** Bondelmonti Liber Insularum Archipelagi ἐκδ. Sinner 1824 σ. 69.

*** Hopf Geschichte Griechenlands im Mittelalter ἐν τῇ Allgemeine Encyclopädie τοῦ Ersch καὶ Gruber Τμήμ. Α' Τόμ. 85 σ. 179.

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

στασίας ἐγκατέστησαν ἐν τῇ νήσῳ περὶ τὸν Ἅγιον Φωκᾶν.*

Ὁ Ηορφ δὲν εἶχεν ἄδικον διχρινώσκων, ὅτι τὰ νεολληνικά ἐπέεα ἐγγράφα, καίπερ ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις γεγραμμένα, δὲν ἦσαν ἀνάξια πίστεως, ἀλλ' ὅτι ἔχουσι τὴν ἀρχὴν ἀρχαιοτέρων. Εἰς πίστωσιν δὲ τῆς γνώμης αὐτοῦ ἐπέρχεται βραχὺ σημείωμα εὑρεθὲν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐν τινι κώδικι τῆς βιβλιοθήκης τοῦ πατριαρχείου Ἱεροσολύμων καὶ γραφὲν κατὰ τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα. Ἔχει δὲ τὸ σημείωμα ὧδε: *Αἱ γενεαὶ τῶν Κρητικῶν, τῶν ἐξ αὐτῶν δύο σκαλῶν: πρῶτοι οἱ Καλλιέργοι κατοικοῦσαν εἰς τὸ Μυλοπόταμον· οἱ Ζουλεάδ(ες), οἱ Καφάτ(οι), οἱ Κυριακόπουλ(οι), οἱ Γαβαλάδες, οἱ Πάγκαιο(ι). Τοῦρμα ἢ Σίθρυτο(ς): οἱ Βαροῦχοι, οἱ Χορτάτζοι, οἱ Ἁγιοστεφανῖται, οἱ Ἀρκολεῖσι, οἱ Ἀθμαί, οἱ Παπαῖωανρόπ(ου)λ(οι). Εἰς*

* Ηορφ ἐνθ' ἄν.

τὴν Καλ' α' οἱ Σκορδύλοι, οἱ Μουσούροι, οἱ Βλαστοί, οἱ Μελισσηροί. Εἰς τ(ὸν) Κίσαμορ οἱ Πικροσιδύριδοι, οἱ Θαλασσηροί.**

Ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ ἔχομεν νέα οἰκονομικά ὀνόματα μὴ πικροσυσταζόμενα ἐν τοῖς ἄλλοις. Ἄλλ' ἢ ἐμφάνις αὐτῶν καὶ ἡ πρὸς τὴν Κρητικὴν ἱστορίαν σχέσις ἐν δύνανται νὰ διαφωτισθῶσιν ἐν τῷ προχείρῳ τούτῳ σημειώματί μου, ὅπερ περιορίζεται εἰς μόνους τοὺς Ἀρκολέοντας, οὓς ἠδυνήθημεν νὰ παρακολουθήσωμεν εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ἐνάτου αἰῶνος μετὰ τὴν ἐπὶ Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ ἀνάκτησιν τῆς Κρήτης, ἀλλὰ πάντων ἀπὸ τῶν ἡμερῶν Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος.

Σ Π Υ Ρ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ

** Ἄθων. Παπαδοπούλου Κεραμῆος Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη Τόμ. Β' σ. 320.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΙ

Τὸ καλὸν ἐν τῇ φύσει.— Δεσμὸς μεταξὺ τέχνης καὶ καλοῦ.— Ζωγραφικὴ καὶ Γλυπτικὴ.

Τὸ καλὸν πανταχοῦ ὑπάρχει. Ὁ Δημιουργὸς τοῦ σύμπαντος διέχυσεν εἰς ἅπαντα αὐτοῦ τὰ ἔργα μέρος τι ἐκ τῆς ἰδίας του λαμπρότητος καὶ μεγαλοπρεπείας. Ἐν βλέμμα πρὸς τὸν περιβάλλοντα ἡμᾶς κόσμον, ἐν βλέμμα πρὸς τὸν ἐσωτερικὸν μας ἐνίοτε ἄνθρωπον ἀρκεῖ ὅπως ἀποκαλυφθῇ ἐνώπιον ἡμῶν τελεία τοῦ καλοῦ ἢ εἰκῶν.

Ἐπὶ τῶν λαμπρότων ἀστέρων καὶ ἐπὶ τοῦ σκώληκος ὅστις διολισθαίνει μεταξὺ τῶν χόρτων ἐπὶ τῆς εὐρείας καὶ φωτεινῆς ἐκτάσεως τῶν θαλασσῶν καὶ εἰς τὴν σταγόνα τῆς μαργαριτώδους δρόσου ἐπὶ τῶν πετάλων τοῦ κρίνου· εἰς τὸν ταχὺν καὶ ἔρρυθμον καλπασμὸν τοῦ ἵππου καὶ εἰς τὴν σιωπηλὴν πτήσιν τοῦ ἀετοῦ· εἰς τὸν ἐλαφρὸν θόρυβον τῆς βροχῆς ἐπὶ τῶν δένδρων καὶ εἰς τὸ περιπαθεῖς ἄσμα τῆς ἀηδόνος· εἰς τὴν ἀπόλαυσιν ἧτις παρακολουθεῖ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος καὶ εἰς τὴν λάμψιν ἣν χύνει εἰς τὰς ψυχὰς μας τὸ θεῖον μεγαλεῖον διὰ τοῦ λογικοῦ διορῶμενον πανταχοῦ ἐν τῇ φύσει περὶ ἡμῶν, ἐντὸς ἡμῶν διελάμπει τὸ οὐράνιον θέλητρον τοῦ καλοῦ.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι πάντες διακρίνουσι καὶ θαυμάζουσι τὸ καλὸν, καθὼς οὗτο φυσικῶς ἐπενεργεῖ ἐπὶ τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, ἀλλ' ἡ δύναμις τοῦ διακρίνειν αὐτὸ δὲν εἶνε εἰς πάντας ἢ αὐτῇ· ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς πνευματικῆς ἐκάστου ἀναπτύξεως καὶ αἰσθητικῆς μορφώσεως.

Ὁ ἀγόστης ἐπὶ παραδείγματι ἐννοεῖ τὸ καλὸν ὑπὸ τὴν μᾶλλον ὕλιστικὴν μορφήν του καὶ θαυμάζει— ἵνα λάβωμεν ὡς παράδειγμα τὸ ἀνθρώπινον κάλλος— τὴν ρωμαλεότητα τοῦ σώματος καὶ τὸ ζωηρὸν τῶν παρειῶν χρῶμα, ἐνῶ ὁ πνευματικῶς καὶ αἰσθητικῶς μεμορφωμένος δὲν ἀρκεῖται εἰς τὴν ὕλην ἀλλὰ ζητεῖ τὴν ὑψηλοτέραν τοῦ καλοῦ ἐκφρασιν, τὸν ἰδεώδη τύπον, τὴν ἔκφρασιν τῆς ψυχῆς.

**

Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ τὴν δύ-

ναμιν νὰ ἀναπαραστήσῃ τὸ περιβάλλον αὐτὸ κάλλος ἐξυπηρετούμενον ὑπὸ τοῦ λόγου, τοῦ χρωστήρας, τῆς σμῆλης καὶ τῶν μουσικῶν ὀργάνων, ἅτινα ἀντιπροσωπεύουσι τὴν ποίησιν, τὴν ζωγραφικὴν, τὴν γλυπτικὴν καὶ τὴν μουσικὴν. Ἡ ποίησις εἶνε ἡ κορυφαία τῶν ὥραιων τούτων τεχνῶν, ἅτινες κέκτηνται τὴν δύναμιν νὰ ἐξεγείρωσι τὴν ψυχὴν καὶ νὰ διαμορφώσῃ αὐτὴν διὰ τῆς ἡρέμου ἡδονῆς τὴν ὁποίαν παρέχει ἡ μελέτη τοῦ καλοῦ.

Ὅργανον τῆς ποιήσεως εἶνε ὁ λόγος, ὁ παντὸς ἄλλου μέσου κάλλιον δυνάμενος νὰ διερμηνεύσῃ τὴν ψυχὴν ὀλόκληρον μὲ τὰ ποικίλα αὐτῆς συναισθήματα.

*

*

Ἦδη ἄς ριψώμεν ἐν βλέμμα μᾶλλον παρατεταμένον ἐπὶ τῆς ἐκφραστικωτάτης τῶν ὥραιων τεχνῶν, τῆς ζωγραφικῆς. ἦν ὁ Ἀπελλῆς ὠνόμασε σιγῶσαν ποίησιν καὶ ἐπὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς γλυπτικῆς.

Τὰ ἀντικείμενα, ἅτινα ἡ ζωγραφικὴ ἢ μάγισσα αὐτῆς τέχνης θέτει πρὸ τῶν ὀμμάτων μας, εἶνε ἄφωνα καὶ ἀκίνητα, μόνην διέλεκτον ἔχοντα τὴν στάσιν καὶ τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου, ὡς καὶ τὰ διὰ τῆς γλυπτικῆς παριστώμενα. Ἀλλ' ἡ ζωγραφικὴ διαθέτει πλεῖον ἐκείνης μέσα ἐκφραστικώτερα, ἰσχυρότερα. Διὰ τοῦ βλέμματος ἐκφράζει οὐ μόνον τὸ πάθος, ἀλλὰ καὶ τὴν θέλησιν καὶ τὴν πρόθεσιν καὶ τὴν σκέψιν, ὅτε μὲν προσηλουμένη εἰς ὠρισμένον τι ἀντικείμενον, ὅτε δὲ βυθιζομένη εἰς τὸ ἀόριστον, τὸ ἄγνωστον. Διὰ τοῦ χρώματος δίδει ζωὴν εἰς τὸ κάλλος, αὐξάνει δὲ τὴν λάμψιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἔκφρασιν τῶν χαρακτῆρων. Διὰ τῶν φωτισμάτων τῆς καθίσταται κυρία τοῦ ἀέρος καὶ τῶν ἐκτάσεων, ἐφ' ὧν διασπείρει ἐλευθέρως τὰ δημιουργήματά της. Εἰς τὰς στενάς εἰκόνας της περικλείει εὐρείας θαλάσσας καὶ ἀπεράντους ἀγρούς, τὸ δὲ σπουδαιότερον πάντων τῶν ἀνθρώπων πλήρη ζωῆς μὲ τὰς ποικίλας σκέψεις του, τὰ πάθη του, τὰ συναισθήματά του, ἐν ἐνὶ λόγῳ συνδυάζει τὸ αἰσθητικὸν μετὰ τοῦ ἀύλου.

Ἐλευθέρα αὐτὰ τοῦ βάρους τοῦ μαρμάρου τῆς γλυπτικῆς, ἀνυψοῖ τὰ δημιουργήματά της ἀπὸ τοῦ ἐδά-

φους ἔνθα τὰς δεαμεύει ἐκείνη καὶ ἑξακοντίζει αὐτὰ εἰς τὸ μέγιστον τοῦ καλοῦ ὕψος, διερχομένη οὕτω τὰ ὄρια τῆς αἰσθητικότητος. Τέρπει ἢ συγχινεῖ τὴν ψυχὴν μεταδίδουσα αὐτῇ τὸ αἶσθημα τὸ ἑποῖον ἐκφράζουσι τὰ δι' αὐτῆς παριστώμενα ὄντα.

Τίς εὐρισκόμενος πρὸ εἰκόνας παριστώσης κεφαλῆν ἔστω μόνον ἐκφράζουσαν ἄλγος, δὲν συγχινεῖται καὶ δὲν αἰσθάνεται πάραυτα γεννώμενον ἐν ἑαυτῷ τὸν ὀϊκτον; Τούναντίον ἔλθετε πρὸ ὀλοκλήρου τοῦ ἀγάλματος τοῦ παριστώμενος τὰ φρικώδη δεινὰ τοῦ Λαοκόνου καὶ τῶν τέκνων του, ἴστασθε ἐπὶ πολὺ πρὸ αὐτοῦ,

θαυμάζετε τὸ τέλειον ἴσως τῆς τέχνης, ἀλλὰ . . . δὲν συγχινεῖσθε.

Τὸ μάρμαρον παρεμβαλλόμενον ψύχει τὴν φλέγουσαν ψυχικὴν ἀγωνίαν τοῦ Λαοκόνου καὶ ἐμπεδίζει τὴν μετάδοσιν αὐτῆς εἰς τὸν θεατῆν.

Ἐν τῇ γλυπτικῇ τὸ πᾶν συνταυτίζεται μετὰ τῆς γαληνιαίας ἡδονῆς τῶν αἰσθήσεων, ἐνῶ αἱ τῆς ζωγραφικῆς παραστάσεις μεταρσιῶσι τὸ πνεῦμα εἰς κόσμον ἄλλον τελειότερον, ἄυλον.

ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ ΛΑΝΔΡΑΚΗ

ΔΥΟ ΛΕΞΕΙΣ

Ἄφου ἦνθησε γαλήνῃν, ἄφου ἦνθησε νόμους, ἄφου ἦνθησε πολιτισμόν, ἡ Εἰρήνη τῆς Κρήτης ἀνοίγει τὸ τελευταῖόν της ἄνθος. Πῶς νὰ τὸ ὀνομάσω; Ἄς τὸ εἰπῶ ἀπλῶς πόθον τοῦ ὄραϊου. Τὸ πρῶτον Περιοδικόν, τὸ ὁποῖον προβάλλει τόσον σεμνὰ εἰς τὴν νῆσον, μοῦ κάμνει ξέντύπωσιν τρέμοντος πρῶνου ὀροσταλαγμοῦ ἐπάνω εἰς τὸ ἄνθος αὐτό. Αἱ σελίδες του θὰ κλείσουν παρθένους ἐκμυστηρεύσεις, θὰ δεχθοῦν τὰς πρῶτας ἐμφανίσεις τοῦ στίχου καὶ τοῦ λογογραφήματος ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἕως προχθὲς ἦσαν πολεμισταί, ἕως χθὲς θεμελιωταὶ πολιτείας, καὶ σήμερον μόλις ἔλαβον τὸν καιρὸν νὰ ἦνε ἄτομα. Ὁ κόσμος τῆς ποιήσεως—καὶ εἶνε ἄφθονος εἰς τὴν Κρήτην—τὸν ὁποῖον ἐτρόμαξε τὸ ὄπλον, ἐπανέρχεται τώρα ἐπάνω εἰς τὰ φυλλώματα τῶν δένδρων, εἰς τὰ ἀκρογιάλια, εἰς τὸν οὐρανὸν ποῦ ἔγεινε γαλανὸς πλέον, καὶ προκαλεῖ τὸν νησιώτην νὰ χωρίσῃ τὴν μονομερῆ του ψυχὴν εἰς ψυχὴν πατριώτου καὶ εἰς ψυχὴν ἀτόμου. Οἱ Κρητὲς ποῦ εἶχον τὴν ποίησιν, μίαν ἀπειρον ποίησιν μέσα εἰς τοὺς πολέμους, εἰς τοὺς διωγμούς, εἰς τὰ ἔθιμά των, εἰς τὰ πένθη των, θὰ ἀρχίσουν μέσα εἰς τὴν Εἰρήνην νὰ αἰσθάνονται πλέον τὰς μικρὰς πατρίδας τοῦ ἀνθρώπου, τὴν πατρίδα τῆς ἰδέας καὶ τοῦ ὀνείρου, τὸν ἀγῶνα τοῦ αἰσθήματος. Μὴ δὲν εἶνε γεμάτοι ἀπὸ ποίησιν, ὅπως τὰ πρόσωπα των εἶνε ζωγραφικὰ, μὴ δὲν εἶνε ποιητὰ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἀπλῆν κουβέντα των, ὅλοι οἱ ἄνδρες τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ, μήπως δὲν ἐνθυμοῦμαι ὅτι καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ θρῆνος μίᾳς Κρήσης πρόσφυγος διὰ τὸ παιδί της ποῦ ἐξέπνευσεν ἐν Ἀθήναις τότε μέσα εἰς τὰ χαλάσματα ἐνὸς ἐριουργείου τῶν Ἀμπελοκήπων, ἦτο ὡς ἕνας μεγαλοπρεπῶς

σπαρακτικὸς στίχος τῆς «Ἐρωφίλης»;

Τὸ φαντάζομαι αὐτὸ τὸ ὄραϊον ποῦ ἀρχίζει μόλις νὰ φαίνεται εἰς τὴν αἰματωμένῃν γῆν. Τὸ φαντάζομαι ὅταν θὰ ἀναλάβῃ ἀπὸ τὴν πλατεῖαν Κρητικὴν ψυχὴν, ὅταν σιγὰ—σιγὰ θὰ γίνεταί στίχος με στερεοῦς ρυθμούς, ἢ ἕνα πολεμικὸν διήγημα—πόσον ὑλικὸν δὲν ἔχει ἀφήσει ἔτοιμον εἰς τὴν φιλολογίαν ἡ Κρητικὴ γιγαντομαχία;—ἢ μία εἰκὼν Κρητὸς ζωγράφου, μία μορφή τέλος πάντων τοῦ ὄραϊου, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχεν ὄρια. Ὁνειροπολῶ ἕνα τόμον Κρητικοῦ βιβλίου, ὁ ὁποῖος θὰ ἔχῃ θέσιν εἰς τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν. Μίαν καλλιτεχνικὴν ἐκθεσοῦλαν ἔπειτα εἰς τὰ Χανιά. Μίαν ὄραϊαν ἐκτέλεσιν εἰς τὸ πιάνο ἀπὸ Κρητικὰς χεῖρας, ἔπειτα ἴσως καὶ μίαν ὀρχηστρουῦλαν. Καὶ γύρω αὐτῶν ἕνα κοινὸν ἔστω καὶ 50 ἀνθρώπων εἰς τὴν ἀρχὴν, οἱ ὁποῖοι θὰ βλέπουν αὐτὰ τὰ πράγματα βαθεῖα καὶ θὰ τὰ ἀκούουν βαθεῖα. Ἐνα Κρητικὸν περιοδικὸν εἶνε ἡ πρώτη ὑπόνοια περὶ τῆς ὑπάρξεως εἰς τὸ μέλλον τοῦ ὄραϊου, ἄφου ἐννοεῖται ἡ θεότης αὐτῆ περάση ὅλας τὰς δόξνας τῆς ἐξελίξεως, ἄφου πρῶτα ἐμφανισθῆ ὡς πόθος, ὡς δίψα, ὡς ἐξομολόγησις τῶν ψυχῶν καὶ ἔπειτα γίνῃ ὄραϊον. Ἐνας ναὸς λείπει ἀπὸ τὴν Κρήτην. Ἀρχίζει νὰ κτίζεται ὁ ναὸς τῆς Τέχνης. Πότε θὰ τὸν ἰδῶ ὑψωμένον εἰς τὴν πατρίδα τοῦ προφῆτου μας Κορνάρου, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὸν μεσαίωνα ἔδωκεν εἰς τὴν νεοελληνικὴν ποίησιν τὸ μέγα κελάδημα τοῦ Ἐρωτοκρίτου;

Ἀθήναι

Ζ. Α. Παπαντωνίου

ΗΘΟΠΟΙΟΙ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΙΝΟΙ

ΛΗΜΕΡΟΝ ὅτε τὸ θέατρον ἐτέθη ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, οἱ ἠθοποιοὶ μας, οἱ ἀπόκληροι αὐτοὶ τῆς κοινωνίας, ἀνέπνευσαν ὀλίγον καὶ ἔλαβον ποῖαν τινα θέσιν μετὰ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων.

Ἐάν ἡ βασιλικὴ αὐτὴ προστασίς ἐχορηγεῖτο πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν, βεβηκίως ὁ Βασιλεὺς θὰ ἀφορίζετο ὡς ἄθεος, καθότι τὴν μακκρίαν ἐκείνην ἐποχὴν ὁ ἠθοποιὸς ἐθεωρεῖτο θεατρίνος καὶ ἦτο ὁ ἀποδιοπομπαίος τράγος τῆς κοινωνίας εἰς τὴν θέαν τοῦ ὁποῦ τοῦ γράειδρα ἐστυροκοποῦντο καὶ ὑπέβηλον εἰς ἐκὺτὰ κίονα ἀπὸ ἐκτὸν τοῦλάχιστον μετάνοιαι!

Μοῦ διηγούνται ὅτι θεατρίνος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔμεινε ἐν Ἀθήναις ἄστεγος ἐπὶ ἓξ μῆνα, διότι οὐδεὶς ἀπέφασκε νὰ ἐνοικιάσῃ τὸ σπίτι του εἰς ἀφορεσμένον ἄνθρωπον. Εἰς πολλὰ σπῆτια τὰ ὁποῖα ἐπεσκέφθη ὁ δυστυχὴς πρὸς ἐνοικίαςιν ἢ νοικοκυραῖς ἔσπευσαν νὰ διαβάσουν ἀγιασμόν καὶ ἐξορκίσουν τὸν ἔξ' ἀπὸ 'δῶ!

Καὶ ὅλα αὐτὰ ἦσαν λείψανα τῆς ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τοῦ χριστιανισμοῦ κακιδιώξεως τοῦ θεάτρου ὑπὸ τῶν πτερῶν τῆς ἐκκλησίας.

Ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ Ζωνάρᾳ εἰς τὸν 66 κἀνόνα τῆς ἐν Κορθαγένῃ συνόδου μετὰ τῶν ἄλλων εὐρίσκουμεν καὶ τὴν ἐξῆς περικοπήν: «Τοὺς σκηνοκούς καὶ μίμους... οἱ πάλαι πτερές ἐν τοῖς ἀποτροπαίοις ἐλογίζοντο».

Δίων ὁ Χρυσόστομος ἀποκαλεῖ τοὺς ἠθοποιούς «υἱούς τῆς Ἀμουσίας... ἀγενῆ καθάρματα καὶ ζῆν οὐκ ἄξια».

Ὁ Ἄϊλιος Ἀριστείδης: «ἀνδραποδώδεις... πρᾶσιμα καὶ κιδόηλοι».

Ὁ Ἰσιδώρος ὁ Πηλουσιώτης ὁ μαθητὴς τοῦ Χρυσοστόμου «καινὴ τῆς οἰκουμένης λύμην».

Ὁ αὐτὸς Ἰσιδώρος ἐν τῇ πρὸς Κωνσταντίνον κόμητᾳ ἐπιστολῇ του γράφει: «Ὁκ ἔστι ψυχᾶ γαυγία, καθὼς σὺ λέγεις, τὸ ἐν θεάτροις καὶ ταῖς ἵπποδρομίαις διατρίβειν, ἀλλ' ὀλεθρὸς ἔσχατος καὶ βλάβη ψυχῆς δεινῆ».

Ὁ Εὐφραῖμ ὁ ἀναχωρητὴς ἀπαγορεύει εἰς τοὺς μοναχοὺς τὴν πρὸς τοὺς μίμους ἐπιμιξίαν: «Μὴ συνδιατρίβει μωολόγοις, ἵνα μὴ πρᾶσιμα σου τὰ νοήματα· αἱ γὰρ ῥήσεις αὐτῶν βλαβε-

ραὶ, τοὺς γὰρ πρᾶσιμα νεωτερίζειν πρᾶσιμα ζουσι, τοὺς δὲ νέους ἐλκουσι πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνομίας».

Ἐνεκὰ τῶν ἀλλεπκλήλων αὐτῶν διωγμῶν τοῦ χριστιανισμοῦ τὸ θέατρον ἀπώλεσε τὸ πᾶσιμα αὐτοῦ γόητρον, τὸ δὲ ἐπάγγελμα τοῦ ἠθοποιῶν τρᾶσιμα ἠτιμώθη, ὥστε ὁ μετερχόμενος αὐτὸ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατορῶν, ἐστερεῖτο καὶ τῶν εὐτελεστέρων ἀστικῶν δικαιοματιῶν.

Ὅτε κληρονομικὰ δικαιοματὰ εἶχεν, οὔτε ὡς μάρτυς ἐπὶ δικαστηρίου ἠδύνατο νὰ πρᾶσιμα.

Ἡ δισεγγόνη τοῦ συγκλητικοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ συζευχθῇ ἠθοποιὸν ἢ τέκνον αὐτοῦ!

Ὁ Ἰουστινιανός, ὀρίζων τοὺς λόγους τοῦ δικαίου, κακιδιάσει μετὰ τῶν αὐτῶν καὶ τὴν περιπτώσιν καθ' ἣν αἱ σύζυγοι «πρᾶσιμα τὴν θέλησιν ἢ ἀγνοοῦντες τοῦ ἀνδρὸς πρᾶσιμα εἰς θέατρα, ἵπποδρομια καὶ κυνηγεσίας».

Ἡ ὑπόσχεσις καὶ ἡ ἐγγύησις ἦν ἠθέλε δώσῃ γυνὴ τις περὶ ἀσκήσεως τῆς τέχνης τῆς σκηνῆς ἐκηρύσσεται ἄκυρος. Ἐάν δὲ ὠρίζετο πρὸς τοῦτο ἐπιτρέπετο εἰς αὐτὴν νὰ ἀθετήσῃ ἀκινδύνως τὸν ὄρκον πρᾶσιμα νὰ μετέλθῃ τοιαύτην «ἀσέβῃ καὶ ἀσχήμονα ἐργασίαν».

Ἄλλως ὅμως εἶχε τὸ πρᾶσιμα πρᾶσιμα τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι πρᾶσιμα οἱς ἔμψυτοι ὑπῆρχον αἱ ἰδέαι τοῦ πολιτισμοῦ.

Εἶναι τοῖς πᾶσιμα γνωστὸν, ποῖων τιμῶν ἀπελάμβανον πρᾶσιμα τῆς πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας οἱ ποιηταί, τραγικοὶ καὶ κωμικοί. Ἄλλ' ἐκτὸς αὐτῶν, μεγίστων τιμῶν ἠξιοῦντο καὶ οἱ διερμηνεύοντες τὰ ἔργα αὐτῶν ἠθοποιοί.

Ὁ Δημοσθένης ἀναφέρει (Δημοσθ. Περὶ πρᾶσιμα § 12 καὶ 315) ὅτι οἱ ὑποκριταὶ Ἀριστοδῆμος καὶ Νεοπτόλεμος, χωρὶς ν' ἀναγκασθῶσι νὰ παραιτήσῃσι τὰ ἔργα αὐτῶν, ἐξέλεγον αὐτῶν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πρᾶσιμα καὶ διεξήγαγον τὰς μετὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος διαπραγματεύσεις. Ἄλλὰ καὶ χρηματικῶς οὐκ ὀλίγον ἠμείβοντο οἱ κατῆστοι αὐτῶν ὑποκριτῶν. Ὁ περιφρᾶμος ὑποκριτὴς Πῶλος Χριστιανός Σουμπεὺς ἔλαβεν ὡς ἀντιμισθίαν διὰ τὰς ἐπὶ δύο ἡμέρας πρᾶσιμα τῆς ἐν ἔλκωντος.

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

Ὅχι ἦττον καὶ μετὰ τῶν ποιητῶν εἰς τοὺς θεατρικούς ἀγῶνας ἐστεφανοῦντο. Μέχρι δὲ τῆς σήμερον περιεσώθησαν μνημεῖα καὶ ἐπιγραφαὶ δι' ὧν διαιωνίσθη ἡ μνήμη αὐτῶν.

Ὅπισθεν τοῦ μεσημβρινοῦ τοίχου τῆς σκηνῆς τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου εὕρηται χορηγικὸν μνημεῖον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀναγράφονται τὰ ὀνόματα τῶν τε ποιητῶν καὶ ὑποκριτῶν νικησάντων εἰς θεατρικὸν ἀγῶνα. Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἔχει ὡς ἐξῆς :

«Ὁ Δῆμος ἐχορήγει ἐπὶ Ναυσικράτους ἀρχοντος. Ἀγωνοθέτης Ξενοκλῆς Ξενίδος Σφήτιος. Ποιητὴς τραγωδίας Φανόστρατος Ἡρακλείδου Ἀλικαρνασεύς. Ὑποκριτὴς τραγωδίας (τὸ ὄνομα εἶναι ἐφθαρμένον) Εὐανορίδου Κυδαθηναίους. Ποιητὴς κωμωδίας Φιλήμων Δάμωνος Διομφεύς. Ὑποκριτὴς κωμωδίας Κάλλιππος Κάλλιου Σουნიεύς.»

Ὁ ἐκ τῆς πόλεως Θουρίας ὑποκριτὴς Ἀρχίας, ὁ ἐπικληθεὶς Φυγοθήρας, ἐπὶ Ἀντιπάτρου ἦτο στρατηγός.

Ὁ Σάτυρος τοῦ Θεόγνιδος, ὁ Μαραθῶνιος, περίφημος τραγικὸς ὑποκριτὴς, ὑπῆρξε διδάσκαλος τοῦ Δημοσθένους, παρὰ τοῦ ὁποίου μετὰξὺ ἄλλων μανθάνομεν (Δημοσθ. περὶ πικραπρεσβ. 335) ὅτι οἱ ὑποκριταὶ τῆς τραγωδίας Ἀριστόδημος καὶ Νεοπτόλεμος «διὰ τὴν εἰκείαν τέχνην ἀδειαν εἶχον ἀπιεῖναι ὅποι ἂν βούλωνται, ἀλλὰ ὅη καὶ πρὸς πολέμιους.»

Εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις διδάσκοντα περίφημον ὑποκριτὴν Θεόδωρον, τὸν καὶ σύγχρονον τοῦ Δημοσθένους, οἱ Ἀθηναῖοι ἐκτιμῶντες τὴν τέχνην

αὐτοῦ, ἀνήγειραν περιφανὲς μνημεῖον, περὶ οὗ ὁ Παυσανίας (1. 37. 90.) ἀναφέρει τὰ ἐξῆς : «Πρὶν δὲ ἢ διαβῆναι τὸν Κηφισὸν Θεοδώρου μνήμα ἐπὶ τραγωδίαν ὑποκριναμένου τῶν καθ' αὐτὸν ἀριστα.»

Περὶ τοῦ ἠθοποιοῦ Θεσσαλοῦ ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος (Βίος Ἀλεξάνδρου κεφ. X.) ὅτι ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου πρέσβυς πρὸς τὸν Πωζύδορον, τὸν τῆς Καρίας σατράπην ἵνα ζητήσῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ εἰς γάμον.

Τοσαύτη δ' ἦν ἡ πρὸς τὸν Θεσσαλὸν φιλία τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὥστε προετίμα νὰ ἔχανε ἐν μέρος τῆς βσιλείας του ἢ νὰ ἴδῃ αὐτὸν ἠττημένον. (Ἀλεξ. βίος. XXIX.)

Συμπέρασμα τῶν ἀνωτέρω εἶναι, ὅτι ἐκεῖ ὅπου ὑπῆρχον ἐρριζομέναι αἱ ἰδέαι καὶ αἱ ἀρχαὶ τοῦ πολιτισμοῦ, εἰς ἐποχὰς καθ' ἃς ὑπῆρξαν Περικλείς καὶ Μεγάλοι Ἀλεξάνδροι δυνάμενοι νὰ ἐνοήσουν τὴν ἐπίδρασιν ἣν ἐξήσκουσαν ἐπὶ τῆς κοινῆς οἱ καλλιτέχναι τῆς σκηνῆς, ἐκεῖ καὶ τότε ἀνεγνωρίζοντο καὶ ἐτιμῶντο οἱ ἠθοποιοί.

Σήμερον ὅτε ὁ πολιτισμὸς ἔχει παντοῦ ἐξάπλωσει τὰς εὐεργετικὰς αὐτοῦ πτέρυγας, ὅτε ἐξέλιπον οἱ δούλοι καὶ τὰ ἀνδράποδα τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου, ὅτε τὰ ξόρκια καὶ αἱ δυσειδαίμονιαι τῶν γραϊδίων ἐξηφανίσθησαν εἰς τὴν λάμψιν τῆς μίας καὶ ἀναλλοιώτου Τέχνης, οἱ ἠθοποιοὶ ἔλαβον τὴν προσήκουσαν αὐτοῖς θέσιν καὶ ἐξηφανίσθησαν οἱ θεατρῖνοι !

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

ΣΤΟ ΛΕΥΚΟ ΣΟΥ ΜΑΝΤΗΛΙ

Ἔνα βράδυ ποῦ ἦρθα σὶδὲ πλευρό σου κλαμένη,
Κ' ἦτον κάθε ματιά μου φλογερή, θολωμένη,
Καὶ μᾶς 'φώτιζε μένος θαμπωμένο κατῦλι,
Κάθε δάκρυ μου 'πῆρε τὸ λευκό σου μαντήλι !
Κι' ὄρκο μοῦ 'καμες 'μπρὸς σὶτην Εἰκόνα—θυμήσου—
Σὰν Ἀγγέλου ἀγγὴ ρ' ἀπομείνη ἡ ψυχὴ σου !
Κι' ἂν ποτὲ μὲ ξεχάσης, ἀπὸ ἄκρη ὡς ἄκρη,
Τὸ λευκό σου μαντήλι ποῦ εἶχε κάθε μου δάκρυ,
Σάβαρνό σου νὰ γίνῃ ! καὶ τὸ δάκρυ μου χῆμα,
Νὰ φουσκῶσῃ ρ' ἀνοιχτὴ τῆς ζωῆς σου τὸ μνήμα ! !

Μπρὸς σὶτην ἴδιαν Εἰκόνα μὲ ματιὰ θολωμένη,
Μιὰν ἐλπίδα θρητῶ, μιὰν ἐλπίδα χαμένη ! . . .
Καὶ . . . μιὰ χάρη ζητοῦν τὰ πικρά μου τὰ χεῖλη,
Σάβαρνό σου . . . μὴ γίνῃ τὸ λευκό σου μαντήλι ! ! !

Ἀθῆναι.

ΜΑΡΙΚΑ ΠΙΠΙΖΑ ΜΑΝΤΖΟΥΝΗ

Α Κ Λ Α Υ Τ Ο Σ . . . ;

Εἶχε ἀφήσῃ κι' αὐτὸς τὴν πατριδα
κι' εἶχε τρέξῃ στίς Κρήτες τὰ μέρη,
μ' ἕνα πόθο μιὰ μόνον ἐλπίδα
λεφτεριά εἰς τ' ἀδέλφια νὰ φέρῃ.

Σὰν λεγοντάρι, κι' αὐτὸς, καθὼς ὅλοι,
τῶν ἐχθρῶν πολεμοῦσε τὸ πλῆθος,
μὰ νεκρὸν τὸν ἀφῆκ' ἕνα βόλι
ποῦ τ' ἀνδρείο του ἐπλήγωσε στῆθος.

Στοῦ πολέμου τὴν τόση τὴν ζάλν
στρατιῶτας νεκροὺς δὲν κυττάζουν !
στρατηγοὶ σὰν δὲν εἶναι μεγάλοι
σ' ἕνα τάφο κοινὸ τοὺς σωργιάζουν !

Ἡ ἀνδρεία τῶν ἄλλων τιμᾶται
καὶ Σταυροὶ τοὺς στολίζουσι τὰ στήθη,
μὰ σ' αὐτὸν, ποῦ στὸν τάφο κοιμᾶται,
νεκρικός κἂν σταυρὸς δὲν ἐστήθη !

Πολλοὺς βλέπεις θλιμμένους νὰ κλαῖνε,
νὰ λυποῦνται πολὺ μερικούς,
μὰ γι' αὐτὸν οὔτε λέξι δὲν λαῖνε,
οὔτε θοῖνο γι' αὐτὸν δὲν ἀκοῦς !

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

Β'.

Μακρὰ, σὴν πατρίδα, σὲ μιὰ ἄκρη
στέκετ' ἕνας πατέρας τὸ βράδυ
καὶ μὲ μάτι θαμπό ἀπ' τὸ δάκρυ
λέγει ἀπέθανε πῆγε στὸν Ἄδην!

Κλαίει ἡ μάνα κι' ὅμως ἐλπίζει
πὼς φιλι θὰ τοῦ δώσῃ γλυκό.
Φτωχὴ μάνα! Ὁ γυιὸς δὲν γυρίζει.
Ἄχ! τοῦ πρέπει φιλι νεκρικό.

Ἄγια δάκρυα χύνουν τὰ μάτια
τῶν γονέων. Τ' ὀλόδροσο ἀγέρι
στ' οὐρανοῦ τ' ἀτελείωτα πλάτια,
ὡσάν σὺννεφο, ἀπάνω τὰ φέρει.

Πάει τὸ σὺννεφο, φεύγει κι' ἐχάθη.
Τὸ ἀγέρι τὸ σπρώχνει σὴν Κρήτην,
ὅλη νύκτα πετρεῖ, κι' ἐστάθη
ὡσάν ἀγνάντεψε τὸν Ψηλορείτην.

Τὴν αὐγὴν 'κεῖ ποῦ τ' ἀψυχο σῶμα
τοῦ νεκροῦ μαῦρη γῆ τὸ σκεπάζει,
μὲ δροσιὰ ἦταν βρογμένο τὸ χῶμα,
κι' ἡ ψυχὴ του ψηλά ἀναγαλλιάζει.

Χαίρει διότι τὸ σὺννεφο χύνει
ὡσάν δροσιὰ τὰ δάκρυα πάλι
κι' ἔτσι ἀκλαυτος δὲν θ' ἀπομείνῃ
μέσ' τῆς γῆς τὴν κρύαν ἀγκάλην.

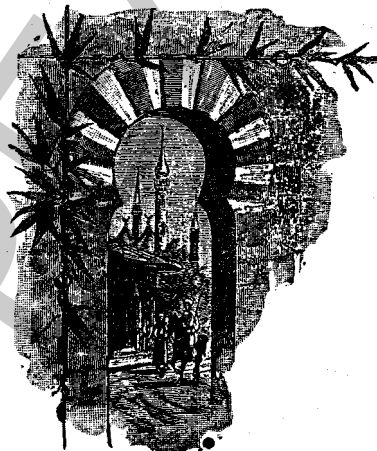
ΓΕΩΡΓ. ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΚΕΥΕΙΣ ΜΟΥ

Η ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΨ' ἢς ἐποχῆς ἠκτιροβόλησαν εἰς τὸν
πνευματικὸν ὀρίζοντα τῆς νεωτέρας
Ἑλλάδος ὁ Βαλαωρίτης, ὁ Ζαλακώ-
στας, ὁ Παπαρηγόπουλος, ὁ Βασιλειάδης, ὁ
Ἀχιλλεὺς Παράσχος, οἱ νεοσοὶ τῆς ποιήσεως
διηρέθησαν καὶ σχεδὸν ἀπεμονώθησαν.

Ἄλλοι ἐσκέφθησαν πρακτικώτατα, ὅτι μό-
νον διὰ τινας νέας σχολῆς, ἰδιοτρόπου αἰρέ-
σεως διὰ πραξικοπήματος ἔστω καὶ ἀνοήτου, διὰ
μιᾶς καινοτομίας ἔστω καὶ ἐπιπολαιας, θὰ ἠδύ-
ναντο νὰ ἐπισύρῃσι τὴν προσοχὴν τοῦ κόσμου.
Ἄλλοι ἠσχολήθησαν κατ' ἀρχὰς μὲν μὲ τὴν μέ-
θοδον τοῦ Ὀλλενδόρφου, εἶτα δὲ μὲ τὴν διδα-
σκάλισσάν των νὰ μεταφράζον ἔθρονος ποιητὰς
καὶ ἤρχισαν νὰ μεταφρατεύον ἀδεξιῶς εἰς τὸν
ἐυανθὴν Λεμῶνα τῆς Ἀττικῆς γῆς ξένα αἰσθή-
ματα, ἕως οὔ ὁ Βορράς τῆς κοινῆς ἀδιαφορίας
ἄλλα μὲν κατέκαυσεν ἄλλα δὲ ἀπηγῆς ἐξεργί-
ζωσε. Ἄλλοι θελγθέντες ἐκ τῆς ἀθανάτου ἡμῶν
δημοτικῆς ποιήσεως προσεπάθησαν Δογκιχωτικώ-
τατα νὰ τὴν καταστήσουν ἐκτρωματικὴν, μεταβα-
λόντες αὐτὴν ἀπὸ δημοτικῆς εἰς ἰδιωματι-
κὴν, εἰσάγοντες τυχαρπάστους παραφθορὰς τοῦ
ἀπροσιωτέρου χωρίου, χωρὶς νὰ γνωρίζον ὅτι
ἢ ἐν τῇ φιλολογικῇ γλώσῃ πολιτογράφησις λέ-
ξεων ἐν περιορισμένῳ τόπῳ εὐνοήτων ἀπόκειται
εἰς τὴν κοινὴν τοῦ ἔθρουσ συνείδησιν. Ἄλλοι,
τέλος, ἀντιγράφον ἀκαμάτως τὸν Παπαρηγό-
πουλον καὶ τὸν Παράσχον, δολογοιοῦντες πολ-
λάκις τοὺς δυστυχεῖς καὶ νεκροὺς ἀκόμη. Καὶ
οὕτω, πρὸς δόξαν τῆς Ἑλληνικῆς ποιήσεως χω-

ρεῖς νὰ ἐρω-
μεν μεγάλην
φιλολογίαν,
ἐγόμεν' ἀπεί-
ρους φιλολο-
γίας, πολυ-
σχιδεῖς σχο-
λὰς καὶ δόγ-
μὰτα καὶ κρι-
τικὰς καὶ ἀν-
ταγωνισμοὺς.
Καὶ διηρέθη-

σαν οἱ νεοροὶ σκαπανεῖς τοῦ νεωτέρου πνεύ-
ματος εἰς ἀκαταροήτους ἢ συμβολιστὰς, εἰς ἀκα-
ταλεγιότους—καὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ πολυπληθεστε-
ροι—εἰς πεσομιστὰς, εἰς μεταφραστικούς, εἰς ἰδεο-
λόγους καὶ εἰς κομψοὺς καὶ ἐψιμυθιωμένους
τραγουδιστὰς τοῦ ποδογύρου.

Εἰς ὅλην δὲ αὐτὴν ἐννοεῖται, τὴν πυκνὴν ἢ
μᾶλλον σφραγετώδη φάλαγγα τῶν μουσοτραφῶν
ἢ, ὡς θὰ ἔλεγετ' ὁ σεβαστὸς μου φίλος κ. Ἀσώ-
πιος, τῶν «ἐλλογιμῶν» λυροπαικτῶν δύσκολον
νὰ συναντήσητε ἐν μικρογραφίᾳ ἕνα Βαλαωρί-
την, ἕνα ὑποφώσκοντα Ἀχιλλεὺ Παράσχον. Ἀν-
τιγραφεῖς ὅσους θέλετε.

Ἐν Ἀθήναις.

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ΠΟΙΗΤΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

..... Ο ήλιος με τῆς καυστικές ἀχτίνες του ἔλουε τριγύρω τὰ δέντρα, καὶ τὰ σπίτια μὲ τὰ κλεισμένα τους παράθυρα ἐμοιάζανε μὲ ἄνθρωπο ποῦ ζαλισμένος ἀπ' τὴν πολλὴ ζέστη κλείνει ἀντίκρου στὸν ἥλιο τὰ θαμπωμένα μάτια του.

Ἦταν μεσημέρι κι' ἐγὼ καθισμένη κοντὰ στὸ παράθυρό μου 'κυττούσα πέρα μακριὰ στὴ μυριοφώτιστη θάλασσα ἓνα μικρὸ καράβι ποῦ ἀρμένιζε.....

Ἀξαφνα στὸ βάθος τοῦ ἔρημου τὴν ὥρα 'κείνη δρόμου μας βλέπω τὸν γραμματκομιστὴ νᾶρχετα βιαστικός· μόλις μὲ εἶδε ἔβγαλε ἀπὸ τὸν πέτσινο σάκκο του—ποῦ κλείνει πάντα τόσες ἐλπίδες, τόσα δάκρυα, τόσα χροῦμενα λόγια καὶ τόσα παράπονα—ἓνα μικρὸ κάτασπρο γραμματάκι. Κατάλαβα πῶς ἦτανε γιὰ μένα, μὰ σὰν νὰ μοῦ ἔλεγε κἄτι τι πῶς τὸ γράμμα αὐτὸ δὲν μοιάζει μὲ τᾶλλα ποῦ μοῦ ἔφερνε ἄλλες φορές.

Δὲν ἐπερίμενα νὰ μοῦ τὸ φέρουν· ἔτρεξα κάτω καὶ τὸ πῆρα μόνη μου, ἦλθα πάλι στὸ πρᾶθυρό μου καὶ βιαστικὴ μὲ μιὰ μυστικὴ συγκίνηση ἄνοιξα τὸ φάκελλο μὲ τὸ ἄγνωστο ἐκείνο γράψιμο!.....

Ἐπρόβλεπε ἀπὸ μέσα ἓνα ὄμορφο γραμματάκι μὲ τὸ γλυκύτατο προσινογάλανο χρώμα του, μὰ ἐγὼ ἐσταμάτησα. Ἔιχε πολλὴ ποιησι ἐκείνη ἢ στιγμὴ καὶ τὸ γραμματάκι μὲ τὸ ἄγνωστο σὲ μένα γράψιμο, μὲ τὸ ἀπλό του χρώμα, μοῦ φαινότανε σὰν ἓνα ὄμορφο σκίτσο σεληνοφώτιστο, ποῦ ἢ φαντασία μου ἐσυμπλήρωνε τῆς μαγευτικῆς ἀόριστῆς γραμμῆς του.

Σὲ λίγω τὸ ἀνοίγω καὶ μὲ μεγάλη μου ἐκπληξὴ διαβάω τῆς ζηλευτῆς καὶ τόσο καλλιτεχνικῆς γραμμῆς του, ποῦ ἦσαν γεμάτες ὀροσιὰ καὶ ποιητικὴ εὐωδία. Τὸ σκίτσο ἔγινε τῶρα μιὰ μαγευτικὴ τοποθεσία ποῦ ἀκόμα, ὡς μοῦ περιέγραφε, ἐφύσα τ' ἀγίερι ἀπλά τὰ κλιδιά ἐνὸς γέρο-ἔλατου ποῦ ἔσκιαζε περίφανος ἓνα νεῖο ποιητῆ, μὲ τὴν ἀτιμέλητη γραβάτα του, μὲ τὸ καπέλλο ἐκεῖ χάμου δίπλα του καὶ μὲ τὴν ἀθάνατη πέννα του στὸ ἐπιδέξιο χέρι.

Τὸ διαβάσα πολλές φορές, ἐδιάβηκα κι' ἐγὼ τὴν ὄμορφη αὐτὴν ἐξοχὴ μὲ τὸ μεθυστικὸ θυμάρη της, ποῦ μοῦ ἔγραφε πῶς ἦσαν ὅταν ἔτυχε νὰ διαβάσης δημοσιευμένο ἓνα μου ποίημα καὶ ἀπεφάσισες νὰ μοῦ γράψης ἂν καὶ δὲν μ' ἐγνώριζες. Εἶδα στὴ ζωντανὴ ἐκείνη τοποθεσία, ποῦ ἔξωγράφησε τόσο τεχνικὰ ἢ μάγισσα πέννα σου, νὰ πικίη τὸ φῶς ἀνοιξιᾶτικου ἡλίου πάνω στὰ κορφοβούνια μὲ τὰ μισλωσμένα χιόνια τους

καὶ τότε πέρνω τὸ γράμμα, κατεβαίνω πεταχτὴ καὶ τρέχω ἐκεῖ κοντὰ σ' ἓνα μαγευτικὸ περιβόλι. Ἐκεῖ στὴ ρίζα ἐνὸς κυπαρισσοῦ καθίζω νὰ γράψω τὴ βαθεῖα ἐντύπωσι ποῦ μοῦ ἔκαμε ἢ ποιητικὴ εἰκόνα σου.

..... Μὰ ἢ ἰδέαις φεύγουνε μακριὰ μόλις σιμῶσουν εἰς τὴν πέννα μου. Ἐἶνε περίφανες πολὺ καὶ δὲν θέλουν νὰ κλειστοῦνε σὲ δικούς μου στίχους, εἶνε ἀνυπότακτες καὶ δὲν θέλουν νὰ φυλακιστοῦνε σὲ φάκελλο. Θέλουν ν' ἀπλώσουν στὸ διάπλατον οὐρανὸ καὶ στὴ γαλαξία θάλασσα κι' ἔτσι ταξιδεύοντας μὲ τ' ἀγίερι ποῦ κατεβαίνει ἀπὸ νὰ χιονισμένα πάντα βουνά μας, νὰ φθάσουν στὴ μαρμαρόχτιστη Ἀθήνα γυρεύοντας τὸν νεῖο τὸν ποιητῆ, τὸν ἀληθινὸ ζωγράφο ποῦ τᾶς ἔδωκε τὴ ζωὴ.

Θὰ σὲ προσμένουν πέρα στὴν ἐξοχὴ, μακριὰ ἀπὸ τοῦ κόσμου τῆ βοή, ὅταν θὰ κάθῃσαι πάλι κάτω ἀπὸ κινένα δεντρί μὲ τὴ μάγισσα στὸ χέρι πέννα σου.

Θὰ τῆς ἰδῆς νὰ φτερουγοῦνε γύρω σου σὰν ἄσπρες, κάτασπρες πεταλοῦδες καὶ τότε σὺ μὲ τὸ δικό σου χέρι—ποῦ εἶνε δυνατότερο ἀπ' τὸ δικό μου—ἄρπαιξε καμμιὰ ἀπ' αὐτῆς καὶ γράψε ὅ,τι ἀκούσης ἀπ' τὸ δυνατό της φτερούγισμα, ἀφοῦ ἐγὼ δὲν μπόρεσα νὰ τὸ κάμω.

Σὺ εἶσαι μεγάλος ποιητῆς καὶ γι' αὐτὸ πιστεύω πῶς καὶ θὰ ταξιδεύης συχνὰ στὴς κορφούλες τῆς ἡλιόλουστες καὶ στὴς μυρωμένες ἀκρογιαλιές, ὅπως ταξιδεύεις καὶ στὸ πότε ἦσυχο καὶ πότε φουρτουναριμένους πέλαγος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

Μὰ ἀφοῦ εἶσαι ποιητῆς δὲν μπορεῖς παρὰ ν' ἀνεβαίνης συχνὰ στὸ ναὸ τῆς τέχνης, στὴν ἀθάνατη Ἀκρόπολι!

Ἐκεῖ στοὺς στύλους κοντὰ, ποῦ κρατοῦνε μὲ εὐλάβεια τὴν κεφαλή τοῦ γέρω-Περσενῶνα, ἐκεῖ θὰ συναντήσης καὶ τὴ δική μου τὴ ψυχὴ νᾶτριγυρὰ ἀκούραστη στὰ μαγεμένα μάρμαρα.

..... Τὴν ἔκλεισε 'κεῖ μέσα ὁ φύλακας μὲ τὸ ἄστερνό του τὸ σφύριγμα τὴν πρηνονὴ ποῦ θᾶφουγα ἀπ' τὴ γλυκεῖα, τὴν ἀλησμόνητη Ἀθήνα.

Δὲν ἐπρόφθασε νὰ φύγη γιὰτὴ τὴν κρατῶσαν αἰχμάλωτη τὰ δοξασμένα μάρμαρα ποῦ τὰ χρῦσωνε ὁ ἥλιος φεύγοντας καὶ ἢ φλόγες ἢ μαγευτικῆς ποῦ ὑψώνονταν ἐκεῖ κάτω στὸν ὄρζοντα ἀπ' τὴ θυσία ποῦ ἐπρόσπεφεν ἢ Φύσις στὸν πᾶνᾶρχαιο θεό, στὸ δοξασμένο βασιλεῖα της ποῦ ἔφουγε τὴν ὥρα 'κείνη περίφανος.

Καὶ γιὰ νὰ πιστέψης στὰ λόγια μου σοῦ στέλλω ἓνα ταπεινὸ τραγούδι μου ποῦ τῶραψα 'κείνο τὸ βράδυ ἀπ' τὸ πολὺ μου παράπονο.....

ΑΡΤΕΜ. ΔΑΝΔΡΑΚΗ

ΟΝΣΟΙ ἐκ τῶν μὴ ἐγγεγραμμένων εἰς τὰς μέχρι τοῦδε κυκλοφορησάσας ἀγγελίας τοῦ «Σπινθῆρος» δὲν ἠθέλον εὐαρεσθῆναι νὰ γεινωσὶ δυνδουμηταὶ αὐτοῦ, παρακαλοῦνται νὰ ἐπιστρέψωσι τὸ α' τοῦτο τεῦχος εἰς τὴν Διεύθυνσιν ἐντὸς 15 τὸ πολὺ ἡμερῶν, ἢ ἄλως θὰ λογιζώνται ὀνδρουμηταί.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου «ΝΟΜΙΚΗΣ»

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ΗΦΙΕΡΩΘΕΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΤΑ ΤΟΝ ΠΡΙΝΚΙΠΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΑΤΟΝ ΑΡΜΟΣΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗ.

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΤΗΝ 15^{ην} ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ
ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Γραφεία «Σπινθήρος» εν Χαλέπα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

- ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΙΣΤΡΙΩΤΗ
Ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος εἶνε παρεμ-
φερεστάτη πρὸς τὴν Προμηθεΐδα τοῦ
Αἰσχύλου.
- ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΣ ΠΑΡΡΕΝ
Ἡ Κρητικὴ Βουλὴ καὶ αἱ γυναῖκες.
- ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΑΡΤΖΩΚΗ
Τὸ δράμα (ποίημα).
- ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ
Ἡ εἰκόνα οὐο (ποίημα).
- Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ
Νόστος (Πεζὰ ποιήματα).
- ΧΡΙΣΤΟΥ ΒΑΡΑΕΝΤΗ
Τὸ δακτυλίδι τῆς Νεραΐδας.
- ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ
Τὰ δικαιώματα τῆς γυναίκος.
- Χ. ΧΡΙΣΤΟΒΑΣΙΑΗ
Ἡ εἰκόνα τῆς Ἁγία-Σοφίας.
- ΝΑΙΑ ΔΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
Ἐν παραμοναῖς γάμου
- ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ
Εἶνε ξένη.
- ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ
Τὸ ταξείδιον ἑνὸς τεύχους τοῦ «Σπιν-
θῆρος» καὶ αἱ ἐκ τῶν ἐντυπώσεων ὁμο-
λογίαι του.

ΕΙΚΟΝΕΣ 2 — ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ Α'

ΤΕΥΧΟΣ Β'

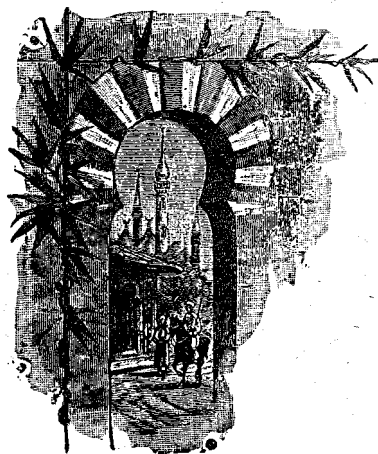
15 Φεβρουαρίου — 1902

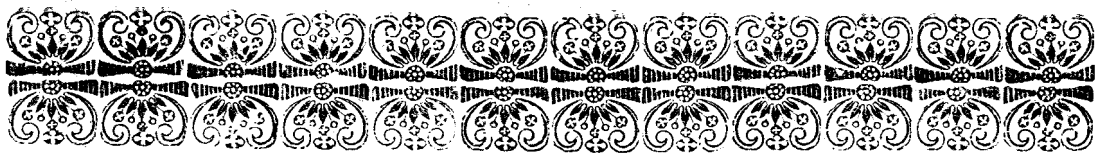
ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Φρ. Χρ. 6

Ἔτος ἀπαράβατος

ἢ προπληρωμή.

Υπό τοῦ «Σπινθῆρος» ἀγγέλλονται βιβλία, ὧν ἀντίτυπον ἤθελε σταλῆ
τῇ Διευθύνσει.

ΚΑΛΛΙΠΡΟΗΣ ΠΑΡΡΕΝ

- 1) **Ἡ Χειραφῆτημένη.** — Εἶνε τὸ πρῶτον γυναικεῖον Ἑλληνικὸν μυθιστόρημα.
- 2) **Ἡ Μάγισσα.** — Εἶνε συνέχεια τῆς Χειραφῆτημένης, ἂν καὶ ἀποτελῆ ἔργον αὐτοτελές.

Τιμῶνται ἕκαστον δρ. 3.

Ἐξεδόθησαν

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

“ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ,,

Εἰκονογραφημένος Τόμος

Χωρὶς Στίχους. — Σταλαγματιές. — Ἀπὸ τὰ βῆθη τῆς ψυχῆς. — Φωτοτυπία. — Ὀνειρα. — Τάφοι.

Εἰς ὅλα τὰ Βιβλιοπωλεῖα

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Διευθυντῆς Δ. Ι. Καλογερόπουλος

Μελέται φιλολογικαὶ καὶ καλλιτεχνικαί.

Εἰκόνες ἔργων Ἑλλήνων καὶ ξένων καλλιτεχνῶν.

Γραφεῖα: ὁδὸς Πινακωτῶν ἀριθ. 22α, ἐν Ἀθήναις.

Συνδρομὴ ἑτησίᾳ δρ. 12.

Ἰωάννου Ν. Λανδράκου

**ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΜΕΓΑΛΟΝΗΣΟΥ ΚΡΗΤΗΣ**

Φυσικὴ καὶ Πολιτικὴ μετὰ πολλῶν
ἱστορικῶν σημειώσεων

Εἰσηγμένη εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ σχολεῖα τῆς Κρήτης

Εὐρίσκεται καὶ πωλεῖται εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα τῆς νήσου καὶ παρὰ τῷ συγγραφεῖ.

«Οἰκογενειακὸν Ἡμερολόγιον» Ἀννης Σερονίου πλήρες καλλιτεχνικῶν εἰκόνων καὶ ἄρθρων τῶν διαπρεπεστέρων παρ' ἡμῖν λογογράφων.

Ἐξεδόθησαν

ὑπὸ Ἀχιλλέως Γ. Καραβία

“ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΑ,,

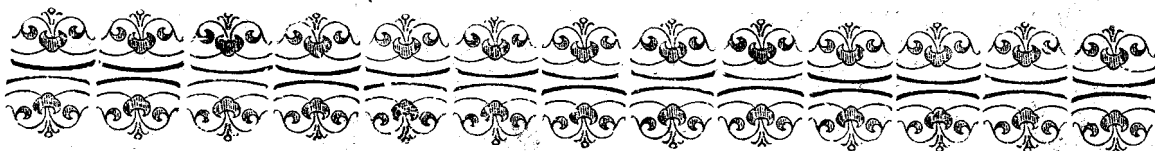
Κατατάσσοις — Ἑλληνικοὶ ἀγῶνες.
Σπινθῆρες.

Εὐρίσκονται εἰς ὅλα τὰ ἐν Ἀθήναις βιβλιοπωλεῖα.

Τιμῶνται ἑρ. 2.

“ΑΒΥΣΣΟΙ,,

Υπὸ τὸν ἄνω τίτλον πρᾶσεως ἐκδίδει τὴν δευτέραν αὐτοῦ ποιητικὴν συλλογὴν ὁ ποιητῆς κ. Μήτσος Παπασπύρου.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΕΜΦΕΡΕΣΤΑΤΗ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΪΔΑ ΤΟΥ ΑΙΣΧΥΛΟΥ

Ἐπίτιμος δεσποινίς,

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩΣ ἔλαβον τὸν «Σπινθῆρα», οὗ τὴν σύνταξιν φιλοτίμως καὶ μετὰ χρυσῶν ἐλπίδων ἀνεδέξασθε, καὶ εὖρον δικαίαν τὴν ἀξίωσιν Ἰμῶν, ἵνα καὶ ἐγὼ προσενέγκω μικρὸν τινα σπινθῆρα, ὅπως προσθέσητε τοῦτον τοῖς ἄλλοις καὶ κατ' ἐξοχὴν τῷ ἀνηφαίστῳ περὶ τῶν Ἰμετέρων προσδοκιῶν καὶ ἀποτελέσητε σελασφόρον πυρσόν, ὅπως φωτίσητε τοὺς σκοτεινοὺς χώρους τῆς πατρίδος τοῦ Μίνως. Ναί, τὴν Ἰμετέραν ἀξίωσιν εὖρον δικαίαν, διότι ἡ Κρήτη διὰ τῶν πολεμικῶν καὶ πολιτικῶν αὐτῆς ἀρετῶν ἤγειρε τὸ σέβας καὶ τὸν θαυμασμὸν παντός, ὅστις τιμᾷ τὸ ἥρωικὸν μένος καὶ τὴν ἀμείωτον ἀνδρείαν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐγὼ ἔτυχον ἀσχολούμενος περὶ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Προμηθεῦς τοῦ Αἰσχύλου καὶ ἐπειδὴ τὸ ὑπὸ τοῦ Τιτᾶνος κλαπέν πῦρ εἶναι συγγενὲς πρὸς τὸν Ἰμετέρον «Σπινθῆρα», δὲν δισταίω νὰ ἀνακρινώσω τὴν ὑπόθεσιν ταύτην· διότι καὶ ἐγὼ σκοπῶ, ἵνα διὰ τῆς ἐρμηνείας τοῦ ἀριστουργήματος τοῦ Μπραθωνομάχου τραγικοῦ ἐπιρρώσω τὸ ἦθος τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, ὅπερ κἀκῆ τῇ μοίρᾳ ὑγρὸν ὀσημέραι γίνεται.

Τὴν τριλογία συνισταμένην ἐκ τοῦ Προμηθεῦς τοῦ πυρφόρου, τοῦ δεσμώτου καὶ τοῦ Λυομείου ἐποίησεν ὁ ἀδελφὸς τοῦ Κυναιγείρου καὶ τοῦ Ἀμεινίου τοῦ ἀριστεύσαντος ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῆς Σαλαμῖνος. Ἄν ὁ δεσμώτης τοῦ Καυκάσου ἦτο Τιτᾶν, ἂν ὁ πυρφόρος Προμηθεὺς ἦτο ὁ μεγαλοπράγμων τοῦ κόσμου στασιώτης, ὅπως τιτανώδης καὶ ὑπεράνθρωπος ἦτο καὶ ἡ διάνοια ἐκείνου, ὅστις εἰκόνισε τὴν φοβερὰν στάσιν κατὰ τοῦ σκληροῦ τοῦ κόσμου τυράννου. Ἄν μὴ ὁ Αἰσχύλος ἦτο δολιχοδρόμος τῶν αἰθερίων στίβων ἀετός, ἂν μὴ τὴν φωλεὰν αὐτοῦ εἶχε πῆξει ἐπὶ τῶν ἀπορρώγων τοῦ Ὀλύμπου κορυφῶν, δὲν ἠδύνατο νὰ κατίδη ἐκ τῶν μεγαλοτόξων τοῦ οὐρανοῦ ἀψίδων τοὺς ὑψηλοὺς τῶν ἀνθρωπίνων δικαίων πύργους.

Καὶ ὁ Προμηθεὺς καὶ ὁ Αἰσχύλος ἦσαν Τιτᾶνες, ἐξ ὧν ἐκεῖνος μὲν ἠγωνίσαστο πρὸς τὸν τύραννον τοῦ Ὀλύμπου, οὗτος δὲ πρὸς τὸν Δία τῆς Ἀσίας καὶ ἀμφότεροι ἔσχον ἀετοὺς τιμωροὺς. Ὁ μὲν Καυκάσιος ἀετὸς κατεσπάρασσε τὸ ἦπαρ τοῦ Προμηθεῦς, ὁ δ' ἀετὸς τῆς Γέλας, ἐνθ' ἔθανεν ὁ Αἰσχύλος, χελώνην ρίψας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔθραυσε τὴν κεφαλὴν ἐκείνην, ἣν δὲν διετρύπησαν τὰ δόρατ' αὐτῶν βραβάρων,

Ἐν τῷ Προμηθεῖ δεσμώτῃ τὸ Κράτος καὶ

ἡ Βία ἔρχονται μετὰ τοῦ Ἡφαιστοῦ εἰς τὸν Καυκάσον ἄγοντες τὸν Προμηθεῖα, ὅπως καθηλώσωσιν. Ὁ μὲν προσπασσαλευόμενος Τιτᾶν σιωπᾷ, ὁ δὲ Ἡφαιστος μετὰ οἴκτου τελεῖ τὸ πικρὸν ἔργον καὶ ἀφ' οὗ ἡ δεσμευσις ἤχθη εἰς πέρας, τὸ Κράτος ὑβρίζει τὸν δεσμώτην, οἷτις τὰς τιμὰς τῶν θεῶν ἀφελὼν ἔδωκε ταύτας τοῖς ἐφημέροις ἀνθρώποις, οἵτινες νῦν δὲν δύνανται νὰ ἀνακουφίσωσιν αὐτόν. Ἀφ' οὗ δ' οὗτοι ἀπῆλθον, ὁ εὐεργέτης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τὴν σιωπὴν λύσας ἀποτείνει τὸν λόγον πρὸς τὸν αἰθέρα, τὰς πνοὰς τῶν ἀνέμων, τὰς πηγὰς τῶν ποταμῶν, τὰ πόντια κύματα, τὴν πικρὴν γῆν καὶ τὸν πανόπτην τοῦ ἡλίου κύκλον ἐπιμαρτυρούμενος, οἷα θεὸς ὦν πάσχει παρὰ θεῶν.

Τοὺς ἤχους τῆς καθηλώσεως ἀκούσασαι αἱ θυγατέρες τοῦ Ὠκεανοῦ, ἐξ ὧν συνίσταται ὁ χορὸς, ἔρχονται εἰς τὸν Καυκάσον, ἐνθ' ἐκδηλοῦσι ζῶηράν συμπάθειαν πρὸς τὸν δεσμώτην. Ταύταις ὁ Τιτᾶν διηγεῖται τὴν εὐεργεσίαν αὐτοῦ πρὸς τὸν Δία, ὅτε οὗτος κατέλαβε τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου. Ταύτην δὲ καταλαβὼν, διένειμε μὲν τοῖς θεοῖς τὰς τιμὰς, ἀλλὰ περὶ τῶν ταλαιπώρων θνητῶν οὐδένα λόγον ἐποίητο διανοούμενος, ἵνα ἐξαφανίσῃ τὸ γένος αὐτῶν καὶ δημιουργήσῃ νέον. Πρὸς τὴν ἀπόφασιν ταύτην τοῦ Κρονίδου οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ ἀντιστητῆ πλὴν τοῦ Προμηθεῦς. Μετ' ὀλίγον ἔρχεται καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶν, ὁ Ὠκεανός, ὅστις ἐκδηλοῖ τὴν ἐπιθυμίαν, ἵνα συμπράξῃ πρὸς ἀπαλλαγὴν τῶν δεσμῶν, ἀλλ' ὁ ἰταμὸς τοῦ κόσμου στασιώτης ἀποκοροῦει τὴν φιλικὴν μεσιτείαν, διότι οὗτος ἦτο κόλαξ τοῦ ὑπερτάτου τοῦ κόσμου κυβερνήτου.

Ὁ δεσμώτης Τιτᾶν βραχέως φέρει, ὅτι ἀδίκως τιμωρεῖται διὰ τὰς εὐεργεσίας, ἃς προσήνεγκε τοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες πρότερον δὲν ἐγίνωσκον πλινθυφεῖς οἴκους νὰ οἰκοδομήσωσι καὶ ἠγνόουν τὴν ξυλουργίαν. Ταῦτα δ' ἀγνοοῦντες δίκην μурμήκων ἔζων ἐν τοῖς ἀνηλίοις τῶν ἀντρων μυχοῖς. Ὁ Προμηθεὺς ἐπενόησε τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰ γράμματα, ἔζηυξε τοὺς ἵππους καὶ εὖρε τὰ ὄχηματα τῶν ναυτίλων. Ἄλλ' ὁ Τιτᾶν παραμυθεῖται, ὅτι γινώσκει τὸ ἀπόρητον, καθ' ὃ ὁ Ζεὺς μέλλει νὰ ἀπολέσῃ τὴν ἀρχὴν. Ἄλλ' ἔρχεται εἰς τὴν σκηνὴν ἡ οἰστροπλῆξ τοῦ Ἰνάχου θυγάτηρ, ἣν ἀγαπήσασα ὁ ὑπερτάτος τοῦ κόσμου κυβερνήτης ἐνέβηκεν εἰς δεινὰς πλάνας. Διὰ τοῦτο πρᾶκκαλεῖ τὸν πικρὸν μνηστῆρα, ἵνα κλύσῃ διὰ τοῦ κερκυνοῦ ἢ κκλύψῃ διὰ τῆς γῆς ἢ ρίψῃ βόραν τῶν θλασσίων θηρίων. Ταύτη ὁ Προμηθεὺς

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

προλέγει, ότι μετά μακράς πλάνας μέλλει να ἔλθῃ εἰς τὴν πόλιν Κάνωβον τῆς Αἰγύπτου, ἐνθα ὁ Κρονίδης καταστήσει αὐτὴν ἔμφορα καὶ μητέρα τοῦ Ἐπάφου, οὗ ἔκγονοι ἔσονται αἱ Δαναΐδες καὶ ὁ Ἡρακλῆς. Οὗτος μέλλει νὰ λύσῃ τὰ δεσμά τοῦ Τιτᾶνος. Οὗτος διαλεγόμενος πρὸς τὴν κορυφαίαν τοῦ χοροῦ λέγει, ὅτι ὁ τοῦ Διὸς γάμος θέλει καταρρίψει αὐτὸν ἐκ τῆς τυραννίδος καὶ ὅτι τὸ ἀπόρρητον μόνος αὐτὸς γινώσκει. Ἄλλ' ἐν ᾧ ὁ ἀγέρωχος στασιώτης οὐδόλως φροντίζει περὶ τοῦ κυβερνήτου τοῦ κόσμου, ἔρχεται ὁ Ἑρμῆς, ὅστις διὰ γλώσσης αὐστηρᾶς κελεύει αὐτόν, ἵνα ἐξείπῃ τοὺς γάμους, δι' οὓς ὁ Κρονίδης μέλλει νὰ ἐκπέσῃ τοῦ θρόνου. Ἄλλ' ὁ Τιτᾶν δὲν φοβεῖται τοὺς λόγους τοῦ ὑπέρτου τοῦ Διός, ὃν προκλαίει νὰ ῥίψῃ τὸν αἰθαλόεντα αὐτοῦ κεραυτὸν καὶ νὰ πράξῃ πᾶν φεβρόν. Τοῦτο ὄντως ἐκτελεῖ ὁ ὑπέρτατος τῶν προγόνων ἡμῶν θεός· ἡ γῆ, ὁ ἀήρ καὶ ἡ θάλασσα συνταράσσεται καὶ ἐν ᾧ ὁ Τιτᾶν μετὰ τοῦ βράχου τοῦ Κουκάσου κατέρχεται εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς, ἐπικαλεῖται τὴν μητέρα καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ὅπως ἴδωσιν, ἵπόσον ἄδικα πάσχει.

Ἐνταῦθα γεννᾶται σπουδαιότατον ζήτημα, πῶς ὁ εὐσεβέστατος τραγικός εἰκόνισε τὸν ὑπέρτατον τοῦ κόσμου κυβερνήτην ὡς τυραννικόν, τὸν δὲ Τιτᾶνα ὡς ὑβριστήν. Ἄλλοι μὲν ἀποφαίνονται ὑπὲρ τοῦ Διός, ἄλλοι δ' ὑπὲρ τοῦ Προμηθεῶς. Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τρίτου δράματος τῆς τριλογίας, τοῦ *Προμηθεῶς Λεομένου*, ὅστις κακῆ μοίρα ἀπώλετο. Διὰ τοῦτο οἱ νεώτεροι καταφεύγουσιν εἰς εἰκασίας καὶ τινες μὲν νομίζουσιν, ὅτι ἐταπεινώθη ὁ Ζεὺς, ἔνιοι δὲ τὴν ταπεινώσιν ἀποδίδουσι τῷ Τιτᾶνι. Ἡμεῖς ἔχομεν τὴν γνώμην, ὅτι οὐδέτερον συνέβη, ἀλλ' ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἐξ ἰδίας προαιρέσεως ἔκτεινε τὸν ἀετὸν καὶ ἔλυσε τὸν δεσμώτην. Εἶναι δ' ἄξιον πολλῆς προσοχῆς, ὅτι ὁ Προμηθεὺς ἀναμένει τὸν λύσοντα, ὡς οἱ Ἕλληνες παρὰ Πλάτωνι τὸν μέλλοντα διδάσκαλον καὶ οἱ Ἰουδαῖοι τὸν υἱὸν τοῦ Εὐλόγητου. Οὐ μόνον δ' οἱ λαοὶ οὗτοι, ἀλλὰ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ Σῖναι καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ νέου κόσμου ἀνέμενον τὸν μέλλοντα διδάσκαλον καὶ σωτήρα. Ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην ὁ Κουκάσος ὑπομνήσκει τὸν Γολγοθᾶν καὶ ὁ δεσμώτης τὸν Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου.

Ἄλλ' ἡ ὅλη τριλογία τοῦ ἀθανάτου τραγικοῦ ὁμοιάζει πρὸς τὴν ὅλην ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος, ἣτις ἐγένετο *Πυρφόρος*, *Δεσμῶτις* καὶ *Λυομένη*. Πολλοὶ ἔχουσι τὴν γνώμην, ὅτι ὁ Προμηθεὺς ἐκόμισε τοῖς ἀνθρώποις οὐ μόνον τὸ κοινὸν γήινον πῦρ, ἀλλὰ σῦναμα καὶ τὸ θεῖον πνεῦμα, ὑπερ ὡς σπινθήρ τοῦ οὐρανοῦ πυρὸς ἐκ τοῦ καθολικοῦ πνεύματος τοῦ κόσμου τῷ ἀνθρώπῳ ἔνοικε. Ἄλλὰ καὶ ἄν μὴ ἔπραξε τοῦτο ὁ Προμηθεὺς, ἐξετέλεσε τοῦτο ἡ Ἑλλάς, ἣτις διὰ τῶν

τεχνῶν, διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ τελευταῖον διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐξεπολίτισε τὸν κόσμον. Καὶ ὅμως οἱ νέοι Ἡρακλεῖς δὲν ἤξιώσαν μέχρι τοῦδε, ὅπως δλόκληρον τὸ σῶμα τῆς ταλαίνης Ἑλλάδος λυθῆ ἐκ τοῦ Κουκάσου τῆς δουλείας. Ἴσως δὲν εἶναι τυχαία σύμπτωσις, ὅτι ὁ νεώτερος Ἡρακλῆς ὁ ἐκ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν ὀρμηθεὶς ἐν τῷ Ἡρακλείῳ ἔλυσε τὰ δεσμά τοῦ Τιτᾶνος Κρητικοῦ λαοῦ, ὅστις ἐπὶ ἓνα ἤδη αἰῶνα κατέπληξε τὸν κόσμον διὰ τῶν ἡρωικῶν αὐτοῦ κατορθωμάτων, δὲν εἶναι, λέγω, σύμπτωσις, ἀλλὰ παιδιὰ τῆς φιλοπαίγμονος τύχης.

Ὅπως δὴποτε λυπούμεθα, διότι δὲν περιεσώθη μέχρις ἡμῶν ὁ *Αυόμενος Προμηθεὺς*, ὅπως ἴδωμεν, κατὰ τῖνα τρόπον οὗτος ἐλύθη. Τύχη ὅμως ἀγαθῆ διετηρήθη ἡ περιγραφή τῆς εἰκόνας τοῦ Εὐάνθους. Κατὰ ταύτην ὁ μὲν Προμηθεὺς εἶναι δεδεμένος διὰ σιδήρου καὶ πετρῶν, ὁ δ' Ἡρακλῆς ὠπλισμένος διὰ τόξου καὶ δόρατος. Ὁ δ' ἀετὸς τρυφᾷ ἐν τῇ γαστέρι τοῦ Τιτᾶνος, διότι εἶχεν ἀνοίξει ἤδη αὐτὴν καὶ εἶχεν ἐμβάλει τὸ ῥάμφος εἰς τὸ ὄρυγμα καὶ ἐφαίνετο, ὅτι διορύττει τὸ τραῦμα καὶ ζητεῖ τὸ ἦπαρ. Στηριζέει δὲ τοὺς ὄνυχας ἐπὶ τοῦ μηροῦ τοῦ δεσμώτου, ὅστις ἀλγῶν εἶναι συνεσταλμένος καὶ δὴ τὴν πλευρὰν ἔχει συνεσταλμένην καὶ ἐγείρει τὸν μηρὸν πρὸς ἑαυτόν. Καθ' ὅλου δ' εἰπεῖν, τὸ ὅλον σχῆμα τοῦ δεσμώτου δεικνύει τὸν πόνον· διότι ἔχει μὲν κεκυρτωμένας τὰς ὀφρῦς, συνεσταλμένον δὲ τὸ χεῖλος καὶ δεικνύει τοὺς ὀδόντας οὕτως, ὥστε καὶ τὴν εἰκόνα ἠδύνατό τις νὰ ἐλεήσῃ. Ὁ δὲ Ἡρακλῆς ἵσταται τοξεύων τὸν δῆμιον τοῦ Προμηθεῶς, ὅστις εἶναι μεστός ἄμα ἐλπίδων καὶ φόβου καὶ θέλει μὲν νὰ ἴδῃ ὅλους τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸν ταξότην, ἀλλὰ τὸ ἦμισυ τοῦ βλέμματος ἔλκει ὁ πόνος.

Ἡ εἰκὼν αὕτη τοῦ Εὐάνθους εἰσὶν συμβολικῶς ὑπαινίσσεται τὴν δούλην Ἑλλάδα καὶ δὴ τὴν ἡρωίδα Κρήτην, ἣτις διετήρησεν ἀκραιφνῆ τὸν Δωρικὸν τοῦ σώματος ρυθμὸν μεθ' ὅλου τὸν κλύδωνα τῶν αἰῶνων καὶ τὴν ἀγνωμοσύνην τῆς τύχης. Εὐχόμεν δ' Ὑμῖν, ἐρίτιμος Διευθύντρια τοῦ «Σπινθήρος», ἵνα τὸν γενναῖον τοῦτον τύπον τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ διακοσμήσητε μὲν διὰ τῶν γραμμάτων, ἀλλὰ μὴ μεταβάλητε κατὰ τὴν ἄλλην ὑπόστασιν. Αἱ δὲ Κρήσσαι κατὰ γὰρ τὴν ἐμὴν γνώμην πρέπει νὰ ἀναπτυχθῶσιν ἐπὶ τσοῦτον, ὥστε νὰ ἀναγινώσκωσι μὲν τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσειαν τοῦ Ὀμήρου καὶ τὴν Ἀντιγόνην τοῦ Σοφοκλέους, ἀλλὰ νὰ ἔχωσι καὶ τὴν πείραν τῶν οἰκικῶν, ὡς εἶχον αἱ μητέρες αὐτῶν. Ἐπομνήσκω δ' Ὑμῖν, ὅτι ὁ Δημιουργὸς προώρισε τὴν γυναῖκα οὐχὶ ὡς βιομήχανον, ἀλλ' ὡς παιδαγωγόν.

Χαῖρε.

Μετὰ τιμῆς

ΓΕΩΓΙΓΙΟΣ ΜΙΣΤΡΙΩΤΗΣ
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

Η ΚΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΜΙΑΣΧΟΥΝ λαοί οι οποίοι γεννῶνται με τὸ αἴσθημα τῆς ἐλευθερίας ἀδελφωμένον μέσα εἰς τὴν ψυχὴν των μαζῇ με τὸ ἐνστικτον τῆς αὐτοσυντηρήσεως. Ὅπως διὰ τὰ ζήσουν ἔχουν ἀνάγκην τροφῆς καὶ ἀέρος, ἀπαράλλακτα καὶ διὰ τὰ ὑπάρξουν πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς ἔχουν ἀνάγκην ἐλευθερίας.

Οἱ τοιοῦτοι λαοὶ εἶναι οἱ ἐκλεκτοὶ καὶ προνομιούχοι, εἶναι οἱ ἐκ καταγωγῆς εὐγενεῖς. Εἶναι λαοὶ ἀριστοκράται, λαοὶ εἰς τοὺς ὁποίους ὁ ἄνθρωπος τῆς ἕλης ὑποχωρεῖ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον τῆς ἰδέας. Ὑπὸ οἰανδήποτε μορφήν καὶ ἂν παρουσιάζεται δι' αὐτοὺς ἡ ἰδέα, γίνεται ὁ σκοπὸς καὶ ὁ προορισμὸς τῆς ζωῆς των καὶ εἴτε με τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου εἴτε με τὸν πέλεκυν τῆς ἐκδικήσεως ζοῦν, ἀναπνέουν, ἐνεργοῦν, ὑπάρχουν χάριν τῆς ἰδέας αὐτῆς.

Ἡ Κρήτη ἀνήκει εἰς τὰς προνομιούχας αὐτὰς χώρας καὶ οἱ Κρητῆς εἶναι βεβαίως ὁ εὐγενέστερος λαὸς τοῦ κόσμου. Καμμία κυριαρχία ὅσον ἰσχυρὰ καὶ μεγάλη καὶ γενναία καὶ ἂν ὑπῆρξε δὲν ἠδυνήθη τὰ τοὺς κάμψη τὸν αὐχένα καὶ τὰ ἐκρίζωση ἐπὶ σερὰν ἑκατονταετηρίδων τὸ αἴσθημα τῆς ἐλευθερίας ἀπὸ τὰς εὐγενεῖς ψυχὰς των.

Καὶ οἱ Κρητῆς ἔγιναν ἐπὶ τέλους ἐλεύθεροι. Φυσικὸν ἦτο ὅ,τι ἐπεζήτησαν ὡς λαὸς, τὰ δυνευσθεῖν εὐθὺς ἀμέσως καὶ ὡς αἶμα. Φυσικὸν ἦτο εὐθὺς ὡς ἡ σημαία των, ἡ ἰδική των σημαία, ἐκυμάτισεν ὑψηλά, ἀδελφωμένη με τοὺς σταυροὺς τῶν χριστιανικῶν ναῶν, τὰ εὐγενῆ τέκνα τῆς τὰ ἐσκέφθησαν ἀμέσως τὰ ἀναπετάσσουν καὶ ἄλλην σημαίαν ἐλευθερίας καὶ προόδου.

Ἀφοῦ ἐπετύχουμεν τὴν ἐλευθερίαν μας τὴν ἐθνικὴν, ἐσκέφθησαν οἱ ἄνδρες τῆς Κρήτης, ὡς

μὴν ἀνεχόμεθα ἡ δουλεία τὰ εἶναι ἐγκατεστημένη εἰς τοὺς οἴκους μας καὶ αἱ σύντροφοι τῆς ζωῆς μας αἱ μητέρες, αἱ γαλουχήσασαι τόσας γενεὰς ἡρώων, ὡς μὴ ἐπιτρέψωμεν τὰ τάσσονται εἰς κατωτέραν μοῖραν ἀπὸ ἡμᾶς. Ἄνδρες ἐλεύθεροι ἐννοοῦντες ἀληθῶς, πραγματικῶς τί εἶναι ἐλευθερία καὶ ἐξυγοράσαντες αὐτὴν με τόσον αἷμα, δὲν ἀνέχοντι τὰ ζοῦν οὔτε με τὴν σκάν πλεον τῆς δουλείας, ἔστω καὶ ἂν αὐτοὶ εἶναι οἱ κύριοι, ἔστω καὶ ἂν αἱ ἀλύσεις τῆς δουλείας αὐτῆς εἶναι πλεγμένα με ἄνθη.

Καὶ δι' αὐτὸ εἰς βουλευτῆς Κρήτης, ὁ κ. Λαγκαλογιάννης, ἐπρότεινε εἰς τὴν Κρητικὴν Βουλὴν νομοσχέδιον περὶ χειραφετήσεως τῆς γυναικός, ὅταν οἱ βουλευταὶ τῆς ἐπὶ αἰῶνα πλεον ἐλευθέρως Ἑλλάδος οὔτε κἂν ἔλαβόν ποτὲ τὸν κόπον τὰ σκεφθεῖν, ὅτι ὑπάρχουν γυναῖκες ἐν Ἑλλάδι καὶ τὰ ψηφίσουν ὄχι νόμους ἐλευθεριῶν καὶ νόμους χειραφεσίας—πρᾶγμα, ἴσως πρόωρον καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα ὡς καὶ διὰ τὴν Κρήτην—ἀλλὰ τοῦλάχιστον νόμους προστατευτικὸς διὰ τὴν παρὰ τῶν ὑπαρχόντων ἀδικουμένην γυναῖκα, νόμους μορφωτικὸς καὶ ἐξανθρωπιστικὸς, νόμους δι' ὧν θὰ παρεσκευάζοντο αἱ γυναῖκες καταλληλότερον καὶ διὰ τὰ ἀνταποκρίνονται εἰς τὸν προορισμὸν των ὡς μητέρες καὶ σύζυγοι καὶ διὰ τὰ κατέρχονται εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, εἰς τὸν ὅποῖον αἱ νεώτεροι βιωτικαὶ ἀνάγκαι καὶ κοινωνικαὶ συνθήκαι τὰς ὠθοῦν ὀσημέραι περιοσότερον. Ἡ Κρητικὴ Βουλὴ ὡς περιορισθῆ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τοῦτο καὶ τὸ ἔργον τῆς θὰ εἶναι ὠραῖον καὶ ἐπαινετόν.

Ἄθῆναι—Φεβρουάριος

ΚΑΛΛΙΠΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΤΟ ΔΡΑΜΑ

Τὰ πάλλευκα φτερά μου
Μὴ μοῦ κρατῆς δεμένα,
Κάτι ζητῶ σ' ἐσένα
Ποῦ φεύγει ἀπὸ τῆ γῆ.

Τοῦ πλειὸ γλυκοῦ πλανήτη
Τὰ μονοπάτια ξέρω,
Ἄσε με κεῖ τὰ φέρω
Μιὰ σκέψη σου χρυσῆ.

Τοῦ κόσμου νεκροθάφτης
Ἄσε πικρὰ τὰ κλάψω,
Τὸ δάκρυ μου τὰ θάψω
Ποῦ ἡ ἀγνή ψυχὴ μου κλεῖ.

Κ' ἐκεῖ ψηλὰ τὰ φέρω
Ὅ,τι ἀφ' τῆ γῆ δὲ φθάνει,
Τ' ἀγκάθινο στεφάνι,
Τοῦ Γιοῦδα τὸ φιλεῖ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΟΚΗΣ

Η ΕΙΚΟΝΑ ΣΟΥ

Μοῦ ἔδωκες τὴ ζηλευτὴν εἰκόνα σου
Στὸν τοῖχο 'κεῖ ψηλὰ τὰ τὴν κρεμάσω
Νὰ τὴν κοιτάζω βράδυ καὶ πρωτὶ
Γρατὶ φοβᾶσαι μήπως σὲ ξεράσω.

Μὰ ἐγὼ μέσα στὰ βάθη τῆς ψυχῆς
Ἔχω γὰρ στὴν ἐκκλησιὰ χτισμένη
Κι' ἐκεῖ τὴ λατρευτὴν εἰκόνα σου
Τὴν ἔχω γὰρ στολίδι κρεμασμένη

Καὶ κάθε ποῦ μεγάλη καὶ τρελλὴ γιορτὴ
Νοιώθω πὼς εἶναι ἡ φτωχὴ καρδιά μου
Στολίζω με στεφάνι τὴν εἰκόνα σου
Πλεγμένο ἀπὸ τὰ αἰσθηματὰ μου.

Ἀρτεμιδία Ι. Λανδράκη

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ «Σπινθῆρος» λογιζέται εὐτυχῆς δημοσιεύουσα τὴν εἰκόνα τοῦ διαπρεποῦς καὶ ἐμπνευσμένου λογίου κ. Δ. Ι. Καλογεροπούλου, διευθυντοῦ τοῦ παγκοσμίου φήμης καλλιτεχνικοῦ περιοδικοῦ «Πανακοθήκη», συγγραφέως πολλῶν γλαφυρῶν διηγημάτων καὶ τῶν ἐξόχων «Χρυσανθήμων», ἡμῶν δὲ πολυτίμου συνεργάτου.

ΠΕΖΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΝΟΣΤΟΣ

Ἐν ὄνειρον ἀρίστον, εἰς πόθος γιγάντιος,
χανόμενος εἰς πέλαγος βαγκαλημάτων. Κάτι
μοῦ πιεῖει τὴν ψυχὴν, μοῦ θολώνει τὸν νοῦν.
Ἐν αἴσθημα τὸ ὁποῖον μὲ ἐμμηδενίζει, ἀλλὰ
καὶ μὲ μεγαλύνει. Ζητεῖ κάτι γὰρ μοῦ ἀρπάση
καὶ ἐν τούτοις εἶνε μεγαλόδωρον.

Αἰσθάνομαι ἐγγὺς μου ἓνα θροῦν.

Πόθος ἔρωτος εἶνε, ὅστις μὲ ὠθεῖ πρὸς τὸ
ἀγνωστον ἢ προαἴσθημα πέρθους;

Ἦ βάθη τῆς ψυχῆς. Σὰς ἀγαπῶ ἀλλὰ καὶ
ὡς φοβοῦμαι.

Νοσταλγία φέρει τὸν νοῦν εἰς παλαιὰς ἀρα-
μνήσεις.

Μόνος, εἰς ξένην γῆν, διψῶ ἀφοσίωσιν.

Ζητῶ κάτι γὰρ ἀγαπήσω, κάτι γὰρ ἐραγκα-
λισθῶ.

Μίαν μορφήν, μίαν ψυχὴν.

Ἡ ὁποία γὰρ μὲ ἐρροῖ, γὰρ μὲ παρηγορῇ, γὰρ
μὲ ἐμπνέη.

Ζητῶ ποίησιν, μέθην ζητῶ αἰσθήσεων.

Ποία θὰ εἶνε ἡ εὐτυχῆς ἐκείνη, ἡ ὁποία θ' ἀ-
γοράσῃ τὴν ψυχὴν μου μὲ ἓν μείδιμα;

Μὲ περισφίγγει ἡ ἀπογοήτευσίς.

Δήμιος, ἀλυσσοδένει τὴν ψυχὴν.

Καὶ περιμένω, πάντοτε περιμένω τὸν ἄγγε-
λον ὅστις θὰ μ' ἀνοίξῃ τὴν χρυσοστεφάνωτον
πόλιν τοῦ Ἐρωτος, συντριβῶν τὰ δεσμά μου.

Ζητῶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εὐρίσκω εἰς δύο
ἄρθη. Μοῦ τὰ ἔδωσεν ἡ ἴδια. Ἦ, μὲ στηρίζουν
τὰ ἄρθη αὐτά, μὲ ὀδηγοῦν πολὺ μακρὰν, ὅπου
ἐκείνη ἐξησφάλισε τὴν ἀθανασίαν τοῦ πνεύματος.

Ἡ δύσις τοῦ ἡλίου μὲ προσέγγίζει εἰς τὰ
ἀβασιλευτά πλάτη τοῦ ἀπείρου.

Κάτι τι μοῦ φέρει εὐτυχίαν. Ποιῶ διὰ τὸν
χωρισμόν της καὶ οἱ δύο πόνοι ἀποτελοῦν μίαν
χαρὰν.

Ἦ βάθη τῆς ψυχῆς. Σὰς ἀγαπῶ, ἀλλὰ δὲν
ὡς φοβοῦμαι πλέον...

Ἀθῆναι.

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΔΑΧΤΥΛΙΔΙ ΤΗΣ ΝΕΡΑΪΔΑΣ

Τοῦ κόσμου ἡ πεντάμορφη

Χτενίζεται Νεραίδα

Καὶ λάμπει πλειότερο ὁ γυαλὸς

Ἀπὸ τὴν ὁμορφάδα.

Μά, ὠϊμένα ἔπο τά δάχτυλα

Ξεφεύγει της καὶ πέφτει,

Πέφτει τὸ δαχτυλίδι της

Μέσ' στὸ γυαλὸ καθρέφτη.

Ὅλοι βοντᾶν οἱ διαλεχτοὶ

Κι' ὄλοι οἱ παληκαράδες

Μὰ εἶν' τ' ἀκρογιάλι τριόβαθο

Κι' ἄλλοι στοὺς βουτηχιάδες.

Χρῖστος Βαρλέντης

ΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

ΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΑΝΑΚΗΡΥΞΕΩΣ ΤΟΥΤΩΝ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΣΑΙ ΩΦΕΛΕΙΑΙ

Α'. Ἐν τῇ κοινωσίᾳ

Ἐπάρχονσιν ἐν ταῖς κοινωσίαις τῆς σήμερον ἔθιμα, αἵτινα

δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν πῶς παραμένουσιν εἰσὶ σεβαστά, αὐτὰ προϊόντα πνεύματος μὴ ἀποσπαργανωθέντος ὑπὸ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ζήσαντα ὑπὸ τὴν ὀμίχλην τῆς ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ συνειδήσει ἐγκεκαραγμένης τότε ιδέας περὶ ἀνθρωπίνης ἀπισότητος, ἐνώπιον τῆς πνευματικῆς αἰθρίας τῆς σήμερον καὶ τῆς ἀνακηρύξεως τῶν

δικαιωμάτων τῆς ἐλευθερίας καὶ ἰσότητος ὡς συμφύτων τῷ ἀνθρώπῳ δικαίων.

Τὰ ἔθιμα εἶνε σεβαστά, ἐφ' ὅσον ἐτηρίζονται ἐπὶ αὐσιγρῆς λογικῆς, ἀλλ' ὅταν ἀρχωνται καταδικαζόμενα ἐν τῇ συνειδήσει τῆς ὁλοκρῆς ἐκπολιτισομένης ἀνθρωπότητος, δὲν δύναται πλέον νὰ εὐρωσι θεοὺς ἐν τῇ εὐρώστῳ διανοίᾳ.

Ἐθιμα βασιζόμενα ἐπὶ ἀδικίᾳ ἀλλ' ἰσχυρῶν προλήψεων ἔσχον καὶ ἔχονσι πολλὰ ἐν ταῖς κοινωσίαις θύματα. Ἐν τῶν θυμάτων τούτων ὑπῆρξε δυστυχῶς καὶ ἡ γυνή.

Ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς, ἵνα ἀπὸ τῆς θρησκείας ἀρξώμεθα, κατέρριψε τὸ μεσοτόιχον τὸ ὁποῖον ἡ ἐγωϊστικὴ χεὶρ μερίδος τινος τῶν λογικῶν δημιουργημάτων εἶχε κατοκρῆως κατασκευάσει μεταξὺ τῆς ἐν γένει ἀνθρωπότητος.

Ἐπὶ τὴν ἀγίαν Αὐτοῦ χεῖρα κατέπεσε τὸ σαθρῶς βάσεως μεσοτόιχον τοῦτο καὶ οἱ πάντες ἐν Χριστῷ ἐξισώθημεν. «Ὁὐκ ἐν Ἰουδαίῳ οὐδ' Ἕλλην, οὐκ ἐν δούλῳ οὐδ' ἐλεύθερῳ, οὐκ ἐν ἄρσεν καὶ θῆλῳ πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς εἶς ἐστέ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» λέγει ἡ Καινὴ Διαθήκη.

Ἡ ἀπόλυτος τελειότης, ὁ Δημιουργὸς ἡμῶν ἐν τῇ ιδιότητι Αὐτοῦ ὡς δικαίου ἐπροίκισε πάντα τὰ λογικὰ πλάσματα Του διὰ τῆς αὐτῆς πνευματικῆς δυνάμεως. Ὁ δὲ Υἱὸς Αὐτοῦ ἐλθὼν εἰς τὸν κόσμον κατέρριψε τὸ χωρίσμα τὸ ὁποῖον σφαλερὰ ἀνθρώπινῃ ἀντίληψι καὶ μεροληπιτοῦσα κρίσις εἶχε στήσει μεταξὺ ἐλευθέρου καὶ δούλου, ἀνδρὸς καὶ γυναικός.

Ἡ θρησκεία ὅθεν δὲν θεωρεῖ τὴν γυναῖκα ὡς πνευματικῶς κατώτερον ὄν μεταξὺ τῶν λογικῶν δημιουργημάτων.

Καὶ ἤδη ὡς ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ ὡς συμβουλευθῶμεν τὰ πορίσματα μεγάλων διανοιῶν ἀελοθουσῶν πολλὰς βαθμίδας ἐν τῇ κλίμακῃ τῆς πνευματικῆς τελειότητος, ὡς μελεήσωμεν τὰς κρίσεις τῶν μεγάλων τῆς πατρίδος μας φιλοσόφων.

Ὁ μαθητὴς τοῦ Σωκράτους Πλάτων ὑπῆρξεν ἐκεῖνος ὅστις ἀφῆρσε πρῶτος ἓνα κρῖνον ἀπὸ τὰς βαρεῖας ἀλύσεις, αἵτινες χαλκευθεῖσαι ὑπὸ ἰσχυρῶν προλήψεων ἐχουσῶν πηγῆν τὸν ἐγωϊσμὸν περιέβαλλον καὶ ἐπωδύνως ἐπίεζον τὴν λεπτήν γυναικίαν χεῖρα.

Ἄλλ' αἱ περὶ γυναικὸς ιδέαι τοῦ Πλάτωνος μετέχουσαι πῶς τῶν κοινωσιτικῶν θεωριῶν ὡς πρὸς τὸν τοῦ γάμου θεομὸν ἀνεσκευάσθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, θεωροῦντος τὴν ἠθικὴν ὡς τὴν βάσιν πάσης ἀληθοῦς πολιτείας. Ὁ δαιμόνιος οὗτος ἀνὴρ ἀνεγνώρισε μὲν τὰ ἐν τῇ κοινωσίᾳ δικαιώματα τῆς γυναικός, ἀλλὰ δυστυχῶς μεθ' ὅλην τὴν διανοίαν αὐτοῦ διάνοιαν δὲν κατώρθωσε νὰ φανῇ ἀνώτερος τῶν προλήψεων τῆς ἐποχῆς του. «Ὁ μὲν γὰρ δούλος ὅλως οὐκ ἔχει τὸ βουλευτικόν, τὸ δὲ θῆλυ ἔχει μὲν ἀλλ' ἄκυρον» ὁ δὲ παῖς ἔχει μὲν ἀλλ' ἀτελές». Ἀριστοτέλ. Πολιτικά Α. ε § 6.

Ἡ ἀνάγκη τῶν ὀλίγων τούτων γραμμῶν δόποιον ὀδύνης αἰσθημα διεγείρει εἰς τὴν καρδίαν παντὸς ἀμερολήπτου κοίτου τῶν κοινωσιτικῶν θεομῶν!

Παραδέχεται ὁ τῆς ἀρχαιότητος φιλόσοφος ὅτι ἡ γυνή ἔχει τὸ βουλευτικόν, ὅτι ἐπροκίσθη δηλονότι ὑπὸ τῆς φύσεως μετὰ τὴν δύναμιν τοῦ σκέπτεσθαι, ἀλλὰ τοῦτο, ἐπιπροσθέτει, εἶνε ἄκυρον, τούτεστι στερεῖται κύρους ἐκ μέρους τῆς κοινωσίας. Κατὰ ταῦτα καλῶς πράττει ἡ κοινωσία μὴ ἀναγνωρίζουσα εἰς πάντα ἐξ ἴσου τὴν ὑπὸ τῆς φύσεως δοθεῖσαν πνευματικὴν δύναμιν. Ἄλλ' ὑπὸ τὰς φράσεις ταύτας δὲν ἀνακαλύπτει τις εὐκόλως μέγαν ἐγωϊσμὸν ἀξιοῦντα καὶ αὐτὰ τὰ τῆς φύσεως ἔργα νὰ ἐξαρτήσῃ ἐκ τῆς παραδοχῆς αὐτοῦ ἢ μὴ καὶ δὲν ἀνευρίσκει τὸ πῶμα τῆς γυναικὸς πιπτούσης ὑπὸ ρωμαλαίαν δολοφόνον χεῖρα ἢν ὄπλισε καὶ πάλιν ὁ ἐγωϊσμὸς;

Ὁ φιλόσοφος λίαν εὐφυῶς παρασιωπᾷ τὸν λόγον δι' ὃν τῆς γυναικὸς βουλευτικὸν θεωρεῖται ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἄκυρον... ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἴδιος προσομολογεῖ ὅτι διὰ νὰ ἦνε ἡ πολιτεία σπουδαία ἀνάγκη καὶ αἱ γυναῖκες νὰ ὄσι σπουδαῖαι. Ἀλλὰ πῶς δύναται νὰ καταστῶσι

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

σπονδαῖαι διὰν ἡ σκέψις αὐτῶν δὲν ἐκτιμᾶται ὑπὸ τῆς κοινωνίας καὶ ἡ μεγαλοφυΐα πολλῶν ἐξ αὐτῶν καταπολεμεῖται καὶ καταπνίγηται ;

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ Ἀριστοτέλης περιπίπτει εἰς ἀντίφασιν πρὸς τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἰδέας.

Ἡ γυνὴ δὲν στερεῖται τῶν στοιχείων ἐκείνων, ἅτινα ἀπαιτοῦνται ὅπως καταλάβῃ τις περιφανῆ ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν, εἶνε τὸνναντίον ἡρωῖς φέρουσα ὡς ἀσπίδα μὲν τὸ ἠθικὸν εὐτηὺς ὕψος, ὡς κρόνος δὲ τὴν ἔξοχον αὐτῆς δευτέρου καὶ ἀντίληψιν. Ἄν δὲ αἱ ἰσχυραὶ κατ' αὐτῆς προλήψεις αἱ ὁλονὲν πρὸ τῆς λογικῆς ὑποχωροῦσαι δὲν ὑφίσταντο ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος δι' ὁπόσους θήλεις Ἀριστοτέλης, Θουκυδίδας, Εὐδοκίμους, Ἰπποκράτης, Πυθαγόρας καὶ Πυθαγόρας ἠθέλε κανχᾶσθαι σήμερον ἢ Ἑλλάς!

Δυστυχῶς πολλὰ ὑπιπέτιδες γυναικείαι διάνοιαι γεννηθεῖσαι ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ γυναικωνίτου κατεδικάσθησαν ὑπὸ τῶν κοινωνικῶν προλήψεων νὰ κρατῶνται ἐν αὐτῷ δέσμοιαι.

Ἡ Λαβρία Σαπφῶ ἀνηγήσαο τὰς κατ' αὐτῆς ἐκτοξεύεισας συγκοιτανίας ἕνεκα τῶν ἐκκεντρικῶν διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἰδεῶν τῆς ἀήλθεν εἰς τὸν ὑπέριστον βαθμὸν μεταξὺ τῶν μεγάλων Ἑλλήνων ποιητῶν, συγκαταριθμηθεῖσα διὰ τοῦτο καὶ μεταξὺ τῶν ἐννέα Μουσῶν.

Ἀναμφήριστον λοιπὸν τυγχάνει ὅτι ἡ γυνὴ ἐλευθερουμένη τῶν σημερινῶν ἀλύσεων δύναται νὰ δράσῃ ἐπιτυχῶς ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο δέον νὰ τύχῃ ἰκανῆς μορφώσεως.

Δυστυχῶς οἱ πολλοὶ ἀπομακρύνουσι τὴν γυναῖκα ἀπὸ τοῦ εὐεργετικοῦ τῆς παιδείας φωτός. Ἄλλ' ἀπομακρύνοντες αὐτὴν τῆς παιδεύσεως δὲν δύνανται νὰ ἀφαιρέσωσιν ἀπ' αὐτῆς τὸ δικαίωμα τοῦ σκέπτεσθαι καὶ εἶνε γνωστὸν ὅτι διὰν ἡ σκέψις δὲν χαλιναγωγεῖται ὑπὸ ἀνεπτυγμένης διανοίας ἂν δὲν παρεκτραπῆ δὲν θὰ δυνήθῃ ὁμοῦ καὶ νὰ παραγάγῃ τι ἄξιον λόγου.

Ἡ στερομένη παιδεύσεως γυνὴ μὴ δυναμένη νὰ ἀσχοληθῆ εἰς ἔργα σπουδαιότερα ἐξ ἀνάγκης καὶ παρὰ τὴν ἀγαθὴν εὐτηὺς φύσιν θὰ ἀσχοληθῆ εἰς μάταια καὶ ἐπιζήμια διὰ τε τὸ βάλαντον τοῦ συζύγου τῆς καὶ δι' ἑαυτὴν ἀκόμη. Θὰ ἀσχοληθῆ εἰς ἔργα οὐτιδανά, ἅτινα τοσοῦτον καταβιάζουσιν αὐτὴν ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἀνδρός, ὥστε διὰ νὰ ἀνακτήσῃ τὴν θέσιν εἰς ἣν ἡ φύσις τὴν ἀνήγαγε, καταφεύγει εἰς μέσα ματαιότητος, μέσα φιλοσοφίας, ἅτινα παρὰ μὲν τῇ δημοφιλῶς αὐτῆς τῇ ὑγιεῖς ἀρχᾷς κεκτημένη διεγείρουσι τὸν οἶκτον καὶ διαστέλλουσι τὰ χεῖλη εἰς εἰρωνικὸν μειδίαμα, παρὰ δὲ τῷ ἀνδρὶ — κατὰ παράδοξον ἀντίθεσιν — τῷ ἔγκορον βουλεντικὸν κεκτημένῳ ἐμποιοῦσι τοιαύτην δυστυχῶς ἐντύπωσιν — πρόκειται περὶ τῶν ἀποτελούντων τὸν κανόνα καὶ οὐχὶ τὰς ἐξαιρέσεις — ὥστε νὰ κρατῶσιν αὐτὸν δέσμιον πρὸ τῆς εἰκόνας ταύτης τῆς ματαιότητος, ὡς ἄλλον Ἡρακλῆ

πρὸ τῆς Ὀμφάλης.

Ἡ γυνὴ εἶνε ἐπιδεκτικὴ σοβαρᾶς μαθήσεως δεῖγμα τοῦ ὁποίου εἶνε ὅτι καὶ οἱ ἀρχαῖοι μετ' ὅλας τὰς προλήψεις αὐτῶν ἐφαντάσθησαν τὴν σοφίαν ὑπὸ γυναικείαν μορφήν ὀνομάσαντες αὐτὴν Ἀθηναίαν.

Δὲν εἶνε λοιπὸν δίκαιον νὰ θεωρῆται καὶ σήμερον ἔτι ὑπὸ πολλῶν ἡ ὑψηλὴ τῆς γυναικὸς μόρφωσις ὡς ἐν τῶν οὐχὶ ἀπολύτου ἀνάγκης κοσμημάτων δι' ὧν περιβάλλει τὸ ἑαυτῆς σῶμα, ἢ δὲ λέξις γυνὴ νὰ σημαίη ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ λαοῦ ὄργανον μηχανικὸν πρὸς διαιώνησιν καὶ μόνον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Δὲν εἶνε δίκαιον νὰ ἀποστρεφῆται τῶν φυσικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων τὸ ἡμῖν τῆς ἀνθρωπότητος διαιουθεμένον πρὸς τοῦτο μέσον παρανόμου, τῆς ἀπαλλοτριώσεως αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ πνευματικοῦ πλοῦτου.

Ἡ γυνὴ τῆς σήμερον εἶνε ἐνεργὸν τῆς κοινωνίας μέλος· δὲν εἶνε πλέον ἢ κατάκλειστος ἐν τῷ γυναικωνίτῳ τοῦ Ἀσιανοῦ, οὔτε ἡ δούλη τοῦ Ρωμαίου πολεμιστοῦ, οὔτε ἡ παρημελημένη ἐντελῶς ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου, οὔτε ἡ πρὸ τῶν ὀμμάτων πάτων γυνὴ ἐκφυματωμένη Σπαρτιάτις. Εἶνε σεβαστὸν τῆς κοινωνίας μέλος, κεκτημένον ἰδιοκτησίαν ἢ ὡς κόρη ἢ χήρα ἐλευθέρως διαχειρίζεται, εἶνε ἄτομον ἐλεύθερον δυνάμενον νὰ διδάσκη, νὰ συγγράφῃ, νὰ χειρίζεται ἐπιτηδείως τὴν σμίλην καὶ τὸν χροστήρα.

Διαρρηχθέντων ἤδη τῶν ὑψηλῶν τειχῶν, ἅτινα αἱ προλήψεις τῶν παλαιῶν χρόνων ἔθετον πρὸς τὸ οἶκον τῆς γυναικὸς δὲν ὑπολείπεται πλέον ἢ ἡ εὐρεῖα πνευματικῆς εὐτηὺς μόρφωσις ὅπως λάβῃ καὶ αὐτὴ ἐνεργὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν.

Ὁ σοφὸς Ἀγγλὸς οἰκονομολόγος John Stuart Mill μεριμνῶν περὶ τῆς ἐν γένει βελτιώσεως τῆς καταστάσεως τῆς γυναικὸς συνέγραψεν ἀξιόλογον πραγματείαν κατὰ τὸ ἔτος 1861 ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ καθυπόταξις τῶν γυναικῶν» δι' ἧς ἀποδεικνύει ὅτι αἱ ἐν τῇ κοινωνίᾳ σχέσεις τῶν δύο φύλων, αἱ καθυποτάσσουσαι τὸ ἐν εἰς τὸ ἔτερον αὐτῶν εἶνε πλημμελεῖς ὡς κωλύουσαι τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ὡς τοιαῦτα πρέπει νὰ ἀντικατασταθῶσιν ὑπὸ τῆς ἐντελοῦς ἐξισώσεως.

Ἄς δράσῃ λοιπὸν ἡ γυνὴ καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὡς κάμῃ ἐν αὐτῇ χρῆσιν καὶ τῶν πνευματικῶν εὐτηὺς δυνάμεων, τῆς δεξιότητος, τῆς λεπτοῦς ἀντιλήψεως, τῆς ἐμφύτου καλαιουθεσίας τῆς καὶ τῆς ἐπιδεξιότητος τῶν λεπτοφυῶν τῆς δακτύλων. Ἄντι δὲ νὰ προσπαθῆ διὰ τῆς φαιδρότητος καὶ τῶν τρυφερῶν αὐτῆς λόγων μένουσα ἐν τῷ οἴκῳ νὰ διασκεδάσῃ τὰ μελανὰ τῆς μελαγχολίας νέφη τὰ ἐν τῷ πνεύματι καὶ τῇ καρδίᾳ τοῦ πατρὸς ἢ συζύγου αὐτῆς ἐνίοτε σηματοδοτούμενα, λόγῳ μεγάλης πνευματικῆς κοπώσεως ἐν τῷ ἀτέρμονι τοῦ βίου ἀγῶνι, ἢ καὶ οἱ-

ΕΚ ΤΟΥ «S. LOND»

ΟΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ

Βλαστογραφία Μ^ης Virginie Demont-Breton

κονομικῆς ἐνίοτε δυσχερείας, ἃς ἀποσκορακίζῃ μᾶλλον διὰ τῆς ἐργασίας τῆς τὰ νέφη ταῦτα, ἅτινα βεβαίως σκιάζουσι τὸν οἶκόν τῆς ἀπὸ τὰς γλυκείας ἀκτίνας τοῦ τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας ἡλίου, προλαμβάνουσα τὴν συμπτύκνωσιν αὐτῶν τούτων τῶν δηλητηριωδῶν ἀτμῶν, οἵτινες ἀνερχόμενοι ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τῆς κοινωνικῆς βιοπάλης σχηματίζουσι τὰ ἀπειλητικὰ ταῦτα διὰ τὸν οἶκόν τῆς νέφη.

Ἄντι δὲ νὰ υποβάλληται εἰς τὴν σκληρὰν ἀνάγκην τοῦ νὰ παρουσιάσῃ εὐθυμον ὄψιν ἀπέναντι τῶν θλίψεων τοῦ συζύγου τῆς παίζουσα οὕτω ῥόλον ὑποκριτοῦ, —διότι βεβαίως καὶ αὐτῆς ἡ καρδιά θὰ συμμετέχῃ τοῦ πόνου— καὶ ἀντὶ νὰ καταστέλλῃ τὰ δάκρυά τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅπως δόση θέσιν εἰς τὸ βεβιασμένον ἐκείνο μειδίημα διὰ τοῦ ὁποίου ζῆεὶ νὰ τὸν ἀνακουφίσῃ, διατὶ νὰ μὴ καταστέλλῃ ἐν τῇ γενέσει των αὐτὰς μᾶλλον τὰς θλίψεις καὶ νὰ μὴ καθίσταται ἡ κρηπίς τῆς εὐδαιμονίας τοῦ οἴκου τῆς, ἀφ' ἐνὸς μὲν παρέχουσα τρυφεράς εἰς τοὺς οἰκείους τῆς μερίμνας, ἀφ' ἑτέρου δὲ συνεισφέρουσα τὸν ὄβολόν τῆς εἰς τὸ οἰκογενειακὸν ταμεῖον διὰ τῆς εὐγενοῦς αὐτῆς δράσεως εἰς ἔργα ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῶν οἰκογενειακῶν τῆς φροντίδων; Ἔινε δὲ γνωστὸν ὅτι ἡ καὶ ἐκτὸς τοῦ οἴκου ἐνασχόλησις τῆς γυναικὸς δὲν ἀποκλείει τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ ὑψηλῶν αὐτῆς καθηκόντων.

Ἡ δραστηριὰ γυνὴ ἡ ἀπεκδυομένη τὰς τρυφῆλὰς τῆς Ἀσιάτιδος ἔξει εἰς δύναται καὶ τὰ τοῦ οἴκου τῆς ἐπιδεξιῶς νὰ διευθύνῃ, ἔχουσα βεβαίως ὡς κανὸνα τὴν ἀπλότητα καὶ τὰ ξίιν, καὶ ἐκτὸς τοῦ οἴκου ἐπικερδῶς νὰ ἐργάζεται.

Ἐργαζομένη δὲ οὕτω ἡ γυνὴ δύναται κάλλιον νὰ σεβασθῇ καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ συζύγου τῆς θυσιαζόμενον καθ' ἐκάστην χρῆμα καὶ νὰ ἐκτιμῆσῃ ἔτι μᾶλλον τοὺς πνευματικὸς ἢ σωματικὸς αὐτοῦ μόχθους πρὸς οὐδ' ἀνισταθμίζεται πᾶν τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ προσκομιζόμενον.

Ἀλλὰ πλὴν τῶν μεγάλων τούτων ἀρετῶν, ἃς ἡ ἐργασία ἀναπτύσσει ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γυναικὸς καὶ πλὴν τοῦ ὕλικου πλοῦτου ἐν τῇ παρέχει ἐξευγενίζει καὶ ἀνυψώνει αὐτὴν ὑπὸ πνευματικῆν καὶ ἠθικῆν ἔποψιν.

Ὁ ἐργαζόμενος στερεῖται χρόνον ὅπως κατατρίψῃ τὸ πνεῦμα καὶ τὰς δυνάμεις του περὶ ἀντικείμενα ἀλλότρια, ἴσως πολλάκις καὶ ἐπιβλαβῆ. Εἰς τὴν ἐργασίαν παρομαρτεῖ οὐ μόνον οἰκονομικῆ ἀλλὰ καὶ ἠθικῆ εὐδαιμονία.

Ἡ γυνὴ ἐρχομένη εἰς συνάφειαν πρὸς τε τὰς ὁμοφύλους καὶ πρὸς τὸ ἰσχυρὸν φύλον γνωρίζει αὐτοὺς ὑπὸ τὴν πραγματικῆν τῶν ὄψιν. Δὲν βλέπει μόνον ἐνώπιόν τῆς τὴν φιλομειδῆ ἐπισκέπτριαν καὶ τὸν τόσον φιλόφρονα ἐπισκέπτην,

ἀλλὰ συναντᾷ αὐτοὺς ἐν τῇ βιωτικῇ παλαιστρᾷ, ἐκεῖ ἐνθα ἀποκαλύπτεται ὁ ἀληθὴς ἐκάστου χαρακτήρ. Οὕτω μανθάνει νὰ ἀναζητῇ τὴν ἀληθῆ τῶν πραγμάτων ὄψιν ἀποβάλλουσα τὴν παιδικὴν εὐπιστίαν καὶ ἀποκτῶσα τὴν ἀληθῆ κοινωνικὴν πείραν, ἣτις ἀφ' ἐνὸς μὲν ποικίλας τῇ προσοδίδει γνώσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν θωρακίζει ἀπέναντι τῶν κινδύνων εἰς τοὺς ὁποίους καὶ ἐν αὐτῇ τῇ οἰκίᾳ τῆς κεκλεισμένη δυνάτων νὰ ὑπόκειται.

Ἡ ἐκτὸς τοῦ οἴκου ἐργασία αὐτῆς οὐδὲν ἠθικῶς ἄτοπον δύναται νὰ παρουσιάσῃ. Καὶ ἐξ ἄλλου διατὶ νὰ διαστάσῃ ἡ κοινωνία ἐν τῇ παραδοχῇ τῆς ἐν τηλεγραφικῷ ἐπὶ παραδείγματι γραφείῳ συνεργασίας ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς πνευματικῶς ἀνεπτυγμένων καὶ ἠθικῶς μεμορφωμένων, ἀφοῦ ἀδιστακτικῶς παρεδέχθη καὶ ἐπέτρεψε τὴν συνεργασίαν τοῦ ἀγροίκου χωρικοῦ μετὰ τῆς ἀμαθοῦς χωρικῆς ἐν τῷ ἀρχῷ, τοῦ ἀπαιδεύτου ἐργάτου μετὰ τῆς πτωχῆς ἐργάτιδος ἐν τοῖς ἐργαστασίαις;

Ἡ τρυφηλὴ Ἀσιάτις γυνὴ καλύπτει τὸ πρόσωπον διὰ πυκνῆς καλύπτρας, ἡ δραστηριὰ τῆς Ἀντικῆς Εὐρώπης κάτοικος ἔχει τὸ εὐφρὲς αὐτῆς μέτωπον γυμνὸν καὶ ὑψηλόν. Καὶ εἶνε γνωστὸς ὁ βίος ἀμφοτέρων ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Ἐπιτρέψατε εἰς τὴν γυναῖκα, ἀφοῦ αὐτὸ τὸ συμφέρον σας, αὐτὴ ἡ τοῦ οἴκου σας εὐημερία ἐπιβάλλει τοῦτο, νὰ μετέρχηται ἐπαγγέλματα ἅτινα τυγχάνωσι προσφυέστερα τῇ γυναικείᾳ ιδιοφυίᾳ καὶ δεξιότητι.

Ἡ γυνὴ ὡς φαρμακοποιός, ὡς ὑπάλληλος ἐν τοῖς γραφείοις σιδηροδρομῶν, τηλεφωνείων, τηλεγραφείων, ὡς ἔμπορος ὑφασμάτων καὶ εἰδῶν νεωτερισμοῦ, ὡς χρυσοκόμος, ὑελοπώλης, ὥρολογιοποιός, μυροπώλης, βιβλιοχαρτοπώλης, παραγωγολογός, βιομήχανος κτλ. δύναται ἄριστα νὰ εὐδοκίμησῃ, ὅπως εὐδοκίμει καὶ ὡς ἰατρός, ὡς συγγραφεὺς, ὡς καθηγήτρια, ὡς ζωγράφος, ὡς γλύπτρια, ὡς ποιήτρια.

Ὁ Legouvé εἰς τὸ περὶ οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν γυναικῶν σύγγραμμα αὐτοῦ ἀναγράφει: «Τί πράττουσιν εἰς τὰ καταστήματα μεταξωτῶν ὑφασμάτων καὶ εἰδῶν νεωτερισμοῦ πάντες οἱ ἀκμαῖοι οὗτοι νεανία, οἵτινες τοὺς σιβαροὺς αὐτῶν βραχιόνας μεταχειρίζονται εἰς τὸ νὰ πηχομετῶσιν ὑφάσματα καὶ νὰ ἐκτυλίσσωσι ταινίας; Ἀπομακρύνθητε, κύριοι, ἀπομακρύνθητε! Οὐ μόνον ἐν τῇ ἀρμοζούσῃ ὑμῖν θέσει δὲν εὐρίσκεσθε, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν ἄλλων ἀρπάζετε».

Παρέξτε λοιπὸν εἰς τὰς γυναῖκας τὰ μέσα νὰ ἐργασθῶσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἀφοῦ ἀπὸ τῆς ἐργασίας αὐτῶν ἐξαρτῶνται κατὰ μέγα μέρος ἡ οἰκογενειακὴ εὐδαιμονία, ἡ πνευματικὴ καὶ ἐνίοτε ἡ ἠθικὴ τῆς γυναικὸς κατάστασις, ἡ μετὰ πλείονος ἐπιδεξιότητος ἐπιτέλεσις πολλῶν κοινωνικῶν ἔργων, ἀκόμη δὲ καὶ ἡ προαγωγή τοῦ ἐθνικοῦ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

πλούτου ἀφοῦ πρὸς παραγωγὴν αὐτοῦ θὰ διατίθενται καὶ αἱ γυναικεῖαι χεῖρες.

Αἱ ἀξιώσεις ἡμῶν δὲν μετέχουσιν ἐγωϊσμοῦ, οὔτε ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἀνατροπὴν φυσικῶν θεσμῶν ἢ τὴν πολυθρόνον χειρὰ φέτησιν ὑπὸ τὴν εὐρείαν αὐτῆς ἔννοιαν, ἀποβλέπουσι μόνον εἰς τὴν θεραπείαν μιᾶς δσημέραι ἀναφανομένης ἀνάγκης, τοῦ νὰ μὴ μένωσιν ἐν νηπιώδει καταστάσει ἢ ἐν ἀδρανείᾳ αἱ πνευματικαὶ τῆς γυναικὸς δυνάμεις καὶ ἡ φυσικὴ αὐτῆς ἐπιδεξιότης, ἀλλὰ καταπατουμένων ταπεινῶν προλήψεων νὰ ἀνυψωθῇ ἡ γυνὴ εἰς τὴν προσήκουσαν αὐτῇ ἐν τῇ κοινῶνίᾳ θέσιν.

Θέσατε τὴν γυναῖκα ὑμῶν τόσον ὑψηλὰ ὥστε νὰ μὴ τολμᾷ νὰ καταπέσῃ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς, λέγει λίαν προσφρῶς ὁ Jean Barancy.

Ἡ ὄρφανὴ κόρη προστάτις ἐνίοτε οἰκογενείας καὶ ἡ ἀπροστάτευτος χήρᾳ μετερχομένη ἐν ἑκ τῶν ρηθέντων ἐπαγγελμάτων ἀναλόγως τῆς πνευματικῆς αὐτῆς ἀναπτύξεως ἀποσοβεῖ τὸ ἀπειλη-

τικὸν τῆς πτωχείας φάσμα, καταλαμβάνουσα δὲ σεβαστὴν ἐν τῇ κοινῶνίᾳ θέσιν συνεθίζει αὐτὴ πρώτη νὰ ἀποδίδῃ σεβασμὸν πρὸς τὸν ἑαυτὸν τῆς ἀποσκορακίζουσα οὕτω τὸν ἐκ τῆς ἐνδείας καὶ ἀργίας κίνδυνον, ὅστις ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν ἐπαπειλεῖ πολλοὺς ἀσθενεῖς χαρακτήρας.

Καὶ ταῦτα μὲν εἶνε ἱκανὰ πρὸς κατάδειξιν τῶν ὠφελειῶν, ἅς ἡ ἐν τῇ κοινῶνίᾳ ἀναγκηρῆς τῶν γυναικείων δικαιωμάτων δύναται νὰ ἐπιφέρει.

Ἦδη ἐξετάσωμεν τὰ ἐν τῇ πολιτείᾳ δικαιώματα αὐτῆς, ἱστορικῶς μόνον ἀναφέρονσαι τὰς περὶ αὐτῶν ἐξέτε θείας κρίσεις ἐπιφυλασσόμεναι δὲ νὰ διατιπώσῃμεν κατόπιν τούτων καὶ τὴν ταπεινὴν ἡμετέραν, ἣν ἐκ τῶν προτέρων ὑποσόμεθα οὐδὲ ρηξικέλευθον ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀσκήσεως τῶν δικαιωμάτων τῆς γυναικὸς ὡς πολίτιδος.

(Ἐπεταὶ συνέχεια)

ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Ἡ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑ-ΣΟΦΙΑΣ

(Διάλογος)

— Μαρούλα μου, ποῖα εἶν' αὐτὴ ἡ ζωγραφιὰ ἢ πανώρια,
Ὅπου κρατᾷς στὰ χέρια σου καὶ τὴν τηρᾷς μὲ θλίψη,
Καὶ τρέχουνε τὰ μάτια σου σὰν τὸ μαργαριτάρι ;
— Παιδί μου, εἶν' ἡ Ἄϊ—Σοφία, τὸ μέγα Μαραστήρι,
Ποῦχε Σταυρὸ ἕναν καιρὸ στὸν τροῦλό της ἀπάνω,
Καὶ τετρακόσια σήμαντρα, κι' ἐξῆντα δυὸ καμπάνες
Καὶ Πατριάρχες λειτουργοὺς καὶ Βασιλιᾶδες ψάλτες...
.... Παιδί μου, κλαίω γιὰ τὸ Σταυρὸ ποῦ εἶταν στὸν τροῦλο ἀ-
καὶ τώρα μισοφέγγαρο στὸν τόπο του φωλιάζει, [πάνω,
Παιδί μου, γιὰ τὰ τέσσερα καμπαριαὶ τῆς κλαίγω,
Πῶγειναν τέσσερα τζαμιά, θεώρατα μεγάλα....
Κλαίω, ποῦ δὲν εἶν' Ἐκκλησιὰ ἢ Ἄϊ—Σοφία μας πλέον !
— Καὶ πῶς, μαρούλα μου γλυκειά, καὶ πῶς, καλὴ μου μάνα,
Ἐγερ' ἢ Ἐκκλησιὰ τζαμι καὶ διώχτηκε ὁ Σταυρὸς μας ;
— Ἦρθ' ἕνας χρόνος δίσειφτος καὶ μιὰ ὠργισμένη μέρα,
Κι' ἀνταμωθήκατε τὰ δυὸ, κι' ἔγειν' ὄργη Κυρίου,
Κι' ἐκεῖ ποῦ πολεμοῦσαν οἱ Ἕλληνες κι' οἱ Τοῦρκοι,
Σκοτώθηκεν ἡρωϊκὰ ὁ Ἀυτοκράτορας μας,
Καὶ μπῆκε ὁ Τοῦρκος νικητὴς στὴν ξακουσμένη Πόλη,
Καὶ σκλάβωσε τὸν τόπο μας τῆ δόλια μας Πατρίδα,
Ποῦ εἶταν ἡ πλιὸ ἔνδοξη κι' ἡ πλιὸ τραγὴ τοῦ Κόσμου !
Τότε, παιδί μου, ὁ ἐχτρός, ὁ νικητὴς Σουλτάνος,
Πέταξε κάτω τὸ Σταυρὸ, ποῦ εἶταν στὸν τροῦλο ἀπάνω,
Καὶ στήλωσε στὴ θέση του τὸ μισοφέγγαρό του,
Γκερέμισε τὰ καμπαριαὶ, τὰ μαρμαροχτισμένα,
Μ' ὄλα τὰ σήμαντρα μαζὺ καὶ τὰς καμπάνες ὅλες,
Κι' ἔχτισε τέσσερα τζαμιά θεώρατα, μεγάλα,
Σὰ λόγχες, γιγαντόλογχες, ἀκονισμένες ἄσπρες,
Ποῦ στέκουν πὸ τὰς τέσσερες μεριὰς καὶ τὴ φυλάγουν
Μὴν ξαναγείνῃ Ἐκκλησιὰ καὶ Χριστιανέψῃ πάλι.

— Μὴν κλαῖς, μαρούλα μου γλυκειά, μὴν κλαῖς, καλή μου
 Κι' ἐγὼ θὰ γελῶ ἀρχηγός, ὅταν θὰ μεγαλώσω, [μάνα
 Θᾶχω χρυοᾶ φορέματα καὶ περικεφαλαία
 Καὶ στράτευμα ἑλληνικό, πελοῦρα καὶ καβάλα,
 Καὶ θὰ κινήσω μιὰν ἀγγὴν ρὰ πάγω γιὰ τὴν Πόλη.
 Ἐκεῖ θ' ἀνοίξω πόλεμο καὶ τὴν Τουρκιὰ θὰ διώξω,
 Καὶ θάμπω μέσα ρικητῆς στὴν ἑξακουσμένη Πόλη.
 Γέλα, μαρούλα μου, μὴν κλαῖς! Ἀλήθεια σοῦ τὸ λέγω!
 Τότε θὰ πάω στὴν Ἀἴ—Σοφιά, στὸ μέγα Μαρασῆρι,
 Θὰ ρίξω κάτω τὰ τζαμιὰ καὶ θὰ πετάξω πέρα
 Τὸ ἄγριο μισοφέγγαρο, ἀπὸ τὸν τροῦλο ἀπάρω,
 Καὶ τὸ χρυοῦ μας τὸ Σταυρὸ στή θέση του θὰ βάλω,
 Γιὰ ράμπη ὁ Πατριάρχης μας ρὰ λειτουργήση μέσα.

Ἀθήνα.

X. ΧΡΙΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΕΝ ΠΑΡΑΜΟΝΑΙΣ ΓΑΜΟΥ (Ἐκ τοῦ φυσικοῦ)

Ἐκείνη (εἰς ἡλικίαν 22 ἐτῶν)

XΑΙΡΕΤΕ ὄνειρά μου παιδικὰ, γλυκεῖς
 τῶν μικρῶν μου χρόνων ἀναμνήσεις,
 χαίρετε. Ἴδου ἡ θύρα τῆς ἀνοίξεως μου
 ἀνοίγεται, καὶ ἡ εὐσμος ἀτμόσφαιρα
 ἀνοσοσπάρτων λειμώνων ὠπεύει τὰς παρειάς
 μου ὡς Ζέφυρος ἀνεφίκτου εὐδαιμονίας ἐν τῇ
 γῆ. Ἐλπίδες ὠχραὶ παιδικῆς φαντασίας λάβετε
 ζῶν, καὶ πτερυγίστατε ὅλα ὁμοῦ σήμερον πέριξ
 μου, διότι αὔριον τῆς τύχης ὁ ἄγγελος στεφά-
 νώνει τὴν κεφαλὴν μου. Καλοὶ μου γονεῖς ἐναγ-
 καλίσθητε τὸ τέκνον σας καὶ ἐνῶ τὰ θερμά μου
 δάκρυα θὰ ποτίζωσι τὰ στεγνὰ μέτωπά σας, δε-
 θήτε καὶ σεῖς ὡς ἐγὼ εἰς τὸν Θεὸν νὰ δαψιλευσῆθ
 καὶ εἰς ἡμᾶς τὴν εὐλογίαν τοῦ παραδείσου, εἰς
 ὃν μὲ ὀδηγεῖ ὁ καλοκάγαθος ἐν τῇ ἀφάτῳ του
 ἀγαθοσύνη. Ὡ! Δέσποινα, μήτηρ τῶν ἀθῶν καὶ
 προστάτις τῶν δυστυχῶν! Εὐλογημένον σου τὸ
 ὄνομα ὅτι μὲ ἐθύλαξας ὑπὸ τὴν σκέπην σου,
 ἵνα γενθῶ σήμερον τὸ ἡδύτατον χάρισμα τῆς
 ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας, ἵνα ἴδω τὴν πραγμά-
 τωσιν ὄλων μου τῶν ἰδανικῶν ἐν τῷ μέλλοντι
 γαμπλιῶ συνδέσμῳ, τῷ προοιωνίζοντι τὴν ἐναρ-
 ξιν τοῦ ἀληθοῦς μου βίου. Ὡ! εὐδαιμονία ἀ-
 ληθής, ἥτις μὲ ἀναμένεις νὰ καθεσθῶ σου συμ-
 πάρεδρος καὶ λάβω διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὴν
 ἀνοδοδέρμην τῶν χαρίτων καὶ διὰ τῆς ἑτέρας τὸ
 σκῆπτρον τῆς εὐδαιμονίας καὶ σεβαστῆς συ-
 ζύγου οἰκοδεσποίνης. Νύμφαι τῶν ἀνέμων, αἰ-
 τινες μοὶ προσκομίζετε τὸν πέπλον τὸν νυμ-
 φικόν, ἀφῆδατέ με ἐπ' ὀλίγον ἐτι ν' ἀπεινώ-
 τὴν λεωφόρον τῆς εὐδαιμονίας εἰς ἣν φέρομαι.
 Ὡ! ἥως ὠχρὸν τοῦ ἡλίου σκιάζεσαι καὶ πρὸ
 τῆς ἐκθαμβούσης λάμψεως ἦν διαχέει τοῦ ἀγα-
 πατοῦ μου μελλονύμφου τὸ ἴλαρον πρόσωπον
 εἰς τὸν ὀρίζοντα διαφαινόμενον. Εἰς σέ, ἄγγελε
 τῆς εὐδαιμονίας μου, εἰς σέ ἀφιερῶ τὸν νοῦν,
 τὴν ψυχὴν, τὴν καρδίαν, τὴν ζωὴν, ὅλην μου
 τὴν ὑπαρξιν! Εἰς τὸ ὄνομα σου ὡς εἰς βωμὸν
 ἀποθέτω πᾶν ὅ,τι κέκτημαι ἰσόν, πᾶν πολυ-
 τιμον· πᾶσαν τὴν διανοίαν μου σοὶ ὑπόσχομαι
 τὴν πνοὴν μου ὅλην θυσιάζω εἰς ἔν σου θέλη-
 μα. Σὺ μὲ φέρεις εἰς τὸν παράδεισον, σὺ λοιπὸν
 εἶσαι ὁ κύριός μου, σὺ διαθέτεις ὅλας μου τὰς
 δυνάμεις, καὶ ἀφοῦ μοῦ δίδεις τὴν εὐτυχίαν
 ἦν τοσάκις ὠνευρεῖσθαι, σοὶ δίδω ἐγὼ τὰ πάντα
 ὅσα ἔχω, ὅσα φαντάζομαι ὅτι ἔχω μέχρι καὶ τῆς
 τελευταίας μου πνοῆς. Πίστιν θεομὴν, ἀφοσιώ-
 σιν μέχρι λατρείας, αὐτοθυσίαν, τὰ πάντα σοὶ
 ὑπόσχομαι· τοὺς πόνους σου θὰ γλυκαίνω ἐπι-
 χεύουσα τῆς καρδίας μου τοὺς πολυτιμότερους
 σταλαγμούς, καὶ μὲ τὰ θερμά μου δάκρυα θὰ
 ἐπουλώσω διὰ παντὸς τῆς τύχης τὰ πλήγματα.

Τὸ σπῆθος θὰ προτάσσω εἰς τὰ βέλη τοῦ θού-
 νου, καὶ θὰ καταναλίσκω τῶν ὀφθαλμῶν μου
 τὴν δύναμιν προσέχουσα μίπως ἢ συμφορὰ
 διαλαθοῦσα τὴν σκερὰν ἐσπέραν ψαύσῃ τὸ ἡ-
 ρερον μέτωπόν σου, ἄγγελέ μου πολυπόθητε.

Ἐκεῖνος (εἰς ἡλικίαν 35 ἐτῶν)

... Τέλος πάντων ἀράζομεν εἰς λιμένα γαλήνης
 καὶ ἡσυχίας. Μετ' ὀλίγων παύουσι τῶν νεανι-
 κῶν χρόνων αἱ περιπετειώδεις σκηνογραφίαι, αἱ
 ἔρωτικαὶ ἐκστρατεῖαι, αἱ ἀπογοιτεύσεις ἀπο-
 τυγχανουσῶν ἐφόδων, αἱ προσδοκίαι, αἱ ἀβε-
 βαιότητες καὶ ὅσα ἄλλα συνεπάγεται ὁ νέανικὸς
 βίος ὁ κυμαινόμενος ἐν μέσῳ κοινωνίας ἀληθῶς
 ὑλιστικῆς καὶ ἐκπεπτωκυίας. Μετὰ τὴν τρικυ-
 μίαν ἢ γαλήνην καὶ μετὰ τὸν πολυκύμαντον
 βίον ἰδοῦ τὸ τέμα ἐν τῇ ἐστία τοῦ γάμου. Παρ'
 αὐτῇ θάναθερμανθῶσι τὰ τοσάκις ψυχρολου-
 σθέντα αἰσθήματα, ἐνῶ ἐτέρωθεν θὰ ἐπουλω-
 θῶσιν αἱ τόσαι πληγαὶ, ἃς ἀφῆκε τὸ πολυπλάγ-
 κτον παρελθὸν εἰς τὴν καταλεποννημένην μου
 ὑπαρξιν. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ! ὀπόσας καὶ ὀποῖας
 πληγὰς δὲν βλέπω περὶ ἐμὲ χαινούσας φοικω-
 δῶς ὅταν ἀνασύρω τὸν περιβάλλοντά με πέ-
 πλον! Αἱ δάδες τοῦ ἔρωτος ἀναφθεῖσαι παρα-
 καιρῶς καὶ ἀσκόπως χάριν παροδικῶν ἐπιτυ-
 χιῶν, κατηναλώθησαν ἦδη καὶ τελείως ἀπην-
 θρακώθησαν, ματαίως δὲ ἀναζητῶ πλέον ἐξ ἐ-
 μαυτοῦ νέας δυνάμεις θερμαντικῆς. Τὰ αἰσθή-
 ματα ἀσώτως κατασπαρέντα εἰς ὅτα καὶ ψυχὰς
 ἀνιέρους, δὲν ἀφῆκαν ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας
 μου εἰμὴ ψυχία ἐξ ὧν μάτην προσπαθῶ νὰ συν-
 ἀγάγω τι ἄλλο πλὴν τῶν κενῶν καὶ τετριμμέ-
 νων ἤχων, οὗς ἡ ὑπόκρισις οὐδέποτε ἀρνείται
 νὰ θέτῃ εἰς τὰ χεῖλη τῶν ἠθικῶς κατερειπωμέ-
 νων. Ἡ τοσάκις διαψευσθεῖσα πίστις καὶ ἀφο-
 σίωσις ἀπεξήρανε ἐντός μου πᾶσαν ἐλπίδα καὶ
 τὴν ψυχὴν μου ἀντὶ χλόης περιβάλλει φλοῖος
 φαῖος καὶ μεταλλώδης. Εἰς ἐπίμετρον αἱ πατρι-
 καὶ οἰκονομίαι ἐθάρησαν πᾶσαι, αἱ δὲ ἰσχυαὶ ἐ-
 παγγελματικά μοι πρόσδοσι δὲν ἐπαρκοῦσι νὰ
 πληρῶσωσι τὰ τόσα κενά, ἐξ ὧν καθ' ἡμέραν
 ἀναπνῶσι τὰ ἀπειλητικὰ φάσματα τῶν δανει-
 στῶν... Ὡ! ἡμέρα πολυπόθητος τοῦ γάμου,
 ἥτις μοῦ ἐπιφυλάττει ἀνακούφισιν ἀπὸ τῶσων
 δεινῶν! Σὺ ὑπελείψθης τὸ ἀποτελεσματικότε-
 ρον φάρμακον, σὺ τὸ ὑστάτον καταφύγιον.
 Σπεῦσε νὰ μὲ φέρῃς πρὸς Ἐκείνην, διότι σὺν
 αὐτῇ θὰ λήξωσιν αἱ τόσαι μου ἀνδεῖς μέριμναι
 καὶ δι' αὐτῆς θὰ συμπληρωθῶσι τὰ τόσα χαι-
 νοντα περὶ μου κενά.

ΗΛΙΑΣ ΔΙΑΚΟΝΟΥΔΟΣ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ΕΙΝΕ ΕΕΝΗ

ΕΑΝ υπάρχουν εἰς τινὰ λαοὺς προτερήματα τινὰ τὰ ὁποῖα εἶνε συμφυῆ μετὰ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς γεννωμένους ὑπὸ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τύπον, εἴαν υπάρχουν πάλιν ἐλαττώματα ἀποκλειστικὸν σχεδὸν προνόμιον ἄλλων λαῶν καὶ φυλῶν, ὡς ἐν προτέρημα τοῦ Ἑλληνοῦ ὅμως δύναται νὰ θεωρηθῆ τῆς τιμῆς τὸ αἶσθημα τὸ ὁποῖον ἐνυπάρχει εἰς αὐτοὺς ὅσον ἴσως εἰς οὐδένα ἄλλον.

Προχθές κατὰ τὰς Ἀπόκρεω ἐν τῇ ὁδῷ Σταδίου ἐγένετο ἡ συνήθης κατ' ἔτος θορυβώδης ὑποδογὴ τῆς Α. Μ. τοῦ Καρναβάλου βασιλέως τῆς εὐθυμίας καὶ τῶν γελῶτων. Ὁ κόσμος ὅλος, ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες νέοι καὶ παιδιὰ φρενιτωδῶς ἐώρταζον τὴν ἀφίξιν Του. Ὁ πόλεμος τῶν κομφετῶν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ὡς ἡ ζωνροτέρα ἐκδήλωσις τῆς γαριᾶς καὶ τῆς ζωρότητος τοῦ εὐθυμοῦντος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου κόσμος.

Τὴν κοσμοβριθῆ ὁδὸν διέσχισε καὶ μία κυρία κομψότατα ἐνδεδυμένη, ἥτις κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖρας μικρὸν σάκκον κομφετῶν ἠνῆσει ν' ἀνταποδίδῃ τὰ ἴσα πρὸς ὁλοὺς ὅσοι τῆς ἔρριπτον τὰ μικρὰ ποικιλόχρωμα χαρτάκια. Καὶ ἐγένετο οὕτω πόλεμος ἐκ τοῦ οὐστάδην καὶ τὰ κομφετῶν ἐπι-

πτόν σωρηδὸν ἐνῶ ἡ κυρία ἐρυθριῶσα ἐκ τῆς πάλης προεχώρει μετὰ τοῦ συνοδοῦ τῆς ὅπως ἀρχίσῃ νέον μετὰ δύο βήματα, πόλεμον.

Ἡ ἀθήα αὕτη παιδιὰ τῆς κομψῆς κυρίας ἐν τῇ ὁδῷ Σταδίου εἶχε κινήσει τὴν γενικὴν περιέργειαν, οἱ πάντες παρηκολούθουν αὐτήν, καὶ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα ἠκούοντο νὰ πετῶσιν αἱ λέξεις: «Δὲν εἶνε Ἑλληνίς! Εἶνε Ξένη». Καὶ εὐχαριστημένοι ἐπαγελάμβανον ὅλοι αὐτὴν τὴν φράσιν βέβαιοι ὄντες ὅτι μία Ἑλληνίς δὲν θὰ ἐπραττε ποτε τοιοῦτόν τι, διότι ἐπαναλλῶν υπάρχουν προτερήματά τινὰ συμφυῆ μετὰ τινὰ λαοὺς, καὶ ὅπως ἡ ἀνδρεία τῶν Κρητῶν αἰφνης εἶνε μία ἐκ τῶν ἀρετῶν, τῶν γεννωμένων ὑπὸ τὰ ὑψικόρυφον καὶ ὑπερήφανον ὄρη τῆς, οὕτω καὶ εἰς τὸν Ἑλληνα πρὸ πάσης ἀρετῆς κυριαρχεῖ τῆς τιμῆς τὸ αἶσθημα καὶ τὴν πρώτην γυναῖκα τὴν ὁποῖαν θὰ ἴδῃ ἀπομακρυνομένην ἀπὸ τῆς ἀγρότητος τοῦ Ἑλληνικοῦ βίου, δὲν θὰ διστάσῃ νὰ τὴν θεωρήσῃ ἀλλοδαπὴν καὶ νὰ εἴπῃ δι' αὐτὴν ὅπως εἰς τὴν ὁδὸν Σταδίου κατὰ τὰς Ἀπόκρεω αὐτὴ δὲν εἶνε Ἑλληνίς. Εἶνε Ξένη».

Ἀθήναι Φεβρουάριος—1902

ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ ΕΝΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ ΤΟΥ "ΣΠΙΝΘΗΡΟΣ", ΚΑΙ ΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΕΝΤΥΠΩΣΕΩΝ ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΤΟΥ

Ἐλπιδες καὶ ὄνειρα. — Ἡ ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἐξ ἀνομοίων ἤχων παναρμονίος ὁρχήστρα. — Ἡ δύγχορονος φιλολογία. — Τὸ ὑλικὸν συμφέρον ἰθύντωρ σκέψεων καὶ αἰσθημάτων. — Ἡ κτηνώδης ἐκφανοῖς τῆς ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως καὶ ἡ ἀκτινοβολία τοῦ πνευματικοῦ πλοῦτον. — Τὰ θυλάκια τῶν λογογράφουτων.

ΕΝΘΥΜΟΥΜΑΙ ἀκόμη τὴν στοργὴν τοῦ βλέμματος τοῦ ὁποῖον μᾶς ἔροπιτε; ἐνίοτε ὅταν ἡμεθα ἀκόμη ὅλα ὁμοῦ ἐπάνω εἰς τὸ μικρὸν γραφεῖόν σου. Τὸ βλέμμα ἐκεῖνο ἐνέκλειε πολλὴν στοργὴν, ἀλλὰ καὶ κάποιαν μυστικὴν, ἀδιόρατον σχεδὸν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς τύχης μερικῶν τοῦλάχιστον ἐξ ἡμῶν κατὰ τὸ μέγα παγκόσμιον σχεδὸν ταξιδεῖον τὸ ὁποῖον ἐμέλλομεν νὰ ἐπιτελέσωμεν. Τὸ πάλλευκον χροῶμα μᾶς ἐνούμενον μετὰ τὰς πτερυγίζουσας πέριξ ἐλπίδας ἀπετελεῖ διὰ σὲ ἐν λευκὸν ὄνειρον, μαγευτικόν, ἀτελείωτον...

Δὲν ὠμίλεις, τὰ χεῖλη δὲν ἐξέφραζον τὰς ἐλπίδας, τὰς σκέψεις, τοὺς δισταγμοὺς καὶ τὰς μικρὰς ἀμφιβολίας σου, ἀλλ' ὠμίλουν οἱ δρθαλοὶ οἰτινες τόσον συχνὰ προσηλοῦν ὁ ἐπάνω μᾶς καθ'

ἦν ὄραν μόνη εἰς τὸ γραφεῖόν σου ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἐλαιοτραφοῦς λαμπτήρος εἰργάζεσο, πάντοτε εἰργάζεσο.

Πόσον εἶχες δίκαιον ἀμφιβάλλουσα περὶ τῆς τύχης μερικῶν ἀπὸ ἡμᾶς! Μεθ' ὄλην τὴν μικρὰν σου ἀκόμη πείραν δὲν ἄφινες νὰ σὲ κινεῖσθῃ ἢ πεποίθησις καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς χαρὰ ὅτι ἡ εὐσυνείδητος πνευματικὴ ἐργασία δὲν εἶνε δυνατὸν παρὰ νὰ ἐκτιμηθῇ ἢ κυριολεκτικώτερον νὰ ὑποστηριχθῇ ὑφ' ὄλων. Εἰς τὴν μορφὴν σου ἐνθυμοῦμαι διὰ ἀνεκάλυπτον ἐνίοτε ἐν διαβατικῶν νέφος τὸ ὁποῖον ὅμως διελύετο μετ' ὀλίγον, ἵνα ἀνατείλῃ τὸ εὖελπι μειδιάμα.

Ἦτο ἡ παραμονὴ τῆς ἀναχωρήσεώς μας.

Ἡ χεῖρ σου μετὰ νευρικῆς ταχύτητος κινουμένη ἐχάραττεν ἐφ' ἐκάστον ἐξ ἡμῶν τὴν ὁδὸν τὴν ὁποῖαν ἐμέλλε νὰ ἀκολουθήσῃ, μετὰ ἄλλας λέξεις προδιέγραφε τὸ μέλλον του. Ἦλθε καὶ ἡ ἰδική μου σειρά. Μετὰ ἔφερες ἐνώπιόν σου καὶ ἀφοῦ ἐδίωθῶσας μερικὰ σφάλματα μετὰ τὰ ὁποῖα μετὰ εἶχε προικίσει ὁ στοιχειοθέτης; σκεφθεῖσα ὀλίγον ἔγραψες ἐπάνω μου ἐν ἄγνωστον ὄνομα καὶ μίαν διεύθυνσιν.

Ἀτὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης; ἦρχισα νὰ ἀνησυχῶ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

διὰ τὸ μέλλον μου. Με περιέβαλλες με τόσην στοργὴν καὶ φροντίδα ἀπ' ἧς ἡμέρας ἐγεννήθην ὑπὸ τὸ πιστῆριον ἐνὸς τυπογραφείου καὶ τώρα, ἐσκεπτόμην, με στέλλεις μακρὰν, εἰς ξένα πρόσωπα τὰ ὁποῖα τίς οἶδεν ἂν με δεχθῶσι με τὸ γλυκὺ τῆς φιλοξενίας μεϊδιάμα ἢ με τὸ θανάσιμον τῆς ἀδιαφορίας ψυχῆς. Ἀλλὰ μεθ' ὅλους τοὺς ἐνδοιασμοὺς τούτους ἔπρεπε νὰ ὑποκύψω εἰς τὸ πεπρωμένον.

Ἐκαστον πρᾶγμα ὁπωσδήποτε γεννώμενον εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ἔχει προορισμὸν τὸν ὁποῖον διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ πρέπει νὰ κοπιᾷ, νὰ δοκιμασθῇ καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ κινδυνεύσῃ.

Τὴν ἐπομένην τὸ πρῶτ' ἀνεχώρησαμεν ὅλα ἐκ τοῦ γραφείου σου, ὡς θὰ ἐνθυμῆσαι. Μέχρι τοῦ ταχυδρομείου ἠσθανόμεθα τὴν ἀκατάβλητον δύναμιν τὴν ὁποῖαν δίδει ἡ συναίσθησις τῆς ἐνώσεως, ἀλλ' ἀπ' ἐκεῖ ἐχωρίσθημεν.

Καὶ ἀπὸ τώρα ἀρχίζον αἱ ἰδικαί μου δοκιμασίαι, αἴτινες, διὰ νὰ λέγω τὴν ἀλήθειαν, δὲν ὑπῆρξαν καὶ ἀμιγῆς τέρψεων. Ἀπὸ τὸ ταχυδρομεῖον ἀνεχώρησα μέσα εἰς ἓν σακκίδιον, τὸ ὁποῖον ἤκουσα νὰ ὀνομάζον ταχυδρομικὸν σάκκον. Καθὼς ἤμην φυλακισμένον δὲν κατώρθωνα νὰ ἴδω ποῦ φέρομαι, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐκ τῶν ταλαντεύσεων τοῦ ἐδάφους εἰς τὸ ὁποῖον εὐρισκόμην ἐνόησα ὅτι θὰ ἤμην ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Πόσον ὄραϊον θὰ ἦτο ἂν ἠδυνάμην νὰ θαυμάσω καὶ ἐγὼ τὴν θάλασσαν, περὶ τῆς ὁποίας σὲ ἤκουσα νὰ ὀμιλῆς μίαν ἡμέραν με τόσον ἐνθουσιασμὸν εἰς κάποιον ἐπισκέπτην! Ἀλλ' ἤμην δυστυχῶς φυλακισμένον. Καὶ εἶνε ἀληθὲς ὅτι θὰ ἠδυνάμην εὐκολώτατα νὰ καύσω τὴν φυλακίην μου, ἀφοῦ ἐνέκλειον τὸν «Σπινθῆρα», ἀλλ' ὡς εἶπον προηγουμένως, ἕκαστος ὀφείλει νὰ ἐκπληρῇ τὸν προορισμὸν του καὶ ὁ προορισμὸς τοῦ σπινθῆρος αὐτοῦ ἐγνώριζον ὅτι δὲν ἦτο νὰ περπολήσῃ, ἀλλὰ νὰ τέρψῃ καὶ νὰ φωτίσῃ με τὰς ἀσθενεῖς δυνάμεις του.

Τὸ ἀτμόπλοιον ἐξεκίνησε καὶ μετ' ὀλίγον μία ἀόρατος χεὶρ με ἐλίκνιζε θωπευτικώτατα· ἀλλ' αἴφνης ἡ χεὶρ αὕτη ἤρχισε νὰ με ὠθῇ βιαίως ἀπὸ τὸ ἐν μέρος τοῦ σακκιδίου εἰς τὸ ἄλλο, ἐνῶ ὁ ἄνεμος ἐβρονχᾶτο ἔξω ὡς λέων.

Ὅταν τὸ ἀσταθὲς τοῦ πλοίου ἔδαφος κατήρχετο μετὰ τριγμοῦ ἐνόμιζον ὅτι θὰ ταρῶ ἢ μᾶλλον θὰ διαλυθῶ μέσα εἰς τὰ ἀφρισμένα κύματα καὶ ἠσθανόμην τότε διὰ πρώτην φορὰν τὸν πόθον τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐσυνείδησα εἰς τὰς ἀποτόμους κινήσεις τοῦ πλοίου καὶ τὸν φόβον ἀνικατέστησεν ἡ ἀνυπόμονος προσδοκία τῆς γνωριμίας μετὰ τῶν νέων κυρίων μου.

Ἡ νύξ εἶχεν ἐπέλθει· ὁ ἄνεμος ἐξασθενῶν ὀλονὲν δὲν ἤκούετο πλέον, καὶ τὸ πλοῖον ἐπροχώρει ἀπαλά, ἀπαλά ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν ὁποίων ἤκούετο ἐν θωπευτικώτατον κ λ ι π, κ λ ι π χα-

μηλά ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν πλευρῶν τοῦ σκάφους.

Καὶ τώρα μέσα εἰς τὴν σιγὴν καὶ τὴν ἠρεμίαν ἧς ἐπεκράτει, μία ἁρμονία παράδοξος, μόλις ἀκουσμένη ἔφθασε μέχρις ἐμοῦ. Διάφοροι τόνοι ἀνόμοιοι πρὸς ἀλλήλους, περὶ τῶν ὁποίων θὰ ἔλεγε τις ἐκ τῶν προτέρων ὅτι ἠθέλον παράγει δαιμονιώδη δυσαρμονικὸν ἤχον, ἐὰν τυχαίως συνηρτῶντο ἐξερχόμενα ἐκ τῶν ἐν τῷ σακκιδίῳ ἐπιστολῶν, ἐφημερίδων καὶ λοιπῶν, ἀπετέλλον θανατοστὴν ἁρμονίαν ἧς ὡς ἀπήχησις ἀπομακρυσμένης ὀρχήστρας ἠύφρανε, ἐσαγήρευε, ἐμάγευε, προεκάλει τὸν θανάσιμον.

Πόθεν προήρχετο ἄρα γε ἡ μυστηριώδης ἐκείνη ἁρμονία; ποῖαι ἦσαν αἱ χορδαὶ αἴτινες ποικιλοτρόπως κρουόμεναι ἀπετέλλον διὰ τῆς ἀνισότητος τῶν ἤχων τοιοῦτον ἐναρμόμιον μέλος;

Εἶνε αὐταὶ αἱ χορδαὶ τῶν ἀνθρώπινων καρδιῶν, αἴτινες κρουόμεναι ὑπὸ τῶν διαφορῶν τῆς ζωῆς ἐντυπώσεων, παράγουσι τὰ ἄνισα καὶ ποικίλα αἰσθήματα τὰ ἀποτελοῦντα ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν τὴν παναρμόμιον καὶ μυστηριώδη ἐκείνην ὀρχήστραν τὴν παιανίζουσαν ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ ἀνθρώπινου βίου. Τὰ δάκρυα, οἱ γέλωτες, οἱ στεναγμοί, τὰ μεϊδιάματα, οἱ θρήνοι, οἱ ἐξ ἠδονῆς παλμοὶ τῆς καρδίας καὶ ὁ ἐκ τῆς ὀδύνης σπαραγμὸς αὐτῆς, ἡ ἐκ τῆς ἐλπίδος ζωὴ καὶ ὁ ἐκ τῆς ἀπελπισίας ἠθικὸς θάνατος, ἡ εἰς τὴν χώραν τοῦ ὑψηλοῦ καὶ ἰδεώδους πτήσις τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος καὶ ἡ εἰς τὸν βόρβορον τῆς ταπεινῆς ὕλης κλύδωνις τῶν ἀνθρώπινων σκέψεων, ἡ λατρεία καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸ καλὸν καὶ ὁ πρὸς τὸ ταπεινὸν καὶ τὸ εὐτελὲς ἔρωσ, πάντα ταῦτα ἀποτελοῦσι τὰ ποικιλόχροα νήματα, δι' ὧν ἐξυφάνθη ὁ ἀνθρώπινος βίος καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπινου γένους θαυμαστὴ καὶ ἀτέρωμον ἁρμονία.

Καὶ αἱ ἐν τῷ σακκιδίῳ ἐπιστολαὶ καὶ ἐφημερίδες διερμηνεύουσαι τὰς ποικίλας τῶν ἀποστολέων σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματα, ἀντήχουν ἄλλαι μὲν χρυστακλίνας γέλωτας καὶ ἀργυρόχρα χαριτολογήματα, ἄλλαι δὲ θρήνους, λυγμούς, εὐχαριστηρίους λέξεις ἢ θλιβερὰ παράπονα, ἐπευφημίας, εἰρωνείας, χλευασμοῦς, ἀποδοκιμασίας, ἀποθεώσεις.

Ἀλλὰ συγχωρήσατέ μοι, διότι παρεσύρθη εἰς φιλοσοφικὰς σκέψεις καὶ ἀπεμακρύνθη τὸ σκοποῦ, δι' ὃν ἤρχισα νὰ ἐκθέτω τὰς ἐντυπώσεις μου. Ὁ σκοπός μου εἶνε νὰ σοὶ καταστήσω γνωστὰς τὰς πικρίας ὄσας ὑπέστην ἐκπληρῶν τὸν προορισμὸν μου, τὰ λοιπὰ θὰ διατρέξω συντομώτατα.

Ἀπὸ τοῦ ἀτμοπλοίου με μετέφερον εἰς ἄλλο ταχυδρομεῖον ὅπου καὶ ἐλύθησαν τὰ δεσμά μου. Μετ' ὀλίγον εἰς γραμματοκομιστῆς με ἔδιδεν εἰς τὸν θιρωρὸν μίαν καλλιμαρμάρου οἰκίαν, τῆς ὁποίας ὅμως τὸ ἐσωτερικὸν μεθ' ὅλον τὸν πλούσιον διάκοσμον ἀνέδιδεν ὀσμὴν δυσάρεστον, τὴν

ὁποῖαν διὰ πρώτην φοράν ἠσθανόμην καὶ ἦτις, ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων ἐδιδάχθην, ἦτο ἡ βαρεῖα ὁσμὴ τῆς πνευματικῆς νωθρείας καὶ πεζότητος.

Ὁ θαλαμηπόλος μὲ παρουσάσεν ἐντὸς δίσκου εἰς τὸν Κύριον παχύσαρκον γηραιὸν προγαστορα ἐξηπλωμένον ἐπὶ διβανίου ἐστρωμένου ἀπὸ περσικὸς τάπητας καὶ ἀναγινώσκοντα μᾶς ἐφημερίδος τὸ χρηματιστικὸν δελτίον. Ὁ Κύριος ἔσχισε τὸ λευκὸν μου περικάλυμμα καὶ χωρὶς νὰ μὲ παρατηρήσῃ καὶ πολὺ μὲ ἔρριπεν ἐπὶ μᾶς τραπέζης ψιθυρίζων: «Ὁὕφ! ἀδελφέ, μὰ ἐπὶ τέλους νομίζουσι πῶς ἔχω καιρὸ γιὰ τέτοια πράγματα!» Ἐπειτα μοῦ ἔρριψε καὶ πάλιν ἐν βλέμμα καὶ μὲ ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς του. «Ἄ! εἶνε καὶ ἔργον Κυρίας, εἶπε, μὲν τὸ συνιστᾷ δὲ ἡ μᾶλλον μὲ συνέστησεν εἰς αὐτὸ ὁ φίλος μου ὁ Σωτηράκης. Ἄμ' αὐτὸς πάλι τί ἠθέλε νὰ μὲ ἀνακατεύῃ σὲ τέτοιαι δουλιές. Τώρα τί διάβολο νὰ κάμῃς! Νὰ ἐπιστρέψῃς; Δὲν πάει.

Καὶ ρωθωνίζων ἐπίεσε ἐν ἡλεκτρικὸν κομβίον.

Εἷς κύριος—ὕπᾱλληλός του, ὡς φαίνεται—φιλοκάλως ἐνδεδυμένος, μὲ εἰλικρινῆ καὶ εὐγενῆ φυσιογνωμίαν παρουσιάσθη πρὸ αὐτοῦ.

— Μὲ ἐζητήσατε, Κύριε Β...

— Ναί, Νίκο μου, παιδί μου, ἔλα ἴδω. Νά, μὲν ἔστειλαν πάλι ἓνα περιοδικό, ἀπὸ τὴν Κρήτην αὐτὴ τῆ φορά. Εἶνε λέγει τὸ πρῶτον ποῦ ἐκδίδεται ἐκεῖ κάτω καὶ ἀπὸ Κυρίαν μάλιστα. Πάρε το καὶ κῦτταξε ἴσως νὰ τὸ θέλῃ κανεὶς ἀπὸ τοὺς φίλους σου. Ἐγὼ τί νὰ σοῦ ἴπῳ, τὸ ξέρεις πῶς δὲν μ' ἀρέσουν αὐτά. Δὲν ἔχω καιρὸ γιὰ νὰ χάνω. Καὶ ἔπειτα, ἀδελφέ (ἐξῆγγρούμενος) ἔχω πινηγὴ πλέον εἰς τὰς συνδρομάς αὐτοῦ τοῦ εἶδους!

— Θὰ λαμβάνετε πολλὰ καθὼς φαίνεται.

— Καλὲ τί λὲς ἀδελφέ! Κάθε μέρα καὶ καινούργια. Λαμβάνω ἕως τώρα χίλια δυό. Τὸ «Ἄττικὸν Μουσεῖον», τὸν...

— Μὰ αὐτὸ εἶνε χρόνια ποῦ ἔπαυσε νὰ ἐκδίδεται, Κύριε Β.

— Ναί—ἀπαντᾷ ἐν ἀμηχανίᾳ—ἀλλὰ τέλος πάντων τὴν «Ἰριδα», τὸν «Ἐσπερον» ἀδελφέ! καὶ ἄλλα τόσα ἀκόμα ποῦ οὔτε τὸνομά τους δὲν θυμοῦμαι.

— Εἶπατε τὸν «Ἐσπερον», ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐγνώριζον ὅτι ἐκδίδεται καὶ πάλιν τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο εἰκονογραφημένον ἔργον.

— Μάλιστα, μάλιστα—ἐξακολουθεῖ ἐν ἐξάψει—προχθὲς ἀκόμη εἶδα κάμποσα φύλλα στὸ σπῆτι μου πάνω στὸ γραφεῖο ἐκεῖ ἀνάμεσα στοὺς λογαριασμούς μου.

— Ἐ! ἀλλὰ ποῖος ξέρει πῶς εὐρέθησαν κύριε Β... Ὁ «Ἐσπερος» δὲν ἐκδίδεται πλέον δυστυχῶς.

— Διάβολε! Αἶ, τότε φαίνεται ἡ Κυρία θὰ τὰ ἦρε σὲ κανένα ντουλάπι καὶ τὰ ἔδωκε στὰ παιδιὰ γιὰ νὰ παίζουν μὲ τῆς ζωγραφιές. Τέλος

πάντων εὔρε κανένα νὰ τὸ πάρῃ. Ἄν δὲν τὸ κατορθώσῃ τότε πειὰ στὸ διάβολο! δὲν εἶνε καὶ μεγάλη δουλειά, τὸ κρατῶ καὶ τὸ διαβάσεις ἐσύ. Ἐσένα σ' ἀρέσει νὰ αὐτά καταγίνεσαι νομίζω καὶ καμμιά φορά.

— Ἄ μπᾶ! δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐνοχλήσθε καθόλου διὰ τὸ ζήτημα τῆς συνδρομῆς. Θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ τὸ κρατήσω ἐγώ. Σεῖς βέβαια... δὲν ἔχετε καὶ καιρόν...

Μὲ ἔλαβε καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸ ἰδιαιτέρον γραφεῖόν του. Ἐκεῖ ἀφοῦ μὲ ἀνέγνωσε μετὰ προσοχῆς τὸν ἠκούσα νὰ μονολογῇ ἠγανακτημένος.

«Εἶδες ἐκεῖ πῶς τὰ ζωντανὰ αὐτὰ χρυσωροχειὰ ὑποδέχονται τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων! Καὶ προέρχεται ἀπὸ τὴν Κρήτην τὴν μεγαλομάστουρα νῆσον ἦτις καταθέσασα τὸ καπνίζον ἀκόμη ὄπλον πρὸ τοῦ Ἑλληνόπαιδος Ἡγεμόνος τῆς ἀρχίζει τώρα μόλις νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὸν ὑπὲρ τοῦ καλοῦ ἀγῶνα».

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσῆρχετο εἰς Κύριος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀφοῦ διηγήθη ὅλα τὰ συμβάντα ἐξηκολούθησε: Δυστυχεῖς σεῖς λογογράφοι καὶ καλλιτέχναι εἰς τίνων τὰς βεβήλους χεῖρας φθάνουσιν ἐνίοτε τὰ προϊόντα τῆς πνευματικῆς ἐργασίας σας! Μὰ δὲν ἠξέυρεις, φίλε μου, πόσον πονεῖ κυριολεκτικῶς ἡ ψυχὴ μου ὅταν παρευρίσκωμαι εἰς σκηρὰς, ὅπως ἡ πρὸ ὀλίγου. Δὲν αἰσθάνονται, ὡς φαίνεται, αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι οὐαὶ εἰς τὰ ποικίλα συγγράμματα ἰδέαι δὲν βλαστάνουν αὐτοφυῶς ὡς μύκητες, ἀλλ' ὅτι εἶνε προϊόν σοβαρᾶς ἐργασίας τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, τὸ ὁποῖον ἐμόχθησεν ὄχι μόνον διὰ νὰ τὰς ἀποκτήσῃ ἀλλὰ καὶ νὰ τὰς ἐκθέσῃ ἐναρμονίως καὶ τὰς κατατάξῃ. Γράφω καὶ ἐγὼ κάποτε καὶ γνωρίζω ὁποῖαν ψυχικὴν ἀγωνίαν δοκιμάζει τις νὰ διατυπώσῃ ἐκεῖ εἰς τὸ ἀψυχον χαρτὶ ὄλον ἐκεῖνον τὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων τὰ ὁποῖα κυριαρχοῦσι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὀλοκλήρου τῆς ὑπάρξεώς του, τὸ ἀσύλληπτον, τὸ ὑπέργειον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πληροῖ τὴν ψυχὴν του.

Τέλος κατορθώνει κατόπιν πνευματικῆς κοπώσεως, κατόπιν ἀπωλείας σωματικῶν δυνάμεων καὶ ὕλικου χρόνου νὰ παραγάγῃ κάτι τι τὸ ὁποῖον εἶνε πράγματι ἄξιον θεομῆς ὑποδοχῆς ἐκ μέρους ὄλων μας, οἱ ὁποῖοι χωρὶς παντάπασιν νὰ κοπιᾶσωμεν ἀπολαμβάνομεν ἀντὶ εὐτελοῦς ποσοῦ μᾶς γλυκειᾶς ἀκτίνος ἐκπεμπομένης ἀπὸ τὸν ἥλιον ἄλλου κόσμου, τοῦ αὐτοῦ κόσμου τῶν εὐγενῶν ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων τὰ ὁποῖα δὲν ἐκυλίσθησαν εἰς τὴν παλαιστραν τοῦ συμφέροντος καὶ δὲν ὑπέστησαν τὴν ἐπίδρασιν τῆς ταπεινῆς ὕλης.

Καὶ ὁμως τὸ ἔργον αὐτὸ τὸ ὑποδέχεται ἐνίοτε ἡ παγετώδης ἀδιαφορία ἐκεῖνων οἵτινες θὰ εἶχον τὴν μεγαλειτέραν ἀνάγκην τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ ἀφοῦ θὰ τοῖς ὑπενθύμιζεν ὅτι ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ ἀνθρωπίνου προορισμοῦ καὶ ἡ εὐτυχία δὲν ἔγκεται εἰς μόνην τὴν οὐσώρευσιν χρυσοῦ εἰς τὰ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

θυλακιά των. Ἀλλοίμονον! Ἀπὸ τῆς εἰνε ἡμῶν ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἕπτανται ὑπεράνω τῆς ἀσφραγίδος αὐτῆς ἀτμοσφαιρας.

— Ἐν τούτοις, φίλε μου—προσέθηκε γελῶν ὁ ἐπισκέπτης—δὲν κολακεύομαι ἴσως ἐὰν πιστεύσω ὅτι ἡμεῖς ἀποτελοῦμεν τὴν μερίδα τῶν

ἐπισημότερων θνητῶν, καθόσον μάλιστα κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν περιεχόμενον τῶν θυλακίων μας δὲν προσθεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ὑπαρξίν μας περισσοτέρον ὄγκον φθαρτῆς ὕλης.

Ἄρτεμιδία Ι. Λανδράκη

GRAND ATELIER PHOTOGRAPHIQUE
P. DIAMANDOPOULOS
PHOTOGRAPHE DE S.A.R. le PRINCE GEORGE
ET
DE LA FAMILLE ROYALE DE GRÈCE

Sortes de papiers photographiques
dont on se sert dans l'atelier:

Papier citrate d'argent

- » à la Celloïdine de Dresde
- » platino-Bromure (inaltérable)
- » au gélatino - Bromure d'argent (inaltérable)

Et les différentes espèces de papiers destinés à l'agrandissement de portraits au naturel.

Appareils photographiques spéciaux pour les enfants.

Reproduction des portraits en couleur naturelle.

Rue Pottier No 57
La Canée (île de Crète)

ΓΝΗΣΙΟΙ ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΑΙ ΣΙΓΓΕΡ
Γ. Ναϊδλιγγερ

Διὰ ράπτας, ὑποδηματοποιὸς καὶ οἰκογενείας.

Αἱ μόναι παγκόσμιοι μηχαναί, βραβευθεῖσαι εἰς ἀπάσας τὰς Ἐκθέσεις, ἐσχάτως δὲ εἰς τὴν Ἐκθεσιν τῶν Παρισίων τοῦ 1900 διὰ χρυσοῦ μεταλλίου καὶ εἰς τὴν Διεθνῆ Ἐκθεσιν Κρήτης διὰ τοῦ μεγαλύτερου βραβείου «Διπλώματος Τιμῆς».

Διὰ νὰ ἀπορύγητε τὰς ἀπομιμήσεις ἀποταθῆτε εἰς τὸ ἐν τῇ ὁδῷ Ποτιὲ Ὑποκατάστημα τῆς Ἐταιρείας ἐν Χανίοις, ἐνθα καὶ μόνον πωλοῦνται γνήσιοι ραπτομηχαναὶ Σίγγερ.

Πράκτωρ ὁ κ. Γεώργιος Χουλιάπουλος.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΝΟΜΙΚΗΣ»,
ΛΟΥΚΑ Χ. ΒΕΡΓΙΑΝΙΤΟΥ
5—Ὁδὸς Ὁφθαλμιατροείου—5
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἡ «Νομική» πλουτισμένη μετὰ μεγάλην ποικιλίαν καλλιτεχνικῶν καὶ καινουργῶν στοιχείων καθαροτάτου καὶ βελήως ὀφθαλμοῦ, ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς, ἰσομέτρων καὶ ἐν γένει ἀρίστων ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν, μετὰ στοιχειοθέτας ἱκανοῦς καὶ πεπειραμένους καὶ μετὰ πιστὴν ἀντάξιον τοῦ μεγάλου καὶ τελείου πιστηρίου αὐτῆς καὶ διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ ρέκτου καὶ δραστηρίου ἰδιοκτῆτου κ. Λουκᾶ Χ. Βεργιάνιτου, ἡ ἐργασία τοῦ ὁποῦ διακρίνεται διὰ τὸ εὐσυνεῖδητον, καλαίσθητον καὶ ταχύ, πλείστας δὲ ἀριθμοῦσα ἐκδόσεις βιβλίων ἐπιστημονικῶν, τῆς νεωτέρας φιλολογίας, περιοδικῶν, ἡμερολογίων κτλ. κτλ. εἶνε ἐν ἑκ τῶν καλλιτέρων Ἀθηναϊκῶν τυπογραφειῶν συνιστώμενον καὶ ὑφ' ἡμῶν ἐκθύμως.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

Ὁδὸς Ἐρμοῦ—Ἀθῆναι.

Πλούτος γραφικῆς ὕλης—Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικὰ — Ἐργοστάσιον φακέλλων τέλειον — Χάρτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλου παντὸς εἶδους καὶ ποιότητος.

Εὐθηνία, ταχύτης, ἀκρίβεια.

« ΔΙΓΓΛΗ »

Δεκαπενθήμερον περιοδικόν

Γραφεῖα ὁδὸς Βερανζέρου 27

Ἐν Ἀθήναις

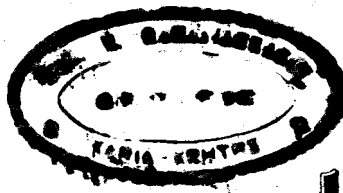
Διευθυνταί:

Κ. ΡΙΖΟΣ ΚΑΙ Γ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΙΟΣ

ΕΛΙΞΗΡΙΟΝ ΚΑΙ ΟΔΟΝΤΟΚΟΝΙΣ

ΙΩΣΗΦ Μ. ΛΟΥΓΙΑΚΗ

Ὁδὸς Ποτιὲ — Ἐν Χανίοις.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ΑΦΙΕΡΩΘΕΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΤΑ
ΤΟΝ ΠΡΙΓΚΙΠΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΑΤΟΝ ΑΡΜΟΣΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΤΗΝ 15^{ην} ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ
ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Ι. ΛΑΝΑΡΑΚΗ

Γραφεῖα «Σπινθήρος» ἐν Χαλέπα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΡΙΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

- ΑΡΤΕΜ. Ι. ΛΑΝΑΡΑΚΗ
Ἡ 25η Μαρτίου (ποίημα).
- ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΑΡΑΚΗ
Ἐθνικοὶ παῖδες.
- ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΟΔΕΜΗ
Ἐνα χέρι (ποίημα).
- ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ
Ἀναμνήσεις.
- ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΖΩΓΡΑΦΙΔΟΥ
Ἡ οὐέλλα τοῦ βίου.
- Α..... Ι. Α.....
Ἡ Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλέους ἐν Φιλανθία.
- ΜΗΤΣΟΥ ΠΑΠΑΣΗΥΡΟΥ
Φουρτούνες (ποίημα).
- ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ ΤΟΥ ΚΡΗΤ. ΑΓΩΝΟΣ
Ἱστορικὴ σελίς : Ἡ ἀνατίναξις τοῦ Πύργου τῆς Μολάξης (13 Μαρτίου 1897).
- Η. Α. ΛΕΙΩΤΗ
Μαραμμένο ῥόδο (διήγημα).
- ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΑΡΑΚΗ
Ἄπὸ τὸν κόσμον τῶν δεσμίων : Μία ἐπίσκεψις εἰς τὰς φυλακὰς.

ΕΙΚΟΝΕΣ 6 — ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ Δ'

ΤΕΥΧΟΣ Γ'

15 Μαρτίου — 1902

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Φρ. Χρ. 6

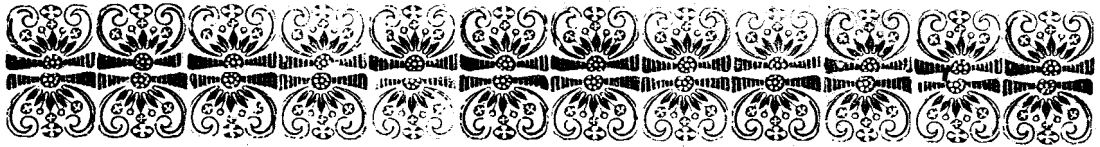
Ἅρος ἀπαράβατος
ἢ προπληρωμή.

Δ Η Λ Ω Σ Ι Σ

Παρακαλούνται, ὅσοι τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ καὶ ἐσωτερικῷ ἀξιοτίμων κυρίων συνδρομητῶν δὲν ἐπλήρωσαν εἰσέτι τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν τῶν, νὰ ἀποστείλωσιν αὐτὴν διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς εἰς τὴν Διευθύντριαν τοῦ «Σπινθῆρος» λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει ὅτι ὡς ὄρος ἀπαράδατος ἐτέθη ἐξ ἀρχῆς ἡ ἐτησία προπληρωμή.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Ὑπὸ τοῦ «Σπινθῆρος» ἀγγέλλονται βιβλία, ὧν ἀντίτυπον ἤθελε σταλῆ τῇ Διευθύνσει.

ΚΑΛΛΙΠΡΟΣΗΣ ΠΑΡΡΕΝ

- 1) Ἡ Χειραφειτημένη — Εἶνε τὸ πρῶτον γυναικίον Ἑλληνικὸν μυθιστόρημα.
- 2) Ἡ Μάγισσα. — Εἶνε συνέχεια τῆς Χειραφειτημένης, ἂν καὶ ἀποτελῆ ἔργον αὐτοτελές.

Τιμῶνται ἕκαστον δρ. 3.

Ἐξεδόθησαν

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

“ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ,,

Εἰκονογραφημένος Τόμος

Χωρὶς Στίχους. — Σταλαγματιές. — Ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς. — Φωτοτυπία. Ὀνειρα. — Τάφοι.

Εἰς ὅλα τὰ Βιβλιοπωλεῖα

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Διευθυντῆς Δ. Ι. Καλογερόπουλος

Μελέται φιλολογικαὶ καὶ καλλιτεχνικαί.

Εἰκόνες ἔργων Ἑλλήνων καὶ ξένων καλλιτεχνῶν.

Γραφεῖα: ὁδὸς Πινακωτῶν ἀριθ. 22α, ἐν Ἀθήναις.

Συνδρομὴ ἐτησία δρ. 12.

Ἰωάννου Ν. Λανδράκη

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΕΓΑΛΟΝΗΣΟΥ ΚΡΤΗΣΗΣ

Φυσικὴ καὶ Πολιτικὴ μετὰ πολλῶν ἱστορικῶν σημειώσεων

Εἰσηγμένη εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ σχολεῖα τῆς Κρήτης

Εὐρίσκειται καὶ πωλεῖται εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα τῆς νήσου καὶ παρὰ τῷ συγγραφεῖ.

«Οἰκογενειακὸν Ἡμερολόγιον» Ἀννης

Σερουίου πλήρες καλλιτεχνικῶν εἰκόνων καὶ ἄρθρων τῶν διαπρεπεστέρων παρ' ἡμῖν λογογράφων.

Ἐξεδοθησαν

ὑπὸ Ἀχιλλέως Γ. Καραβία

“ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΑ,,

Καρατάσδος — Ἑλληνικοὶ ἀγῶνες. Σπινθῆρες.

Εὐρίσκονται εἰς ὅλα τὰ ἐν Ἀθήναις βιβλιοπωλεῖα.

Τιμῶνται φρ. 2.

“ΑΒΥΣΣΟΙ,,

Ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον προσεχῶς ἐκδίδει τὴν δευτέραν αὐτοῦ ποιητικὴν συλλογὴν ὁ ποιητῆς κ. Μήτσος Πατσπούρου.

Η 25^η ΜΑΡΤΙΟΥ

Μέσα στὸ θεῖο, παραρμόνιον ἴγυρο
Ποῦ στὴν καρδιά μας σήμερα γεννιέται
Κι' ἀπ' τῆς καρδιάς μας τὴν παύρηνα λύρα
Εἰς τὸ γαλάζιον οὐρανὸ πετιέται,

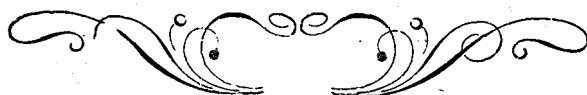
Εἶνε μὲν τότα μυστικὴ κρυμμένη.....
Τὴν ἔγραψε ἡ ἀθάνατη Ἑλπίδα
Καὶ μᾶς τὴ στέλλει μέσ' τὸ παρηγύρι
Ἀπὸ τῆ σκλάβα Ἑλληνικὴ πατρίδα.

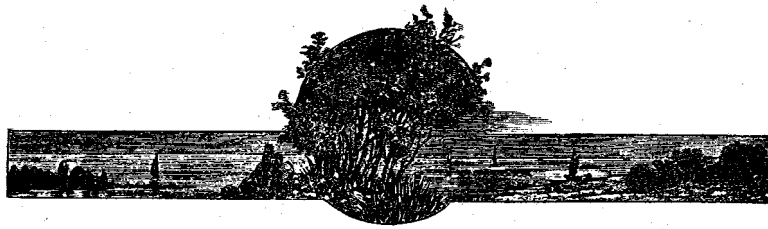
ὦ! Σὺ γενναῖο Ἑλληνικὸ βλαστάρι
Ἄκου πῶς φτερουγίζει ὀλόγυρά Σου
Γιὰ τὰ Σοῦ πῆ τὴ μυστικὴ λαχτάρα
Ποῦ ροιῶθει κάθε δ ο ὄ λ ο ς στ' ὄνομά Σου.

ὦ! Σὺ τῆς Κρήτης μοραχὸ καμάρι
Καὶ τῆς σκλαβιάς παρηγορήτρα ἀχτῖδα
Στήριξε τὴν ὀλότρεμην ἐλπίδα.

Καὶ μὲ τὰ δνὸ Σου τιμημένα Ἀδέρφια
Ἐψώσετε τὴ γαλανόλευκὴ μας
Εἰς ὅ π ο ι α χ ῶ ρ α ἦταρε ἴδική μας !

Ἀρτεμιδία Ι. Λανδράκη

ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΑΙΑΝΕΣ

ΧΑΙΡΕ, ὦ Πατρίς μου! Ἀγάλλον, ὦ πολυθέλητος μήτηρ, τῆς φύσεως θαυμαστὸν καλλιτέχνημα, τῆς μεγαλοφυῶς τέχνης καὶ φιλοσοφίας ἀγλάισμα! Ταπεινὸν καὶ ἐγὼ τέκνον σου αἰσθάνομαι εἰς τὰς φλέβας μου ὄλην τὴν θέρμηρ, ἥτις ἐξορᾷ ἀπὸ πάσης Ἑλληνικῆς καρδίας. Καὶ ἡ Ἑλληνικὴ καρδιά σκιρτᾷ σήμερον ἐξ ἡδονῆς, διότι ἐορτάζει τὴν ἐπέτειον τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν οἱ ἄγνοι καὶ ἱεροὶ πόθοι τῆς ἐνωθέντες μὲ τοῦ οὐρανοῦ μας τὸ γαλανὸν χρῶμα καὶ τῆς Ἑλληνικῆς θαλάσσης τὸν πάλλευκον ἀφρόν, ἀπετέλεσαν μίαν ὠραίαν πραγματικότητα, μίαν πολυπόθητον κνανόλευκον ταϊνίαν, ἥτις ἐπισήμως ὕφουμένη σήμερον ἐπὶ τοῦ ἰσοῦ τῆς καὶ ριπιζομένη ὑπὸ τῆς αἴρας τῆς ἐλευθερίας χαιρετίζει γηθοσύνως τὴν ψυχὴν τοῦ Πανελληνίου, διαχέει τὴν γαλήνην, ἐμπνέει εἰς ἔργα γενναῖα καὶ μεγάλα, ἐλκύει, ὡς μαγνήτης ἀμάχτος, τὰς εὐγενεστέρας σκέψεις καὶ γεννᾷ τὰς γλυκυτέρας ἐλπίδας χιλιάδων ἐλευθέρων καὶ ὑποδούλων, οἷνες φέρουσι τὸ εὐγενὲς ὄνομα Ἑλλήνων.

Δὲν σελαγίζει ἐντὸς μεμειρημένου χώρου ἡ κνανόλευκός μας. Τὸ γλυκὺ τῆς χρῶμα καὶ τὸ χριστιανικὸν ἐπ' αὐτῆς σύμβολον ἀντικατοπτρίζονται εἰς τὰ βᾶθη τοῦ κνανοῦ ἀπείρου καὶ ἐκεῖθεν ἐν θαυμαστῇ αἴγλῃ ἐξορῶσαι μαγευτικαὶ ἀκτίνες σχηματίζουν τὸ λατρευτὸν τῆς κνανολεύκου μας ἰνδαλμα ἐντὸς πάσης Ἑλληνικῆς καρδίας.

Χαῖρε, Μεγάλῃ Πατρίς μου, πολυφίλτος Ἑλλάς! Τὸ ὄνομά σου προφέρω ὑπερηφάνως μὲ τὸ μέτωπον ὑψηλά, τὸ πνεῦμα πλήρες εὐκλειῶν ἐκ τοῦ παρελθόντος σου ἀναμνήσεων καὶ τὴν καρδίαν πλήρη δικαίων διὰ τὸ μέλλον σου ἐλπίδων.

Ἑλλὰς! λέξις ἱερὰ ὅσον καὶ ἡ θρησκεία, τρυφερὰ ὅσον καὶ ἡ λέξις μήτηρ.

Ἑλλὰς, μεγάλη ἐν τῇ σμικρότητί σου, μεγάλη ὅσον ὁ κόσμος σύμπας. Δὲν ἐγκλείεις ἀμώδεις ἐρήμους οὐδὲ παγετώνας ἄλλων ἐκτεταμένων χωρῶν ἀπετελέσθης ἀπὸ ὅ,τι ἐκλεκτὸν ἐκείνητο ἢ φύσις καὶ ἀπὸ ὅσα μεγαλορρήματα ἡδύνατο νὰ παραγάγῃ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα. Μουσεῖον ἐν ᾧ διαλάμπουσι πλησίον τῶν καλλιτεχνημάτων τῆς φύσεως, τὰ ὑψηλὰ ἔργα τῆς φιλοσοφίας, τὰ ἑναρμόνια προϊόντα τῆς γλυφίδος, τῆς οὐκείας, τῆς ποιητικῆς λίρας καὶ ἐν γένει τῶν ἀπανασματῶν ὑπιδεύουσαν διανοίας καὶ φαν-

τασίας χειραγωγουμένης ὑπὸ τῆς ἐν Ἑλλάδι λατρευθείσης Θεότητος τοῦ ἀπείρου Καλοῦ.

Σὺ ἐγέννησας τὰ Ὀμήρεια ἔπη, τὴν Ἀφροδίτην τῆς Μήλου, τὸν Ὀλύμπιον Δία τοῦ Φειδίου, τὸν Ἐρμῆν τοῦ Πραξιτέλους, τὸν Παρθενῶνα τοῦ Ἰκτίνου καὶ Καλλικράτους καὶ τόσα ἄλλα θαύματα τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας καὶ δεξιότητος πρὸ τῶν ὁποίων ἡ σήμερον πεπολιτισμένη ἀνθρωπότης κλίνει εὐλαβῶς τὸ γόνυ καὶ ἐκστάσει θαυμάζει τὸ ἔκπαυλον αὐτῶν κάλλος.

Σὺ μετέδωσας εἰς τὸν κόσμον τοὺς μαργαρίτας τῆς Τέχνης καὶ τῆς Ποιήσεως καὶ μετ' αὐτῶν τὴν ἰδέαν τῆς θρησκείας. Ἡ ἴδρα, τὸ σύμβολον τῆς ποιήσεως, κρονομένη ὑπὸ τῶν δακτύλων τοῦ Δίνου καὶ τοῦ Ὀρφέως—κατελθόντων ἐκ Θοράκης—εἰς τὴν ἱεράν σου γῆν διέχυσε τὸ πρῶτον μεγαλοπρεπεῖς ἤχους ὑμνοῦσα τὸ Θεῖον. Καὶ αὐτοὶ οἱ Θεοὶ σου ἐπῆρξαν μεγαλοπρεπεῖς διότι τοὺς ἐδημιούργησεν ἡ Ἑλληνικὴ φαντασία καὶ τοὺς ἀπεικόνισεν ἡ Ἑλληνικὴ οὐκεία.

Ἔω περικλεῆς Πατρίς μου, ἐὰν ἡδυνάμην νὰ ἴδω εἰς ζῶσαν εἰκόνα τὸ πα ελθὼν μεγαλεῖόν σου, τὰ εὐρύτατα ὄριά σου

Τώρα ρίπτω τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ γεωγραφικοῦ χάριτος διὰ νὰ σὲ ἴδω ἐν τῷ συνόλω σου. Πόσον μικρὰν ἔκτασιν κατέεις σήμερον, Μεγάλῃ μου Πατρίς! Ἀνωθέν σου ἐκτείνεται ἡ λοιπὴ τῆς Εὐρώπης Ἡπειρος ἀχανῆς, ἀπέραντος. . . Ἀλλὰ σὺ εἶσαι ὁ μικρὸς, πεύλαμπος ἀδάμας ἐν τῷ κοσμήματι τούτῳ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Διὰ τῶν ἀπειροπληθῶν θαλασσιῶν διατομῶν σου ἀποτελεῖς τὰς ἀναριθμήτους ρίζας, διὰ τῶν ὁποίων ἐτράφη καὶ ἐστηρίχθη τὸ παμμέγεθες τῆς Εὐρώπης δένδρον τὸ παραγαγὸν ἐν οὐράνιον ἄνθος τὸν πολιτισμόν.

Καὶ τοῦ πολυτίμου τούτου ἄνθους τὸ ἄρωμα διεχύθη εἰς ὄλην σχεδὸν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ κατηύρασε τὰ πνεύματα καὶ ἐμόρφωσε καὶ ἐθέρμανε καρδίας καὶ ἐπέφερε τὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀναγέννησιν.

Μὲ πόσην στοργὴν σὲ περιβάλλει τὸ βλέμμα μου, γλυκεῖά μου πατρίς! Ἀπολήγεις εἰς φύλλον πλατάνου, ἀλλὰ πλατάνου ἀμφιλαροῦς ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ ὁποίου ἀνεπαύθη ἐπὶ μακρὸν ὁ πολιτισμὸς πρὶν ἀκόμη ἀρχίσῃ τὸ ἀνὰ τὴν ὑψηλὸν ταξείδιόν του.

Ἀποικοὶ μετέφερον ἐξ Αἰγύπτου τοῦ πολιτισμοῦ τὰ στοιχεῖα. Ἄλλ' ὁ ἀνατολικὸς πολιτισμὸς

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

διαπόντιος ἄλλων ἐκαθαρίθη εἰς τὰ ὕδατα, ἅτινα περιβέχουσι τὰς ἀκτὰς σου καὶ εἰς τὰ εὐγενῆ σπλάγγνα σου διεπλάσθη καὶ ἐπισχύθη. Καὶ περὶ τῆς διασώσεως αὐτοῦ πολλάκις ἠγωνίσθη μαχομένη γενναίως ὑπὲρ τῆς ἰδίας σου ἐλευθερίας. Οἱ Πέρσαι ἐζήτησαν νὰ σοὶ ἀφαιρέσωσιν αὐτὴν ἵνα καταπατήσωσιν ἐκεῖνον. Ὁ πολιτισμὸς ἠγωνία, ἐφ' ὅσον ἡ ἐλευθερία σου ἐκινδύνευε· ἄλλ' ἡ Περσικὴ δύναμις ἐθραύσθη πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἰσχύος, ἡ βαρβαρότης καὶ ὁ δεσποτισμὸς ἐνανάγησαν παρὰ τὰς Ἑλληνικὰς ἀκτὰς καὶ οὕτω διεσώθη ὁ πολιτισμὸς, ὅστις θὰ ἐθνήσκε ἐπὶ ζημίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος ὑπὸ τὸ βαρὺ σκῆπτρον τοῦ Πέρσου δυνάστου.

Οἱ Ἀσιᾶται κατακτιηταὶ ὡς θύελλα ἐπελθόντες καὶ παρελθόντες ἐζήτησαν νὰ γίνωσι κύριοι τοῦ ἱεροῦ ἐδάφους σου, ἐν μέλαν, ζοφερὸν ὄνειρον ἔχοντες τὴν ὑποδούλων λαοῦ ὑπερόχου αὐτῶν καὶ ἓνα βάρβαρον, ὡς αὐτοί, ἀκόλουθον τὴν καταστροφὴν καὶ ἐρήμωσιν.

Ὅποσον διάφορος τούτων ὑπῆρξεν ὁ μεγάλωρον Ἑλληρ! Ὁ μέγας Ἀλέξανδρος κατακτιῶν τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν ἓνα καὶ μόνον ἔσχε εὐγενῆ σκοπὸν: Νὰ ἀναγνωρισθῆ κύριος τῶν χωρῶν ἐκείνων ἵνα σ π ε ἰ ρ ῆ ἐν αὐταῖς τὸν πλιτισμὸν—τέχνας καὶ γράμματα—δοτις ἐτύγχανεν ἄγνωστος εἰς αὐτὰς. Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἠκοδόμησεν ἐν μέσῳ τῶν βαρβάρων ἠπὲρ τὰς ἐβδομήκοντα πόλεις, ἐβδομήκοντα Ἑλληνικὰς ἐστίας ὁπόθεν διεσκόρπισε τὸν πλοῦτον τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας καὶ τέχνης, ἐνῶ διὰ τοῦ διδασκάλου τοῦ Ἀριστοτέλους ἐξηγεῦνα τὸν φυσικὸν πλοῦτον τῶν χωρῶν ἐκείνων.

Τὸ ἐκπολιτιστικὸν πνεῦμα ἔχα ἀκτιῶσεν ἀνεκαθεν πᾶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ (ἤμα. Φεύγων οὗτος ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ 1453 ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ τὰ συγγράματα τῶν προγόνων, ὡς ἄλλος Αἰνεῖας τοὺς ἐφεστίτους θεοὺς καὶ δι' αὐτῶν ἐξεπολίτισε τὴν Δύσιν. Ἡ τῶν Ἑλλήνων φ υ γ ἄ δ ω ν ε ἰ σ β ο λ ῆ κατὰ τὴν ὠραίαν ἐκφρασιν τοῦ ἱστορικοῦ Guizot—συγγραφῆς τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑὺρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ—ἐπέφερε τὴν Ἀναγέννησιν.

Σὺ λοιπὸν κατέχεις τὴν δᾶδα τὴν καταναγῶσαν διὰ τοῦ εὐεργετικοῦ φωτός της τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα. Τὴν δᾶδα ταύτην ἠπέλιψε νὰ κατασβέσῃ ἡ παγερὰ τῆς δουλείας πνοή, ἥτι· ἐπὶ τρεῖς καὶ ἡμισὺν περίπου αἰῶνας τὴν περιέβαλλε· ἀλλ' ὑπὸ τὴν πνοὴν τῶν ἀνέμων ἀθηνεῖς μόνον φλόγες σβέννυνται, αἱ δὲ μεγάλα καὶ ἰσχυραὶ ἀναρπίζονται. Καὶ τῆς ἰδικῆς Σου δαδὸς αἱ ἱερὰ φλόγες ἐνωθεῖσαι μὲ τὰς φλόγας τῆς ἐλευθερίας, αἷτινες ἀνήλθον ἀπὸ τῆς μονῆς τῆς Ἀγίας Λαύρας κατέστησαν οὐρανομήκεις καὶ ἔτηξαν τὰς σιδηρὰς πέδας αἷτινες χαλκευθεῖσαι εἰς τὸ ἐργαστήριον τῆς βαρβαρότητος ἐπαδύνως σὲ ἔθλιβον ἐπὶ μακρὰ ἔτη.

Ἀπὸ τὰς ἱερὰς ἐκείνας φλόγας ἐξήλθον σπινθῆρες χρυσοῖζοντες, οἷτινες περιεκόσμησαν τὴν ὠραίαν ἐκείνην τῆς ἀπελευθερώσεώς Σου εἰκόνα· Καὶ οἱ εὐγενεῖς οὗτοι σπινθῆρες φέρουσι τὰ περιεκτῆ ὀνόματα τῶν ἡρώων τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τὰ εἰς πᾶσαν Ἑλληνικὴν καὶ διὰν ἐγκεχαράγμενα καὶ πολλὰ ἄλλα, ἅτινα ἀμβλυοπήσασα ἡ ἱστορία δὲν σκέλεξεν εἰς τὰ θησαυροφυλάκιά της, ἀλλ' ἀφῆκεν ὡς ἀδάμαντας τεθαμμένους ὑπὸ τὸν κοινοστὸν τοῦ ἐδάφους κατὰ τὴν θαυμασίαν ἐκφρασιν ἐθνικοῦ ποιητοῦ μας. Ἀλλ' οἱ ἀδάμαντες λάμπουσι πάντοτε καὶ ἐν αὐτῷ τῷ σκότει τῆς ἀφανεῖας.

Καὶ ἀπληλευθερώθη· οὕτω, γλυκεῖα Πατρίς μου, καὶ ἀνήλθες ἐπὶ τῶν πτερόγων τῆς ἐλευθερίας εἰς ὕψη αἰθέρια προκαλέσασα διὰ τοῦ ψυχικοῦ σθένους καὶ τῶν ἠρωϊκῶν κατορθωμάτων σου τὸν θαυμασμὸν τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς.

Βλέπω διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς τὴν θαυμασίαν εἰκόνα Σου καὶ ἡ καρδιά μου τονίζει τὸν ἐνθουσιωδέστερον διὰ Σὲ παιᾶνα. Εἰς τὴν μίαν τῶν ἐνδόξων χειρῶν Σου κρατεῖς τὸ πάναγρον σου σύμβολον, τὴν γαλανόλευκον σημαίαν μας, διὰ τῆς ἄλλης νεύεις εἰς τὰ σ κ λ α β ω μ ε ν α τέκνα Σου νὰ σὲ ἀκολουθήσωσιν εἰς τὰς αἰθερίας σου πτήσεις. Χιλιάδες δμμάτων τὰ ὁποῖα θολῶνει τὸ δάκρυ τῆς ἐναγωνίου προδοκίας ἀνυψοῦνται πρὸς Σὲ καὶ αἱ καρδίαι πάλονται καὶ αἱ χεῖρες κινδύνονται μετὰ στοργῆς ὡς χεῖρες βρεφῶν, ἅτινα ἀτειρίζουσιν ἐξ ἀποστάσεως τὴν γαλουχοῦσαν αὐτὰ μητέρα.

Ἄλλ' εἶνε μεγάλη ἡ μεαζὺ ἀπόστασις καὶ σκληρὰ χεῖρ παρεμβαλλομένη ἐμποδίζει τὴν πρὸς Σὲ πῆσιν.

Εὐτυχέστεροι μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἡμεῖς, οἷτινες ἀπολυτρωθέντες τοῦ αἰμοβόρου γυπὸς ὅστις ἐπὶ 229 ἔλα ἔτη ἐκ τοῦ αἵματος καὶ τῆς σαρκός μας ἐτρέφετο, ἀνήλθομεν ἐπὶ τῶν χιονοσκεπῶν τῶν Κρητικῶν ὄρεων κορυφῶν ὁπόθεν μετ' ὀλίγον σμαραγδοπτεῖξ Ἀετιδεὺς θέλει μᾶς φέρει ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶν πτερόγων Του εἰς τὴν θερμὴν μητρικὴν ἀγκάλην Σου.

Χαῖρε, ὦ Κρήτη, διότι ἴσως ἐντὸς μικροῦ ἀπολαύεις τῶν προαιωνίων σου πόθων· καὶ Σὺ Μεγάλῃ Πατρίς μου λαμπρύνθητι μὲ τῆς δόξης τὸν φωτοστέφανον ἐπισχύσασα οὕτω τὰς ἐλπίδας τῶν ὑποδούλων τέκνων Σου.

Ζῆθι κραταῖε Ἀετιδεῦ, πολυφίλητε Ἑλληρ Ἡγεμονίδη· ἐπὶ Σου στηρίζονται πᾶσαι αἱ ἐλπίδες τῆς Κρητικῆς ψυχῆς.

Ἀρτεμιδία Ι. Λανδράκη.

Ἐνεκα πληθώρας ὑλῆς ἀναβάλλεται διὰ τὸ προσεχὲς τεῦχος ἡ συνέχεια τοῦ περὶ τῶν «δικαιωμάτων τῆς γυναικὸς» ἄρθρου.

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ΕΝΑ ΧΕΡΙ

Σ' ένα χεράκι με καύμο κολλῶ
τ' ἀχόρταγα, τὰ διασασμένα χείλη...
Ἐἶνε δροσάτο, κέρονο, ἀπαλό·
τὸ λάξενσεν ἢ πειδὶ τεχνίτρα σμίλη.

Κάθε γαλάζια φλέβα του περνεῖ
καὶ χάνεται καὶ διάφανη ἀποσβύνει·
τὸ βλέπεις καὶ θαρρεῖς παντοτεινὰ
εἶν' ἔτοιμο νὰ κἀνη ἐλεημοσύνη.

Τὰ κρωοδάκιυλά του λιγερά
ἀφίνοιν εὐωδία ὅς ὄ,τι ἐγγίζον,
καὶ στ' ἄκρα τὰν μὲ χόρι καὶ χαρὰ
δειλὰ τριαναφυλλάκια κρυφανθίζον.

Σὲ κάθε κήρησι τὰν ἀπαλῆ
σχοκίζονται γλυκὰ λογάκια τόσα
σὺν μιᾷ ψυχῇ κερυμμένη νὰ μιλή
τῶν ἄστρων καὶ τῶν λουλουδιῶν τῆ γλώσσα.

Μὲ χάδια βελουδένια, χάδια ἀγρά,
μ' ἀγάη εὐγενική, τὸ χέρι ἐκεῖνο
σφουγγρίζει ἀπὸ τὰ μάτιά μου οὐγρά
τὰ δάκρυα ποῦ πορευμένος χύνω.

Ἰωάννης Πολέμης.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Χ***, προλύτης τῆς θεολογίας, διωρί-
σθη ἐπὶ τριετίαν νεωκόρος τοῦ ἐν
Λειψία ἑλληνικοῦ ναοῦ.

Τὴν εἰδησίαν ταύτην, τὴν ὁποῖαν
πρὸ πέντε ἔξ ἡμερῶν ἀνεδημοσίευσαν ἐκ τῆς
«Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως» αἱ ἀθηναϊκαὶ
ἐφημερίδες, ἀνέγνωσαν οἱ πλείστοι μετὰ τῆς
χαλαρᾶς ἐκείνης ἀπροσεξίας. ἥτις τὴν ἀνάγνω-
σιν καθιστᾷ πολλάκις ἀπλῆν πρόσψασιν τοῦ
βλέμματός εἰς τὰς ἐντύπους γραμμάς· ἄλλοι
ὅμως μετνήχθησαν διὰ μᾶς, διὰ τοῦ ὑπερα-
στρατιαίου τάχους τῆς φαντασίας, εἰς Λειψίαν,
παρὰ τὴν πλατεῖαν δὲ τῆς Ἀγορᾶς, ἐφ' ἧς ὑψού-
ται τὸ μεγαλοπρεπὲς ἐκ χαλκοῦ, γαλλικῶν τη-
λεβόλων μνημεῖον, καὶ ἐπὶ τινος οἰκίας τῆς ὁδοῦ
Αἰκατερίνης, ἐπανεῖδον τὴν λέξιν Griechenhaus
(Ἑλλήνων οἶκος).

Ἡ οἰκία εἶνε ἐκ τῶν μεγάλων ἀμαυρῶν ἐκεί-
νων οἰκοδομημάτων τῆς Λειψίας, ἐν οἷς ἀπὸ τοῦ
ἰσογείου μέχρι τοῦ ὑποστέγου συνάπτονται ἐμ-
πορικαὶ διαπραγματεύσεις. Μεταξὺ καταστημά-
των καὶ γραφείων, ἐπὶ τοῦ δευτέρου ὀρόφου,
κεῖται ὁ Ἑλληνικὸς ναός, δι' ὃν διωρίσθη ὁ νεω-
κόρος. Κάτωθεν ἀνέρχονται αἱ κραυγαὶ τῆς ἀγο-
ρᾶς καὶ ὁ βόμβος ἐκεῖνος τῶν μεγάλων πόλεων,
ὁ συμμιγνύων εἰς ἀόριστον πολύτηχον βοὴν μυ-
ριάδας φωνῶν καὶ αἰρόμενος πρὸς τᾶνα ὡς ἀν-
θρωπίνην ἀναθυμίασις.

Ἄλλ' ὁ διερχόμενος τὸ κατώφλιον τοῦ ναοῦ

νομίζει ὅτι δὲν εὐρίσκεται πλέον ἐπὶ τοῦ σαξο-
νικοῦ ἐδάφους· πράγματι δι' ἑνὸς βήματος εἰσ-
έρχεται εἰς ἄλλον κόσμον, διασκελίζει διὰ μᾶς
ἀποστάσεις παραδόσεων· τὸ τέμπλον μετὰ τῶν
εἰκόπων αὐτοῦ, ἢ διὰ τῆς ὥραιας Πύλης διαφαι-
νομένη ἐν τῷ ἱερῷ Ἁγία Τράπεζα, ἢ ἀναπαλλο-
μένη φλόξ τῶν ἐπὶ τῶν μανουαλίων κηρίων, τὰ
χρυσούφῃ ἀμφια τῶν ἱερουργούντων, τὰ περι-
θέοντα τοὺς τοίχους στασιδία, ἢ ψαλμοδία τῶν
τροπαρίων καὶ ἡ ὁσμὴ τοῦ θυμιάματος, ἢ σχη-
ματίζουσα τὴν ἰδιάζουσαν ἐκείνην τῶν ἐκκλη-
σιῶν ἡμῶν ἀτμόσφαιραν, γεννώσιν τὴν παραί-
σθησιν τῆς γενεθλίου γῆς, ἐκεῖ ὅπου παιδία ἐ-
κοινωνήσαμεν παρὰ τὸ Ἁγιον Βῆμα, καὶ εἶδομεν
ἐν τῇ κολυμβήθρῃ τὸν ἀδελφόν μας ἢ ἐν τῷ φε-
ρέτρῳ ἐξηπλωμένον τὸν πάππον μας.

Τόσον ἀπότομος εἶνε ἡ προσέγγισις τῶν δύο
πολιτισμῶν, τῶν δύο ψυχῶν, ὥστε μετὰ τὴν
ἀκρόασιν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴν περιφο-
ρὰν τῶν Ἁγίων ἔχει ἀνάγκην κόπου ἢ φαν-
τασία — ἢ τόσον τολμηρὰ ἄλματα ἐν τούτοις
ἐπιχειροῦσα — νὰ εὐρεθῇ εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Λει-
ψίας, πρὸ τοῦ μεσαιωνικοῦ κατὰ τὸν ὄρθρον
τῆς Ἀναγεννήσεως δημαρχείου, ἢ πρὸ τοῦ πα-
λαιοῦ θεάτρου, ὅπου τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1801,
μετὰ τὴν παράστασιν τῆς Λύρηνλιανῆς Παρθέ-
νου τοῦ Σχίλλερ, τὸ πλῆθος παλλόμενον καὶ
διάθερον ὑπὸ τῆς συγκινήσεως, ὅτε εἶδεν ἐξελ-
θόντα τὸν ποιητὴν, ἐχωρίσθη αὐτομάτως εἰς
δύο, καὶ εἰς τὸ πρόσταγμα μᾶς φωνῆς: «Ἀπο-
καλυφθῶμεν!» εὐρέθησα νάσκεπεῖς ἅπαντες καὶ
ἡ Μεγαλειότης — μεγαλοφυῖα διήλθε διὰ μέσον
παραταξέως κεκλιμένων κεφαλῶν.

Αἱ ἀναμνήσεις μας, λέγει συγγραφεὺς τις, ὁ-
μοιάζουν πρὸς σκλάβους δεμένους εἰς τὴν αὐ-
τὴν ἄλυσιν· ἂν κινήθῃ μία ἀψυπνίζονται πᾶσαι.
Ὁ σύνδεσμος οὗτος τῶν ἀναμνήσεων γίνεται
ἰδίως αἰσθητὸς ὅταν εἴμεθα εἰς τὰ ξένα· ἐκεῖ ἐν
μέσῳ τοῦ ξένου βίου, τῶν ξένων ἑορτῶν καὶ τῶν
ξένων ἐπετηριδίων, τῶν ξένων ἀντιλήψεων καὶ
τῶν ξένων ἠθῶν, ἅτινα μᾶς περιβάλλουν παν-
ταχόθεν καὶ μᾶς κτυποῦν ὡς θάλασσα, τὰ
στοιχεῖα τάποτελοῦντα τὴν ἀτομικὴν καὶ ἐθني-
κὴν ἡμῶν συνείδησιν συναγείρονται καὶ συμ-
μαχοῦν καὶ τόσον συσφίγγονται πρὸς ἄλληλα
ὥστε πῖσ τ ις καὶ π α τ ρ ις καθίστανται σχε-
δὸν ταυτόσημα. Ἐμὲ τοῦλάχιστον δὲν ἠλάνην
ἀπλῆ εὐλάβεια ἀπὸ τοῦ βάθους τοῦ Θουριγγείου
Δρυμοῦ, τῆς ἀκαδημαϊκῆς Ἰένης, διὰ τετραώ-
ρου σιδεροδρομικῆς ταχυπορίας, εἰς Λειψίαν,
διὰ νὰ ἑορτάσω τὰ Χριστούγεννα καὶ τὸ Πάσχα.
Ἐτέλουν τὸ προσκύνημά μου καὶ πρὸς τὴν Πα-
τρίδα, ἔθετον τὸν πόδα ἐπὶ ἐδάφους, ἐνόμιζον,
ἑλληνικοῦ, ἔφθανεν εἰς τὰ ὠτά μου ἢ γλώσσα ἢ
ποθεινὴ, ἢ φωνὴ ἢ ἐκεῖ κάτω καὶ ἠσθανόμην
βαθύτερον ὁποῖαν στοργὴν ἐνέβαλεν εἰς τὴν λέ-
ξιν ἢ Ἠλέκτρα, ὅτε ἀναγνωρίσασα αἰφνης τὸν
πολυπόθητον Ὅρεσθην, ἐν τῇ συγκινήσει, ἥτις
τὴν ἐπνίγεν, ἀνεφώνει «ὦ φθέγγι' ἀφίκου;»

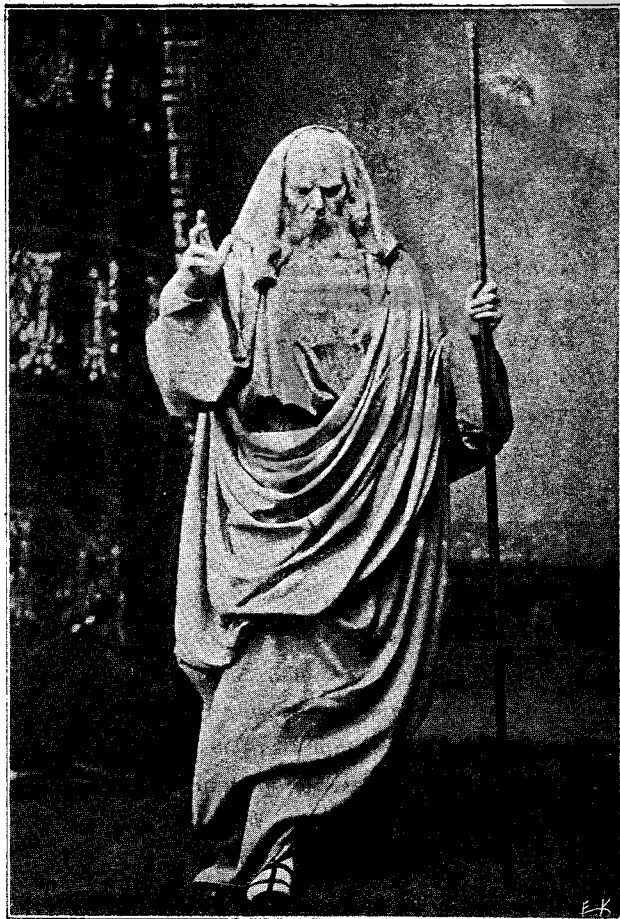
Ἄγνωστοι ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ συνεκ-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

κλνδιαζόμενοι ἔμποροι τινες γουναρικῶν ἔγκα-
τεστημένοι ἐν Λειψία μετὰ τῶν οἰκογενειῶν
των, φοιτῆται ἐκ τῆς ἐλευθέρας καὶ δούλης, καὶ
ἄνδρες τινὲς ἠλιοκαεὶς καὶ θαλασσόδαρτον ἔχον-
τες τὸ πρόσωπον, ὁμοιάζοντες πρὸς ναυτικούς
ἢ νησιώτας. Καὶ ἦσαν πράγματι Καλύμνιοι πω-
ληταὶ σπόγγων. Ὅτε πρῶτον εἶδον αὐτοὺς εἰς
τὰς εὐρείας, ἀσφαλοστρώτους καὶ ἀνθρωπο-
βοιθεῖς λεωφόρους τῆς Λειψίας, φοροῦντας τὸ
νησιωτικὸν μὲ τὰ μεγάλα κομβία γελέκον καὶ
τὴν ναυτικὴν ἐξ ἀ μ π ἰ γούναν, ἔχοντας ἀνη-
τημένον ὀπισθὲν των ζεμπιλιον καὶ κρατοῦν-
τας εἰς χεῖρας σπόγγους, δὲν ἐπίστευσα τοὺς
ὀφθαλμούς μου· ἐπανετρέχον διὰ τῆς φαντα-
σίας τὸν δρόμον τὸν ἀτελεύτητον τὸν ὁποῖον
διήνυσαν ἕως οὗ φθάσουν ἐκεῖ καὶ κατεπλησ-
σόμεν· καὶ τὸν δρόμον τοῦτον θὰ διήνυσον μετὰ
τινας μῆνας πάλιν νοσταλγοὶ τῆς ἐστίας. Πόσα
κερδαίνουν ἴσραε ἀπὸ τοὺς σπόγγους των ὥστε
νὰ δαπανοῦν τόσα εἰς σιδηροδρόμους καὶ ἀγρό-
πλοια καὶ νὰ παλινοδοτοῦν εἰς τὰς ἐστίας των
μὲ πλήρη ὀπωςδήποτε θυλάκια; Οἱ σ φ ο υ γ -
γ α ρ ἄ δ ε ς οὗτοι εἶνε γνησιώτατοι ἀντιπρόσω-
ποι τῆς παντόλμου καὶ ἐπιχειρηματικῆς ἑλλν-
νικῆς φυλῆς.

Αὐτὰς τὰς ἀναμνήσεις ἐξήγειρεν ἐν ἑμοὶ ἡ
δημοσίεσις τοῦ διορισμοῦ νεωκόρου εἰς τὸν ἐν
Λειψία ἑλλννικὸν ναόν.

Ἄριστοτέλης Κουρετίδης

Benjamin Leino ὡς Τετρεσίας

Ἡ ΘΥΕΛΛΑ ΤΟΥ ΒΙΟΥ

« Ἐμπρός ! μάρες ! »

Εἶνε τὸ διαρκές, τὸ αἰώνιον, τὸ ἀνέκ-
κλητον πρόσταγμα καὶ σύνθημα τοῦ
βίου. Ἄλλ' εἶνε συγχρόνως καὶ τῆς γενικῆς
προόδου ὁρμὴ καὶ ὄθησις, εἶνε ἀναπόδραστος
καὶ μοιραία τῆς ζωῆς ἀναγκαιότης ἡ ὠθοῦσα
ἡμᾶς ἐν τῷ ἀγῶνι τοῦ βίου δ ι α ρ κ ὠ ς π ρ ὸ ς
τ ὸ ἔ μ π ρ ὸ ς, βαναύσως, ἀνηλεῶς ἀπὸ πᾶ-
σαν σιγμῆν πρὸς τὰ ἔμπρός, θνελλωδῶς, ἀκρα-
τήτως. Καὶ τὰ ἄτομα καὶ τὰ ἔθνη στροβιλιζόν-
ται κατ' ἀνάγκην εἰς θύελλαν ἀγῶνων, συναρ-
παζόμενα ἀπὸ τὸν ἀνεμοστρόβιλον τῆς προόδου
καὶ τῆς αὐτοσυντηρήσεως. Οἱ ἐργάται τοῦ πνεύ-
ματος ἐν τῇ πῆσει αὐτῶν πρὸς τὰ ἄνω, οἱ πο-
λιτικοὶ ἐν τῇ θυέλλῃ τῆς φιλοδοξίας των, οἱ ἐρ-
γάται τῶν χειρῶν ἐν τῷ ἐξαντλοῦντι ἀγῶνι τῆς
συντηρήσεως, ὅλοι, εἰς τὴν νέαν παλαίστραν τοῦ
νεωτέρου βίου, συνωθοῦνται ἀκράτητοι, τρέχουν
ἀσθμαίνοντες, ἀγωνίζονται διὰ μέσων ἁίμοῦ,
ἠλεκτρισμοῦ καὶ λοιπῶν δονήσεων, ἀμιλλῶνται,
πεινῶν, στεροῦνται, φθοιοῦν, μοχθοῦν εἰς ἐρ-
γασίαν καὶ ἐξαντλοῦνται εἰς ὄργια καὶ ἡδονάς,
καὶ μολεταῦτα ὁρμῶν θνελλωδῶς, διαρκῶς πρὸς
τὰ ἔμπρός, διαγωνιζόμενοι, συμπλεκόμενοι,
ὠθοῦντες καὶ ὠθούμενοι, μισοῦντες, ἀ-
γαπῶντες, προικοθηροῦντες καὶ παθαινό-
μενοι, πάντοτε ὁμῶς συναρπαζόμενοι
π ρ ὸ ς τ ὸ ἔ μ π ρ ὸ ς !...

Εἰς τὴν θύελλαν ταύτην ἦν κατέστη-
σεν ἐσχάτως ὀξύτεραν ὁ τρομερὸς οἰκο-
νομικὸς ἀγὼν τῆς ὑπάρξεως, οἱ ἔχοντες
σώματα γερά, καὶ νεῦρα, καὶ γρόνθους
καὶ ἐγκεφάλους ἰσχυροὺς ἢ καὶ προστά-
τας ἀντέχουν εἰς τὸν θνελλῶδη τοῦτον
δρόμον τῆς ζωῆς καὶ διεξάγουν τοῦτον
ἐπιτυχῶς μέχρι τέλους, πλουτοῦντες, δο-
ξαζόμενοι ἢ ἀπλῶς κερδίζοντες τὸν ἄρτον
αὐτῶν. Οἱ μικροτέρας ὁργανικῆς ἀντο-
χῆς, δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ ἀντιδράσ-
σουν, οὔτε νὰ συμπαρῶσθωσιν ἀπὸ τὸρεῦ-
μα τῆς λαίλαπος καὶ ἢ λυπόθυμοι πίπτουν
ἐνθεν καὶ ἐνθεν τοῦ θνελλῶδους ρεύμα-
τος ἢ νευροπαθεῖς καὶ παράφρονες, ἢ
ἐγκληματῆται εἶδε, θεῖς ἢ ἄρρωστοι καὶ
πεθαμένοι.

Ἡ θύελλα αὕτη βραβεύει τοὺς μὲν
ἐνῶ ἀδικεῖ τοὺς δέ, δεγιάζοντες δὲ οἱ ἐκα-
τομμυριοῦχοι ἐκ τῶν ἰδρώτων τοῦ ἐργα-
ζομένου, φορολογουμένου καὶ πεινώντος
λαοῦ, ὅστις εἶνε ἴσσον παραζαλισμένος
ἀπὸ τὴν θύελλαν τῆς ζωῆς, ὥστε δὲν δύ-
ναται νὰ ἴδῃ καθαρὰ τὰς συνθήκας τοῦ
ἀγῶνος τοῦ βίου, καὶ μόλις ἐπὶ δειλά
τινα κοινομιστικὰ συστήματα, ρηγγύει
τὴν κρῶνγην τῆς διαμαρτυρίας του. Ἄλλὰ

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΝ ΔΡΑΜΑ

Maria Bangman ως Εύροδίκη

Katari Rautio ως Ἀντιγόνη

συμπαράσφεται ἀπὸ τὸ ἀκράτητον ρεῦμα, καὶ πνίγει τὸ παράπονον του εἰς λυγρὸν λύσσης καὶ πείνας, διότι ἡ θύελλα τοῦ βίου δὲν τὸν ἀφήνει νὰ ἴδῃ καθαρὰ τὴν σχέσιν «αἰτίου πρὸς ἀποτέλεσμα» τῶν ἐναγωνίων στερήσεων τοῦ πλήθους καὶ τῶν ἀπολαυστικῶν ἀργιῶν καὶ ὀργίων τῶν ἀκόπως ἢ κληρονομικῶς πλουτούντων.

Συναρπαζόμεθα λοιπὸν οἱ τοὺς ἐμπρὸς, ἀπὸ τὴν θύελλαν τοῦ βίου, ὠθοῦμενοι ἀπὸ τὴν ὀρμὴν τῆς ἐξελίξεως πρὸς τὴν πρόοδον καὶ τὸ ἐντυκτικὸν τῆς ἀποσυντηρήσεως. Οἱ ὄροι ὁμοῦ τῆς διεξαγωγῆς τοῦ ἀγῶνος δὲν εἶνε δίκαιοι, ἐὰν δὲ ἡ ἀνισότης εἶνε φυσικῶς δίκαια, ὅταν εἶνε ἔκφρασις δυνάμεως καὶ ἀποτέλεσμα μεγαλειτέρας ἰκανότητος δὲν συμβαίνει ὁμοῦ τὸ αὐτὸ ὅταν ἡ τρομερὰ ἀνισότης εἶνε ἀποτέλεσμα δειλῶν καὶ ἡλιθίων προλήψεων καὶ ψευδῶν. Διὰ τοῦτο πάντοτε εἰς τὴν θύελλαν τοῦ βίου θ' ἀκούονται κραυγαὶ διαμαρτυρίας, προσβολαί, κτυπήματα καὶ συμπλοκαὶ αἰτίνας θ' ἀξάνουσι τὴν ἀγρίαν καὶ ταραχώδη μορφήν τῆς λαίλαπος.

Ἡ λαίλαπα αὕτη μὲ συναρπάζει βαναύσους καὶ μὲ ὠθεῖ βιαίως, ἐπὶ δέκα ἤδη λεπτά θεώμενον καὶ περιγράφοντα τὴν θύελλαν τοῦ βίου, μὲ τὸ ἀπότομον πρόσταγμα. — Ἐμπρὸς ! Μάρς !

Σ. Ζωγραφίδης.

Ἰατρός τοῦ Βασ. Ναυτικοῦ.

Ἡ ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΕΝ ΦΙΛΑΝΔΙΑΙ

Ἡ σοβαρὰ ἀρχαία τέχνη ἀνέλαμψεν ἐσχάτως ἂ ὁ τοῦ Φιλανδικοῦ θεάτρου κατὰ τὴν παράστασιν τῆς Ἀντιγόνης τοῦ Σοφοκλέους. Οἱ Φιλανδοὶ καλλιτέχνη τῆς σκηνης, ὧν τὰς εἰκόνας ἐν ἀρχαίᾳ ἀμφιέσει δημοσιεύομεν σήμερον μετὰ σπανίου ζήλου ἐργασθέντες πρὸς τελείαν ἐπιτυχίαν τοῦ σοβαροῦ ἔργου οὕτως τὴν παράστασιν ἀνέλαβον κατώρθωσαν νὰ τηρήσωσι καὶ τὰς ἀσθητοτέρας ἀκόμη διατυπώσεις τῆς ἱστορίας κατὰ τὸν σκηρικὸν διάκοσμον, νὰ ἀποδώσωσι δὲ τελείαν τὴν εἰκόνα τῶν προσώπων δι' ὧν ὀμιλεῖ τὸ δαιμόνιον πνεῦμα τοῦ Σοφοκλέους.

Ἡ σκηνὴ ἀρχαϊκῶς διασκευασθεῖσα ἐκοσμήθη δι' ἀγαλμάτων τῶν θεῶν, οὗς τὰ πρόσωπα τῆς τραγωδίας ἐπικαλοῦνται εἰς τὰ διάφορα τῆς «Ἀντιγόνης» χωρία· ἀντὶ δὲ παρασκηριῶν, ἅτινα θὰ ὑπερθύμιζον τὸ σύγχρονον θέατρον εἶχον κατασκευασθῆ ἀμφοτέρωθεν τῆς σκηνης κίονες Ἰωνικοῦ ρυθμοῦ. Ὁ πρὸ τῆς σκηνης εὐρύτατος χώρος ἐκοσμεῖτο ὑπὸ παμμεγίστων φυτῶν, ἃ ὄρ-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

χίστρα—ήτις ἄλλως θὰ ἔμενε κενή—εἶχε πληρωθῆ ὑπὸ καλλιτεχνιμάτων ἀρχαίας τέχνης, τὴν δὲ σημερινὴν ἀδλαίαν ἀντικαθίστα ὕφασμα λεπτὸν ἀπολήγον εἰς μαιανδρικοὺς κροσσούς καὶ ἀνελεσόμενον πλαγίως.

Ἡ ἐπιτυχία τῆς παραστάσεως ὑπῆρξε τελειοτάτη, ὡς ὁμολογοῦσιν οἱ ἰδόντες καὶ εἰδότες ἀφῆκε δὲ ἐντυπώσεις ἀνεξάληπτους.

Κατὰ τοσοῦτον δὲ μᾶλλον ἐξάιρεται ἡ ἐπιτευχθεῖσα τελειότης ἐν τῇ παραστάσει, καθόσον ἡ παράστασις ἔργον ἀρχαίου, ὑπερόχον κατὰ τὸ τραγικὸν ὕψος καὶ τὸ αἰθρητικὸν κάλλος ἔχει πολλὰς ἀπαιτήσεις παρὰ τοῦ συγχρόνου θεάτρον, ἡ δὲ ὑπόδουσι ἀρχαίων Ἑλληνικῶν χαρακτήρων δυσχερετέρα ἀποαίνει εἰς τὸν μὴ Ἑλληνα.

Ἐν τούτοις οἱ Φιλανδοὶ καλλιτέχνη διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ ἐπισταμένης αὐτῶν μελέτης κάρωθωσαν ὅτι θὰ ἦτο ἕως εἰσκόλου διὰ τὸν σύγχρονον Ἑλληνα.

Α. Ι. Α.

ΑΒΥΣΣΟΙ

ΦΟΥΡΤΟΥΝΕΣ

Νὰ ἡ φορτοῦνες μὲ περικλείσαν
Σπιῦνε τὰ κύματα, ἀγριοβοκοῦν
Θαλασσοπόλια τῆς ἐμνήσαν
—Σειρήνες πένθιμες— πρὸ τοῦ νὰ ῥθοῦν.

Νὰ ἡ φορτοῦνες μὲ περιζώσαν
Σκοτάδι ἄλνωτο, κρὶνο βαρὺ
Τὰ ὄνειρά μου ὅλα σαρώσαν
Πῆσαν τὴ λῆρα μου τὴν πλατερή.

Νὰ ἡ φορτοῦνες μὲ παρασῶραν
Παλεῶ, δέρονμαι μετ' ὅτὰ νερά
Καὶ μετ' ὅτ' ὁ δόλο γροικῶ τὴν λῆραν
Νὰ κλαίη μονάχη τῆς λυπητερά.

Ἄθῆναι 1902.

Μῦθος Παπαδύρου.

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΝ ΔΡΑΜΑ

Lilli Hoggahl ὡς Ἰδμήνη

Axel Ahldger ὡς Κρέων

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

Η ΑΝΑΤΙΝΑΞΙΣ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ ΤΗΣ ΜΑΛΑΞΗΣ(*)

(13 ΜΑΡΤΙΟΥ 1897)

ΕΠΙ τῆς τραχείας βουνσειραῶς, εἰς ἣν ἀπολήγουσι πρὸς τὴν πεδιάδα τῶν Χανίων αἱ βόρειαι κλιτύες τῶν Λευκῶν Ὀρέων ὑπάρχουσι κατὰ σειρὰν Πύργοι κατ' ἀπόστασιν μιᾶς περίπου ὥρας ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντες. Ὁ Πύργος Κ α λ ἄ μ ι ἀμέσως ὑπερκειμενος τοῦ παρὰ τὸ στόμιον τῆς Σούδας φρουρῆς Ἴτζεντίν, ὁ Πύργος Μ α λ ἄ ξ α ς παρὰ τὸ ὁμώνυμον χωρίον, ἐ τοῦ Κ ε ρ α τιδίου, τοῦ Ἀ ν ῆ μ π α λ η καὶ τῆς Ἀ γ υ ι ᾶ ς.

Ὁ Πύργος τῆς Μαλάξης οὖτινος πρὸ ἡμερῶν ἐν νυκτὶ θυελλῶδει εἶχε καταστραφῆ διὰ δυναμίτιδος, ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἢ δεξαμενῆ, ἠνώγλει περισσότερον τῶν ἄλλων τὴν δρᾶσιν τῶν Χριστιανῶν καὶ ἐπειδὴ ἡ διάτρησις τῶν τοίχων τοῦ ὑπὸ ὀρειβατικῶν πυρβολῶν ἦτο δυνατὴ, ἀπεφασίσθη μετὰ πολλὰς ἀναβολὰς ἡ καταστροφὴ του.

Πρὸς τὸ Δυτικὸν τοῦ Πύργου μέρος σοβαρὰ συμπλοκὴ ἦτο πιθανή, κατὰ τινὰς δὲ ἐντελῶς βεβαία, μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν Τούρκων, οἵτινες θὰ ἐπήρχοντο ἀθροῖα ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ τῆς πεδιάδος πρὸς ἄσιν τῆς πολιορκίας τοῦ Πύργου καὶ ματαίωσιν τῆς ἀλώσεως αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο περὶ τὸ λυκαυγὲς τῆς ἀκολουθού ἡμέρας καταλάβομεν δύο πλησίον ἀλλήλων πετρώδεις λόφους διὰ μέσου τῶν ὑποίων διέρχεται ἡ μόνη ἀπὸ τῆς πεδιάδος εἰς Κοντόπουλλα καὶ Μαλάξαν ὁδὸς, ἔχοντες δεξιὰ μὲν ἡμῶν εἰς ἀπόστασιν 300 μέτρων περίπου σῶμα ἐξ ἐντοπίων εὐρισκόμενον εἰς τὸ ἀριστερὸν ἄκρον τοῦ περιβάλλοντος αὐτὸν πολιορκητικοῦ κύκλου, ἀριστερὰ δὲ σῶμα ἐξ 20—25 Ἑλλήνων καὶ Ἰταλῶν ὑπὸ προχείρως τὴν προηγουμένην ἡμέραν κατασκευασθεῖσαν ἰταλικὴν σημαίαν, μετ' αὐτοὺς ἕως 100 Σφακιανοὺς καὶ πέραν τούτων ἄλλα σῶματα ἐξ ἐντοπίων, κατέχοντα τὰς μέχρι τοῦ Πύργου Κερατιδίου ἐξεχούσαις ράχεις.

Μοὶ εἶνε ἀδύνατος ἡ πιστὴ περιγραφή τοῦ πανοράματος τοῦ ὁποῖον ἀπεκαλύφθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἀνεληθόντων ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων ἐκεῖνων. Πρὸς τὰ δεξιὰ ἡμῶν ὑπέκειτο ὁ ἀπαράμιλλος λιμὴν τῆς Σούδας μὲ τὰ ὑπερτεσσαράκοντα πολεμικὰ καὶ μεταγωγικὰ ἐν αὐτῷ σκάφη καὶ τὸ πρὸς βορρᾶν σχηματίζον αὐτὸν γραφικώτατον Ἀκρωτήρι, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ὑπῆρχεν ἐν τῶν τακτικώτερον ἐπαναστατικῶν στρατοπέδων ἐξ ὧν ἐγένοντό ποτε ἐν Κρήτῃ. Πρὸ ἡμῶν ἡ πόλις καὶ ἡ ὠραία πεδιάς τῶν Χανίων, ἧς τὸ κατάφυτον πρὶν διεκοπτον ἤδη αἱ ὑπὸ τῶν Τούρκων διὰ πυρὸς προξενηθεῖσαι εἰς τὰ χριστιανικὰ κτήματα καταστροφαί. Πρὸς τ' ἀριστερὰ ἀποκλείων τὴν πεδιάδα, ὠρθοῦτο ὑπερπράνωσ ὁ κωνικὸς τοῦ Μονοκουμάρου(**) ὄγκος καὶ πέραν τούτου συμπίπτουσα μὲ τὸν ὀρίζοντα ἐφαίνετο, ὡς ὄξυ βέλος εἰσδύουσα εἰς τὴν θάλασσαν,

(*) Τὴν ἀνωτέρω ἐκθεσιν τῶν κατὰ τὴν πολιορκίαν καὶ ἀνατίναξιν τοῦ Πύργου τῆς Μαλάξης λαμβάνοντες ἀπὸ τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ διοικητοῦ τῆς ἐν Κρήτῃ φοιτητικῆς φάλαγγος ἀποστέλλομεν μὲ μικρὰς παραλλαγὰς καὶ περιληπτικώτεραν, πρὸς δημοσίευσιν εἰς τὸν « Σπινθῆρα » ὡς λίαν ἐπίκαιρον καὶ περιέχουσαν ἀκριβεστάτην εἰκόνα τοῦ ἀληθμονήτου τούτου καὶ παγκοσμίου φήμης γεγονότος.

(**) Ἐπὶ τοῦ λόφου τούτου εὐρίσκοντι οἱ τάφοι τῶν κατὰ τὴν μάχην τῶν Λ ε ἰ β ἄ δ ι ῶ ν φονευθέντων Ἑλλήνων ἀνθροπολογῶν Τ ρ ι γ γ ἔ τ α, Σ α ρ ἄ τ σ ο γ λ ο υ καὶ Δ α ν ἄ λ η.

ἡ μία τῶν δύο τῆς Κισσάμου χερσονήσου (κ. κάβο-Σπάθα).

Κατέμπροσθεν δὲ πάντων τούτων, ὡς τις ἀτελεύτητος κυανοὺς τάπης ἀπλούμενον τὸ Κρητικὸν πέλαγος, προσέδιδε ἄρρητον μεγαλοπρέπειαν εἰς τὸ ὅλον τῆς ἐξαισίας σκηνογραφίας.

Ἐφ' ὅσον ὁ Κρητικὸς Λαὸς θὰ γεννᾶται, ἀναπνεῖ καὶ ζῆ ἐπὶ τοιούτων ὑψωμάτων, ἀείποτε θὰ ἔγῃ ἐν ἑαυτῷ ζωηρὸν καὶ ἀκατάβλητον τὸ ἱερὸν πρὸς τὴν ἔ ν ω σ ι ν καὶ τὴν ἐλευθερίαν πάθος, διότι τὰ περὶ αὐτὸν στοιχεῖα τῆς φύσεως ἀνυψοῦσι τὴν συνείδησιν αὐτοῦ ὑπεράνω τοῦ χαμηλοῦ ἐδάφους, ὅπου κοιμᾶται ἡ ταπεινὴ ἀνθρωπότης.

Καὶ ἂν δὲ φυγαδεύοντες τὸν ἤδη ὑπάρχοντα λαὸν κατοικήσετε τὴν Κρήτην δι' ἄλλου ὅσονδῆποτε ἀναισθήτου καὶ μισελληνικοῦ, παλιν μετὰ τινὰς γενεὰς καὶ αὐτὸς θὰ ἀποκτήσῃ τὸ αὐτὸ φιλελευθερον αἰσθημα καὶ τὴν αὐτὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα κλίσιν, διότι ἡ Κρήτη, πολὺ μακρὰν πάσης ἄλλης χώρας εὐρισκομένη, μόνον εἰς τῆς παρακειμένης Ἑλλάδος ὑπόκειται τὴν διαρκῆ ἐπίδρασιν καὶ ἰσχυρὰν ἔλξιν.

Θέλετε νὰ κατανοήσῃτε διατὶ ὁ Λαὸς τῆς Κρήτης δὲν ἠδύνατο ποτὲ νὰ ἡσυγάζη μένων ὑπὸ τὸν βαρῶν τῆς δουλείας ζυγόν; Ἀνέθετε ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων τούτων καὶ ἀφοῦ πρῶτον ἀποβλέψῃτε εἰς τὸ πρὸ ὑμῶν ἀπλούμενον πανόραμα, στρέψατε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ ὀπίσω ὅπως λάβῃτε τὴν ἄμεσον ζωντανὴν ἐντύπωσιν, ἣν παρέχει ὁ ἐκεῖθεν μέχρι τῶν κορυφῶν τῶν Λευκῶν Ὀρέων σχηματισμὸς τῆς ἀνυψουμένης κατὰ μικρὸν ἀγρίας χώρας. Ἐκεῖ τότε θὰ εὕρητε τὴν λύσιν τοῦ μυστηρίου, διότι θὰ συλλάβῃτε τὴν φύσιν ἐπ' αὐτοφῶρῳ, ἔνθεν μὲν ἐμπνεύσαν εἰς τὸν λαὸν αὐτὸν τὴν βαθεῖαν συναίσθησιν ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἦνε ἐλεύθερος καὶ νὰ συζήσῃ μετὰ τοῦ ἐλευθέρου ἔθνους, εἰς ὃ φύσει καὶ θέσει ἀνήκει, ἔνθεν δὲ παρέχουσα τὴν πεποίθησιν ὅτι, ἐν ὅσῳ εἶνε κύριος τῆς ἀγρίας αὐτῆς χώρας οὐδὲν ἔχει νὰ φοβηθῇ, φθάνει μόνον οἱ ἐξ Ἑλλάδος νὰ ρίπτωσιν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς τὰς ἐρήμους τῆς νήσου ἀκτὰς λ ἔ γ ο ψ ω μ ἰ κ α ἰ π ο λ λ ἄ φ υ σ ἔ κ ι α.

Τὸ πρῶτον σχεδὸν μὲ τὰς πρώτας τοῦ ἡλίας ἀκτῖνας ριφθὲν πυρὰβόλον κατὰ τοῦ Πύργου μετῃγαγεν ἡμᾶς ἀποτόμως ἀπὸ τῶν ποιητικῶν τούτων εἰκόνων καὶ ἐντυπώσεων εἰς τὴν ἀρχομένην φοβερὰν πραγματικότητα. Πάντων τὰ βλέμματα ἐστράφησαν τότε πρὸς τὸν πανταχόθεν καταφανῆ ὄντα Πύργον, καὶ συναίσθημα ἀορίστου ἀνησυχίας κατέλαβε τὴν ψυχὴν ἡμῶν. Θὰ δυνηθῶσιν ἄρα γε τὰ τρία ὀρειβατικὰ πυρὸβόλα νὰ ἐπιφέρωσιν ἐντὸς τῆς ἡμέρας τὸ πρὸς ἔφοδον ἀπαιτούμενον ρήγμα, καθ' ἣν περίπτωσιν οἱ φρουροὶ τοῦ Πύργου δὲν θελήσωσι νὰ παραδοθῶσιν; Καί τί θὰ πράξωσι τὰ ἐν Σούδα ὀρμούντα, οὐχὶ βεβαίως τουρκικὰ, διότι περὶ τῆς ἀστοχίας αὐτῶν εἴμεθα βέβαιοι, ἀλλὰ τὰ εὐρωπαϊκὰ πολεμικὰ, ἀφοῦ μάλιστα ὁ Πύργος κεῖται ἐντὸς τῆς ὑπ' αὐτῶν ἐριθείας καὶ διὰ τῶν πυρὸβόλων τῶν ἀμέσως προστατευομένης ζώνης; Οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει καὶ τοῖς περιχώροις οὐκ ὀλίγοι στρατιῶται καὶ ρ ἔ μ π ε λ ο ι Τούρκοι θὰ ἴδωσιν ἄρα γε μετ' ἀπαθείας καταστροφόμενον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἐν τῶν σπουδαιότερων κατὰ τῶν Χριστιανῶν ὀρμητηρίων τῶν;

Αὐτὰ διανοούμεθα ὅταν αἰφνης πολὺς ἠγέρθη θόρυβος ἀπὸ τῶν ἡμετέρων τῶν πέριξ τοῦ Πύργου τε-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ταγμένων καὶ πυροβολισμοὶ ἠκούσθησαν ζωηροὶ καὶ ὀρμη αὐτῶν πρὸς τὴν πεδιάδα. Εἰς τὴν ἐρώτησιν ἡμῶν, ἐν ἀπορίᾳ εὐρισκομένων, οἱ πλησιέστερον πρὸς τὸν Πύργον Κρήτες ἀπήντησαν: «ἐσπάσανε οἱ σκύλοι!»

Ὁ διοικῶν τὴν φρουρὰν τοῦ Πύργου Τούρκος λοχαγὸς, θέλων ἴσως νὰ βεβαιωθῆ, ἂν ἢ πρὸς τὴν πεδιάδα διαφυγῆ εἶνε ἐλευθέρα, ἐξέπεμψε πρῶτον περὶ τοὺς δέκα αὐτοῦ στρατιώτας. Τούτους φεύγοντας πρὸς τὴν κατωφύριον κατεδιώξαν πυροβολοῦντες οἱ πολιορκιοῦντες τὸν Πύργον Κρήτες, οἵτινες ὑποθέσαντες ἐκ τῆς διαφυγῆς τῶν δέκα στρατιωτῶν ὅτι καὶ οἱ λοιποὶ ἐν τῷ Πύργῳ ἢ ἀπεπειρώοντο οὕτω νὰ διαφύγῃ συναποκομιζόντες καὶ τὰ Μαρτίωνων, (εἶδος ὄπλων ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Τούρκοις) ἀπέκλεισαν τὰ πρὸς τὴν πεδιάδα μέρη καὶ ὡς ὄφεις ἐρποντες ἀπὸ λίθου εἰς λίθον ἦλθεν ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον σχεδὸν ὑπ' αὐτὰ τὰ παράθυρα τοῦ ἀμυνομένου Πύργου.

Τὸ τοιοῦτον ἠδύνατο νὰ ἔχῃ πολλὸ δυσάρεστον δι' ἡμᾶς συνεπείας, ὡς στρατηγικῶς ἐσφαλμένον. Τὸ συμφέρον ἡμῶν θὰ ἀπῆτει ἕνεκα διαφόρων λόγων οὐχὶ νὰ ἀναγκάσωμεν τὴν φρουρὰν εἰς ἀπεγνωσμένην ἀμυναν ἀλλὰ τούναντίον νὰ διευκολύνωμεν τὴν ταχύτεραν ὄσω τὸ δυνατόν ἀπόδρασιν αὐτῆς.

Ἄλλ' ἢ τύχῃ στρατηγικῆ ἐνίοτε καλλίτερον καὶ τῆς βεβαιότερας προνοίαν. Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς φρουρᾶς λοχαγὸς, ἐκλαβὼν τὰ καθ' ἡμᾶς πολὺ ὑπέρτερα τῆς πραγματικότητος καὶ ὑπὲρ τὸ δίκαιον μέτρον φοβηθεὶς ἔσωσεν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν δυσάρεστων συνεπειῶν, παραδοθεὶς προῶρως.

Ἄλλὰ καθ' ἣν ὥραν κατεδιώχθησαν οἱ πρὸς ἀποπειραν ἐξορμηθέντες ἀπὸ τοῦ πύργου δέκα ἐκεῖνοι στρατιῶται, τὰ ἐν Σούδα δύο Τουρκικὰ σκάφη, ὁ διαβόητος Ξεκατινιάρης (κληθεὶς οὕτω ἐμπαικτικῶς ὑπὸ τῶν ἐντοπίων ἕνεκα τοῦ κεκλιμένου τῶν ἰσθμῶν αὐτοῦ) καὶ ἕτερον μικρότερον αὐτοῦ ἤρξαντο βλλλοντα μετὰ τῆς παρομιώδους αὐτῶν ἀστοχίας. Ἀπὸ δὲ τοῦ ὑποκειμένου ἡμῖν χωρίου Νεροκούρου, ἔνθα ἦσαν αἱ προφυλακαὶ τῶν ἐχθρῶν οἱ ἐν ἀρχῇ ὄλιγοὶ ἐκεῖ Τουρκοκρήτες ἤρξαντο πυροβολοῦντες καθ' ἡμῶν καὶ τῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἡμῶν. Καὶ ὀρειβατικὸν δὲ πυροβόλον τοποθετηθέν ἄνωθεν τοῦ χωρίου τούτου, μετὰ τοσαύτης ἐθαλεν εὐστοχίας διευθυνόμενον ἰδίως καθ' ἡμῶν καὶ τῶν Ἑλληνοϊταλῶν, ὥστε πολλὰ θὰ ἠριθμοῦμεν θύματα, αἱ ἐξερρήγγοντο δύο πρὸ πάντων ὀβίδες πεσοῦσαι ἐν τῷ μέσῳ τῶν φοιτητῶν. Καθ' ὅσον δὲ προεχώρει ἡ ἡμέρα ἐνετείνετο ἢ περὶ τὸν Πύργον δρᾶσις, τῆς φρουρᾶς τοῦ ἐρρωμένως ἀνταποκρινομένης ἀπὸ τε τῶν πολέμοθυρίδων καὶ τῶν ἐξωτερικῶν προχωμάτων, κατὰ τοσοῦτον καὶ οἱ ἐκ Νεροκούρου Τούρκοι, διὰ τῆς ἀδιακόπου προσελύσεως καὶ ἄλλων ἀπὸ τῆς πύλως καὶ τῶν περιχώρων συμποσωθέντες εἰς χιλίους καὶ πλέον, ἀνῆλθον μεθ' ἑπτὰ σημαῖων τὴν ὑπεράνω τοῦ χωρίου πετρώδη πλευρὰν τοῦ βουνοῦ καὶ κανονίζοντες ἀσφαλῶς τὴν ἀπόστασιν διηύθυνον κατὰ τῆς γραμμῆς ἡμῶν πυκνὸν καὶ ἰκανῶς εὐστοχον πῦρ.

Ὁ κανονισμὸς λοιπὸν τῶν ἡμετέρων πυροβόλων κατὰ τοῦ Πύργου, ὁ ἀντιπυροβολισμὸς, ὁ ἀπὸ τοῦ ἡμέτερου κανονισμοῦ τῶν δύο τουρκικῶν σκαφῶν, ὁ ἀπὸ Νεροκούρου πυροβολισμὸς τῶν Τούρκων, ὁ κανονισμὸς τοῦ ἐχθρικοῦ ὀρειβατικοῦ καὶ ὁ ζωηρὸς ἀντιπυροβολισμὸς τῶν ἡμετέρων, ταῦτα πάντα ἀρξάμενα ἀπὸ πρωίας ἐξηκολούθουν ζωηρότερα ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν μέχρι τῆς 3 ὥρας μ. μ., ὅτε ἢ αἰφνιδίᾳ παρέμβασις τῶν ἐν Σούδα εὐρωπαϊκῶν πολεμικῶν συνεπλήρωσε τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐνεργείας κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καταστήσασα πολὺ σοβαρότερα καὶ σκυθρωποτέρα τὴν πολεμικὴν αὐτῆς ὄψιν.

Φαίνεται ὅτι οἱ ναύαρχοι τῶν συμπραττόντων στό-

λων, εἶτε διότι δὲν ἐπίστευον ὅτι θὰ ἔπιπτε τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Πύργος, εἶτε διότι δὲν ἠλπίζον τοιαύτην κατ' αὐτοῦ ἐπίθεσιν ἐκ μέρους ἡμῶν, δὲν εἶχον συνηνοθηῆ περὶ τοῦ πρακτέου καὶ διὰ τοῦτο ἐτήρησαν ἀπὸ πρωίας ἀνεξήγητον σιωπὴν. Διεδόθη μάλιστα καὶ ἡ ἀνυπόστατος βεβαίως εἰδησις ὅτι, τῶν φιλελευθέρων ἀνελλόντων εἰς τὴν ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν διεσπᾶσθη ἡ ὁμοφωνία τῶν Δυνάμεων καὶ μετεβλήθη διὰ τοῦτο ἢ πρὸς τὴν Κρήτην στάσις αὐτῶν. Μόνον λέμβοι πολλοὶ ἠυλάκονον μετ' ἐκτάκτου σπουδῆς τὰ ἤγεμα νερὰ τοῦ ἡμέτερου μεταβαίνουσαι ἀπὸ τοῦ ἐνὸς σκάφους εἰς τὸ ἄλλο. Ἄλλ' ὅτε, τῆς φρουρᾶς παρὰ οὐσίας ἐαυτῶν καὶ τῶν Πύργων ἐπαφάνησαν ἀθροοὶ εἰσερχόμενοι καὶ περιτρέχοντες αὐτὸν οἱ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων τμημάτων σπεύσαντες ἐκεῖ Κρήτες, τότε ἀπροσδοκῆτως καὶ διὰ μιᾶς οἱ τεράστιοι ἐκεῖνοι ὄγκοι ἐξήμεσαν τὴν ὄσφρη τῶν καθ' ὃν τρόπον μόνον ὁ Τάρταρος δύναται νὰ πράξῃ.

Λάβετε ὑπ' ὄψιν τὸν ἀπὸ πολλῶν ἠδὲ ὠρῶν ἐκ τοσοῦτων πυροβόλων ἐξερχόμενον ταυτοχρόνως σχεδὸν δαιμονιώδη κρότον, τὸν κρότον τὸν παραγόμενον ἐκ τῶν βγγυμένων ἐπὶ τῆς προσβαλλομένης θέσεως ὀβίδων, τὴν καταχθονίαν μουσικὴν, ἣν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις ἐποιοῦν εἰς τὸν αέρα τὰ ποικίλλα ρήγματα τῶν ὀβίδων, εἰς ταῦτα προσθέσατε τὸν ἀντίλαλον, ὃν ἀπέδιδον αἱ κλιτύες καὶ τὰ κοιλώματα τῶν βουνῶν καὶ τότε ἔχετε πλήρη τὴν ἰδέαν τοῦ τρομεροῦ ἐπεισοδίου. Ἄλλὰ τὸ κακὸν ὡς ἤρξισεν οὕτω καὶ ἐτελείωσεν ἀποτόμως. Ὁ λιμὴν ἐπανέπεσεν εἰς τὴν προτέραν του νεκρικὴν σιγὴν καὶ ὡς μόνον ἔχνος τῆς τοιαύτης πράξεως τῶν ἐξ κραταιῶν τῆς Εὐρώπης Δυνάμεων ἀπέμεινεν ὁ ἐπὶ ἡμίσειαν ἔτι ὦραν ὑπεραιωρούμενος πυκνὸς καπνός.

Ἐκ τοῦ τοιοῦτου κανονισμοῦ οὐδὲν εὐτυχῶς δυσάρεστον προέκυψεν πλην τοῦ θανάτου δύο Κρητῶν, οἵτινες κατεπλακώθησαν ἐντὸς τοῦ Πύργου ὑπὸ τὰ ἐρείπια τοίχου καταπεσόντος ἐξ Εὐρωπαϊκῆς ὀβίδος. Ἄλλ' ἢ ἐκ τούτου ἐντύπωσις ὑπῆρξε καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τοὺς ἀπέναντι ἡμῶν ἐχθροὺς τοιαύτη, ὥστε ἀκίνητοι καὶ ἐνεοὶ μέιναντες ἀμφοτέροι, μετὰ παρέλευσιν πολλῶν στιγμῶν ἠδυνήθημεν νὰ συνέλθωμεν καὶ ἀντιβλέψωμεν ἐκ νέου ἀλλήλους.

Εἰς στρατιώτης τοῦ Κρητικοῦ ἀγῶνος.

ΜΑΡΑΜΜΕΝΟ ΡΟΔΟ

ΝΩ κάτω εἶνε καὶ τὸ γραφεῖον καὶ ὁ κοιτῶν τοῦ Παύλου. Ἐτοιμάζεται πρὸ ἡμερῶν δι' ἀναχώρησιν καὶ ποικίλλαι φροντίδες τὸν ἀπασχολοῦν· ν' ἀφήσῃ τὴν δεῖνα παραγγελίαν νὰ γράψῃ εἰς τὸν δεῖνα φίλον, νὰ συστήσῃ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο εἰς τὴν νεαράν σύζυγον. Εἶνε περίφροντις, ἀλλ' εἶνε νῆυχαραστημένος. Κατόπιν ἐπικερδῶν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν, μεταβαίνει κάπου δι' ὑπόθεσιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τέρψιν πρόκειται νὰ ἴδῃ φίλους, τοὺς ὁποίους πρὸ πολλοῦ δὲν εἶδε, νὰ ἐπανιδῆ τόπους, ὅπου ἐδόκίμασε τόσα, ἀδιάφορον καλὰ ἢ ἐναντία, ὅπου συνεκινήθη, ἠλπίσεν ἢ ἀπεγοητεύθη, ὅπου διέστειλε τὰ χεῖλη εἰς μειδιάμα εἶτε εἰς μορφοσμόν. Ὅλοι αἱ ἀναμνήσεις αὐταὶ τὸν ἔχουν ἄνω κάτω, ὅπως ἄνω κάτω εἶνε ὁ κοιτῶν καὶ τὸ γραφεῖον

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

του. Ἐγγραφα, βιβλία, ἐνδύματα, ἐν ἀταξία ὄλα· ὁ μάρσιππος πλησιάζει νὰ πληρωθῆ, ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως ἐγγίζει. Ἀπὸ τοῦ βάλθους τοῦ χρηματοκιβωτίου του ἀνασύρει τὸν σάκκον τοῦ ταξειδίου. Ἐνα παλαιόν, πολὺ παλαιόν, πολὺ τριμμένον πλέον σάκκον, ἀλλὰ τὸν ὁποῖον ἀγαποῦσε ὡς ἀρχαῖον σύντροφον καὶ ἀπὸ τοῦ ὁποίου δὲν ἐχωρίζετο ἄλλοτε. Τὸν ἐπῆρεν εἰς χεῖρας καὶ αἱ σκέψεις του ἐπέταζαν πολὺ μακρὰν, εἰς μίαν ἐποχὴν πολὺ διαφορετικὴν τῆς παρούσης... Ἐμειδίασε, χωρὶς νὰ εἰξεύρη ἀκριβῶς διατί... περιέστρεψεν εἰς χεῖράς του τὸν σάκκον... (αἱ ἀναμνήσεις του ἦσαν συγκεχυμέναι) καὶ μετὰ τινὰ δευτερόλεπτα τὸν ἤνοιξε. Ὁ σάκκος ἦτο κενός... Ἦξευρεν ὁ Παῦλος ὅτι ἦτο κενός, ἀλλὰ, δὲν εἰξεύρω διατί, ὡσάν νὰ τοῦ ἐφαινετο ὅτι δὲν εἶνε κενός, ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἶνε κενός... Ἡ ἰδέα ὅμως αὐτῆ, ὅπου τοῦ ἐγεννήθη αἴφνης, ἦτο πολὺ ἀμυδρά, ἦτο ὡσάν μία σκιὰ τὴν ὁποίαν προσπαθεῖ τις νὰ συλλάβῃ.

Ἐκράτησε ἐπὶ μικρὸν ἀκόμη τὸν σάκκον... ἐπειτα ἔχωσε θορακλέως τὴν χεῖραν εἰς τὸ βάθος του... Ἡ χεῖρ του συνήντησε τὸ κενόν... διότι κενός ἐπρεπε νὰ εἶνε σάκκος πρὸ πολλοῦ λησμονημένος καὶ τὸν ὁποῖον κινεῖς δὲν ἐφρόντισε νὰ ἰδῆ, νὰ ρίψῃ ἓνα βλέμμα ἐπάνω του, πρὸ τόσου καιροῦ τώρα... Ἄλλοτε, ἦτο ὁ μόνος σύντροφος τοῦ κυρίου· τώρα...

Ἄλλ' αἴφνης, εἰς μίαν γωνίαν τοῦ σάκκου, τὰ δάκτυλα τοῦ Παύλου ὡσάν νὰ τὰ ἐθώπευσε κἄτι τι ἀπαλόν... Ἦρπασε τὸ ἀπαλόν αὐτὸ πρᾶγμα καὶ τὸ ἀνέσυρε... Ἦτο ἓνα μαραιμμένον ῥόδον. Τὰ πλεῖστα φύλλα τοῦ ῥόδου ἦσαν σκορπισμένα εἰς τὸ βάθος τοῦ σάκκου, ξηρά, κίτρινα καὶ μόνον ὀλίγα ἔμεναν ἀκόμη περὶ τὸ στέλεχος κατὰ χλωμα, μχυρισμένα... Ὁρμεμφύτως ὡσφράνθη τὸ πάλαι ποτὲ ῥόδον καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ δύο δάκρυα ἀναβλύσαντα αἴφνης καὶ κυλισθέντα κατὰ μῆκος τῶν περειῶν του.

Ἐντὸς μιᾶς στιγμῆς ἐλησμονήθησαν ὄλα καὶ ταξειδίου καὶ σχέδια καὶ ὄνειρα... Ἐλησμώνησε τὸ παρόν, διότι ἐθυμήθη αἴφνης κἄτι ἄλλο πολὺ παλαιόν, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον ὠρθώθη ἐνώπιόν του ὡσάν κἄποιος ἔλεγχος. Τὸ μικρὸν ῥόδον ὅπου ἔζη ἄλλοτε καὶ ὅπου τώρα παρουσιάζει ἐν μυρισμένον ἀκόμη πτώμα, τὸν μετέφερον ἐν ἀκαρεῖ εἰς κόσμον ἄλλον, τοῦ ἀνέξεσε μίαν πλήρη τὴν ὁποίαν ἐνόμιζεν ἐντελῶς ἐπουλωθεῖσαν...

Καὶ ἐβυθίσθη ἀκουσίως του, εἰς σκέψεις πολὺ ἀλγεινάς...

Ἡ μνήμη τὸν ἔφερε, μίαν ὠδεκκετίαν ὀπίσω, εἰς τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα του. Ἔϊνε ἀνοιξὶς καὶ εἰς ἓνα μυριανθισμένον κήπον ὅπου τὰ χρώματα, τὰ ἀρώματα, ἡ λάμψις ἐτέλουν

μίαν ἀληθῆ πανήγυριν, ἐκυνηγοῦσε τὰς πολυχρούους πεταλούδας τοῦ κήπου—ἄνθη, θὰ ἔλεγεσ μεταβληθέντα εἰς πτερωτὰ ἔντομα—αἰτίνες ὡσάν νὰ τὸν ἐμάτιαζον φεύγουσαι ἀπὸ θάμνου εἰς θάμνον. Ἄλλὰ δὲν ἐκυνηγοῦσε μόνος τὰ ἔντομα. Τὸν συνώδεε μία μικρὰ κόρη, παιδίσκη μόλις δεκαεξέτις, ἐν ἄνθος καὶ αὐτὴ μέσα εἰς τὰ τόσα ἄνθη τοῦ κήπου... ἔτρεχε καὶ σὺτὴ μὲ γέλωτας παιδικούς, κατόπιν τῶν πτερωτῶν ἐντόμων, χωρὶς ὅμως ἀποτελέσμα. Ἐφευγον ἐκεῖνα καὶ πρὸ τοῦ νέου καὶ πρὸ τῆς παιδίσκης, ὡσάν τὰς ἐλπίδας ἐκεῖνος τὰς ὁποίας διαβλέπομεν μὲ τὰ μάτια τοῦ πόθου καὶ αἰτίνες φεύγουσι διαρκῶς ἐνώπιόν μας. Καὶ ἐγέλων οἱ νέοι, ἐγέλων ἀκατάπαυστα, χωρὶς νὰ πικραίνωνται διὰ τὴν ἀποτυχίαν... Ἦσαν τόσον ἀμέριμοι τότε...

Τὴν παιδίσκην καὶ τὸν νέον ἄνδρα εἶχε συνδέσει φιλία· μὲ πολλὴν χαρὰν ἐβλέποντο σχεδὸν καθ' ἡμέραν ἢ τρυφερά, γελοῖα παιδίσκην καὶ ὁ πλήρης ἀνδρικοῦ κάλους νέος ἀνὴρ καὶ εἰς πολλῶν τὸν νοῦν ἦλθεν ἡ ἰδέα ὅτι θὰ ἦτο κατὰλληλος ἡ διαρκὴς ἐνῶσις τῶν δύο αὐτῶν καρδιῶν. Ἡ γεννηθεῖσα ἰδέα διεσπάρη, ἐκυκλοφόρησε, ἔφθασε δὲ καὶ εἰς τὰ ὦτα τοῦ νέου, ὅστις ἐξεπλάγη, ὡσάν νὰ ἠπάρησε, χωρὶς νὰ δυσαρεστηθῆ ὅμως. Μόνον διεμυρτώθη.

— Πῶς! Μιὰ τόσον μικρὴ κόρη! εἶνε δυνατόν; Θὰ ἔλεγεσ ὅτι τὸ σχέδιον δὲν τὸν δυσηρέστη, μόνον ὡσάν νὰ μὴ τὸν ἰκνοποιεῖ ἐντελῶς.

Εὐρέθησαν ποτὲ εἰς τὸν κήπον ἐκεῖνον καὶ ἀφοῦ ἐπχιζαν καὶ ἐγέλασαν ὡσάν παιδία, ἡ μικρὰ κόρη ἔδρεψε μόνη ἓνα ῥόδον καὶ τὸ προσέφερε εἰς τὸν νέον σθερά καὶ συγχρόνως μὲ πολλὴν χάριν... Ὁ νέος συνεκινήθη, ὡσφράνθη τὸ ῥόδον καὶ τὸ ἔκρυψεν εἰς τὸν κόλπον του. Ἐκεῖνην τὴν στιγμὴν θὰ ἐπεθύμει νὰ ἀνόμαζε τὴν μικρὰν ἰδικήν του. Τὸ βλέμα του τὸ ἀπεκάλυπτεν ἐκφραστικώτατα καὶ τὰ χεῖλη του ὡσάν κἄτι νὰ ἐψιθύρισαν...

Τί συνέβη κατόπιν δὲν ἐγνώσθη ἐξ ὀλοκλήρου. Κινεῖς δὲν ἐσκέφθη σπουδαίως περὶ τοῦ πράγματος καὶ τὸ μόλις ἀρχίσαν νὰ ἀνατέλλῃ αἰσθημα, ὡσάν νὰ ἐφάνη μαραινόμενον. Ὁ νέος ἀνεχώρησεν αἴφνης, πιεσθεὶς ὑπὸ ὑπερτέρας ἀνάγκης καὶ μετὰ τινὰ καιρὸν ἐνουμφεύθη. Κατόπιν ὑπνδρεύθη καὶ ἡ νέα κόρη καὶ μετὰ δύο ἔτη ἀπέθνησκε μαραιμμένη, ἀπογοητευμένη· ὁ σύντροφος ποῦ τῆς εἶχαν δῶσθ ἦτο ἐντελῶς ἀνάξιος αὐτῆς καὶ ἡ σκληρὰ ἀποτυχία τὴν κατέβλε...

Παρῆλθον ἔτη καὶ ὁ Παῦλος ἐν τῇ βιωτικῇ τύρβῃ ἐλησμώνησε. Ἄλλ' εἶνε μερικὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν σβύνονται· κάποια πνοὴ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ἀγνωστον ποῦ κρυπτομένη, τὰ ζωογονεῖ αἴφνης καὶ ἀναφύονται.

Τὸ ῥόδον ἐκεῖνο ἦτο λίαν προσφιλές εἰς τὸν Παῦλον καὶ τὸ ἔκρυψε, δὲν ἐνθυμεῖτο ποῦ.

Καὶ ἰδοὺ μετὰ δωδεκαετίαν, εὐτυχῆς σύζυγος ἀξιεράστου γυναικός, τὴν στιγμὴν ὅπου πρόκειται νὰ ταξειδεύσῃ πρὸς διασκέδασιν, ἡ χεὶρ του συναντᾷ μίαν μυρωμένην ἀνάμνησιν ἀναπολούσαν εἰς αὐτὸν σπαραξικάρδιον νεανικὸν ὄραμα. Καὶ δὲν ἴσχυσε νὰ ἐμποδίσῃ τὰ δύο ἐκεῖνα δάκρυα . . .

Μετὰ πολλὴν ὄραν εἰσῆλθεν ἡ σύζυγός του καὶ τὸν εὗρε καθήμενον καὶ κρατοῦντα τὰ μαρμαριμένη φύλλα τοῦ ῥόδου. Ἐκεῖνος δὲν ἠθέλησε

νὰ προσποιηθῆ. Ἐκεῖνη μὲ τὸ γυναικεῖόν της ἐνστικτον, ἐμάντευσε ἀπὶ . . . ἀλλὰ, χωρὶς νὰ δυσχερευθῆ, ἐκάθησε, πλησίον του καὶ τοῦ εἶπε προσηνῶς.

— Δὲν εἶνε καλὸν πρᾶγμα μερικαὶ ἀναμνήσεις, Παῦλο.

Ἐκεῖνος τὴν ἠτένισε καὶ ὑπὸ τὸ διαυγές καὶ ἀγνόν της βλέμμα συνῆλθε :

— Ἐχεις δίκην· αὐτὸς ὁ σάκκος,

— Δὲν φρονεῖς ὅτι εἶνε καιρὸς νὰ λείψῃ πλέον διὰ παντός ;

Καὶ μετέβησαν εἰς τὸ ἐστιατόριον.

Μάρτιος - 1902

Π. Α. Ἀξιῶτης

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ ΤΩΝ ΔΕΣΜΙΩΝ

ΜΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΦΥΛΑΚΑΣ

ΜΕ δαιμονιώδη λύσσην ὠρύετο ὁ Λιψ εἰς τὴν παραθαλασσίαν ὁδὸν τῆς μικρᾶς πόλεως ἐγείρων καὶ παραφόρως στροβιλιζὼν πυκνὰ κονιορτοῦ στρώματα τὰ ὅποια πρὶν ἀνέλθουν ὑψηλὰ καὶ διαλυθοῦν μέσα εἰς τὰς χρυσᾶς ἀκτῖνας τοῦ πλησιάζοντος εἰς τὴν δύσιν του ἡλίου, μανιωδῶς ἐφόρμων κατὰ τῶν σπινίων διαβατῶν καὶ μὲ ἀκάθεκτον ὄρυμν παρέσυρον περιδινόμενα ῥάκη χάρτου καὶ πᾶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐρριμμένον.

Τῆς ἀφροστεφούς θαλάσσης τὰ ἀμφίβολα χρώματα ἐχάσαντο ὀπισθεν τοῦ κονιορτοῦ καὶ ἡ βρῆ τῶν μυκωμένων κυμάτων ἀντήχει ἐπὶ τῶν ἀδιασείστων τειχῶν τοῦ Ἐνετικῆς τῆς πόλεως φρουρίου.

Δύο γυναικίκες διέσχίζον μελαγχολικῶς τὴν παραλιακὴν αὐτὴν ὁδὸν κατευθυνόμεναι πρὸς τὰς εἰς τὸ ἄκρον αὐτῆς κειμένης φυλακᾶς τῶν βρυσπιῶν καταδικῶν.

Ἡ μία μελανειμονοῦσα σεβαστὴ καὶ ἐπιβάλλουσα ἐσποινα, ἡ ἄλλη νεκρὰ κόρη μὲ ζωηρὸν καὶ ἀνήσυχον τὸ βλέμμα.

Φθάσασαι πρὸ τῶν φυλακῶν διῆλθον τὸν ὑποσκότεινον θόλον τὸν ἄγοντα εἰς τὸν περίβολον αὐτῶν.

Βαδίζουσι μετὰ βραδύτητος προοιδοῦσης δειλίαν καὶ ἐνίοτε στρέφουσι τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ὀπισθεν ἀκολουθοῦντα αὐτὰς συνοδόν.

Εἶνε σκοτεινὴ δι' αὐτὰς καὶ ἀκανθώδης ἡ ὁδὸς αὐτῆ, ἦν τὸ πρῶτον διέρχοντι ὅπως ἐτελέσασιν φιλόανθρωπον ἔργον πρὸς τινὰ τῶν ἐκεῖ κεκλεισμένων δυστυχῶν, ὅστις δι' ἀναφοράς εἶχε ζητήσῃ παρὰ τοῦ Σωματείου αὐτῶν προστασίαν.

Τὸ πᾶν ἐν τῷ περιβόλῳ ἐκείνῳ φαίνεται ὡς

καὶ τι σκοτεινῶς ὑπερφυσικόν, ἐν τεμάχιον ἀποσπασθὲν ἀπὸ τὸν Ἄδην.

Καὶ αὐτοὶ οἱ φρουροὶ. ὧν ἡ ὄψις ἐκτὸς τῶν μελάνων ἐκείνων ὑψηλῶν τοίχων ἐμπνέει τὴν γαλήνην ἣτις παρεκλουθεῖ τὴν περὶ ἀσφαλείας πεποιθήσιν, καὶ αὐτοὶ ἀγρίαν προσλαμβάνουσιν ὄψιν ἐν τῷ μεμολυσμένῳ τούτῳ περιβόλῳ.

Εἰς τὸ βάθος διὰ μέσου ἐσκωριασμένων κιγκλιδῶν χαμηλῆς καὶ εὐρείας θύρας φαίνεται μικρὸν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ὑψόμενον ἀμαυρὸν τῶν φυλακῶν τὸ οἰκοδόμημα, ἐνθα ἀναπαύεται τὸ ἔγκλημα, τίς εἶδεν ἵνα μὴ ἐπὶ μᾶλλον ἐξαριωθὲν ἐξέλθῃ ποτὲ αἰμοχαρέστερον κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος μὲ ὀπλισμένην διὰ τελειότερων φονικῶν ὀργάνων τὴν χεῖρα, ἀλλὰ καὶ ἐνθα ἡ μετάνοια βάφει διὰ τοῦ κιτρινοῦ διαφανοῦς τῆς πινακίδος τῆς χρώματος πολλα λιπόσαρκα σώματα ἐγκλείοντα ἴσως ψυχὴν οὐχὶ ἀγρίαν ἀλλὰ χιττακτῆρα ἀσθενῆ καὶ πρᾶσφορον.

Ἡ σιδηρόφρακτος ἐκεῖνη θύρα εἶνε ἡ ψυχρὰ τοῦ τάφου πλαξὶ ἡ χωρίζουσα τὸν ζῶντα ἀπὸ τὸν ἠθικῶς νεκρόν. Εἶνε ἡ γέφυρα μεταξὺ τῆς θέρητος τῆς οικογενειακῆς ἐστίως καὶ τοῦ ψύχους τῆς στυγνῆς μονώσεως, μεταξὺ τῶν κοινωνικῶν ἀπολαύσεων καὶ τῶν φοβερῶν τοῦ συνειδότητος τύψεων, μεταξὺ τῆς εὐγενεῦς τοῦ ἀνθρώπου δράσεως ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῆς ψυχροφθοροῦ ἀργίας ἐν τῷ σιδηρῷ ἐκείνῳ ὡς θηρίου κλωβῷ, μεταξὺ τέλους τῆς ἐλευθέρως ζωῆς, ἣτις ἐδόθη εἰς τὸ λογικὸν δημιουργήμα καὶ τοῦ βαθμηδὸν ἐντὸς τῶν σκοτεινῶν τῆς εἰρκτηῆς τρωγλῶν συντελουμένου θανάτου.

Κατὰ τί διαφέρει ἡ θύρα εἰρκτηῆς ἀπὸ τὴν θύραν νεκροταφείου ;

Ὅτι αὐτὴ μὲν εἶνε δακρυβρεκτος καὶ σιγῶσα

Σ Π Ι Ν Θ Ο Η Ρ

ποίησις ἐγκλείουσα θανάτου τὸ μυστήριον, ἐκείνη δὲ ἀγρία οἰμωγὴ διακρηρύττουσα τὸ ἐγκλημα.

Αἱ δύο γυναῖκες ἀκολουθούμεναι πάντοτε ὑπὸ τοῦ συνοδοῦ αὐτῶν καὶ ὀδηγούμεναι ὑπὸ τινος φύλακος ἐπλησίασεν σιωπηλαὶ τὴν σιδηρόφρακτον θύραν, ὅπου προφέρασαι τὸ ὄνομα τοῦ ἀγνώστου ἔτι εἰς αὐτάς καταδικῶν περιέμενον τὴν προσέλευσιν αὐτοῦ.

Εἰς τὴν ὀπισθεν τῆς θύρας καὶ πρὸ τοῦ οἰκτροῦ τῶν φυλακῶν οἰκοδομήματος αὐλῆν, τὴν λειανθεῖσεν ὑπὸ ἀγωνιωδῶν ἢ ἀπληπισμένων βηματῶν, δεκάς καταδικῶν ἐκ τῶν συνοικούντων ἐν μιᾷ τῶν τῆς φυλακῆς σκοτεινῶν τρωγλῶν εἶχεν ἀφεθῆ ἑλευθέρα πρὸς ἀναφυχὴν (!) ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν ἔνοπλον ἐπίβλεψιν τεσσάρων φρουρῶν.

Ἐπὶ τῇ θεᾷ αὐτῶν ἡ φαντασία ἀχαλίνωτος μεταφέρεται εἰς σκηνὰς αἱματηράς, καθ' ἃς ἐβάφισεν μὲ ἀνθρώπινον αἷμα αἱ πλεῖσταί τῶν χειρῶν τούτων....

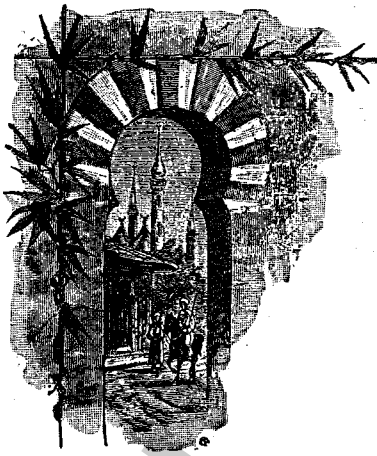
Περιπατοῦσι καθ' ὁμίλους μικροὺς καὶ συνομιλοῦσι περὶ τῆς ἀπροσδοκῆτου ἐπισκέψεως τῶν δύο κυριῶν, τὰς ὁποίας διὰ περιέργων περιβάλλουσι βλεμμάτων, ἐνῶ ἀπὸ τῶν μικρῶν θυρίδων τῶν διὰ σιδηροτεύκτων ράβδων σταυροειδῶς πυκνότατα ἐξευγμένων ποικίλαι ὠχραὶ ὡς ὁ θάνατος μορφαὶ ἐν ἐκπλήξει προβάλλουσι.

Καὶ εἶνε πάντες οὗτοι ἄνθρωποι ὡς ἡμεῖς....

Ἄλλ' εἰς τὸν ἐπισκεπτόμενον τὸ πρῶτον τὸ φερόν αὐτῶν ἐνδιαίτημα φαίνονται πρὸς στιγμήν ὡς ὑπερφυσικά τινα ὄντα ἐξελθόντα ἐκ τῶν χειρῶν οὐχὶ τοῦ Δημιουργοῦ, ἀλλὰ σκοτεινοῦ τινος πνεύματος ζητήσαντος νὰ καταστρέψῃ τὴν διέπουσαν τὸν κόσμον ἁρμονίαν.

Ἄλλ' ὅταν μετ' ὀλίγον ἡ πρώτη ἐντύπωσις καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἐκπληξίς ὑποχωρήσωσιν εἰς τὰ γεννώμενα ἐπὶ τῇ θεᾷ τῶν δυστυχῶν ἐκείνων ὄντων καὶ κατακλύζοντα τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν οἴκτου καὶ φιλανθρωπίας αἰσθήματα, τότε πλέον τὰ δυστυχεῖα αὐτὰ πλάσματα παρουσιαζόμενα ὑπὸ τὴν ἀνθρωπίνην αὐτῶν ὄψιν ἐξυπνώσι βαθεᾶ αἰσθήματα καὶ βαθυτέρας ἔτι ἐπ' αὐτῶν σκέψεις.

... Ὁ ἄνθρωπος κεκτημένος ἀτομικὴν ἐλευθερίαν διηνεκῶς παλαίει μεταξὺ ἀγαθοῦ καὶ πονηροῦ. Ὅσακις δὲ ἐν τῷ μετὰ τοῦ βίου τερματουμένῳ τούτῳ ἀγωνίῳ ἢ ἐλευθέρα θέλησις δὲν ἔχει συνεπίκουρον τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ τὴν συνείδησιν, πρὸς ἀπόκτησιν τῶν ὁποίων μεγάλως συμβάλλεται ἡ πνευματικὴ μόρφωσις, ἡ ἠθικὴ ἀγωγή καὶ τὸ κοινωνικὸν περιβάλλον, τότε ὁ ἄνθρωπος ἐγκαταλείπόμενος ὑπὸ τοῦ φύλακος αὐτοῦ ἀγγέλου, κατὰ τὴν ἡμετέραν Ἀγ. Γραφήν, περιέρχεται εἰς τὴν ἀπόλυτον κυριότητα τοῦ Διαβόλου, ὅστις ὀπλίζει πάρυττα τὴν χεῖρα τοῦ προσηλύτου μὲ φονικὸν ὄργανον ἢ καθιστᾷ αὐτὴν ἐπιτηδείαν εἰς τὸ ὑπεξαιρεῖν καὶ τὰ παρόμοια.

Ἄλλὰ μήπως εἶνε ὑπεύθυνος πάντοτε ὁ ἄνθρωπος διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν αὐτοῦ μόρφωσιν ὅταν ἡ οἰκογένεια, ἡ ἐκκλησία, ἡ πολιτεία καὶ ἡ κοινωνία παρημέλησαν αὐτόν;

Ἡ πλῆθὺς τῶν καταδικῶν μιᾶς κώμης ἢ πόλεως καθιστᾷ αὐτὴν συνυπεύθυνον διὰ τὸ ἐγκλημα ἢ κακούργημα ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν.

Ἡ πόλις αὕτη ἢ κώμη ἀποτελεῖ ἐν εἶδος ἠθικοῦ αὐτουργοῦ, ἀφοῦ τὴν καρδίαν ἐκείνην τὴν ἴσως κατὰ βάθος εὐγενῆ δὲν ἐκαθάρισεν ἀποσπῶσα τὰς ἐν αὐτῇ ἀκύνθους, ἀφοῦ τὸ πνεῦμα τοῦτο τὸ ἴσως γεννηθὲν ἵνα μεγαλουργήσῃ δὲν ἀνέπτυξεν καὶ δὲν καθοδήγησεν διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ παραδείγματος.

Ἐπταίσαν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ καὶ ἡ δικαιοσύνη πατάσσοι αὐτοὺς ἐτιμώρησεν ἐγκαθεῖρξασα αὐτοὺς ἐντὸς τῶν γυμνῶν καὶ ἐυρωπιῶντων ἐκείνων τοίχων ἵνα μὴ ἐξέλθωσι ποτε ἢ ἵνα ἐξέλθωσι γέροντες· ἀλλὰ τοὺς τιμωρεῖ ἀπηνέστερον ἢ ἐνδιάθετος ἐκείνη φωνή, ὁ αἰώνιος καὶ ἀδέκαστος τοῦ ἀνθρώπου κριτὴς ἢ συνείδησις.

... Ὅταν ἐκλείποντος τοῦ ἡλιακοῦ φέγγους τοῦ διαλύοντος μετὰ τῆς ὁμίχλης τῶν βουνῶν καὶ τὴν ὁμίχλην τῆς ψυχῆς ἐπέλθῃ τὸ πυκνὸν σκότος, τίς οἶδεν ὁποῖα ἀπαίσια ὄνειρα ταρασσούν τὸν ὕπνον τῶν δυστυχῶν τούτων ἢ ἐὰν γρηγορῶσι, τίς οἶδεν ἐὰν δὲν ἀντηχῇ ἐνίστε εἰς τὰ ὠτά των ἡ ἀπελπισ κραυγὴ τοῦ ὑπὸ τὴν χεῖρά των πεσόντος θύματος — τοῦ ὁποίου τὸ πνεῦμα ἴσως περιίπταται ὑπεράνω αὐτῶν ἐν τῷ σκότει — καὶ ἐὰν εἰς τὰ τεθολωμένα αὐτῶν ἐκ τῆς ἀγρυπνίας ὄμματα δὲν ἀναπαρίσταται ζωηρῶς διὰ τῆς φαντασίας ἢ ἀπὸ τοῦ θύματος μετὰ φόβου ἀποσπασθεῖσά ποτε αἰμοδαφῆς μάχαιρα!

Καὶ ὑπάρχει μεγαλύτερα ταύτης βάσανος; καὶ ὑπάρχει βρυστέρα καταδικη;

Ποῖαι σωματικαὶ κολάσεις θὰ ἠδύναντο νὰ ἰσοσταθμίσωσι πρὸς τὴν ψυχικὴν ταύτην ὀδύνην;

Ἐλεος διὰ τοὺς ἀνθρώπους τούτους! Ὅπου ἡ Δικαιοσύνη πατάσσει ἢ φιλανθρωπία πρέπει νὰ χύνη ἔλαιον ἐπὶ τῶν πληγῶν ἃς ἐκείνη κατέφερε.

Ἐπταίσαν, ἀλλὰ τίς ὁ μὴ καθ' ἐκάστην

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

σφάλλων ἐνώπιον τοῦ μακροθύμου Δημιουργοῦ ;

Αἱ σκέψεις αὐται μετ' ἰλιγγιώδους ταχύτη-
τος διήλθον ἀπὸ τοῦ πνεύματος πρὶν ἢ ὁ ζήτη-
θεις καταδικῶς ἔλθει πρὸ τοῦ σιδηροῦ τῆς θύρας
κιγκλιδώματος. . . Μορφή νεαρὰ καὶ συμπαθὴς
ἀλλ' ἐκτάκτου ὠχρότητος φέρουσα τὴν σφρα-
γίδα τῆς μετάνοιας, τῆς κακουχίας καὶ τῆς πεί-
νης, ὀφθαλμοὶ ἐσβεσμένοι ἐντὸς μελανοῦ κοιλώ-
ματος τὸ ὅποιον ἐσηματίζον αἱ προεξέχουσαι
τῶν ὀφθαλμῶν κόγχαι, χεῖλη λευκὰ τὰ ὅποια
ἐλαφρῶς διέστελλε πικρὸν ἀλλ' εὐγνωμον μει-
δίαιμα-προέβχλλον ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς αὐλῆς.
Ὁ νεαρὸς καταδικῶς περιβεβλημένος ράκη, ἡ-
μίγυμνος σχεδὸν προσήρχετο συνοδευόμενος ὑπὸ
ἐνόπλου φρουροῦ.

Ἡ καρδιά τῶν δύο γυναικῶν, αἵτινες τὸ
πρῶτον παρίσταντο πρὸ τοῦ τοιοῦτου σπαραξι-
καρδίου θεάματος ἔπαλλε πυρετωδῶς.

Ὅποια ἀθλιότης! ἐψιθύρισεν ἐν προφανεῖ συγ-
κινήσει ἡ νεαρὰ κόρη, ἐνῶ ἡ μελανειμοῦσα κυρία
ἐπίσης συγκεινημένη ἐξῆγεν ἐκ τοῦ ἀπὸ τῆς χει-
ρὸς ἀνηρτημένου θυλακίου τῆς δύο στίλβοντα
χρυσᾶ νομίσματα.

— Ἀπὸ ποῖον μέρος εἶσαι; ἠρώτησεν ἡ νεανίς.

— Ἀπὸ τὰ Κῦθηρα, κυρία! ἀπήντησε μὲ
ὑποτρέμουσαν φωνὴν ὁ καταδικῶς.

— Πῶς ὀνομάζεσαι ;

Ὁ ἀτυχὴς ἐπρόφερε τὸ ἐν τῇ ἀναφορᾷ αὐ-
τοῦ ὑπογεγραμμένον ὄνομα.

— Ἐχεις ἐδῶ κανένα συγγενῆ ;

— Ἐχῶ τὸν Θεὸ καὶ τοὺς κλυτοὺς ἀνθρώπους.

Ἦλθα ἐδῶ γιὰ νὰ εὐρω δουλειά· μὰ ἤμουν ἄ-
τυχος καὶ ἀντὶ νὰ κερδίσω, ἔχασα καὶ τὰ λίγα
χρήματα ποῦ εἶχα μαζὺ μου.

Ἡ φτώχεια καὶ ἡ κακὴ μου τύχη μ' ἔκαμαν νὰ
κλέψω καὶ μ' ἔβριζαν ἐς αὐτὴ τὴ μαύρη φυλακή. . .

— Πόσα χρόνια εἶσαι καταδικασμένος ; ἠρώ-
τησεν ἡ πενηθοροῦσα κυρία.

— Ἐπτὰ, κυρία, εἶπεν ὁ καταδικῶς καὶ τὴν
λέξιν συνώδευσε βαθῶς στεναγμῶς· καὶ εἶνε τώ-
ρα δύο μόλις χρόνια περασμένα.

Ἡ ὁμολογία αὕτη ἐφαίνετο ξεσχίζουσα τὴν
καρδίαν τοῦ δυστυχοῦς καὶ ἵνα μὴ ἐπὶ πλέον
παραινῆται ἀναξαινουσα τὰς ἠθικὰς αὐτοῦ
πληγὰς, ἡ κυρία ἔσπευσε νὰ θέσῃ ἐντὸς τῆς ὠ-
χρᾶς καὶ ὀστεώδους αὐτοῦ παλάμης τὰ δύο χρυ-
σᾶ νομίσματα, τῶν ὁποίων ἡ στίλβη ἀπὸ διε-
τίας δὲν εἶχε προσβάλλει τὸ ἡμιοσβεσμένον τοῦ
καταδικῶ ὄμμα.

Ἡτένισεν αὐτὰ μετ' ἐκπλήξεως καὶ τὰ ὠ-
χρά του χεῖλη ὑποτρέμοντα ἐπρόφερον ἐν ἡμιο-
σβεσμένον : « Εὐχαριστῶ ! ὁ Θεός. . . »

Αἱ δύο γυναῖκες ἀπευθύνασαι παραμυθητικούς
τινας λόγους εἰς τὴν ἀτυχῆ ἐκείνην ὑπάρξιν καὶ
διαβεβαίωσασαι ὅτι θὰ ἐπανήρχοντο ἐστράφη-

σαν ὅπως ἀναχωρήσωσιν ἐνῶ ὁ λιπόσαρκος, ἡ-
μίγυμνος καταδικῶς ὠδηγεῖτο ὀπίσω εἰς τὴν με-
μολυσμένην αὐτοῦ τρώγλην ἐντὸς τῆς ὁποίας ἂν
δὲν τὸν εὕρη ὁ σωματικὸς θάνατος θὰ τὸν κα-
ταβάλῃ ἴσως ὁ ἠθικός, διὰ τῆς ἀργίας καὶ τοῦ
κτηνώδους τούτου βίου τοῦ φονεύοντος τὰ ἀνθρώ-
πινότερα καὶ ἡμερώτερα αἰσθήματα καὶ ἐν τῇ
καρδίᾳ τοῦ καταδικῶ βαθέως ἴσως τεθαμμένα.

« Ἡ φτώχεια καὶ ἡ κακὴ μου τύχη μ' ἔκα-
μαν νὰ κλέψω. . . » Ἡ πρὸ ὀλίγου ὑπὸ τοῦ κα-
ταδικῶ προφερθεῖσα αὕτη φράσις ἡ πλήρης πα-
ραπόνου κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς τύχης,
ἀνεσκαλευε λεληθότως ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης
ἐν τῇ μνήμῃ τῆς νεάνιδος συγγενῆ τινα παρὰ-
στασιν ἀπὸ τοῦ κόσμου τῶν καταδικῶν.

Τὸ ἀθάνατον τοῦ Βίκτωρος Οὐγγῶ ἔργον καὶ
ἡ ὠχρὰ μορφή τοῦ Γιάννη-Ἀϊγιάννη προέβχλ-
λεν ὡς ἀμυδρῶς φωτιζομένη εἰκὼν πρὸ τῶν ὀμ-
μάτων αὐτῆς.

Καὶ τὴν εἰκόνα ταύτην ζωηρότεραν κατέ-
στησεν ὁ πένθιμος καὶ φοβερὸς τριγμῶς, ὃν ἀ-
φῆκεν ἡ βαρεῖα τῆς εἰρκτῆς θύρα κυλιόμενη ἐπὶ
τῶν στροφῶν τῆς ὀπισθεν τοῦ καταδικῶ.

Αἱ δύο γυναῖκες διήρχοντο ἤδη καὶ πάλιν
ἐν καταφανεστέρᾳ τὴν φορὰν ταύτην συγκινήσει
τὸν πρὸ τῆς εἰρκτῆς ὑποσκότεινον θλόν.

— Πόσον εὐεργετικὰ διὰ τοὺς δυστυχεῖς εἶνε
τὰ φιλανθρωπικὰ Σωματεῖα ! εἶπεν ἡ μελανει-
μοῦσα κυρία.

— Ἀληθῶς, ἀπήντησεν ἡ νεανίς.

Εἶνε ἡ *Ε.Λ.Π.Ι.Σ.* ἡ ἀναζωπυροῦσα τὰς ἠθικὰς
δυνάμεις, αἵτινες ὠχρῶσι καὶ θνήσκουσιν ἐντὸς
τῆς εἰρκτῆς ἢ τῆς ψυχρᾶς καὶ σκοτεινῆς καλύ-
θης τοῦ πτωχοῦ καὶ ἀσθενοῦς ἐργάτου. Ὁ τρο-
φοδοτῶν τὴν « *Ε.Λ.Π.Ι.Δ.Α.* » παρέχει εἰς τὴν πά-
σχουσαν ἀνθρωπότητα τὸ μέγιστον τῶν εὐεργη-
τημάτων, τὴν πρόληψιν τῆς ἐντελοῦς ἠθικῆς
καταπτώσεως, εἰς ἣν ἐνίοτε φέρει τὸ μυστήριον
τῆς πείνης καὶ ἡ σκληρὰ τῆς εἰμαρμένης χεῖρ.

Ἐξηκολούθησαν συνομιλοῦσαι ἐνῶ διέσχίζον
καὶ πάλιν ἀλλὰ κατ' ἀντίθετον τώρα διεύθυν-
σιν τὴν πρκαθλασσίαν ὁδόν, εἰς ἣν ὁ Λιψ ἀ-
γριώτερον μωκόμενος ἀνήγειρε πυκνότερα καὶ
ἀποτυφλωτικὰ κονιορτοῦ νέφη.

Ἄλλ' ἡ σκέψις τῆς νεάνιδος δραπέτις τῆς
συνομιλίας ἐπέτα ἐνίοτε μακρὰν εἰς τὴν ἐλευθε-
ραν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὰς ψυχρὰς τοῦ Βορρᾶ χώ-
ρας ἐνθα θερμότεραι αἱ τῶν ἀνθρώπων καρδίαι
ἀντικατέστησαν δι' ὑγιεινῶν, εὐρέων καὶ εὐαέ-
ρων οἰκοδομημάτων, ἐν οἷς τὸ πνεῦμα ἀναπτύσ-
σεται, ἡ καρδιά μορφοῦται καὶ ἡ χεῖρ τεχνικω-
τέρα πρὸς τὸ ἀρμονικὸν καθίσταται, τοὺς σι-
θηροφράκτους στενοὺς καὶ δυσώδεις τούτου κλω-
βούς ἐν οἷς βραδέως συντελεῖται ὁ σωματικὸς
καὶ ἠθικός θάνατος ἀντὶ νὰ διαλύωνται ἀπὸ τοῦ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

πνεύματος καὶ τῆς καρδίας εἰ μὲμολυμένοι ἐκείνοι ἄνθρωποι, οἵτινες ἐγέννησαν τὸ ἔγκλημα καὶ τὴν ἠθικὴν ἐξαχρείωσιν.

Καὶ ἡ μελανειμονοῦσα κυρία ὡσεὶ συνῆλθουσα τῆς νεανίδος τὴν σκέψιν στραφεῖσα πρὸς αὐτὴν προσέθηκε:

— Εὐτυχῶς δὲν θ' ἀποτίσῃ ὁ ταλαίπωρος τὸ ὑπόλοιπον τῆς ποινῆς του ἐντὸς τῆς οἰκτρᾶς αὐτῆς εἰρηκτῆς.

— Ναι, ἀπεκρίθη ἡ νεανίς, ἐπὶ τὸς ὀλίγου ἐλ-

πίσω νὰ ἐγκαινισθῶσι αἱ φιλάνθρωπότηται ὡφρονιστικαὶ φυλακαὶ τῆς πατρίδος μας αἱ κατὰ τὸν τελειότερον Εὐρωπαϊκὸν τύπον κατασκευασθεῖσαι.

Ὁ πολιτισμὸς ὁ ἀγώριστος οὕτως ἀνοδοιπόρη τῆς δικαιοσύνης εἰργάσθη καὶ εἰς τὴν πατρίδα μας ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου διὰ χειρὸς εὐγενοῦς καὶ σθεναρᾶς.

Ἄρτεμισία Ι. Λανδράκη

GRAND ATELIER PHOTOGRAPHIQUE
P. DIAMANDOPOULOS
PHOTOGRAPHE DE S. A. R. Le PRINCE GEORGE
ET
DE LA FAMILLE ROYALE DE GRÈCE

Sortes de papiers photographiques
dont on se sert dans l'atelier:

Papier citrate d'argent

- » à la Celloïdine de Dresde
- » platino-Bromure (inaltérable)
- » au gélatino - Bromure d'argent (inaltérable)

Et les différentes espèces de papiers destinés à l'agrandissement de portraits au naturel.

Appareils photographiques spéciaux pour les enfants.

Reproduction des portraits en couleur naturelle.

Rue Pottier No 57
La Canée (île de Crète)

ΓΝΗΣΙΟΙ ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΑΙ ΣΙΓΓΕΡ
Γ. Ναϊδολιγγερ

Διὰ ράπτας, ὑποδηματοποιῶς καὶ οἰκογενείας.

Αἱ μόναι παγκόσμιαι μηχαναί, βραβευθεῖσαι εἰς ἀπάσας τὰς Ἐκθέσεις, ἐσχάτως δὲ εἰς τὴν Ἐκθεσιν τῶν Παρισίων τοῦ 1900 διὰ χρυσοῦ μεταλλίου καὶ εἰς τὴν Διεθνῆ Ἐκθεσιν Κρήτης διὰ τοῦ μεγαλειτέρου βραβείου «Διπλώματος Τιμῆς».

Διὰ νὰ ἀπορῶγητε τὰς ἀπομιμήσεις ἀποκαθῆτε εἰς τὸ ἐν τῇ ὁδῷ Ποτιῆ Ὑποκατάστημα τῆς Ἐταιρείας ἐν Χανίοις, ἐνθα καὶ μόνον πωλοῦνται γνήσιοι ραπτομηχαναὶ Σίγγερ.

Πράκτωρ ὁ κ. Γεώργιος Χουλιόπουλος.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΝΟΜΙΚΗΣ",
ΛΟΥΚΑ Χ. ΒΕΡΓΙΑΝΙΤΟΥ
5— Ὁδὸς Ὀφθαλμιατροείου — 5
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἡ «Νομική» πλουτισμένη μὲ μεγάλην ποικιλίαν καλλιτεχνικῶν καὶ καινουργῶν στοιχείων καθαροτάτου καὶ βελήως ὀφθαλμοῦ, ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς, ἰσομέτρων καὶ ἐν γένει ἀρίστων ὑπὸ πάντων ἔποψιν, μὲ στοιχειοθέτας ἱκανοὺς καὶ πεπειραμένους καὶ μὲ πιστὴν ἀντάξιν τοῦ μεγάλου καὶ τελείου πιστηρίου αὐτῆς καὶ διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ ρέκτου καὶ δραστηρίου ἰδιοκτῆτου κ. Λουκᾶ Χ. Βεργίανιτου, ἡ ἐργασία τοῦ ὁποίου διακρίνεται διὰ τὸ εὐτυνεῖδητον, καλαίσθητον καὶ ταχύ, πλείστας δὲ ἀριθμοῦσα ἐκδόσεις βιβλίων ἐπιστημονικῶν, τῆς νεωτέρας φιλολογίας, περιοδικῶν, ἡμερολογίων κτλ. κτλ. εἶνε ἐν ἑκ τῶν καλητέρων Ἀθηναϊκῶν τυπογραφείων συνιστώμενον καὶ ὑφ' ἡμῶν ἐκθύμως.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

Ὁδὸς Ἐρμοῦ— Ἀθῆναι.

Πλοῦτος γραφικῆς ὕλης— Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτήριζα καλλιτεχνικὰ — Ἐργοστάσιον φακέλων τέλειον — Χίρτης τυπογραφικῆς λευκῆς καὶ ἐξωφύλλου παντὸς εἶδους καὶ ποιότητος.

Εὐθηνία, ταχύτης, ἀκρίβεια.

" ΔΙΓΔΗ "

Δεκαπενθήμερον περιοδικόν

Γραφεῖα ὁδὸς Βεργιζέρου 27

Ἐν Ἀθῆναις

Διευθύνται:

Κ. ΡΙΖΟΣ ΚΑΙ Γ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

ΕΛΙΞΗΡΙΟΝ ΚΑΙ ΟΔΟΝΤΟΚΟΝΙΣ

ΙΩΣΗΦ Μ. ΛΟΥΓΙΑΚΗ

Ὁδὸς Ποτιῆ — Ἐν Χανίοις.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ΑΦΙΕΡΩΘΕΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΤΑ ΤΟΝ ΠΡΙΝΚΙΠΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΑΤΟΝ ΑΡΜΟΣΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ
ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
Δ^ς ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Γραφεία «Σπινθήρος» εν Χαλέπα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

- ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ν. ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ
Ἡ πολλαπλῆ ψῆφος
- ΙΟΥΛΙΕΤΤΑΣ ΑΔΑΜ
Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Διευθύντριαν
τοῦ «Σπινθήρος» ἐν πρωτοτύπῳ καὶ
ἐν μεταφράσει.
- ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ
Πόνος (ποίημα).
- ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ
Τὰ δικαιώματα τῆς Γυναίκος (συνέ-
χεια ἐκ τοῦ Β'. Τεύχους).
- ΠΟΔΥΒΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
Χρυσὴ διαθήκη (ἀνέκδοτοι σκέψεις).
- Α... Ι... Λ...
Ἕλληνες Καλλιτέχναι ἐν Κρήτῃ.
- ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ, Κρητὸς ποιητοῦ
Τῆ δι Αἰκατερίνη Βερώνη (ποίημα).
- Κ. ΓΙΟΛΔΑΣΗ
Παρὰ τὴν Θάλασσαν.
- Η... Ε... Κ...
Ὀλίγα λέξεις.
- ΝΙΚ. Ι. ΚΥΠΑΡΙΣΣΗ
Ὁ Νίκος καὶ ἡ Μαριώ (ἔμμετρον
βουκολικὸν εἰδύλλιον).
- Α... Λ...
Σταμάτιος Κανελλῆς.
- Κ. Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ
Ἐλεμμοσύνη ἐξ ἔρωτος (διήγημα
ἀπὸ τὴν Ἰσπανικὴν ζώνη).
- ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΕΙΚΟΝΕΣ 2 — ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ Α'

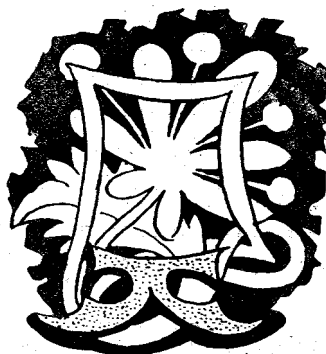
ΤΕΥΧΟΣ Δ'

Ἀπρίλιος — 1902

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Φρ. Χρ. 6

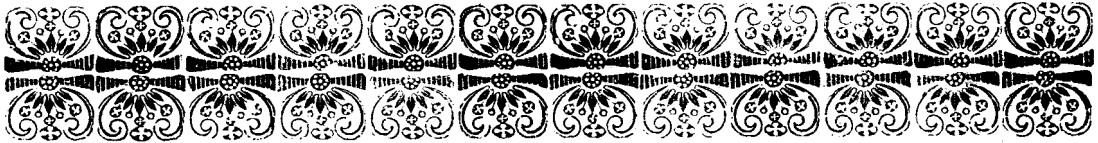
Ἄθος ἀπαράβατος
ἢ προπληρωμή.

Δ Η Λ Ω Σ Ι Σ

Παρακαλοῦνται, ὄσοι τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ καὶ ἐσωτερικῷ ἀξιοτίμων κυρίων συνδρομητῶν δὲν ἐπλήρωσαν εἰσέτι τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν τῶν, νὰ ἀποστείλωσιν αὐτὴν διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς εἰς τὴν Διευθύντριαν τοῦ «Σπινθῆρος» λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει ὅτι ὡς ὄρος ἀπαράβατος ἐτέθη ἐξ ἀρχῆς ἡ ἐτησία προπληρωμή.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Ὑπὸ τοῦ «Σπινθῆρος» ἀγγέλλονται βιβλία, ὧν ἀντίτυπον ἠθέλε σταλῆ τῇ Διευθύνσει.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Α. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ

Παιδαγωγικά Διηγήματα

Εἰκονογραφημένος τόμος πλήρης ἐκλεκτῆς ὕλης.

Τιμὴ δρ, 2.50

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ, Ἡπειρώτου

**Ἡ δύναμις τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν Ἡ-
πειρῷ καὶ τὰ δίκαια αὐτοῦ.**

Ἐνδιαφέρουσα ἐθνικὴ μελέτη.

Ν. ΔΕΛΑΚΟΒΙΑ

Η ΓΥΝΗ ΔΙΕΚΑΙΚΟΥΣΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Διάλεξις γενομένη ἐν τῷ Παρνασσῷ.

Ἐντυπος πωλεῖται ἀντὶ δραχμῆς.

Οὐμβέρτου Ἀνκαράνη :

**Ἱταλοελληνικὴ μέθοδος πρὸς ἐκμά-
θησιν τῆς Ἱταλικῆς γλώσσης.**

Πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλληνοπαίδων ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Συνιστωμένη ὑπὸ τῆς Ἀνωτέρας Διευθύνσεως τῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Π ω λ ε ῖ τ α ι

Ἐν Ἀθήναις εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας.

Ἐν Χανίοις παρὰ τῷ συγγραφεῖ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΛΕΟΝΑΡΔΟΥ δ. φ.

Ἐφόρου τοῦ Ἐπιγραφικοῦ Μουσείου

Ἡ Ὀλυμπία

Σπουδαία ἀρχαιολογικὴ μελέτη.

ΑΔΕΞ. Κ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Κοινωνικά Διηγήματα

Εἰς κομψὸν τομίδιον ἕκαστον ἀντὶ δραχμῆς.

Ἰωάννου Ν. Λανδράκη

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΜΕΓΑΛΟΝΗΣΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Φυσικὴ καὶ Πολιτικὴ μετὰ πολλῶν
ἱστορικῶν σημειώσεων

Εἰσηγμένη εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ σχο-
λεῖα τῆς Κρήτης

Ἀδεία τῆς ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδευ-
σεως Σεβ. Ἀνωτέρας Διευθύνσεως τῆς
Κρητικῆς Πολιτείας

Εὐρίσκεται καὶ πωλεῖται εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα
τῆς νήσου καὶ παρὰ τῷ συγγραφεῖ.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Διευθυντῆς Δ. Ι. Καλογερόπουλος

Μελέται φιλολογικαὶ καὶ καλλιτεχνικαί.

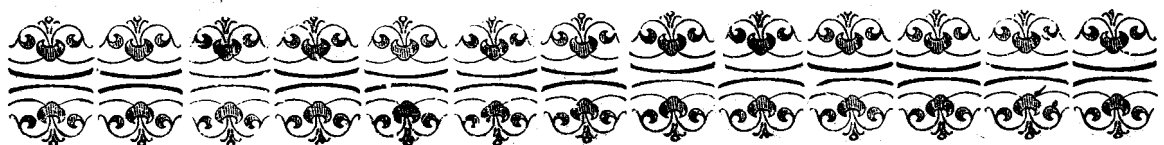
Εἰκόνες ἔργων Ἑλλήνων καὶ ξένων καλλι-
τεχνῶν.

Γραφεῖα: ὁδὸς Πινακῶν ἀριθ. 22α, ἐν
Ἀθήναις.

Συνδρομὴ ἐτησίαι δρ. 12.

“ΑΒΥΣΣΟΙ,,

Ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον προσεχῶς ἐκδίδει τὴν δευτέραν
αὐτοῦ ποιητικὴν συλλογὴν ὁ ποιητὴς κ. Μήτσος Πα-
πασπύρου.

Ἡ Διευθύντρια τοῦ «Σπινθῆρος» κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις διαμονὴν τῆς ἀπνύθουνε πρὸς τὴν Α. Β. Ὑψηλότητα τὸν Πρίγκιπα Γεώργιον τῆς Ἑλλάδος Ὑπατον Ἀρμοστήν ἐν Κρήτῃ ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ Αὐτοῦ ἑορτῇ τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα :

Ἐψηλότατον Πρίγκιπα Γεώργιον

Χανία.

Διευθυνδὶς «Σπινθῆρος» εὐχεται ἐγκαρδίως ἔτη πολλά.

Ἄρτεμιδία Λανδράκη.

Καὶ αὐθημερὸν ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς Α. Β. Ὑψηλότητος διὰ τῆς ἐξῆς τηλεγραφικῆς ἀπαντήσεως :

Ἄρτεμιδίαν Λανδράκη

Ἀθήνας.

Εὐχαριστῶ ἐγκαρδίως.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ἡ ΠΟΛΛΑΠΛῆ Ψῆφος

ΤΟ ἐν ἔτει 1893 ἀναθεωρηθὲν βελγικὸν σύνταγμα καθιεροῖ τὸ πολλαπλοῦν τῆς ψήφου. Πᾶς πολίτης Βέλγος, 25 ἐτῶν τοῦλάχιστον, ἔχει μίαν ψήφον, ἀλλ' οἱ ἔχοντες ἡλικίαν τοῦλάχιστον 35 ἐτῶν καὶ ὄντες οἰκογενειάρχαι, πληρώνοντες 5 φρ. τοῦλάχιστον ἄμεσον φόρον ἔχουσι δύο ψήφους, τρεῖς ψήφους ἔχουσιν οἱ ἔχοντες δίπλωμα ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως ἢ ἐνδεικτικὸν μέσης ἐκπαιδεύσεως ἀνωτέρας τάξεως. Κατὰ τὸ 1894 ὑπῆρχον 1,370,687 ἐκλογεῖς ἐν Βελγίῳ, ἐξ ὧν 853,628 εἶχον μίαν μόνον ψήφον, 293,678 δύο καὶ 223,381 τρεῖς (ἐκ τῆς ἐπισήμου annuaire statistique de la Belgique, τόμ. 25ος σ. 124). Ἡ πολλαπλῆ ψήφος (note plural) θεωρεῖται ἀντιδημοκρατικὴ καὶ ἐκ τούτου σοβαρὰ ταραχαὶ γίνονται ἐν Βελγίῳ, μεγάλης μερίδος τοῦ λαοῦ ζητούσης τὴν εἰσαγωγὴν τῆς καθολικῆς καὶ ἴσους ψηφοφορίας. «Τὸ ἴσον οὐ κατ' ἀξίαν ἀλλὰ κατ' ἀριθμὸν» κατ' Ἀριστοτέλιν χαρακτηρίζει τὰ δημοκρατικὰ πολιτεύματα.

Ἡ πολλαπλῆ ψήφος δὲν εἰσῆχθη ἐν Κρήτῃ. Ἡ Α. Υ. ὁ Πρίγκιψ Γεώργιος ἐξεφράσθη σχετικῶς πρὸς τὸ πολλαπλοῦν τῆς ψήφου οὕτως¹: «Ἡ Ὑψηλότης Του χωρὶς νὰ ὑποτιμᾷ τὰς κατὰ τοῦ συστήματος τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας ἀντιρροήσεις καὶ τὰς ἐλλείψεις αὐτοῦ καὶ χωρὶς

νὰ ἀποκλείῃ καθ' ὀλοκληρίαν τὴν ἀρχὴν τοῦ πολλαπλοῦ τῆς ψήφου, δὲν δύναται ἐπὶ τοῦ παρόντος ν' ἀναγνωρίσῃ ἄλλαν κατηγορίαν προσώπων δικαιουμένων εἰς διπλὴν ψήφον πλὴν τῶν ὑπερβάντων τὸ 40ὸν τῆς ἡλικίας των ἔτος καὶ ἐχόντων τρία τοῦλάχιστον τέκνα. Διότι οὗτοι ὑποτίθενται πλειότερον ἐνδιαφερόμενοι ὑπὲρ τῆς τάξεως καὶ εὐημερίας τοῦ τόπου, ἢ τις ἔσται εὐημερία καὶ τῶν ἰδίων τέκνων των, πλειότερα εἰς τὴν πατρίδα παρέχοντες καὶ ἀρκοῦσαν τοῦ βίου κεκτημένοι πείραν. Ταύτην μόνον τὴν ἐξαιρέσιν θὰ ἐδέχετο ἡ Α. Β. Υ. ὁ Πρίγκιψ, ἀποκρούων πᾶσαν ἄλλαν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὡς ἀσύμφορον. Πέραν τούτου ἡ διαίρεσις εἰς κατηγορίας δημιουργεῖ περισσότερα σκάνδαλα καὶ διαιρεῖ ἀνωφελῶς τὸν λαόν. Ἄλλως ἡ ἰδιότης τοῦ ἐγγάμου καὶ τελειοφοίτου τοῦ Γυμνασίου δὲν εἶναι ἐχέγγυον ἀσφαλίζον τὴν ὀρθοτέραν κρίσιν. Ὡσαύτως οἱ ἐν χρήμασιν ἄποροι ἀλλ' ἐν αἰσθήμασι πατριωτικοῖς διακρινόμενοι, δὲν νομίζει ἡ Ὑψηλότης Του ὅτι εἶναι κατώτεροι ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ συμφορωτέρου διὰ τὴν πολιτείαν ἀπὸ τοῦς εὐπορωτέρους». Αἱ ἐξαιρέσεις ἄς παρεδέχετο ἡ Α. Υ. ὁ Πρίγκιψ Γεώργιος εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἴσους ψηφοφορίας δικαιολογοῦνται εἰσὶ καὶ δίκαιαι καὶ δημοκρατικαὶ εἰσιν. «Ἀγανακτεῖ δ' οὐδεὶς καθ' ἡλικίαν ἀρχόμενος, οὐδὲ νομίζει εἶναι κρείττων, ἄλλως τε καὶ μέλλον ἀντιλαμβάνειν τοῦτον τὸν ἔρανον, ὅταν τύχῃ τῆς ἱκνουμένης ἡλικίας». (Ἀριστοτέλους, πολιτικῶν, β. VII κ. XIII, 3) Ἀφ' ἑτέρου οἱ ἔχοντες τέκνα δίκαιον νὰ ἔχωσι προ-

¹ Ἴδε Πρακτικὰ τῆς πρὸς παρασκευὴν ὀμοῦ πολιτεύματος δεκαεξαμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἐν Χανίοις 1901, σ. 40—41. Πρὸβλ. τὸ ἡμέτερον ἔργον, Τὸ Κρητικὸν Συνταγματικὸν δίκαιον, ἐν Ἀθήναις 1902 σ. 34.

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

νόμιά τινα, «οὐ γὰρ οἶόν τε ἴσοντι ἢ δίκαιον βουλευέσθαι οἱ ἂν μὴ καὶ παῖδας ἐκ τοῦ ὁμοίου παραβαλλόμενοι κινδυνεύωσιν». (Θουκυδίδου, β. Π κ. XLIV.)

Τὸ ἄρθρ. 46 τοῦ σχεδίου τοῦ κρητικῆς πολιτεύματος ὡς ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπείας πρὸς παρασκευὴν σχεδίου πολιτεύματος, περιεῖχε τὰς προτάσεις τοῦ Πρίγκιπος. Τὸ Σύνταγμα ὁμῶς τῆς Κρη-

τικῆς Πολιτείας δὲν περιέχει τὸ πλῆθος τῆς ψήφου. Τὸ ἄρθρ. 41 τοῦ Συντάγματος καθιεροῖ μόνον τὸ ἐνιαῖον τῆς ψήφου καὶ τὴν ἀντιπροσωπεῖαν τῶν μειονοψηφῶν. Ἡ ψήφος ἐν Κρήτῃ εἶναι καθολικὴ, ἄμεσος καὶ ἴση ἄνευ ἐξαιρέσεως.

Νικόλαος Ν. Σαρίπολος

Ἐφημερίδα τοῦ Συνταγματικῆς Δικαίου
ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

ΙΟΥΛΙΕΤΤΑ ΑΔΑΜ

Σεμνυνόμεναι ἐπὶ τῇ μεγάλῃ τιμῇ, ἣν ἡ παγκοσμίου φήμης Γαλλὶς δημοσιογράφος καὶ συγγραφεὺς Κ^α Ἰουλιέττα Ἀδάμ παρέσχεν ἡμῖν δι' ἐπιστολῆς τῆς, ἐν ἣ ἔκτιθενται αἱ περὶ γυναικῶν ἰδέαι τῆς καὶ ἐκφράζονται τὰ ὑπὲρ τῶν Κρητῶν ζωηρῶς συμπληθῆ αὐτῆς αἰσθήματα, δημοσιεύομεν αὐτὴν σήμερον παρέχουσαι ἀληθῆς ἐντύπωμα εἰς τοὺς ἀξιολύτους ἀναγνώστας καὶ ἀναγνωστρίαις τοῦ «**Σπινθῆρος**», αἵτινες καὶ μεγάλως δύνανται νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τῶν σοφῶν πορισμάτων τῆς διασήμου Γαλάτιδος.

Ἡ ἐνθουσιώδης πατριώτις καὶ περιφανὴς συγγραφεὺς εὐχεται δι' ἡμῶν ἐγκαρδίως εἰς τὰς Κρήσας, ὅπως ταχέως ἀνέλθωσιν εἰς ὑψηλότερον στῶμα πνευματικῆς ἀναπτύξεως, ἵνα συμπληροῦσαι ἐν τῇ κοινῇ τὰς ἠθικὰς (facultés) τοῦ ἀνδρὸς δυνάμεις, συντελέσωσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν «τελείου κοινωνικοῦ προσώπου». Ἐμμεθὰ πολὺ εὐτυχεῖς ὅτι αἱ ἐκ μικρᾶς κοινωνικῆς πείρας σχηματισθεῖσαι ἰδέαι ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου συμφωνοῦσι πληρέστατα πρὸς τὰς σοφὰς ἰδέαις τῆς τιμώσης τὸ γυναικεῖον φύλον Κ^α Ἰουλιέττας Ἀδάμ.

Ἡ ἐξίσωσις τῶν δύο φύλων, ἣν ἀγωνίζονται νὰ ἀποκτήσωσιν αἱ ἐπιζητοῦσαι καὶ τὴν πολιτικὴν τῆς γυναικῶς χειραφεσίαν, εἶνε πλάγην ἄγουσα εἰς δυσάρεστα διὰ τὴν γυναῖκα ἀποτελέσματα, ἐνῶ ἐξ ἀντιθέτου ἡ πνευματικὴ τῆς γυναικῶς ἀνάπτυξις καὶ ἡ ἐν τῇ κοινῇ εὐγενῆς αὐτῆς δραῖσις δύνανται νὰ ἔχωσιν εὐχάριστον διὰ τὴν γυναῖκα καὶ εὐεργετικὸν διὰ τὰς κοινωνίας ἀποτέλεσμα, τὸν σχηματισμὸν ἑνὸς τελείου κοινωνικοῦ προσώπου.

Δημοσιεύουσαι τὴν ἐπιστολὴν τῆς Κ^α Ἀδάμ, ὀφείλομεν νὰ γνωρίσωμεν εἰς τὰς ἐν Κρήτῃ ἀναγνωστρίαις ἡμῶν τὴν ἔξοχον κοινωνικὴν θέσιν, ἣν καὶ ὡς Δ^{ις} Ἰουλιέττα Λαμπέρ καὶ ὡς Κ^α Ἰουλιέττα Ἀδάμ σύζυγος γεροῦσιαστοῦ κατέκτησεν ἐν Παρισίοις διὰ τοῦ ἐμβροῦθός πνεύματος καὶ τῆς εὐρείας αὐτῆς μορφώσεως. Τὸ μέγαρον τῆς Κ^α Ἀδάμ κατέστη τὸ ἐντυπώσιον τῶν περιφανεστέρων λογίων καὶ καλλιτεχνῶν τῶν Παρισίων. Κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτῆς συνηγνῶντο πάν-

τες οἱ ἐπίλεκτοι τῆς δημοκρατικῆς μερίδος, μετὰ τῶν ὁποίων ὁ Jules Favre, ὁ Jules Grévy, ὁ Jules Simon καὶ ὁ Γαμβέττας οὐσκεπτόμενοι ὑπὸ τὸ ἐπίχαρι τῆς σοφῆς Γαλάτιδος οκῆπρον περὶ τῆς πώσεως τῆς Ἀυτοκρατορίας καὶ τῆς ἰδρύσεως τοῦ σημερινοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. Κατὰ τὴν 4ην Σεπτεμβρίου, ὅτε ἡ Ἀυτοκράτειρα Εὐγενία ἐφυγαδεύθη εἰς Βέλγιον, τοσαύτη ἐπῆρξεν ἡ δύναμις τῆς Κ^α Ἀδάμ, ὥστε μία λέξις τῆς ἴσχυεν ὡς νόμος παρὰ τοῖς ἐπουροῖς τῆς Δημοκρατίας.

Ἡ Κ^α Ἰουλιέττα Ἀδάμ ἀμιλλᾶται πρὸς τοὺς διασημοτέρους ἀρχαιοδίφας τῶν φιλοσοφικῶν ἔργων τῶν προγόνων μας καὶ διακρίνεται διὰ τὰ εἰς ἄκρον συμπληθῆ αὐτῆς αἰσθήματα ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, οὕτως τὰ συμφέροντα θερμῶς ὑπερασπίζει διὰ τοῦ σθεναροῦ καλάμου τῆς. Ἡ Ἑλληνικὴ φύσις καὶ ἡ Ἑλληνικὴ καρδιά ἐπῆρξαν ἐν τῶν προσφιλεστέρων θεμάτων, ἅτινα ἐπραγματεύθη μετὰ τοῦ μεγαλειότερου πάθους, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἔκφρασιν.

Paris 18 Mars 1902.

MADemoiselle,

Quoique je sois encore dans le midi je vous envoie mon adresse à Paris où je vais rentrer avant peu.

J'approuve avec tous mes vœux l'œuvre patriotique que vous avez entreprise et qui aidera à élever le niveau intellectuel et moral des femmes Crétoises; c'est ajouter à la valeur certaine de votre pays. Je considère que l'égalité des sexes est une erreur, mais que l'équivalence des facultés de l'homme et de la femme contribuant dans leurs dissemblances complémentaires à former la « personne sociale parfaite » est le but que le 20ème siècle doit poursuivre.

J'aime la Crète, Mademoiselle. Depuis que j'ai le cœur ouvert aux nobles causes j'ai souffert et espéré avec la Crète comme avec tous les

ΠΑΡΙΣΙΟΙ, 18 Μαρτίου 1902

Juliette Adam

peuples héroïques qui se sont honorés et illustrés en poursuivant le but sacré de l'indépendance.

Je fais des vœux pour voir avant peu la Grèce présente et l'immortelle du passé retrouver en son sein sa fille la plus fière et la plus vaillante.

Que les femmes de Crète deviennent d'intelligentes Grecques—Crétoises et qu'elles apportent à la patrie mère la richesse de leur développement progressif qui assurera mieux et plus encore celui de leur fils.

Agréez, Mademoiselle, l'assurance de ma sympathie

JULIETTE ADAM

P. S. Savez-vous Mademoiselle que le roman que j'ai fait avec le plus de passion avait pour Héroïne une Crétoise et son titre est : Grecque.

Δεσποινίς,

Καίτοι εύρισκομαι ακόμη εις την μεσημβρινήν Γαλλίαν, οὗς ἀποστέλλω τὴν εἰς Παρισίους δι-εύθυνσίν μου, ἔνθα θέλω ἐπανακάμψαι ἐντὸς ὀλίγου.

Ἐπιδοκιμάζω μὲ τὰς θερμότερας εὐχάς μου τὸ πατριωτικὸν ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀνελάβετε καὶ τὸ ὁποῖον θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ ἐπιπέδου τῆς Κρησοῦς γυναικὸς καὶ θέλει ἐπανέξῃ τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τῆς πατρίδος σας. Φρονῶ ὅτι ἡ ἰσοότης τῶν δύο φύλων εἶνε πλάνη, ἀλλ' ὅτι ἡ ἰσοοσιαθμισις τῶν πνευματικῶν δυνάμεων τοῦ τε ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς, συντελοῦσα ἐν τῇ συμπληρωματικῇ τῶν δυνάμεων τούτων ἀνισότητι εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ: «τελείου κοινωνικοῦ προσώπου», εἶνε ὁ σκοπὸς τὸν ὁποῖον ὀφείλει νὰ ἐπιδιώξῃ ὁ 20ὸς αἰὼν.

Ἀγαπῶ τὴν Κρήτην, Δεσποινίς. Ἀφότου δὲ ἔχω ἀνοικτὴν τὴν καρδίαν εἰς τὰ εὐγενῆ δίκαια, υπέφερα καὶ ἠλπισα μετὰ τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ μετὰ πάντων τῶν ἡρωϊκῶν λαῶν, οὕτως ἐτιμῆθησαν καὶ ἐδοξάσθησαν ἐπιδιώκοντες τὸν ἱερὸν σκοπὸν τῆς ἀνεξαρτησίας.

Εὐχομαι νὰ ἴδω ἐντὸς ὀλίγου τὴν σύγχρονον Ἑλλάδα καὶ τὴν ἀθάνατον Ἑλλάδα τοῦ παρελθόντος ἐπανενδύκουσαν εἰς τοὺς κόλπους τῆς τὴν μᾶλλον ὑπερήφανον καὶ ἀνδρείαν τῶν θυγατέρων τῆς.

Εἶθε αἱ Κρησοὶ νὰ καταστῶσιν εὐφρεῖς Ἑλληγνίδες—Κρησοὶ καὶ νὰ παρέσχωσιν εἰς τὴν μητέρα πατρίδα τὸν πλοῦτον τῆς ὀλονέν προοδευούσης πνευματικῆς αὐτῶν ἀναπτύξεως, ἥτις θὰ ἐπιβεβαιώσῃ ἐπὶ μᾶλλον τὴν ἀνάπτυξιν τῶν τέκνων τῶν.

Δέξασθε, Δεσποινίς, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς συμπαθείας μου

Ἰουλιέττα Ἀδάμ.

Υ. Γ. Γνωρίζετε βεβαίως, Δεσποινίς, ὅτι τὸ μυθιστόρημα τὸ ὁποῖον ὀνήγραφα μετὰ τοῦ ζωηροτέρου αἰσθήματος εἶχε ὡς ἡρωίδα Κρησοῦσαν καὶ ὁ τίτλος του εἶνε: Ἑλληγνίς.

Π Ο Ν Ο Σ

Ἄ πόνος του βαθύς, ἀλλ' ἡ χαρὰ
βαθύτερη ἀπὸ τὸν πόνο.

Ἄ πόνος λέει: «Πέρι καὶ τελειώνει!»
Ἄλλ' ἡ χαρὰ θέλει τὰ αἰώνια...
(Λόγοι ἑνὸς φιλοσόφου)

Πόνος, πόνος

Τὸ βαθύκλωνο τὸ δέντρο ποῦ μὲ ἰσκιώνει,

Καὶ τὸ δέντρο ποῦ μὲ τρέφει,

Καὶ τὸ δέντρο ποῦ ἀκουμπῶ.

Μιὰ γιὰ πάντα

Κάτον ἀπὸ τὸν ἴσκιον τὸ βαρὺ του

Θ' ἀποκοιμηθῶ.

Χάνεται στὰ ὕψη ἀγγάρτια μου

Ἡ ὀλόρωτη κορφή!

Ἀπὸ κεῖ ἀπάνω γύρω ὀλόγυρα

Τῆς γαρῆς ξανάγονται οἱ βαθύτεροι
Οὐρανοί.

Τὸ γνωρίζω,

Καὶ τὸ λαχταρίζω·

Βῆμα ἐγὼ δὲν ἔχω, μήτε γτέρωμα

Γιὰ κεῖ!

Κωστῆς Παλαμᾶς.

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

ΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΑΝΑΚΗΡΥΞΕΩΣ ΤΟΥΤΩΝ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΣΑΙ ΩΦΕΛΕΙΑΙ

(Συνέχεια)

Β'. Ἐν τῇ Πολιτείᾳ.

Ἐπιλαμβανόμεναι τοῦ ζητήματος τῶν δικαιωμάτων τῆς γυναικὸς ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἦτοι τῆς πολιτικῆς αὐτῆς χειραφετήσεως, θέλομεν ἐπισκοπήσει πρῶτον τὰς κατακτήσεις τοῦ ζητήματος τούτου ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν λαῶν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, πολλὰς τῶν πληροφοριῶν ἡμῶν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἀρνούμεναι ἐκ τῆς διαλέξεως τοῦ κ. Ν. Δελακοβία «Ἡ γυνὴ διεκδικούσα πολιτικὰ δικαιώματα», ἣν ἐντυπον εἰδηροσήθη νὰ ἀποσιεῖται εἰς ἡμᾶς πρὸ τινος ὁ γράφας.

Τῆς ἐπισκοπήσεως ταύτης ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς Γαλλίας ἐν ἣ, ὅπως τὰ τεχνουργήματα, οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα μεγάλως ἀπελειπύνθη.

Τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας καὶ ἰσότητος γεννηθὲν ἐν Ἀμερικῇ συνώδεσε τὸν Γαλλικὸν στρατὸν ἐπανερχόμενον τῷ 1783 ἐξ Ἀμερικῆς, ἐνθα εἶχε πολεμήσει ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ. Μετ' ὀλίγον ὁ πόθος τῆς ἐλευθερίας καὶ ἰσότητος γενικευθεὶς ἐν Γαλλίᾳ διήγειρεν εἰς ἐπανάστασιν τὸν καταπιεζόμενον λαὸν (1789), κατέλυσε τὴν βασιλείαν καὶ ἀνεκήρυξε τὸ: liberté, égalité, fraternité.

Ἀποκαταστάσεως τῆς τάξεως πολλὰ ἐγένοντο συζητήσεις περὶ τῶν συμφῶν τῷ ἀνθρώπῳ δικαιωμάτων καί, ὡς εἰκός, ἐτέθη ἐπὶ τάπητος καὶ τὸ ζήτημα τῆς γυναικὸς ὡς πολιτικός. Ἡ Olympe de Gouges ὑπεστήριξε πρώτη τὰ γυναικεία δικαιώματα ἐνώπιον τοῦ Δήμου τῶν Παρισίων συνοψίσασα ταῦτα εἰς 17 ἄρθρα, αὐτὰ ὑπεστήριξε διὰ τῶν ἐξῆς βαρυσημάτων λόγων: «Ἐὰν ἡ γυνὴ ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ ἀνέλθῃ ἐπὶ τοῦ ἰκρίωματος, ἔχει ὡσαύτως τὸ δικαίωμα νὰ ἀνέλθῃ καὶ ἐπὶ τοῦ βήματος».

Τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφίζειν ἀνεγράφετο τότε μεταξὺ τῶν συμφῶν τοῦ ἀνθρώπου δικαιῶν καὶ τοῦ φυσικοῦ τούτου γυναικείου δικαιώματος τὴν ὑπεράσπισιν μεταξὺ πολλῶν ἄλλων, οἵτινες δὲν ἐδίωσαν νὰ κηρύξωσιν ἑαυτοὺς διὰ τε τοῦ λόγον καὶ τῆς γραφίδος ἐνθουσιώδεις ὑπερμάχους τῆς πολιτικῆς τῆς γυναικὸς ἐλευθερίας, ἀνέλαβεν αὐτὴν ἔρρωμένως καὶ ὁ ἐν Ribemont τῆς Γαλλίας γεννηθεὶς μέγας φιλόσοφος, μαθηματικὸς καὶ πολιτικὸς συγγραφεὺς Condorcet, ὅστις ἐπίστευε τὴν ἀνθρωπότητα ἐπιδεκτικὴν ἀπεριορίστου προόδου.

Ἀξιωμακίονος εἶνε καὶ ἡ ἀπάντησις, τὴν ὁποίαν ἡ χήρα αὐτοῦ ἔδωκεν εἰς τὸν Μέγαν Ναπολέοντα λέγοντα εἰς αὐτὴν ὅτι δὲν ἀρέσκειται νὰ βλέπῃ τὰς γυναῖκας ἀναμιγνυόμενας εἰς τὴν πο-

λιτικῇ. «Στρατηγέ,» εἶπεν ἐκείνη, «εἰς τόπον ὅπου κόπτουν κεφάλια εἶνε φυσικὸν αἱ γυναῖκες, ὡς μητέρες, νὰ γνωρίζουν τὸ διατί».

Πλὴν τοῦ Condorcet καὶ ὁ Ἐδουάρδος Laboulaye ὑπῆρξεν ἐνθερμος συνήγορος ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν τῆς γυναικὸς δικαιωμάτων. Ἐν τινι συγγράμματι αὐτοῦ χαρακτηρίζει σατυρικώτατα τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐπεροχίην. Τὴν περικοπήν ἐκείνην παραθέτομεν ὅπως ἔχει: «Est ce que la femme est incapable de s'occuper d'affaires? Il est singulier qu'on puisse soutenir une pareille thèse lorsqu'on a vu à la campagne la fermière une veuve quelquefois, faisant marcher quinze, vingt garçons de labour, envoyant les uns à l'écurie, les autres aux champs, conduisant tous. Eh, bien le jours du suffrage le pâtre qui conduit les chèvres va voter la fermière ne vote pas Pourquoi? Parcequ'elle n'a pas de barbe! Je ne vois pas d'autre raison que celle-là». Ἐκπλήροσαι ὁ Laboulaye πῶς ἡ μὲν ἐκμισθώτρια κτημάτων ἡ ἔχουσα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς δεκαπέντε ἢ καὶ εἴκοσι νεανίας ἐργάτας καὶ καθοδηγοῦσα αὐτοὺς ἐν τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν σταύλων, τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν κτημάτων τῆς ἐν γένει νὰ στερεῖται ψήφου, ἐνῶ οἱ ἐργάται αὐτῆς, οἱ ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθημερινοῦ ἔργου τῶν ὑπ' αὐτῆς διεκτιμώμενοι καὶ καθοδηγούμενοι, ἀφίνοντες τὸν ἀγρὸν νὰ μεταβαίνωσιν ὅπως ψηφίσωσι τὸν δυνάμενον νὰ διεκτιμῶν ἐν εὐρύτερῳ ἢ στενοτέρῳ κίκλῳ τὰ κοινὰ συμφέροντα. Τὴν τοιαύτην ἐπεροχίην τοῦ ἀνδρὸς, ὡς μὴ δικαιολογημένην ἄλλως, ἀποδίδει σατυρίζων ὁ μέγας νομοδιδάσκαλος εἰς μίαν ἑλληνην παρὰ τῇ γυναικί... τὴν ἑλληνην γενειάδος!

Ἐκτὸς τούτων καὶ ἄλλοι ὑπερμάχησαν τῶν πολιτικῶν τῆς γυναικὸς δικαιωμάτων. Ὁ Βίκτωρ Οὐγγώ, ὁ Ἰούλιος Φάβρ περιφανῆς πολιτικὸς ἀνὴρ, καὶ ὁ Δουμᾶς νιός, ὅστις λέγει: «Φοίτω ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι μία ἡρώϊς τῆς Γαλλίας, ἡ Jean d'Arc, δὲν δύναται νὰ δώσῃ ψήφον δι' ἐκλογὴν δημοτικοῦ συμβούλου, καθ' ὃν χρόνον τὸ δικαίωμα τοῦτο κέκτηται ὁ ἀμαθής, ἀκτῆμων καὶ ἡλίθιος θυρωρός μου».

Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν μακρῶν ὑπὲρ τοῦ ζητήματος τούτου ἐν Γαλλίᾳ ἀγῶνων εἶνε διὰ τὰς γυναῖκας τῆς Γαλλίας ἀπολαύουσιν ἤδη τοῦ δικαιώματος νὰ ἐκλέγωσι καὶ νὰ ἐκλέγονται εἰς τὰ συμβούλια, αὐτὰ λύουσι τὰς μεταξὺ ἐργοστασιαρχῶν καὶ ἐρ-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

γατών αναγνωόμενας διαφοράς, γὰ ἐκλέγωσι μετὰ τῶν ἀνδρῶν τοὺς δικαστὰς τῶν ἐμποροδικείων, γὰ ἐκλέγωσι καὶ γὰ ἐκλέγονται ὡς μέλη τῶν νομαρχιακῶν ἐκπαιδευτικῶν συμβουλίων, τῷ ἀνωτάτου συμβουλίου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ ἀνωτάτου ἐργατικῆς συμβουλίου (Conseil supérieur du travail.) Ἐκεῖνο, ἐπεὶ οὐ ἀγωνίζονται εἰσέτι ἐν Γαλλίᾳ αἱ γυναῖκες καὶ πολλοὶ ἐπιφανεῖς ἄνδρες, εἶνε ἡ ἀπόκτησις τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου κατὰ τὰς δημοτίας ἐκλογάς. Τὸ γυναικίον ζήτημα περιβάλλεται ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ πολλῆς σπουδαιότητος, ἀποτελοῦν ἀκόμη καὶ θέμα διδασκαλίας εἰς τὸ ἀνώτατον ἐκπαιδευτικὸν ἴδρυμα «College de France». Ἐν Παρισίοις ἐγένοντο τῷ 1900 τρία διεθνή συνέδρια ἐπὶ τῶν γυναικείων ἔργων καὶ δικαιωμάτων. Τούτων μετέσχεν ὡς γραμματεὺς ἡ διευθύντρια τοῦ Παρισίου γυναικείου φύλλου «Σφενδόνη» Κ^α Durond.

Ἀγωνίζονται καὶ θὰ ἀγωνίζονται ἐπὶ μακρὸν ἴσως ἀκόμη ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς τῶν γυναικῶν χειραφετήσεως, ἀλλ' αἱ προσπάθειαι τῶν δὲν κατακτώσιν εὐρὸν ἔδαφος ἐν Γαλλίᾳ.

Ἡδὴ ὡς ἐξετάσωμεν τὴν θέσιν τοῦ ζητήματος ἐν Ἀγγλίᾳ.

Πρῶτος ὁ Ἀγγλος Θωμᾶς Μόαρ ἤγειρε φωνὴν ὑπὲρ τῶν γυναικείων δικαιωμάτων τῷ 1516· τῷ δὲ 1832 ἡ Κ^α Μαίρν Σμιθ de Sttamore ἐπέβαλεν εἰς τὴν Βουλὴν ἀναφορὰν, δι' ἧς ἐξήτει ἐπέκτασιν τοῦ ἐκλογικῆς δικαιώματος καὶ εἰς τὰς γυναῖκας. Τῷ 1867 ὁ Ἀγγλος John Stuart Mill ἐπέβαλε πρότασιν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων, δι' ἧς ἐξήτει ἀναγνώρισιν τοῦ ἐκλογικῆς δικαιώματος καὶ εἰς ἐκείνας τῶν γυναικῶν αἰτινες κέκτηνται τοὺς διὰ τοὺς ἄρρενας ἐκλογεῖς ὅρους. Τοσαῦτα ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα μετεχειρίσθη ὁ Mill ὑποστηρίζων τὰς δοξασίας του ὥστε 83 βουλευταὶ ἐπήφισαν παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς προτάσεως, μεταξὺ τῶν ὁποίων τινὲς ῥητῶς εἶχον δηλώσει πρὸ τῆς ἀγορεύσεώς του, ὅτι θὰ κατεψήφισον αὐτήν.

Ὁ Mill εἰς τὰ συγγράμματά του δυσχερίζεται, ὅτι ἡ γυνὴ ἀδικεῖται μὴ μετέχουσα τοῦ νομοθετικῆς δικαιώματος, ἐνῶ ὡς ἀσθενεστέρα τοῦ ἀνδρὸς ἐξαρτᾶ πᾶσαν τὴν ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων της ἀπὸ τοῦ νόμου τὸν ὁποῖον αὐτὴ δὲν νομοθετεῖ, ἐπικροτεῖ δὲ ἰσχυρισμοὺς ἄλλων ὅτι δηλ. ἡ γυνὴ πληρώνει φόρους, ἀλλὰ δὲν ψηφίζει, δικάζεται ἀλλὰ δὲν δικάζει καὶ ὅτι μετέχει πάντων τῶν βαρῶν τῆς πολιτείας, χωρὶς ὅμως γὰ δικαιῶται γὰ λαμβάνη θέσεις δημοσίας, ὅπερ τὰ μέγιστα τυγχάνει ἄτοπον καὶ ἄδικον.

Τὰς δοξασίας ταύτας τοῦ Mill ἕτεροι Ἀγγλοβουλευταὶ ὑποστήριξαν βραδύτερον, ὑποβάλλοντες κατ' ἔτος προτάσεις εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων ἀπὸ τοῦ 1870—1879, ἀπορριπτομένης μὲν πάντοτε, ἀλλὰ δι' ὄλονεν ἐλαττωμένης πλειο-

ψηφίας τῶν ἐναντία φρονούντων, οὕτως ὥστε ἡ κατὰ τὸ 1883 ὑποβληθεῖσα καὶ πάλιν πρότασις ἀπερρίχθη διὰ μειοψηφίας 16 μόνον ψήφων. Τέλος ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων κατὰ τὸ 1897 παρέσχεν εἰς τὰς γυναῖκας τὸ ἐκλογικὸν δικαίωμα· ἀλλ' ἡ ἀπόφασις αὕτη ἠκρωθῆθη πάραυτα ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Λόρδων.

Κατὰ ταῦτα ἐλάχιστα ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου καταρθώθησαν μέχρι τοῦδε ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐνῶ ἐν ταῖς Ἀγγλικαῖς ἀποικίαις αἱ γυναῖκες ἀπέκτησαν περισσότερα πολιτικὰ δικαιώματα ἢ αἱ ἐν τῇ μητροπόλει διαμένουσαι.

Ἐν Γερμανίᾳ εἰς τινὰ μόνον τῆς Πρωσίας διαμερίσματα αἱ χῆραι καὶ ἄγαμοι δικαιοῦνται γὰ ψηφίζωσι κατὰ τὰς δημοτικὰς καὶ κοινοτικὰς ἐκλογάς, εἰς δὲ τὴν λοιπὴν Αὐτοκρατορίαν κοινωτική μόνον ἐλευθερία ἐπιτεύχθη, μολονότι πολλὰ πρόσωπα περὶ τῆς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἀτέλαβον τὸν ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τῆς γυναικὸς ἀγῶνα.

Ἐν Αὐστρίᾳ αἱ μὲν ἔγγαμοι ἀσκοῦσι τὸ ἐκλογικὸν δικαίωμα τῶν διὰ τῶν συζύγων, ὡς νομίμων αὐτῶν ἀντιπροσώπων, ὅπως καὶ αἱ ἐν Γερμανίᾳ, αἱ δὲ χῆραι καὶ ἄγαμοι δι' εἰδικῶν ἀντιπροσώπων, ἐκτὸς τῶν γαιοκτημόνων αἰτινες δικαιοῦνται καὶ αὐτοπροσώπως γὰ ψηφίζωσι. Ἀλλὰ τὸ δικαίωμα αὐτῶν συνδέεται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐχὶ μὲ τὸ πρόσωπον ἀλλὰ μὲ τὴν κυριότητα. Ἴδον τὸ ἰσχύον δίκαιον: Ἀνθρώπε, εἶσαι μὴδὲν ἐφ' ὅσον δὲν ἔχεις χρῆμα καὶ ἰδιοκτησίαν. Παιδεύσεις, εὐφροσύνη, ἰκανότης εἶνε πράγματα πάρεργα, τὰ ὁποῖα σπανίως ἔχουσιν ἀξίαν τινά! Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι ἡ λογικὴ αὕτη ἐφαρμόζεται προκειμένον περὶ τῆς γυναικὸς μόνον.

Ἐν τῇ Βελγικῇ Βουλῇ οὐδεὶς ὑπὲρ τῶν γυναικῶν νόμος ἐψηφίσθη· τὸ ἐν αὐτῇ ὅμως ἀντιπολιτευόμενον κόμμα τῶν σοσιαλιστῶν ἀνέγραψεν ἤδη εἰς τὸ πρόγραμμά του τὴν πολιτικὴν ἰσότητα τῶν δύο φύλων· ὁ δὲ Βέλγος ὑπουργὸς Nyssens εἶπε κατὰ τινὰ συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τοῦ 1895: «Ἐὰν αἱ γυναῖκες ἀποκτήσωσι δικαιώματα, ὅπερ ὀλοφύχως εὐχομαι, αὕτη θὰ γείνη ἡ θερμότερα καὶ εἰλικρινεστέρα ὑπέρομαχος τῆς οἰκογενείας ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐκ ταύτης θὰ ἀποκτήσωμεν τὴν χριστιανικὴν οἰκογένειαν, ἀφ' ἧς ἐξαρτᾶται ἡ ἰσχὺς καὶ ἡ δόξα τῆς πατρίδος μας».

Εἰς τὴν Ἑλβετίαν αἱ γυναῖκες αἱ κέκτημεναι τοὺς παρὰ τῶν ἀρρένων ἐκλογεῶν ἀπαιτουμένους ὅρους συμμετέχουσι τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν. Ἀξία πολλῆς προσοχῆς τυγχάνει ἡ ὑπὸ τῆς δημοσπονδιακῆς ἐπιτροπείας πρόσκλησις δύο γυναικῶν — ἐκλεγειῶν ὑπὸ γυναικῶν — ὅπως συμμετάσχουσι τῆς ἐπεξεργασίας τοῦ ἀστικοῦ κώδικος.

Εἰς τὴν Δανίαν ὡς καὶ εἰς τὴν Σουηδίαν καὶ Νορβηγίαν ἀρκετὰ πολιτικὰ δικαιώματα παρεχωρήθησαν ἤδη εἰς τὰς γυναῖκας, ἀλλ' εἰς τὴν Ἰταλίαν οὐδὲν μέχρι τοῦδε διάβημα πρὸς πολι-

τικήν χειραφέτησιν τῆς γυναικός ἐστέρθη ὑπὸ ἐπιτυχίας, καίτοι πολλοὶ ἐξέχοντες ἐπίτακτις προέτειναν καὶ θερμῶς ἐπιστήριξαν αὐτὴν ἐν τῇ Ἱταλικῇ Βουλῇ.

Καὶ καταλήγομεν εἰς τὴν ἐξόχως φιλελεύθερον καὶ φιλοπρόσδοκον Ἀμερικανὴν. Ἐν αὐτῇ ἡ πρόδηλος ἀνιούσῃ τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τῶν δύο φύλων προὐκάλεσεν εἰς τὰς πεφωτισμένας κοινωνικὰς τάξεις τῶν Ἀμερικανῶν τὸν πόθον τοῦ νὰ διεκδικήσῃσι τὸ δίκαιον τῶν γυναικῶν ἐν τῇ πολιτικῇ. Ἀλλὰ καὶ ἡ γυναικεία δεξιότης ἐν Ἀμερικῇ ἐπέδειξεν ἀληθῆ θαύματα. Τὸ ἐν Σικάγῳ διεθνὲς γυναικῆον συνέδριον, καθ' ὃ ἡ λογία διευθύντρια τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν» ἡμετέρα δὲ πολίτιμος σινοργάτις Κυρία Καλλιρόη Παρρὶν ἀντεπροσώπενσε τὰς Ἑλληνίδας, συνεκέντρωσε 30,000 γυναῖκας.

Αἱ ἐν αὐτῷ ἐξενεχθεῖσαι γυνῶμαι καὶ ἐκφρασθεῖσαι εὐχαίτησαν ἀληθοῦς ἐπιστηρίξεως ὑπὸ τοῦ φιλελευθέρου Ἀμερικανικοῦ λαοῦ. Ἦδη εἰς ἅπαντα τὰ Ἀμερικανικὰ Κράτη αἱ γυναῖκες ἐκλέγονται καὶ ἐκλέγονται ὡς μέλη ἱκπαιδευτικῶν συμβουλίων, εἰς 20 ἐξ αὐτῶν ἱκλέγονται καὶ ὡς μέλη δημοτικῶν συμβουλίων, εἰς 2 δὲ συμμετέχουσι τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος κατὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς.

Εἰς τὴν Χιλήν, τὸ Κολοράδον, le Kansas, Equateur καὶ τὴν Wyoming ἡ γυνὴ ἀπολαύεισιν πολιτικῶν δικαιωμάτων πρὸς τὸν ἄνδρα.

Τὸ ἔδαφος ὅπερ κατέκτησεν ἡ ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τῆς γυναικός γνώμη ἄγει εἰς συμπέρασμα, ὅπερ ψυχραίμως, μετριοπαθῶς καὶ ἀμερολήπτως ἐξεταζόμενον φαίνεται ὅτι στηρίζεται ἐπὶ τῆς αὐστηρᾶς λογικῆς καὶ τοῦ ἀπροσωπολήπτου δικαίου καὶ δι' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς βλέποντας τὴν γυναῖκα διὰ τοῦ πρίσματος τῆς δυσμενείας. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ γυνὴ ὑπ' οὐδενὸς ἐκ φύσεως πνευματικοῦ μειονεκτήματος κωλύεται, ὅπως ἀναμυθῆ καὶ εἰς τὰ τῆς πολιτείας. Ἐξ ἐναντίας εἶνε γνωστὴ ἡ ἐξαιρετικὴ τῆς γυναικός ὀξυδερκεία, ἡ εὐστοργία τοῦ πνεύματος καὶ ἡ ταχεῖα αὐτῆς ἀντίληψις. Αἱ γυναῖκες καὶ ὡς ἐπιστήμονες διέπρεψαν πανταχοῦ καὶ πάντοτε καὶ κατὰ τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτῶν σπουδὰς καὶ κατὰ τὰς ἐπὶ πτυχίῳ ἐξετάσεις διακρινόμεναι μεταξὺ τῶν συμφοιτητῶν των καὶ κατὰ τὸ πρακτικὸν αὐτῶν στάδιον εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἀναδεικνύμεναι.

Ὁ ἐκ τῆς πόλεως Laremie τῆς πολιτείας Wyoming δικαστὴς Κίνγκμαν ἐπέστειλε κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1872 μακροσκελὲς ἄρθρον πρὸς τὴν ἐν Σικάγῳ «Ἐφημερίδα τῶν Γυναικῶν» ἐκ τοῦ ὁποῖου δημοσιευμένον ὄντος ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς: «Τρία συνεπληρώθησαν ἔτη ἀφ' ὅτων αἱ γυναῖκες τῆς πολιτείας ἡμῶν συμμετέχουσιν εἰς πάντα τὰ ὑποργήματα εἰς ἃ καὶ οἱ ἄρρενες ἐκλογεῖται. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐξέ-

λεξαν καὶ ἐξελέγησαν εἰς διάφορα ὑποργήματα, διετέλεσαν ἔνορκοι καὶ εἰρηνοδίκαι. Καίτοι ἐπάροχοι πολλοὶ ἀντιφρονούντες εἰς τὴν πολιτικὴν ταύτην ἐλευθερίαν τῆς γυναικός, οὐχ ἦτιον οὐδεὶς θὰ δυνηθῆ νὰ μὴ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ ἐπέμβασις αὐτῆς ἀταμορφωτικῶς ἐπέδρασεν ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν, αἵτινες ἡσυχῶς καὶ τακτικῶς διεξήχθησαν. Τὰ δικαστήρια ἐξ ἄλλου κατώρθωσαν τὰ ἀνακαλύψουσι διαφοροῖς ἐγκληματίας, οἷτινες διετέλουν μέχρι τοῦδε ἀνερόχλητοι.

«Ὅσάκις αἱ γυναῖκες ἀνέλαβον ἐπιθεσταντικὰν εὐδουρειδίῃως ἐξεπλήρωσαν αὐτὴν, μετὰ πλείονος δὲ προσοχῆς ἢ οἱ ἄνδρες παρηκολούθησαν τὰς ἐν τῷ δικαστηρίῳ συζητήσεις καὶ ὀλιγότερον ἐπηρεάσθησαν ἐκ συμφερόντων. Πλήν τούτου ἡ παρουσία τῶν γυναικῶν, ὡς ἐνόρκων καὶ δικαστῶν, ἔοχε καὶ ἕτερον ἀγαθὸν ἀποτελέσμα, ὅτι ἐπέβαλλε τοῖς πᾶσι συμπεριφορὰν εὐλαβῆ καὶ ἀβρόφρονα».

Περαιῶν τὸ μακρὸν ἄρθρον τοῦ ὁ Κίνγκμαν γράφει: «διακηρύττω διαπροσίως ὅτι ἐκ τῆς μεταβολῆς ταύτης τῶν ἡμετέρων νόμων εἶδον πηγάζοντα πολλὰ ἀγαθὰ διὰ τὸν δημόσιον βίον, οὐδὲν δὲ ἄτοπον, οὐδεμίαν βλάβην ἠδυνήθηεν νὰ ἀνακαλύψω παρὰ πάσας τὰς προφητείας, ἃς οἱ ἀντίπαλοι διεκήρυττον κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ περὶ γυναικῶν νόμου».

Ἴδου λοιπὸν ὅτι αἱ πράξεις τῆς πνευματικῶς μεμορφωμένης γυναικός δὲν πηδαλιονχοῦνται ὑπὸ μόνον τοῦ αἰσθήματος ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ λογικοῦ· δὲν εἶνε τῆς καρδίας μόνον ἀπηχῆσις, ἀλλὰ καὶ τοῦ νοῦ ἀπαντάσματα.

Ὡς παράδειγμα τῆς ὀξυδερκείας καὶ πολιτικῆς συνέσεως τῆς γυναικός ἔστωσαν δύο τῆς Ἀγγλίας βασιλίσσαι.

Ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ μία τῶν ἐπιφανεστέρων ἐστεμμένων κεφαλῶν τῆς Ἀγγλίας. Πεπροικισμένη δι' ἐξόχων πνευματικῶν χαρισμάτων ἦτο καὶ τοσοῦτον πολυμαθῆς, ὥστε διήγειρε τὸν γενικὸν θαυμασμόν. Πλήν τῶν γυναικείων ἔργων ἐγνώριζε μουσικὴν, ἔγραφε καὶ ὠμῆι τὰς δύο ἀρχαίας κλασικὰς γλώσσας, ἐγνώριζε τὴν Γαλλικὴν, Γερμανικὴν, Ἱταλικὴν, εἶχε μελετήσει τελείως τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος τῆς καὶ εἶχε πλῆθος ἐγκυκλοπαιδικῶν γνώσεων. Ἄς μὴ λησμονήσωμεν τὴν ὑπερήφανον, συνετὴν καὶ γενναίαν ἀπάντησιν ἣν ἔδωκεν εἰς τοὺς ἐπισήμους ἄνδρας τοὺς ζητήσαντας τὴν χεῖρα αὐτῆς παρὰ τὸ συμφέρον τοῦ βασιλείου τῆς: «Συνελεύθη ἡδὴ μετὰ τῆς Ἀγγλίας». Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἀπόκτησις δικαιωμάτων ἀφυπνίζει εἰς τὴν γυναῖκα περισσότερο ἢ εἰς πάντα ἄλλον τὴν συναίσθησιν τοῦ καθήκοντος.

Ἡ Ἐλισάβετ ἔθηκε κατὰ τοὺς ἱστοριογράφους τὰ θεμέλια τοῦ μεγαλείου τῆς Ἀγγλίας. Ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῆς παρήχθησαν τὰ ἀδάνατα ἔργα τοῦ Οὐίλλιαμ Σαίξπηρ καὶ περὶ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

αυτῆς ὁ Πάπας εἶπε: «ἐὰν μὴ ἦτο αἰρετικὴ θὰ ἦτο ἀξία ἔξω δλοκλήρον κόσμον».

Ἄλλη βασίλισσα μετ' αὐτὴν ἡ Βικτωρία ἡ γέρονσα τὸν τίτλον Βασίλισσα τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τῆς Ἰρλανδίας, τῶν ἀποικιῶν καὶ τῶν κτήσεις ἐν Ἐυρώπῃ, Ἀσία, Ἀφρικῇ καὶ Ὠκεανίᾳ, Ἀυτοκράτειρα τῶν Ἰνδιῶν, προστάτρια τῆς Πίστεως, Βασιλικὴ καὶ Ἀυτοκρατορικὴ Μεγαλειότης.

Ἡ Βικτωρία ἦτο γυνὴ μεγάλης πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἰσχυρᾶς θελήσεως ἐκ τῶν ὀλίγων δέξτεμμένων κεφαλῶν, αἵτινες τόσας ἀκμῆς καὶ δόξης εἶδον ἡμέρας. Κατὰ τὰ ἐξήκοντα δύο ἔτη τῆς βασιλείας τῆς ἔοχε τοιαύτην ἐπίδρασιν ἐφ' ἔλοκλήρου τῆς οἰκουμένης, ὥστε ἡ περίοδος αὕτη νὰ ἀποτελέσῃ τὸν θρίαμβον τῆς Ἀγγλικῆς δυνάμεως.

Διασπείρουσα ἀπὸ τοῦ θρόνου αὐτῆς οὐχὶ τὴν βίαν καὶ τὸν φόβον, ἀλλὰ τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν ἐξημέρωσιν, κατώρθωσε ὥστε Ἀφρικῇ, Ἀσία καὶ Πολυνησίᾳ νὰ ἀποτελῶσι μέρος τῆς ἱστορικῆς ἀνθρωπότητος.

Ἄν δὲ καὶ αἱ δύο αὗται βασίλισσαι ἐπέπεσαν εἰς τινα σφάλματα, μήπως ὁ πολιτικὸς βίος βασιλέων δὲν σημειῶσι πολιτικὰ σφάλματα ἐν τῇ ἱστορίᾳ;

Ἄφου λοιπὸν τὰ συμφέροντα δλοκλήρου κρά-

τους ἐμπιστεύονται εἰς τὴν ἀπεριόριστον δρᾶσιν μιᾶς γυναικὸς—ἥτις φέρει περιπλέον ἓνα τίτλον—θεωροῦντες ἔγκυρον τὸ βουλευτικὸν αὐτῆς, δὲν θὰ ἦτο ἴσως ἄλογον νὰ ἐπιτρέψωσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων δημοσίου τινὸς γραφεῖον δικαιοδοσίαν, ὅταν ἡ πνευματικὴ αὐτῆς ἀνάπτυξις ἐπιτρέπη τοῦτο.

Ἡ ἐν ταῖς δημοσίαις θέσεις ἀνάμειξις τῆς γυναικὸς ἀναλόγως πάντοτε τῆς πνευματικῆς αὐτῆς μορφώσεως εἶναι φυσικὸν καὶ δίκαιον, οὐδὲν δὲ ἄτοπον παρουσιάζει, ἐν κοινωνίᾳ ἐννοεῖται ἐν ἣ τὰ ἥθη ἔχουσιν ἀρκούντως ἐξημερωθῆ, ὁ δὲ δίκαιος σεβασμὸς τοῦ πλησίον θεωρεῖται ὡς ἐν τῶν ἐπίστων ἀνθρωπίνων καθηκόντων.

Μέχρι τοῦδε ἡ γυνὴ συνεργάζεται μετὰ τοῦ ἀνδρὸς εἰς ἐργοστάσια, ἐμπορικὰ καταστήματα, φαρμακεία κλπ., οὕτω δύναται βεβαίως νὰ συνεργασθῇ μετ' αὐτοῦ καὶ εἰς δημοσίας θέσεις.

Ὁ δημόσιος ὑπάλληλος ὡς πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς μεμορφωμένος ἤθελε βεβαίως εἶναι μᾶλλον ἀναγνωρίσει τὴν σεβαστὴν θέσιν τῆς φιλέργου κόρης, ἣν θὰ ἔβλεπε κύπτιον μετὰ τὴν γραφίδα εἰς τὴν χεῖρα πρὸ τῆς πλησίον αὐτοῦ εὐρισκομένης τραπέζης καὶ εὐσυνειδήτως ἐργοζομένην τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἀνωτέρω ἀναφερομένη ἐπιστολὴ τοῦ δικαστοῦ τῆς Laremie Κίνγκμαν.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Ἄρτεμιδία Ἀνδράκη

ΧΡΥΣΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

(Ἀνέκδοτοι ἀκέψεις).

I

ΕΚΑΣΤΟΣ ἄνθρωπος, καὶ ὁ ἀθλιότερος ἀκόμη, διατηρεῖ ἐν τῇ συνειδήσει του ἐν εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον ὅμως φροντίζει ν' ἀνοίγῃ ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγωτέρας φορᾶς.

II

Ἡ Δόξα εἶναι μία κατάστασις, ἥτις ἄλλοτε δόζει καὶ ἄλλοτε φονεύει ἢ θάνατος εἶναι περιβεβλημένος τὸ φῶς τῆς ζωῆς, ἢ ζωὴ περιβεβλημένη τὴν σκιάν τοῦ θανάτου.

III

Ἡ φύσις ἐξημεροῦται ὅπως καὶ οἱ ἄνθρωποι ὑποβάλλεται καὶ αὕτη εἰς τὸν ἐκπολιτισμὸν.

IV

Οὐδὲν φέρει βαθύτερον ἢ ψυχὴ, ὅσον τὴν σφραγίδα τῶν πρώτων παιδικῶν ἐντυπώσεων θὰ ἐλεγέ τις, ὅτι ὁμοιάζει πρὸς ζύμην, ἥτις μετὰ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου σκληρύνεται καὶ ἀπολιθοῦται.

V

Ὁ κόσμος εἶναι κοιλὰς πλήρης ἀκανθῶν· εὐτυχὴς ὁ διερχόμενος χωρὶς νὰ πληγῶθῃ.

VI

Ἡ ποιότης τοῦ ἀνθρώπου μετρεῖται διὰ τῆς ἰδίας γλώσσης του, οὐχὶ ὅταν ἐξυμῆ τὴν ποιότητα ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τῶν ἄλλων.

VII

Ἐλπίζει τις; χάνει δις ὅταν χάνῃ· δὲν ἐλπίζει; κερδίζει δις ὅταν κερδίξῃ.

VIII

Ὁ πλοῦτος τοῦ πνεύματος οὐδέποτε διατηρεῖ ἐν τοῖς βιβλίοις του μερίδα χρεῶν, διότι οὐδέποτε χάνει εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς του· εἶναι πλοῦτος ὅστις διατηρεῖται ἀμείωτος καὶ ὅταν ἀκόμη τὸ χρηματοκιβώτιον θραυσθῇ.

IX

Μεταχειρίζονται ἕκαστον κατὰ τὸν χαρακτῆρά του· ἐὰν ὅμως μεταχειρισθῶσιν ἕκαστον κατὰ τὸν πλοῦτόν του, ποῖος θὰ δυνηθῇ νὰ διακρίνῃ τὸν ἀγαθὸν ἀπὸ τὸν κακόν;

X

Πεινᾶς; τρώγε· διψᾶς; πίνε. Πεινᾶν καὶ πίνειν, ἢ διψᾶν καὶ τρώγειν, εἶναι πολὺ χεῖρον τοῦ θνήσκειν ἐκ πείνης, ἢ θνήσκειν ἐκ δίψης.

XI

Εἶναι δυνατόν νὰ εὐρεθῇ ἄνθρωπος χωρὶς ἐλαττώματα; Εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ζητῆ τις ἥλιον χωρὶς κηλίδα. Ἐν τούτοις καὶ τὸ ἐλάττωμα πολλακίς ἐξωραΐζει· ἀρκεῖ νὰ δοῦ καταλήλλως.

XII

Χιλιάκις προτιμῶ τὸ μεγαλεῖον μιᾶς μικρότητος, ἀπὸ τὴν μικρότητα ἑνὸς μεγαλείου.

Πολύβιος Δημητρακόπουλος

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ ΕΝ ΚΡΗΤΗΙ

ΤΗΝ μονοτονίαν τοῦ ἐν Χανίοις βίου—ὅστις θὰ ἀπέβαινε ἀνιαιρότερος, ἐὰν τὴν ἑλλειψίν κοινωνικῆς εὐθυμίας καὶ κινήσεως δὲν ἀνεπλήρου ἢ γελοῖσα καὶ σφριγῶσα εἰκὼν τῆς ὡραίας Κρητικῆς φύσεως—ζεῦγος μαγευτικῶν ἀνδῶν ἤλθε νὰ ποικίλῃ ὁττιῶσαν ἐπὶ μικρὸν τὴν καλλιτεχνικὴν φωλεάν του παρὰ τῷ μικρῷ θεάτρῳ τοῦ Δημ. Κήπου μας. Δύο Ἕλληνες καλλιτέχνηαι ἢ καλλικέλαδος ἀνδῶν κ. Βερώνη ἢ ἀληθῆς γόνος τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς καὶ ὁ εὐγενῆς γόνος διακεκριμένης ἐν τῷ διπλωματικῷ τῆς Ἑλλάδος κόσμῳ οἰκογενείας κ. Γεώργιος Γεννάδης ἐπισκέψθησαν τὴν πόλιν μας.

Περὶ τῆς κ. Βερώνης οὐδὲν σημειοῦμεν φρονουσαὶ ὅτι ἢ πύραμις τῆς καλλιτεχνικῆς ὑπάρξεώς της—κατὰ τὴν ὡραίαν φράσιν τοῦ Γκαϊτε—ἔχει φθάσει εἰς ἀρκετὸν ὕψος, ὥστε νὰ ἀποβαίη περιττὴ πᾶσα πρὸς ἀνύψωσιν αὐτῆς ἐποικοδόμησις. Ἀντὶ παντὸς ἄλλου δημοσιεύομεν κατωτέρω ποίημά τι τοῦ ἐν Καβάλλα ἐγκατεστημένου Κρητὸς ποιητοῦ κ. Κωνσταντινίδου ἐμπνευσθέντος ἐκ τῶν καλλιτεχνικῶν δώρων, δι' ὧν ἢ φύσις ἀφθόνηως ἐπροίκισεν αὐτήν. Ἀλλὰ διὰ τὸν κ. Γεννάδην, τὸν εὐπατριδὴν τοῦτον καλλιτέχνην, ὅστις κλείων τὰ ὄτα εἰς κοινωνικὰς προλήψεις καὶ ἀποθῶν λαμπρὸν διπλωμά-

του στάδιον ἤκουσε μόνον τὴν παναρμόνιον ἐσωτερικὴν φωνήν, ἥτις ἐκάλει αὐτὸν ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς Τέχνης, δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ ἐκδιδῶμεν ἀληθῶς θαυμασμὸν καὶ βαθεῖαν ἐκτίμησιν τόσον διὰ τὴν γενναίαν αὐτοῦ ἀπόφασιν—λαβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς καταστάσεως τοῦ συγχρόνου Ἑλληνικοῦ Θεάτρου—ὅσον καὶ διὰ τὰς ἐν τῇ Τέχνῃ τεραστίας προόδους του.

Ὁ κ. Γεννάδης εἰσέγαγεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Θεάτρον τὴν φυσικὴν ἀπαγγελίαν καὶ ὑπόκρισιν. Πᾶν ὅ,τι ὑποδύεται εἶνε εἰκὼν φυσικωτάτη περιβαλλομένη ὑπὸ πλουσίας καλλιτεχνικῆς χροιάς, Τραγικὸς προκαλὼν παλμούς καὶ δάκρυα δὲν λείπει τοῦ νὰ ἦνε **ἀριστοκράτης** καὶ εἰς τὰς τραγικωτέρας τῆς ὑποκρίσεως στιγμὰς, ὡς Φίλιππος εἰς τὸν «Ἀρχιδιδηουργόν», τοῦ ὄντος καὶ ὡς Ροβέρτος εἰς τὴν «Τιμὴν» τοῦ Σούδερμαν ἀνέρχεται εἰς ὑψηλὴν βαθμίδα καλλιτεχνικῆς τελειότητος.

Ἡ Α. Β. Υ. ὁ πρίγκιψ Γεώργιος ἐκτιμῶν τὴν καλλιτεχνικὴν ἀξίαν ἀμφοτέρων παρίστατο εἰς ἀπάσας τὰς ὑπ' αὐτῶν δοθείσας παραστάσεις, ἐπανελημμένως δὲ ἐξέφρασε τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ εὐαρέσκειαν εἰς τοὺς ἀξίους παντὸς ἐπαίνου καλλιτέχνας τούτους τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς

Α. Ι. Α.

ΤΗΙ ΔΙΔΙ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΙ ΒΕΡΩΝΗΙ

Shame being bost all the vitrues are lost.

*Μονάκριβο τοῦ Γένους μας καμάρι,
ὄ' ἐπροίκισεν ἢ Μοῖρα κάθε χάρι,
μὲ πνεῦμα πεταχτὸ νὰ κρίνῃ ὅλα
τὰ πάθη τῆς ψυχῆς τὰ φλογοβόλα.
Μὲ τὴ γλυκεῖα λαλιὰ θαρρεῖς ἀηδόνι
πῶς κελαιδῆ ὅταν λαλής, Βερώνη!*

*Στενάζεις, καὶ σπαράσσεις τὴν καρδιά μας,
Δακρῦζεις, πλημμυροῦν τὰ δάκρυνά μας,
Γελᾷς, καὶ τὸ γλυκύ σου χαμογέλιο
μᾶς φέρνει τῆς χαρᾶς εὐθὺς τὸ γέλιο.*

*Πονόμετρο τοῦ πόνου ἢ ματιά σου,
τοῦ ἔρωτος καθρέπτης ἢ καρδιά σου,
ἀνοίγει καὶ μᾶς δείχνει κάθε πάθος,
τὸ ὕψος τῆς ψυχῆς μας καὶ τὸ βάθος.*

*Καρδιαῖς σκληρές σὰν πέτρες, πάγους, χιόνι,
ἢ φλόγα τῆς καρδιάς σου ξεπαγώνει,*

*καὶ κάθε τρυφερό της καρδιοχτύπι
μᾶς φέρνει τὴ χαρὰ καὶ φεῦγ' ἢ λύπη.*

*Εἰς τὴν σκηνὴν τὸ πρῶτον σὰν σὲ εἶδα
ἐκαλοτύχισα τὴν ἄμοιση Παιρίδα,
φιλοτιμίας ἐθνικῆς ἀπ' τὴ χαρὰ μου
αἰσθάνθηκα παλμούς μέσ' στήν καρδιά μου,
γιατ' εἶδα νὰ χαράσση χαραυγὴ
κ' ἐμάντευσσας καὶ ἥλιος πῶς θὰ βγῆ,
τὰ σύννεφα τοῦ Γένους νὰ σκορπίσῃ
τὴ λάμπη τῆς Ἀνατολῆς νὰ δῆ ἢ Δύοι.*

*Νὰ λάμπη ἢ Ἑλλάς μας σὰν καὶ πρῶτα,
τὰ ξένα, τὰ θαμβὰ νὰ σβύσουν φῶτα,
νὰ γράψῃ Σοφοκλῆς μας νέος «Ἀντιγόνη»
γιὰ νὰ συγκρίνουν τὴν Βερώνη μὲ τὴν Βερώνη.*

Καβάλλα, 15 Νοεμβρίου 1895

Ὁ Κρῆς ποιητῆς

Ἰω. Κωνσταντινίδης

ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ

ΟΡΜΗΤΙΚΑ τὰ κύματα ἐθραύοντο ἐπὶ τῆς ἰσκιᾶς τοῦ Φαλήρου, ὁ δὲ ἀφρός των ἐλευκαίνεν εἰς μεγάλην ἀκτίνα τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

Ὁ οὐρανὸς ἐπάνω ἦτο μολύβδινος, βροχὴ δὲ ἠπειλεῖτο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν.

Καθισμένος εἰς μίαν γωνίαν τῆς ἐξέδρας παρρηκολούθουν τὸ ἄγριον θέαμα τῆς μαινομένης θαλάσσης.

Ἐβασίλευε πλήρης νηνεμία, ἡ νηνεμία ἐκείνη ἢ ἡποία προηγεῖται πάντοτε τῆς θυέλλης.

Δι' ἐμὲ αἱ στιγμαὶ αὐταὶ εἶνε στιγμαὶ μεγάλειου, ἀπολαυστικαὶ στιγμαὶ. Ὁ ἄνθρωπος τῆς τρικυμίας, ὁ διαρκῶς κλυδονιζόμενος, δὲν ἀγαπᾷ τὴν ἀπόλυτον γαλήνην, ἀρέσκεται ὅμως τὰς ὥρας ἐκείνας αἰτίνες ἀποτελοῦν τὸ μεταίχιμιον μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας.

Ἐρημος ἡ ἐξέδρα καὶ ἔρημος τὸ Φάληρον καὶ μόνος ὁ θύρυβος τῆς ἀνὰ ἡμίσειαν ὥραν διερχομένης ἀμαξοστοιχίας ἐτάρασσε τὴν ἡρεμίαν ἧτις ἐβασίλευεν εἰς τὰ περίξ.

Εἶχον βεβαίως πολλὴν ὥραν ἐς τὴν θέσιν ἐκείνην καὶ ἐπὶ πολὺ ἐρέμβασα μὲ τὰ ὄγκου-μενα καὶ εἰς ἀφρόν διαλυόμενα κύματα, ἀφ' οὗ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο διέπλευσα τὸν Ὀκεανόν, εἶδον εὐρείας καὶ πολुकυμάντους θαλάσσας, ἀντίκρουσα ἀγνώστους χώρας καὶ κόσμους ἰδιαιτικούς.

Ἡ ἐξέδρα ὀδηγουμένη ὑπὸ τοῦ ρεύματος διέσχισε μὲθ' ὀρμῆς τὰς θαλάσσας ἀψηφοῦσα τὰ κύματα.

Ἐγὼ ἐφερόμην ἀσυνειδήτως ἐπ' αὐτῆς, πλέων ἐν τῷ Ὀκεανῷ τῷ ἀπεράντῳ τῶν ὀνείρων καὶ τῆς φαντασίας· ἐχρειασθήσαν δὲ ὀλίγα σταγό-νες βροχῆς διὰ νὰ μὲ ἐπαναφέρουν εἰς τὴν πραγματικότητα.

Ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ εὐρεθῆ κανεὶς αἰφνιδίως εἰς τὸν Παράδεισον, ὡς παριστοῦν τὴν μυστηριώδη καὶ φανταστικὴν ταύτην χώραν τῶν μυθιστοριογράφων αἱ φαντασίαι, θὰ ἠδύνατο νὰ δώσῃ τούτου περιγραφὴν ;

Ποῖος ἔχει τὴν δύναμιν νὰ περιγράψῃ ὅ,τι εἶδον διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς κατὰ τὸ διάστημα κατὰ τὸ ὁποῖον ἀπεκοιμήθην εἰς τὴν γωνίαν τῆς ἐξέδρας νανουριζόμενος ἐκ τοῦ παφλασμοῦ τῶν κυμάτων καὶ ἐκ τοῦ ρόχθου μεθ' οὗ συνετρίβοντο ταῦτα ἐπὶ τῶν ὑπερβασταζόντων τὴν ἐξέδραν πελώριων σιδηρῶν δοκῶν ;

Ἐξ ὅλων τούτων μία σκηπὴ ἀπέμεινεν ἐγκα-χαραγμένη βαθέως εἰς τὴν μνήμην μου. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι παρὰ τὸ πλευρόν μου ἐκάθητο μελανειμονοῦσα γυνή.

Τὸ πρόσωπόν της ἀπήστραπτεν ἐκ καλλονῆς, ἔλαμπον οἱ ὀφθαλμοὶ της, καίτοι εἰς τὸ βάθος αὐτῶν διέκρινον κρυφίαν λύπην καὶ τινὰς πρόω-ρους ρυτίδας εἰς τὰς κόγχας τῶν ὀφθαλμῶν. Μὲ ἠκολούθησε καθ' ὅλον τὸ φανταστικὸν ταξιδεῖόν μου. Οἱ ὀφθαλμοὶ της μὲ παρετήρουν διαρκῶς καὶ ἂν ἐχαίρομην δι' ὅσα ἐβλεπα, τοῦτο προήρ-χετο· διότι ἠσθάνομην τὴν γυναῖκα ταύτην, τὴν ἀγνώστην, τὴν μυστηριώδη, εἰς τὸ πλευρόν μου.

Αἰφνιδίως ὅμως ἡ θάλασσα κατέστη πλέον ἀπειλητικὴ καὶ ἐν πελώριον κύμα, ἀφῆρπασεν ἀπὸ πλησίον μου τὴν γλυκεῖαν σύντροφον. Δὲν ἠδυνήθην μόνος νὰ ἀκολουθήσω τὴν ἀτελεύτητον πορείαν καὶ ἐπανήλθον μὲ τὴν λαμπράν μὲν ἐν-τύπωσιν τοῦ ὠραίου, τοῦ μαγευτικοῦ ταξιδεῖου, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν λύπην καὶ τὸν πόνον διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ὠραίας συνοδοῦ μου.

Ἀθήναι — Ἀπρίλιος

Κ. Γιολλάδης.

Ο Λ Ι Γ Α Ι Λ Ε Ξ Ε Ι Σ

ΝΥΝ ὅτε διὰ τῆς Θεῆς Προνοίας διελύθη ἡ περιβάλλουσα τὴν Ἑλευθερίαν τῆς προσφιλοῦς Κρήτης ἀχλύς, καὶ ὁ ὀρεσίβιος καὶ ἀνδρείος πολεμιστῆς ἐλευθέρως ἀναπνεῖ τὸν ἀέρα τῶν αἱματοβαφῶν Λευκῶν Ὀρέων καὶ τῆς πολυστενάκτου Ἰδης. Νῦν ὅτε ὡς ἄλλη πτερυγίζουσα μέλισσα ἀνατρέχει τοὺς λειμῶνας τῆς φιλολογίας καὶ ποιήσεως, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀκανθώδεις θάμνους τῶν κοινωνικῶν ἀτραπῶν ἢ ἐλλόγιμος καὶ μουστραφῆς Διεύθυνσις τοῦ ἐν Χανίοις ἐκδιδόμενου περιοδικοῦ ὁ « Σ π ι ν θ ῆ ρ » ὅπως εἰσακομῆσιν εἰς αὐτὸ ὡς εἰς κυψέλην τὴν πνευματικὴν Ἀμβροσίαν χάριν τῶν ἀναγνώστριων καὶ ἀναγνωστῶν αὐτοῦ, πρὸς τὴν προσφιλεῖ Κρητικὴν Νεολογίαν ἔρχομαι νὰ ὑπομνήσω τὸ ἀρχαῖον ῥητόν: « Σὺν Ἀθῆνᾳ καὶ χεῖρα κίνει ».

Ναὶ τὰ ἦθη τὰ ἔθιμα, ἡ ἱστορία, ἡ γλῶσσα Ἰγῶν, τὰ πάντα εἰσὶν Ἑλληνικά. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα δὲν ἀρκοῦσι πρὸς ἐπιτυ-

χίαν τῶν πόθων Ἰγῶν τε καὶ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος· ἐεὸν σὺν τῇ Θεῇ Προνοίᾳ νὰ κινήσωμεν τὴν χεῖρα· δεὸν νὰ ἐργασθῶμεν σκοπίμως καὶ συντόμως ὅπως, τὸ μὲν, ἴδωμεν περικαλλῆ, πλουσίαν, προπορευομένην ἐν τῇ τοῦ πολιτισμοῦ σταδιοδρομίᾳ τὴν Ἡμετέραν Πατρίδα, τὸ δέ, ὅπως διὰ τῆς εἰρημένης Ἀμβροσίας γαλουγήσωμεν γλυκεῖας καὶ μεγάλας ἐλπίδας, ἐφ' ὧν στηρίζονται οἱ Πανελλήνιοι πόθοι.

Ὡς ἀπαρχὴν τοιαύτης ἐθνικῆς ἐργασίας θεωροῦντες τὴν ἐκδοσὶν τοῦ ἐν λόγῳ Περιοδικοῦ, ἃς συνεργασθῶμεν καὶ ἡμεῖς βέβαιον ὄντες, ὅτι θέλομεν κατορθῶσαι ἕνα ἐν καιρῷ ἢ Ἱστορίαν, ἧτις θέλει ἀναγράψῃ τὴν Ἐνωσιν τῆς Ουγατρὸς Κρήτης μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος, μνημονεύση χρυσοῖς γράμμασιν ἐν τοῖς δέλτοις αὐτῆς ἐκτὸς τοῦ τῆς ἡμετέρας Πατρίδος καὶ ἄλλου ἀδάμαρτα λαμπρόντα τὸ Στέμμα τῆς Ἑλληνικῆς Μεγαλειότητος.

Ἀθήναι

H. E. K.

ΒΟΥΚΟΛΙΚΟΝ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ

Ο ΝΙΚΟΣ ΚΑΙ Η ΜΑΡΙΩ

Τῇ καλλιτέχνιδι καὶ λογιᾷ Δεσποινίδι Ἀρτεμισίᾳ Λαυδράκι.

- Ψηλά σὲ πράσινο βουνὸ καὶ μοσχομυρισμένο
εἶν' ἓνα ὠμορφο χωριό,
ποῦ ζῆ ὁ Νίκος καὶ ἡ Μαριώ,
ζευγάρι ἀγαπημένο . . .
- Ἐκεῖ δεντριά θεόρατα εἰς τοῦ βουνοῦ τῆς πλάτες
τὴν πάναγνη δροσιὰ σκορποῦν,
ποῦ οἱ ἀδροσίστοι ἀγαποῦν
καὶ ἄμοιροι διαβάταις.
- Ἐκεῖ πουλιὰ γλυκὸφωνα ἐπάνω 'σ τὰ κλωνάρια
φωνάζουν μ' ἀνοικτὴ καρδιά,
καὶ χύνουν γύρω εὐωδιὰ
τὰ πράσινα θυμάρια.
- Ἐκεῖ μέσ' τὰ χαμόκλαδα πετοῦνε ἢ τρυγόνες,
καὶ στὴ βουνίσια μοναξιά·
χρυσολουσμέναις στὴ δροσιὰ
ἀνθοῦν ἢ ἀνεμώνες.
- Ἐκεῖ δ' ἄν τὰγρια τοῦ βουνοῦ κι' ἄθῶα περιστέρια
πᾶνε σ' ἀπόκρυφες σπηλιές,
ναῦροῦν ἀθάνατες φωλῆς.
τάγαπημένα ταίρια ! . . .
- Ἐκεῖ καὶ ἡ Μάρω, δ' ἄν πουλιὶ ποῦ φεύγει ἀπ' τὸ
[κλουβί του
γιὰ νὰ πετάξῃ στὸ βοριά,
καὶ ψάλλει τὴν ἐλευθεριὰ
μὲ τὴ γλυκεῖα φωνή του.
- Καὶ πάει ναῦρη στὰ κλαδιὰ τὸ ποθητό του ταῖρι
γιατὶ δὲν γράφτηκε γι' αὐτό,
μὲς σὲ κλουβάκι σφαιλιστὸ
μαύρη σκλαβιά νὰ ξέρῃ
- Ἔτσι ἀπὸ τὸ σπῆτι τῆς κ' ἐκείνη ἐξεπετοῦσε,
κ' ἐρχότανε κρυφά, κρυφά
τὴν εὐτυχία νὰ ρουφᾷ,
μ' αὐτὸν ποῦ ἀγαποῦσε . . .
- Ἐκεῖ βρυσούλες καθαρές ἀπὸ τοὺς βράχους τρέ-
[χουν,
καὶ μὲ τρελούτσικη χαρά,
τὰ κρουσταλλένια τῶν νερῶ
γῆ καὶ λουλούδια βρέχουν . . .
- Σὲ τέτοια φύσι ἂν κανεὶς ἔλθῃ ποτὲ νὰ ζήσει
μακριὰ ἀπ' τῆς χώρας τῆ βοή,
τὴ φυσικὴ του τὴ ζωὴ
ποτὲ δὲ θὰ μισήσει !
- Γιατὶ ποτὲ ὁ ἄνθρωπος τῆς γῆς τὴν ἀρμονία
βλέπει σ' τὰ μάτια του μπροστά,
κι' ὁ νοῦς του τρέχει καὶ πετᾷ
σ' τὴ δύναμιν τῆ θεῖα,
- Πότε τοῦ ἀνοίγεται ἡ καρδιὰ καὶ θέλει ν' ἀγα-
[πήσῃ,
δ' ἄν βλέπῃ γύρω του ξανά
νὰ πρασινίζουν τὰ βουνά,
νὰ λουλουδίξῃ ἡ φύσι !
- Σ' αὐτὴ τὴν ἀνθοσιόλιστη καὶ πλουμισμένη φύσι
τὸν πρωτογνώρισεν ἡ νερά·
ἐκεῖ ποῦ ἤρχουνταν τάρνια
σ' τὴ βρύσι νὰ ποτίσῃ.
- Μὴ μὲρα ἐκεῖ ποῦ ξένοιαστη ἐπότιζε τάρνια τῆς,
παρέκει ἀπὸ τὸ βουνό,
παλληκαράκι γαλανό
ἐπρόβαλε μπροστά τῆς.
- Τράβα τάρνια σου παρεκεῖ, τῆς λέει τὸ παλ-
[ληκαρί.
Θέλω νὰ πιῶ λίγο νερό·
εἶνε τὸ στόμα μου ξερό.
τάχειλι δίχως χάρι.
- Καὶ ἡ κοπέλλα ἄμ' ἀκούσε ὅτι τὸ παλληκαρί
λίγο νεράκι τῆς ζητεῖ,
σπκώθη ἀμέσως πεταχτὴ
καὶ μὲ χρυσὸ καμάρι,
- Ἔδγαλ' εὐθύς ἀπ' τὴ ποδιά, χωρὶς στιγμή ν' ἀ-
[φίση,
ἓνα τασάκι καθαρό,
καὶ τοῦδωσε μ' αὐτὸ νερό,
τὴ δίψα του νὰ δόσῃ.
- Ἐμπόρεδες, κοπέλλα μου, μὲ τὸ νερὸ τῆς βρύσης
ὡς ἄν νεράϊδα τοῦ χωριοῦ
ἐκείνου τοῦ παλληκαριοῦ
τὴ δίψα του νὰ δόσῃς,
- Μὰ οὐτ' ἀθάνατο νερὸ κι' ἂν ἦτανε σ' τὴ φύσι,
δὲν θὰ μπορούσε, τὴ φωτιὰ
ποῦ τοῦ ἀναψες μὲ μιὰ ματιὰ
σ' τὰ στήθνα του, νὰ δόσῃ
- Ὁ νερὸς ἀγάπησε τὴ νερά, κ' ἡ νερά τὸ παλλη-
[καρί,
κ' ἐκεῖ στὴ βρύση, σ' τὸ βουνό,
κάθε αὐγὴ καὶ δειλινὸ,
ὡς ἄν καλὸ ζευγάρι,!
- Ἐκεῖ ποῦ ἀνθοῦν τὰ λούλουδα, ποῦ ἀνθοῦνε τὰ
[γζουλάκια,
καὶ σ' τῆς ἀνθόχυτες ἐλῆς,
σπτήνουν δροσόλουστες φωλῆς,
τὰ ὠμορφα πουλάκια,
- Σ' ἄν δυὸ πουλιὰ ζευγαρωτὰ πηγαῖναν τὴ φω-
[λιά τους
νὰ χτίδουνε τὴ τρυφερά,
κ' εἶχαν γιὰ μόνη τους χαρὰ
τὰ δροσερὰ φιλιὰ τους !
- Ψηλά σὲ πράσινο βουνὸ καὶ μοσχομυρισμένο
εἶν' ἓνα ὠμορφο χωριό,
ποῦ ζῆ ὁ Νίκος κ' ἡ Μαριώ,
ζευγάρι ἀγαπημένο.

Νικ. Ι. Κυπαρίσσης

ΣΤΑΜΤΙΟΣ ΚΑΝΕΛΛΗΣ

ΗΜΟΣΙΕΥΟΥΣΑΙ τὴν εἰκόνα τοῦ διαπρεποῦς ἐν τῇ πόλει ἡμῶν ἱατροῦ κυρίου Σταμ. Κανελλῆ, ἐνὸς τῶν φιλοστοργωτέρων τῆς πατρίδος τέκνων, ἀτίνα τὸ πρὸς αὐτὴν ἱερὸν καθήκον θέτουσιν εἰς τοιοῦτον ὕψος, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ φθάσῃ μέχρις αὐτοῦ ἡ παγετώδης πνοὴ τῆς πρὸς τὰς μεγάλας ἰδέας παρατηρουμένης τὸ πλεῖστον σήμερον κοινωνικῆς ἀδιαφορίας καὶ ἡ φλόξ τοῦ πρὸς τὸ ἴδιον ὑλικὸν συμφέρον ἔρωτος, φρονούμεν ὅτι παρέχομεν μικρὰν πρὸς τὴν φίλην πατρίδα ὑπηρεσίαν καθιστώσῃ γνωστὴν εἰς τὸ Πανελλήνιον τὴν φυσιογνωμίαν ἐνὸς τῶν γενναίων ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες δὲν ἐδίστασαν νὰ ὑποστῶσιν ἀθορύβως τὰς μέγαλειτέραις ὑλικαῖς θυσίαις καὶ ταλαιπωρίαις ὑπὲρ τῆς ἐκπληρώσεως διακκοῦς πατριωτικοῦ πόθου, τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ προαιωνίου μαρτυρικοῦ ὀνείρου τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ.

Ἄλλ' ἐὰν αἱ μεγάλα ἀρετὰ εἶνε κληρονομικαὶ καὶ ὁ Σταματίος Κανελλῆς ἐκ Λάκκων τῆς Κυδωνίας καταγόμενος ἐκληρονόμησε τὸ ἐν αὐτῷ βαθύ τῆς φιλοπατρίας αἴσθημα ἀπὸ τῆς πατριαρχικῆς αὐτοῦ οικογενείας, ἥτις ἐνδόξως ἔδρασαν πάντοτε ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν ὑπὲρ ἑλευθερίας μαχῶν. Καὶ ὁ μὲν πάππος—ἵνα μὴ εἰς παλιωτέραν γενεάν ἀνατρέξωμεν—συναγωνισθεὶς μετὰ τοῦ ὀνομαστοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ στρατηγοῦ Γκριζώτη, μεθ' οὗ ἀδελφικῶς συνεδέετο, κατῆλθεν εἰς τὴν ἰδίαν του πατρίδα Κρήτην, ἐν ἣ ἐπὶ μακρὸν ἀνδραγαθήσας ἐφονεύθη μαχόμενος κατὰ τῶν Τούρκων ἐν Ἀλιγάνοις (Σικηνὲ τῆς Κυδωνίας).

Ὁ δὲ πατὴρ Ἐμμ. Κανελλῆς, εἰς τῶν ἀρμενταριστῶν, μετὰ θυμωσταῆς γενναιότητος ἔδρασε καὶ ὡς ἑταῖρος κατὰ τὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα τοῦ 1858 καὶ βραδύτερον ὡς ὄπλαρχηγὸς

κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1866 ἀνδραγαθήσας μετὰ τῶν πρώτων εἰς 80 περίπου μάχας, ἐφ' ᾧ καὶ μεγάλως ἐξετιμᾶτο ὑπὸ τῶν λοιπῶν ἀγωνιστῶν ἐν Κρήτῃ, ὡς καταδείκνυται ἐκ περισθάντων ἐγγράφων ἀποσταλέντων αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἐξ Ἑλλάδος κατελθόντος τότε στρατηγοῦ Ζυμβρακάκη, ἀρχηγοῦ τοῦ τμήματος Κυδωνίας καὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ Χατζημιχάλη—Γιάνναρη γωμοδοτήσῃ τῆς τότε Συνελεύσεως τῶν ἐγκριτοτέρων πολεμιστῶν. Τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγωνίας του δὲν ἔπαυσεν ὁ ἥρωας οὗτος Κρῆς, μέχρις οὗ συλληφθεὶς ζῶν τὸ 1867 ὑπὸ τοῦ διαβοήτου Μουλά Μπερχῆ **κατεκόπη εἰς τεμάχια** κατὰ τὴν θέσιν Ἁγία Μαρίνα (ἢ χλιαρὸ) τοῦ Σικηνέ τῆς Κυδωνίας.

Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Σταμ. Κανελλῆς ἀντάξιός του πατρός του διάδοχος κατελθὼν ἐξ Ἀθηνῶν 1886 συμμετέσχε γενναίως τοῦ ἀγῶνος παρόντων καὶ τὴν ἱατρικὴν συνδρομὴν του ἀφιλοκερδῶς εἰς τοὺς τραυματίας τοῦ πολέμου.

Κατὰ τὸ 1889 ἐκλεγείσ εἰς τῶν πληρεξουσίων τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ πατριωτικώτατα ἐξέτελεσε τὸ καθήκον του, τὸ δὲ 1896 κατελθὼν εἰς Κρήτην καὶ σχηματίσας ἰδίαις δαπάναις σῶμα ὀπλιτῶν σπουδαίως ἔδρασε, χορηγῶν καὶ τὴν ἱατρικὴν συνδρομὴν του καὶ φάρμακα ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμοιβῆς μετὰ τῆς οικείας αὐτῷ προθυμίας. Τὴν γενναίαν ὑπηρεσίαν του δὲν ἔλειψε τοῦ νὰ παράσχῃ καὶ κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Κανδάρου, εἰς ἣν ἔσπευσε μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν σώματος, ὅποτε καὶ συμμετέσχε ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν μεταξὺ Κρητῶν καὶ τῶν Προξένων τῶν Μεγάλων Δυνάμεων γενομένων διαπραγματεύσεων περὶ παραδόσεως τῶν ὀπλῶν τῶν ἐν Κανδάρῳ Τούρκων.

Τὰς πληροφορίας τούτας λαμβάνομεν ἐξ ἐπισήμων ἐγγράφων ἐκ τῶν ὁποίων δὲν δυνάμεθα νὰ παρίδωμεν καὶ τὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ τῆς κατοχῆς κ. Βάσσω (12 Μαρτίου 1897). Ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ ἐκφράζονται τὰ συχαρητήρια τοῦ ἀρχηγοῦ πρὸς τὸν ἀγωνιστὴν ἱατρὸν διὰ τὰς διακεκριμέναις εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Κρήτης ὑπηρεσίας του καὶ βεβαιῶνται ἡ παράδοσις τῷ κ. Βάσσῳ πρὸς κατάθεσιν ἐν τῷ Ἐθνολογικῷ Μουσείῳ Ἀθηνῶν τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Κανελλῆ καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν Λακκιωτῶν ἀρπαγείσης τουρκικῆς σημαίας κατὰ τὴν μάχην τῆς Κανδάρου (25 Φεβρουαρίου 1897).

Ἐὰν εἰς τὰς μεγάλας ταύτας καὶ πικρομολογουμένας ἀρετὰς τοῦ ἀνδρὸς προσθέσωμεν καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ ἰκνότητητα ὡς διακεκριμένου ἱατροχειρουργοῦ ἐπὶ μακρὸν ἐν Εὐρώπῃ ἐνσκήψαντος εἰς εὐρυτέραν μελέτην τῆς τοῦ Ἀσκληπιοῦ τέχνης, παρέχομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστῃς ἡμῶν τὸν τύπον ἀνδρὸς ἀθορύβως ὄλως ἐκτελέσαντος καὶ ἐκτελοῦντος τὸ πατριωτικὸν καθήκον πρὸς τὸν ὁποῖον πολλοὺς ὁμοίους εὐχόμεθα νὰ ἀριθμῆ πάντοτε ἡ φίλη πατρίς.

ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ ΕΞ ΕΡΩΤΟΣ

ANDRE THEURIET, Γάλλου Ἀκδημαϊκοῦ.

ΖΗ εἰς τὴν Σεβίλλην τῆς Ἰσπανίας εἰς τὸ προάστειον Τρίανα, δεκαπενταετῆς παιδίον, ὀνομαζόμενον Juanito ἦτο ὄρφανὸν ἀπὸ πατέρα καὶ μητέρα. Εἶχε φυτρώσει δηλαδὴ ὅπως τὰ ἄγρια χόρτα εἰς τοὺς δρόμους τῆς Τρίανα, ἐπλάγιαζε ἄλλοτε κάτω ἀπὸ τὰ ὠραία ἄστρα καὶ ἄλλοτε εἰς ἓνα σταῦλον, καὶ ἔκαμνε ὅ,τι ἤμποροῦσε διὰ νὰ κερδίῃ ὀλίγα χρήματα καὶ νὰ ζῇ. Ἡ συνηθεστερά ἐργασία του ἦτο νὰ πωλῇ προγράμματα εἰς τὰς εἰσόδους τῶν θεάτρων.

Με ὅλα τὰ σχεδὸν κουρ-λιασμένα φορέματά του ἦτο πολὺ εὐμορφος ὁ Juanito μετὰ τὰ μεγάλα λάμποντα μάτια του, μετὰ τὸ πάντοτε χαμογελὸν στόμα του, μετὰ τὰ σγουρὰ μαλλιά του, τὸ πολὺ μελαγχροὸν χρώμά του, τὸ ὁποῖον καὶ ἔγεινε ἀφορμὴ νὰ τὸν ὀνομάσῃ Morenito. Ἦτο ἀληθὲς ὅτι ὀλίγον βοημικὸν αἷμα ὑπῆρχεν εἰς τὰς φλέβας του ἕνεκα τοῦ ὅποιου εἶχε τὴν ἀνεξάρτητον ὕψος τῶν Βοημῶν, ἔτρεφε σφοδρὰν ἀγάπην πρὸς τὸν τυχοδιωκτικὸν βίον καὶ ζωηρὸν πάθος διὰ τὰς ταυρομαχίας.

Ἦτο Μεγάλῃ Παρασκευῇ καὶ ὁ Morenito ἐξυπνήσε πολὺ στενοχωρημένος. Ὅλην τὴν μεγάλην ἐβδομάδα καὶ τὴν προηγούμενην τὰ θεάτρα ἔμενον κλειστὰ καὶ αὐτὸς ἀφοῦ δὲν ἐπώλησεν ἐπὶ 15 ἡμέρας προγράμματα δὲν εἶχε βεβαίως οὔτε λεπτὸν εἰς τὰ θυλάκιά του. Ἡ ἀνέγειά του τὸν ἐλύπει ἀκόμη περισσότερο ἐπειδὴ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα θὰ ἐγίνετο μία λαμπρὰ corrida ταύρων μετὰ τὸν Mazzantini καὶ τὸν Frascuelo ὡς spadas καὶ αὐτὸς χωρὶς λεπτὸν δὲν θὰ ἤμποροῦσε νὰ ἴδῃ τὸ ὠραῖον αὐτὸ θέαμα. Ἦτο ἀηγιππισμένος, ἐν τούτοις ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Σεβίλλην καὶ ζητήσῃ ἐκεῖ τὴν τύχην του. Ἀφοῦ λοιπὸν προσυχηθῆ εἰς τὴν Vierge de la Esperanza, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο πολὺ εὐλαβὴς ἐτίναξε ἀπὸ τὰ μαλλιά του τὰ ἄχυρα τὰ ὁποῖα εἶχον μείνει καὶ ἐξῆλθε ταχέως ἀπὸ τὸν σταῦλον, ὅπου εἶχε κοιμηθῆ.

Ἡ πρώτη ἦτο λαμπρά. Εἰς τὸν βαθυκύανον οὐρανὸν ἐξωγραφίζετο καθάρωτα ὁ νομφὸς ρόδιος πύργος τῆς Giralda ὁ δρόμος εἶχον γεμίσει ἀπὸ ἀρότας, οἱ ὅποιοι εἶχον ἐλθεῖ εἰς τὴν Σεβίλλην διὰ τὴν περιφορὰν τῶν Ἐπιταφίων. Ὁ Morenito παρετήρησεν ἓνα ὄμιλον ἐρασιτεχνῶν, οἱ ὅποιοι ἠτοίμαζον περιπέτερα τῆς πωλήσεως εἰσιτηρίων διὰ τὴν ταυρομαχίαν καὶ αὐτὸ ἠύξησε τὴν λύπην του. Ἐπὶ τέσσαρας ὥρας ἐπήγαινε καὶ ἤρχετο μέσα εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Σιέρπης χορταίνων μετὰ τὴν ὄσμην, τὴν ὁποίαν τὰ γλυκύσματα μετὰ τὴν ἄφθονον κανέλλαν διέχυνον, τὰ κοκκινίζοντα μέσα εἰς τὸ βράζον ἔλαιον, καὶ ἀκολουθῶν τὰ ἴχνη τῶν ταυρομάχων, οἱ ὅποιοι διήρχοντο κομπάζοντες ἐξωθεν τῶν καφενειῶν. Προσέπαθε νὰ ἐπινοήσῃ κανὲν μέσον διὰ νὰ κερδίσῃ μερικὰς pesetas, ἀλλ' εἰς μάτην, ἐδοκίμασε νὰ συνεταιρισθῇ μετὰ τοὺς πωλητὰς προγραμμάτων διὰ τὰς περιφορὰς τῶν ἐπιταφίων, ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχε. Τέλος μὴ ἔχων τί νὰ κάμῃ πλέον καὶ αἰσθανόμενος κενὸν τὸν στομάχον του καὶ τὴν ράχιν του καιομένην ἀπὸ τὸν ἥλιον ἐρρήθη ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος, ὅπου θὰ συνητῶντο ὄλοι οἱ ἐπιτάφιοι καὶ εὐρῶν ἐν ὑπόστεγον, μίαν σκιερὰν γωνίαν ἀπεφάσισε ν' ἀναπαυθῆ ἐκεῖ.

«Ὅποιοι κοιμᾶται δειπνῶ» καὶ ἔλλειψε δειπνῶ ὁ Morenito ἱκανοποιήθη μετὰ μίαν καλὴν μερίδα ὑπνίου. Ἀπεκοιμήθη ἀμέσως καὶ βαθύτατα καὶ μετὰ τὴν

ἀλήθειαν ἦτο πολὺ ὠραῖος, ὅπως ἦτο ἐξηλωμένος ἐκεῖ εἰς τὰς λευκὰς πλάκας τοῦ λιθοστρώτου, ἀναπαύων τὴν ὠραίαν κεφαλὴν του ἐπάνω εἰς τὸν βραχίονά του μετὰ κλεισμένα τὰ βλέφαρα, τὰ ὁποῖα ἐστόλιζον μακρὰι βλεφαρίδες μετὰ μισανοιγμένα τὰ ἐρυθρὰ του χεῖλη εἰς ἀόριστον μειδίημα.

Ἐνῶ ἐκοιμᾶτο ζεῦγος περιπατητῶν διήλθε πρὸ αὐτοῦ δύο νέοι, σύζυγοι πιθανόν, ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐν ζεῦγος ἐρωτευμένων καθὼς ἐφαίνετο ἐκ τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὅποιον ὁ Κύριος ἐστηρίζετο εἰς τὸν βραχίονα τῆς Κυρίας.

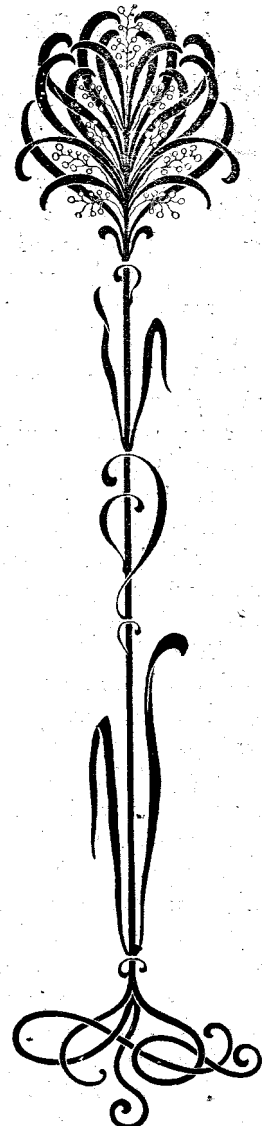
— Παρατήρησε τί ὠραῖο ποῦ εἶνε αὐτὸ τὸ μαγκόπαιδο, εἶπεν ὁ νέος εἰς τὴν συνοδὸν τοῦ σταματῶν, καὶ τί ὠραῖον tableau ποῦ θὰ ἔκανε εἰς αὐτὴν τὴν στάσιν του. Ὅλα εἶνε τέλεια εἰς αὐτὸ τὸ παιδί καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἢ φυσικὴ χειρονομία τῆς χειρός, ἢ ὁποῖα φαίνεται ὡς νὰ περιμένῃ νὰ πέσῃ μέσα κανὲν ἀνέλπιστον κέρδος.

— Εὐρεῖς τί ἐσκέφηκα ἀπάντησεν ἐκείνη, νὰ τῷ ἐκάμνομεν μίαν ὠραίαν ἐκπληξίν, τὴν ἐξῆς: Νὰ βάζαμεν μέσα εἰς τὸ χεῖρ του ἓνα ἀσημένιον νόμισμα τὸ ὁποῖον θὰ εὕρισκε, ὅταν ἐξυπνήσῃ.

Οἱ ἐρώντες εἶνε γενναῖο-δωροὶ καὶ ὁ νέος ἔλαβεν ἀπὸ τὸ βελάντιόν του ἓνα πεντόφραγκον, τὸ ἔθεσεν ἐλαφρὰ — ἐλαφρὰ μέσα εἰς τὴν ἀνοιχτὴν χεῖρα. ἢ ὁποῖα μετὰ μίαν μηχανικὴν κινήσιν, τὴν ὁποίαν ἐπροκάλεσε ἡ ἐπαφὴ τοῦ ψυχροῦ μετάλλου, ἐκλείσθη κατὰ τὸ ἥμισυ. Κατόπιν τὸ ζεῦγος ἀπεμακρύνθη γελῶν.

Ὁ Morenito ἐξηκολούθει νὰ κοιμᾶται, καὶ κοιμώμενος ὠνειρεύετο. Ὀνειρεύετο, ὅτι ἀπὸ μίαν κλίμακα ἔχουσαν τὰ χρώματα τοῦ οὐρανοῦ τόξου ἢ Παναγία de la Esperanza, ἀκριβῶς ὅπως τὴν ἐβλέπεν ἐκ τοῦ εἰκονοστασίου κατέβαινε πρὸς αὐτόν. Εἶχεν εἰς τὴν κόμην τῆς στέφανον ἀπὸ κρῖνα καὶ ἐκράτει λευκὰ ρόδα εἰς τὰς χεῖρας, καὶ τοῦ ἔλεγε μετὰ φωνὴν γλυκεῖαν ὡς μέλι :

— Juanito, ποτὲ δὲν ἐλησμώνησες νὰ μετὰ παρακαλέσῃς πρῶτ' καὶ ἐσπέρας πρὸς δόξαν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Υἱοῦ μου, θέλω νὰ σε ἀνταμείψω. Θὰ ὑπάγῃς νὰ ἴδῃς τοὺς ταύρους τὴν Κυρικκὴν. Καὶ συγχρόνως,

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ἡ Παναγία ἔρριπτεν τοῦ Morenito εἰς τὴν χεῖρά ² ⁷ ~~τα~~ τὰ πέταλα τῶν λευκῶν τῆς ρόδων καὶ κάθε πέταλον πίπτον εἰς τὴν χεῖρά του ἐγένετο καὶ ἰὲν ἀργυροῦν νόμισμα. Τόσῃ χαρὰν ἠσθάνετο ἐκεῖνος, ὥστε ἐξύπνησε. . . .

Χασμώμενος ἐτέντωσε τοὺς βραχίονάς του, — ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματός του — ἀπὸ τὴν χεῖρά του ἔπεσεν ἐν λευκῶν ἀντικείμενον, τὸ ὅποιον ἐκυλίσθη μὲ ἓνα ἀργυροῦν ἦγον ἐπὶ τοῦ πλακοστρώτου. . . . Δὲν ἐπίστευε οὔτε τοὺς ὀφθαλμούς του, οὔτε τὰ ὄτα του.

Ἐπῆρεν ἀπὸ κάτω τὸ νόμισμα ἐν ὠραῖον λάμπον πεντόφραγκον.

Ἡ Παναγία δὲν τὸν ἐγέλασε . . . θὰ ἤμποροῦσε τώρα νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ταυρομαχίαν. Εἰς μίαν στιγμήν εὐρέθη ὄρθιος καὶ ἤρχισε νὰ τρέχῃ πρὸς τὴν Plaza de Toros.

Καθὼς ἔστρεψε τὴν γωνίαν τῆς Calle San Pablo ὀλίγον ἔλειψε νὰ προσκρούσῃ εἰς μίαν μικρὰν κόρην ἀπὸ τὸ προάστειον Triana, τὴν ὅποιαν ἐγνώριζε ἀπὸ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν, καὶ ἡ ὅποια ὠνομάζετο la Chata. Ἦτο πολὺ ὠχρὰ καὶ τὰ μεγάλα μαῦρα μάτια τῆς, ἦσαν γεμάτα δάκρυα.

— Τί ἔχεις Chata; τὴν ἠρώτησε.

— Ἡ μητέρα μου εἶνε ἄρρωστη, εἶπεν ἐκεῖνη, καὶ ἔχω τώρα δυὸ νύχτες ποῦ δὲν ἐκοιμήθηκα. . . .

Ὁ Γιατρός ἦλθε σήμερα τὸ πρωὶ καὶ ἐδίξασεν γιὰ τρικί. Ἐπῆγα εἰς τὴν botica, μὰ ὁ φαρμακοποιὸς δὲν ἤθελε νὰ μοῦ δώσῃ τίποτε χωρὶς νὰ πάρῃ πρῶτα τὰ χρήματα. Τί νὰ κάμω; Ἄν ἡ μητέρα μου πεθάνῃ, θὰ παίζου καὶ γιὰ μένα γλήγορα ἢ καμπάνες. Δὲν θὰ ζήσω ὑστερα ἀπὸ κείνην!

Ὁ Morenito μένει πρὸς στιγμήν σκεπτικῶς, μὲ τὸ βλέμμα βυθισμένον εἰς τὰ μαῦρα μάτια τῆς Chata. Ἄλλ' αἰφνης λαμβάνει τὸ θαυματουργὸν νόμισμα τὸ θέτει εἰς τὴν χεῖρά τῆς μικρᾶς του φίλης, λέγων

— Στάσου, καλὴ μου φιληνάδα, νά, πάρε αὐτό, μοῦ τὸ ἔδωκεν ἡ Vierge de la Esperanza καὶ ἡ bonita Madre δὲν θὰ θυμώσῃ ἐὰν τὸ μεταχειρισθῶ, διὰ νὰ γιὰ τρευθῇ ἡ μητέρα σου.

Ἡ Chata ἦτο τόσον συγκινημένη, ὥστε δὲν ἐστάθη οὔτε νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, ἀλλ' ἔτρεξε κατ' εὐθείαν εἰς τὸν φαρμακοποιόν. . . .

Ἦτο πεπρωμένον νὰ μὴν ὑπάγῃ ὁ Morenito εἰς τὴν πρώτην ταυρομαχίαν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὑπάρχουν καὶ ἀποζημιώσεις διὰ τὰς ἀπωλείας μας εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, ὁ Morenito δὲν διῆλθε μὲ ὀλιγωτέραν φαιδρότητα τὴν Κυριακὴν, παρὰ ἐν ἐπήγαιεν εἰς τὴν ταυρομαχίαν. Τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην ἡ ἀσθενὴς ἦτο πολὺ καλλίτερα καὶ ἡ Chata ἦλθε νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Juanito.

Ἐἶχε φορέσει ὅ,τι εἶχε καλλίτερον καὶ μὲ τὸ ὑπόλοιπον τῶν χρημάτων τοῦ Morenito εἶχεν ἀγοράσει δύο κόκκινα τριαντάφυλλα μὲ τὰ ὅποια εἶχε στολίσσει τὴν μαῦρην κόμην τῆς. Ὑπῆγον καὶ οἱ δύο διὰ νὰ περιπατήσωσιν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Γουαδαλκιβίρου, κάτω ἀπὸ τὰς ἀνθισμένας πορτοκαλέας.

Ἡ ἄνοιξις εἶχε δώσει δὲν εἰς ἐξέυρω ποίαν φλόγα

εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τῆς Ghata ἴσως δὲ καὶ κάποιον τρυφερότερον αἶσθημα συνετέλει εἰς τὴν λάμψιν ἐκεῖνην. Ὄταν εὐρέθησαν εἰς μίαν ἀπόκεντρον καὶ μᾶλλον σκιερὰν γωνίαν σχηματιζομένην ἀπὸ ὑψηλοῦς θάμνους ἐκ μυρτινῶν, ἡ μικρὰ κόρη ἔρριψε τοὺς βραχίονάς τῆς εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ Morenito, καὶ τοῦ εἶπε, χωρὶς τὴν ἐλαχίστην σεμνοτυφίαν

— Σὲ ἀγαπῶ, πάρα πολὺ φίλε μου! , . .

Καὶ ἐνῶ οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν ἐχαιρέτων τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, τὰ δύο δεκαπενταετῆ παιδιά ἀντήλλασον τὸ πρῶτον ἐρωτικὸν φῆλημα.

Κ. Ι. Λανδράκη.

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Ἐπανεκάμψεν εἰς Χανία κατόπιν δεκαπενθήμερου ἐν Ἀθήναις διαμονῆς ἡ διευθύντρια τοῦ «Σπινθήρος» δεσποινὶς Ἀρτεμισία Ι. Λανδράκη.

* * Ἡ Κρήτη ἀπέκτησε τέλος ἀκτοπλοῖον, ἧς ἡ ἔλλειψις τοσούτον καθίστατο ἐπαισθητή. Ἡ ἀπὸ τῆς 27ης παρελθόντος Μαρτίου σύμβασις θέλει λειτουργεῖ ἓνα μῆνα μετὰ τὴν δημοσίευσιν αὐτῆς εἰς τὴν «Ἐπίσημον Ἐφημερίδα τῆς Κρητικῆς Πολιτείας».

Τὸ ἀτμόπλοιον χωρητικότητος 300 τόννων καὶ ταχύτητος 9 τοῦλάχιστον μιλίων ἀναχωροῦν ἐκ Πειραιῶς θὰ προσεγγίξῃ εἰς τοὺς λιμένας Κρήτης ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος, θὰ φέρῃ τὴν Κρητικὴν σημαίαν, τὸ δὲ πλήρωμά του θ' ἀποτελεῖται ἐκ Κρητῶν, πλὴν τοῦ πλοιάρχου καὶ τῶν μηχανικῶν.

* * Μετὰ τὴν Ἰταλίαν ἡ Κρήτη μεταξὺ τῶν γωρῶν τῆς Μεσογείου θέλει ἶδει λειτουργοῦντας ἐν αὐτῇ τοὺς ὑπὸ τοῦ Ἰταλοῦ Markoni ἐφευρεθέντας σημογράφους, ἧτοι τηλεγράφους ἀνευ συρμάτων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀφίκετο ἐξ Ἰταλίας ὁ κ. Sera, ἀντιπρόσωπος Βελγικῆς Ἑταιρίας — συμβληθείσης μετὰ τοῦ ἐφευρέτου — ὅστις ἐξετάζων τὰς νοτίους τῆς νήσου ἀκτᾶς, θέλει καθορίσει τὰ σημεῖα, εἰς ἃ δύναται νὰ ἐγκαταστήσῃ τοὺς σημογράφους.

* * Κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς Κρήτης ἐμπορίου κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 1901 ἡ μὲν ἐξαγωγή ἀνέρχεται εἰς δραχ. 5,584,821 ἡ δὲ εἰσαγωγή εἰς δραχ. 10,093,072. Ἡ μεγαλύτερα ἐξαγωγή ἐγένετο εἰς ἐλαίαι καὶ ἐλαιώδεις οὐσίας καὶ κατὰ δεύτερον λόγον εἰς γεωργικὰ προϊόντα.

* * Συνέστη ἐν Χανίοις Σύλλογος σκοπῶν τὴν μόρφωσιν τῶν ἀπόρων κορασίων ὑπὸ τὸν τίτλον «Παγκρήτιος Δημοδιδασκαλικὸς Σύλλογος». Ἦδη συνέστησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον 2 Κυριακὰ σχολεῖα ἐν Χανίοις καὶ Χαλέπα, ἐν οἷς διδάσκονται ὑπὲρ τὰ 150 κοράσια, εἰς ἃ παρέχονται καὶ τὰ πρὸς φοίτησιν χρειώδη, ἧτοι βιβλία καὶ γραφικὴ ὕλη.

GRAND ATELIER PHOTOGRAPHIQUE
P. DIAMANDOPOULOS
 PHOTOGRAPHE DE S. A. R. le PRINCE GEORGE
 ET
 DE LA FAMILLE ROYALE DE GRÈCE

Sortes de papiers photographiques
 dont on se sert dans l'atelier:

- Papier citrate d'argent
- » à la Celloïdine de Dresde
 - » platino-Bromure (inaltérable)
 - » au gélatino - Bromure d'argent (inaltérable)

Et les différentes espèces de papiers destinés à l'agrandissement de portraits au naturel.

Appareils photographiques spéciaux pour les enfants.

Reproduction des portraits en couleur naturelle.

Rue Pottier No 57
 La Canée (ile de Crète)

ΧΡΩΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

Ι. ΦΩΤΑΚΗΣ (Κρητός)
 4—ὁδὸς Λυκούργου—4

ΑΘΗΝΑΙ

Πλουσία συλλογὴ εἰδῶν ζωγραφικῆς, βερνίκια παντὸς εἶδους, χρωστῆρες διάφοροι καὶ ἅπαντα τὰ εἶδη τοῦ ἐλαιοχρωματισμοῦ.

ὑπὸ τοῦ «**Σπινθῆρος**» συνιστᾶται ἐκθύμως.

ΓΝΗΣΙΟΙ ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΑΙ ΣΙΓΓΕΡ

Γ. Ναϊδλιγγερ

Διὰ ράπτας, ὑποδηματοποιὸς καὶ οἰκογενεῖας.

Αἱ μόναι παγκόσμιοι μηχαναί, βραβευθεῖσαι εἰς ἀπάσας τὰς Ἐκθέσεις, ἐσχάτως δὲ εἰς τὴν Ἐκθεσιν τῶν Παρισίων τοῦ 1900 διὰ χρυσοῦ μεταλλίου καὶ εἰς τὴν Διεθνή Ἐκθεσιν Κρήτης διὰ τοῦ μεγαλειτέρου βραβείου «**Διπλώματος Τιμῆς**».

Διὰ νὰ ἀποφύγητε τὰς ἀπομιμήσεις ἀποταθῆτε εἰς τὸ ἐν τῇ ὁδῷ **Ποτιέ** ὑποκατάστημα τῆς Ἐταιρείας ἐν Χανίοις, ἔνθα καὶ μόνον πωλοῦνται γνήσιοι ραπτομηχαναὶ Σίγγερ.

Πράκτωρ ὁ κ. Γεώργιος Χουλιόπουλος.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΝΟΜΙΚΗΣ",
ΛΟΥΚΑ Χ. ΒΕΡΓΙΝΑΙΤΟΥ
 5—Ὁδὸς Ὁφθαλμιατροῦ—5
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἡ «**Νομική**» πλουτισμένη μὲ μεγάλην ποικιλίαν καλλιτεχνικῶν καὶ καινουργῶν στοιχείων καθαροτάτου καὶ βαθέως ὀφθαλμοῦ, ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς, ἰσομέτρων καὶ ἐν γένει ἀρίστων ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν, μὲ στοιχειοθέτας ἱκανοὺς καὶ πεπειραμένους καὶ μὲ πειστήν τὸν κ. Μιχ. Κοτζίαν ἀντάξιον τοῦ μεγάλου καὶ τελείου πιστηρίου αὐτῆς καὶ διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ ρέκτου καὶ δραστηρίου ἰδιοκτῆτου κ. Λουκᾶ Χ. Βεργιανίτου, ἡ ἐργασία τοῦ ὁποίου διακρίνεται διὰ τὸ εὐσυνείδητον, καλίσθητον καὶ ταχύ, πλείστας δὲ ἀριθμοῦσα ἐκδόσεις βιβλίων ἐπιστημονικῶν, τῆς νεωτέρας φιλολογίας, περιοδικῶν, ἡμερολογίων κτλ. κτλ. εἶνε ἐν ἑκ τῶν καλητέρων Ἀθηναϊκῶν τυπογραφείων συνιστώμενον καὶ ὑφ' ἡμῶν ἐκθύμως.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἰδρυθεῖσα διὰ **Β. Διατάγματος τῷ 1893**

Ἔδρα ἐν Ἀθήναις

ὑποκαταστήματα: Ἐν Πειραιεῖ—Πάτραις—
 Βόλῳ—Σύρῳ—Καλάμαις—Ἀλεξανδρεῖα—
 Χανίοις—Ἡρακλείῳ

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκτελεῖ προεξοφλήσεις, εἰσπραξίαι γραμματίων, προκαταβολὰς ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπορευμάτων, ἀνοίγει τρεχομένους λογαριασμοὺς ἡγγυημένους καὶ ἐν γένει ἀναδέχεται τὴν ἐκτέλεσιν πάσης τραπεζιτικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως ὑπὸ συμφορωτάτους ὄρους. Δέχεται χρεώγραφα πρὸς φύλαξιν ἀντὶ ἐλαχίστων δικαιωμάτων. Δέχεται καταθέσεις χρημάτων πληρώουσα τόκον:

3 ο/ο εἰς πρώτην ζήτησιν

3 1/2 ο/ο διὰ καταθέσεις 6 μηνῶν

4 ο/ο διὰ καταθέσεις ἐνὸς ἔτους

5 ο/ο διὰ καταθέσεις δύο ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα.

Διὰ τὰς εἰς χρυσὸν καταθέσεις πληρώνει τὸν αὐτὸν τόκον, ἀποδίδωσι δ' αὐτὰς αὐτοῦσιως.

Ταμειυτήριον

Πᾶσαι αἱ ἐργατικαὶ τάξεις δύνανται καθ' ἐκίστην νὰ καταθέτωσι τὰς οἰκονομίας των εἰς τὸ Ταμειυτήριον τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν πρὸς ἀσφαλῆ φύλαξιν καὶ ἀπολαυτὴν τόκου 3 1/2 ο/ο μετὰ τοῦ δικαιώματος ν' ἀποσύρωσι τὰ χρήματά των εἰς πρώτην ζήτησιν. Καταθέσεις εἶνε δεκταὶ ἀπὸ 5 μέχρι 2000 δραχ. Εἰς τοὺς καταθέτας δίδει ἡ Τράπεζα ἐντυπὸν βιβλιάριον, ἐν ᾧ ἐγγράφονται τακτικῶς ὅλαι αἱ καταθέσεις καὶ ἀπολήψεις.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

Ὁδὸς Ἐρμοῦ—Ἀθήναι.

Πλοῦτος γραφικῆς ὕλης—Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά—Ἐργαστάσιον φακέλλων τέλειον—Χρῆτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλου παντὸς εἶδους καὶ ποιότητος.

Εὐθηνία, ταχύτης, ἀκρίβεια.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ΗΦΙΕΡΩΘΕΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α. Β. ΥΨΗΛΟΥΤΗΤΑ ΤΟΝ ΠΡΙγκΙΠΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΑΤΟΝ ΑΡΜΟΣΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ
ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
Δ^ς ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Γραφεῖα «Σπινθῆρος» ἐν Χαλέπα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΕΜΠΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

- ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ ΚΑΖΑΖΗ
Ἡ 29η Μαΐου.
- Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ
Στὴ Μεγαλειότητά του τὸν Βασιλέα
τῆς Ἰσπανίας Ἀλφόνσον ΙΓ' (ποίημα)
- Φ. Κ. ΝΤΟΚΟΥ
Ἡ ἀνάστασις τῆς εὐτυχίας (διήγημα
πρωτότυπον).
- Α... Ι... Δ...
«Ποιμὴν».
- ΗΛΙΑ ΔΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
Δικαστῆς ὀθωμανός.
- ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ
Τὸ ὄνομά σου (ποίημα).
- ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΑΡΤΖΩΚΗ
Νεκρὴ (ποίημα).
- ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ
Τὰ δικαιώματα τῆς Γυναίκος (συνέ-
χεια ἐκ τοῦ Δ' Τεύχους καὶ τέλος).
- ΝΙΚ. Ι. ΚΥΠΑΡΙΣΣΗ
Ἡ Καλαμιά (ποίημα).
- ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΖΩΓΡΑΦΙΔΟΥ
Οἱ ἀγῶνες τῆς σκέψεως.
- Α... Ι... Δ...
Μία ἐπέτειος.
- ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΕΙΚΟΝΕΣ 2 — ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ Α'

ΤΕΥΧΟΣ Ε'

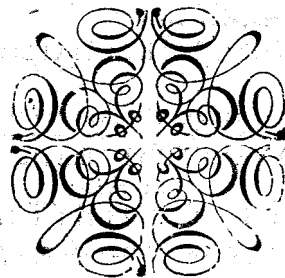
Μάιος — 1902

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Φρ. Χρ. 6

Όρος ἀπαράβατος

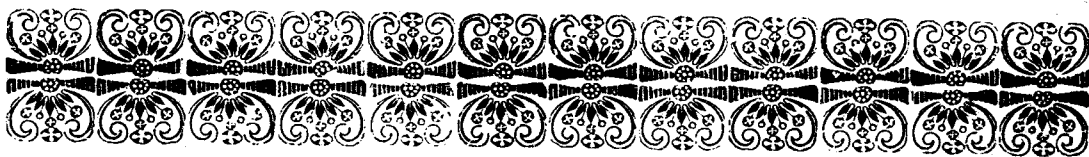
ἢ προπληρωμῆ.

Δ Η Λ Ω Σ Ι Σ

Παρακαλούνται, ὅσοι τῶν ἐν τῷ ἔξωτερικῷ καὶ ἑσωτερικῷ ἀξιοτίμων κυρίων συνδρομητῶν δὲν ἐπλήρωσαν εἰσέτι τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν τῶν, νὰ ἀποστείλωσιν αὐτὴν διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς εἰς τὴν Διευθύντριαν τοῦ «Σπινθῆρος» λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι ὡς ὅρος ἀπαράβατος ἐτέθη ἐξ ἀρχῆς ἡ ἐτησία προπληρωμή.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Ὑπὸ τοῦ «Σπινθῆρος» ἀγγέλλονται βιβλία, ὧν ἀντίτυπον ἤθελε σταλῆ τῇ Διευθύνσει.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΑΙΜΥΛΙΑΣ ΚΟΥΡΤΕΛΗ
“ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ”,
Τομίδιον ἐκλεκτῶν ποιημάτων.

ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΡΟΛΙΔΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐπὶ τῆς Ρωμαϊκῆς Κυριαρχίας.
Σύγγραμμα μεγίστης ἐθνικῆς ἀξίας.

ΙΑΚΩΒΟΥ Ν. ΤΟΜΠΑΖΗ
Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐθνικῆς
Παλιγγενεσίας. Δρ. 3.
Εἶνε ἔργον ἀνεκτίμητον καὶ ἠθνωρελές.

Κ. Δ. ΖΕΓΓΕΛΗ
Ἐπισημειωτὸν ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΑΣ Δρ. 10.
Ἄριτον ἐπιστημονικὸν σύγγραμμα.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Σ. ΓΕΓΛΕ
Καθηγητοῦ ἐν τῷ Βαρβακείῳ
ΑΠ' ΑΘΗΝΩΝ ΕΙΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ
(Ἀναμνήσεις δωδεκαήμερον ταξιδίου)
Τιμὴ μία δραχμὴ.

Ἐκαστος χριστιανὸς ὀφείλει νὰ τὸ ἀποκτήσῃ.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΤΣΕΛΙΔΟΥ
ΤΟ ΝΟΜΙΣΜΑ Δρ. 6.
Οἰκονομολογικὴ μελέτη ἔξοχος.

Συμπλήρωμα
ΜΕΓΑΛΟΥ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΥ
ΛΕΞΙΚΟΥ
Ἔως τῶρα τεύχη 2—ἕκαστον 0,80.

ΑΝΑΡΓΥΡΟΥ ΦΑΡΔΟΥΛΗ
Διηγήσορα
ΠΕΡΙ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΩΝ
Λαμπρὰ ἐπιστημονικὴ πραγματεία.

Ἰωάννου Ν. Λανδράκη

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΕΓΑΛΟΝΗΣΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Φυσικὴ καὶ Πολιτικὴ μετὰ πολλῶν
ἱστορικῶν σημειώσεων

Εἰσηγμένη εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ σχο-
λεῖα τῆς Κρήτης

Ἄδεια τῆς ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδευ-
σεως Σεβ. Ἀνωτέρας Διευθύνσεως τῆς
Κρητικῆς Πολιτείας

Εὐρίσκεται καὶ πωλεῖται εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα
τῆς νήσου καὶ παρὰ τῷ συγγραφεῖ.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
Διευθυντῆς Δ. Ι. Καλογερόπουλος

Μελέται φιλολογικαὶ καὶ καλλιτεχνικαί.

Εἰκόνες ἔργων Ἑλλήνων καὶ ξένων καλλι-
τεχνῶν.

Γραφεῖα: ὁδὸς Πινακωτῶν ἀριθ. 22α, ἐν
Ἀθήναις.

Συνδρομὴ ἐτησίᾳ δρ. 12.

“ΑΒΥΣΣΟΙ,,

Ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον προσεχῶς ἐκδίδει τὴν δευτέραν
αὐτοῦ ποιητικὴν συλλογὴν ὁ ποιητῆς κ. Μήτσος Πα-
πασπύρου.

Η 29^Η ΜΑΪΟΥ

ΥΠΑΡΧΟΥΣΙΝ ἐν τῷ βίῳ τῶν λαῶν μεγάλοι καὶ ἔνδοξοι ἡμέραι, ὑπομιμνήσκουσαι εἰς αὐτοὺς γενναῖα ἔργα καὶ περιφανῆ κατορθώματα τῶν προγόνων, ἐμπνέουσαι καὶ ἐνισχύουσαι ἐν τῇ ἐπιδιώξει τοῦ ἱστορικοῦ αὐτῶν σκοποῦ, ἐξαναγκάζουσαι εἰς μίμνησιν. Διότι οὐδὲν τελεσφορώτερον μέσον πρὸς τὴν πρόοδον λαοῦ τινος, ὅσον ἢ ἀρετὴ καὶ ἢ δόξα τῶν προγόνων, οἷα κατεδείχθη ἐν μεγάλῃ τινὶ τῆς ἐθνικῆς αὐτοῦ ἱστορίας ἡμέρα. Ἄλλ' ὑπάρχουσι ὡσαύτως θλιβεραὶ καὶ ἀποφράδες ἡμέραι ἐν τοῖς χρονικοῖς τῶν λαῶν, καθ' ἃς οὗτοι ὑπέστησαν μεγάλην καταστροφὴν, ἀπολέσαντες τὰ πολυτιμώτατα τῶν ἀγαθῶν, ἐφ' οἷς ἐναδρύνεται τὸ ἀνθρωπίνον γένος — τὴν τιμὴν καὶ τὴν δόξαν τῆς πατρίδος, τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς. Διὰ λαοὺς γενναίους καὶ φιλοτίμους, ὀργῶντας πρὸς πρόοδον, διαφορομένους ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν τιμῆς, ζηλωτὰς τῶν πατριῶν ἀρετῶν, αἱ τε εὐτυχεῖς καὶ αἱ ἀποφράδες ἡμέραι εἶνε ἐξ ἴσου συντελεστικαί. Ἐνῶ αἱ πρῶται ἐπιρροωνύουσι τὸ φρόνημα, αἱ δευτέραι ἐξεγείρουσι αὐτὸ ἔτι μᾶλλον διὰ τῆς διηνεκοῦς ὑπομνήσεως τῆς ἐπιβαλλομένης μερίμνης πρὸς διεκδικήσιν καὶ ἀνάκτησιν τῆς ἀπολεσθείσης τιμῆς. Οὕτως ἢ συμφορὰ, ἀντὶ νὰ ἐπενέγκῃ τὴν ἀπογοῆτευσιν καὶ τὴν νάρκην, συντελεῖ πολλάκις, ἰδίᾳ παρὰ λαοῖς φιλοτίμοις, εἰς τὴν ἀναζωπύρωσιν τοῦ ἐθνικοῦ ιδεώδους, εἰς τὴν παλιγγενεσίαν.

Ἡ 29^η Μαΐου εἶνε διὰ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος μία τῶν ἀποφράδων αὐτοῦ χρονολογιῶν, θλιβερὰ ἡμέρα, καθ' ἣν, κατόπιν ἐρρωμένου ἀγῶνος, πολλοὺς αἰῶνας διαρκέσαντος, κατὰ ποικίλων ἐπιδρομῶν, ὑποκύπτει ἐπὶ τέλος. Ἄπαντα τὰ τμήματα τοῦ μεγάλου κράτους, τὸ ὁποῖον ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἦτο παγκόσμιον, ἀποσπῶνται ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ, ἀποτελοῦντα ἰδιαίτερα κράτη, καὶ ἀπομένει τελευταῖον τεμάχιον, σκιά κράτους, ἢ πρωτεύουσα αὐτοῦ, ἢ βασιλεύουσα, ὡς ἔκαλεῖτο ἡ Κωνσταντινούπολις. Ἄλλὰ κέκμηται τὸ μικροσκοπικὸν τοῦτο κράτος τοιαύτην ἀκόμη αἴγλην καὶ σημασίαν, ὥστε ὁ κύριος αὐτοῦ νὰ θεωρῆται εἰς τῶν σεβαστοτάτων μοναρχῶν τῆς Εὐρώ-

πης, λόγῳ ἱστορικῶν παραδόσεων, ἀλλὰ πρωτίστως λόγῳ τοῦ ἑλληνικοῦ αὐτοῦ χαρακτήρος. Ἐπὶ τέλους πίπτει καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις, ἵνα παρακολουθῶσιν αὐτὴν μετ' ὀλίγον καὶ τὰ ἐναπολειφθέντα ἐλεύθερα τμήματα τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας.

Σπανίως πτώσις λαοῦ ἢ κράτους ὑπῆρξε τοσοῦτον περιπετειώδης, ὅσον ἡ τοῦ Ἑλληνικοῦ τοῦτου κράτους. Κατὰ τὴν μακρὰν τῆς ἐξαντλήσεως αὐτοῦ διάρκειαν ἔσχεν ἡμέρας ἐκ περιτροπῆς εὐτυχεῖς καὶ ἀτυχεῖς, ἀλλ' ἡ τελευταία τῆς πτώσεως αὐτοῦ περίοδος ὑπῆρξεν οὐκ ὀλίγον γενναία. Δὲν ἐπτοήθη πρὸ τῶν ἰσχυρῶν σιφῶν, ἅτινα ἐπέδραμον καὶ ἠπέιλουν τὴν βασιλεύουσαν πόλιν· ἐνεκαρτέρησεν, ἠγωνίσθη τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ἐπὶ κεφαλῆς ἔχων ἕνα τῶν εὐγενεστάτων μοναρχῶν, οἵτινες κατηγάσαν ποτε τὸν βασιλεῖον αὐτοῦ θρόνον. Καὶ ὑπέκυψεν ἐπὶ τέλος μετὰ τὴν ἡρωικὴν αἴγλην καὶ δόξαν τοῦ μάρτυρος καὶ τοῦ πρωταγωνιστοῦ μίᾳ τῶν εὐγενεστάτων ἱστορικῶν ιδεῶν.

Ἡ πτώσις αὐτὴ ἐγένετο τῇ 29^η Μαΐου τοῦ 1453 ἔτους. Ἡμέρα ἀποφράς, ἀλλὰ καὶ ἱερὰ διὰ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος. Ὑπῆρξεν αὐτὴ ἡ τελευταία τῆς περιόδου τοῦ Βυζαντιτικοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀλλὰ, διότι ὑπῆρξεν, ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν, ἀντάξια τῶν εὐγενεστάτων ἡμερῶν τῆς κλασικῆς Ἑλλάδος, ἐνεγράφη ἐν τοῖς δέλτοις τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου ὡς μία τῶν εὐγενεστάτων. Ἡ κατ' αὐτὴν ἦττα ὑπῆρξεν ἔνδοξος, ἀξία τοῦ συντριβέντος καὶ ὑποκύψαντος λαοῦ, ὅστις οὐδαμῶς ἀπεκαρτέρησε πρὸ τοῦ μεγέθους τῆς συμφορᾶς, ἀλλ' ἀμέσως ἤρξατο ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τῆς πτώσεως, τῆς νέας ἱστορικῆς ἐργασίας, ἐπιδιώκων τὸ ἔργον τῆς παλιγγενεσίας μετὰ τὴν ἔμπνευσιν καὶ τὴν πίστιν τῶν ἀρχαίων ἡμερῶν.

Λαὸς οὗ ἡ πτώσις ἐκδηλοῦται τοσοῦτον γενναία δὲν ἐκλείπει ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς σκηνῆς. Εἶνε πεπρωμένον ν' ἀναζήσῃ, ν' ἀναγεννηθῇ.

Καὶ τοῦτο πράγματι συνέβη. Ἡ 29^η Μαΐου, ἡμέρα ἀτυχίας καὶ θλίψεως διὰ τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον, κατέστη ἡ δημιουργικὴ ἀφეთρία τῆς ἱστορικῆς αὐτοῦ παλιγγενεσίας. Πρὸς αὐτὴν καὶ πρὸς

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

τὸν ἥρωα αὐτῆς καὶ μάρτυρα, τὸν Κωνσταντῖνον, προσέβλεψεν ἡ ἐθνικὴ συνειδήσις τοῦ Ἑλληνισμοῦ· δὲν κατεβλήθη ἡσθάνθη νέαν ῥώμην καὶ πεποιθῆσιν πρὸς τὴν παλιγγενεσίαν αὐτοῦ, ἣν ἐπὶ αἰῶνας ποικιλοτρόπως ἐξεδήλωσε καὶ δι' ἧς ἐπὶ τέλους κατώρθωσε, μετὰ μακροῦς καὶ δυσπότους ἀγῶνας, νὰ ἀρῆ τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου, ἵν' ἀναβίῃ αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς ἀκροπόλεως, καθιστὰς σύμβολον τῆς ἀναγεννήσεως.

Εἶνε ἄρα ἱερὰ διὰ τὸν Ἑλληνισμὸν ἡ 29^η Μαΐου. Ἐνῶ ὑπομνησκει εἰς αὐτὸν ἡμέραν πένθους, νηστείας καὶ προσευχῆς, διδάσκει αὐτὸν ἀφ' ἑτέρου καὶ νουθετεῖ, ὅτι μνήμων εὐλαβῆς τῶν κατ' αὐτὴν πεσόντων ἡρώων καὶ μαρτύρων, καθῆκον ἔχει νὰ ἐκδικήσῃ τὸ αἷμα αὐτῶν, τὸ ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ρεῦσαν ἐπὶ τῆς ἑλληνικωτάτης ἀκροπόλεως τοῦ Βυζαντίου, ν' ἀνορθώσῃ τὴν πεσοῦσαν ἐθνικὴν δύναμιν, ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν λατρείαν τῶν πατέρων ἐντὸς τῶν βεβηλωθέντων ἱερῶν καὶ βωμῶν τῆς ἐθνικῆς θρησκείας.

Ἄπὸ αἰῶνων τοιοῦτο εἶνε τὸ ἰδεῶδες καὶ τὸ πρόγραμμα τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους. Ἀναμένει τὸν πεσόντα βασιλέα, ὃν ἡ δημιουργικὴ αὐτοῦ φαντασία ἐπλασε μαρμαρωθέντα, λευκὸν καὶ ἄσπιλον, φωτίζοντα διὰ τῆς αἴγλης τὰ βάθη τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς, ἵνα φέρῃ εἰς τέλος τὸ ὀριστικὸν ἔργον τῆς μεγάλης ἱστορικῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ παλιγγενεσίας. Παρῆλθον αἰῶνες ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης· ἀτυχία, ἐξουδενώσεις, πτώσεις· ἀλλ' ἡ ἐθνικὴ ψυχὴ δὲν κατεβλήθη ἐκ τῶν ἀτυχι-

μάτων καὶ τῶν ἀπογοιτεύσεων. Ἐξακολουθεῖ τὸ ἔργον αὐτῆς, παρὰ τὰ παρεμβαλλόμενα ἐκάστοτε προσκόματα.

Εἶνε πεπεισμένη ἐκ θείας ἐμπνεύσεως καὶ ἀποκαλύψεως, ὅτι θὰ ἔλθῃ μιᾶ τῶν ἡμερῶν ὁ μαρμαρωμένος βασιλεὺς, ὁ παράκλητος τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως, ἵνα ὀδηγήσῃ τὸν ἐκλεκτὸν λαὸν τῆς ἱστορίας εἰς τὴν παλαιὰν πρωτεύουσαν πρὸς ἀναστήλωσιν τῶν καταπεσόντων ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν βωμῶν.

Καὶ ὡς χριστιανοί, καὶ ὡς Ἕλληνες, ἄς ἐξακολουθήσωμεν πενθοῦντες καὶ νηστεύοντες κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Εἶνε ἀποφράς, ἐτελέσθη κατ' αὐτὴν ἐν τῶν φοβερωτάτων τοῦ γένους ἀτυχημάτων, ἀλλὰ μὴ λησμονῶμεν, ὅτι ἀπὸ πέντε ἡδὴ περιόπου αἰῶνων ὁ Ἑλληνισμὸς ἠντλησεν ἐκ τῆς ἡμέρας ταύτης ἐγκαρτέρισιν καὶ πίστιν, ἐγκαρτέρισιν ἐν τοῖς δεινοῖς, πίστιν πρὸς τὸ ἔργον τῆς ἀναγεννήσεως. Γόνοι ἐποχῆς σκεπτικῆς καὶ ἀμφιβαλοῦσης περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους, ἄς μιμηθῶμεν τὸ παράδειγμα τῶν γονέων ἡμῶν, οἵτινες ἐνεκαρτέρισαν καὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τοῦ ἐθνικοῦ μαρτυρίου. Εἰς τὴν ἐγκαρτέρισιν ταύτην ὀφείλομεν τὴν ἐθνικὴν ἀναβίωσιν. Τί ἄλλο δυνάμεθα νὰ πράξωμεν, ἢ νὰ τηρήσωμεν καὶ συνεχίσωμεν τὴν πίστιν ταύτην;

Αὕτη θέλει σῶσῃ ἡμᾶς, ἐνισχύσῃ καὶ ἀνορθώσῃ ἀπὸ τῆς πτώσεως!

ΝΕΟΚΛΗΣ ΚΑΖΑΖΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου
καὶ πρόεδρος τῆς Ἑταιρίας ὑπὸ «Ἑλληνισμός»

ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ

ἈΔΦΟΝΣΟΝ ΙΓ'.

*Στὴ μάσσα τοῦ Ἰπποτισμοῦ, τὴν ἐνδοξὴ Ἰσπανία,
Γέρονται σήμερα χαρὲς, χαρὲς καὶ πανηγύρια,
Ποῦ εἶνα παιδάκι—Βασιλιᾶς φορᾶει τὴν κορώνα,
Κορώνα τίμια καὶ ἐνδοξὴ ἐνδοξῶν του προγόνων,
Καὶ χαίρεται καὶ ἀγάλλεται ἡ δοξασμένη χώρα
Ἄπ' ἄκρη σ' ἄκρη ἐλεύτερη, χριστιανική, μεγάλη,
Περίφραη καὶ ζηλευτή, ὅποῦ σὰν ἄλλη Ἑλλίδα
Ἔσωσε τὸν Πολιτισμὸ καὶ τὴν Εὐρώπη ἀκέρια
Ἄπὸ τὴν ἀκατάσχετη πλημμύρα τῶν Ἀράβων.*

Τῆς Ἰσπανίας τῆ χαρὰ ἡ ἐγγνώμοση Εὐρώπη
Μὲ πόθο συμμερίζεται καὶ μὲ περίσσια ἀγάπη,
Καὶ στέλλει βασιλόπουλα τιμητικὰς πρεσβεῖες,
Νὰ χαιρετήσουσι γκαρδιακὰ τὸ ἔρδοξο βλαστάρη,
Ποῦ εἶταρ Βασιλιᾶς τραγὸς καὶ πρὶν τὰ βγῆ ἀκόμα,
Μὲς ἀπὸ τὰ βασιλικὰ τὰ σπλάχνα τῆς Μητρός Του.

— ὦ Βασιλιᾶ τῆς ὠμορφῆς καὶ ἀντρείας Ἰσπανίας!
Τῆ μέρα αὐτῆ, ποῦ σύσωμο τῶν Ἰσπανῶν τὸ ἔθνος
Παρηγορεῖ μὲ χαρὰ τὴν ἡλικίωσή Σου
Καὶ βλέπει μὲ ἀναγαλλιασμὸ τὸ Βασιλιᾶ του ἀντρα,
Ζωσμένο τὸ ἔρδοξο σπαθὶ καὶ σὶ ἄλογο καβάλλα,
Μιὰ λύρα, γρήσια ἐλληνική, ἀπὸ τὸν Ἐλικῶνα,
Ποῦ εἶναι πλεῖο ψηλότερος καὶ ἀπὸ τὰ Ἰμαλῶνα
Σὲ χαιρετάει καὶ Σοῦ εὔχεται ζωὴ εὐτοχισμένη
Κι' ἀκλόνητο τὸ θρόνο Σου σ' αἰῶνες τῶν αἰῶνων.

Ἄθῆνα 17 Μαγιοῦ 1902.

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ

(Διήγημα πρωτότυπον)*

Τῇ Δεσποινίδι Ἀρτεμισίᾳ Λαυδράκῃ

ΕΙΣ τοὺς πρόποδας τῶν Πυρρηναίων μέσῳ διπλῆς σειρᾶς γλοερῶν γηλόφων ἐκτείνεταί σὺδεῖνδρος ῥωμαντικῆ κοιλάς ἐντὸς τῆς ὅποιας εὐρίσκειται ἡ χαριστάτη πολίχνη Μ. Φαίνεται ὑποστᾶσα τὰς σκληρὰς συνεπειὰς ἀτυχοῦς πολέμου, διότι βλέπει τις πολλαχοῦ ἐρείπια οἰκιῶν καὶ κορυφὰς δένδρων μελανοῦς ἐκ καπνοῦ.

Εἰς τὴν εἰσόδον τῆς πολίχνης, ἐπὶ τῆς κυριωτέρας ὁδοῦ τῆς, ὑψοῦται κομψὸν μέγαρον, οὗ ἡ ἔκτασις καὶ μεγαλοπρέπεια μαρτυρεῖ τὴν ἀνεσίαν τοῦ βαλκαντίου τοῦ κυρίου του.

Πολλὰς ἐγνώρισεν εὐτυχεῖς ἡμέρας τὸ κομψὸν μέγαρον καὶ πλειστάκις ἐδόνησαν αὐτὸ μέχρι θεμελιῶν οἱ τρελλοὶ τῆς μουσικῆς ἤχοι· καὶ πρὸ ὀλιγίστων ἀκόμη ἐτῶν, ἐορτάζον τοὺς γάμους τοῦ τελευταίου Πυργοδέσποτου, περιεβλήθη ὑπερφάνως ἀληθῆ ἐξ ἀνθέων στολήν.

Σήμερον τὸ πρὸ πολλοῦ πολυτελὲς καὶ θορυβῶδες μέγαρον εἰνεσιγηλὸν ὡς τάφος καὶ ἡ πικρὰ τοῦ πένθους μελαγχολία βαρύνει σκληρῶς ἐπ' αὐτοῦ.

Αἰφνης ἐν τῷ μέσῳ τῆς σιγῆς, τῆς ἐρημίας παράθυρον ἀνοίγεται βραδέως καὶ ὠχρολευκός μορφὴ νεαρᾶς γυναικὸς διαφαίνεται ἀσθενῶς ἐνδοθεν αὐτοῦ, ταῦτοχρόνως μικρὰ χελιδὼν πετώσα ἐκ παρακειμένου δένδρου ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ παραθυροφύλλου. Μηχανικῶς κινήθην τὸ ἐσβεσμένον βλέμμα τῆς γυναικὸς προσηλωθῆ νωθρῶς ἐπὶ τῆς χελιδόνος καὶ ὡς εἰ ἐξυπνήσῃ ἐκ τῆς θέας τῆς ὑγράνθη.

— «Γλυκεῖα χελιδῶν, ἐψιθύρισαν τὰ χλωμὰ χεῖλη τῆς, ἴσως εἶσαι σὺ ἡ ἰδοῦσα κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη τὴν ἄπειρον εὐτυχίαν· ἤδη δὲν θ' ἀκούσης εἰμὴ στόνους ἀντὶ μουσικῆς καὶ δὲν θὰ ἴδῃς πρὸ δάκρυα μαύρου πόνου ἀντὶ ἐσρῶν, ὑπὸ τὴν ἐρημικὴν στέγην μου· ὑπάγε ἀλλαχοῦ νὰ κτίσης τὴν προσφιλῆ φωλεάν σου, τόνισε ἀλλαχοῦ τὸ ἐρωτικὸν ἄσμα σου... φύγε μακρὰν, διότι ἴσως ἡ ἀθλία στέγη μου σοὶ φέρῃ κακόν».

Ἡ μικρὰ χελιδὼν ἐτίναξε δις ἢ τρίς τὰς πτέρυγας τῆς καὶ ὡς εἰ, ἡ πένθιμος τῆς δυστυχοῦς πρόρρησις, ἔφθασεν εἰς τὰ ὄτα τοῦ πτηνοῦ ἐπέταξεν ὑψηλά, ἀλλ' ὡς ἐὰν πάλιν τὸ κυανοῦν τοῦ οὐρανοῦ ἔφεξε τὸ πτηνὸν διὰ τὴν προδοτικὴν ἐγκατάλειψιν τῆς παλαιᾶς του φίλης, κατῆλθεν αὐθις ἡ χελιδὼν ἀπὸ τὰ κυανὰ ὕψη καὶ καθίσασα ἐπὶ κλάδου παρακειμένου δένδρου ἔψαλλεν τῇ

* Ἦτο ἤδη στοιχειοθετημένον τὸ προηγούμενον τεῦχος, ὅτε μᾶς ἐστάλη τὸ ὠραῖον τοῦτο Πασχαλινὸν διήγημα, ὅπερ ὁ Σπινθῆρ εὐτυχεῖ νὰ φιλοξενῆ σήμερον εἰς τὰς στήλας του.

πενθούσῃ ἄσμα παραμυθίας καὶ ἐλπίδος. Πλήν:

ἡ νεαρὰ γυνὴ δὲν βλέπει πλέον τὸ πτηνόν, τὸ ἐσβεσμένον βλέμμα τῆς πλαναταὶ ῥεμβῶδες ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο σημεῖον τοῦ ὀρίζοντος, τὰ ξηρὰ χεῖλη τῆς διαστέλλει ἀόρατον μειδίημα· βλέπει ἡ τάλαινα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς πτεροέσσης φαντασίας τῆς τὰς παρελθούσας ἡμέρας τῆς ἀπελθούσης εὐτυχίας τῆς. Ἐβλεπεν ἐαυτὴν, καθ' ἣν ἡμέραν λευχειμονοῦσα, ὀροσερὰ, περικαλλῆς νύμφη, ζηλευτὴ, εἰσήρχετο στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ ἐκλεκτοῦ τῆς, σύζυγος λατρευομένη ἐν τῷ ἰδίῳ μεγάρῳ. Ὡ... ἦτο τὸσον ὀλβία ἡ ζωὴ των... ἦσαν τόσον εὐδαίμονες ἐν τῇ ἀπειρῷ κατρεία των!... Ἡ ζωὴ των ἐρώτων εἶνε... ὁ οὐρανός. Πλήν οἴμοι ἡ εὐτυχία ἐπὶ τῆς γῆς εἶνε βραχεῖα καὶ παρέρεχεται ὡς ἀστὴρ διάπτων, οὕτω καὶ ἡ εὐτυχία τοῦ νεαρῶ ζεύγους ἠκολούθησε τὸν νόμον τῆς κοινῆς μοίρας· ἡ κάλλιον εἰπεῖν τοὺς ἐφθόνησεν ὁ δαίμων καὶ ὤθησε διὰ τοῦ ποδός τὴν τολύπην τῆς ζωῆς των ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς εὐτυχίης των εἰς τὸ βάραθρον τοῦ πόνου. Καί :

πρωίαν τινα ἡ κραυγὴ τοῦ πολέμου ἀντήχησε τρομερὰ ἐπὶ τῆς ἡρεμοῦσης κοιλάδος, ἡ πολίχνη ἀνεστατώθη, ἡ φωνὴ τῆς πατρίδος καλεῖ τὰ τέκνα τῆς ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας. Ποῖον τέκνον δύναται νὰ κωφεύσῃ εἰς τὰς κραυγὰς τῆς σπαρασσομένης Μητρὸς; Σπεύδει καὶ ὁ σύζυγός τῆς εἰς τὸν κοινὸν τῶν ἀδελφῶν ἀγῶνα. Κακὴ μοῖρα ἠθέλησεν, ἵνα ὁ ἀπαισιὸς ἐχθρὸς εἰσβάλῃ εἰς τὴν χώραν· πάνοπλοι οἱ κάτοικοι ἐτράπησαν ἀνὰ τὰ ὄρη, ἀφοῦ διηθύναν ὅπου οἶοντε κάλλιον τὰς οικογενεῖς των. Μεταξὺ τῶν ἐντρόμων φυγάδων ἦτο καὶ ἡ Πυργοδέσποινα ἐμπιστευθεῖσα ὑπὸ τοῦ συζύγου εἰς χεῖρας γηραίου καὶ πιστοῦ ὑπρέτου.

Τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου εἶνε δυστυχοῦς ἀπανταχοῦ τὰ αὐτὰ· ἀπανταχοῦ ὁ πόλεμος ἀκολουθεῖται ὑπὸ πυρὸς καὶ μαχαίρας· ἡ γῆ ἐγόγγυζεν ἐκ τῆς φρικώδους ἐκατέρωθεν ἀνθρωποθυσίας.

Ἐτελεύτησεν ἡ ἡμέρα τοῦ ἐγκλήματος, τοῦ αἵματος, τῆς φρίκης καὶ ἡ ἡμέρα τῆς εἰρήνης διεδέχθη ταύτην. Ἡμέρα εἰρήνης! Δὲν ὑπῆρχεν ὀφθαλμὸς χωρὶς δάκρυ, καὶ στήθος χωρὶς πληγὴν! Ἡ τάλαινα Πυργοδέσποινα ἐπιστρέφουσα εἰς τὰ ἴδια ἐβυθίσθη σύσσωμος εἰς τὸ αἵματηρὸν πέλαγος τῆς δυστυχίας τῆς μαθούσα τὸν θάνατον τοῦ πολυχαπημένου συζύγου τῆς. Τὸ πᾶν ἐσβέσθη δι' αὐτήν... ὀρφανὴ καὶ μηδὲνα ἔχουσα ἐν τῷ κόσμῳ.... τί θ' ἀπογίνη;

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

Ἡ νῦν ἀπεγνωσμένη γυνὴ ἡ βαρυπενθεῦσα καὶ βαρυαλγοῦσα σύζυγος εἶνε τό φάσμα μόνον ἐκείνης καὶ οὕτω ἡ ὄγρὰ μαραινθεῖσα μορφή της, πλαισιουμένη ὑπὸ τοῦ παραθύρου, ξηρὰ καὶ ἄνευ ζωῆς, φαίνεται ὡς σῶμα νεκρᾶς ἐντὸς φερέτρου.

Κύπτει ἔξω καὶ ἀποκαμύσσει ἐκ τοῦ πιέζοντος αὐτὴν ζοφεροῦ ἐφιάλτου τῶν θλιβερῶν ἀναμνήσεών της, ζωντανῶν εἰκόνων τοῦ παρελθόντος, περιφέρει αὖθις τὸ βλέμμα ἀσφυκτιῶσα ἐπὶ τῶν ὄρεων, τοῦ ὀρίζοντος δεξιᾶ ἀριστερᾶ ἀδυνατούσας νὰ ἀντιληφθῇ τι. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ θωπευτικὴ τῆς ἐσπέρας αὔρα λούσσει τὸ πρόσωπόν της καὶ ἀνακινούσσει τοὺς βοστρύχους τῆς κόμης της, ἐδρόσιση τὴν βεβαρυμένην ψυχὴν της καὶ τὰ πικρὰ καὶ κατὰξρη χεῖλη της διηνοίγησαν ἑλαφρῶς, ὅπως ἀναπνεύσῃσι. Περιφερόμενον τὸ βλέμμα της ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐσταμάτησεν αἰφνης ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου τοῦ ναοῦ· ἡ θέα τοῦ Οἴκου τοῦ Θεοῦ τὴν ἔκκαμε νὰ ῥιγῆσῃ, τρόμος συνέστειλε τὴν ψυχὴν της, εἶδεν ἐκυτὴν ἔνοχον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, διότι ἐν τῇ δίνῃ τῆς ἀπογνώσεώς της δὲν ἐζήτησεν ἄνωθεν παραμυθίαν καὶ καρτερίαν, ἀπὸ πολλοῦ δὲν εἶχε προσευχηθῆ, δὲν ἀνύψωσε τὴν ψυχὴν της μέχρι τοῦ Θεοῦ.

Πάραυτα ἔπεσε γονυπετὴς καὶ ἐνοῦσα τὰς χεῖρας της ἐν ἀρρήτῳ κατανύζει ἀνελύθη εἰς δάκρυα· γλυκεῖα ἀνακούφισις διεχύθη εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ταλαινῆς, ἡ προσευχὴ ἀνύψωσε τὴν διάνοιάν της καὶ εἶδεν ὅτι ἡ αἰωνιότης θὰ τὴν σώσῃ τῆς ἐφημέρου μαρτυρικῆς ζωῆς. Αἰφνης γλυκὺς καὶ χαρμόσυνος ὁ κῶδων τοῦ ναοῦ πλήττει τὰ ὦτα της· ἐγείρεται ὀρμητικὴ καὶ κύπτουσα τοῦ παραθύρου αἰσθάνεται εἰσερχομένην εἰς τὰ μύχια τῆς ψυχῆς της τὴν θείαν μελωδίαν τοῦ «Χριστὸς Ἀνάστη». Πίπτει εὐθὺς ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ ὡς εἰ ἀναγεννηθεῖσα πιέζει τό στήθος πάλλον μέχρι διαρρηξέως· κλαίει, γελαῶς φρενήρης, πεποηθῆ, ὅτι ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ θὰ τὴν εὐσπλαγχνισθῇ καὶ θὰ τὴν καλέσῃ πλησίον του, ὅπως τὴν ἐνώσῃ εἰς τὴν αἰωνιότητα μετὰ τῆς ψυχῆς τῆς ψυχῆς της.

Μένει εἰσέτι γονυπετὴς ἀναμένουσα λιπόψυχος τὴν θείαν ἀντίληψιν ὅτε... ποδοβολητὸς ἵππου ἀκούεται καὶ μετ' αὐτὸν βήματα προσκόπτοντος ἐπὶ τῆς κλίμακος· ἡ θύρα τινάσσεται βιαίως, ἀνὴρ πίπτει ὡς βολίς καὶ ὀρμῶν πρὸς τὴν προσευχομένην περιβάλλεται αὐτὴν διὰ τῶν βραχιόνων φρενητιωδῶς. Αὕτη μὴ ἀποσπασθεῖσα τῆς κατανύξεως τῆς προσευχῆς στρέφεται ἔντρομος πρὸς τὸν κρατοῦντα αὐτὴν. — Ὡ! ἰδοὺ ὁ περιβληθεὶς τὸν μαρτυρικὸν στέφανον Υἱὸς τῆς Παρθένου με ἐλύτρωσεν τοῦ μαρτυρίου μου, με ἤρπαξεν εἰς τὸν πρᾶξιόν σου καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Παύλου μου με πλησιάζει. Ὡ! οὐρανίαι αἰωνιότης!... ὁ Θεὸς ἔθραυσε τὰς ἀπαισίας τῆς

γῆς ἀλύσεις μου—ἐκεῖνος ἀλλόφρων τὴν σφίγγει ἐπὶ τοῦ στήθους του λέγων αὐτῇ, ὅτι δὲν ἀπέθανεν, ἀλλ' ὅτι ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Αὐτρωτὴς τοὺς ἤνωσεν αὖθις. Ὡ! ὡς ἡ εὐτυχία, οὕτω καὶ ἡ εὐτυχία πολλακίς ὑπερβαίνει τὰ ὄρια. Ἡ εὐτυχὴς σύζυγος ἄφρωνος, πνευστιῶσα ἐν τῇ εὐδαιμονίᾳ της, στηρίζει τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ Παύλου της, ὅστις τῇ διηγεῖται πῶς ἤχμαλωτίσθη, πῶς ἤχθη ὑπὸ πλουσίου Μάρου εἰς τὰ βαθῆ τῶν Ἰνδιῶν, πῶς ἐδραπέτευσεν, καὶ ἐν μέσῳ ποίων περιπετειῶν καὶ φρικωδῶν κακουχιῶν τὸν ἐφώτιζε καὶ καθωδήγει πάντοτε εἰς ἀστήρ, ὁ ἀστήρ τοῦ ἔρωτός του.

Οἱ κῶδωνες ἤχουσι καὶ αὖθις τῆς ἀνθρωπότητος τὴν σωτηρίαν. Ἐγείρεται ἐκεῖνος καὶ λαμβάνει ἐπὶ τῶν βραχιόνων τὴν λιποψυχούσαν σύζυγόν του, κατέρχεται τρέμων καὶ εἰσερχεται ἐν τῷ ναῷ. Ἐν μέσῳ τοῦ μαρμαίροντος φωτισμοῦ τοῦ ναοῦ εἰ εὖς σύζυγοι γονυπετοῦσι καὶ ὁ ἀνατέλλων ἥλιος ἐφώτισεν ἐκεῖ ἐσπράζοντας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τὴν ἀνέλπιστον τῆς νεκρωθείσης *εὐτυχίας τῶν ἀνάστασις.*

Φ. Κ. Ντόκος

“ Π Ο Ι Μ Η Ν ”

Ἀναγγέλλουσαι τὴν ἐν Κρήτῃ ἐκδοσιν θρησκευτικοῦ περιοδικοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον **Ποιμὴν**, δὲν δυναμέθα ἢ νὰ ἐκδηλώσωμεν τὴν ἀληθῆ χαρὰν, ὑψ' ἧς κατεχόμεθα ὑπολογίζουσαι τὰς ἠθικὰς ὠφελείας, ἃς τὸ θρησκευτικὸν τοῦτο ἔργον δύναται νὰ προσπορίσῃ εἰς τὸν χριστιανικὸν τῆς Κρήτης κόσμον.

Ἡ θρησκεία εἶνε τὸ πηδάλιον, ὃπερ διευθύνει τὸν ἄνθρωπον καθ' ἅπαντα τὸν βίον του εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς· ὁ μὴ αἰσθανόμενος ἐν τῇ ψυχῇ τῆς θρησκείας τὸν φωτοδόλον φάρον, στερεῖται τοῦ εὐεργετικοῦ ἐκείνου μέσου, ὃπερ μόνον δύναται ν' ἀνυψώσῃ αὐτὸν πρὸς τὸ ὑπερτατον ἀγαθόν.

Ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κρήτης διάνοια εὐρεῖα, καρδίᾳ δὲ φιλεὐσπλαγχνος καὶ ἀληθῶς χριστιανικῆ, γνωρίζων τὴν ἔλλειψιν τοῦ κηρύγματος ἐν Κρήτῃ, λόγῳ τῆς πρὸς τοῦτο ἀνικανότητος τῶν τῆς σήμερον ἱερέων μας, καὶ προλαμβάνων τὴν χαλάρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος παρὰ τῷ κρητικῷ λαῷ, συνέλαβε τὴν μεγαλοεργὸν ἰδέαν ν' ἀναπληρώσῃ τὴν ἔλλειψιν ταύτην δι' ἐνὸς θρησκευτικοῦ περιοδικοῦ ἐν ᾧ ὁ λαὸς θέλει εὐρίσκει τὸ ἀληθὲς τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς πίστεως κατηχητικὸν ἀνάγνωσμα, καὶ τὴν ἐξιστόρησιν τοῦ ἐπὶ γῆς βίου τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ, οἱ δὲ ἱερεῖς θέλουσι γνωρίσει ποῖ εἶνε τὰ καθήκοντα, ἅπαντα τὸ ὑψηλὸν ὅσον καὶ βαρὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα ἐπιβάλλει εἰς αὐτοὺς, καὶ θέλουσιν εὐρίσκει ἐκάστοτε σύntonον θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν διδασκαλίαν, ἣν ὑποχρεοῦνται ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως ν' ἀναγινώσκουσιν εἰς τὸν λαὸν κατὰ Κυριακὴν ἐπ' ἐκκλησίαις.

Ἰδιαιτέρως συνιστῶμεν τὴν ἀπόκτησιν τοῦ θρησκευτικοῦ τοῦτου πονήματος εἰς τὰς φίλας ἀναγνωστρίας τοῦ Σπινθηρος ὑπενθυμίζουσαι αὐταῖς, ὅτι ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἐν γενεῖ ἀνευ θρησκείας ἀποκτηνοῦται, ἡ γυνὴ κατὰ τὸν Λαμαρτίνον στερομένη θρησκευτικοῦ δυναϊσθῆματος ἀποβαίνει θηρίον.

Α. Ι. Α.

ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΟΣ

Η ΡΟΛΗΨΙΣ άρραία ύπάρχει, ότι οι άπαδοί του Μωάμεθ δεν είναι ούδε δύνανται να είναι καλοί δικασταί, μάάλιστα όταν πρόκειται να κρίνουν χριστιανούς. Η φαντασία έξεικονίζει άείποτε τον μουσουλμάνον δικαστήν καθήμενον ωγελώς επί σοφά και έκειθεν διά μονοσυλλάβων ή τού δείκτου εκδίδοντα τās άποφάσεις ώμάς, τραγείας, άξέστους Δέν θά έξετάσω κατά πόσον ή μυθική αύτη άναπαράστασις συμβιβάζεται, προς τās διατάξεις του Κορανίου, διδάσκοντος ότι ο δικαστής, πριν άπαγγείλει τήν κρίσιν του, οφείλει να κλείη τους όφθαλμούς και να άκούη τήν φωνήν τής συνειδήσεώς του—ούδε κατά πόσον εις τήν πρόληψιν έδωκαν άφορμήν αί παρατηρήσεις επί πολλών ή όλίγων άξέστων και φανατικών δικαστών, οτινες υπό τήν επίδρασιν τής άπολυταρχίας εν γνώσει ή άσυνειδήτως έγινοντο τά όργανα τυραννικής δεσποτείας. Άλλ' εκ περιστατικού, εις ό ύπήρξα αυτόπτης μάρτυς, συνάγω, έλπίζω δε ότι και οι άναγνώσται του «Σπινθήρος» θά παραδεθώσιν, ότι ο μουσουλμάνος δύναται ν' άποτελέσῃ ως πές άλλος καλόν δικαστήν, αρμόνον να μη έμπνέη αυτόν άνωθεν ή άπολυταρχία και ό δεσποτισμός, άρκει να διατελῃ υπό τήν επίδρασιν πολιτείας ευκόσμου, εν ή κρατεί των νόμων ή ισότης άδιακρίτως φυλής και θρησκείας.

Τό ανέκδοτον, όπερ μετ' όλίγον θά διηγηθώ, έστω εν έτι πρόσθετον δείγμα τής επιδράσεως του έλληνικού πολιτισμού, μία πρόσθετος άπόδειξις περι τής έξανθρωπιστικής επιρροής, ήν έχει ή υπό «Έλληνα Ηγεμόνα και έλληνικήν πολιτείαν διακυβέρνησις λαών άλλοφύλων!» Αν ήδύναντο τουλάχιστον άποδείξεις τοιαύται να επιδρώσιν επί των ισχυρών, οτινες κρίνουν τās τύχας τής Ανατολής...

Ήτο ώραία πρωία τής 14 Σεπτεμβρίου του 1901 ότε μετ' του φίλου * εν καλπασμώ έξηργόμεθα των Χανίων προς τó δυτικόν τής Πόλεως άκολουθούντες τήν άμμόδη άκτήν προς τόν Πλατανιά. Οι άγοραίοι άγαμύοντες μετ' τήν άνάπαυαν τής νυκτός ταγείς έφερον ήμās προς τόν Ταυρωνίτην, ένθα τó όριον Κυδωνίας και Κισσάμου. Μετ' σύντομον σταθμόν εις τās έξβολās του Ταυρωνίτου, καθ' ό μέρος τοποθετείται νυν ή παμμεγέθης σιδηρά γέφυρα, ή μέλλουσα να άπαλλάξῃ τās περίξ επαρχίας του έτησιου φόρου αίματος, άνηργόμεθα τήν ξηράν κοίτην του ποταμού, βαίνοντες προς τήν ώραίαν και κατάφυτον κοιλάδα, τής δεσπόζεις ή ιστορική κόμη Βουκολιάς. ένθα τέλος μετ' τετράωρον εν όλω ήπασίαν εφθάσαμεν περι ώραν έννάτην και ήμίσειαν.

Ό φίλος μου, άνώτερος υπάλληλος, ήργετο εις Βουκολιάς, ίνα παραστῆ ως αντιπρόσωπος άλλου εις τήν εκδικασιν πολλών μικρών άγωγών, ως εκείνος ειγεν έγείρει κατά χωρικών ως κληρονόμος συγγενούς του. Έπωφεληθείς τής φιλικής του προσκλήσεως συνώδευσα αυτόν άποβλέπων εις τήν ώραίαν φύσιν, δι' ής θά διηργόμεθα, προπάντων δε εις τó ότι-θά μοι έδίδετο καλή εύκαιρία να ίδω τά ιστορικά εκείνα μέρη και τόν Πύργον των Βουκολιάν, οστινος ή πολιορχία και κατάληψις υπήρξε τó πρώτον ένδοξον έγχειρήμα του εις Κρήτην άποβιβασθέντος Έλληνικού στρατού.

Όταν άφιπεύσαμεν είμθα και οι δύο κατάκοποι σχεδόν εκ τής συνεχούς ίππασίας, δι' ό και έδέησε να μείνωμεν καθλωμένοι επί καθίσματος καρείου επί χρόνον άρκετόν. Άλλ' ήδη ειγεν έπιστή ή ώρα τής συνεδριάσεως του ειρηνοδικείου, ή μάλλον του

δικαστηρίου των μικροδιαφορών, διότι κατά τήν ήμέραν εκείνην επρόκειτο να εκδικασθώσι μικροδιαφοραι παντός είδους, κατά τόν άνεκτιμητόν άξίαν θεσμόν τουτον, όστις εισήχθη εν Κρήτη κατ' άπομίμησιν του άυστριακού δικαστικού οργανισμού. Ό φίλος μου με άπεγαιρέτισε, παραλαβών δε παλαιά τινα ήμερολόγια και καθολικά διηυθύνθη προς τó ειρηνοδικεϊον. Άλλά και έγώ μείνας μόνος, και μη έχων τι να πράξω, άπεφάσισα να μεταβώ εις τó ειρηνοδικεϊον, ένθα θά μοι παρείγγοτο άλλως καλή εύκαιρία να παρακολούθῃσω μίαν συνεδρίασιν μικροδιαφορών, θεσμού άγνώστου μοι εξ Έλλάδος. Καί όντως δέν εβράδυνα να πραγματοποιήσω τήν σκέψιν μου. Είσελθόν εις τó ειρηνοδικεϊον εύρέθην πρό τεσσαρακοντάδος περίπου χωρικών, οτινες σχεδόν επλήρουν τήν αίθουσαν, όρθιοι πάντες ιστάμενοι. Άριστέρα ήτο ή έδρα του ειρηνοδίκου, ύψηλή και επιβάλλουσα, άλλά κενή, διότι ό ειρηνοδίκης, φαίνεται, όταν δικάζῃ μικροδιαφοράς προτιμά να κάθηται παρά μικράν τράπεζαν εν τή αίθούσῃ τοποθετημένην. Στραφείς είδον παρ' τοιαύτην τράπεζαν άνδρα μεσήλικα, με πρόσωπον ρικλόν και όστεώδες, φέροντα δε φέσιον, κατ' αντίθεσιν προς πάντας τούς παρόντας, όν ούδεις έφαινετο οθωμανός. Όμολογώ, ή πρώτη μου έντύπωσις εκ τής εισόδου εις τó ειρηνοδικεϊον δέν υπήρξεν εύάρεστος. Η ξηρά φυσιογνωμία του ειρηνοδίκου, τó ερυθρόν του φέσιον, ή παρουσία δεκάδων χριστιανών όρθίων αναμενόντων να κριθώσιν υπ' αυτού, ό συνδυασμός πάντων τούτων προς τήν μεγάλην έορτήν τής εκκλησίας κατά τήν ήμέραν εκείνην—τής Σταυροπροσκυνήσεως—μοι εφάνησαν ως παραστάσεις τοσοϋτον άπροσδόκητοι και σχεδόν ανεξήγητοι, ώστε προστιθεμένης και τήςωματικής μου έξαντλήσεως εκ τής άήθους ίππασίας, με διέθεσαν δυσθύμως ώσει έθλον ένώπιόν μου άνεστραμμένας οικίας εν ποιᾷ τινι ψυχική παραζάλη. Άνεξήγητα εν τούτοις και εύρον παλαιόν κήθισμα, έτοποθέτησα αυτό εις τινα γωνίαν και σχεδόν αυτομάτως εκάθησα άγνωστος και άπαρατήρητος, άνέμενον δε τήν έναρξιν τής συνεδριάσεως, όντως μετ' τινα λεπτά ή ελαφρά κρούσις κωδωνίσκου και λέξεις τινές τυπικαι του ειρηνοδίκου άνιγγέλλον τήν έναρξιν τής διαδικασίας. Έπί τῃ προσκλήσει του γραμματέως προσέρχονται δύο χωρικοί και ίστάνται αντιμετώποι του ειρηνοδίκου, αναμενοντες τās έρωτήσεις. Σιγή άκρα επεκρατεί εις τήν αίθουσαν. Αίφνης άντι έρωτήσεων σχετικών προς τήν διαδικασίαν, άκούεται επιτακτική ή φωνή του ειρηνοδίκου διατάσσοντες τόν κλητήρα να φέρῃ δύο καθίσματα. Μετ' όλίγον τὰ καθίσματα έτέθησαν πρό τής μικράς τραπεζής, ό δε ειρηνοδίκης άποτεινόμενος προς τούς δύο όρθίους όμοδίκους χωρικούς αναφωνεί:

—Ένώπιον έμού, όστις τήν στιγμήν αύτην αντιπροσωπεύω τόν νόμον και τήν δικαιοσύνην, δικάζω δε και άποφασίζω εν όνόματι του Ηγεμόνος, σεις πάντες οι διάδικοι εισθε ίσοι. Ό έναγων εκεί κάθηται. Έάν σεις οι έναγόμενοι δικάζεσθε όρθιοι, σημαίνει ότι σās θεωρώ εν κατωτέρα θέσει, και όμι ως ίσους προς ίσον. Λοιπόν και σεις καθίσατε!

Η φωνή του άπαγγέλλοντος τās λέξεις ταύτας ήν τοσοϋτον ήχηρά, ό τόνος, μεθ' οϋ αι λέξεις άπηγγέλλοντο προσέδιδεν εις αυτās τηλικαύτην επιβολήν, ώστε, παρ' όλην τήν πενιχρότητα τής αίθούσης μοι εφάνη τήν στιγμήν εκείνην να ήκουον μέγαν ρωμαϊόν ποινήχηκα, από του Ιουαν romanum εξαγγέλλοντα προς τὰ πλήθη χρησμούς και δόγματα του θεϊου δικαίου. Η αλήθεια, ήτις ένυπάρχει εις τούς

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

λόγους τοῦ δικαστοῦ, ἦτο στοιχειώδης. Ὅμως ἡ στιγμή καὶ τὸ περίβλλον προδιέθετον τόσον ὀλίγον εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς τοιαύτης ἀληθείας, ὥστε ὡσεὶ ἀφυπνισθεὶς ἀνετινάχθην αὐτομάτως ἐκ τῆς ἔδρας μου, καὶ ἐνεὸς διηύθυνον τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὴν προσοχήν μου ὅλην εἰς τὰ χεῖλη τοῦ ὁμιλοῦντος, οὗ τὸ πρόσωπον τὴν στιγμήν ἐκείνην εἶχε προσλάβει ἔκτακτον ὠρότατα μεμιγμένην μετὰ τιος ἐνδομύχου εὐχαρίστησεως δυσχερῶς ἀποκρυπτομένης. Προφανῶς ὅ,τι ἔλεγεν ὁ δικαστὴς ἐκείνος ἐξήρχοντο ἀπὸ τὰ βῆθη τῆς συνειδήσεώς του· ἀπαγγέλλων δὲ ἠσθάνετο ὅλην τὴν ἐνδομύχον χαρὰν τοῦ ἐκπληροῦντος ἀνώτατον ἐπιτακτικὸν καθήκον. Ὡς εἰκὸς ἢ ἐπίδρασις τῶν λόγων τοῦ εἰρηνοδίκου ἐπὶ τῶν παρισταμένων ὑπῆρξεν εἰς ἄκρον ζωνηρά. Αἱ κεφαλαὶ πάντων ἐκινήθησαν, καὶ ἐν ὑπόκωφον βέβαια, βέβαια! ἠκούσθη αὐτόματον, οἶονεὶ ἐπικροτῶν καὶ ἐπιβραβεῦον τὴν εὐσυνειδησίαν τοῦ δικαστοῦ. Ὁ φίλος μου, ὅστις, εἰρήσθω, ἕνεκα τοῦ καμάτου εἶγε λάβει τὴν ἄδειαν παρὰ τοῦ γραμματέως νὰ καθεσθῆ ἐπ' ὀλίγον, ἠγέρεθι εὐθὺς ἵνα διευκολύνη τὴν θέσιν τοῦ δικαστοῦ, ἀλλ' οὗτος διὰ νεύματος ὑπέδειξεν αὐτῷ, ὅτι ἠδύνατο νὰ καθίσῃ, ἀσπυρῶν ἤδη καὶ οἱ δύο ἀντίδικοι ἐπρόκειτο νὰ κάθηνται.

Μετὰ τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἡ διαδικασία ἤρξατο. Οἱ ἐναγόμενοι ἤρουντο τὰ γρήθη των, ὁ δὲ ἐνάγων μὴ ἔχων νὰ ἐπικαλεσθῆ ἄλλας ἀποδείξεις πλὴν τῶν σημειώσεων τοῦ ἡμερολογίου καὶ αἰθολικοῦ, — ὧν τὴν ἀκριβείαν οἱ ἐναγόμενοι ἠμφισβήτησαν — ἦτο ἠναγκασμένος ὡς ἐκ τῆς ἐντολῆς ἦν εἶγε νὰ προτείνῃ ὡς ὑστατον καὶ μόνον μέσον ἀποδείξεως τὴν ἐπιβολὴν ὄρκου εἰς τοὺς ἀρνούμενους τὰ γρήθη των ἐναγομένου. Οὗτοι ἄνευ δισταγμοῦ καὶ ἀναβολῆς ἐδήλουν ὅτι ἦσαν πρόθυμοι ἀμέσως νὰ λάβωσι τὸν ὄρκον, ὅτι δὲν ὀφείλουσι τίποτε, διότι δὲν ἐδανείσθησαν πτέ, ἢ καὶ ἂν ἐδανείσθησαν τὰ ἀπέδωκαν εἰς τὸν δανείσαντα!

Ἡ λήψις τοῦ ὄρκου ἦτο οὕτως ἐνδεδειγμένη ἐκ τῶν πραγμάτων. Ἀλλ' ὁ εἰρηνοδίκης, ὀξυδερκής δικαστὴς διέβλεπεν ὅτι οἱ ἀρνούμενοι τὰ γρήθη των, ἢ προβάλοντες ὅτι ἀπέδωκαν αὐτὰ, ἐψεύδοντο ἀναιδέστατα. Ἡ ἔγγραφος ἀποδείξις τοῦ ἐνάγοντος, ἢ ἐγνωσμένη ἐντιμότης καὶ ἡ κοινωνικὴ θέσις αὐτοῦ ἢ ἀποκλείουσα καὶ ὑπόνειαν κἂν ἄδικου καταδιώξεως, αἱ ἀπολογίαι τῶν ἐναγομένων αἱ μαρτυροῦσαι προμελετημένην γονδροσιδῆ ἀρνήσιν τῶν ἰδίων ὑποχρεώσεων, αὐτὴ τέλος ἢ προθυμία τοῦ νὰ ἀπαλλαγῶσι τῶν ὀχληρῶν ἰγωγῶν διὰ τοῦ ἀνεξελέγκτου μέσου τῆς ὀρκοδοσίας, ἐπειθὸν προφανῶς τὸν εἰρηνοδικόν, ὅτι τὸ ἄδικον ἦτο μετὰ τῶν ἐναγομένων καὶ ὅτι συνεπῶς οὗτοι ὀρκιζόμενοι ἤθελον ἀσφαλῶς διαπράξει ψευδορκίαν. Καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ὁ εἰρηνοδίκης ἀπέστειρε

νὰ λύσῃ τὴν διαφορὰν διὰ τοῦ ἐκατέρωθεν προτεινομένου μέσου τοῦ ὄρκου.

— Σκεφθῆτε, ἔλεγε, καλῶς, ὅτι, ἂν ὁ ὄρκος σας δὲν δίδεται περὶ ἀληθῶν πραγμάτων, σεῖς οἱ ὀρκιζόμενοι διαπράττεται ψευδορκίαν. Σκεφθῆτε ὅτι ἡ ψευδορκία εἶνε ἐν ἀπὸ τὰ μεγαλειότερα ἐγκλήματα τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τὰ ὅποια μίαν ἡμέραν θὰ δώσῃ οὗτος λόγον εἰς τὸν Θεόν! Σκεφθῆτε προσέτι ὅτι εἴθε χριστιανοί. Ὅτι σήμερον εἶνε ἡμέρα μεγάλη τῆς θρησκείας σας, ἡμέρα τοῦ Σταυροῦ! καὶ ὅτι ὁ ὀρκιζόμενος σήμερον χριστιανὸς καὶ ἀλήθειαν ἂν λέγῃ, ἀμαρτάνει· ἂν δὲ ψεύματα ὀρκίζεται, κολάζεται διὰ παντός καὶ εἶνε ἀνάστις νὰ λέγεται χριστιανός!

Καὶ τοὺς λόγους τούτους ἀπήγγελλεν ὁ εἰρηνοδίκης μετὰ πόνου καὶ ἐμφράσεως μαρτυρούσης, ὅτι ἦσαν ἀπόρροια τῆς πεποιθήσεώς του, μετὰ πειστικότητος πολὺ μείζονος ἢ μεθ' ὅσης ἀκούει τις πολλάκις ἱεροκήρυκας νὰ ἐκφωνῶσι τοὺς στομφώδεις παραινετικούς των.

Καὶ ὅμως μεθ' ὅλην τὴν πειστικὴν εὐγλωττίαν τῶν λόγων τοῦ εἰρηνοδίκου, οἱ ἐναγόμενοι χριστιανοὶ ἀκράδαντοι ἐπέμενον ἀρνούμενοι τὰ γρήθη των πρόθυμοι νὰ δώσωσι ἀμέσως τὸν ὄρκον τῆς ἀπαλλαγῆς. Ἀλλ' οὐδὲ τότε ὁ εἰρηνοδίκης ἐνέδιδε—θὰ σᾶς δώσω καιρὸν νὰ σκεφθῆτε, τί μέλλετε νὰ διαπράξητε, θὰ σᾶς ἀφήσω μέχρι μεταμεσημβρίας. Δὲν ἀποφασίζω ἀμέσως τώρα. Ἀποσυρθῆτε καὶ σκεφθῆτε!

Κατὰ παρόμοιον τρόπον ὁ εἰρηνοδίκης ἀπέκρουε μίαν πρὸς μίαν πάσας τὰς προτεινομένας ὀρκοδοσίας, ἀνέβαλλε δὲ αὐτὰς ἵνα δώσῃ καιρὸν εἰς τῆς διαδίκους νὰ σκεφθῶσιν εὐτυνειδιχότερον καὶ μὴ μολυνθῶσι δι' ἐνὸς ἐγκλήματος.

Παρέμεινα μέχρι τῆς μεσημβρίας, ὅτε διεκόπη ἡ συνεδρίασις, παρηκολούθησα τὴν διαδικασίαν εἰκοσι ὑποθέσεων, ἀλλ' οὐδὲ ἓνα ὄρκον ἤκουσα, χάρις εἰς τὴν ἐπιμονὴν τοῦ εἰρηνοδίκου, ἐνῶ ἐτέρωθεν πολλὰ ὑποθέσεις ἐπερατώθησαν ἐκεῖ ἀμέσως συβιβαστικῶς κατόπιν τῶν πατρικῶν συμβουλῶν τοῦ εἰρηνοδίκου.

Τὸ ἐπεισόδιον διηγῆθην ὡς πράγματι συνέβη ἀντιγράφας τὰ γεγονότα ἄνευ τῆς ἐλαχίστης προσθήκης. Ἐπίτηδες ἀνέφερα χρονολογίας καὶ τόπους, ἵνα ἐκλίπῃ πᾶς δισταγμὸς περὶ τῆς ἀκριβείας. Πρὸς συμπλήρωσιν μάλιστα ἵσως ἔδει νὰ ἀναφέρω ἐνταῦθα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ὀθωμανοῦ εἰρηνοδίκου—εἰ καὶ φοβούμαι μὴ προσκρούσω εἰς τὴν μετριοφροσύνην, δι' ἧς ἀναγκαιῶς θὰ περικοσμηθῆται ὁ κατ'οὔσιαν χριστιανὸς οὗτος μουσουλμάνος, Μεχμέτ Μαυρομματᾶης.

Ἡλίας Λακόπουλος

Ὑψηλοῦ ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ
καὶ Νομ. Σύμβουλος ἐν Κρήτῃ.

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ

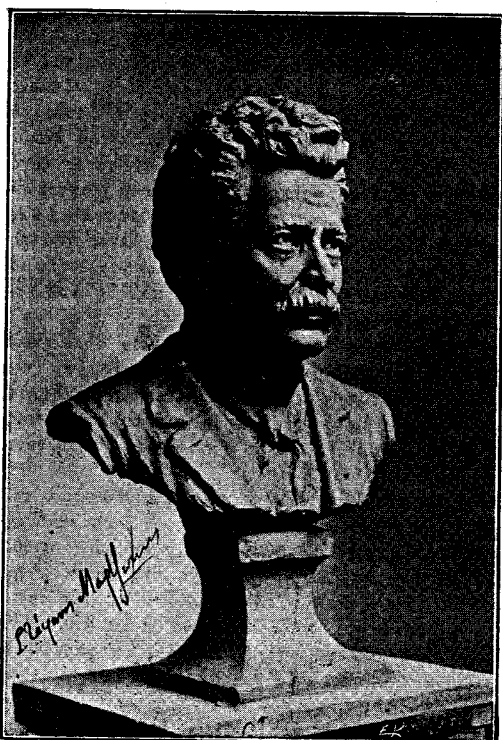
*Μὲ τὴ μαγιάτικη δροσιά
Βλέπω γραμμένο τῶνομά σου
Πάνω σὲ ρόδον πέταλο
Ποῦ μοιάζει τὴν ἀγνὴ καρδιά σου.*

*Λιποθυμοῦν τριγύρω του
Μεσα σὲ μυρωδιὰς λουμένα
Τοῦ κήπου μέρια λουλούδα
Λαχταριστὰ καὶ ζηλεμένα.*

*Καὶ μίαν ἀγνίδα λαμπερὴ
Φιλεῖ τὰ πέντε γράμματά του
Παίζει τρελλὰ κι' ἀκούραστα
Μὲ τὴ διαμάντινη δροσιά του.*

*Χίλια πετράδια ἀτίμητα
Ρουμπίνια, σμάραγδοι, μπριλλάντια
Γίνεται τ' ὄμορφο ὄνομα
Καὶ λάμπει στῆς ψυχῆς τὰ μάτια.*

Ἀρτεμιδία Ι. Λανδράκη.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

Ὁ «Σπινθήρ» χαιρεί δημοσιέων σήμερον τὴν προτομὴν τοῦ γνωστοῦ καὶ συμπαιδοῦ ποιητοῦ, ἡμετέρου δὲ τακτικοῦ καὶ πολυτίμου συνεργάτου κ. Στεφάνου Μαρτζώκη. Ἡ πρότινος ἐκδοθεῖσα ποιητικὴ συλλογὴ του—ἦτις ἐκθύμως ὑφ' ἡμῶν συνιστάται—ἀρκοῦντως διακηρύσσει τὴν μεγάλην τοῦ ποιητοῦ μας ἀξίαν...

ΝΕΚΡΗ

Κοιμήσου μέσ' στὸ μνήμα σου,
Κοιμήσου, ἀγνή παρθένα,
Δυὸ βρόσες ἐγινήκανε
Τὰ μάτια μας γιὰ σένα·
Τώρα κοιμᾶσαι ἀμέριμνα
Στὸ σκοτεινὸ σου μνήμα·
Εἶνε μεγάλο κρίμα
Ἐπὶ τὰ μὴν ξυπνᾶς.

Εἶδες γ' ἀρθοῦν τριγύρω σου,
Νῦ στέκοντ' πλαῖι πλαῖι
Εἴκοσι χρόνια ὀλόγαρα
Τὰ λουλούδια τοῦ Μῆνη,
Κ' ἐνῶ γελῶντας τ' ἀκοβες
Σοῦ φώταζεν ἡ φύσις,
Τὸ μνήμα γὰρ στολίσει
Μὲ τ' ἀρθῆ τῆς χαρᾶς.

Κ' ἐμεῖς θλιμμένοι φέρουμε
Λουλούδια μωρωμένα
Καὶ λέμε ἀπαρηγόρητα,
Ἀξύπνητη παρθένα,
Πῶς ὅσο δάκρυ ἀν' χύνομε
Γιὰ σέ ποῦ ἡ γῆ πλακόνει,
Ἀκέραιοι χίλιοι χρόνοι
Δὲ φθάρανε σ' ἐμᾶς.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

ΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΑΝΑΚΗΡΥΞΕΩΣ ΤΟΥΤΩΝ ΠΡΟΚΥΗΤΟΥΣΑΙ ΩΦΕΛΕΙΑΙ

Β'. Ἐν τῇ Πολιτείᾳ.

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Λόγος περὶ πνευματικῆς ἀνισότητος δὲν δύναται πλέον νὰ ὑφίσταται. Ἡ πνευματικὴ ἰσότης τῶν δύο φύλων κατεδείχθη ἤδη ἐκ τῆς διακεκριμένης θέσεως, εἰς ἣν ὡς ἐκ τῆς πανθομολογούμενης αὐτῶν ἰκανότητος ἀνέρχονται αἱ τυχοῦσαι εὐρείας πνευματικῆς μαρμώσεως γυναῖκες, καὶ ἐξηγήθη ἡ συνήθης ὑπεροχὴ τοῦ ἀνδρὸς ἀπέναντι τῆς ἀμορφώτου γυναικὸς τῆς γεννωμένης, ἀναπτυσσομένης, μορφουμένης καὶ ζώσης ἐντὸς στενοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος μὴ εὐτρέποντος αὐτῇ νὰ ἀποκτήσῃ τὰς εὐρείας ἐπιστημονικὰς καὶ κοινωνικὰς γνώσεις, αἷτινες διακρίνουσι τὸν ἄνδρα.

Ἐν καὶ μόνον εἶνε λοιπὸν τὸ φάρμακον, ὅπερ δύναται νὰ ἐπιφέρῃ βελτίωσιν τῆς σημερινῆς νο-

σηρᾶς κοινωνικῆς καταστάσεως, νὰ ἀνυψώσῃ δὲ τὴν γυναῖκα εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῇ θέσιν καὶ νὰ ἀποσκορακίσῃ πολλὰς θλίψεις ἀπ' αὐτῆς καὶ τῆς οἰκογενείας ἐν γένει. Ἡ εὐρεῖα πνευματικῆ καὶ ἠθικῆς μόρφωσης καὶ ἡ ἀνάμιξις αὐτῆς εἰς τὴν κοινωνίαν· ἴδου τὸ φάρμακον.

Φῶς! δότε φῶς εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἔλεγεν ὁ Βίκτωρ Οὐγγῶ· καὶ τὸ φῶς τοῦτο εἶνε ἡ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας μόρφωσις, ἦτις ὡς φῶς ὀδηγεῖ τὴν διάνοιαν καὶ προφυλάσσει τὸν ἐσωτερικὸν ἡμῶν ἄνθρωπον τοῦ νὰ ναυαγήσῃ ἐπὶ τῶν ἠθικῶν σκοπέλων τοῦ οἰκογενειακοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου.

Ἐκπαιδεύσατε λοιπὸν τὴν γυναῖκα καὶ εὐρύ-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

νετε τὸν κύκλον τῆς ἐργασίας της καταρρίπτουτες ταπεινὰς προσλήψεις καὶ κλειόντες τὰ ὅτα εἰς ὑπαγορεύσεις ἐγωϊσμοῦ. Πόσαι συνεταὶ καὶ ἔμπειροι γυναῖκες ἀναγκάζονται νὰ καταφεύγωσιν εἰς τὴν βελόνην, ὅπως διὰ τῶν γλίσχρων κερδῶν τῆς ἐργασίας ταύτης ἐπαρκέσωσι κατὰ τι εἰς τὰς ἀνάγκας ἀπορφανισθείσης οἰκογενείας των!

Διατί παραγνωρίζετε τὴν γυναῖκα; διατί τὴν θεωρεῖτε ἐνώπιόν σας ὡς ἄθνημα τὸ ὁποῖον ἢ φύσις νομίζετε ὅτι σὰς παρέσχε διὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς ἢ ὡς δούλην ὑποχρεουμένην ἀνευ σχεδὸν ἀξιώσεων εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν ὑμῶν καὶ τῶν τέκνων σας ἐν τῇ οἰκογενείᾳ;

Ναί, ὑποῦμεν φωνῆν ὑπὲρ τῆς ἐκτιμήσεως τῶν πνευματικῶν προσόντων τῆς γυναικὸς καὶ ὑπὲρ τῆς ἐκτιμήσεως τῆς ἐργασίας αὐτῆς, ἣτις καθιστᾷ τὴν θεοὺς τῆς ἀνωτέρας ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ οἰκογενείᾳ, τὴν ἐξευγενίζει καὶ ἀποσκορακίζει ἀπ' αὐτῆς τὰς πικρίας, αἰτινες τὴν περιβάλλουσιν, ὅσας ἔχει τὸ ἀτύχημα ὡς κόρη, ὡς χήρα καὶ ὡς ἔγγαμος ἐνίοτε νὰ στεροῖται τοῦ παντοκράτορος χρέματις

Ἡ ἐργασία τῆς γυναικὸς ἐν οἰκότητε εὐγενεῖ στανιδίω μὲ εὐρίσκει ὑπέρμαχον, ἐνθουσιώδη καὶ φανατικὴν, ἀλλὰ τὸ ζήτημα τῆς γυναικείας ψήφου δὲν θέλει εὐρεῖ ἐν ἐμοὶ πρόθυμον συνήγορον.

Ναὶ μὲν ἀπὸ περιοπτῆς ἐξεταζόμενον τὸ ζήτημα εἶνε λογικῶς ὀρθὸν καὶ δίκαιον, ἀλλὰ δυστυχῶς αἱ κοινωνικαὶ συνθήκαι ὑφ' ἃς ἡμεῖς ζῶμεν σήμερον δὲν ἐπιτρέπουσιν εἰς ἡμᾶς τὸ δικαίωμα τοῦτο, καθόσον ἢ ἀνακέρυξις τοιοῦτου δικαιώματος ἤθελε δικαίως χαρακτηρησθῆ ὡς λίαν ἀπότομος ἢ μᾶλλον ἐπαναστατικὴ ὑπὸ τῆς κοινωνίας.

Εἰς τὴν πατρίδα μας ἡ κοινωνία συνήθισε νὰ βλέπῃ τὴν γυναῖκα ἐν τῇ πολυτελεῖ αὐτῆς ἀμφίεσει ἐντὸς κομψῶν αἰθουσῶν ὑποδοχῆς, χοροῦ ἢ θεάτρον, εἰς περιπατητικὰ κέντρα καὶ τέλος εἰς ἐμπορικὰ καταστήματα κρατοῦσαν ἀνὰ χεῖρας καὶ ἐκλέγουσαν τρίχαπτα, ταινίας, καὶ ἄλλα μικροαντικείμενα στολισμοῦ, συνεπῶς ἐνώπιον τῆς εἰκόνης ἦν ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἀνδρὸς ἀποτυπῶν ἢ σήμερον γυνή, μεγίστην θὰ ἀπετέλει ἀντίθεσιν ἐκείνης, ἦν θὰ τῷ παρουσίαζεν ἢ γυνὴ κρατοῦσα ἀντὶ τριχάπτων καὶ κομψοῦ διαφανοῦς ριπιδίου ψηφοδέλτια ἀνὰ χεῖρας.

Καθ' ἡμᾶς τοῦλάχιστον τὸ τοιοῦτον θὰ ἦτο παμμέγιστον ἄλμα, τὸ ὁποῖον ἂν δὲν ἐπέφερεν ἐπικίνδυνον διὰ τὴν γυναῖκα πτώσιν, πάντως θὰ προσέδιδεν εἰς αὐτὴν ὕψιν ἀστείαν. Καὶ κατὰ τοῦτο διαφωνοῦμεν πρὸς τὸν ἀξίωτον συμπατριώτην ἡμῶν βουλευτὴν τὸν ὑποβαλόντα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος πρότασιν εἰς τὴν Κρητικὴν Βουλὴν περὶ πολιτικῆς τῆς Κρήσης γυναικὸς χειραφετήσεως.

Ἄς μὴ παρεξηγήσωσι τοὺς λόγους μας τούτους αἱ εὐγενεῖς ἡμῶν ἀναγνώστριαι, καθόσον,

ὡς ἐκ τῶν ἀνωτέρω γραφέντων καταδείκνυται, οὐδὲλως ἀσπαζόμεθα τὰς ιδέας τοῦ Schopenhauer—οὐδὲ θὰ ἦτο φυσικῶς δυνατόν τοῦτο—τοῦναντίον μάλιστα διαπρωσίως διακηρύττομεν ὅτι θεωροῦμεν εὐλογωτάτην πᾶσαν γυναικείαν ἀξίωσιν περὶ πολιτικῆς ἐν τῷ μέλλοντι χειραφεσίας καθόσον μάλιστα διὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ δικαιώματος τοῦτου ἤθελε διατρανωθῆ ἢ μεταξὺ τῶν δύο φύλων πνευματικὴ ἰσότης. Ἄλλ' ἄς μᾶς ἐπιτρέψωσιν ἤδη ἀφοῦ ἱστορικῶς σχεδὸν ἐξεθέσαμεν τὰς γνώμας πολλῶν σπουδαίων ἀνδρῶν ἐπὶ μακρὸν ἀσχοληθέντων εἰς τὴν μελέτην τοῦ ζητήματος τοῦτου νὰ ἐκφράσωμεν καὶ τὴν ἰδικήν μας γνώμην, ἣτις ὡς σχηματισθεῖσα ἐκ πολλῶν μὲν ὡς κοινωνικῆς πείρας, δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἔχη μεγάλας ἀξιώσεις ἀλέαντι τῶν πορισμάτων μακρῶς καὶ ἐπισταμένης μελέτης πολλῶν σοφῶν ἐπιστημόνων τῆς Αὔσεως. Ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι δὲν θὰ ἠτενίζομεν πρὸς τὴν πολιτικὴν χειραφετήσιν ὡς πρὸς τηλαυγῆ μαγευτικὸν ἀστέρα μέλλοντα νὰ καταναγάσῃ τὴν ὁδὸν τῆς ἡμετέρας εὐτυχίας. Τὸ πολιτικὸν στάδιον δὲν θὰ ἦτο συμμέρον διὰ τὴν γυναῖκα.

Εἶνε ἄχαρις ὁ πολιτικὸς ἀγὼν, μεστὸς πικριῶν καὶ ἀπογοητεύσεων, ὡς καθ' ἑκάστην βλέπομεν, καὶ τῆς γυναικείας καρδίας ἢ φυσικῆς τρυφερότης, σημαντικὴν θὰ ὑφίστατο ἀλλοίωσιν ἐπὶ τῆς ἀκανθώδους πολιτικῆς παλαίστρας, ὡς φρονεῖ καὶ ὁ Alfred de Musset καὶ ὁ Hobbes καὶ ἄλλοι.

Ἡ γλυκύτης, ἢ χάρις καὶ ἢ τρυφερότης, λέγει ὁ Jean Jacques Rousseau, εἶνε αὐτοκρατορία, εἰς τὰς ὁποίας ἢ γυνὴ κατέχει τὴν ἀδιαφιλονεικτοῦ αὐτῇ ἀρχήν. Ἄλλὰ δὲν πρέπει βεβαίως νὰ ἀρκῆται ἐπὶ τούτων μόνον ἄρχουσα· εἶνε ἀνάγκη χάριν τῆς εὐτυχίας καὶ ἀνιψώσεως αὐτῆς ἢ φιλαρχία της νὰ ἐκτείνηται καὶ μέχρι τῆς εὐγενοῦς χώρας τοῦ πνεύματος, ἀφοῦ μάλιστα διὰ τῶν ἐν αὐτῇ κατακτήσεων της δύναται νὰ ἀποκίση πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ καταστήσῃ αὐτὴν τελείαν ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ της.

Ἄς ἐπιδιώξωμεν λοιπὸν τὴν πνευματικὴν μόρφωσιν καὶ ἄς ἀφήσωμεν τὰς ἐπὶ τῆς πολιτικῆς βλέψεις μας· ἄς θεωρήσωμεν ταύτην οὐχὶ ὡς σύμφωνον τῷ ἀνθρώπῳ δικαίωμα, ἀλλ' ὡς εἶδος ἀξιώματος ἢ μᾶλλον ἐνασχολήσεως μὴ προσοδοῦσης εἰς τὴν λεπτὴν γυναικείαν φύσιν.

Καὶ ἐξ ἄλλου ἐὰν λεπτομερέστερον ἐξετάσωμεν τὴν παρούσαν σχετικὴν κατάστασιν πόσαι γυναῖκες διαθέτουσιν ἤδη ψήφους καὶ πόσαι ἀνδρῶν τὸ πολιτικὸν φρόνημα μεταβάλλει ἢ γυναικεία ἐπίδρασις! Στριζόμεθα ἐπὶ συγχρόνων ἐν τῇ πατρίδι μας γεγονότων, ἅτινα μᾶς ἔφερον τότε τὸ μειδίωμα εἰς τὰ χεῖλη ὅταν ἀλέαντι τῶν πολιτικῶν ἐκείνων γυναικείων κατακτήσεων ἢ μνήμη

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

παρέτασεν ήττημένας — όποία αντίθεσις — τὰς υπεργηφάνως εκτεθειμένας ιδέας του Bodin φρονοῦντος ότι: μόνον ὁ ἀνὴρ ἔλαβε παρὰ τῆς φύσεως ἰσχὴν καὶ κρίσιν πρὸς κριερίησιν, οὐδόλως ἐξ ἡ γυνή!

Ἡ γυνή λοιπὸν ψηφίζει καὶ σήμερον διὰ τῆς μυστηριώδους ἐννάμεως ἣν κέκτηται νὰ μεταβάλλῃ φρονήματα καὶ σκέψεις καὶ σπουδαίων ἀκόμη ἀνδρῶν. Ἄλλ' ἔστω, ἡμεῖς μεθ' ὅλα ταῦτα ἐξακολουθοῦμεν φρονοῦσαι ότι ἡ πολιτικὴ δὲν εἶνε συμφέρουσα διὰ τὴν γυναῖκα, οὐχὶ ἐπαναλαμβάνομεν δι' ἔλλειψιν τῆς πρὸς ταύτην ἰκανότητος, ἀφοῦ τοιαύτη ἀναγνωρίζεται καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀμαθεστέροισιν τῶν ἀνδρῶν καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς μαύρους τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, οὐχὶ διότι ἡ γυνή δὲν δικαιούται νὰ ἔχη ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς πολιτείας, ἀνακηρυχθείσης ἕπαξ τῆς πνευματικῆς ἰσότητος τῶν δύο φύλων, ἀλλὰ διότι τὸν ιδεώδη γυναικίον τύπον διαβλέπομεν εἰς σαφῆρα ὑψηλῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως, εὐγενοῦς δὲ θεάσεως ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐν ἣ εὐεργετικωτάτην δύναται νὰ ἔχη ἐπίδρασιν, ἀλλὰ μακρὰν τῆς πολιτικῆς παλαίστρας ἐν ἣ ἤθελεν ἀπολέσει τὰ ἰδιαίτερα ἐκείνα φυσικὰ χαρίσματα, ἅτινα τοσοῦτον ἀνυψώνουσιν αὐτὴν σήμερον καὶ ἐν μετρίᾳ ἔτι πνευματικῇ ἀναπτύξει εὐδοσκομένην.

Ἄς ἀφήσωμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰς γυναῖκας τῆς Ἀύσεως νὰ ἀπολαύσῃ τῶν ἀγαθῶν τοῦ δι-

καϊώματος τούτου, ἡμεῖς δὲ ἄς ἀρκεσθῶμεν εἰς τὴν εὐγενῆ προσπάθειαν τοῦ νὰ εὐρύνωμεν ὅσον οἶόν τε τὰ ὄρια ἅτινα στενῶς περιβάλλουσι τὴν κοινωνικὴν τῆς γυναικὸς δρασιν.

Αὕτη εἶνε ἡ ἰδική μας ταπεινὴ γνώμη, ἣτις ἐπαναλαμβάνομεν ὡς σχηματισθεῖσα ἐκ μικρῶς πείρας ἦν ἐκ τῆς μελέτης τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν ἀπεκομίσασμεν δὲν δύναται νὰ ἔχη καὶ μεγάλας ἀξιώσεις παραδοχῆς. Ἄλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει ἄς περιμεινώμεν ὅπως ἀνακηρυχθῶσι πρῶτον τὰ ἐν τῇ κοινωνίᾳ σύμφυτα μετὰ τὴν γυναῖκα δικαίωματα, ἄς συνειθίσωσιν πάντες νὰ βλέπωσιν αὐτὴν ἐκ τοῦ σῦνεγγυς πνευματικῶς ἐργαζομένην, ἄς ἀποκτήσῃ δὲ καὶ αὕτη ἐκ κοινωνικῆς πείρας πολιτικὰς γνώσεις, καὶ τότε προαγομένου ὁλονὲν καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, τὰ δικαίωματα τῆς γυναικὸς καὶ ἐν τῇ πολιτείᾳ ἀμαχητεῖ ἴσως θὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἰσχυροῦ φύλου ἄνευ σαιυρισμῶν καὶ ἐκπλήξεων.

Οἱ ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τῆς γυναικὸς διὰ τε τοῦ προφορικοῦ λόγου καὶ τῆς γραφίδος ἐν ἀπάσῃ τῇ Εὐρώπῃ διεξαγόμενοι ἀγῶνες τῆς σήμερον θὰ διαρκέσωσιν ἐπὶ μακρὸν ἔτι. Ἡμεῖς ἄς ἀναμένωμεν εἰρηρικῶς τὸ φυσικὸν ἀποτέλεσμα.

Ὁ πολιτισμὸς δὲν εἶπεν εἰσεῦ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου τὴν τελευταίαν του λέξιν.

Ἄρτεμισία Ι. Λανδράκη

Η ΚΑΛΑΜΙΑ

Ἡ Καλαμιά τοῦ ποταμοῦ σκάνει τὸ κεφάλαι καὶ βλέπει ἐκεῖ ἐστὸν οὐρανὸν τὸν ἥλιο, ποῦσκορπᾷ τὴ φλογισμένην του ματιὰ ἐτὰ τρυφεράτης κάλλιπ, γιατί τὴν ἀγαπᾷ.

Κ' ἐκεῖνη ἀπὸ τὴ ντροπή, ὡσὸν δειλὴ παρθένα, γέρνει εὐθύς ἐς τὸ ποταμὸ χλωμὴ σὺν τὸ κεφαί μά... καὶ ἐτὰ βάθη τοῦ νεροῦ πάλι τάσημωμένα, τὸν ἥλιο της θωρεῖ.

Αἰ! τί νὰ γείνη, καλαμιά! Σ τὸν οὐρανὸ ἀνεβαίνει ἐς τῆς θάλασσας τὰ κύματα βουτᾷ τάγριωπά, ἂν ἔχη ἐλπίδα πῶς θὰ ἰδῇ τὴ μόνη του ἐρωμένη, αὐτὸς ποῦ ἀγαπᾷ.

Νικ. Κυπαρίσσης

Εὐχαρίστως δημοσιεύομεν καὶ ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ τὸ ἀνωτέρω ποίημα τοῦ φίλου ποιητοῦ καὶ γνωστοτάτου ἐν Ἀθήναις καλλιτέχου κ. Ν. Κυπαρίσση. Ὁ κ. Κυπαρίσσης, ἐκ Κρήτης καταγόμενος, μέχρι τοῦδε πολλὰς ἐπιτυχίας ἀριθμῶν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἀρχαίων δραμάτων καθ' ἣν καὶ ὡς ἐρμηνευτῆς αὐτῶν καὶ ὡς ὑποκριτῆς διέπρεψε, γενόμενος δὲ καὶ πρὸς μὲν ἡν δίδακτωρ τῆς φιλολογίας, ἠζήθη μίαις ἔτι μεγαλητέρας ἐπιτυχίας ἐπιτυχῶν ἐν τῷ διαγωνισμῷ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας πρὸς ἀποστολὴν εἰς Γερμανίαν χάριν εὐρυτέρων ἀρχαιολογικῶν σπουδῶν, ἐφ' ᾗ καὶ κατ' αὐτὰς ἀπέργεται. Ἰπὶ τῇ νέᾳ ταύτῃ ἐπιτυχίᾳ ὁ «Σπινθήρ» συγχαίρει θερμῶς αὐτῷ.

ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΗΣ ΣΚΕΨΕΩΣ

Οἱ ΑΓΩΝΕΣ τῆς σκέψεως τείνουσ ὅσημέρχι ν' ἀποτελέσωσιν τὴν τελικὴν μορφήν τῆς ἐξελίξεως τῶν βιωτικῶν ἀγῶνων τοῦ δράματος ἐκείνου τοῦ παγκοσμίου, τὸ ὁποῖον ἤρχισεν ἀπὸ τῆς λιθίνης ἐποχῆς διὰ τῶν λιθίνων ἀγῶνων, ἀπὸ τῆς σιδηρᾶς διὰ τῶν χαλκίνων, καὶ τὸ ὁποῖον ἐκτυλιχθὲν ἐν τῇ ἱστορικῇ ἐξελίξει τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν ἐθνικοτήτων καὶ τῶν λαῶν, μετὰ ποικιλίαν σκηνῶν καὶ ἐπεισοδίων, μετὰ ἀφθονίαν φάσεων ἡρωικῶν, πολεμικῶν, ἐμπορικῶν, βιομηχανικῶν καὶ οικονομικῶν, πλησιάζει ἤδη εἰς τὴν τελευταίαν τοῦ δράματος πράξιν, ἣτις λέγεται καταστροφή, καὶ ἣτις ἔχει πολλοὺς λόγους νὰ λέγεται οὕτως. Ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ἤδη χρόνων «τὸν κλοκάγαθον πηλαῖον καϊρόν», ἐν μέσῳ τοῦ θριάμβου τῆς φυσικῆς ἰσχύος, ἡ σκέψις μονομερῆς καὶ σπανία ἐσημείωνε τὴν νίκην τῶν προσπαθειῶν της παρὰ τὸν θρίαμβον τῶν ὄπλων, ὁ δὲ Ἀρχιμήδης ἐξουδετεροῦν τὰς ἐφόδους τῶν ἀντιπάλων του διὰ τῶν ἀγῶνων τῆς σκέψεως του καὶ σώζων τὴν πολιορκουμένην πατρίδα του, πηρίστα ἓνα τῶν θαυμασιῶν, ἀλλὰ καὶ πρῶτων καὶ ἐναρκτηρίων νικηφόρων ἀγῶνων, τῆς ἀρχομένης ν' ἀγωνίζε-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ται ἀνθρωπίνης σκέψεως.

Εἰς τὰς Ἀθήνας ἡ σκέψις ἐθριαμβευσε καὶ ἀπεκρυσταλλώθη εἰς αἰῶνα διὰ τῶν συγγραμμάτων καὶ τῶν μαρμάρων, τῶν στίχων καὶ τῶν ἀγαλμάτων, ἅτινα πάντα ὀμιλοῦν καὶ ἀνῆκουεῖς τὴν ἀθανασίαν. Ἄτυχως ὅμως οἱ ὄγκοι τῶν

ἐθνῶν κινούνται ἐν τῇ ἐξελιξίᾳ ὑπὸ τῆς φυσικῆς ἰσχύος μᾶλλον, ἢ τῆς δυνάμεως τῆς σκέψεως, ἥτις τὸναντίον διὰ τῆς ἀναπτύξεώς της ἐξαντλεῖ τὴν φυσικὴν δύναμιν. Καὶ παριστάμεθα διαρκῶς ἐν τῇ ἱστορικῇ τῶν ἐθνῶν ἐξελιξίᾳ πρὸ τοῦ σταθεροῦ φαινόμενου τῆς ἐκπτώσεως καὶ παρακμῆς τῶν λαῶν, ἀφ' ἧς ἀκριβῶς στιγμῆς ἡ σκέψις γενικεύσασα τὴν ἐξαντλητικὴν της δραστηριότητα ἐπὶ τοῦ πλείστου τῶν πολιτῶν, ἠλάττωσε τὴν φυσικὴν καὶ ὀργανικὴν αὐτῶν ἀντοχὴν, ἥτις μόνη ἔχει ἀποτελεσματικὴν ἐνέργειαν ἐν τῷ ἀνταγωνισμῷ τῶν ἐθνικότητων. Τὸν ἐπὶ Περικλέους θριαμβὸν τῆς ἐλληνικῆς σκέψεως μετὰ τὰς τελευταίας λάμψεις τῶν θαυμασίων αὐτῆς ἀγῶνων εἰς τὸν Δημοσθένη, διαδέχεται ἡ ἐν τῇ Χαλκιδεῖα πτώσις καὶ μετὰ νέαν τινα ἀναβίωσιν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, ἡ τελειωτικὴ πτώσις ἐπὶ τῶν ἐπαλξεων τῆς πόλεως ἐκείνης, τῆς ὁποίας τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν μελέτην τῶν θερησκευτικῶν βιβλίων, καὶ εἰς μωρὰν καὶ «βυζαντινὴν» πνευματικὴν ζωὴν.

Κατὰ τὸν Μεσοκίωνα, τὴν ἠλιθίως βάρβαρον ταύτην ἐποχὴν τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ σκέψις ποῦ καὶ ποῦ ἐνεφανίζετο σπανία μεταξύ τῶν ἀγρίων λάμψεων τῶν δοράτων καὶ τῶν λογῶν. Σιγὰ, σιγὰ ὅμως ἤρχισε καὶ αὕτη ἀγωνιζομένη εἰς ποικίλας μεγαλοφυίας καὶ παράγουςα ἔργα τέχνης καὶ πνευματικῆς ζωῆς, θαυμασίου μεγαλείου καὶ κάλλους.

Οἱ τελευταῖοι αἰῶνες, μεστοὶ πολέμων εἶνε ὡσαύτως καὶ πλήρεις ἀγῶνων πνευματικῶν. Τὴν μεγάλην Γαλλικὴν Ἐπανάστασιν, ἥτις συνεκλόνησεν ὀλόκληρον τὴν Εὐρώπην προὐκάλεσεν ἡ πνευματικὴ ἐπανάστασις, ἥτις εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ τῶν προσπαθειῶν τῶν φιλοσόφων Βολταίρου καὶ Ρουσσώ. Μετὰ ταύτην ὁ πολιτισμὸς ἔλαβε καθαρῶς πνευματικὴν μορφήν, αἱ δὲ προσπαθεῖαι τῆς σκέψεως ἐγενικεύθησαν ὄχι μόνον ὡς σκοπὸς καὶ ἀνάπτυξις καὶ βελτίωσις τῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ ὡς ὄπλον καὶ ὡς μέσον ἐν τῷ

ἀτομικῷ ἀγῶνι τῆς ὑπάρξεως.

Ἦδη δὲ παριστάμεθα πρὸ θεάματος ἀληθῶς ἐκπληκτικοῦ, τὸ ὁποῖον εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἐποχὴν τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος παρουσιάσθη μὲ τύσσην ἐξάπλωσιν καὶ γενίκευσιν. Ἄλλοτε ποῦ καὶ ποῦ, μεγαλοφυῆς τις σκέψις ἐργάζετο ὅπως ἀνακλύψῃ τι καὶ βελτίωσῃ τὰς βιωτικὰς συνθήκας. Ἦδη μὲ τὴν αὐτὴν θερμὴν μὲ τὴν αὐτὴν ἐπιμονὴν ἡ ἀνθρωπίνη σκέψις ἐργάζεται, ἀγωνίζεται νυχθημερόν, οὐχὶ ν' ἀνακλύψῃ τι—τοῦτο θ' ἀπῆρτε ὑπερανθρώπους ἀγῶνας—, ἀλλὰ διὰ νὰ κτακτῆσῃ τὰ ἤδη γνωστά, διὰ νὰ παρακλυθῇ τὴν κίνησιν, νὰ δύναται νὰ διεξαγάγῃ τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου ἐπιτυχῶς.

Ἄλλὰ πνευματικῶς παρασκευάζονται διὰ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ὅλοι οἱ συνάνταγωνισταί, ἀπὸ τῆς τρυφερᾶς παιδικῆς τῶν ἡλικίας, ἐπιβαρύνοντες τὸν ἐγκέφαλον αὐτῶν διὰ ποικίλων γνώσεως καὶ κοπῶσεων, καὶ ἀπὸ τῆς νεανικῆς καὶ ἀνδρικῆς περιόδου ἐξαντλούμενοι εἰς πυρετώδεις ἀγῶνας σκέψεως. Τὰ γράμματα, αἱ ἐπιστῆμαι, αἱ ἐφημερίδες, τὰ περιοδικά, αἱ ἐπιστολαὶ ἐπληθύνθησαν καὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν κατὰ πηλκτικῶς, ὅλον δὲ τὸ πνευματικὸν τοῦτο ὑλικὸν δέν ἐπειγόντως καὶ πυρετωδῶς ἡ ἀνθρωπίνη σκέψις νὰ διεξέλθῃ, νὰ χωνεῖσῃ, ν' ἀφομοίωσῃ αὐτὸ πρὸς ἑαυτήν, διὰ νὰ σταθῇ δυνατὸν νὰ διεξαχθῇ ἐπιτυχῶς ὁ νεώτερος ἀτομικὸς ἀγῶν τῆς ὑπάρξεως.

Ὁ ἀγῶν οὗτος κατέστη καθαρῶς πνευματικὸς, ἐὰν δὲ τὴν σπάθην διεδέχθη ὁ κάλαμος, ἡ οὐσία τοῦ γενικοῦ καὶ παγκοσμίου νόμου τῆς ζωῆς, ἥτις εἶνε ἀγῶν, δὲν μετεβλήθη ποσῶς. Ἀγωνίζομεθα ὡς καὶ ἐπὶ τῆς λιθίνης, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς προϊστορικῆς, τῆς ἠρωικῆς καὶ τῆς μεσαιωνικῆς ἐποχῆς, ἀγωνίζομεθα καὶ ὡς ἔθνη καὶ ὡς ἄτομα διὰ τὴν ὑπάρξιν, διὰ τῆς δυνάμεως ἢ διὰ τῆς σκέψεως, ἐκ δὲ τοῦ ἀγῶνος τούτου νικηταί ἐπιζῶσιν οἱ μετὰ μείζονος ἐπιτυχίας, ἀντοχῆς καὶ δυνάμεως διεξαγαγόντες τὸν περὶ τῶν ὅλων ἀγῶνα. Ἡ βιοπάλη αὕτη μολονότι πνευματικὴ καὶ νευρική, εἶνε ἰλιγγιώδης, εἶνε γογαντιαία, συμπαρασύρει δὲ εἰς τὸ ρεῦμα αὐτῆς τοὺς ἔχοντας τὴν δύναμιν νὰ τὴν διεξαγάγουν, ἐνῶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐξηντλημένοι ἐκ τοῦ ἀγῶνος πίπτουν οἱ νευροπαθεῖς, διὰ νὰ ἐξακλουθῆσιν τὸ ρεῦμα τοῦ βίου οἱ νευρώδεις καὶ ἰσχυροί.

Οἱ ἰσχυροὶ οὗτοι, οἵτινες εἶνε καὶ οἱ νικηταί, εἶνε ἰσχυροὶ τὸ σῶμα ὅσον καὶ τὸν ἐγκέφαλον, δι' οὗ ἡ νεωτέρα σκέψις δύναται νὰ διεξαγάγῃ ἐπιτυχῶς τοὺς φοβεροὺς ἀγῶνάς της.

Ἄλλὰ πῶς εἶνε δυνατόν νὰ μείνῃ τις ἰσχυρὸς ἐντὸς περιβαλλόντος βιαίως ἀναγκάζοντος τὸν ἐγκέφαλον νὰ ὑπερεργάζηται, βιαίως πιέζοντος τὴν σκέψιν ν' ἀγωνίζηται τὸν θελλῶδη

Σ Η Ι Ν Θ Η Ρ

ἐκείνον ἀγώνα, ὃν προκαλεῖ ἡ ἀνάγκη τῆς βιοπάλης, ἡ ἀμιλλα, ἡ φιλοδοξία, τὰ πάθη, τὰ δοκιμάζει τὰς πικρίας τῶν πτώσεων καὶ τῶν ἀπογοητεύσεων, ὅσον καὶ τὰ στοιχίζοντα φιλήματα τῆς δόξης. Εἶνε δὲ ἐξ ἄλλου γνωστόν, ὅτι ἡ γενέκουσις τῆς ἀναγωνίου ταύτης τῶν σκέψεων ζωῆς, ἐπιφέρει τὴν ἐξάντλησιν τῶν ἀτομικῶν ἐκείνων μονάδων, αἵτινες εἰς ἓν κράτος ἀποτελοῦν τὸν στρατιώτην, τὸν πολίτην, τὸν ἐργαζόμενον παραγωγόν. Εἶνε συνεπῶς ἐπιείγον καὶ γενικῶς ἐνδιαφέρον νὰ διακανονισθοῦν ἐπιστημονικῶς οἱ ἀγῶνες τῆς σκέψεως ἰδίως ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἀπὸ τῆς ἀνατροφῆς τῶν σχολείων δι' ἀναπτύξεως τῆς γυμναστικῆς, τῶν

γεωργικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐν γένει ἐνοχλήσεων καὶ τῆς ὅσον ἐνεστὶ ὑπαιθριωτέρας διαδιδάσεως. Ἰδίως δὲ ταῦτα παρ' ἡμῶν δέον σοβαρῶς νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψει, διότι ἔχομεν νὰ διεξαγάγωμεν τρομερὸν ἐθνικὸν ἀγώνα, εἰς ὃν καὶ αἱ φιλολογικαὶ καὶ καλλιτεχνικαὶ δόξαι καὶ αἱ τῆς σκέψεως νίκαι ἔχουσι μικρὰν ἀξίαν ἀπέναντι τῆς φυσικῆς δυνάμεως, ἥτις λύει συντόμως τὸ ζήτημα. Ζῶμεν ἀτυχῶς εἰς αἰῶνα καθ' ὃν ἡ σκέψις ἀγωνιᾷ δουλεύουσα εἰς τὴν δύναμιν τῆς βίας τῶν ἰσχυροτέρων.

Σ. Ζωγραφίδης

Ἴατρος τοῦ Β. Ναυτικοῦ

ΜΙΑ ΕΠΕΤΕΙΟΣ

 ΑΙΔΡΟΣ ὄμιλος ροδαλῶν κορασίδων καὶ εὐσταλῶν νέων ἐπανήρχετο χθὲς τὸ ἑσπέρας ἐκ τῆς ἐξοχῆς, ὅπου εἶχεν διέλθει ὅλην τὴν ἡμέραν ἐν ἀδιαπτῶ εὐθυμῷ ἀπολαύσῳ τῶν ἑαρινῶν θελήτρων τῆς Κρητικῆς φύσεως. Ἀργυρόηχοι γέλωτες διέσχισον τὸν ἀέρα καὶ χαριτολογήματα ἀνῆρχοντο εἰς δροσερὰ χεῖλην εἰς τὰ ὅποια ἡ εὐθυμία διέχυεν ἰδιαίτερόν τι θελήτηρον. Ρόδα ζωρῶν χρωμάτων ἐκάλυπτον τὰ στήθη τῶν δεσποινίδων καὶ ἐκόσμου τὴν κομμιδοδόχην τῶν συνοδῶν των, ἐνῶ εἰς ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας ἄνθη ποικίλα, ἀπειρα ἄνθη συνωστισμένα τὸ ἐν παρὰ τὸ ἄλλο ἀπετέλουσαν θαυμασίας ἀνοδοδέσμας, αἵτινες προσέδιδον εἰς τὸν θορυβῶδῶς διαβαίνοντα φαιδρὸν ἐκείνον ὄμιλον τὴν ὄψιν ἀρχαίας τινὸς πομπῆς τελουμένης πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς Χλωρίδος (Flore).

Ἐνῶ διήρχοντο διὰ τῆς ὁδοῦ Μπέτολο καὶ ἀκριβῶς ἔξωθεν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Καθολικῶν κάποιος ἐξ ὧν εἶπε :

— Ἀλήθεια, δὲν θυμήθηκε κανεὶς ἀπὸ οὗς τίποτε ; σὰν σήμερα 12ην Μαΐου πρὸ 6 ἐτῶν..!

— Ἠράγματι ! ἐπανελάθον πολλὰ χεῖλη ἀπὸ τὰ ὅποια ἐσθέθη πρὸς στιγμὴν τὸ μειδίαμα ἐνῶ εἰς τὰ νεαρὰ μέτωπα ἐσχηματίσθη αἴφνης ρυτίς μαρτυροῦσα τὸν ἐκ τῆς ἀναμνήσεως προξενηθέντα ψυχικὸν πόνον καὶ τῆς ψυχολογικῆς καταστάσεως τὴν μετάπτωσιν.

— Τί ζωρᾶς ἀναμνήσεις τοῦ μοῦ φέρει αὐτὴ ἡ εἰσοδος ! προσέθηκεν ὁ ὑπενθυμῆσας πρῶτον τὸ φοβερὸν γεγονός τῆς ἀλησμονήτου ἐκείνης ἡμέρας, δεικνύων τὴν εἰσοδὸν τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας.

Ἐνθυμοῦμαι ὅταν κλεισμένοι ἐδῶ μέσα ἀγρυπνοῦσαμεν μετὰ τὰ ὄπλα διαρκῶς εἰς τὰ χεῖρα καὶ ἐπροβάλλαμεν σιγὰ σιγὰ μετὰ τρόμον τὴν κεφαλὴν μας ἀπὸ τὸ παράθυρον διὰ τὰ συννενοθῶμεν περὶ τοῦ πρακτέου μετὰ τὰ γειτονικὰ σπήτια. Καὶ ἐβλεπε κανεὶς πρόσωπα κάτωχρα ἀπὸ τὰς ἀγρυπνίας τὴν ἀγωνίαν καὶ τὴν ἀμηχανίαν εἰς τὴν ὁποίαν ὅλοι εὐρισκόμεθα. ὦ Θεέ μου, μία φοῦστα ἄνθρωποι καὶ τὰ περισσότερα γυναῖκόπαιδα

μέσα εἰς τόσα μαινόμενα στίφη Δρούσων στρατιωτῶν, Βεγγαζίων καὶ ἐντοπιῶν ἐκ τῆς τελευταίας τάξεως λυσσῶντων κυριαλεκτικῶς κατὰ τοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου ! Μοῦ ἔρχεται ρίγος ὅταν ἐνθυμοῦμαι τοὺς διαλόγους ἐκείνους ἀπὸ τὰ παράθυρα.

— Τί ἐμάθετε ; Πόσοι ἐσκοτώθησαν ; . . .

— Ἀπέκλεισαν τὰ στενὰ τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων ! Ἐσφαξαν τὴν δεῖνα οἰκογένειαν ὀλόκληρον εἰς τὸ Ἀγᾶ-Τζαμί Ἀπὸ τὸ ἄκρον τοῦ δρόμου μας ἤκούοντο, λέγουν, αἱ κραυγαὶ τῶν σφαζομένων.

Καὶ ἡ καρδιά μας ὄλων ἐπαλλεν ἐκ συγκινησεως. Ἐβλέπαμεν ἐκεῖ μέσα νὰ λιποθυμοῦν ἐκ φόβου τόσα γυναικόπαιδα, τὰ ὅποια ἠσθάνομεθα ὅτι δὲν ἤμεθα ἱκανοὶ νὰ ὑπερασπισθῶμεν ἐν ἀνάγκῃ ἀφοῦ εἴμεθα τόσον ὀλίγοι.

Μετ' ὀλίγα λεπτά νέα πληροφορία.

— Ἐμάθετε ; Ἐσκοτώθηκαν 32 χριστιανοὶ τοὺς βγάζουσαν τώρα ἔξω μετὰ τὰ κάρρα τὸν ἕνα ἐπάνω στὸν ἄλλο καὶ τοὺς μεταφέρουν οἱ ἴδιοι οἱ Δρούσοι εἰς τὸ νεκροταφεῖον καὶ τοὺς πετοῦν ἐκεῖ χάμω σὰν σκυλιά. Ὅσοι ἐδρέθησαν στοὺς δρόμους καὶ εἰς τουρκικὰς συνοικίας ὅλοι ἐσφάγησαν, κανεὶς δὲν ἐγλύτωσε.

Αἱ εἰδήσεις αἱ φοβεραὶ, αἱ φρικωδέστεραι καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον ἐβθάναν ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης διαδιδαζόμεναι πάντοτε ἀπὸ τὰ παράθυρα καὶ ἐκλαιε καὶ ἐθρηνοῦσεν ὁ ἕνας τὸν πατέρα του, ὁ ἄλλος τὸν ἀδελφόν του, ὁ ἄλλος τὸν φίλον του τοὺς ὁποίους ἐγνώριζαν ὅτι εὐρέθησαν ἔξω καὶ δὲν ἐγνώριζαν τὴν τύχην των.

Ἄλλα τοὺς θρήνους διέκοπτε ἔξαφνα ὁ δαιμονιώδης ἦχος ἐκατοντάδων πυροβολισμῶν ἀπὸ τὸ φρούριον ὅπου ἦσαν οἱ Νιζάμιδες (Τούρκοι στρατιῶται) καὶ ἀπὸ τὸ Σαντριδάνι καὶ ἀπὸ τὴ Σπλάντζια καὶ ἀπὸ τὸ Ἀγᾶ-Τζαμί

Σ τὰ ὀπλὰ ! ἐφώνάζαμεν τότε ὅλοι καὶ ἀρχίζαμεν ἀδιάκοπην φωτιά

— Προσεκτικὰ παιδιὰ, μᾶς ἐφώναζεν ἀπὸ ἀπέναντι ἕνας γέρος, μὴ ξεδρεύετε τὰ φυδέκια σας παρὰ σὰν βλέπετε τοὺς Τούρκους. Μὴν παίζετε οὔτε μιὰ μ π α λ ω θ ἰ α στὸν ἀέρα γιατί ἔχαθῃ-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

καμε! Τὰ φυσέκια μας θὰ τελειώσουνε γλήγορα καὶ τότε ἔχαθίκαμε ὅλοι!

Ἔπαυαν τότε οἱ θῆρνοι, αἱ γυναῖκες τώρα πλέον δὲν ἔκλαιαν, οὔτε αὐτὰ τὰ παιδιὰ! "Ὅλες γονατισμένες προσπύχοντο σιγὰ σιγὰ καὶ μόνον οἱ πυροβολισμοὶ ἐβοοῦσαν καὶ ὁ καπνὸς καὶ ἡ μυρωδιὰ τῆς πυρίτιδος ἐγέμιζαν τὸν ἀέρα. . . .

Τί δυστυχισμένα χρόνια! Μοῦ εἶνε τόσον ζωηρὰ αὐτὴ ἡ ἀνάμνησις, ὥστε σὰς βεβαιῶ θὰ γείνω γέρον καὶ δὲν θὰ ὄχριαίσῃ καθόλου ἐκείνη ἢ φοβερὰ εἰκὼν ἀπὸ τὴν φαντασίαν μου!

"Ἐκαστὸς ἤρχισε τότε νὰ ὑπενθυμίζεται ποῦ εὔρεθῃ ἐκείνην τὴν στιγμήν, πῶς ἐσώθῃ ἀπὸ τὰς ἐχθρικός ἀσφαιρας, ποῦ κατέφυγε. . . τί ὑ-

πέστη κτλ. Καὶ ὁ φαῖδρος ὄμιλος προσέλαβε μελαγχολικὴν ὄψιν, οἱ γελῶνες πρὸ τινος ὀφθαλμοὶ ἐγέμιζαν ἀπὸ μυστικά δάκρυα, τὰ μέτωπα ἐσκυθρόωσαν, τὰ χεῖλη τὰ μειδιῶντα ἔως τώρα συνεστάλησαν αἰθνης πενθίμως καὶ μόνον τὰ ἄνην ἔμενον γελαστὰ καὶ σφριγῶντα ὡς ἵνα στολίσωσι μίαν ἱερὰν ἀνάμνησιν γενναίων πράξεων τοῦ παρελθόντος, αἵτινες ἦνθισαν ποτισθεῖσαι δι' ἀφθόνου Κρητικοῦ αἵματος καὶ παρήγαγον ἕνα ἀγλαὸν καρπὸν, τὸ ἐλπιδοφόρον παρὸν τῆς αἱματοβαφοῦς μεγαλονήσου.

Χανία 12 Μαΐου

ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Ι. ΔΑΝΔΡΑΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

* * * Μετ' ἀνεκλαλήτου χαρᾶς ἡ Διεύθυνσις τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ ἀγγέλλει ὅτι ἐξελέγει πρῦτανις τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου εἰς ἕκ τῶν διακεκριμένων συνεργατῶν τοῦ «Σπινθήρος», ὁ ἀκαταπόνητος ἐν τῇ ἐθνικῇ καὶ ἐπιστημονικῇ ἐργασίᾳ κ. *Νεοκλῆς Καζίζης*, συγγραφεὺς πολλῶν κλασικῶν συγγραμμάτων, καθυγιητὴς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐν τῇ Νομικῇ Σχολῇ τοῦ Ἐθνικοῦ μας Πανεπιστημίου, ἐφελκύσας τὰς συμπαθείας καὶ τὴν γενικὴν ἀγάπην ὁλοκλήρου τοῦ φοιτητικοῦ κόσμου, διὰ τῆς μεγάλης ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ ἀξίας, τῆς εὐφραδείας καὶ γλαυρότητος ἐν τῇ ἐκφράσει καὶ διὰ τῆς μεγάλης καὶ ἑλληνικωτάτης καρδίας του, Πρόεδρος δὲ τῆς ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1892 ἰδρυθείσης καὶ ἐθνωφελῶς λειτουργούσης Ἐταιρείας ὁ «Ἑλληνισμὸς», τῆς ὁποίας ἡ ἐθνικωτάτη δράσις κηρύχεται καὶ ἐξακολουθεῖ παράγουσα τοὺς γλυκοῦμους αὐτῆς καρπούς.

Κατὰ καθήκον καὶ δημοσίᾳ ἐκφράζομεν τὰ ὀλόθερμα συγχαρητήριά μας πρὸς τὸν κ. Καζίζην, οὗτινος ἡ ἐγγνωμένη ἀξία καὶ πείρα πολλὰ ὑπόσχεται ὑπὲρ τοῦ Πανεπιστημίου.

* * * Ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Ἑλληνισμὸς» ἐκδιδόμενου ὑπὸ τῆς ὁμωνύμου πρὸς αὐτὸ Ἐταιρείας—τῆς τοσοῦτον θνοφελῶς ἐργαζομένης ὑπὲρ τῆς πραγματοποιήσεως παντὸς ἐθνικοῦ ἰδεώδους καὶ ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως κατὰ τῶν πανσλαβιστικῶν προπαγανδῶν ἐν τε τῇ Μακεδονίᾳ καὶ λοιπῇ ἀλυτρώτῳ Ἑλλάδι—παραλαμβάνομεν τὴν κατωτέρω στατιστικὴν μαρτυροῦσαν λίαν εὐγλώττως, ὅτι πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ Ἑλληνισμοῦ θραύονται πᾶσαι αἱ ἐνέργειαι τῶν ἀδιαλλάκτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐχθρῶν.

Ἐν τῇ διοικήσει Βιτωλίων τῆς Μακεδονίας λειτουργοῦσιν :

23 πρωτοβάθμια Ρωμουνικὰ σχολεῖα μετὰ 63 διδασκάλων καὶ 1,177 μαθητῶν, 40 Σερβικὰ μετὰ 70 διδασκάλων καὶ 1,637 μαθητῶν, 240 Βουλγαρικὰ μετὰ 370 διδασκάλων καὶ 12,500 μαθητῶν καὶ 366 Ἑλληνικὰ σχολεῖα μετὰ 491 διδασκάλων καὶ 18,100 μαθητῶν.

* * * Ὡς μίαν τῶν σπουδαιότερων εἰδήσεων ἀναγράφομεν τὴν προσεχῆ στέψιν τοῦ Ἐδουάρδου Ζ' ὡς βασιλέως τῆς Ἀγγλίας ἐν τῷ ναῶ τοῦ Westminster. Ὁ βασιλεὺς θέλει χρισθῆ πρῶτον ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου, εἶτα δὲ ἐν πάσῃ ἐπισημότητι καὶ μεγαλοπρεπείᾳ θέλει περιζωσθῆ τὸ βασιλικὸν ζῆφος καὶ τὰ βασιλικὰ ἐμβλήματα. Κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην μεταξὺ τῶν λοιπῶν βασιλέων καὶ ἡγεμόνων θὰ παρίσταται καὶ ἡ Α. Β. Υ. ὁ πρίγκιψ Γεώργιος Πγεμῶν Κρήτης, ὅστις ἀναχωρεῖ ἐν-εὐθεν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τῆν

21 τρέχοντος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ του κ. Καρμπούνη.

* * * Ἔτερον ἐπίσης σπουδαῖον γεγονός εἶνε ἡ εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἰσπανίας ἀνάρρησις τοῦ Ἀλφόνσου ΙΓ' οὗτινος τὴν εἰκόνα δημοσιεύομεν σήμερον μετὰ λαμπροῦ ποιήματος τοῦ πολυτίμου συνεργάτου μας κ. Χ. Χρηστοβασίλη.

* * * Προσεχῶς ἡ πατρίς τοῦ Μεγάλου Ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ Σολωμοῦ καὶ μετ' αὐτῆς ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνισμὸς θὰ ἐορτάσῃ τὴν ἐκατονταετηρίδα του.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ θὰ γείνωσι καὶ τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος του ἐν τῇ Ζακύνθῳ, τῇ εὐτυχησάσῃ νὰ γεννήσῃ τοιαύτην ποιητικὴν κορυφὴν.

Εἰς τὸ τεύχος τοῦ Ἰουνίου ὁ «Σπινθήρ» ἐκτενῶς θὰ περιγράψῃ τὰ τοῦ ἐορτασμοῦ τῆς ἐκατονταετηριδος.

* * * Ὁ γνωστὸς διὰ τὰ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος συμπαιθῆ τοῦ αἰσθήματα εὐγενῆς Γάλλος κ. Ἀρνὼ Ζαντὶ συμπληρῶν καὶ ἄλλως τὰς ὑπὲρ τῆς Κρήτης γενναϊοδωρίας του προσέφερε 10,000 φράγκα πρὸς ἴδρυσιν Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου ἐν Κρήτῃ.

* * * Ὁ κ. d'Ardailon καθηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Λίλλης, ὁ ἐπισκεφθεὶς καὶ πάλιν τὴν Κρήτην ὅπως συνεχίσῃ τὰς μελέτας του πρὸς, σύνταξιν Γεωγραφικοῦ τῆς νήσου χάρτου, ἐνδιδῶν εἰς τὴν παράκλησιν τοῦ κ. Δημάρχου Χανίων, ἀνέλαβεν ἄνευ ἀποζημιώσεως τὴν προμελέτην μεταφορᾶς ὑδάτων ἐκ τῶν πηγῶν Ἀγυῖας ὅπως ὑδρεύηται ἡ πόλις Χανίων καὶ τὰ περίχωρα. Χίρις τῆς μελέτης ταύτης ἐστάλη ἐξ Ἡρακλείου τὸ ἀπαραίτητως ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ὑψόμετρον ὅπως ἐξακριθῶθῃ τὸ ἐν συγκρίσει μὲ τὴν πόλιν ὕψος τῶν πηγῶν καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἀπόστασις. Τὸ ὕδωρ θὰ ἐξετασθῇ μικροβιολογικῶς ἵνα καταδειχθῇ ἂν εἶνε ἀβλαβές, ἡ δὲ ποσότης του θὰ ὁρισθῇ δι' ἐπιστημονικῆς καταμετρήσεως.

* * * Ὡς μέλος τῆς ἐπὶ τῶν ἀποζημιώσεων ἐπιτροπείας διορίσθη ὑπὸ τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως ὁ κ. Κωνστ. Μαρῖνος διοργανωτὴς τῶν Κρητικῶν Ταχυδρομείων, ἵνα προστατεύσῃ τὰ συμφέροντα τῶν κατὰ τὰς ἐπαναστάσεις τοῦ 1896 καὶ 1897 ὑποστάντων ζημίας Ἑλλήνων ὑπηκόων. Ὁ διορισμὸς αὐτοῦ θέλει ἀνακοινωθῆ εἰς τὰς ἐνδιαφερομένας Δυνάμεις.

* * * Τὸ Ἰταλικὸν Ὑπουργεῖον τῶν Ταχυδρομείων ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Κρητικὴν Πολιτείαν ὅτι ἀποδέχεται ν' ἀνταλλάσῃ μετὰ τῶν Κρητικῶν Ταχυδρομείων Διεθνεῖς Ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς.

* * * Φοβερὸν δυστύχημα συνέβη πρὸ τινος ἐν τῷ λιμένι Ρεθύμνης. Ὁ ἐκεῖ ἐλλιμενισμένος ἰταλικὸς δρόμων «Λαγκέτο» χωρητικότητος 1500 τόνων ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός, ἀναφλεχθεῖσας ποσότητος τινος δυναμίτιδος ἀποτεθειμένης εἰς τὸ κύτος

του πλοίου, όπερ τέλος θρυμματισθὲν κατεβυθίσθη. Αἰ ἐπελθούσαι ζημίαι εἶνε σημαντικάι, ἀλλ' ἐκ τοῦ πληρώματος οὐδεὶς εὐτυχῶς ἔπαθε.

* * * Εἰς τὰ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου λειτουργούντα ἐν Κρήτῃ Ταχυδρομικὰ Ταμειυτήρια κατετέθησαν ἐν ὅλῳ 7,000 δραχμῶν ἐντὸς ἑνὸς μηνός. Τὸ τοιοῦτον εἶνε λίαν εὐχάριστον δείγμα τοῦ ἀποτα-

μειτικοῦ πνεύματος τῶν Κρητῶν, λαμβννομένου ὑπὸ φθει δτι τὸ Ταχυδρομικὸν Ταμειυτήριον εἶνε καινοφανὴς διὰ τὴν Κρήτην θεσμός.

Πρώτη κατάθεσις ἐν τῷ Ταμειυτηρίῳ τούτῳ ἐγένετο ὑπὸ τῆς Α. Β. Ὑψηλότητος τοῦ Πρίγκιπος Γεωργίου πρὸς παραδειγματισμόν.

GRAND ATELIER PHOTOGRAPHIQUE P. DIAMANDOPOULOS

PHOTOGRAPHE DE S. A. R. le PRINCE GEORGE
ET

DE LA FAMILLE ROYALE DE GRÈCE
Sortes de papiers photographiques
dont on se sert dans l'atelier:

Papier citrate d'argent
» à la Celloïdine de Dresde
» platino-Bromure (inaltérable)
» au gélatino - Bromure d'argent
(inaltérable)

Et les différentes espèces de papiers
destinés à l'agrandissement de portraits
au naturel.

Appareils photographiques spéciaux
pour les enfants.

Reproduction des portraits en couleur
naturelle.

Rue Pottier No 57

La Canée (île de Crète)

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΝΟΜΙΚΗΣ,,

ΛΟΥΚΑ Χ. ΒΕΡΓΙΑΝΙΤΟΥ

5—Ὁδὸς Ὁφθαλματρείου—5

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἡ «Νομική» πλουτισμένη μὲ μεγάλην ποικιλίαν καλλιτεχνικῶν καὶ καινουργῶν στοιχείων καθαροτάτου καὶ βελῆως ὀφθαλμοῦ, ἀκριβοῦς ἐκπαινεμένης, ἰσομέτρων καὶ ἐν γένει ἀρίστων ὑπὸ πάντων ἔσοφιν, μὲ στοιχειοθέτας ἱκανοὺς καὶ πεπεραμένους καὶ μὲ πιστήν τὸν κ. Μιχ. Κοτζιά, ἀντάξιον τοῦ μεγάλου καὶ τελείου πιστητηρίουαυτῆς καὶ διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ ρέκτου καὶ δραστηρίου ἰδιοκτῆτου κ. Λουκά Χ. Βεργίανιτου, ἡ ἐργασία τοῦ ὁποίου διακρίνεται διὰ τὸ εὐσυνειδήτῳ, καλαισθητῶν καὶ ταχύ, πλείστας δὲ ἀριθμοῦσα ἐκδόσεις βιβλίων ἐπιστημονικῶν, τῆς νεωτέρας φιλολογίας, περιδικῶν, ἡμερολογίων κτλ. κτλ. εἶνε ἐν ἑκ τῶν καλητέρων Ἀθηναϊκῶν τυπογραφείων συνιστώμενον καὶ ὑπ' ἡμῶν ἐκθύμως.

ΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἰδρυθεῖσα διὰ Β. Διατάγματος τῷ 1893

Ἔδρα ἐν Ἀθήναις

Ὑποκαταστήματα: Ἐν Πειραιεῖ—Πάτραις
Βόλω—Σύρω—Καλάμαις—Ἀλεξανδρείᾳ—
Χανίαις—Ἡρακλείῳ

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκτελεῖ προεξοφλήσεις, εἰσπραξίαι γραμματίων, προκαταβολὰς ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπορευμάτων, ἀνοίγει τρεχομένους λογαριασμοὺς ἡγγυημένους καὶ ἐν γένει ἀναδέχεται τὴν ἐκτέλεσιν πάσης τραπεζιτικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως ὑπὸ συμφωρώτατους ὅρους. Δέχεται χρεώγραφα πρὸς φύλαξιν ἀντὶ ἐλαχίστων δικαιωμάτων. Δέχεται καταθέσεις χρήματων πληρώνουσα τόκον:

3 0/0 εἰς πρώτην ζήτησιν

3 1/2 0/0 διὰ καταθέσεις 6 μηνῶν

4 0/0 διὰ καταθέσεις ἐνὸς ἔτους

5 0/0 διὰ καταθέσεις δύο ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα.

Διὰ τὰς εἰς χρυσὸν καταθέσεις πληρώνει τὸν αὐτὸν τόκον, ἀποδίδωσι δ' αὐτὰς αὐτοουσίως.

Ταμειυτήριον

Πᾶσαι αἱ ἐργατικαὶ τάξεις δύνανται καθ' ἐλάχιστην νὰ καταθέτωσι τὰς οἰκονομίας των εἰς τὸ Ταμειυτήριον τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν πρὸς ἀτραλή φύλαξιν καὶ ἀπολαυτὴν τόκου 3 1/2 0/0 μετὰ τοῦ δικαιωματος ν' ἀποσύρωσι τὰ χρήματά των εἰς πρώτην ζήτησιν. Καταθέσεις εἶνε δεκταὶ ἀπὸ 5 μέχρι 2000 δραχ. Εἰς τοὺς καταθέτας δίδει ἡ Τράπεζα ἐντυπὸν βιβλίάριον, ἐν ᾧ ἐγγράφονται τακτικῶς ὅλαι αἱ καταθέσεις καὶ ἀπολήψεις.

ΧΡΩΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

Ι. ΦΩΤΑΚΗ (Κρητὸς)

4—ὁδὸς Λυκούργου—4

ΑΘΗΝΑΙ

Πλουσία συλλογὴ εἰδῶν ζωγραφικῆς, βερνίκια παντὸς εἶδους, χρωστῆρες διάφοροι καὶ ἅπαντα τὰ εἶδη τοῦ ἐλαιοχρωματισμοῦ.

Ὑπὸ τοῦ «Σπινθῆρος» συνιστᾶται ἐκθύμως.

ΧΡΗΣΤΟΥ ΒΟΥΖΟΥΝΑΡΑ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ

Ἐν Χανίοις Κρήτης

Τὸ πασίγνωστον Βιβλιοδετεῖον τοῦ κ. Χ. Βουζουναρᾶ, διακρίνόμενον διὰ τὴν στερεότητα, κομψότητα καὶ ἐλιγκρίαν τῆς ἐργασίας του, ἐπωδιασμένον μὲ τὰ τελευταῖα μηχανήματα τῆς βιβλιοδετικῆς καὶ βραβευθὲν εἰς τὴν Α' ἐν Χανίοις Διεθνῇ Κρητικῇ Ἐκθεσίν, ἐκθύμως συνιστᾶται ὑπὸ τοῦ «Σπινθῆρος».

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

Ὁδὸς Ἐρμοῦ—Ἀθῆναι.

Πλούτος γραφικῆς ὕλης—Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικὰ—Ἐργοστάσιον φακέλων τέλειον—Χάρτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλου παντὸς εἶδους καὶ ποιότητος. Εὐθηνία, ταχύτης, ἀκρίβεια.

ΕΤΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ΑΦΙΕΡΩΘΕΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΤΑ
ΤΟΝ ΠΡΙΝΚΙΠΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΑΤΟΝ ΑΡΜΟΣΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ
ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
Δ^ς ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Γραφεία «Σπινθηρος» εν Χαλέπα

ΕΤΟΣ Α'

ΤΕΥΧΟΣ 5'

Ιούλιος — 1902

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Φρ. Χρ. 6

Όρος ἀπαράβατος
ή προπληρωμή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΜΠΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

Διονύσιος Σολωμός.

Α.... Ι.... Λ.....

Άντώνιος Φράττν.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΙΓΙΝΗΤΟΥ

Ή ένότης του χρόνου.

ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Τί ήθελα (ποίημα).

ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Δύο εικόνες εκ τής διττής του άν-
θρώπου φύσεως: Ο άνθρωπος ως ύλη
— ο άνθρωπος ως πνεύμα (συγκρι-
τικά μελετήματα).

τ..... Δ.....

Στέφανος Σκουλούδης.

τ..... Δ.....

Στέφανος Στρέιτ.

ΑΛΕΞ. Ν. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Μονοκύλινδρος μύλος ελαιών (γεο-
πωνική μελέτη).

ΣΤΕΚΚΕΤΤΗ

Σ' ένα λούλουδο (ποίημα από τας ά-
νεκδότους μεταφράσεις Κώστα Και-
ροφύλα).

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΖΩΓΡΑΦΙΔΟΥ

Άπό την ζωή των παιδιών μας
(παιδαγωγική μελέτη).

ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Άπό τὰ πεδία των μαχών: Νεκροί
καί τραυματίαι (Δίκαιον-Χριστιανι-
σμός-Πολιτισμός).

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

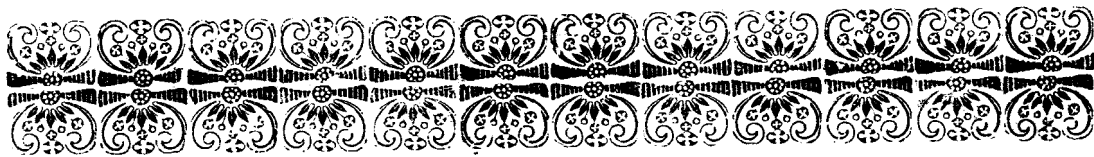
ΕΙΚΟΝΕΣ 4 — ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΔΗΛΩΣΙΣ

Παρακαλοῦνται, ὅσοι τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ καὶ ἐσωτερικῷ ἀξιοτίμων κυρίων συνδρομητῶν δὲν ἐπλήρωσαν εἰσέτι τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν των, νὰ ἀποστείλωσιν αὐτὴν διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς εἰς τὴν Διευθύντριαν τοῦ «Σπινθῆρος» λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι ὡς ὄρος ἀπαράβατος ἐτέθη ἐξ ἀρχῆς ἡ ἐτησία προπληρωμή.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ὑπὸ τοῦ «Σπινθῆρος» ἀγγέλλονται βιβλία, ὧν ἀντίτυπον ἤθελε σταλῆ τῇ Διευθύνσει.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Σ. Π. ΔΟΒΕΡΔΟΥ

Ἡ Ἁγία πόλις.

Ἐκαστος χριστιανὸς ὀφείλει νὰ τὸ ἀποκτήσῃ.

Η. Σ. ΔΕΛΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ

Ἡ Νεφρόπρωσις καὶ αἱ ἐπιπλοκαὶ αὐτῆς.

Σύγγραμμα μεγίστης ἀξίας.

ΠΑΝΟΥ ΜΠΑΣΙΑΚΟΥ

Σιδηροδρομική.

Εἶνε ἔργον ἀνεκτίμητον.

ΚΟΜΗΣΣΗΣ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΚΑΠΝΙΣΤ

Αἱ φυλακαὶ τοῦ Παλαμυδίου.

Δαμπρὰ πραγματεία.

ΔΗΜ. ΠΑΠΑΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

Ἑρμηνεία τοῦ νόμου περὶ τελῶν

Χαρτοσήμου.

Ἄρτιον ἐπιστημονικὸν σύγγραμμα.

Γ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ

Ὁ ἐν Νέφ Φαλήρω Ἡλεκτρικὸς Σταθμὸς.

Ἐξοχος μελέτη.

Ο. ΔΑΛΕΖΙΟΥ

Περὶ νευρασθενείας — Ὑγιεινὴ καὶ
θεραπεία αὐτῆς.

Ὁραϊὸν ἐπιστημονικὸν σύγγραμμα.

Α. Ν. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Κατὰ τῆς ἀκρίδος.

Θαυμασία γεωπονικὴ μελέτη.

Συμπλήρωμα

ΜΕΓΑΛΟΥ ΕΡΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΥ

ΛΕΞΙΚΟΥ

Ἔως τῶρα τεύχη 3 — ἕκαστον 0,80.

Ἰωάννου Ν. Λαυδράκη

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΜΕΓΑΛΟΝΗΣΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Φυσικὴ καὶ Πολιτικὴ μετὰ πολλῶν
ἱστορικῶν σημειώσεωνΕἰσηγμένη εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ σχο-
λεῖα τῆς ΚρήτηςἌδεια τῆς ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδευ-
σεως Σεβ. Ἀνωτέρας Διευθύνσεως τῆς
Κρητικῆς ΠολιτείαςΕὐρίσκεται καὶ πωλεῖται εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα
τῆς νήσου καὶ παρὰ τῷ συγγραφεῖ.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

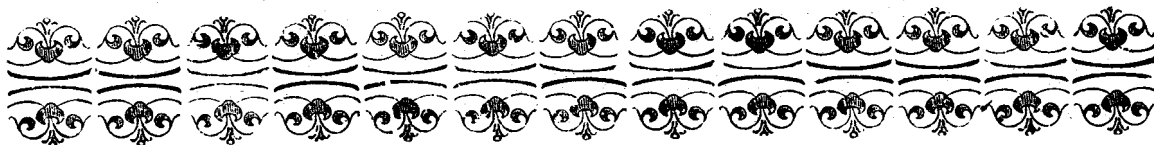
ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
Διευθυντῆς Δ. Ι. Καλογερόπουλος

Μελέται φιλολογικαὶ καὶ καλλιτεχνικαί.

Εἰκόνες ἔργων Ἑλλήνων καὶ ξένων καλλι-
τεχνῶν.Γραφεῖα: ὁδὸς Πινακωτῶν ἀριθ. 22α, ἐν
Ἀθήναις.

Συνδρομὴ ἐτησία δρ. 12.

ἘΒΥΣΣΟΙ,

ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον προσεχῶς ἐκδίδει τὴν δευτέραν
αὐτοῦ ποιητικὴν συλλογὴν ὁ ποιητὴς κ. Μήτσος Πα-
πασπύρου.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

Επρεπε να υπάρξει εις Όμηρος διά να δαιωνισθή διά τῆς υπέρχου λύρας του τὰ Τρωικά, εις Τυρταίος διά να εμπνεύσῃ τοὺς ἥρωας τῆς Σπάρτης, εις Σοφοκλῆς καὶ εις Αἰσχύλος διά να ψάλωσι τοὺς Περσικοὺς πολέμους, εις Ρουσσώ καὶ εις Βολταίρος διά να καλλιεργήσωσι τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν, ἀλλ' ἔπρεπε να υπάρξει καὶ εις Σολωμὸς διά να ὑμνήσῃ τοὺς γίγαντας ἀγῶνας τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ὁ Διονύσιος Σολωμός, ἐπιφανὴς γόνος τῆς Ἑπτανησιακῆς ἀριστοκρατίας, ἐγεννήθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1798 ἐν Ζακύνθῳ, εἶνε ὅμως Κρήν τὴν καταγωγὴν, καθότι οἱ πρόγονοι τοῦ Σολωμοῦ κατήγοντο ἐκ τῆς ἀγαπητῆς Κρήτης, εις ἣν ἔμειναν μέχρι τοῦ 1668, ὅτε, μετὰ τὴν ὑποταγὴν τῆς νήσου, ἐξεπατρίσθησαν, ἐγκατασταθέντες εἰς τὴν ἀνθοδριθῆ Ζάκυνθον, ἔνθα τῷ 1785 συγκατελέγησαν μετὰ τῶν ἐπτανησίων κομητῶν. Ἡ Κρητικὴ τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ καταγωγὴ, μεγάλως κολακεύει τὴν ἥρωικὴν νήσον θεωρουμένην εὐτυχῆ καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο.

Ὁ ἐπὶ ὀλίγα ἔτη σελαγίσας ποιητικὸς ἀστὴρ δυστυχῶς ἐσβέσθη προῶρως τὴν 9 Νοεμβρίου 1857 ἐν Κερκύρᾳ, ἔνθα ἀπεβίωσεν ὁ μέγας ποιητὴς καὶ οὐτινος τὰ ὄσπ'α μετὰ ὀκτώ ἔτη μετεφέρθησαν εἰς Ζάκυνθον ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ ἐνεταφιάσθησαν εἰς τὴν ὁμώνυμον πλατεῖαν, ἔνθα ἐστήθη τότε καὶ ἡ προτομὴ του.

Ὁ ἀθάνατος Σολωμός, εἰς ἡλικίαν 9 ἐτῶν, ἔμεινεν ὀρφανὸς πατρός, μετὰ ἐν δὲ ἔτος ἐστάλη εἰς Ἰταλίαν χάριν νομικῶν σπουδῶν. Ἐκεῖ συνῆψε σχέσεις μετὰ τῶν ἐξοχωτέρων ποιητῶν τῆς ἐποχῆς καὶ τῷ 1818 ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ὡραίαν Ζάκυνθον ἐμπεποτισμένος τὰ διαυγῆ κρύσταλλα τῆς Ποίησης, τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Φιλοσοφίας. Ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ ἱεροφάντης οὗτος τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως εἰς ἐποχὴν ἐλπιδοφόρον, καθ' ἣν ἔπρεπε κατὰ Θεῖαν Πρόνοιαν να ὑψωθῆ ὁ βραχίων μετὰ τοῦ πνεύματος καὶ αὐτὸ ἐκείνον να ἐνισχύσῃ. Ὁ ποιητὴς ἀνῆκει εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ὅσον καὶ εἰς τὴν φιλολογίαν. Τὸ ποιητικόν του κορύφωμα τὸ γραφέν κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1823,

ἡ ἐθνικὴ αὕτη τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ ἐμπνευσμένη προφητεία:

*Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
Τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά
Καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη
Χαῖρε, ὦ χαῖρε, ἐλευθερίᾳ!*

Ἐπῆρξε μία ἀπὸ τὰς σπανίας ἐκείνας ἀναλαμπὰς τοῦ πνεύματος· δικαίως δὲ ὁ μέγας Βίκτωρ Οὐγγῶ ἔγραψε περὶ τοῦ ἐθνικοῦ μας τούτου ὕμνου: «La jeune Poésie chantait la jeune Liberté».

Τοιοῦτου δαφνοστεφοῦς ἀνδρός, τιμῶντος τὴν ἑλληνικὴν διάνοιαν καὶ ἀγωνισαμένου τὸν καλὸν ἀγῶνα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας, ἡ νεωτέρα Ἑλλάς ὄφειλε φόρον εὐγνωμοσύνης πληροῦσα, να ἐγείρῃ τὸν ἀνδριάντα του καὶ τὸν ἡγείρῃ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐκατονταετηρίδος αὐτοῦ εἰς τὴν ἑτέραν τῶν πλατειῶν τῆς ἐρατεινῆς Ζακύνθου, τὴν τοῦ Βασιλέως Γεωργίου· τὴν δὲ 30 Μαΐου ἐτελοῦντο, τῇ συρροῇ πολλοῦ κόσμου, τὰ ἀποκαλυπτῆ-

ρια τοῦ ἀνδριάντος ἐνός ἐκ τῶν μεγαλειτέρων καὶ μεγαλοφυστέρων βασιλέων τῆς διανοίας.

Ὁ ἀνδριάς, ἐκ παλλεύκου Πεντελικοῦ μαρμάρου, εἶνε ἔργον τοῦ κ. Γ. Βρούτου καθηγητοῦ τῆς γλυπτικῆς ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις Πολυτεχνεῖῳ καταναλώσαντος διὰ τὴν κατασκευὴν πλέον τοῦ ἔτους· ἐκόστισε δὲ 22 χιλιάδας δραχμᾶς.

Κατὰ τὰς ἐν Ζακύνθῳ ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι πανηγύρεις καὶ ἑορτὰς ἀντεπροσωπεύθη ἢ μὲν Ἑλληνικῇ Κυβέρνησις ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργοῦ κ. Νικ. Τριανταφυλλάκου, τὸ δὲ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον ὑπὸ τῶν Καθηγητῶν κ. κ. Γ. Μιστριώτου, ἀντιπροσωπεύοντος καὶ τὴν «Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρείαν» καὶ τοῦ κ. Σπυρ. Π. Λάμπρου ὅστις ἀντεπροσώπευε πρὸς τοῦτοις τὴν «Ἱστορικὴν καὶ Ἐθνολογικὴν

Ἐταιρείαν» τὸν φιλολογικὸν Σύλλογον «Παρνασσὸν» καὶ τὸν «Ὀμίλον Ἐκδρομῶν».

Πολλοὶ ἐξεφωνήθησαν λόγοι· ἀλλ' οἱ ἐκφωνηθέντες ὑπὸ τῶν προρρηθέντων ἀξιοτίμων Καθηγητῶν ὑπῆρξαν ἔντως καλλιτεχνικὰ ἀριστουργήματα ὑφ' ὧν τὰς ἐπόψεις. Ἐκ δὲ τῶν πολλῶν κατατεθέντων στεφάνων μνημονεύομεν τὸν ὑπὸ τοῦ κ. Α. Νικολάρα, τὸν σχηματισθέντα ἀπὸ χορτάρια τῶν Φαρρῶν, ἐπιτυχιστάτης ἰδέας, ἐμπνευσθείσης ἐκ τοῦ ὑπερόχου ἐξαστίχου τοῦ περικλεοῦς Σολωμοῦ :

Στῶν Φαρρῶν τὴν ὀλόμανρη ῥάχη κ.τ.λ.

Ἐκεῖ μὲν ὁ Σολωμὸς στεφανοῖ τὴν Δόξαν μὲ λίγα τῶν Φαρρῶν χορτάρια, ἐδῶ δέ, ὁ κ. Νικολάρας στεφανοῖ μὲ τὰ αὐτὰ χορτάρια τὸν ἔνδοξον ποιητὴν.

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΡΑΤΤΗ

Ὁ ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν ἀγῶνος πεσών.

Πατριωτικὸν ὄντως καθῆκον ἐκπληροῦσα ἡ Διεύθυνσις τοῦ «Σπινθῆρος» δημοσιεύει σήμερον τὴν εἰκόνα τοῦ κατ' ἐξοχὴν φιλέλληνος τέκνου τῆς ἀδελφῆς Ἰταλίας ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς εἰς τὴν γενετείραν γῆν μετακομιδῆς τῶν ὀστέων αὐτοῦ, παρ' ἐπιτροπείας ἐπὶ τούτῳ καταθεούσης εἰς Ἑλλάδα. Ὁ κατὰ τὸ ἔτος 1897 κατελθὼν εἰς Ἑλλάδα ἵνα μετάσχη τοῦ ἀγῶνος Ἰταλὸς βουλευτὴς Ἀντώνιος Φράττη, ἀνῆκεν εἰς τὴν χορείαν τῶν γνησίων ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ. Καὶ ἐπειδὴ ἡγάπα ὄντως τὸν λαὸν τῆς πατρίδος αὐτοῦ, ἡγάπα καὶ ἐνδιεφέρετο ὑπὲρ τῶν λαῶν τῶν ἄλλων πατρίδων. Εὐθύς ὡς ἀντελήφθη ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἠθέλησε νὰ ὑπερασπίσῃ, τὰ ποδοπατούμενα δίκαια αὐτοῦ, ὁ Γαριβαλδινὸς λοχαγὸς Ἀντώνιος Φράττη, κατήλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἵνα ταχθῆ στρατιώτης τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων. Ἦτο νέος ἀκόμη καὶ ἔνδοξος καὶ ἀγαπητὸς ἐν μέσῳ τῶν ἰδίων συμπολιτῶν καὶ περιζήτητος εἰς τοὺς πλουσίους καὶ ἰσχυροὺς. Αὐτὸς παρείδε πάντα ταῦτα καὶ προὔτιμησε πάντων τούτων ἓνα ἀγαθὸν ἀγῶνα. Καὶ ἦλθε νὰ τὸν ἀγωνισθῆ. Εἰς τὸν Δομοκὸν ἐπολέμησε φέρων τὸν ἐρυθρὸν Γαριβαλδινὸν χιτῶνα μετὰ διακοσίων περίπου ἄλλων γενναιομάχων συμπατριωτῶν αὐτοῦ. Ἐκεῖ ἀκριβῶς ἐπὶ τινος λόφου ὄπισθεν τοῦ ὁποίου ἦσαν οἱ Τοῦρκοι, καθ' ὧν ἔβαινον Ἕλληνες καὶ Ἴταλοὶ ἀναμίξ, ὁ Φράττη ἀνῆλθε πρῶτος. Ἐκεῖ τουρκικὸν βλήμα ἐνεπάγη εἰς τὰ στήθη του καὶ ἡ εὐγενὴς καρδία του, ἥτις ἐδονήθη ἀπὸ τόσοις εὐγενεῖς παλμοῦς, ἔπαυσε διὰ παντὸς παλλομένη. Θά διαμείνῃ,

ὅμως διὰ παντὸς ἡ μνήμη του ἔντιμος καὶ τὸ παράδειγμα αὐτοῦ ζηλωτόν. Ἡ ἀνάμνησις του θά ἐξεγείρῃ ἐκάστοτε εὐγενεῖς σκέψεις καὶ ἐνθουσιασμούς. Ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἀποκτήσει ἀληθεῖς τίτλους εὐγνωμοσύνης, διότι ἐν Ἑλλάδι τοὺς μεγαλοκάρδους καὶ ἀληθεῖς φιλοπατριδᾶς, περιβάλλουσιν διὰ τοῦ κοτίνου τῆς ἀφοσιώσεως καὶ τῆς λατρείας.

Τρανὸν τούτου τεκμήριον ἔστω ἡ ὑπὸ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων τῷ 1898, προτάσει τοῦ ἀντιπροέδρου τοῦ Δημ. Συμβουλίου κ. Γ. Καλλισπέρη — ὅστις ἦτο στενὸς τοῦ μεταστάντος φίλος. εὐτυχῶν νὰ ἔχη τὸ τελευταῖον τοῦ Φράττη αὐτόγραφον — ὀνομασία μιᾶς Ἀθηναϊκῆς ὁδοῦ μὲ τὸ περικλεῆς ὄνομα «Ἀντωνίου Φράττη», καὶ ἡ αὐθόρμητος κάθοδος εἰς Πειραιᾶ οὐχὶ μόνον τῶν συναγωνισθέντων Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν, ἐπὶ τῇ προπομπῇ τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ θαυμαστοῦ ἐκείνου τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ δικαίου τέκνου τῆς Ἰταλίας, κατὰ τὴν ἀλησμόνητον ἔκφρασιν τοῦ μελιρρότου Φελίτση Καβαλλότη, ἀλλὰ καὶ πλείστων εὐλαβούντων τὴν μνήμην του συμπολιτῶν μας Ἑλλήνων, οἵτινες μετ' ἀληθοῦς καὶ εἰλικρινοῦς θλίψεως ἐξεπλήρωσαν τὸ ὕστατον, ἅγιον καθῆκόν των, πρὸς τὸν ἀλήστου μνήμης Ἀντ. Φράττη, τὸν ὑποκύψαντα ὡς ἀπλοῦς εὐπειθῆς στρατιώτης εἰς τὰ κελεύσματα τῶν ἀρχηγῶν τῆς ἐρυθροχιτῶνου ἐκείνης φάλαγγος.

Καὶ προσπέμφθησαν τὰ ἱερὰ λείψανα μέχρις Πειραιῶς ἐνθα, ὑπὸ τὸν πένθιμον οὐρανὸν τῆς 7 Ἰουνίου, τὰς πενθίμως μεσιστίους σημαίας καὶ τοὺς ἀνὰ πᾶν λεπτόν τιμητικοὺς κανονισμοῦς

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

σμούς του ἐν τῷ λιμένι ἀκταιωροῦ σκάφους, πλείστοι κατετέθησαν στέφανοι ἐπὶ τῆς σεπτῆς ὀστεοθήκης αὐτοῦ, τῆς δι' Ἰταλικῶν καὶ Ἑλληνικῶν σημαίων κεκαλυμμένης, συνοδεύσαντες αὐτοὺς με' ὀλίγας λέξεις δονούσας ἐκ συγκινήσεως τὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴν. Τὴν 10,30' π.μ. τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ Β. ἀτμάκατος «Δάγμαρ» μετέφερεν ἐπὶ τοῦ ἀναμένοντος ἀτμοπλοίου «Σερβία» τὰ ἱερά ὀστά. Τὴν δὲ 11 ἀπέπλευσε τὸ ἀτμόπλοιο διὰ Βρενδῆσιον ὁπότεν σιδηροδρομικῶς θὰ μεταφερθῶσιν εἰς τὴν γενέτειραν τοῦ μεγάλου φιλέλληνοσ πόλιν.

Α. Α.

Η ΕΝΟΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Τὸ ζήτημα τῆς ἐνότητος τοῦ χρόνου, τὸ ὁποῖον συζητεῖται πρό τινοσ εὐρέως ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ τύπῳ, δὲν εἶναι νέον· ἀφ' ὅτου ὁ ἀτμός καὶ ὁ ἠλεκτρισμός μηδρῖσαντες σχεδὸν τὰς ἀποστάσεις, συνδέσαν τόσῳ στενῶσ τοὺσ διαφόρουσ λαούσ πρόσ ἀλλήλουσ, ἐπολλπλασίασαν τὰσ ἀμοιβαίασ σχέσεις των καὶ ἠγῶσαν αὐτούσ, ὑπὸ πολλὰσ ἐπόψεις, εἰσ ἐν ὅλῳ, ἡ ἐρότης των ἐν γρήσει παρ' αὐτοῖσ διαφόρων μέτρον ἐπεβάλλετο ὡσ ἀνάγκη. Τὸ πρακτικὸν πνεῦμα τῆσ ἐποχῆσ μασ ἐζητεῖ δικαίωσ γὰ καταργῆση τὴν πολλαπλότητα των μετρικῶν μονάδων, ὅπωσ ἀπαλλαγῆ των ὑπ' αὐτῆσ ἐπιβαλλομένων συγνῶν καὶ ὀχληρῶν λογιστικῶν τροπῶν.

Ἡ παραδοχῆ ὁμωσ ἐνὸσ καὶ τοῦ αὐτοῦ μέτρον ὅλων των ἔθνων προαπαιτεῖ τὴν τελείαν οὐ-

δετερότητα τούτου· τὸ μέτρον, ὅπερ πρόκειται γὰ εἰσαχθῆ εἰσ παγκόσμιον γρηῶν, δὲν πρέπει γὰ ἀνήκη εἰδικῶσ εἰσ οὐδένα, ἵνα μὴ ἐκληθῆ οὐδὲν των ἔθνων, ὅτι θέλει γὰ ἐπιβάλη εἰσ τὸν κόσμον ὀλόκληρον ἐκ συμφερότουσ ἡ ἔθρικὸν ἐγωῖσμοῦ τὰσ ἰδίασ συνθηείασ, τὰσ ἔθρικὰσ αὐτοῦ ἔξεισ.

Δεύτεροσ ἐπίσης οὐσιώδησ ὄροσ πρόσ παγκόσμιον παραδοχῆν κοινοῦ τινοσ μέτρον εἶναι τὸ ἐξ ἴσου πρακτικόν, εὐγρηστον καὶ πρόσφορον τοῦ μέτρον τούτου εἰσ ὄλουσ τοὺσ λαούσ. Οὐδεὶσ δέγεται, ἀρεν λόγον, γὰ ὑποβληθῆ εἰσ σωματικὰσ θυσίασ γάριν των ἄλλων, ἡ ἐκ μόνησ τῆσ ἰδέασ τῆσ χρήσεωσ παγκοσμίου μέτρον, ὅταν τούτο δὲν ἐνέγγη τὴν δέουσαν πρακτικότητα ἡ δὲν ἐξυπηρετῆ δεόντωσ τὰσ τοπικὰσ αὐτοῦ ἀνάγκασ.

Τοὺσ ὄρουσ αὐτοὺσ πληροῖ ἐξ ὀλοκληρῶν τὸ γαλλικὸν μέτρον καὶ διὰ τούτο σήμερον κατέστη σχεδὸν παγκοσμίου χρήσεωσ. Ἀγθὲν ἐκ των διαστάσεων τοῦ ἡμετέρου πλανῆτου, ὡσισμέτρον τμημα ἐνὸσ οἰουδήποτέ των ἀπείρων μεσημβρινῶν των διερχομένων δι' ὄλων των τόπων τῆσ Γῆσ, ἀσχέτωσ πρόσ οἰουδήποτε ἔθνοσ ἡ κράτοσ, ἀνήκει εἰσ ὄλουσ καὶ εἰσ οὐδένα· στηριζόμενον δὲ ἐπὶ τῆσ δεκαδίκῆσ διαιρέσεωσ, ἐφ' ἧσ βασίζεται καὶ ἡ κοινῆ ἀρίθμησισ, εἶναι τὸ πρακτικώτερον καὶ προσφορώτερον δι' ὄλουσ τοὺσ λαούσ μέτρον.

Πρόσ ὀρισμὸν τῆσ ὥρασ ἐν ἐκάστῳ τόπῳ, λαμβάνεται ἀνεκαθεν ὁ ἡμερήσιουσ δρόμοσ τοῦ Ἥλιου, ἐπὶ τῆσ κινήσεωσ τοῦ ὁποῖου ἔχει ρυθμίσει ὁ ἄνθρωποσ κατ' ἀνάγκη, τὰσ ἐργασίασ, τὰ ἦθη, τὰ ἔθμα, καὶ ἐν γένει τὸν βίον του. Εἶναι ἄρα φυσικὸν ἐκαστοσ τέποσ γὰ ἔχη ἴδιον χρόνον καὶ δωδεκάτην ὥραν, ἦτοσ μέσον τοῦ εἰκοσιτετραώρου ρυθμημέρου, ὅταν ὁ Ἥλιοσ εὐρίσκειται εἰσ τὸ μέσον τῆσ ἡμερησίασ τροχιάσ του, κατὰ τὴν μεσημβρία, ὅτε μεσ νραεῖ. Οὕτω, πανταχοῦ τῆσ Γῆσ, αἱ ὥρασ τῆσ ἐργασίασ, τοῦ ἔπνου καὶ ἐν γένει των διαφόρων πράξεων των ἀνθρώπων, διαφέρουσι μὲν πράγματι φυσικῶσ, ἀναλόγωσ τῆσ διαφορᾶσ τοῦ γεωγραφικὸῦ μήκουσ των τόπων, εἶναι ὁμωσ καθόλου συνωνυμοι. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν πρόκειται περὶ των τοπικῶν ἀναγκῶν ἐκάστησ κοινοῦσ, ἀσχέτωσ πρόσ τὰσ μετὰ των λοιπῶν χωρῶν σχέσεις τῆσ, ἡ γρηῶσισ τοῦ τοπικοῦ χρόνου εἶναι ἡ μόνη λογικῆ, φυσικῆ καὶ πρακτικῆ. Δὲν ἔχει ὁμωσ οὕτω, προκειμένου περὶ διεθνῶν σχέσεων· ἐν αὐταῖσ ὁ τοπικὸσ γρόνοσ, ἐνῶ εἰσ οὐδὲν χρησιμεύει, γίνεται πρόξενουσ συγγύσεωσ. Ἐν τῇ τηλεγραφικῇ καὶ ἰδίᾳ τῇ των χρηματιστηρίων ἀνταποκρίσει, ἐν τοῖσ ταξειδίοισ κλπ. ἡ ἐρότης τοῦ χρόνου εἶναι ἴλιαν γρηῶμοσ. Οἱ ταξειδεύοντεσ ἰδίωσ διὰ των σιδηροδρόμων αἰσθάνονται περισσύτερον παντοῦσ ἄλλου τὰσ ἐκ τῆσ διαφορᾶσ τοῦ χρόνου δυσαρῖστοουσ συνεπειάσ.

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀτόπων τούτων ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ κράτους, οἱ σιδηρόδρομοι ἐπέβαλον παραταγοῦ τῆς γῶρας τὴν ἐρότητα τοῦ χρόνου, λαβόντες τὸν τῆς πρωτεύουσας, ὅστις καὶ ἐκλήθη ἐθρικόρ. Ἐν Ἑλλάδι τὸ Ἀστεροσκοπεῖον μεταδίδει καθ' ἐκάστην, διὰ τῶν τηλεγραφικῶν γραφείων συμφώνως πρὸς τὸν ἀπὸ τοῦ 1890 Ὀργανισμόν του, ὡς ἐπίσημον ἢ ἐθρικόρ, τὸν μέσον χρόνον Ἀθηνῶν. Ἐν Γαλλίᾳ ἐφημέριον πρὸ τιμῶν ἐτῶν νόμος, δι' οὗ ἐπεβλήθη καθ' ὅλον τὸ κράτος ὡς ἐπίσημος ὥρα ἢ τοῦ μέσου χρόνου Παρισίων.

Ἡ ἐρώτης ὅμως αὕτη τοῦ χρόνου ἐν τῷ αὐτῷ κράτει δὲν ἴδει ἐν γένει τὸ ζήτημα· ὁσάκις ὁ ταξιδιώτης ἐξέρχεται τῶν συνόρων κράτους τιτὸς εἶναι ἀνάγκη νὰ καθορίσῃ ἐκ νέου τὸ ὠρολόγιόν του, νὰ κρατῇ δὲ τακτικὰς σημειώσεις τῶν διαφορῶν τοῦ χρόνου, ἵνα κληρὴν περὶ τῆς διαρκείας τοῦ ταξιδίου του.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν δυσχερειῶν τούτων δύο τιτὰ ἐπρεπε νὰ συμβῶσιν· ἢ νὰ εἰσαχθῶσι δύο χρόνοι, εἰς τοπικὸς δηλαδὴ πρὸς κοινὴν χρῆσιν, διὰ τὰ συνήθη ἔργα τοῦ βίου, καὶ εἰς παγκόσμιος διὰ τὰς διεθνεῖς σχέσεις, ἢ νὰ δεχθῶσιν ἓνα καὶ μόνον χρόνον γενικόν δι' ὅλον τὸν κόσμον.

Καὶ αἱ δύο αὗται λύσεις ἔχουν πλεονεκτήματα, ἀλλὰ καὶ ἐλαττώματα. Ἡ χρῆσις δύο χρόνων εἶναι τι δυσχερὲς καὶ δύναται νὰ ἐπιφέρει σύγχυτον ἐνότῃ ἢ δὲ ἐρώτης τοῦ χρόνου ἐνῶ ἐξυπηρετεῖ θανμασιῶς τὰς διεθνεῖς σχέσεις, ἐπιβάλλει μεγάλας μεταβολὰς εἰς τὰς συνηθείας, τὰς παραδόσεις κλπ. τῶν διαφορῶν χωρῶν. Ἐν τοῖς τόποις, οἵτινες εὐρίσκονται 60 μοίρας π. χ. πρὸς ἀνατολὰς τοῦ μεσημβρινοῦ, τοῦ ὁποῖου ὁ χρόνος ἐγένετο δεκτὸς ὡς παγκόσμιος, θὰ εἶναι μεσημβρία τὴν 8 π. μ. ὥραν τοῦ παγκοσμίου χρόνου, ἀπὸ τῆς 12ης. Ὅθεν τὰ διαφορὰ ἔργα καὶ τὰ διαφορὰ φυσικὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα ρυθμίζονται ὑπὸ τοῦ Ἡλίου, θὰ συμβαίνωσιν εἰς ὥρας ὅπως διαφορὰς τῶν συνήθων ἐν τῷ τόπῳ. Ἐντεῦθεν μεταβολαὶ καὶ δυσχερεῖαι, ὧν τὰς συνεπειὰς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προῖδη τις.

Πρὸς συμβιβασμόν τῶν δύο χρόνων τοῦ τοπικοῦ καὶ τοῦ παγκοσμίου, ἐπενόησαν τὸ σύστημα τῶν ὠριαιῶν ἀτράκτων (fuseaux horaires), ὅπερ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἐνέχει τὰ πλεονεκτήματα ἀμφοτέρων τῶν χρόνων, ἀνευ τῶν μειονεκτημάτων αὐτῶν εἰς μέγαν βαθμόν. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου διήρσαν τὴν Γῆν εἰς 24 ἴσας ἀτράκτους, ἐκ 15 μοιρῶν ἐκάστην, ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τῆς Γρηνίκης (πλησίον τοῦ Λονδίνου)· ἐκάστη δὲ πρωτεύουσα ἔχει ὡς ἐπίσημον ὥραν τὴν τοπικὴν ὥραν τοῦ ἐγγυτέρου πρὸς αὐτὴν τῶν δύο μεσημβρινῶν, οἵτινες ὀρίζουν τὴν ἀτρακτοῦ,

ἐντὸς τῆς ὁποίας ἢ πόλις αὕτη κεῖται· ἕκαστον δὲ κράτος ἔχει ὡς ἐπίσημον ὥραν τὴν τῆς πρωτεύουσας αὐτοῦ. Οὕτως ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἐπίσημων ὥρῶν δύο διαφορῶν τόπων ἰσοῦται πάντοτε πρὸς ἄρτιον ἀριθμὸν ὥρῶν.

Ἐν Ἑυρώπῃ ἔχομεν τρεῖς τοιαύτας ὥρας: τὴν τῆς δυτικῆς Ἑυρώπης, ἣτις εἶναι ἢ τῆς Γρηνίκης, τὴν τῆς κεντρικῆς Ἑυρώπης, ἣτις ὑπερτερεῖ κατὰ μίαν ὥραν τὴν προηγουμένην, καὶ τὴν τῆς ἀνατολικῆς Ἑυρώπης, ἣτις ὑπερτερεῖ κατὰ δύο ὥρας τὴν τῆς Γρηνίκης.

Τὸ σῶστημα τούτο, τὸ ὁποῖον ἐδέχθησαν ἤδη τὰ πλεῖστα τῶν κρατῶν τῆς Ἑυρώπης, κατακτῆ διαρκῶς ἕδαφος καὶ μετ' ὀλίγον θὰ εἶναι παγκόσμιον. Ἡ Ἑλλάς, ὅταν ποτὲ δεχθῇ αὐτό, ὡς ἐπίσημον ὥραν θὰ ἔχη τὴν ὥραν τῆς ἀνατολικῆς Ἑυρώπης.

Δ. Αἰγιονύτης

Καθηγητῆς τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου
καὶ Διευθυντῆς τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου Ἀθηνῶν.

ΤΙ ΗΘΕΛΑ

Ἦθελα νᾶμονν χελιδόνι
Γεμάτο χάρι κι' ὠμορφιά
Ἐδῶ καὶ κεῖ τρελλὰ νὰ τρέχω
Μὲ δίχως πίκρα στὴν καρδιά.

Ἀπ' τὸ βουνὸ εἰς τ' ἀκρογιαλὶ
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ στὴ λαγκαδιὰ
Μακρὰ ἀπ' τὸν ἄδικον τὸν κόσμο
Καὶ τὴ σκληρὴ τὴν καρδιά.

Καὶ νὰ πετῶ ψηλὰ στὰ νέφη
Ἀπ' τῶν κυμάτων τὸν ἀφρὸ
Μ' ἓνα φτερούγισμα νὰ φθάνω
Εἰς τὸν γαλάζιον οὐρανό.

Αἰώνια νᾶμαι ἀδελφωμένο
Μὲ χαρωπὰ μικρὰ πουλιά,
Νὰ τραγουδῶ τῆς γῆς τὰ κάλλη
Στῆς ἐξοχῆς τῆ σιγαλιά.

Κι' ἔτσι νὰ χαίρωμαι τὸν κόσμο
Μαζὶ των πάνω στὰ κλαδιὰ
Χωρὶς ποτὲ νὰ μοῦ πικράνῃ
Ἀνθρώπου λόγος τὴν καρδιά,

Μὰ ἤθελα κι' ἐν' ἄλλο ἀκόμα:
Μὲ δάφνης πράσινο κλαδί
Κάθε ἀγνούλα νὰ στολιζῶ
Τὴν θανμαστή σου κεφαλή.

Ἄρτεμισία Γ. Λανδράκη.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ

ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΕΚ ΤΗΣ ΔΙΤΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΦΥΣΕΩΣ

‘Ο άνθρωπος ως ἔλη—‘Ο άνθρωπος ως πνεῦμα.

I

ΕΝΤΟΣ μικρῆς ἀγροτικῆς καλύβης τρυφερόν βρέφος στηριζόμενον διὰ τῶν χειρῶν ἐπὶ ξυλίνου σκίμποδος ὑποδοθεὶ τὸ κλονιζόμενον αὐτοῦ βῆμα.

Τὸ ἄφθον γαλανὸν αὐτοῦ βλέμμα ἐπὶ τῶν διαφόρων εὐτελῶν τῆς καλύβης ἀντικειμένων πλανώμενον, σταματᾷ μετ’ ἀγάπης ἐπὶ μικρῆς γαλιῆς ἀριθμοῦσης τὴν αὐτὴν με αὐτὸ ἡλικίαν.

Δέκα διέφρουσαν μῆνες ἀφ’ ὅτου ἀμφοτέρα ἐγεννήθησαν εἰς τὸν κόσμον, ἐκείνο μὲν γυμνὸν καὶ ἀσθενές, αὐτὴ δὲ περιβεβλημένη διὰ θερμῆς δισύρας ἐκ πυκνοτάτου στίλδοντος τριχώματος.

Ἡ γαλιῆ εὐροῦσα κατὰ γῆς μικρὸν τοῦ βρέφους ἄθυρμα, διέρχεται εὐχαρίστους στιγμὰς ἐμπλέκουσα αὐτὸ εἰς τοὺς γαμψοὺς ὀνυχᾶς τῆς, τινάσσουσα διὰ τῶν ὀδόντων, ὀπισθοχωροῦσα πονήρως καὶ ἐπερχομένη κατ’ αὐτοῦ δι’ ἀλμάτων.

Τὸ βρέφος θέλει νὰ πλησιάσῃ τὴν παίζουσαν γαλιῆν, ἀλλ’ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του ἐκείνη αἱ μικραὶ χεῖρες ἀφίνουσιν ἀνεπαισθήτως τὸν ξυλίνον σκίμποδα καὶ τὸ μικρὸν ἀπολέσαν τὴν ἰσορροπίαν πίπτει ὑπτίον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Εἰς τὰς κραυγὰς του ἡ μήτηρ του προσέρχεται καὶ ἵνα καθιδύνη τὸν ἐκ τῆς πτώσεως προξενηθέντα πόνον παρέχει εἰς αὐτὸ τὴν ἐκ γάλακτος ἐλαφρὰν τροφήν τὴν μόνην κατάλληλον διὰ τὸν ἀνίσχυρον στόμαχόν του, ἐνῶ ἡ γαλιῆ ἀκούσασα τὸ ἐπὶ τῆς στέγης μινῆρισμα πτηνοῦ, ἀνερχομένη ἐπ’ αὐτῆς ἵνα συλλάβῃ τὸν ἀνύποπτον αἰοδὸν καὶ ἐξασφαλίσῃ τὸ ἐκ σαρκῶν κατ’ ἐξοχὴν εὐνοούμενον γεῦμά τῆς.

Τὰ ἔτη παρέρχονται καὶ οἱ δύο ὀμῆλικες φίλοι ἀνίσως συναυξάνουσι.

Τὸ βρέφος διελθὸν τὰ διάφορα τῆς ἡλικίας στάδια ἐγένετο μείραξ.

Ἡ γαλιῆ γεγηρακυῖα ἦδη ἀποθνήσκει, ἀκριβῶς ὁπότεν ἤρξατο ἡ δρασὶς τοῦ ὀμῆλικος αὐτῆς μείρακος. Οὗτος δὲν ὤφειλε νὰ μένῃ πλέον ἀργὸς κηφὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὤφειλε νὰ ἐργασθῆ εἰς τοὺς ἀγροὺς ἵνα ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου του φάγῃ τὸν ἄρτον του ὡς καὶ ὁ πατὴρ καὶ ὁ πάππος καὶ οἱ πρόγονοί του ἐπραξάν.

Ἐξέρχεται φέρων ἐπ’ ὤμων τὰ βαρᾶ γεωργικὰ ἐργαλεῖα καὶ ἄρχεται καλλιέργων τὴν γῆν. Ὁ ἦλιος θάλλει τὸν ἐλεύθερον ἀγρὸν ἐν τῷ ὀπιῶ ὁ ἀῆρ φαίνεται ὑποτρέμων ἐκ τῆς θερμότητος ὡς λεπτότατος ἰστὸς ἀράχνης καὶ ὁ ἰδρὼς περιρρέων τὸ καῖον τοῦ ἀνθρώπου μέτωπον πίπτει κατὰ σταγόνας ἐπὶ τοῦ αὐχμηροῦ ἐδάφους.

Ἡ γῆ παράγει ἄφθονον αὐτοφυῆς χόρτον διὰ τὰ ἐν τῷ ἀγρῷ βόσκοντα πρόβατα, τοὺς

βοῦς καὶ τὰ λοιπὰ χορτοφάγα ζῶα, ἀλλ’ ἵνα παραγάγῃ τὴν διὰ τὸν ἀνθρώπον ἀπαραίτητον φυτικὴν τροφήν πρέπει νὰ βιασθῆ ὑπ’ αὐτοῦ, πρέπει νὰ ποτισθῆ μὲ ἄφθονον ἐκ τοῦ μετώπου του ἰδρώτα, νὰ ἀνασκαφῆ ὑπὸ τῶν τελωδῶν ἐκ τῆς σκαπάνης χειρῶν του καὶ πλείστας ἄλλας νὰ παρέξῃ εἰς αὐτὸν φροντίδας καὶ κοπώσεις.

Ἐπέρχεται ὁ χειμὼν. Ψυχρὸς ὁ ἀνεμος διρίζει διὰ μέσου τῶν κλάδων τῶν γυμνῶν ἀπὸ φύλλα δένδρων καὶ μελανὰ ἐν τῷ οὐρανῷ νέφη ἀπειλοῦσι νὰ κατακλύσωσι τὴν γῆν με ποταμοὺς ὀμβρίων ὑδάτων, οἵτινες θὰ παρασύρωσι τοὺς ἐκτεθειμένους καρποὺς τοσούτων τοῦ ἀνθρώπου μόχθων.

Καὶ ὁ ἀνθρώπος ὀφείλει νὰ μεταβῆ εἰς τὸν ἀγρὸν, ἵνα περὶ τούτων φροντίσῃ· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἔχει ἀνάγκην θερμῶν ἐνδυμάτων ὅπως περιβάλλῃ τὸ ἀσθενές αὐτοῦ σῶμα, ἵνα τὸ προφυλάξῃ ἀπὸ τοῦ διαπεραστικοῦ ψύχους.

Ἐξέρχεται εἰς τὸν ἀγρὸν, ἀλλ’ ἐκεῖ ἡ ζωὴ του ἐκτίθεται εἰς τὴν μανίαν τῆς φύσεως, ἥτις μάχεται κατ’ αὐτοῦ διὰ τοῦ ψύχους, τῆς βροχῆς, τῆς χιόνος, τοῦ κεραυνοῦ, ὅπως κατὰ τὸ θέρος διὰ τῶν καυστικῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων

Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, μικρὸν καὶ ἀσθενές σχετικῶς πρὸς τὰ πλείονα τῶν ἀλόγων ζῶων, μοχθεῖ πάντοτε, ἀγωνίζεται, κινδυνεύει, ἵνα βιάσῃ τὴν γῆν πρὸς παραγωγὴν τῶν πρὸς τροφήν αὐτοῦ ἀναγκαίων, ἀλλ’ ἀδυνατεῖ καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τοὺς ὑπ’ αὐτῆς παραχθισομένους καρποὺς. Ἡ φύσις δύναται ἐν ἀκαρεῖ νὰ καταστρέψῃ ἐκεῖνα διὰ τὰ ὅποια ἐπὶ μακρὸν ἠγωνίσασα οὗτος ἀντιμαχομένη εἰς τοὺς ἀγῶνάς του διὰ τῆς πλημμύρας ἢ τῆς ἀνομβρίας, διὰ τῆς χαλάζης, τῶν ἀκριδῶν, τῶν ἀρουραίων μυῶν καὶ πολλῶν ἄλλων καταστρεπτικῶν μέσων.

Ὁ ἀνθρώπος εἰς τοὺς πρὸς καλλιέργειαν τῆς γῆς μόχθους του ἐξυπηρετεῖται ὑπὸ τῶν ἀλόγων ζῶων, ἀλλὰ πρὶν ἢ κατορθῶσθαι τοῦτο ἐγένετο ὁ ὕλοσ αὐτῶν, ὅπως τὰ τιθασσεύσῃ καὶ μετὰ τοῦτο ὅπως παρέξῃ εἰς αὐτὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν.

Ἴδετε τὸν πτωχὸν χωρικὸν σύροντα διὰ σχοινοῦ τὴν αἶγα ἢ τὸ πρόβατόν του καὶ βαστάζοντα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μέγα δέμα χόρτου ὅπερ θὰ χρησιμεύσῃ πρὸς τροφήν τοῦ μηδόλως δι’ αὐτὴν μεριμνήσαντος ζῶου.

Τὰ ζῶα εἶνε διὰ τὸν ἀνθρώπον δοῦλοι ἅμα καὶ κύριοι ἀπαιτοῦντα παρ’ αὐτοῦ ἐξυπηρετήσιν, ἐνῶ τὰ πλείστα ἐξ αὐτῶν ὑπερέχουσι τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὴν δύναμιν, τὴν ταχύτητα, τὴν δξύτητα τῆς ὀράσεως, τῆς ἀκοῆς, τῆς ὀσφρησεως.

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

Ὁ λέων, ἡ τίγρις, ὁ πάνθηρ, ἡ ἄρκτος, ἡ φάλαινα, ὁ καρχαρίας καὶ πλείστα ἄλλα τῶν ἀτιθάσων ζῶων φονεύουσι τὸν ἄνθρωπον δι' ἐνὸς ἐλαφροῦ λακτίσματος ἢ διὰ μιᾶς τῶν τεραστίων διαγόνων τῶν κινήσεως. Ὁ ἵππος ἐκφεύγων τοῦ χαλινοῦ τρέχει ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν μακρὰν εἰς τοιαύτην ἀπόστασιν, εἰς ἣν ὁ κύριός του ἐπὶ ὥρας δρομαίως βαδίζων δὲν ἠθελεν ἴσως καταφθάσει. Ὁ σμαραγδοπτερυξ ἀετὸς ἀπὸ τῆς κορυφῆς ὑπερυψήλου ὄρους τοῦ ὁποῖου τὰς ἀκρωρείας συγκεχυμένως διακρίνει ὁ ἄνθρωπινος ὀφθαλμός, ἐποπτεύει ὡς αὐτοκράτωρ τοὺς χιλιάδας μέτρα ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ κειμένου ἀγροῦς ἐν οἷς ἀνακαλύπτων μικροσκοπικὸν ἐκ τῆς ἀποστάσεως τὸ θῦμά του, πρόβατον ἢ μικρὸν πτηνόν, ταννύει τὰς ἰσχυρὰς αὐτοῦ πτερυγὰς καὶ αὐτοστιγμῆι κατελθὼν τὸ συλλαμβάνει εἰς τοὺς γαμψοὺς ὄνυχάς του. Ὁ λαγῶς ἐξ ἀποστάσεως ἀρκετῶν μέτρων ἀντιλαμβάνομενος τῶν βημάτων τοῦ κυνηγοῦ κρύπτεται ἐντὸς τῆς ὀπῆς του. Ὁ κύων ὀσφραϊνόμενος τὰ ἴχνη τῶν βημάτων ἀνευρίσκει τὰ κεκρυμμένα ζῶα, ἅτινα μετὰ δυσκολίας ὁ κύριός του ἠθελὲν ἀνεύρει, ἀνακαλύπτει τὴν κρύπτην κακούργων ἀνθρώπων καὶ ἀνευρίσκει διὰ τῆς ὀσφρήσεως τοὺς ὑπὸ τὴν χιόνα τῶν ὄρεων ἐνταφιασθέντας ταξιδιώτας, ἐξερχόμενος πρὸς τοῦτο ἐν ὥρᾳ ἰσχυρᾶς καταγίδος ἐκ τῆς ἀσφαλοῦς κατοικίας του καὶ οὐδόλως πτοούμενος πρὸ τῶν μαινομένων στοιχείων τῆς φύσεως, ἅτινα προξενουσί τρομόν εἰς τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ κεκλεισμένους κυρίους του. Ὅπόσον ἀσθενὴς ἢ τοῦ ἀνθρώπου ἐνυλὸς φύσις!

11

Ἐντὸς σπουδαστῆριον φωτιζομένου ὑπὸ πολυτελοῦς λαμπτήρος, οὐτιγὸς αἱ πλούσιαι ἀκτῖνες ριπτόμεναι ἐπὶ τῶν καλυπτόντων τοὺς τοίχους χρυσοδέτων βιβλίων προκαλοῦσιν χρυδίον ἀκτινοδόλημα, τὸ ὁποῖον φαίνεται ὡς ἀναλαμπῆ τοῦ ἐν αὐτοῖς ἐγκλεισμένου πνεύματος, ἀνὴρ ἔχων πρὸ αὐτοῦ πληθὺν χειρογράφων κάθηται πρὸ εὐρείας τραπέζης στενοῦσης ὑπὸ τὸ βάρος ὀγκωδῶν βιβλίων καὶ ποικίλων γεωμετρικῶν ὀργάνων.

Ἡ χεὶρ στηριζομένη διὰ τοῦ ἀγκῶνος ἐπὶ τῆς τραπέζης ὑποδαστάζει τὴν ἐκ τῶν σκέψεων βεβαρυμένην κεφαλὴν.

Οἱ τοῦ ὄχρου προσώπου του εὐγενεῖς χαρακτηριστῆρες ἀκριβέστερον καθοριζόμενοι ὑπὸ τὸ ἀπλετον φῶς, τὸ ὑπὸ τοῦ καταυγαστήρος ἐν ὠρισμένῳ κύκλῳ συγκεντρούμενον, ἀποκαλύπτουσι τὰς ἐκ τῆς ἐνδελοῦς μελέτης διεγειρομένας ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ ἀγωνιώδεις σκέψεις.

Ἐλαφρῶς πρὸς στιγμὴν συνοφρυούμενος ἐπανέρχεται εἰς τὰς ἐπὶ χάρτου μελανὰς ἐξ ἀριθμῶν γραμμὰς, τὰς ὁποίας οἱ ὀφθαλμοὶ του τοσάκις μέχρι τοῦδε τὴν ἐσπέραν ταύτην διέτρεξαν. Ἀλήθειά τις ὑπὸ ἀδιαρρήκτου πνευματικοῦ στρώματος κεκαλυμμένη ἀπασχολεῖ τοῦ ἐργαζομένου τὴν διάνοιαν· ἀλλ' οὗτος δὲν ὀπισθοχωρεῖ πρὸ τοῦ ἀκαταλήπτου. Διέρχεται ἐναγωγ-

νίους στιγμὰς πλησιάζων πρὸς τὴν λύσιν ἐκεῖνου τοῦ ὁποῖου ἀπὸ ἐτῶν βαδανίζει τὴν ἰσχυράν του διάνοιαν.

Ἡ ἀλήθεια μόλις προβάλλουσα τὴν θεσπεσίαν μορφήν της κρύπτεται πάραυτα ὀπισθεν πνευματικῆς ὀμίχλης. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀπελπιζεται. Ἐχει πεποιθήσιν εἰς τὰς πνευματικὰς του δυνάμεις καὶ πειράται, ἐπανειλημμένως πειράται νὰ λύσῃ τὸ ὡς ἄλυτον μυστήριον παρουσιαζόμενον πρόβλημα.

Ἡ μολυβδὶς χαράττει ἐπὶ τοῦ χάρτου νέους ἀριθμοὺς καὶ γεωμετρικὰ σχήματα καὶ αἰφνης ἐν μιᾷ ἀναλαμπῇ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος λύεται ἐν μέγα μυστήριον, πρὸς διαφώτισιν τοῦ ὁποῖου ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν μεγάλαί τῆς ἀνθρωπότητος διάνοιαι ἐδοκιμάσθησαν.

Οὕτως ὑποχωρούσης ἐκάστοτε τῆς ἕλης εἰς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἐξηγήθησαν πλείστα τῶν τῆς φύσεως μυστηρίων καὶ ἐλύθησαν πολλὰ ὡς ἄλυτα θεωρούμενα πρόβλήματα.

Καὶ οἱ μὲν ἐφεύρον τὸν τρόπον τῆς καταμετρήσεως τῶν ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ἀνυπολογίστων ἀποστάσεων τῶν λοιπῶν οὐρανίων σωμάτων, ὑπελόγησαν τὸ βάρος, τὸν ὄγκον ἀμφοτέρων καὶ ἀνεκάλυψαν τὴν σύστασιν καὶ τὴν τροχίαν αὐτῶν, ἕτεροι ἀναλύσαντες τὰ διάφορα ἐν τῇ φύσει σύνθετα σώματα εἰς τὰ ἀπλᾶ αὐτῶν στοιχεῖα καὶ ποικίλως συνθέτοντες ταῦτα ἐσχημάτισαν νέα σώματα μιμούμενοι τὰς ἐν τοῖς κόλποις τῆς γῆς συμβαινούσας χημικὰς ἐνώσεις, ἕτεροι ἀνεκάλυψαν τοὺς φυσικοὺς νόμους καθ' οὓς διαδίδεται ὁ ἦχος, ἐκπέμπεται δὲ καὶ διαθλάται τὸ φῶς καὶ ἐπενόησαν τὸ τηλεφῶνον καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διαφόρων φακῶν ἥτοι τὸ τηλεσκόπιον τὸ ἐξουδετεροῦν διὰ τὸν ὀφθαλμὸν τὰς ἀποστάσεις, τὸ μικροσκόπιον τὸν κυκλώπειον τοῦτον τῆς Ἐπιστήμης ὀφθαλμὸν καὶ πλείστα ἄλλα, καὶ ἄλλοι εἰσδύσαντες εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς κατάρθωσαν νὰ ἀποσπάρωσι τὸν ὑπ' αὐτῆς ἀπ' αἰῶνων ζηλοτύπως κρυπτόμενον ὀρυκτὸν πλοῦτον καὶ νὰ χρησιμοποιοῦσιν αὐτὸν εἰς τὰς ποικίλας τοῦ βίου ἀνάγκας.

Ἀλλ' αἱ ἐπὶ τῆς φύσεως κατακτήσεις τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος δὲν ἔχουσιν οὐδὲ θὰ ἔχουσιν ὄρια.

Ἡ ἰσχυρὰ καὶ ἐμβριθὴς τοῦ ἀνθρώπου διάνοια καταστήσασα ἀκίνδυνον αὐτῷ τὴν δύναμιν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, τοῦ κατακεραυνούντος τὴν ἐνυλον αὐτοῦ φύσιν, μετεχειρίσθη αὐτὸν ὅπως διαδιδάσῃ εἰς μεγάλας ἀποστάσεις τὰ ἀνθρώπινα διανοήματα καὶ οὕτω παρέδωκεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὸν εὐεργετικώτατον τηλεγραφοῦ, ἐνῶ ἀπ' ἑτέρου χρησιμοποίησασα τὸν ἐκ τοῦ βρασμοῦ τοῦ φοβεροῦ στοιχείου τοῦ ὕδατος παραγόμενον ἀτμὸν, ἐπέτυχεν ὅπως ταχύτερον καὶ ἀσφαλέστερον συγκοινωνήσῃ ὁ ἄνθρωπος μετὰ τῶν ὁμοίων του διὰ τε τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, παραχοῦσα εἰς αὐτὸν δύο μεγάλα ἐκπολιτιστικὰ μέσα τὸν σιδηρόδρομον καὶ τὸ ἀτμόπλοιον.

Ὁ ἄνθρωπος ἀνέπτυξε πρὸς τούτοις, τὴν ἰα-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

τρικὴν, νομικὴν, φιλολογίαν καὶ λοιπὰς ἐπιστήμας, ἑθεράπευσε τὰς ὠραίας τέχνας καὶ ἐν γένει ἐπετέλεσε τὴν θαυμαστὴν σημερινὴν πρόοδον συμβοηθούμενος ὑπὸ τῆς ἐνύλου αὐτοῦ φύσεως. Ἀλλὰ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα μὴ ἀρκοῦμενον εἰς ταῦτα ζητεῖ τελειοποιεῖν τὸ ἀέριον πλοῖον νὰ ἐξουδετερώσῃ τὴν ἐπὶ τοῦ περιβάλλοντος αὐτὸ σώματος ἐνεργουμένην ἕλξιν τῆς γῆς καὶ νὰ συμπαρασύρῃ αὐτὸ μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τοὺς αἰθέρας, οὗς ἀπ' αἰώνων διέσχισε.

Ἄλλ' οὐχὶ μόνον ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου καὶ τοῦ ἐν γένει σύμπαντος ἀριθμῆι ὁ ἄνθρωπος κατακτῆσει. Διὰ τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ φύσεως ἀνήλθεν εἰς τὸ μέγιστον ἐκείνο ὕψος, ὁπόθεν ἀνεκάλυψε τὸ Ὑπέρτατον Πνεῦμα τὸ κατέχον τὸ κέντρον καὶ τὸ κράσπεδον τῆς δημιουργίας καὶ κατανοήσας τὰς τελείας ιδιότητας τοῦ ἀπείρου καὶ ἀκατάληπτου αὐτοῦ ὄντος ἐν πνεύματι ἐλάτρευεν Αὐτὸ καὶ εἰς τὴν ἰδίαν του ψυχὴν ἦν ὡς πνοήν Ἐκείνου ἀνεγνώρισεν ἠσθάνθη νὰ καταναγάζωσιν ὡς ἐν κατόπτρῳ ἡ ἀ ρ ε τ ἦ, πρὸς ἣν ἐρρῦθιμσε τὰς πρὸς τὸν πλῆσιον σχέσεις του, καὶ οἱ ἠ θ ι κ ο ν ὀ μ ο ι δὲ ὦν τελειοποιούμενος θέλει προσεγγίσει πρὸς τὸν δημιουργὸν αὐτοῦ καὶ θέλει πραγματώσει τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθεῖσαν αὐτῷ παραγγελίαν: «Γίγνεσθε τέλειοι, ὡς ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι».

Ὅποσον ἰσχυρὸν καὶ μέγα τὸ ἐν τῇ σμικρότητι τοῦ σώματος ἐνοικοῦν ἀνθρώπινον πνεῦμα

III

Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος μελετῶν τὸ μέγα καὶ ποικίλον τῆς φύσεως βιβλίον, ἀνακάλυπτη ἐν θαυμασμῷ εἰς ἐκάστην αὐτοῦ σελίδα τὴν ἀόρατον τοῦ Δημιουργοῦ χεῖρα, ἐγκύπτων ἐν τῇ μελέτῃ τῆς ἰδίας αὐτοῦ διτιπῆς φύσεως ἐκπλήσσεται ὄντως πρὸ τῆς ἑ ν α ρ μ ο ν ί ο υ ἐ ν α ὑ τ ῷ ἐ ν ὄ σ ε ω ς τ ῆ ς ὕ λ η ς καὶ τ ο ῦ π ν ε ὕ μ α τ ο ς, ὅπερ ὡς φῶταυγῆς λαμπὰς ἐτέθη ἐν αὐτῷ ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ ἀπείρου Δημιουργοῦ.

Ἄρτεμιδία I. Λανδράκη

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ο κ. Στέφανος Σκουλούδης, τοῦ ὁποίου παραθέτομεν καὶ τὴν εἰκόνα, ἐγεννήθη μὲν ἐν Χίῳ, ἀλλὰ τὴν καταγωγὴν ἔλκει ἐξ ἀρχαίας Κρητικῆς οἰκογενείας, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἰδιαίτερον τοῦ ἀνδρὸς ἐνδιαφέρον διὰ τὴν μελέτην τῶν μετὰ τῆς Ἡγεμονίας συνδεομένων ζητημάτων καὶ ἡ ἰδιαίτερα συμπάθεια πρὸς τὸν Τόπον αὐτόν.

Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὴν πρώτην παρουσιασθεῖσαν εὐκαιρίαν τῆς Κρητικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866, διαμένων τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει, μετὰ τῶσδε ζηλοῦ καὶ ἐνθουσιασμοῦ ῥίπτεται εἰς τὸν ἀγῶνα, ὥστε ἀρκοῦντως ἐνδεικτικὸν εἶνε ὅτι ἡ τουρκικὴ Βεζυρεία προέγραψεν αὐτόν ἄλλ' ἢ φλόξ τοῦ πατριωτισμοῦ του, καίτοι οὐδεμίαν εἶχεν ἀνάγκην προσθέτου αἰτίας, ἀνεργισθῆναι ζωηρότερα ἐν Εὐρώπῃ δὲ μεταβάς καὶ ἐλευθερὸς τῶν κλοιῶν τῆς ἐπιτηρώσεως, συν-

έχισε τὰς εὐγενεῖς αὐτοῦ προσπάθειας ἐθνοφελῶς δημοσιογραφίᾳς.

Τῷ 1878 δύο ἐμπιστευτικαὶ ἐντολαὶ ἀνετέθησαν αὐτῷ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν καὶ ἑτέρα τοιαῦτα τῷ 1879 ὑπὸ τῆς Κοινότητος τῶν Ἰωαννίνων ὅπως ὑπερμαχήσῃ τῶν δικαίων αὐτῶν παρὰ τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει Προσβευταῖς τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἵνα περιληφθῶσι καὶ τὰ Ἰωάννινα εἰς τὸ παραχωρηθῆσόμενον τῇ Ἑλλάδι ἔδαφος.

Ἐκτοτε ὁ κ. Σκουλούδης, παριστάμενος ὡς εἰς τῶν σπουδαιότερων παραγόντων πάσης πατριωτικῆς κινήσεως, ἀναφαίνεται ἐπὶ τῆς πολιτικῆς κοινότητος, πολλάκις ἐκλεγείς Βουλευτῆς καὶ δις κληθεὶς εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὡς Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν τῷ 1892 καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν τῷ 1897 μετὰ τὸν ἀτυχῆ πόλεμον.

Ἡ κατάστασις ἐκείνη ἀπῆται τὴν ἀντίληψιν καὶ συμβολὴν ἀνδρῶν ἐμπείρων, μεταξὺ δὲ αὐτῶν λίαν ἐπιτυχῶς κατελογίσθη καὶ ὁ κ. Σκουλούδης, οὕτινος τὰ διπλωματικά ἔγγραφα, παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου συντεταγμένα, ἐτάχθησαν νὰ καταλάβωσι περιβλεπτον θέσιν ἐν τοῖς δέλτοις τῆς ἑλληνικῆς διπλωματίας.

Τοιαῦτη ἐν σμικρῷ ἢ μέχρι τοῦ νῦν σταδιοδρομία τοῦ ἀνδρός. Ὡς εἰκονίζεται ἐν τῇ συμπαθεστάτῃ καὶ ἠδέως αὐστηρῇ φυσιογνωμίᾳ αὐτοῦ καὶ ὁ χαρακτὴρ ἀποτελεῖ ἐξιδανικευμένον τύπον εὐσταθείας καὶ εὐλικρινείας.

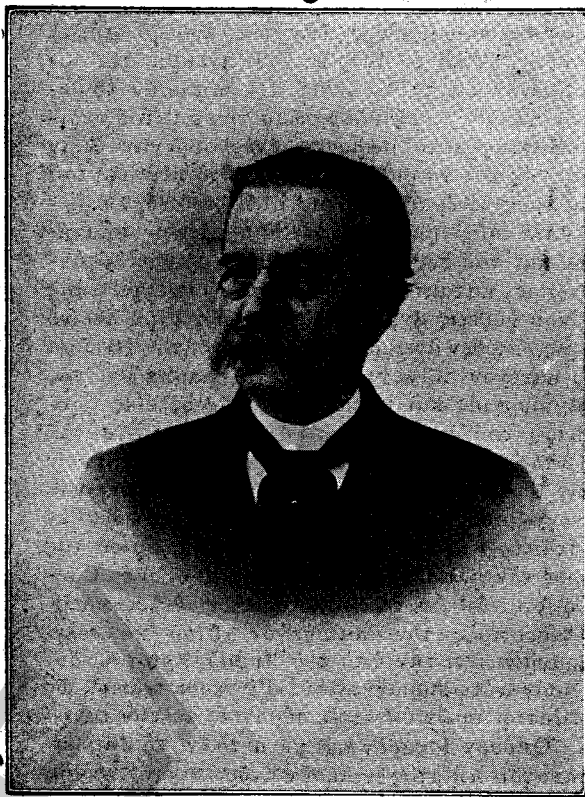
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΡΕΪΤ

Η διεύθυνσις τοῦ «Σπινθήρος» χαίρει δημοσιεύουσα τὴν εἰκόνα τοῦ πεφωτισμένου Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐξόχου οικονομολόγου κ. Σ. Στρέϊτ, ὅστις τῷ 1896 παραιτηθεὶς τῆς ἀπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου καθηγεσίας του, ἔνθα ἐδίδασκε ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἐπ' ἀγαθῷ τῆς φίλης πατρίδος καὶ ὃν διεδέχθη ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀνταξίως ὁ υἱὸς αὐτοῦ κ. Γεώργιος Σ. Στρέϊτ, ἀνέλαβεν τὴν διοίκησιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἀνεμόρφωσεν αὐτὴν ἀναγκῶν τὸ πρῶτον τοῦτο ἐν Ἀνατολῇ πιστωτικὸν ἴδρυμα εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῷ περιωπὴν μεταδώσας εἰς αὐτὸ ἀνδρικὴν ρώμην καὶ ἀκμὴν.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα μόλις τὴν ἕκτην τοῦ βίου της ἀριθμοῦσα δεκαετηρίδα, κατάρθωσε τεραστίως νὰ προαγάγῃ τὰς ἐργασίας αὐτῆς ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἔθνους. Τρανὸν τούτου δείγμα ἔστω ἡ πρωτοβουλία τοῦ σεβαστοῦ διοικητοῦ, ἴδρυσις τῆς *Κρητικῆς Τραπεζῆς* ὀργανωθείσης κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν διεπόντων τὴν Ἐθν. Τράπεζαν θεσμῶν, παρασχούσα οὕτω σπουδαιοτάτην ὑπηρεσίαν εἰς τὴν πολυπαθῆ πατρίδα μας, ἥτις μόλις ἐξελθοῦσα τῆς καταστροφῆς εἶχεν ἀπόλυτον ἀνάγκην πιστωτικῶν κεφαλαίων. Σήμερον ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀριθμεῖ 32 ὑποκαταστήματα ἀρτίως καὶ ἔθνωφελῶς λειτουργοῦντα εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Ἑλλάδος· τὸ δὲ κεντρικὸν κατάστημα, ἐγκατεστημένον ἐντὸς ἰδιοκτητοῦ καλλιμαρμάρου μεγάρου, πληροῦντος ὄλας τὰς ἀπαιτήσεις ἐνὸς τελείου πιστωτικοῦ ἰδρύματος, πλήρως ἱκανοποιεῖ τὰς προσδοκίας τοῦ ἔθνους. Ἐν βλέμμα ἀναδρομικὸν ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἀρκεῖ ὅπως μᾶς φέρῃ πρὸ τῆς πλατείας τοῦ ἐν Ἀθήναις δημοπρατηρίου, ἔνθα ἐν τινὶ γωνίᾳ ἐμπορικοῦ καταστήματος τῷ 1836 ἐτίθειτο μικρὰ τράπεζα ἐξ ἀπλοῦ ξύλου μὲ δύο ἐρμάρια, παρ' αὐτὴν δὲ ἀνὴρ ἐκάθητο ἐπὶ ἑδρας στενούσης ὑπὸ τὸ βᾶρος τοῦ σώματός του, καὶ οὗτος ἦτο ὁ ἐκ τῶν πρώτων ἰδρυτῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Γεώργιος Σταύρου ἐνεργῶν προεξοφλήσεις.

Αὕτη ὑπῆρξεν ὁ σπόρος, ἐξ οὗ ἐφύη καὶ εἰς ὑψίκομον ἀνεπτύχθη δρῦν ἡ Ἐθν. Τράπεζα, ἥς τὸ μεγαλοπρεπὲς μέγαρον ὑψοῦται σήμερον ἐν Ἀθήναις, ἐν τῇ πλατείᾳ Λουδοβίκου.

Ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι σήμερον τέσσαρες διετέλεσαν διοικηταί, ὁ ἐκ τῶν πρώτων ἰδρυτῶν Γεώργ. Σταύρου ἀπὸ τοῦ 1841—1869,

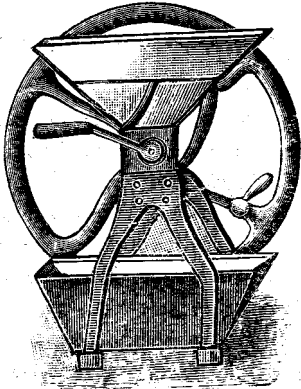

ὁ Μάρκος Ρενιέρης ἀπὸ τοῦ 1869—1890, ὁ Παῦλος Καλλιγᾶς ἀπὸ τοῦ 1890—1896 καὶ ἔκτοτε, ὁ νῦν κ. Σ. Στρέϊτ, ἀνὴρ εὐρείας ἐπισημονικῆς μορφώσεως, διαυγοῦς πνεύματος καὶ εὐγενεστάτης ψυχῆς, καὶ ὅστις ἐν τῇ Τραπεζῇ ἐργαζόμενος καθ' ὅλον τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ βίου αὐτῆς, κατ' εὐτυχῆ σύμπτωσιν σὺν τῷ ἑορτασμῷ τῆς ἐξηκονταετηρίδος τῆς Τραπεζῆς, συνῴρτασε καὶ τὴν τριακονταετηρίδα τῆς ἐν αὐτῇ ὑπηρεσίας του.

ΜΟΝΟΚΥΛΙΝΔΡΟΣ ΜΥΛΟΣ ΕΛΑΙΩΝ

Ὁ μονοκύλινδρος μύλος εἶνε ὁ ἀπλούστερος ἢ ὁ ἀρχικὸς οὕτως εἰπεῖν μύλος τῶν ἐλαίων, διαφέρει δὲ τῶν ἄλλων, οὐχὶ μόνον διότι φέρει ἓνα μόνον πλήρη κύλινδρον, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ κύλινδρος οὗτος φέρει εἶδος τι λεπίδων διὰ τῶν ἐπιπίων γίνεται ἡ θρύψις τοῦ καρποῦ. Τὰ κυριώτερα μέρη τοῦ μονοκύλινδρου μύλου ἢ τοῦ μύλου Καστανιόλα (Castagnola) ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὸν ἀνωτέρω ῥηθέντα πλήρη κύλινδρον καὶ τὸν κοῖλον κύλινδρον ἐντὸς τοῦ ὁποίου στρέφεται ὁ πρῶτος. Ὁ τε πλήρης κύλινδρος καὶ ὁ κοῖλος φέρουσι λεπίδας κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν τοποθετημένας, διὰ τῶν ὁποίων γίνεται ἡ θρύψις τῶν ἐλαίων. Ὁ πλήρης κύλινδρος ἔχει μῆκος

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

0,12 μ. καὶ διάμετρον 0,16 μ. φέρει δὲ 24 κοπτερά ἐλάσματα καταλλήλως στερεωμένα καὶ ἔχοντα πλάτος μὲν 0,011 μ., μήκος δὲ 0,12 μ. δηλαδή τὸ μήκος τοῦ κυλίνδρου. Τὰ κοπτερά ταῦτα ἐλάσματα δύνανται νὰ ἀντικατασταθῶσι

δι' ἄλλων. Διὰ τοῦ εἰρημένου μύλου δυνάμεθα νὰ ρυθμίσωμεν μέχρι σημείου τινὸς τὸν βαθμὸν τῆς θρύψεως τοῦ ἐλαιοκάρπου. Ἄνωθεν τοῦ πλήρους κυλίνδρου τοποθετεῖται χοάνη, διὰ τῆς ὁποίας ρίπτονται αἱ πρὸς θρύψιν ἐλαίαι. Συλλέγομεν ἐκ τὸν πολτὸν (φαγι) εἰς σκάφην κάτωθεν τοῦ ῥηθέντος κυλίνδρου εὐρισκομένην. Τὸ ὅλον μηχανήμα στηρίζεται ἐπὶ τριπόδου τοῦ ὁποίου οἱ δύο πόδες ἔχουν καμφοθῆ ὅπως εἰσέρχεται ἡ πρὸς συλλογὴν τοῦ πολτοῦ σκάφη. Ὁ μονοκύλινδρος μύλος τῶν ἐλαίων ἔχει ὕψος 1,64 μ., καταλαμβάνει ἐπιφάνειαν ἐνὸς τετραγωνικοῦ μέ-

τροῦ ἔχει βάρος 200 χιλιογράμμων (156 περίπου ὀκάδων) καὶ δύναται, ἀμελλίπως ἐργαζόμενος, νὰ θρύψῃ καθ' ὥραν περί τὰς 156 ὀκ. ἐλαίων κινούμενος διὰ τῆς χειρός. Ὁ μύλος Καστανιόλα ἐὰν ἡδύνατο νὰ ἐπαλέσῃ τὰ ὑπολείμματα τῆς πρώτης πίεσεως, θὰ ἦτο καταλληλότατος διὰ τὰς μικρὰς ἐπιχειρήσεις λόγῳ τῆς εὐθηνείας αὐτοῦ, τοῦ μικροῦ βάρους του, τῆς εὐκόλου κινήσεώς του καὶ τοῦ μικροῦ χώρου τὸν ὁποῖον καταλαμβάνει.

Διὰ τοῦ μύλου τούτου κάμνομεν μίαν μόνον θρύψιν, ἐπομένως ἂν ὁ πολτὸς δὲν ὑπαστῇ μετὰ τὴν πίεσιν δευτέραν θρύψιν, θεωρεῖται γονδρός, ἐνῶ τούναντίον ὡς πολτὸς πρώτης θρύψεως εἶνε μάλλον λεπτοκομμένος.

Διὰ τῆς πίεσεως πολτοῦ προερχομένου ἐκ τοῦ μύλου Καστανιόλα ἐγκαταλείπεται ἀρκετὸν ἐλαίον καὶ ἐπομένως ἐπιβάλλεται ὑπὸ τῆς ἀνάγκης νὰ θρύπτωμεν καὶ πάλιν, ἀλλὰ διὰ μυλολίθων, τοὺς ἐλαιοπυρήνας τῆς πρώτης πίεσεως. Ἄν ὁ μονοκύλινδρος μύλος τῶν ἐλαίων ἦτο δυνατόν νὰ τροποποιηθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ θρύπτῃ καὶ τοὺς ἐλαιοπυρήνας τῆς πρώτης πίεσεως, διὰ νὰ κάμνῃ συγχρόνως καὶ τὴν ἐργασίαν τῶν μυλολίθων, ὁ μύλος Καστανιόλα θὰ ἦτο μεγάλης ἀξίας μηχανήμα διὰ τοὺς μικροὺς κτηματίας οἱ ὁποῖοι ἄνευ μεγάλων ἐξόδων θὰ κτεριγγάζοντο τὰς ὀλίγας ἐλαίας των.

Ἄλξ Ν. Γεωργακόπουλος

Καθηγητὴς ἐν τῇ Βιομ. καὶ Ἑμπορ. Ἀκαδημίᾳ.

ΣΤΕΚΚΕΤΗ

Σ' ΕΝΑ ΛΟΥΛΟΥΔΟ

(Απὸ τὰς ἀνεκδότους μεραφράσεις μου)

Ὁραῖο τῆς φράχτης λούλουδο στὸν ἴσκιό γεννημένο,
φτωχὸ λουλουδι ἀγνώριστο στὸν κόσμον ποῦ διαβαίνει,
σὰν τὴν καρδιά μου τὴ φτωχὴ ζῆς πάντα πονεμένο,
μοιάζεις μὲ τὴν ἀγάπη μου ποῦ ζῆ ἢ φτωχὴ κρυμμένη.

Χωρὶς ἀχτίδα μιὰ νὰ ἰδῆς τοῦ ἡλίου θεὰ σβύσης
μέσα στ' ἀγκάθια ποῦ αὐξήσες ἐκεῖ κρυμμένο χάμου
καὶ δίχως μιὰ παρηγορίας ἐλπίδα νὰ γνωρίσης
θὰ μαραθῆς φτωχὸ κι' ἐσύ, ὡσὰν τὸν ἔρωτά μου.

Κώστας Καιροφύλας

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΑΣ

Το σύστημα του Φρόεβελ.—Τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα.—Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλιούσης.— Πρέπει νὰ ἰδρυθῶσι Νηπιακὰ Φροντιστήρια καὶ ἐν Κρήτῃ.— Ὑπὸ τὴν Ὑψηλὴν προστασίαν τῆς Α. Β. Ὑψηλότητος τοῦ Πρίγκιπος Γεωργίου.

ΠΕΣΚΕΦΘΗΝ τὰ θαυμασίως λειτουργούντα ἐν Ἀθήναις δύο φροντιστήρια κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Φρόεβελ, συντηρούμενα τῇ ἀνεξαντλήτῳ γενναιοδωρίᾳ τῆς σεπτῆς ἡμῶν Ἀνάσσης, καὶ ὁμολογῶ ὅτι ἔμεινα κατὰπληκτος ἐκ τῶν θαυμασίων τῶν ἀνεκτιμητῶν ὑπηρεσιῶν, ἃς τὸ σύστημα προσέφερεν εἰς τὴν φυσικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν τῶν μικρῶν ἐκείνων παιδιῶν μας, τὰ ὁποῖα εὐτυχοῦν ν' ἀνατρέφονται ὑπὸ τοιαύτῃ μεθόδῳ.

Βλέπετε παιδάκια φαιδρότατα καὶ εὐφύεστατα καθαρὰ καὶ ζωηρῶς γελαστὰ νὰ σᾶς ἀπαντοῦν εὐφύως εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις σας, νὰ παίζουν φαιδρά, νὰ γυμνάζωνται ἐρρυθμῶς, νὰ ἄδουν νὰ πλέκουν, νὰ ζωγραφίζουν, νὰ μιμοῦνται διὰ πηλοπλαστικῆς ὄλους τοὺς καρπούς, νὰ παίζουν εἰς τὸν κῆπον ὅλα τὰ ὠραία ἐπιστημονικὰ παίγνια, νὰ μαθαίνουν καὶ νὰ γνωρίζουν πλείστα πράγματα διὰ τῆς σφαίρας, τοῦ κύβου, τῶν πλινθίδων κλπ. τέλος ν' ἀναπτύσσονται καὶ νὰ μορφώνονται θαυμασίως.

Καὶ τοῦτο διότι τὸ σύστημα τοῦ Φρόεβελ, τῆς διὰ παιγνίων ἀνατροφῆς τῶν μικρῶν μας, στηρίζεται ἐπὶ τελείας ψυχολογικῆς γνώσεως τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Κατὰ τὴν μεθόδον ταύτην τ' ἀπὸ 3—7 ἐτῶν παιδάκια καὶ κοριτσάκια τοῦ λαοῦ, ἀντὶ νὰ πλανῶνται εἰς τοὺς δρόμους ἔρμαια πάσης κακῆς ὑποβολῆς, ἢ νὰ μὴ λαμβάνουν οὐδεμίαν καλὴν οικογενειακὴν ἀνατροφήν, ἕνεκα τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς πτωχείας τῶν γονέων των, περισυλλέγονται πρὶν μεταβῶσιν εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον, εἰς τοὺς Νηπιακοὺς Κήπους καὶ τὰ Νηπιαγωγικὰ τοῦ Φρόεβελ Φροντιστήρια, καὶ ἐκεῖ μὲ τὰ ἐπιστημονικὰ παίγνια καὶ τὴν τελείως ψυχολογικὴν ἀγωγὴν, λαμβάνουν τὰς πρώτας ἀγαθὰς ὑποβολὰς, καὶ πολυτίμους ἔξεις, τὰς πρώτας γνώσεις καὶ συνηθείας, τὰς πρώτας χειραγωγήσεις τῶν φυσικῶν αὐτῶν ὀρμῶν, εὐχαρίστως καὶ διὰ παιγνίων.

Διότι αἱ φυσικαὶ τοῦ παιδὸς ὀρμαὶ πρὸς τὴν φαιδρὰν ζωρότητα εἰς τὴν ἀνοικτὴν φύσιν, πρὸς τὰ παίγνια, ἢ περιέργεια αὐτοῦ καὶ ἡ ὀρμὴ πρὸς μάθησιν ἕνεκα τῆς ὁποίας διαρκῶς ἔρωτᾷ, ἢ κλίσις πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν κί-

νησιν, τὸν χορὸν, τὴν γυμναστικὴν καὶ τὸ ἄσμα, ὅλα αἱ φυσικαὶ αὐταὶ ὀρμαὶ ἀποτελοῦσιν ὅλας τῆς παιδικῆς ψυχῆς τὰς ἐκδηλώσεις, αὐτὴν τὴν οὐσίαν αὐτῆς καὶ συνεπῶς *μόνον* διὰ τῶν μέσων τούτων εἶνε δυνατόν φυσικῶς, ἐπιτυχῶς καὶ εὐχαρίστως, νὰ ἐπιτευχθῇ ἀρμονικὴ τῆς φυσικῆς καὶ ψυχικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδὸς ἐξέλιξις.

Τὸ γεγονός τοῦτο βαθέως κατενόησεν ὁ Γερμανὸς ψυχολόγος καὶ διὰ τῶν παιγνίων εἰς τοὺς κήπους καὶ τὰς αἰθούσας τῶν Νηπιαγωγείων, δι' ὀλοκλήρου πρακτικῆς, εὐχαρίστου καὶ ἐπιστημονικῆς μεθόδου, ἔγχε τὰ ἄριστα τῶν παιδαγωγικῶν ἀποτελεσμάτων ἐπὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν μικρῶν νηπίων καὶ τῶν παιδῶν. Διὰ τῶν ἐπιστημονικῶν τούτων παιγνίων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐνασχολοῦνται ὑπὸ τὰς ἀρίστας τῶν ὑγιεινῶν συνθηκῶν, ὄχι μόνον ἡ φυσικὴ τοῦ παιδὸς ἀνάπτυξις ἐκτιλίσσεται ὑγιῆς καὶ τελεία, ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχικὴ καὶ ἡ πνευματικὴ ὡσούτως ἀνάπτυξις θαυμασίως χειραγωγεῖται, ἐπιρρωνυομένων τῶν φυσικῶν ὀρμῶν, ἀναπτυσσομένων τῶν φυσικῶν ἐνστικτῶν πρὸς τὴν φιλοργίαν, τὴν φαιδρὰν ζωρότητα, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν φύσιν, τὴν ἀγάπην τῶν ὁμοίων, τοῦ θεοῦ, τῆς πατρίδος, ὅλων τέλος τῶν φυσικῶν ὀρμῶν τῆς ἀνθρωπότητος.

Τῆς πολυτίμου μεθόδου ἐθαύμασα τάνεκτίμητα ἀποτελέσματα εἰς τὸ μοναδικὸν Νηπιαγωγικὸν Φροντιστήριον καὶ τὸν Νηπιακὸν Κήπον τῶν Ἀθηνῶν.

Καλὸν θὰ ἦτο ἔαν καὶ ἐν Κρήτῃ συνιστῶντο τοιαῦτα νηπιακὰ φροντιστήρια διὰ τὰ μικρὰ προσφιλῆ Κρητικόπουλα. Ἡ Α. Ὑ. ὁ Πρίγκιψ Γεώργιος, ὁ θέσας τὰς βάσεις τοῦ αἰσιωτάτου μέλλοντος τῆς ἡρωικῆς μεγαλονήσου, δὲν θὰ δισταθῆ νὰ λάβῃ ὑπὸ τὴν Ὑψηλὴν Αὐτοῦ προστασίαν τὰ μικρὰ Κρητικόπουλα, ἰδρύων ἐν Κρήτῃ τὰ νηπιαγωγικὰ φροντιστήρια δι' ἐξόδων τῆς Κρητικῆς πολιτείας, τῶν Δήμων καὶ τῶν πλουσιῶν τῆς Κρήτης, καὶ προσλαμβάνων τελείως μεμορφωμένας διδασκαλίσας τοῦ συστήματος καὶ νηπιαγωγούς ἀπὸ τὸν ἐν Ἀθήναις Νηπιακὸν Κήπον. Οὕτω πως, εἰς τὰς τόσας βάσεις, ἃς ἔθηκεν διὰ τὸ αἰσιον μέλλον τῆς Κρήτης, θὰ θέσῃ καὶ τὰ θεμέλια τῆς τελειοτέρας φυσικῆς καὶ ἠθικῆς ἀναπτύξεως τῆς νέας μικρᾶς γενεᾶς τῶν Κρητῶν, ἥτις θὰ ἔχῃ τὸ εὐτύχημα νὰ ζῆσθαι πολὺ εὐδαιμονεστέρα τῶν προγενεστέρων αὐτῆς.

Σ. Ζωγραφίδης

Ἴατρος τοῦ Β. Ναυτικοῦ

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΔΙΑ ΤΩΝ ΜΑΧΩΝ

ΝΕΚΡΟΙ ΚΑΙ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΙ

(Δίκαιον — Χριστιανισμός — Πολιτισμός)

ΑΙ τελευταίαί του ήλιου ακτίνες φωτί-
ζουσι πλαγίως τὴν ἐκτεταμένην πε-
διάδα, ἐν τῇ ὁποίᾳ μαινομένη ἡ ζωὴ
διάσπειρει τὴν σφαγὴν καὶ τὸν θάνατον.

Ἡ δαιμονιώδης τοῦ πολέμου βοή ἀντηχεῖ
εἰς τὰ περίξ βουνὰ καὶ τοὺς λόφους, τὸ πολε-
μικὸν μένος κινεῖ μετὰ θανατηφόρου δυνάμεως
τὸ ἀπαστράπττον ξίφος ὑπεράνω τῶν ἐχθρικών
κεφαλῶν, ἐνῶ αἱ φλόγες καὶ ὁ καίων μύλυ-
βδος καταξερσιζοῦσι μὲ λύσσαν τὰς ἀνθρωπίνους
σάρκας.

Τὸ αἷμα θερμὸν ὡς τὸ περιβάλλον πῦρ, βά-
φει φλογιζομένας παρειάς καὶ ἀναβλύζον ἐκ τῶν
πληγῶν κηλιδοὶ ἀπλᾶς καὶ χρυσοποικιλτους στρα-
τιωτικὰς στολάς, ἀφρίζοντας καὶ μὲ ἠνωρθω-
μένην τὴν χαιτήν ἵππους καὶ τέλος τὸ καπνίζον
ἐκεῖνο ἔδαφος, τὸ μέλλον νὰ καταστῆ εἰς μέγας
ψυχρὸς τάφος τόσων γενναίων τέκνων, ὑπὲρ τῶν
ἔθνικῶν δικαιομάτων μαχομένων.

Ἀμέτρητοι οἱ τραυματῖαι καὶ νεκροὶ καλύ-
πτουσιν ὅλον ἐν τὸ αἰματοβαφὲς πεδῖον καὶ τέλος
θλιβερὸν ὑποχωρήσεως σάλπισμα καθιστᾷ πι-
κροτέρας τὰς ἐναγωνίους τῶν ψυχορραγούντων
στιγμᾶς.

Ὁ ἀεελπις τῶν ἠττωμένων ἀγῶν ἐξακολου-
θεῖ. Μάχονται ὡς τιτᾶνες οἱ γενναῖοι στρατιῶ-
ται καὶ διεκδικοῦσι σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμὴν τὸ
πεφιλημένον πάτριον ἔδαφος, τὸ ὁποῖον εἰς ἐκά-
στην στιγμὴν καλύπτεται μὲ ἀναρίθμητα αὐτῶν
πτώματα.

Ἄλλὰ μάτην αἱ τοῦ ἐχθροῦ πολυἀριθμοὶ
δυνάμεις καταβάλλουσι τὰς ἐξηντημένας ὀλι-
γαριθμούς ἰδικὰς τῶν

Καὶ ὁ ἥλιος ὡσεὶ μονάρχης ἐποπτεύων τὴν
ἀγρίαν τῆς μάχης σκηνήν, κρύπτει τὸ ἐκ τῆς
ἀγωνίας ἐρυθρὸν πρόσωπόν του ὀπισθεν σκυθρω-
πῶν βουνῶν, ἵνα μὴ ἴδῃ τὸ διὰ τοὺς ὀλίγους
τούτους ἥρωας προσεγγίζον θλιβερὸν αὐτῶν
τέλος.

Ταχὺς καὶ ἄτακτος ποδοβολητὸς ἵππων ἀ-
κουταὶ αἴφνης καὶ οἱ νικηταὶ ἐν ἀλλαλαγῶ
χαρᾶς διέρχονται τὸ αἰματοόστικτον ἐκεῖνο πε-
δίον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀσθενεῖς στεναγμοὶ σβύν-
νουσιν εἰς κάτωχρα τραυματιῶν χεῖλη.

Τῶν ἠττηθέντων τὸ ἔδαφος καταλαμβάνεται
ὅλον ἐν ὑπὸ τῶν νικητῶν, οἵτινες μεθ' ὀρμῆς κατὰ
τῶν φευγόντων ἐπερχόμενοι, ἐξαφανίζονται ἐν τὸς
νεφῶν κονιορτοῦ ἐγειρομένου ὑπὸ τῶν καλπα-
ζόντων ἵππων.

Ψυχρὸς ἄνεμος σείει τὰ κατακίτρινα τῶν
δένδρων φύλλα, ὡς ἵνα διαλαλήσῃ διὰ τοῦ ἰσχυ-
ροῦ ψιθύρου αὐτῶν μέσα εἰς τὸ ἐπελθὸν τῆς νυ-
κτὸς σκότος, τῆς ἠττης τὸ θλιβερὸν ἄγγελμα καὶ
τῆς νίκης τὸ τραχὺ μεγαλεῖον, ἐνῶ οἱ ἐξ αἵματος
χειμάρροι πῆγνυνται κάτω εἰς τὸ ἔδαφος, τὸ
ὁποῖον καλύπτουσιν ἀναμιξ πτώματα γενναίων
στρατιωτῶν καὶ πρὸ μικροῦ γαυριώντων ἵππων.

Γλυκὺ σεληνιαῖον φέγγος διελθὸν τὸ κράσπε-
δον πυκνοῦ νέφους ἐφώτισε ζωηρῶς τὴν εἰκόνα
ταύτην τοῦ ὀλέθρου.

Ἐκατοντάδες στρατιωτῶν ἐκτάδην κειμένων
ἐπὶ τοῦ ἔδαφους κοιμῶνται ἀμέριμνοι τὸν αἰώ-
νιον ὕπνον. Πολλῶν τὰ κάτωχρα χεῖλη ἔβαψε
τὸ πλημμυρῆσαν τὸ στόμα αἷμα, οἱ ὀφθαλμοὶ
ἀνοικτοὶ ἀγρίως ἀτενίζουσι τὸν νεφελώδη τοῦ
οὐρανοῦ θόλον καὶ ἡ χεὶρ σφίγγει εἰσέτι σπα-
σμοδικῶς τὸ ὑπόθερμον ὄπλον. Κεῖται πρηγῆς
ἐπὶ τοῦ ἔδαφους ὁ εἰς, ὕπτιος παρ' αὐτὸν καὶ
αἰμόφυρτος ὁ ἄλλος, ἵππος περαιτέρω μὲ τε-
ταμένον τὸν τράχηλον καὶ αἰματομένον τὸ στό-
μα, ἐξαπλοῦται κατὰ γῆς φέρων ἀκόμη ἐρρι-
μένον ἐπ' αὐτοῦ νεκρὸν τὸν γενναῖον λοχαγόν,
σύντροφόν του, μὲ τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἀκόμη
ἠνδραγάθη ὀρθούμενος ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν
του, ἀφρίζων, δυσανασχετῶν ὅτι τὸν συνεκρά-
τει ὁ χαλινὸς καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ὀρμήσῃ δά-
κνων, λακτίζων, λυσσῶν κατὰ τοῦ ἀκαταβλήτου
ἐχθροῦ. Τώρα κεῖνται καὶ οἱ δύο χαμαὶ εἰς τὸ
σχεδὸν ἔρημον ζωῆς ἐκεῖνο πεδῖον, θὰ τοὺς ἐ-
νώνη τὸ αὐτὸ παράπονον, ὅτι δὲν εἶδον τὸν ἐχθρὸν
φεύγοντα μετὰ τρόμου πρὸ τῆς περιφλεγούσας τῶν
δυνάμεως.

Δύο σφαῖραι διέκοψαν τὸ γλυκὺ περὶ τῆς νί-
κης ὄνειρον τοῦ ἱπέως καὶ ἐπάγωσεν εἰς τὰς
φλέβας του τὸ κοχλάζον αἷμα, τρίτη ἔρριψεν
ἄπνουν τὸν γίγαντα ἵππον ἐξουθενήσασα τὴν τε-
ραστίαν του δύναμιν, τῆς ὁποίας ἡ συναίσθησις
τὸν ἔκαμνε νὰ ἀνασκάπη μὲ χαλυβδίνας ὀπλὰς
τὸ ἔδαφος, ἀφοῦ δὲν ἦτο ἐλεύθερος νὰ πράξῃ
ὅ,τι ἡ μὲν δύναμις τῶ ἐπέτασεν, ὁ δὲ χαλινὸς
τῶ ἀπηγόρευε.

Πλήρης τῆς φρίκης εἰκὼν !

Πτώματα ἐδῶ ἀνθρώπινα πλέοντα εἰς πεπη-
γὸς αἷμα, πτώματα ἐκεῖ ἵππων ἐν ἀπαισίῳ μετὰ
νεκρῶν ἱπέων συμπλέγματι.

Καὶ ἡ σιγὴ καλύπτει μὲ τὸν μυστηριώδη
αὐτῆς πέπλον τὴν φοβερὰν ταύτην τοῦ θανάτου
εἰκόνα καὶ μόνον ὁ κρωγμὸς τῶν ἄνωθεν τοῦ

αίμοβαφοῦς πεδίου ἵπταμένων σαρκοφάγων ὀρνέων καὶ ἀσθενεῖς τινες στοναχῆ τραυματιῶν, ἐξερχόμεναι ἀπὸ ἀόριστα τῆς πεδιάδος σημεῖα διακόπτουσιν ἐνίοτε τὴν ἡρεμίαν τῆς πενθίμου νυκτός.

Τί θὰ ἀπογείνωσιν οἱ ἀτυχεῖς οὗτοι τραυματίαι οἱ μεταξὺ νεκρῶν κατακείμενοι, οἱ φέροντες πληγὰς ἐπωδύνους εἰς τὸ κεκμηκὸς σῶμα, ἀλλὰ καὶ πληγὰς ὀδυνηροτέρας εἰς τὴν πάσχουσαν ψυχὴν; Ἡ φιλανθρωπία εἰργάσθη εἰς τὸ μέγα τοῦ πολιτισμοῦ ἐργαστήριον καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους τούτους.

Ἐφ' ὅσον ὑγίει καὶ εὐέλπιδες ἐμάχοντο κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἀντεμετώπιζον τὴν δόξαν ἢ τὸν θάνατον, τῶρα πληγωμένοι, ἀνίσχυροί καὶ ἀέλπιδες, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἐχθροῦ θ' ἀντιμετωπίσωσι τὴν παρήγηρον περὶ σωτηρίας ἐλπίδα.

∞

Εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἐρήμου πεδιάδος ὁμὰς ἀνθρώπων ἐπιφαίνεται.

Ἐπὲρ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὁ ψυχρὸς ἄνεμος ριπίζει τὰς πτυχὰς ἐχθρικής σημαίας, ἀλλὰ καὶ ἐτέρας λευκῆς φερούσης ἐν τῷ μέσῳ τὸν ἐρυθρὸν σταυρὸν.

Τὸ αὐτὸ σῆμα ἐπὶ λευκῆς τεθειμένον ταινίας ἐπιφαίνεται ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ των βραχίονος.

Εἶνε οἱ νοσοκόμοι, οἵτινες ἐρχόμενοι ἀπὸ τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν τὰ πρὸς μεταφορὰν τῶν τραυματιῶν φορεῖα.

Διασκορπίζονται εἰς τὴν ἀγρίαν πεδιάδα, κύπτουσι πρὸ τῶν ἐν αὐτῇ τραγικῶν συμπλεγμάτων θανάτου καὶ ἡμισοθεσμένης ζωῆς, ἐξετάζουσι ἐπιμελῶς εἰς πάντα τὰ τῆς αἰμοστίκτου πεδιάδος σημεῖα καὶ ὀλονὲν ἀνευρίσκουσι τοὺς ἡμιλιποθύμους τραυματίας.

Ἀνίσχυρος καὶ τετραυματισμένος ὁ ἄλλοεθνὴς στρατιώτης βλέπει ὑπεράνω αὐτοῦ ἄνθρωπον φέροντα τὰ ἐχθρικά σήματα, ἀλλὰ δὲν πτοεῖται. Δὲν εἶνε πλεον οὗτος ὁ φονεὺν ἐχθρὸς, εἶνε χριστιανὸς παρέχων τὴν πρὸς τὸν πλησίον εὐεργεσίαν του, εἶνε ὁ Σαμαρείτης ὁ ἐπαλείφων ἐλαίῳ τὰς πληγὰς τοῦ τραυματισθέντος Ἰουδαίου. Μετ' αὐτοῦ δὲν φέρει ὄπλον διασπείρον τὸν θάνατον, φέρει ἰδεῶδες τι σῆμα διαχέον τὴν πρὸς τὸν πάσχοντα ἀγάπην, φέρει τὸν σταυρὸν!

Οἱ νοσοκόμοι μετ' ἀληθοῦς στοργῆς παρέχοντες τὴν πρώτην δυνατὴν βοήθειαν εἰς τοὺς τραυματίας θέτουσιν αὐτοὺς ἐντὸς τῶν φορέων, ὅπως τοὺς μεταφέρωσιν εἰς τὰ ἐν τῷ στρατοπέδῳ φορητὰ νοσοκομεῖα. Ἐκεῖ ἀναμένει αὐτοὺς ἰατρικὴ περίθαλψις καὶ στοργικὴ τῶν νοσοκόμων μέριμνα, ὡς εὐρισκομένους οὐχὶ ἐν ἐχθρικῷ, ἀλλ' ἐν οὐδετέρῳ ἐδάφει. Ἐκεῖ θὰ προσφερθῆ εἰς αὐτοὺς ὑπὸ φιλανθρώπου χειρὸς κύπελλον ζωμοῦ, ὅπως ζωογονήσῃ τὰς ἐξηνητημένας αὐτῶν δυνάμεις, ἢ δὲ ἐπιδεξία τῶν ἰατρῶν χεῖρ καθαρίζουσα τὴν αἰμάσσουσαν πληγὴν θὰ ἐπιθέσῃ ἐπ' αὐτῆς τὸ

βάλσχμον τῆς ἐπιστήμης, ἵνα τοὺς ἀποδώσῃ ὑγίει εἰς τὰς θρηνοῦσας αὐτοὺς σήμερον οἰκογενείας των.

Ἄλλ' εἰάν ὁ θάνατος κατισχύσῃ τῆς ζωῆς ἐν αὐτοῖς, ὁ τοῦ νοσοκομείου ἱερεὺς θὰ ἡδύνη τὰς τελευταίας τῶν ψυχορραγούντων στιγμάς.

Ὅποσον μεγάλη εἶνε ἡ δύναμις τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν χριστιανικῶν διδαγμάτων!

Δὲν εἶε μακρὰν ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν ἡ τοῦ τραυματίου κεφαλὴ ἀποκοπτομένη ἐμπηγνύετο εἰς τὸ αἰματόστικτον γιαταγάνι καὶ ἀνυψοῦτο ἐπιδεικτικῶς.

Ἄλλ' ὅπου ὁ ἀληθὴς πολιτισμὸς κατέκτησεν ἔδαφος καὶ τοῦ Εὐαγγελίου ἡ φιλάνθρωπος φωνὴ ἀντήχησεν, ἐκεῖ αἱ βιαιότητες αὐταὶ ἀπεδοκίμασθησαν ἢ δὲ πρὸς τὸν πάσχοντα εὐσπλαγχνία ἀνεγνωρίσθη ὡς ἐν τῶν ὑφίστων παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ καθηκόντων.

Ὁ εἰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ περιερχόμενος τραυματίας θεωρεῖται ὡς ὁμοεθνὴς καὶ φίλος, ὡς πρόσωπον ἱερὸν καὶ ἀπαραβίαστον. Παρέχονται αὐτῷ πᾶσαι αἱ πρὸς θεραπείαν καὶ ἐγγελη ἀνάρρωσιν ἀπαιτούμεναι μέριμναι καὶ περιθάλψεις καὶ τότε εἰάν μὲν θεωρηθῆ ἀνίκανος διὰ τὴν ἀνηρητήσῃ ἐν πολέμῳ ἀποστέλλεται εἰς τὴν ἀναμένουσαν αὐτὸν πατρίδα, εἰάν δὲ ἀρτιμελὴς ᾖν, ὑγιὴς ὡς καὶ πρότερον καταστῆ, φυλάσσειται ἐν τῷ στρατοπέδῳ πρὸς ἀνταλλαγὴν μετ' ὁμοφύλων αἰχμαλώτων κρατουμένων ἐν τῷ ἐχθρικῷ ἐδάφει ἢ ἀποστέλλεται εἰς αὐτὸ κατόπιν ὑποσχέσεως ἐπὶ λόγῳ τιμῆς, ὅτι δὲν θὰ ἀναλάβῃ καὶ πάλιν τὰ δπλα διαρκούντος τοῦ πολέμου.

Τίς θὰ ἡδύνατο πρὸ δύο ἑκατοντάδων ἐτῶν νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸ μέγεθος τῆς πρὸς τὸ ἀγαθὸν μελλούσης προόδου τῆς ἀνθρωπότητος;

Ὅ,τι ἡ θεὰ Θέμις δὲν ἡδυνήθη μόνη νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, τὸ κατώρθωσεν ἐν συμπράξει μετὰ τοῦ χριστιανισμοῦ τοῦ διαπλάσαντος τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν καὶ τοῦ ἀδιασπᾶστος ἀπ' αὐτοῦ πολιτισμοῦ.

Τῷ 1864 συνωμολογήθη σύμβασις μεταξύ τῶν πλείστων τῆς Εὐρώπης κρατῶν πρὸς διακανόνισιν τῆς τύχης τῶν τραυματιῶν καὶ οὐδετέρωσιν τῶν φορητῶν ἢ μονίμων νοσοκομείων, εἰς ἃ μεταφέρονται οὗτοι.

Ἡ σύμβασις αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τῆς Γενεύης, καθόσον ἐν αὐτῇ ἐγενήθη ἡ εὐγενὴς ὑπὲρ τῶν τραυματιῶν ἰδέα διατυπωθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Γενεῖνου D'unant ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ: «Μία ἀνάμνησις τοῦ Σολφερίνου» (*) τυχούσα δὲ θερμῆς ὑποστηρίξεως ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς ἐν Γενεύῃ ἐταιρείας τῆς δημοσίας ἀσφαλείας κ. Moynier.

Εἰς τὴν σύμβασιν ταύτην συμπληρωθεῖσαν

(*) Ἐν τῷ Σολφερίνῳ τὴν 24 Ἰουνίου 1859 συνεκροτήθη αἰματηρὰ μάχη, καθ' ἣν οἱ Ἴταλοι ἐνίκησαν τοὺς Αὐστριακούς· τὸ δὲ δὲν Ἰταλικὸν τοῦ πεζικοῦ τάγμα ἠδραγάθησε διασῶσαν τὴν σημαίαν αὐτοῦ.

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

τῷ 1868 διὰ τῆς προσθήκης καὶ ἐτέρων ἄρθρων ἀφορώντων τοὺς ἐκ ναυμαχιῶν τραυματίας, προσχώρησάν ἅπαντα τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη, ἡ Περσία καὶ ἡ ἐν τῇ κεντρῷ Ἀμερικῇ δημοκρατία τοῦ Σαλβαδόρ.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς συμβάσεως ταύτης διαλάμπουσιν οὐ μόνον ἐν πολέμῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης.

Φιλάνθρωποι ἑταιρεῖαι συσταθεῖται πρὸς περιθάλψιν τῶν τραυματιῶν ἀνεξαρτήτως θρησκείας καὶ ἐθνικότητος, μορφῶσιν καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης νοσοκόμους κατὰ τὰς ἐκάστοτε συντελουμένας ἐν τῇ ἰατρικῇ ἐπιστήμῃ προόδους, σχετικῶς πρὸς τὴν μεταφορὰν τῶν τραυματιῶν καὶ τῶν εἰς αὐτοὺς παρεχομένων περιθάλψεων, ἵνα ἐκρηγνυομένου τυχὸν πολέμου πάντες καὶ πᾶσαι σπεύσωσι πάραυτα εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, ὅπως ἀγωνισθῶσιν ἐν αὐτῷ ὑπὲρ τῆς φιλανθρωπίας.

Διὰ τῆς ἱστορίας τῶν κατὰ τοὺς δύο τελευταίους αἰῶνας πολέμων, πολλὰ ἐκ τοῦ πανδαιμόνιου χρόνου διεσώθησαν ἐπιτομίδι, διατρανοῦντα τὴν τῶν διαμαχομένων πρὸς τοὺς τραυ-

ματίας εὐπλαγγίαν. Ἐν τούτων ληφθὲν ἐκ τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου, δεῖγμα τῶν ἀληθῶς γενναίων αἰσθημάτων, ἅτινα ἐγκλείει ἡ εὐγενὴς γαλλικὴ καρδία τυγχάνει ἡ «Ἄγρυπνία» τοῦ Γάλλου ποιητοῦ François Corpée, ποιητικὸν ἀριστούργημα ἐγκλείον τοὺς οὐρανίους ἀδάμαντας τῆς εὐπλαγγίας.

Ἦδη ὁ γενναῖος στρατιώτης μεταβαίνων εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, ὅπως προασπίσῃ τὰ τῆς πατρίδος του δίκαια δὲν ἔχει νὰ φοβηθῇ οὔτε τὸν ἐντιμὸν ἐν ὄρα μάχης θάνατον, ἢ ἐὰν τραυματισθῇ καὶ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, ἡ ζωὴ αὐτοῦ εἶνε ἐξησφαλισμένη ἐν τῷ ἐχθρῶν στρατοπέδῳ, ὅπως καὶ ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ οἴκῳ καὶ κινδυνεύει μόνον, ἕνεκα τῆς τυχὸν θανατηφόρου πληγῆς.

Ἡ ἱστορία ἄς πλέξῃ τὸν φωτοστέφανον τῆς δόξης εἰς τὸ μέγα τοῦτο καὶ θεάρεστον ἔργον τῆς πεπολιτισμένης ἀνθρωπότητος, εἰς τὴν εὐγενεστέραν τῶν κατακτήσεων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Ἀρτεμισία Ι. Λανδράκη

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

* * * Ἐπισήμως ἀνεκοινώθησαν οἱ ἐν Παρισίῳ τελεθθέντες ἀρχεθῶνες τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Πρίγκιπος Νικολάου τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Μ. Δουκίσσης Ἑλένης Βλαδιμηρόβνας, θυγατρὸς τοῦ Μ. Δουκὸς Βλαδιμήρου Ἀλεξάνδροβιτς, ἐνὸς ἐκ τῶν πλείον βαθυπλούτων Ρώσων μεγαστάνων καὶ ἀδελφοῦ τοῦ ἀποθανόντος Τσάρου Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ', ἥτοι θεῖος τοῦ σήμερον Ρώσου Ἀυτοκράτορος καὶ ἐξάδελφος τῆς ἡμετέρας Βασίλισσης. Ἐπομένως ἡ Μ. Δούκισσα Ἑλένη εἶνε δευτέρα ἐξαδέλφη τοῦ μνηστήρος της. Εἶνε δὲ μικροτέρα τοῦ Πρίγκιπος Νικολάου κατὰ 10 ἔτη καθότι ἡ μὲν Μ. Δούκισσα Ἑλένη ἐγεννήθη ἐν Τσάρκοι-Σάλλο τῇ 1882 ὁ δὲ Πρίγκιψ Νικόλαος ἐγεννήθη τῇ 9 Ἰανουαρίου 1872.

* * * Μετὰ μεγίστης χαρᾶς ἡ Διεύθυνσις τοῦ «Σπινθῆρος» ἀγγέλλει τὴν ἐν ἐνὶ τόμῳ ἐξ ὑπερεξακοσίων σελίδων ἔκδοσιν τῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς δημοσιευθέντων λόγων τοῦ γλαφυροῦ καὶ μελιρρήτου καθηγητοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἡμετέρου δὲ πολυτίμου συνεργάτου κ. Σπ. Π. Λάμπρου, ὡς καὶ ἐκλογὴν διαφόρων ἐπικαίρων ἄρθρων δημοσιευθέντων εἰς ἔφημερίδας καὶ περιοδικὰ συγγράμματα. Τὸ ὅλον βιβλίον διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, καὶ τὸ μὲν πρῶτον περιλαμβάνει τοὺς ἐξόχους τοῦ ἐξόχου μας καθηγητοῦ λόγους, τὸ δὲ δεύτερον τὰ περισπούδαστα ἐθνικά, ἱστορικὰ καὶ παιδαγωγικὰ ἄρθρα, ἅτινα ἔσχον τὴν μεγίστην εὐτυχίαν νὰ γραφῶσι ὑπὸ τοιαύτης εὐγενούς καὶ σταθερᾶς γραφίδος.

Μεταξὺ τῶν λόγων καὶ ἄρθρων τοῦ ἀξιοτίμου καθηγητοῦ, οἱ Κρητες ἀναγνώσται θὰ εὕρωσι καὶ πολλὰ καθαρῶς Κρητικῆς ὑποθέσεως καθότι ὁ γλυκὺς καθηγητὴς ἀνάκαθεν ἠγάπησε τὴν Κρήτην καὶ πολὺ

ἐμελέτησε τὴν Κρητικὴν ἱστορίαν εἰς τὰς διαφόρους βιβλιοθήκας τῆς Εὐρώπης. Πολὺ δὲ θὰ ἐλογίζετο εὐτυχὴς ἡ Κρήτη, ἐὰν ἀνελάμβανε τὴν συγγραφὴν τῆς Κρητικῆς ἱστορίας ἰδίᾳ τῆς Μεσαιωνικῆς, ἧς πολλὰ σκοτεινὰ σημεῖα ὑπάρχουσι καὶ ἅτινα μόνον ἡ ἐν Εὐρωπαϊκαῖς βιβλιοθήκαις ὑπὸ τοῦ κ. Σπ. Π. Λάμπρου σχετικὴ μελέτη, ἡδύνατο νὰ τὰ διαφωτίσῃ καὶ τὰ διαλευκάνῃ. Ἄς εὐχρηθῶμεν ὅπως ὅσον τάχιστα φροντίσῃ ἡ Κρήτη νὰ ἀποκτήσῃ τοιαύτην ἱστορίαν μὲ συγγραφέα τοιαύτης ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Εὐρώπην ὑπερόχου ἀξίας.

* * * Ὁ συμπαθὴς διευθυντὴς τοῦ καλλιτεχνικοῦ περιοδικοῦ «Πινακοθήκη», ἡμετέρος δὲ πολυτίμου συνεργάτης κ. Δ. Καλογερόπουλος ἠρραβωνίσθη τὴν τελείαν μορφώσεως, πολύφερρον καὶ ὠραίαν δεσποινίδα Φανὴν Νικολάου. Ὁ «Σπινθῆρ» συγχαίρων ἀμφοτέρους ἀπὸ καρδίας, εὐχεται τὴν εἰς τὸν οἶκόν των συγκέντρωσιν πάσης εὐτυχίας.

* * * Αἱ ἀρχαιολογικαὶ ἀνασκαφαὶ αἱ ἐν Κνωσῶ καὶ Φαιστῶ ἐνεργούμεναι καὶ αἰτίνας ἔφεραν εἰς φῶς τόσον σπουδαίας ἀρχαιότητος, διαλευκαντικὰς πολλῶν σκοτεινῶν σημείων τῆς ἱστορίας, διεκόπησαν ὅπως ἐπαναληφθῶσι τὸν προσεχῆ Φεβρουάριον.

* * * Μετὰ χαρᾶς ὁ «Σπινθῆρ» ἀγγέλλει τὸ εὐχάριστον πόρισμα τῶν ἐργασιῶν τοῦ κ. d' Ardaillon διὰ τὸ ζήτημα τῆς ὑδρεύσεως τῶν Χανίων. Ὁ κ. d' Ardaillon ἀπεφάνθη ὅτι διὰ τῶν ὑδάτων τῶν πηγῶν τῆς Ἀγυαῖς ἄνευ μηχανικῆς ἀνυψώσεως, δύναται νὰ ὑδρευθῇ ἡ πόλις Χανίων καὶ ἡ Χαλέπα καὶ δύναται νὰ ἀρδεύονται καὶ τὰ ὑψηλότερα σημεῖα τῆς πεδιάδος τῶν Χανίων.

GRAND ATELIER PHOTOGRAPHIQUE
P. DIAMANDOPOULOS
PHOTOGRAPHE DE S.A.R. le PRINCE GEORGE
ET

DE LA FAMILLE ROYALE DE GRÈCE
Sortes de papiers photographiques
dont on se sert dans l'atelier:

- Papier citrate d'argent
- » à la Celloïdine de Dresde
- » platino-Bromure (inaltérable)
- » au gélatino - Bromure d'argent (inaltérable)

Et les différentes espèces de papiers destinés à l'agrandissement de portraits au naturel.

Appareils photographiques spéciaux pour les enfants.

Reproduction des portraits en couleur naturelle.

Rue Pottier No 57
La Canée (île de Crète)

ΧΡΩΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

I. Φ Ω Τ Α Κ Η (Κρητός)
4-όδος Λυκούργου-4
ΑΘΗΝΑΙ

Πλουσία συλλογή ειδών ζωγραφικής, βερνίκια παντός είδους, χρωστικές διάφοροι και άπαντα τὰ είδη του έλαιοχρωματισμού.

Υπό του «Σπινθηρος» συνιστάται έκθύμως.

ΧΡΗΣΤΟΥ ΒΟΥΖΟΥΝΑΡΑ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
Έν Χανίοις Κρήτης

Τò πασίγνωστον Βιβλιοδετείο του κ. Χ-Βουζουναρά, διακρινόμενον διά την στερεότητα, κομψότητα και ειλικρίνειαν τής εργασίας του, έφωδιασμένον με τὰ τελειότερα μηχανήματα τής βιβλιοδετικής και βραβεύθεν εις την Α' εν Χανίοις Διεθνή Κρητικήν Έκθεσιν, έκθύμως συνιστάται υπό του «Σπινθηρος».

ΓΝΗΣΙΟΙ ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΑΙ ΣΙΓΓΕΡ
Γ. Ναϊδλιγγερ

Διά ράπτας, ύποδηματοποιός και οικογενείας.

Αί μόναι παγκόσμιοι μηχαναί, βραβευθείσαι εις άπάσας τās Έκθέσεις, έσχάτως δέ εις την Έκθεσιν των Παρισίων του 1900 διά χρυσοῦ μεταλλίου και εις την Διεθνή Έκθεσιν Κρήτης διά τῷ μεγαλειτέρου βραβείου «Διπλώματος Τιμής».

Διά να άποφύγητε τās άπομιμήσεις άποταθήτε εις τὸ εν τῇ ὁδῷ Ποτιέ Υποκατάστημα τής Έταιρείας εν Χανίοις, ένθα και μόνον πωλοῦνται γνήσιοι ραπτομηχαναί Σίγγερ.

Πράκτωρ ὁ κ. Γεώργιος Χουλιόπουλος.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΝΟΜΙΚΗΣ,,
ΛΟΥΚΑ Χ. ΒΕΡΓΙΑΙΤΟΥ
5-Όδος Όφθαλματρείου-5
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Η «Νομική» πλουτισμένη με μεγάλην ποικιλίαν καλλιτεχνικών και καινούργων στοιχείων καθαροτάτου και βαθέως ὀφθαλμοῦ, ακριβοῦς έφαρμογής, ίσομέτρων και εν γένει άρίστων υπό πᾶσαν έποψιν, με στοιχειοθέτας ίκανούς και πεπειραμένους και με πιστήν τὸν κ. Μιχ. Κοτζιάν άντάξιον τῷ μεγάλου και τελείου πιστηρίουαυτῆς και διευθυνομένη υπό τῷ ρέκτου και δραστηρίου ιδιοκτήτου κ. Λουκά Χ. Βεργιανίτου, ή εργασία τῷ ὁποίου διακρίνεται διά τὸ εὔσυνείδητον, καλαισθητον και ταχύ, πλείστας δέ αριθμοῦσα έκδόσεις βιβλίων έπιστημονικών, τής νεωτέρας φιλολογίας, περιοδικῶν, ήμερολογίων κτλ. κτλ. εἶνε εν εκ των καλύτερων Αθηναϊκῶν τυπογραφείων συνιστώμενον και ὕφ' ήμῶν έκθύμως.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ίδρυθεῖσα διά Β. Διατάγματος τῷ 1893
Έδρα εν Αθήναις

Υποκαταστήματα: Έν Πειραιεί-Πάτραις-
Βόλω-Σύρω-Καλάμας-Άλεξανδρεία-
Χανίοις-Έρακλείω

Η Τράπεζα Αθηνῶν έκτελεῖ προεξοφλήσεις, εισπράξεις γραμματίων, προκαταβολάς επί χρεωγράφων και έμπορευμάτων, άνοίγει τρεχουμένους λογαριασμούς ήγγυημένους και εν γένει αναδέχεται τήν έκτέλεσιν πάσης τραπεζιτικής και έμπορικής επιχειρήσεως υπό συμφωρωτάτους ὁρους. Δέχεται χρεώγραφα προς φύλαξιν άντι έλαχίστων δικαιωμάτων. Δέχεται καταθέσεις χρημάτων πληρώνουσα τόκον:

- 3 ο/ο εις πρώτην ζήτησιν
- 3 1/2 ο/ο διά καταθέσεις 6 μηνῶν
- 4 ο/ο διά καταθέσεις ένῃς έτους
- 5 ο/ο διά καταθέσεις δύο έτῶν και επέκεινα:

Διά τās εις χρυσόν καταθέσεις πληρώνει τὸν αὐτὸν τόκον, άποδίδωσι δ' αὐτās αὐτοῦσιως.

Ταμειυτήριον

Πᾶσαι αἱ έργατικαί τάξεις δύνανται καθ' έκάστην να καταθέτωσι τās οικονομίας των εις τὸ Ταμειυτήριον τής Τραπέζης Αθηνῶν προς άσφαλή φύλαξιν και άπολαυήν τόκου 3 1/2 ο/ο μετὰ τῷ δικαιώματος ν' άποσύρωσι τὰ χρήματά των εις πρώτην ζήτησιν. Καταθέσεις εἶνε δεκταί από 5 μέχρι 2000 δραχ. Εις τούς καταθέτας δίδει ή Τράπεζα έντυπον βιβλιάριον, εν ᾧ έγγράφονται τακτικῶς ὄλαι αἱ καταθέσεις και άπολήψεις.

ΕΛΙΕΗΡΙΟΝ ΚΑΙ ΟΔΟΝΤΟΚΟΝΙΣ

ΙΩΣΗΦ Ν. ΛΟΥΓΙΑΚΗ
Όδος Ποτιέ - Έν Χανίοις.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΦΙΕΡΩΘΕΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΤΑ
ΤΟΝ ΠΡΙΓΚΙΠΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΑΤΟΝ ΑΡΜΟΣΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ
ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
Δ^ς ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Γραφεία «Σπινθήρος» ἐν Χαλέπα

ΕΤΟΣ Α'

ΤΕΥΧΟΣ Ζ'

Ἰούλιος — 1902

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Φρ. Χρ. 6.

Ἄθος ἀπαράβατος

ἢ προπληρωμή

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΒΔΟΜΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Ἐχάθικ' ἓνα μάρμαρο; (ποίημα)

ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Ἐκκλήσις πρὸς τὸν Κρητικὸν
Λαὸν πρὸς ἑγερσίν Κρητικῆς
Ἠρώου.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΔΑΣΚΑΡΗ

Τὸ σφύριγμα ἐν τῷ θεάτρῳ (Θεα-
τρικὰ σημειώματα).

Ι. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ Κρητὸς ποιητοῦ

Στὴν πατριωτοπούλα μου ποιή-
τριαν Δ^α Ἀγτ. Λανδράκη (ποίημα)

ΙΩΑΝΝΟΥ Ν ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Ἡ ἀνάγκη τῆς συγκοινωνίας καὶ
καὶ ἡ ἐξέλιξις αὐτῆς.

ΙΩ. Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

Πικρὰ χαμόγελα (Φιλολογικαὶ σελίδες).

ΙΩΣΗΦ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ

Τὰ ἐν Κνωσῷ καὶ Φαιστῷ ἀνά-
κτορα (Ἀρχαιολογικά).

ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Ἡ ἐπὶ τῆς παιδικῆς ψυχῆς ἐπι-
δρασίς τῶν μύθων.—Ἕλληνες
καὶ ξένοι συγγραφεῖς παιδικῶν
φιλολογικῶν ἔργων.

ΚΩΣΤΑ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑ

Ἐσῶθι ἡ τιμὴ (Διήγημα).

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ 2. — ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

* * * Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς τεύχους ὁ «Σπινθῆρ» θέλει δημοσιεῦει ἄρθρα καὶ ποιήματα τῆς διαπρεποῦς συγγραφέως καὶ ποιητρίας Ἀμερικανίδος Miss Frank Miller τῆς ἐπονομασθείσης ὑπὸ τοῦ Ἀμερικανικοῦ τύπου «Ἀθηνᾶς τῆς Ἀμερικῆς». Ἡ προσφερθεῖσα ἡμῖν συνεργασία τῆς εἰς ἄκρον φιλέλληνος νεαρωτάτης συγγραφέως πολυτίμου ὑπόσχεται φιλολογικὸς μαργαρίτας.

* * * Τὴν ἐν ἐνὶ τόμῳ ἔκδοσιν τῶν κατὰ καιροὺς δημοσιευθέντων λόγων καὶ ἄρθρων τοῦ γλαφυροῦ καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κ. Σπυρ. Π. Λάμπρου, μετὰ χαρᾶς ἀνηγείλαμεν εἰς τὸ προηγουμένον τεῦχος. Ἡδὴ προσθέτομεν ὅτι συνδρομηταὶ τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ ἔργου ἐγγράφονται εἰς τὰ γραφεῖα «Σπινθῆρος».

* * * Ἡ ὑφ' ὄψας τὰς ἐπόψεις τελεία ἐφημερίς «Νεολόγος Κωνσταντινουπόλεως - Ἀθηνῶν» ὑπὸ τὴν δεξιὰν διεύθυνσιν τοῦ ἀρχαίου καὶ πεπειραμένου δημοσιογράφου κ. Φραγκίσκου Βιρβίλη ἀγγέλλει τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἐκδόσεώς του μὲ πλήρη ἀνακαίνας. Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὰ γραφεῖα «Σπινθῆρος».

* * * Ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Α. Ξανθουδίδου ἐκδοθεῖσα «Συνθήκη μεταξὺ τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας καὶ Ἀλεξίου Καλλιέργου» μὲ τὴν τελείαν αὐτῆς μετάφρασιν, τὴν προεισαγωγὴν, καὶ τὰς περισπουδάστους ὑποσημειώσεις, οὕσα λαμπρὰ συμβολὴ εἰς τὴν Κρητικὴν ἱστορίαν εἶνε ἀξία πάσης συστάσεως.

* * * Ἡ Ἑλληνικὴ θεατρικὴ φιλολογία ἐπλουτίσθη ἐσχάτως δι' ἐνὸς νέου δράματος τοῦ ἐξόχου ποιητοῦ καὶ πολυτίμου συνεργάτου μας κ. Ἰω. Πολέμη. Τὸ δράμα τοῦτο φέρον τὸν τίτλον «Τὸ Στοιχείμα» ἔχει ὑπόθεσιν εἰλημμένην ἐκ τινος μύθου· ἐξελισσομένη αὐτὴ ἐν μέσῳ πλούτου ποιητικῶν ἰδεῶν καὶ καλλιτεχνικωτάτων παραστάσεων φέρει ἐν ἱκανοποιητικῶν συμπέρασμα, τὴν ὑπέροχον δύναμιν τῆς Τέχνης καὶ τὴν ἀπέναντι αὐτῆς ἀδυναμίαν τοῦ ὕλικου πλούτου καὶ τῆς κοινωνικῆς ἰσχύος. Μία τυχαία πινελὴ τῶν καλλιτέχνου λύει τὸ στοιχείμα χάριν τοῦ ὁποίου τόσοι δοῦκες καὶ πρίγκιπες ματαίως ἠγωνίσθησαν!

* * * Ἐδιδάχθη ἀπὸ σκηνῆς ἐν Ἡρακλείῳ ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ ἐκεῖ Γυμνασίου τὸ ἀριστούργημα τῶν ἔργων τοῦ Σοφοκλέους «Οἰδίπους τύραννος». Ἡ ἐπιτυχίῳ ὑπῆρξεν ἀρίστη, ὡς γράφουσιν ἐκεῖθεν, χάρις εἰς τὸν ἐκγυμνάσαντα τοὺς μαθητὰς εἰς τὴν ὑπόδυσιν τῶν διαφορῶν ἐν τῇ τραγωδίᾳ χαρακτήρων κ. Νίκου Κυπαρίσσην διακρίθοντα εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀρχαίων δράματων καὶ ἐν Ἀθήναις.

Εἰς τὴν παράστασιν τοῦ ἔργου τούτου παρήσαν καὶ οἱ κ. κ. Μιστριώτης μετὰ τῶν ἐριτίμων θυγατέρων του, Βρατσάνος, Σακελλαρόπουλος καὶ Μεσολωρᾶς κατελθόντες ἐπὶ τούτῳ ἐξ Ἀθηνῶν.

* * * Ἡ προπαρασκευὴ μεγάλης ἐκδρομῆς πρὸς ἀπόδοσιν τῆς ὀφειλομένης ἐπισκέψεως εἰς τοὺς ἐν Καλάμαις ἀδελφοὺς Ἑλληνας κρατεῖ ἀπὸ τινος ἐν καταφανεῖ ἐνθουσιασμῷ τὴν πόλιν Χανίων.

Τὸ διὰ τὴν ἐκδρομὴν ναυλωθέν ἀτμόπλοιον θὰ διέλθῃ καὶ δι' Ἡρακλείου καὶ Ρεθύμνης, ὅπως παραλάβῃ καὶ ἐκεῖθεν τοὺς συμμεθεξέοντας τῆς εἰς Καλάμας ἐκδρομῆς. Ἡ εἶδησις τηλεγραφικῶς ἀγγελθεῖσα εἰς Καλάμας ζωηρὸν διηγεῖται ἐνθουσιασμὸν καὶ ἔθεσεν εἰς κίνησιν τοὺς φιλοτίμους κατοίκους τῆς πόλεως ταύτης πρὸς ὅσον οἷόν τε ἐπισημοτέραν δεξιῶσιν τῶν Κρητῶν. Τοὺς ἐκδρομεῖς θὰ συνοδεύσῃ ἡ Φιλαρμονικὴ Ἡρακλείου καὶ ἡ μουσικὴ τῆς Κρητικῆς Χωροφυλακῆς, ὅμας δὲ εὐσταλῶν χωρικῶν νεανιῶν προσεκλήθη ὑπὸ τῆς διοργανωτικῆς ἐπιτροπῆς, ὅπως χορεύσῃ εἰς τὴν ἐλευθέραν γῆν τοὺς ἐγχωρίους γραφικοὺς χοροὺς ὑπὸ τὸν ἦχον τῆς ἐγχωρίου λύρας. Εὐτυχεῖς ὅσοι δυνήθωσι νὰ ἀπολαύσωσι τοῦ ἐξόχου ὄραίου καὶ συγκινητικοῦ θεάματος, ὅπερ θὰ παριστᾶ ἢ ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ γῇ συνάντησις τοῦ ἐλευθέρου καὶ ἡμιελευθέρου Ἑλλήνος. Ἐκεῖ θὰ ἀντιχρήσῃ ἢ περιφλεγῆς ἐκδήλωσις τῶν ἀσβέστων ἰερῶν πόνων τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ καὶ τὰς καρδίας θὰ δονήσῃ ὁ γλυκὺς παλμὸς τῆς προαπολαύσεως προσεχοῦς πραγματώσεως τοῦ προαιωνίου Κρητικοῦ ὄνειρου. Κατευδῶν!

* * * Ὁ Διοργανωτὴς τῶν Κρητικῶν Ταχυδρομείων καὶ διευθύνων αὐτὰ κ. Κ. Μαρίνος μεριμνῶν ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀποταμιευτικοῦ πνεύματος παρὰ τοῖς μαθηταῖς καὶ μαθητρίαις τῶν παντὸς βαθμοῦ Σχολείων τῆς Κρήτης ἐπεξέτεινε τὸ εὐεργέτημα τῶν ταχυδρομικῶν ταμιευτηρίων μέχρι τῆς μαθητιώσεως νεολαίας. Ἄλλ' ἐπειδὴ αἱ ἐν τῷ ταμιευτηρίῳ τούτῳ καταθέσεις ἔχουσιν ὡς ἐλάχιστον ὄρον τὴν 1 δραχμὴν, ἡ Διευθυνσις τῶν Κρητικῶν Ταχυδρομείων ἀναθέτει τὴν συλλογὴν τῶν μικρῶν καταθέσεων τῶν μαθητῶν εἰς τοὺς διδάσκοντας, ὅτινες θὰ καταθέτωσι τὰ συλλεγόμενα ποσὰ εἰς τὸ ταχυδρομικὸν ταμιευτήριον ἐπ' ὀνόματι τῶν μαθητῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ὁ κ. Μαρίνος ἐξέδωκεν ἐντύπους ὁδηγίας περὶ τῆς ἐν τοῖς σχολείοις ἀποταμιεύσεως. Συγχαρητήρια εἰς τὸν κ. Μαρίνον οὕτινος ὁ ἀκάματος ζήλος οὐδὲν σχετιζόμενον μὲ τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν παρέλιπε νὰ διακανονίσῃ κατὰ τρόπον ὕλικῶς τε καὶ ἠθικῶς ἐπωφελεῖ.

ΔΙΑ ΤΟ ΚΡΗΤΙΚΟΝ ΗΡΩΙΟΝ

ΕΧΑΘΗΚ' ΕΝΑ ΜΑΡΜΑΡΟ;

Ἄφιερῶται εἰς τὴν μνήμην τῶν ἠρώων
τῆς Κρητικῆς Ἐλευθερίας.

Ἐχάθηκ' ἓνα μάρμαρο
Ἐχάθη ἓνα λιθάρι
Γιὰ κείρους ποῦ μᾶς ἔδωκαν
Τῆς λευθερίας τὴ χάρι;

Μέσ' τὴν ἐλεύθερη ζωὴ
Στὴν ἄδολη χαρὰ μας
Εἰς τὸ γαλήνιον ὕπνο μας
Στὰ πάναγνα ὄνειρά μας,

Μέσα στὴν κάθε σκέψι μας
Στὴν κάθε μας λαχτάρα
Μοῦ φαίνεται πῶς κρύβεται
Μιὰ ἀβάσταχτη κατάρρα.

Καὶ στὰ περίφανα βῶ νὰ
Ποῦ λάμπουν χιονισμένα
Καὶ στὰ λαγκάδα τ' ἄμετρα
Κι' αἱματοστολισμένα,

Ἄγρια βοῖζει μὰ φωνὴ
Μέσ' τὴ νυχτιά τὴν κρούα
Καὶ μᾶς φωνάζει ἀδιάκοπα
«Γιὰ ἰδέτε ἀχαριστία!»

Τὰ σκορπισμένα κόκκαλα
Ποῦχουν στὸ χῶμα σβύσει
Κολῶνα μὰ μαρμάρη
Ἄς τ' ἀποθανάτισῃ.

...Κεῖ στῆς Περτέλης τὸ βουνὸ
Ὁ ἥλιος μὲ μὰ ἀχτίδα
Μᾶς δείχνει ἓνα μάρμαρο
Γιὰ τὴ φτωχὴ Πατρίδα.

Στήσεται αὐτὸ τὸ μάρμαρο
Τὸ κάτασπρο λιθάρι
Γιὰ κείρους ποῦ μᾶς ἔδωκαν
Τῆς λευθερίας τὴ χάρι.

Ἄρτεμισία Ι. Λανδράκη

ΕΚΚΛΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΡΟΣ ΕΓΕΡΣΙΝ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΗΡΩΙΟΥ

Κρητικὲ Λαέ, ἠγωνίσθης ἀπεγνωσμένως καὶ ὑπερανθρώπως. Ἐνεκαρτέρισας ἐπὶ αἰῶνας, ὅσον ὀλίγοι, ἐν τῇ γλυκεῖα γαλουχήσει τῆς λευκοκυάνου ιδέας μας. Ἀππλλάγης τῶν σιδηροτεκτων κλοιῶν τῆς δουλείας, οἵτινες ὑπενδόσαντες εἰς τὴν ἀδιασείστου πεποιθήσεως ἐπιμονὴν Σου συνετρίβησαν καὶ τέλος ἠλευθερώθης.

Ἡτύχησας νὰ ἴδης καταβιβαζόμενον τὸ ἐρυθρὸν τῆς βαρβαρότητος ἐμβλημα καὶ ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἰστοῦ ἀνυψουμένην ὑπὸ τοὺς τιμητικοὺς τῶν εὐρωπαϊκῶν κολοσσῶν κανονιοβολισμοὺς τὴν Κρητικὴν σημαίαν, ἥτις οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ αἱματοδρεκτος Ἑλληνική. Καὶ δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ εἶνε αἱματοδρεκτος ἀφοῦ δι' αἵματος ἐξυφάνθη μεθ' ἑνὸς ἐλπιδοφόρου μέλλοντος. Ἡτύχησας νὰ ἴδης ἀπερχόμε-

νον καὶ τὸν τελευταῖον Τοῦρκον στρατιώτην καὶ Ἑλληνα Βασιλόπαιδα κυβερνῶντα τὴν ἀναγεννωμένην πατρίδα μας.

Ἄλλὰ τίνες οἱ δημιουργοὶ τῆς παρουσίας εὐοίωνου καταστάσεως; Ὁ Κρῆς δὲν δύναται νὰ τοὺς λησμονήσῃ διότι ὀφείλει νὰ τοὺς ἐνθυμῆται καὶ θὰ τοὺς ἐνθυμῆται εὐγνωμόνως.

Αὐτοὶ ἔχυσαν τὸ αἷμά των καὶ ἐθυσίασαν τὸ πᾶν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς ἐλευθερίας, οὐδόλως ἀποκαρτερήσαντες πρὸ τῶν περιφλεγῶν σφαιρῶν τῶν ἐχθρικῶν ὀπλων, οὔτε πρὸ τῶν φλογιζομένων ὀβιδῶν τῶν τηλεβόλων τοῦ τυράννου, τῶν διασπειρουσῶν ἀμειλίκτως τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν θάνατον. Μὲ ὀλίγον ξηρὸν καὶ δακρύδρεκτον ἄρτον, μὲ ἔτι ὀλιγώτερα φυσίγγια ἀλλὰ μὲ πολλὰ ἠθικά ἐφόδια, τὸ ἀγνὸν καὶ ἄδολον πατριωτικὸν

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

αἰσθημα, τὸν ἰσχυρὸν τῆς Ἐλευθερίας πόθον καὶ τὴν ἀπόφασιν: Ἐνωσις ἢ θάνατος ἠδραγάθουν ἐκάστοτε ὡς ἀληθεῖς λέοντες εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν.

Τοὺς ἥρωας τούτους ὁ Κρητικὸς Λαὸς ὀφείλει οὐ μόνον νὰ ἐνθυμῆται καὶ ἐνδομύχως νὰ εὐγνωμονῆ, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐπιβάλλεται διαπρυσίως νὰ διασαλπίσῃ τὴν ὑψίστην εὐγνωμοσύνην καὶ τὸν δίκαιον σεβασμὸν τοῦ πρὸς τοὺς ἱεροὺς τούτους προμάχους τῶν δικαίων Ἑλληνικωτάτης νήσου ἐκνόμως Τουρκοπατηθείσης. Καὶ θὰ ἐκπληρώσῃ τὸ μέγα τοῦτο ἱερὸν καθήκον διὰ σμικρᾶς μόνον ὑλικῆς δαπάνης, ἐγείρων ἰδιωτικῇ πρωτοβουλία ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς μαρτυρικῆς μεγαλονήσου σεμνοπρεπῆς καὶ ἐπιβάλλον Κρητικὸν Ἡρώον ἐν ᾧ θὰ συγκεντρῶνται ἡ μνήμη τοῦ ἀφθόνως χυθέντος Κρητικοῦ αἵματος, ἡ δαφνοστεφῆς δόξα καὶ ἡ ἀμετρος εὐγνωμοσύνη τοῦ Κρητικοῦ Λαοῦ.

Μία ἀπλῆ μαρμαρίνη στήλη ἐκ παλλεύκου μαρμάρου ἐφ' ἧς νὰ ἀναγράφωνται ὑπὸ κλάδον δάφνης αἱ χρονολογίαι πασῶν τῶν Κρητικῶν ἐπαναστάσεων, ὡς ἀποτελέσῃ τὸ ἠρώον τοῦτο.

Ἡ ἀπλότης αὐτοῦ θὰ συμβολίσῃ τὸν εὐθὺν χαρακτῆρα καὶ τὸ εἰλικρινὲς αἰσθημα τῶν ἠρώων ἐκείνων ἡ δὲ λευκότης τοῦ μαρμάρου τὴν ἀγνότητα τῶν ὀνειρῶν καὶ πόθων τῆς Κρητικῆς ψυχῆς.

Οὐδεμία καρδιά θὰ ὑπάρξῃ, ἥτις δὲν θὰ δονθῆ ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει παραλειφθέντος μέχρι σήμερον ἱεροῦ καὶ ἐπιβαλλομένου ὑπὸ τῆς εὐγνωμοσύνης καθήκοντος καὶ οὐδεμία συνείδησις θὰ σιγήσῃ προκειμένου νὰ ὑποδείξῃ πρὸς ἓνα ἔαστον τὴν πρὸς τοὺς μεγάλους τούτους ἔθνομάρτυρας ὑποχρέωσιν ἡμῶν.

Καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων ἐδραζομένη ἀκράδαντως πέποιθα, ὅτι προθύμως θέλει καταβάλλει ἕκαστος τὸν ὀβολόν του—ὅστις θὰ εἶνε εὐπρόσδεκτος ὅσον σμικρὸς καὶ ἂν εἶνε—πρὸς ἀπότισιν τοῦ ἐλαχίστου τούτου εὐγνώμονος φόρου πρὸς τοὺς γενεσιουργοὺς τοῦ ἐλπιδοφόρου ἐνεστῶτος.

Τὸ μέγεθος καὶ ἡ ἱερότης τοῦ σκοποῦ τούτου οὐδένα δύναται νὰ ἀφήσῃ ἀδιάφορον πρὸς τὴν εὐγενῆ ταύτην ἰδέαν, τούναντίον ἀδιστακτικῶς φρονοῦμεν, ὅτι ἕκαστος ἡμῶν ἀνυπομόνως θέλει προσδοκᾷ τὴν γλυκεῖαν ἡμέραν, καθ' ἣν ἀποκαλυπτομένου ἐπισήμως τοῦ Κρητικοῦ ἠρώου ὑπὸ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ἀντιπροσωπευομένης ὑπὸ τοῦ Ἑλ-

λνος Βασιλόπαιδος Ἡγεμόνος ἡμῶν, θέλομεν αἰσθανθῆ πάντες τὴν ἀμυγῆ χαρὰν καὶ τὴν γαλήνην τῆς συνειδήσεως, ἥτις ἐπακολουθεῖ τὴν ἐκπλήρωσιν μεγάλου καθήκοντος.

Τὰ ὄρη καὶ αἱ πεδιάδες τῆς Κρήτης θὰ ἀντηχήσωσιν ἀπαξ ἔτι, ἀλλ' οὐχὶ πλεόν τὴν ὁμοβροντίαν τῶν ὄπλων τῶν κατὰ τοῦ τυράννου μαχομένων· θὰ ἀντηχήσωσι τὴν φωνὴν τῆς ἀγαλλιάσεως, ἥτις θὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς μάρτυρος νήσου διεσκοπλισμένους ἀφανεῖς τάφους τῶν ἠρώων τέκνων τῆς.

Ὡς ἄτομον, ὡς Κρηῖσσα καὶ ὡς Ἑλληνίς εὐχομαι ὅπως ἀποκαλυπτόμενον τὸ Κρητικὸν Ἡρώον τὸ φωτίσῃ ἀκτίς οὐχὶ ἐκ τοῦ ἡμιελευθέρου νῦν Κρητικοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' οὐρανοῦ πλήρως ἐλευθέρου καὶ ἐπισήμως ἀποτελοῦντος μέρος τοῦ γαλανοῦ οὐρανοῦ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος.

Ἄρτεμιδία Ι. Λανδράκη

ΣΗΜ.—Πρὸς εἰδπραξίν τοῦ ἀπαιτουμένου μικροῦ ποσοῦ δύναται νὰ συσταθῆ ἐπιτροπεία ἐν Χανίοις, ἥτις θὰ διενεργήσῃ τοὺς ἐράνους ἀποτεينوμένη πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Κρήτης, τοὺς Θεοφιλεστάτους Ἐπισκόπους καὶ Διμάρχους τῆς Νήσου, ὅπως ἐπιμεληθῶσι τὰ τῶν ἐράνων εἰς τὰ διάφορα τῆς νήσου σημεῖα.

Τὰ καταβαλλόμενα ποσὰ δύναται νὰ ἀποστέλλωνται ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν Κρητικὴν Τράπεζαν καὶ κατατίθενται ἐν αὐτῇ ὑπὸ τὸν τίτλον: Κρητικὸν Ἡρώον ἀναγραφόμενον καὶ τοῦ ὀνοματεπωνύμου ἐκάστου δωρητοῦ.

Ἡ δὲ συσταθισομένη Ἐπιτροπεία νὰ ἀναγγέλῃ ἐκάστοτε διὰ τῶν Κρητικῶν καὶ Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων ἐν ἰδιαιτέρῳ στήλῃ τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ὡς καὶ τὸ ποσοῦν τοῦ καταθέτου.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΤΟ ΣΦΥΡΙΓΜΑ ΕΝ ΤΩΙ ΘΕΑΤΡΩΙ

Μεγάλος λόγος ἐγένετο κατ' αὐτὰς ἐν Γαλλίᾳ περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ σφυριγματος ἐν τῷ θεάτρῳ. Ὡς εἰρ' ἐπόμενον, οἱ Γάλλοι οὔτινες ἐνασμερίζονται νὰ διεκδικῶν ὅλας τὰς ἐφευρέσεις, ἀπέδειξαν ὅτι τὸ σφυριγμα ἐφευρέθη ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὸ 1680.

Δυστυχῶς δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας καὶ ἰδίως διὰ τοὺς δραματικούς συγγραφεῖς, τὸ ἐν τῷ θεάτρῳ σφυριγμα εἶναι ἐφευρέσις ἑλληνικῆ ὅπως καὶ πᾶν τὸ ἀναγόμενον εἰς τὸ θέατρον.

Ἐὰν οἱ διεκδικῶντες τὴν ἀρχὴν τοῦ σφυριγματος Γάλλοι ἀνέτρεχον εἰς τοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς, θὰ ἐμάνθανον πολλὰ περὶ τοῦ εἶδους αὐτοῦ τῆς ἀποδοκμασίας, ἥτις τόσον δυσἀρέστως πλήττει τὸ ἀκουστικὸν τῶν μαθητῶν καὶ συγγραφέων. Τόσον δὲ τὸ εἶδος αὐτὸ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

της αποδοκιμασίας είχε διαδοθῆ ἐν Ἑλλάδι, ὥστε ἐγίνετο χρῆσις αὐτοῦ καὶ ἐκτὸς τοῦ θεάτρου. *Μερόχειρον* τούτου παράδειγμα ἀναφέρω τὸ ἐν βίῳ τοῦ Κικέρωνος ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου ἀναφερόμενον: (Πλουτάρχου Κικέρων XIII) «Τῶν γὰρ ἱππικῶν πρότερον ἐν τοῖς θεάτροις ἀναμεμιγμένων τοῖς πολιτοῖς καὶ μετὰ τοῦ δήμου θεωμένων, ὡς ἔτυχε, πρῶτος διεκρίνετο ἐπὶ τιμῇ τοὺς ἱπτεῖας ἀπὸ τῶν ἄλλων πολιτῶν Μάρκος Ὄθων στρατηγῶν, καὶ διερείμετο ἰδίᾳ ἐκεῖνοις θέασι, ἣν ἔτι καὶ νῦν ἐξαιρετο ἔχουσι. Τοῦτο πρὸς ἀτιμίαν ὁ δῆμος ἔλαβε, καὶ φανερόν ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Ὄθωνος, ἐφυβρίζων ἐσθρίττετο, οἱ δ' ἱπτεῖς ὑπέλαβον κρότῳ τὸν ἄνδρα λαμπρῶς. Αὐθις δ' ὁ δῆμος ἐπέτειρε τὸν συριγμόν, εἴτ' ἐκεῖνοι τὸν κρότον. Ἐκ δὲ τούτου τραπόμενοι πρὸς ἀλλήλους ἐχρῶντο λοιδορίας, καὶ τὸ θέατρον ἀκοσμία κατεΐχετο»...

Ἄλλὰ καὶ ὁ Φίλιππος ὁ Μακεδῶν ἐσυρίχθη κατὰ τοὺς ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων, οὓς ἐτιμώρησε κατόπι δ' αὐτῆς ἐπιβολῆς βαρέων φόρων.

Πλὴν ἀρχὴν τὸ σύριγμα ἔλαβε ἐν τῷ θεάτρῳ. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες δὲν ἠνρόουν τὰ ἀνεχθοῦν ὑποκριτὰς «διαφθειροῦσας τὰ ποιήματα» τῶν μεγάλων συγγραφέων τῶν, τούτου ἕνεκα καὶ κατ' ἐλάχιστον ἀμαρτάνοντας ἐπὶ σκηνῆς τοὺς ἐσθρίττον. (1) Τόσον δ' αὐστηροὶ ἦσαν, ὥστε οὐδὲ τοῦ Ἡγησίππου ἐφείσθησαν. Ὑποκρινόμενος οὗτος ποτὲ τὸν Ὀρέστην τοῦ Εὐριπίδου καὶ μὴ λαβὼν καιρὸν τὰ συνέβη ἐκ τῆς παραφορᾶς του, μετέβαλε τὴν φράσιν: γαλήν' ὀρῶ εἰς γαλήν ὀρῶ. Τοῦτο ἤρκεσεν ὅπως οἱ θεαταὶ ἀρχίσουν τὰ σύριγματα καὶ ἀποδοκιμάσουν τὸν καλὸν τοὺς ἠθοποιῶν!

Ἄλλ' οἱ Ἕλληνες θεαταὶ προσέβαινον καὶ ἔτι πλέον.

Ὅσακις ἐβλεπον ὅτι ὁ ὑποκριτὴς δὲν ἐδιορθώνετο διὰ τοῦ σύριγματος, τὸν ἔσπαζαν, κυριολεκτικῶς, ἔς τὸ ξέλο. Τὸ πρῶτον τὸ μακρόν παρὰ τοῦ Λουκιανῶ, παρ' ᾧ καὶ πολλὰ ἄλλα σχετικὰ θύναται τὴν μάθη: «Ἐπεὶ καὶ οἱ ἀθλοθέται μαστιγοῦν ἐώθασιν, ἣν τὴν ὑποκριτῆς Ἀθηναίων ἢ Ποσειδῶνα ἢ τὸν Δία ὑποδεδυκῶς μὴ καλῶς ὑπεκρίνοιο μηδὲ κατ' ἀξίαν τῶν θεῶν, καὶ οὐ δὴ πονοῦν ὀρίζονται αὐτοῖς ἐκεῖνοι, ὅτι τὸν παρακείμενον αὐτῶν τὰ πρῶτα καὶ τὸ σχῆμα ὑπερδεδυκῶτα ἐπέτρεψαν παλεῖν τοῖς μαστιγοφόροις, ἀλλὰ καὶ ἡ-

(1) Ἡδη τραγικοὺς ἢ καὶ νῆ Δία κωμικοὺς φύλους ἐώρακας ὑποκριτὰς, τῶν συριττομένων λέγω τούτων καὶ διαφθειρόντων τὰ ποιήματα καὶ τὸ τελευταῖον ἐκβαλλομένων. (Λουκιανός, Νιγρέϊνος, 7.)

δοῦντ' ἄν, οἶμαι, μαστιγομένων. (Λουκ. Ἀλιεύς 33). (1)

Ἐκτὸς τοῦ σύριγματος οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶχον καὶ τὸν κλωσμόν. ἀπεδοκίμαζον δηλαδὴ τοὺς ὑποκριτὰς φωνάζοντες ὡς ἡ κλώσσα: κλοῦν κλοῦν κλοῦν! (Ἴδε καὶ Ἀποκρατίωνα καὶ Σουίδα ἐν τῇ λέξει: κλωσμός).

Τὸν συριγμόν ὡς μέσον ἀποδοκιμασίας ἐγνώριζον οἱ Λατῖνοι καλοῦντες αὐτόν: sibilum (2) Ἐν τῷ θεάτρῳ ἐγίνετο μεγάλη χρῆσις αὐτοῦ, πολλάκις μάλιστα καὶ ἀδίκως ἐπὶ τῶν ἐχθρῶν τοῦ συγγραφέως, ὅστις πάλιν διὰ τὴν ἀμνησθῆ κατὰ τῆς ἀδίκου αὐτῆς ἀποδοκιμασίας, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ διὰ τὰ ἐπιβάλη τὸ ἀτυχεῖς ἔργον του κατέφηνεν εἰς τοὺς κλακέρ οἵτινες ἦσαν ἐφεύρεσις καθαρῶς ρωμαϊκῆ.

Τὸ χειροκροτεῖν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ρώμην ἦτο προνόμιον ὅπερ εἶχε παραχωρηθῆ εἰς ἰδιαιτέραν ἑταιρείαν. Οἱ κλακέρ αὐτοὶ ὀνομάζοντο ἀπὸ τοῦ ἰστορικοῦ juvenes, διητύροτο δὲ ἀπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ ὀνομαζομένου curatores οἵτινες ἐλάμβανον ὡς ἐπιχορηγήσειν τεσσαράκοντα χιλιάδας σεστέρσια. Ὑπῆρχον δὲ καὶ τριῶν εἰδῶν χειροκροτήματα: Τὰ bombus, testae καὶ imbrices αὐτὰ κατὰ τὴν μᾶλλον παραδεδεγμένην ἑρμηνείαν, ἐσήμαινον τὸ μὲν πρῶτον θόρυβον ὑπόκωφον καὶ συνεχῆ, τὸ δευτέρον τὰ κυρίως χειροκροτήματα καὶ τὸ τρίτον βροντῆν ἐνθουσιασμοῦ.

Ἐν τούτοις τὸ σύριγμα ὅπως καὶ παρ' Ἕλλησιν, ἐχρησίμευε καὶ παρὰ Ρωμαίους, ὡς μέσον ἀποδοκιμασίας καὶ ἐκτὸς τοῦ θεάτρου. Ὁ Coelius εἰς ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Κικέρωνα, λέγει περὶ τοῦ ρήτορος Ὀρτενσίου ὅτι ἔφθασε μέχρι γήρατος χωρὶς ποτὲ τὰ συρίχθῃ: Hoc magis animadversum est quod intactus à sibilo pervenerat Hortensius ad senectutem». (3)

Καταλυθείσης τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, καταργήθη καὶ τὸ σύριγμα, ὅπερ ἀνευρίσκομεν καὶ πάλιν ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Σφενδόνης. Ἄλλὰ περὶ αὐτοῦ εἰς προσεχέες φέλλοι.

Νικόλαος Ι. Λάσκογος

(1) Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐφρόντιζον καὶ περὶ τῆς εὐκοσμίας ἐν τῷ θεάτρῳ δ' ὑπερηφάνων καλομένων ραβδόχων, οἵτινες ἐπενέβαινον καὶ ὁσάκις οἱ ὑποκριταὶ παρεφέροντο. Ἡ γνώμη αὕτη στηρίζεται εἰς τινὰς στίχους τοῦ Ἀριστοφάνους ἐν Εἰρήνῃ.

(2) Ἐν τῷ παραρτήματι τοῦ «L'art du théâtre» σελ. L. ἀναγινώσκω ὅτι κατὰ τὸν Boettiger δημοσιεύσαντα τὸ 1822 ἐν Λειψίᾳ μονογραφίαν περὶ χειροκροτήματος καὶ σύριγματος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, οἱ Λατῖνοι ἐκάλουν τὸ σύριγμα: fistula pastoritia.

(3) Epitt fam. VIII, 3.

ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΩΤΟΠΟΥΛΑ ΜΟΥ

Π Ο Ι Η Τ Ρ Ι Α Ν

ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΑ ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΝ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Τὸ χελιδόνι ζήλευσε ὅτι πετᾶ μὲ χάρι
 Μήπως ἐσὺ χωρὶς πτερὰ δὲν εἶσ' ἓνα καμάρι ;
 Ἐσὺ, μὲ τὰ πτερὰ τοῦ ροῦ μὲ πόση περηφάνια
 Πετᾷς, καὶ βλέπεις ἄγνωσταὶς χώραις στὰ ἐπουράνια !
 Ἐκεῖνο κτίζει τὰς φωληαῖς σταῖς στέγαις κάθε χρόνο
 Καὶ σὺ σὲ τρυφεραῖς καρδιαῖς ἔχεις κτισμένο θρόνο.
 Ἐκεῖνο διαβατάριχο πουλὶ ξενητευμένο
 Κι' ἐσὺ μέσ' τὸν Παράδεισο τῆς Κρήτης φωληασμένο
 Μὲ τὸ μικρὸ « Σπιρθησιά » σου ἀνάφτεις φλόγα τόση
 Ὅπου καρδιὰ σὰν κρύσταλλο μπορεῖ νὰ ἔξαπαρώσῃ.

Μὴ τάχα κ' εἰς τὴν ὠμορφιὰ δὲν μοιάζεις τὸ παγῶνι ;
 Προσμένεις γιὰ νὰ σοῦ τὸ πῆ τῆς Κρήτης τὸ ἀηδόνι ;
 Ἐκεῖνο πλεῖα δὲν κελαδῆ· τὸ ῥήμαξαν τὰ ξένα
 Ψηλοτετᾶ καμιμὰ φορὰ μὰ μὲ πτερὰ κοιμμένα.

Πολλὰς φορὰς σὴν ἐρημιὰ ξύπνησε στὴ λαλιά σου
 Κι' ἀπὸ μακρὰ καμάρωσε τὴν τρυφερὴ καρδιά σου
 Κι' ἀκόμα περισσότερο θὲ νὰ τὴν καμαρώσῃ
 Ὅταν σταῖς τρικυμῖαις τῆς τὴν κυβερᾶ ἡ γυνῶσι.

Ἐν Καβάλλα 5 Ἰουλίου 1902

Ὁ Κρῆς ποιητῆς
 Ἰω. Κωνσταντινίδης

Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΑΥΤΗΣ

Εκπαλαι κατενόηθη ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἀνάγκη τῆς μετὰ τῶν γειτόνων χωρῶν συγκοινωνίας.

Αὐτὴ ἡ φύσις ἀνίσως διανείμασα τὰ δῶρα αὐτῆς εἴτε ὑπὸ μορφήν φυτικῆν εἴτε ὑπὸ μορφήν ὀρυκτοῦ πλούτου ἐπέβαλε πρώτη εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἀνάγκην τῆς μετὰ τῶν κατοίκων ἄλλων χωρῶν συγκοινωνίας. Δι' αὐτῆς οὐχὶ μόνον αἱ διάφοροι τῶν ἀνθρώπων χρειὶ θεραπεύονται, ἀλλὰ καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἀνέρχεται κατὰ πολλὰς βαθμίδας τὴν κλίμακα τῆς πνευματικῆς τελειότητος.

Ὁ ἄνθρωπος συγκοινωνῶν μετὰ τῶν ὁμοίων του καὶ μεταβαίνων εἰς ἄλλας πλὴν τῆς γενεθλίου χώρας καθίσταται κύριος ἀπάσης τῆς γῆς, ἣν ὁ δημιουργήσας αὐτὸν ἔθηκεν ὑπὸ τοὺς πόδας του, ἀπολαμβάνει τοῦ ἀπειροπληθοῦς πλούτου, τὸν ὅποιον αὐτὴ ἐκρυσεν εἰς τὰ ἔγκατά της, γί-

νεται κύριος τῶν φυτικῶν αὐτῆς τέκλων, ἅτινα παραγαγούσα μετ' ἀπαραμίλλου μητρικῆς στοργῆς ἀνέπτυξε καὶ μὲ τρυφερὰς μερίμνας χάριν αὐτοῦ διετήρησε καὶ τέλος διαμείβει μετὰ τῶν ἄλλων πλὴν τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν καὶ τὸν πνευματικῶν αὐτοῦ πλούτον.

Διὰ τῆς συγκοινωνίας ἀδελφοποιεῖται ἐν γένει ἡ ἀνθρωπότης κατὰ τε τὰς ιδέας, τὰ συμφέροντα, τὸν τρόπον τῆς ἐργασίας καὶ τὴν ἐν γένει παραγωγὴν, ἣτις εἶνε κατ' εὐθὺν λόγον ἀνάλογος πρὸς τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας. Ἐφ' ὅσον τὸ δίκτυον τῆς λαϊκῆς κυκλοφορίας ἐν τινὶ χώρᾳ εἶνε πυκνότερον, ἐπὶ τοσοῦτον τὰ πνευματικὰ καὶ ὑλικά αὐτῆς προϊόντα ἀυξάνουσι καὶ τελειοποιοῦνται.

Καὶ ταῦτα μὲν εἰσὶν ἱκανὰ πρὸς κατάδειξιν τῆς ἀναποφεύκτου ἀνάγκης τῆς συγκοινωνίας· ἤδη ἐπιλαμβανόμεθα τῶν τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς.

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

Ἡ πρωτόγονος φυλὴ διασχίζουσα πεζῇ τὰς ἀποστάσεις μετέβαινε ἐν ἀνάγκῃ ὅπου τὸ συμφέρον τῇ ὑπεδείκνυε. Ὁ ἀρχέγονος θέλων νὰ ἀνταλλάξῃ τὰ πλεονάζοντα οἰκεῖα αὐτοῦ προϊόντα πρὸς ἄλλα προϊόντα τῆς φύσεως ἢ τῆς ἀτελοῦς τότε τέχνης μετέφερον αὐτὰ ἐπὶ τοῦ ἰδίου του σώματος δίκην ὑποζυγίου. Ἀλλὰ παρερχομένων τῶν αἰώνων καὶ ἐνισχυμένου τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, διενεήθη οὗτος νὰ ἀποκτήσῃ μεταγωγικὰ μέσα ἐκ τῆς ἀλόγου φύσεως καὶ πρὸς τοῦτο ἤρχισε νὰ ἐξημερώνη τὸν ἵππον, τὴν κάμηλον, τὸν τάρανδον καὶ πολλὰ ἄλλα τέχνη τιθισσά ζῷα.

Καὶ ἤδη οἱ ἵπποι καὶ τὰ καραβάνια, τὰ καὶ σήμερον ἐτι λειτουργοῦντα, διέσχισαν τὰς ἀραιῶς κατωφημέναις γῆναις ἐκτάσεις μεταφέροντα τὰ φυσικὰ καὶ τεχνητὰ τῆς ἀνθρωπότητος ἀγαθὰ.

Ὁ ἄνθρωπος ἐν τούτοις φυσικῶς ῥέπων νὰ ἀποκτήσῃ τι τελειότερον, ἐπιζητῶν ἀνετώτερον νὰ ἀπολαύσῃ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ καὶ ὁλονὲν καταγινόμενος εἰς ἀνεύρεσιν εὐκολωτέρου καὶ ταχυτέρου τινὸς μέτου, ἐπενόησε τὸν τροχόν, οἷ' οὗ κατὰ ταχύτητα καὶ βάρος ἀυξάνεται ἢ μεταγωγικὴ τοῦ ζώου δύναμις.

Διὰ τῆς ὑγρᾶς ὁδοῦ μεταφέρων ὁ ἀρχέγονος τὸ ἐμπόρευμα αὐτοῦ, κατ' ἀρχὰς μὲν ἔθετεν αὐτὸ ἐπὶ ἀτελεστάτου πλοιαρίου, ἐφ' οὗ καὶ ἐπέβαινε, καὶ διὰ τῶν κωπῶν κινῶν ὁλονὲν οὗτὸ ἐπὶ τὰ πρόσω διέσχισεν ἀκτοπλοῶν μικρὰς θαλασσίας ἐκτάσεις. Μετ' ὀλίγον τῆς κώπης ἀντικαταστάσας διὰ τοῦ ἰστιίου, τὰ ἰστιοφόρα μετέφερον τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὰ γνωστὰ τότε σημεῖα τῆς ὑδρογείου, καθὼς καὶ τὰ προϊόντα τοῦ πνεύματος, τῶν χειρῶν καὶ τῆς χώρας αὐτοῦ.

Καὶ ἤδη τὰ ἰστιοφόρα, ὅτε μὲν ἀνωφελῶς μαχόμενα κατὰ τῶν σφοδρῶν ἐναντιῶν ἀνέμων καὶ τῶν πελωρίων κυμάτων, ἄτινα ἀντιθέτως πρὸς τὴν διεύθυνσιν ἐκείνων ἐφορμῶντα καὶ ὡς κελύφη καρῶν παρὰσύροντα ταῦτα, ὑπερηφάνως ἐπεδείκνυον καὶ μὲ τὴν ἀγρίαν των μουσικὴν διεσάλλισαν τὴν ἀδυναμίαν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἀπέναντι τῶν μεγάλων τῆς φύσεως δυνάμεων, ὅτε δὲ ἀδυνατοῦντα σχεδὸν νὰ κινήθωσιν ἔνεκεν ἐπικρατούσης νηνεμίας, σπανίως καὶ μετὰ ἐκνευριστικῆς βραδύτητος διέσχισαν τὰς προαιωνίους ὁδοὺς τῶν θαλασσιῶν ἐκτάσεων πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀνθρωπίνων χρειῶν. Ἐκ παραλλήλου οἱ ἵπποι, οἱ ὄνοι καὶ τὰ λοιπὰ ὑποζύγια ἀποτελοῦντα τὸ μόνον μεταγωγικὸν κατὰ ξηρὰν μέσον, ἔφερον ἐπὶ τῆς ῥάχεως αὐτῶν τὸν ἄνθρωπον μετὰ τοῦ ὑλικοῦ αὐτοῦ πλοῦτου, ἐκτεθειμένον εἰς τὴν μανίαν τῆς καταγιγῆδος ἢ εἰς τὰς πεσπυρακτωμένας τοῦ ἡλίου ἀκτίνας καὶ ἔσυρον ἀμάξια μικρὰς σχετικῆς χωρητικότητος μετὰ τῆς δυνατῆς εἰς αὐτὰ ταχύτητος.

Ἀλλ' αἰφνης ἀνακαλύπτεται ἡ εὐεργετικὴ τοῦ ἀτμοῦ δύναμις καὶ τὰ πάντα μεταβάλλουσιν ὄψιν.

Αἱ ἐργατικαὶ χεῖρες κινοῦνται μετὰ περισσοτέρας ζήσεως καὶ ἐλπίδος, ἢ δὲ τῶν βιομηχάνων διάνοια περᾶται νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν τρόπον, κατ' ὃν ἡ ἀτμοκίνητος μηχανὴ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν ναυτιλίαν καὶ τὴν κατὰ ξηρὰν συγκοινωνίαν.

Ἡ πρώτη ἐφαρμογὴ αὐτῆς κατὰ τὴν ἱστορικὴν τάξιν ἐγένετο εἰς τὴν ναυτιλίαν.

Πρῶτος ὁ Διονύσιος Παπῖνος τῷ 1707 εἰσήγαγεν ἐπὶ τινος πλοίου τοῦ ποταμοῦ Φούλδα τὴν πρώτην ἀτμοκίνητον μηχανὴν τῆς ἀτμοπλοίας, ἣν οἱ λεμβοῦχοι τοῦ ποταμοῦ συνέτριψαν λόγῳ παραβλαπτομένων συμφερόντων.

Τὴν ἐφεύρεσιν ταύτην ἐτελειοποίησεν ὁ Ἰάκωβος Οὐάτ, ἢ δὲ ἐπιτυχῆς τῆς τελειοποιηθείσης ἐφευρέσεως δοκιμὴ ἐγένετο ὑπὸ τινος Γάλλου μαρκησίου Γουφρουᾶ ἐπὶ τῶν ὑδάτων τοῦ Ἄρραρος.

Ἄλλ' ἡ δόξα καὶ τὸ πλεονέκτημα τῆς ἐφαρμογῆς ἀνήκει κυρίως εἰς τὸν Ἀμερικανὸν Ροβέρτον Φούλτωνα (1807), ὅστις κατ' ἀρχὰς μὲν ἐδοκίμασε τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ ἐπὶ τῶν ὑδάτων τοῦ Σηκουάνα καὶ ἐστέφη ὑπὸ ἐπιτυχίας, εἶτα δὲ φιλοδοξῶν νὰ προικοδοτήσῃ τὴν πατρίδα του μὲ τὴν μεγάλην του ἐφεύρεσιν ἐπιστρέψας εἰς Ἀμερικὴν ἀνέπλευσε τῇ βοήθειᾳ τῆς πυξίδος, τῆς ἀπὸ τοῦ 12ου αἰῶνος γνωστῆς ἐν Εὐρώπῃ, τὸν ποταμὸν Οὐδσωνα ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις μὲ τὸ ὑπ' αὐτοῦ κατασκευασθὲν ἀτμόπλοιον, τοῦ ὁποῦ ἢ χρῆσις ἐγενικεύθη ἕκτοτε ὑπὸ τελειότερον τύπον.

Μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ ἀτμοπλοίου ἡ δύναμις τοῦ ἀτμοῦ ἐφηρμόσθη καὶ εἰς τὸ σύρειν βαρείας ἀμαξοστοιχίας.

Πρῶτος ὁ Γάλλος μηχανικὸς Nicolas Gugnot (1773) κατεσκεύασεν ἀτμοκίνητον ἀμαξαν, ὁ δὲ Ροβέρτος Ἐβανς ἐφεύρε τὴν μεγάλην μηχανικὴν πίεσιν καὶ αἱ ἀτμάμαξαι κινούμεναι ἐπὶ τῶν κοινῶν ὁδῶν ἐχρησίμευον ἤδη εἰς πολλὰ μεταλλεῖα καὶ τεχνουργεῖα.

Οἱ Ἄγγλοι Τρεβεθικ καὶ Βίβιαν (1802) συνέλαβον τὴν εὐτυχῆ ἰδέαν νὰ κατασκευάσωσι μεταλλικὰς ὁδοὺς, ἐφ' ὧν νὰ κινῶνται αἱ ἀτμήρεις ἀμαξαι.

Τὴν ἐφεύρεσιν των ἐτελειοποίησεν (1811) ὁ Ἄγγλος Blackett, μετ' αὐτὸν ἕτερος Ἄγγλος ὁ Stephenson, ὅστις καὶ κατεσκεύασε τὴν πρώτην σιδηροδρομικὴν γραμμὴν ἐν Ἀγγλίᾳ τῷ 1821 πρὸς μεταφορὰν ἐμπορευμάτων ἔχυσαν μήκους 25 μιλίων.

Μετ' αὐτὸν ὁ διάσημος Γάλλος μηχανικὸς Marc Seguin ἐτελειοποίησε τὰς ἀτμάμαξας τοῦ Stephenson καὶ παρεδόθη εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ὁ τέλειος σιδηρόδρομος τῆς σήμερον, οὗτινος ἢ κυρίως ἐφευρέσις ἀνήκει εἰς τὸν Stephenson.

Πρώτη ἡ Ἀγγλία ἀπέκτησε μεγάλην σιδηροδρομικὴν γραμμὴν ἐπιβιτῶν μεταξὺ Μάνχεστερ καὶ Λιβερποῦλ κατόπιν διαγωνισμοῦ, ἐν ᾧ ὑπέ-

ροχος ἀνεδείχθη ἡ ἀτμάμαξα τοῦ Stephenson, ὅστις καὶ ἐβραβεύθη τότε μετὰ τοῦ συμπληρώσαντος τὴν ἐφεύρεσιν αὐτοῦ Γάλλου Seguin.

Καὶ οὕτω τὸ συρίζον τοῦτο μεγαθήριον μετὰ τοὺς δύο πυρίνους ὀφθαλμούς τοὺς ἀναφαινομένους ἐν τῷ σκότει ἤρξατο διαθέειν καὶ ἐκμηδενίζον τὰς ἀποστάσεις ἀφυπνίζον διὰ τοῦ συρίγματός του τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τοῦ ληθάργου καὶ ἐξημερῶν καὶ ἐμπολιτίζον αὐτὴν ἐν συμπράξει μετὰ τοῦ ἀτμοπλοίου.

Ἦδη ὁλόκληρον τὸ σιδηροδρομικὸν δίκτυον τοῦ κόσμου ἀνέρχεται εἰς 733,000 χιλιόμετρα, ὑπερίσχυοναμῆ μετὰ τὸ δεκαοκταπλάσιον τῆς περιφερείας τῆς γῆς καὶ ὑπερβαίνει πολὺ τὴν ἀπόστασιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς σελήνης.

Ἄλλα πλὴν τῶν μέσων τούτων τῆς πρὸς ἀλλήλους ἐπικοινωνίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἄλλα διετέθησαν ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας. Καὶ δὴ ἡ ταχυδρομικὴ συγκοινωνία, ἥτις ἐκπαλαὶ ἐφημέροζοτο ὑπὸ τῶν Περσῶν, τῶν Αἰγυπτίων, τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ρωμαίων.

Τὸ ταχυδρομεῖον κατ' ἀρχὰς μὲν ἐξυπηρετεῖται κυβερνητικὰ καὶ δημόσια μόνον συμφέροντα, ἀλλὰ βραδύτερον, ὅτε ἡ ἀνάγκωσις καὶ ἡ γραφὴ ἐγένοντο κοινὸν σχεδὸν κτήμα κατόπιν τῆς σπουδαίας ἐφευρέσεως τοῦ χάρτου, διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἐξυπηρετοῦνται καὶ ἰδιωτικὰ συμφέροντα, τῆς χρήσεως αὐτοῦ γενικευθείσης τὸ πρῶτον ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ τοῦ ὑπουργοῦ Sully.

Πρὸς ἐπίτευξιν δὲ τοῦ ὁμοιομόφου τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας ἐν ὁλοκλήρῳ τῷ κόσμῳ συνεστάθη τῷ 1878 *Παγκόσμιος Ταχυδρομικὸς Σύνδεσμος* (εἰς ὃν ἐσχάτως προσεχώρησε καὶ ἡ Κρήτη) περιλαβὼν πάσας σχεδὸν τὰς πεπολιτισμένους χώρας.

Ὁ ἠλεκτρικὸς τηλεγράφος, ὅστις ἀνεκαλύφθη τῷ 1832 ὑπὸ τοῦ Ἀμερικανοῦ Σαμουήλ Μόρς ἐπὶ ἀτμοπλοίου ταξειδεύοντος ἀπὸ Γαλλίας εἰς Ἀμερικὴν, καὶ ὅστις στηρίζεται ἐπὶ τοῦ δυναμικοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Ἡ θαυμασία δὲ αὕτη ἀνακάλυψις ἐγένετο κατόπιν πολλῶν ἀποπειρῶν γενομένων ὑπὸ Λουδοβίκου Λεσόγγη ἐν Ἑλβετίᾳ, τοῦ Λεμόνδου ἐν Γαλλίᾳ, τοῦ Ράιζερ ἐν Γερμανίᾳ καὶ πολλῶν ἄλλων, οἵτινες μάτην προσεπάθησαν περὶ τὰ τέλη τοῦ 17ου αἰῶνος νὰ χρησιμοποιοῦσιν τὸν στατικὸν ἠλεκτρισμὸν εἰς τὴν τηλεγραφικὴν ἀνταπόκρισιν.

Κατὰ τὰ τελευταῖα δὲ ἔτη ἐγένοντο πολλὰ ἀπόπειρα διὰ τὸν ἀνευ συρμάτων τηλεγράφον ἐφευρεθέντα ὑπὸ τοῦ Marconi. Αἱ ἀπόπειρα αὗται ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας τσαύτης, ὥστε ἡ ἐσχάτως γενομένη μεταξὺ τοῦ Poldhu κειμένου ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς ἄκρας τῆς Ἀγγλίας παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Lizard καὶ τῆς νήσου Νέας Γῆς (Terre Neuve) ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ἀνευ σύρματος μεταβίβασις τηλεγραφημάτων δύναται νὰ ἐπιταθῇ καὶ εἰς ἀπόστασιν 5,000 χιλιομέτρων.

Ὁ τηλεγραφικὸς σύνδεσμος ὀργανωθείς τῷ 1880, περιλαμβάνων δὲ πάσας τὰς Εὐρωπαϊκὰς πολιτείας, τὴν Περσίαν, Αἴγυπτον, Ἀγγλοὶνδικὴν αὐτοκρατορίαν καὶ τὰς ἐν Ἀσίᾳ Τουρκικὰς καὶ Ρωσικὰς κτήσεις, δι' οὗ ἡ ἰδέα ἀπέκτησε τὰ μέσα τοῦ μεταβιβάζεσθαι ἀπὸ ἄκρου σχεδὸν εἰς ἄκρον τῆς γῆς διὰ σύρματος διαμέτρου 3—4 χιλιοστών τοῦ μέτρου μετὰ τῆς ἀστραπιαίας ταχύτητος τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος.

Καὶ τέλος τὸ τηλεφῶνον ἐφευρεθὲν ἐν Ἀμερικῇ ὑπὸ τοῦ Graham Bell τῷ 1877, δι' οὗ ἡ φωνὴ καθισταμένη ὑπόρρινος μεταβιβάζεται δι' ἠλεκτρικῶν ρευμάτων εἰς μεγάλας ἀποστάσεις τῆ βροθεῖα τοῦ μικροφώνου, τὸ ὅπσιον ἐν τῇ τηλεφωνικῇ ἀνταποκρίσει χρησιμεύει ὡς φωνοπομπός, ἐνῶ τὸ τηλεφῶνον ὡς φωνοδέκτης.

Τοιαῦτα τὰ ἐπινοηθέντα μέσα πρὸς ἐπίτευξιν τῆς συγκοινωνίας, ἥτις λίαν προσφυῶς προσωμιώθη ὑπὸ τῶν μεγάλων ἐπιστημόνων πρὸς τεράστιον πτερόεν τοῦ πολιτισμοῦ ἄρμα περιφερόμενον καὶ διασπείρον ἐν καταπληκτικῇ ταχύτητι τὸν πλοῦτον τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Καὶ νῦν φέροντες πρὸ ὀφθαλμῶν διὰ τῆς φαντασίας τὰ μονόζυλα τῶν ἀγρίων καὶ τὰ θωρηκτὰ τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν, τὴν κάμηλον τῆς ἐρήμου καὶ τὸν ἰλιγγιδῶδες ταχύτητος σιδηρόδρομον καὶ ἀναμετροῦντες τὰς πολυαριθμὸς βαθμίδας, ἃς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς κλίμακος τῆς τελειότητος, ἐν θέλωμεν διαστάσει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι μετὰ παρέλευσιν αἰῶνων ἢ καὶ αἰῶνος ἴσως, ὁ ἀνθρώπος θέλει καταστή κύριος καὶ τοῦ ἀέρος ἐφευρίσκων καὶ τὸ πηδάλιον τοῦ ἀεροστάτου.

Ἀφοῦ διέρρηξεν οὗτος διὰ τοῦ ἀτμοῦ, τοῦ ἕλικος καὶ τῆς πυξίδος τὸ παχὺ θαλάσσιον τεῖχος τὸ καταλαμβάνον τὰ τέσσαρα πέμπτα τῆς γῆνης σφαίρας κατὰ τὸν Ὀβίδιον, ἐν θὰ βραδύνη βεβαίως νὰ ρήξῃ καὶ τὸ ἀραιότερας συστάσεως τεῖχος τοῦ ἀέρος καὶ αἰθέρος διὰ τῆς τελειοποιήσεως τοῦ ἀερίου πλοίου καὶ οὕτως, ὅπως συνεκοινωνήσῃ μετὰ τῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς σφαίρας ὁμοίων του ὑποτάσσεων ὁλονὲν τὴν φύσιν, θέλει συγκοινωνήσῃ μετὰ τῶν κατοίκων ἄλλων πλανητῶν τοῦ ἡλιακοῦ ἡμῶν συστήματος καὶ ἴσως μετὰ πλανητῶν ἐτέρων ἡλιακῶν συστημάτων.

Ἰωάννης Ν. Λανδράκης

«ΠΙΚΡΑ ΧΑΜΟΓΕΛΑ,,

«Ὡ! τὸ ὄρατὸ χαμόγελο
πὼς τὸ πικραίνει ὁ πόνος!»

Ἡ ἐν Πάτραις φιλόμουσος δεσποινὴς Ἰωάννα Δ. Λιβαθινοῦ εἶχεν ἐνδώσει πρὸ διείτίας τοὺς «Ἀναστεναγμούς», ποιητικὴν συλλογὴν, ἥτις ἔτυχε καλῆς ὑποδοχῆς. Ἦδη, ἐλάβομεν νέαν συλλογὴν αὐτῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «**Πικρὰ Χαμόγελα**».

Ἄν ἀληθεύῃ τὸ ρητὸν: poetae nascuntur, ἡ δεσποινὴς Λιβαθινοῦ εἶναι τὸ ζῶν αὐτοῦ παράδειγμα, διότι ἔχει ἔμφυτον τὸ ποιητικὸν χάρισμα, ἢ ὡς λέγει ἡ ἴδια ἐν τῷ προλόγῳ τῆς ἄρτι ἐκδοθείσης συλλογῆς τῆς, «γράφει ὑπέικουσα εἰς τὴν ἱεράν φωνὴν ἐνός καθήκοντος».

Ἡ ποιήτρια ἀδιαφορεῖ δι' ὅ,τι λέγει εἰς αὐτὴν ὁ κόσμος· ἐξομολογεῖται δέ, ἐν τῷ δημοσιευμένῳ μονολόγῳ τῆς «Ἡ ποιήτρια», ὅτι ἀκούει οὐκ ὀλίγα.

«Ἡ μὲν μοῦ λέγει: κόρη μου, τὴν ποιήσῃ
[ν' ἀφήσῃς
μελάνια πένναις καὶ χαρτιὰ νὰ σπάσῃς
[καὶ νὰ σχίσῃς
καὶ 'ς τῆς δουλίτσαις τοῦ σπιτιοῦ τὸ μάτι
[σου ν' ἀράξῃ]

'ς τὴν πλύσι, 'ς τὸ σιδέρωμα, στοῦ μαγεριοῦ τὴν τάξι
καὶ σὰν γενῆς νοικοκυρὰ πάχεις καὶ λίγη χάρι
κάθε φτωχοπαλλήκαρο γυναῖκα θὰ σὲ πάρῃ»

Ἄλλ' ἡ ποιήτρια εἶνε ἡ τροφή τῆς δεσποινίδος Λιβαθινοῦ, ἥτις ὑποτίθεται, ὅτι εἶναι τὸ κύριον πρόσωπον τοῦ μονολόγου· καὶ ἀπαντᾷ·
«Ἐγὼ τῆ μοῦσα ν' ἀρνηθῶ, ἐγὼ νὰ λησμονήσω,
ἐγὼ μελάνια καὶ χαρτιὰ νὰ σπάσω καὶ νὰ σχίσω;
Καλλιῶχο, φίλοι μου καλοὶ, τῆ νειότη μου νὰ χάσω,
παρὰ τῆ Μοῦσα τῆ γλυκειὰ μιὰν ὥρα νὰ ξεχάτω!
Θέλω τ' Ἀπρίλη τῆς δροσιαῖς τοῦ Μάη τὰ λουλούδια
μὲ τὰ ποιλιὰ 'ς τὴν ἐρημιὰ νὰ ψάλλωμε τραγούδια,
νὰ γέρνω μέσ' 'ς τῆς ἐξοχῆς τὸ μυρωμένο χῶμα
τῆ μαργαρίτα νὰ ρωτῶ ἂν μ' ἀγαπᾷ ἀκόμα.
κι' ἂν μ' ἀπαντήσῃ μ' ἀπονιὰ πὼς ἀγαπάει ἄλλη,
παρηγοριὰ 'ς τῆς μούσας μου θὰ βρισκῶ τὴν ἀγκάλῃ.

* *

Ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ὀξυμώρου τίτλου τῆς νέας συλλογῆς τῆς Δος Ἰωάννας Δ. Λιβαθινοῦ, ὡς καὶ τῆς προεκδοθείσης, ἡ νεαρὰ ποιήτρια ἀνήκει εἰς τὴν ἀπαισιόδοξον σχολὴν τῶν Πυρρωνιστῶν· ἀμφιβάλλει περὶ πάντων, ὑποπτεύει καὶ φοβεῖται τὰ πάντα, ἀνακράζουσα:

•Ψεῦδος, περίγελο ἀπάτη καὶ ὕλη
εἶναι ἡ σημερινὴ μας ἐποχὴ
πιστὸ δὲν γνῶρισα ἀκόμη χεῖλι

Δεσποινὴς ἸΩΑΝΝΑ Δ ΛΙΒΑΘΙΝΟΥ

Κι' ἀλλοίμονο 'ς τὰ πονεμένα στήθια
καὶ τὴν καυμένη ἐκείνη τὴν ψυχὴ
ὁποῦ γυρέψουν ναῦרון τὴν ἀλήθεια».

Ἄλλ' ἡ ποιήτρια καίτοι πάσχουσα διὰ τὰς κακίας τοῦ κόσμου, διατηρεῖ ἔτι εἰς τὸ χεῖλος τὸ χαμόγελον, πικρὸν ὅμως, λέγουσα:

«Ἄν εἶμι δυστυχῆς μονάχη μου τὸ ξέρω
δὲν θέλω κι' ἄλλο στόμα ἢ τὸ μάθη,
'ς τὰ χεῖλη τὸ μειδίαμα πάντα μου φέρω
κι' ἂν ἔχω 'ς τὴν καρδιὰ βαθεῖα τὰ πάθη».

Δὲν δύναται ὅμως — ὡς γυνὴ καὶ ποιήτρια —
νὰ κρύψῃ τὴν πρὸς τοὺς ἄλλους δυστυχεῖς συμπάθειάν τῆς:

«Πῶς πονῶ καὶ πὼς δακρύζω
ὅταν ἔξωφ' ἀντικρύζω
'ς τὴν χαρὰ μέσα τοῦ κόσμου
'ς τὴ ζωὴ καὶ 'ς τὴν ἀντάρα
ξυπολιάρικο παιδάκι
νὰ μοῦ ἀπλώη τὸ χεράκι
καὶ μὲ θολωμένο μάτι
νὰ μοῦ λέει: «Μιὰ πεντάρα!»

* *

Τὸ τελευταῖον μέρος τῆς συλλογῆς τῆς δεσποινίδος Ἰωάννας Λιβαθινοῦ, ἦτοι «Οἱ Τελευταῖοι Ἔρωτες» ἀνήκουσιν εἰς τὴν πραγματικὴν σχολὴν

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ἢ, διὰ τὰ εἰδικεύσωμεν, διαπνέονται ὑπ' ἀκράτου ὕλισμου μὴ ἐπιτρεπομένου ἢ μόνον ἐν τῇ σατυρικῇ ποιήσει. Εἰς πάντα σχεδὸν τὰ ποιήματα τοῦ τρίτου καὶ τελευταίου μέρους τῆς Συλλογῆς, ἀπαντῶνται αἱ λέξεις: προικιά, χρήματα, καὶ ἄλλαι παρόμοιαι, αἵτινες καταρρίπτουσι τὴν ποιησιν εἰς ἔμμετρον πεζολογίαν, ἀντιφάσκουσαι πρὸς τὸν ρωμαντισμὸν τοῦ πρώτου μέρους. Τὸ ἐλάττωμα τοῦτο, τὸ μόνον ἄλλως τῆς ἀνά χειροποιητικῆς συλλογῆς, ἐτολμήσαμεν νὰ ὑποδείξωμεν τῇ ποιητρίᾳ, βεβαίως ὄντες, ὅτι αὕτη γνωρίζει καὶ ἐγκρίνει τὸ τοῦ Boileau, λέγοντος:

Faites-vous des amis prompts à vous censurer.

Εὐτυχῶς εἰς τὸ ἴδιον Τρίτον Μῆρος, ὑπάρχουσιν ἐρωτικά τινα δίστιχα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ

θεωρηθῶσιν ὡς ἀδάμκντες τῆς δημοτικῆς ἡμῶν ποιήσεως.

Ἴδου ἐν δεῖγμα:

Τί με κυττάξεις, ἄπονε, καὶ γέρνεις τὸ κεφάλι;
Μήπως καὶ θέλεις νὰ μοῦ πῆς πῶς μ' ἀγαπᾷς καὶ
[πάλι];

Πᾶν' οἱ καιροὶ τοῦ πίστευα' τὴν κλέφτικη ματιά σου
Στὰ χλωμασμένα κάλλη σου, 'ς τὴ φόνισσα καρδιά
[σου.

Πᾶνε οἱ καιροὶ τοῦ ἔταξα νὰ σ' ἀγαπῶ αἰώνια
Τὰ πῆρε ὁ χάρος κι' ἔφυγαν τοῦ ἔρωτα τὰ χρόνια.
Πᾶνε οἱ καιροὶ τοῦ μ' ἔβλεπες μὲ βλέμμα δακρυσμένο
Στὴ γρίλλια τῆ μισάνοιχτη γιά σένα νὰ προσμένω.
Πᾶνε οἱ καιροὶ τοῦ τ' οὐρανοῦ τ' ἀστέρια τὸ φεγγάρι
Μύρια λογάκια ἐρωτικά κρυφὰ μᾶς εἶχαν πάρει.

Ἰω. Π. Χριστοφίδης

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΤΑ ΕΝ ΚΝΩΣΩΙ ΚΑΙ ΦΑΙΣΤΩΙ

ΑΝΑΚΤΟΡΑ

Μὲν παρελθόντα Μάιον ἔληξαν αἱ ἀνασκαφαὶ τῶν δύο συγχρόνως ἀπὸ τριῶν ἐτῶν ἀνασκαπτομένων ἀνακτόρων ἐν Κνωσῷ καὶ Φαιστῷ.

Ἀμφοτέρω τὰ ἀνάκτορα ταῦτα ἀνήκοντα εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς Μηκυναϊκῆς ἐποχῆς εὐρύτατα καὶ μεγαλοπρεπέστατα διασώζονται, ὥστε νὰ δυνηθῶσιν ἀπὸ τῶν ἐρείπιων τούτων οἱ ἀρχαιοδίφαι νὰ ἀναπαραστήσωσιν αὐτὰ εἰς ἀκέραιον ὁποῖα ἦσαν ὅταν κατῴκουν ἐν αὐτοῖς οἱ ἡγεμόνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Δὲν εἶνε δυνατόν βεβαίως ἐν τῷ «Σπινθῆρι» νὰ περιγράψωμεν ἀκριβῶς τὰ ἀνάκτορα ταῦτα ὁποῖα ἀνεκάλυψεν ἡμῖν ἡ σκαπάνη τῶν ἀρχαιολόγων, οὐδὲ δύνανται νὰ ἐνοηθῇ οἰαδήποτε περιγραφή τούτων χωρὶς νὰ συνοδεύηται ὑπὸ διαγραμμάτων ἀρχιτεκτονικῶν. Διὰ τοῦτο γενικῶς μόνον θὰ ὑποδείξωμεν τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ αὐτῶν.

Ἐκαστὸν τῶν ἀνακτόρων μετὰ τῶν περίξ καὶ ἐντὸς αὐλῶν καταλαμβάνει χώρον πλεόν τῶν 12,000 τετραγωνικῶν μέτρων.

Ἐχει δὲ ἕκαστον ἀνάκτορον δύο ἐντελῶς κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων, διὰ μεγάλης πλακωστρώτου αὐλῆς, διαμερίσματα.

Τούτων τὸ ἐν ἐχρησίμειεν ὡς ἐνδιαίτημα τῶν ἀνδρῶν διαρκούσης τῆς ἡμέρας ὡς καὶ διὰ τὰς ἐπισήμους ὑποδοχάς, τὰς τελετὰς καὶ τὸν δημόσιον βίον ἐν γένει τῶν ἡγεμόνων, τὸ δὲ ἄλλο ἐχρησίμειεν ὡς γυναικωνίτης.

Πρὸ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ ἀνακτόρου ἐξετείνεται μεγάλη αὐλὴ ἢ μάλλον πλακόστρωτος πλατεῖα, ἐν ἣ ὑπῆρχε βωμὸς, ἐφ' οὗ ἐτελοῦντο αἱ νόμιμοι θυσίαι πρὸ πάσης δημοσίας συζητήσεως ἢ ὁσάκις ὁ ἡγεμὼν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ λαοῦ

τοῦ ἐπεκαλοῦντο τὴν ἀντίληψιν τῶν Θεῶν πρὸς εὐδωσιν σπουδαίων δημοσίων ὑποθέσεων. Ἐχρησίμειεν δηλονότι ἡ πλατεῖα αὕτη ὡς τόπος συνᾶθροίσεως τοῦ λαοῦ, ὁσάκις ὁ ἡγεμὼν συνεκάλει αὐτὸν ἵνα τῷ ἀνακοινώσῃ τὰς ἀποφάσεις του ἢ καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν γνώμην του ἐπὶ τῶν κοινῶν.

Τὸ δημόσιον διαμέρισμα τοῦ ἀνακτόρου συνίστατο ἐκ δύο τοῦλάχιστον ὀρόφων. Ἐν τῷ ἰσογείφ εὐρίσκοντο κατὰ σειρὰν ἀποθήκαι συγκοινωνοῦσαι πᾶσαι σχεδὸν πρὸς μακρὸν διάδρομον. Τὸ μῆκος αὐτοῦ ἐν Κνωσῷ εἶνε 60 μέτρα περίπου, ἀνοίγονται δὲ εἰς τοῦτον αἱ θύραι 20 ἀποθηκῶν.

Ἐν ταῖς ἀποθήκαις ταύταις ἴστανται ἀκόμη κατὰ σειρὰν παρὰ τοὺς τοίχους πίθιοι μεγάλοι· εἰς δὲ τὸ μέσον τοῦ ἐδάφους ἐκάστης αὐτῶν εἰσὶν ἐτκαμμένοι κατὰ σειρὰν 4—6 λάκκοι τετράγωνοι, ἐπενδεδυμένοι τὰς ἐσωτερικὰς παρεῖας διὰ πλακῶν γύψου.

Ἐπὶ τῶν ἀποθηκῶν τούτων ὑπῆρχε δεύτερος ὄροφος, ἐν ᾧ εὐρίσκεται «τὸ μέγαρον τῶν ἀνδρῶν». Εἶνε δὲ τοῦτο εὐρεῖα αἴθουσα, ἐν ἣ ὁ ἄναξ ἐδέχετο τοὺς ξένους του, τὰς πρεσβείας φίλων ἡγεμόνων καὶ τοὺς μεγιστάνας αὐτοῦ.

Τὸ μέγαρον τῶν ἀνδρῶν σώζεται καλύτερον ἐν Φαιστῷ. Ἀπὸ τῆς δυτικῆς πλατείας τῶν ἀνακτόρων εὐρυτάτη κλίμαξ 13 μέτρων, ἔχουσα δηλαδὴ τὸ αὐτὸ πλάτος πρὸς τὸ μέγαρον φέρει εἰς πρόδρομον ἀνοικτὸν ἄνωθεν, δι' οὗ εἰσέρχεται τις εἰς δεύτερον πρόδρομον ὑπόστεγον· μετὰ τὸν δεύτερον δὲ τοῦτον πρόδρομον εἰσέρχεται τις διὰ δύο θυρῶν εἰς τὴν εὐρεῖαν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς ἢ ἄνωτέρω ἀνεφέρομεν ἦτοι «τὸ μέγαρον ἀνδρῶν». — Τὰ μέχρι τοῦδε ἀνακαλυφθέντα ἐν Κρήτῃ μέγαρα διαφέρουσι τῶν μεγάρων τῶν Μη-

κυνῶν καὶ τῆς Τύρινθος καθότι δὲν ἔχουσιν εἰς τὸ μέσον τὴν ἐσχάραν, ἣ δὲ ὄροφὴ αὐτῶν ὑπεστηρίζετο διὰ τριῶν στύλων ὑποδιαιρούντων τὴν αἴθουσαν εἰς δύο ἡμίση πρόσθιον καὶ ὀπίσθιον.

Τὸ μέγρον τῆς Φαιστοῦ ἔχει καὶ εἰς τὰς δύο αὐτοῦ πλαγίας πλευρὰς καὶ τὴν ὀπίσθιαν θύρας, δι' ὧν συνεκοινωνεὶ πρὸς παρακειμένα δωμάτια. Ἐν τοῖς δωματίοις τούτοις θὰ διέμενον οἱ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἀνακτος ὑπόλληλοι καὶ ἀξιωματικοί.

Ἐν Κνωσῷ ἀνεκαλύφθη καὶ ἄλλο λίαν ἐνδιαφέρον δωμάτιον ἀνήκον εἰς τὸ ἐπίσημον τῶν ἀνακτόρων διαμέρισμα, ὅπερ ἐλλείπει ἐν Φαιστῷ. Πρὸ τοῦ δωματίου τούτου ἔχοντες πρόσψιν πρὸς ἀνατολὰς ὑπάρχει προθάλαμος. Εἰς τὸ μέσον τοῦ βορρείου τοίχου τοῦ δωματίου τούτου, οὔτινος ἢ στέγη ὑπεβαστάζετο ὑπὸ δύο στύλων ἵσταται θρόνος ἐκ γύψου, πέριξ δὲ τοῦ δωματίου θρανία (πεζοῦλες) ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης. Ἐν τῷ δωματίῳ δὲ τούτῳ εὐρίσκεται καὶ δεξαμενὴ ὕδατος χρησιμεύουσα ἴσως ὡς λουτήρ ἢ καὶ ἀπλῶς διὰ νὰ καθιστᾷ ὀρεσώτερον τὸν ἀέρα τοῦ δωματίου. Τὸ δωμάτιον τοῦτο ὠνομάσθη ὑπὸ τοῦ κ. Ἐβανς αἴθουσα τοῦ θρόνου. Πιθανώτατα δὲ ἐν τούτῳ ὁ ἀναξ τῆς Κνωσοῦ συνεκάλει τὸ ἰδιαίτερον αὐτοῦ συμβόλιον ἀπαρτιζόμενον ἐξ εἴκοσι περίπου προσώπων, διότι ἀνάλογοι περίπου θέσεις ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῷ.

Μετὰ τὸ πρῶτον τοῦτο διαμέρισμα ἀμφοτέρων τῶν ἀνακτόρων ὑπῆρχε μεγάλη αὐλὴ πλακόστρωτος καὶ αὕτη χωρίζουσα τὸ πρῶτον διαμέρισμα ἀπὸ τοῦ δευτέρου.

Τὸ δεύτερον τοῦτο διαμέρισμα ἦτο ἐν Φαιστῷ μὲν δωρόφον, καθόσον ἐκ τῶν ἀνεκαλυφθέντων ἤδη λειψάνων δὲν δύναται νὰ βεβαιωθῇ ἢ ὑπαρξίς καὶ τρίτον, ἐν Κνωσῷ ὅμως φαίνονται καθαρὰ τὰ ἔγνη τριῶν πατώματων. Ἐν τούτῳ διέμενον αἱ γυναῖκες καὶ ἡ οἰκογένεια καὶ ἐξετυλίσσετο ἐν γένει ὁ ἰδιωτικὸς βίος τῶν ἀνάκτων. Ἦτο δὲ πολὺ μᾶλλον πολύπλοκον τῶν λοιπῶν ἀποτελούμενον ἐκ συμπλέγματος πολλῶν αἰθουσῶν καὶ μικροτέρων δωματίων πλουσίως διακεκοσμημένων ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἐν αὐτοῖς εὐρεθέντα λείψανα ἀρχαίων ἀντικειμένων καὶ τοιχογραφιῶν. Ἀλλὰ τοῦ διαμερίσματος τούτου τὸν πυρῆνα ἀποτελεῖ μέγα δωμάτιον ὑπόστυλον «τὸ μέγαρον τῶν γυναικῶν» ἢ αἴθουσα τῆς ὑποδοχῆς τῶν κυριῶν, ὡς θὰ ἐλέγουμεν σήμερον. Ἀπὸ τῆς αἰθούσης ταύτης διὰ πολλῶν θυρῶν καὶ διὰ πολυδαϊδάλων κλιμάκων εἰσέρχεται τις εἰς πλῆθος παρακειμένων δωματίων ἢ ἀνέρχεται εἰς τὰ ὑπερῶα τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου πατώματος. Μία τῶν κλιμάκων τούτων ἔχει τρεῖς ἐλικοειδεῖς σχεδὸν στροφὰς εἰς τὸ σωζόμενον αὐτῆς μέρος. Ἐχουσι δὲ πᾶσαι αἱ κλίμακες αὗται τὰς βαθμίδας χαμηλὰς καὶ τὴν κλίσιν ὀμαλήν, οὕτως ὥστε ἡ ἀνάβασις νὰ καθίσταται ἥμισυ κοπιώδης.

Παρὰ τὸ διαμέρισμα τοῦτο τῶν ἀνακτόρων εὐ-

ρέθη μικρὸν ἱερὸν ἐν ᾧ ἀνευρέθησαν πῆλινα εἰδῶλια, τράπεζα προσφορῶν καὶ πῆλινα ἀγγεῖα.

Οἱ τοῖχοι ὄλων ἢ τῶν πλείστων δωματίων τῶν ἀνακτόρων ἐκοσμοῦντο διὰ τοιχογραφιῶν καὶ ἀναγλύφων ἐκ γύψου, ὧν πλεῖστα τεμάχια ἀνευρέθησαν ἐν τοῖς ἐρειπίοις. Τὰ σπουδαιότερα τῶν περισωθέντων τεμαχίων εἶνε τὰ ἑξῆς·

Α'. Τὸ κατώτερον μέρος γυναικείας μορφῆς φυσικοῦ μεγέθους πρὸς ἣν βαδίζουσιν ἑκατέρωθεν ὀλόκληρος σειρά νέων ἀνδρῶν, φερόντων ἕκαστος πολύτιμον ἀγγεῖον ἵνα τὸ προσφέρωσιν ἴσως εἰς τὴν θεὰν ἢ βασίλισσαν ταύτην.

Δύο ἐκ τῶν εἰκόνων τῶν νέων τούτων σώζονται ἀπὸ τοῦ στήθους καὶ κάτω. Ἐχουσιν οὗτοι τὸ στήθος γυμνόν, φέρουσιν ὅμως περιζώμα πολύχρουν καὶ διηθησμένον περισφιγγόμενον περὶ τὴν ὀσφύν διὰ ζώνης μεταλλίνης, περὶ δὲ τοὺς βραχίονας, τοὺς καρπούς καὶ τὰ σφυρὰ φέρουσιν ἀργυρᾶ ψέλλια. Εἰς τῶν νεανιῶν σώζεται ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μέχρι τοῦ μέσου τῶν μηρῶν. Τὸ πρόσωπόν τευ παρίσταται ἐν κατατομῇ, ἔχει δὲ φυσιογνωμίαν χαριεστάτην καὶ καθαρῶς Ἑλληνικὴν. Τῆς βασιλίσης ἢ θεᾶς τὸ σωζόμενον κάτω μέρος τοῦ φορέματος εἶνε εὐρύτατον—ὡς νὰ ἔφερε τὸ παλαιὸν **κροινολῖνον**—καὶ κεντημένον διὰ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Περὶ τὰ σφυρὰ φέρει ἀργυρᾶ ψέλλια.

Β'. Πολλὰ μικρὰ τεμάχια τοιχογραφιῶν μετὰ κόπου συναρμολογηθέντα παριστάνουσιν ὀμίλους ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν χωριστὰ ἔμπροσθεν ναοῦ ἢ ἄλλων οἰκημάτων ἢ ὑπὸ δένδρον. Τὰ πρόσωπα ἐδῶ παρίστανται ἐν μικρογραφίᾳ, δύναται τις ὅμως νὰ ἴδῃ ἐν αὐτοῖς μετὰ πόσης περιτέχνου φιλοκαλίας ἐνεδύοντο αἱ δέσποιναί καὶ δεσποινίδες τοῦ καιροῦ ἐκείνου. Διὰ νὰ δώσωσι μείζονα χάριν εἰς τὰς φυσικὰς καλλονὰς αὐτῶν δὲν παρέλειπον οὐδὲν τῶν μέτρων ὅσα μεταχειρίζονται αἱ σημεριναί. Καὶ ἐγνώριζον δὲ καὶ ἀρμόζουσιν ἐποιεῖντο χρῆσιν οὐ μόνον τοῦ στηθοδέσμου, ἀλλὰ καὶ τῶν *πλισσέδων* καὶ τῶν *φλαμπαλάδων* καὶ τῶν *καρονῶν* καὶ τῶν φουσκωτῶν βραχέων χειρῶν. Ποικίλοι δὲ καὶ χαριεστάτοι ἦσαν οἱ τρόποι, δι' ὧν αἱ κυρίαι τῆς αὐλῆς τοῦ Μίνωος ἐγνώριζον νὰ εὐπρεπίζωσι τὴν πλουσίαν κόμην των. Διεσκεύαζον αὐτὴν εἰς βροστρύχους κρεμαμένας ἀπὸ τῶν κροτάφων μέχρι τῶν ὠμων καὶ τῶν ὠμοπλατῶν, μικρὰ δὲ βροστρυχίδια μετὰ χάριτος ἐσκέπαζον τὸ ἄνω ἡμισυ τοῦ μετώπου. Ἄλλαι ἔφερον μακροὺς πλεκτοὺς πλοκάμους, ἄλλαι κοσμοῦσιν διαφόρων σχημάτων καὶ ὄγκου, ἄλλαι ἄφινον αὐτὴν λυτὴν νὰ καλύπτῃ κυματίζουσα οὐ μόνον τὸν αὐχένα ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ σώματος μέχρι τῆς ὀσφύος.

Γ'. Εἰκὼν ἐπίσης ἐκ πολλῶν τεμαχίων συναρμολογηθεῖσα παριστᾷ παιγνίδιον ἵπποδρομίου (τσίρκου). Ταῦρος μέγας καὶ ἰσχυρὸς τρέχει καλπάζων πρὸ τοῦ μετώπου αὐτοῦ αἰωρεῖται κόρη

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

κρατουμένη ισχυρῶς ἀπὸ τῶν κεράτων του· ἐπὶ τῆς ράχεως δὲ τοῦ θηρίου νεανίας ἐκτελεῖ γυμνάσια ἰσορροπίας στηριζόμενος διὰ τῶν χειρῶν ἐπ' αὐτῆς μετὰ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω καὶ τοὺς πόδας πρὸς τὰ ἄνω, ὅπισθεν δὲ τοῦ ταύρου ἄλλη νεανία ἴσταται τείνουσα τὰς χεῖρας πρὸς τὴν ράχιν τοῦ ταύρου, ἵνα ἀναλάβῃ τὸν νεανίαν πίπτοντα ἢ διὰ τὴν ἀναπηδήσῃ ἐπὶ τοῦ ταύρου μετ' αὐτόν.

Ὁ νέος καὶ αἱ νεανίδες εἰσὶν ἐνδεδυμένοι ὅπως περίπου καὶ οἱ σημερινοὶ ἰσορροπισταί. Φέρουσι δὲ αὐταὶ καὶ εἶδος χειροκτιῶν διὰ ποικιλοχρῶμων ταινιῶν, ἐξ οὗ καταφαίνεται ὅτι, αἱ κόραι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπιμελοῦντο οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν σημερινῶν τῆς τρυφερότητος καὶ ἀπαλότητος τῶν χειρῶν των.

Δ'. Ἄλλη τοιχογραφία παριστᾷ θάλασσαν ἐλαφρῶς ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ρυτιδουμένην καὶ δελφίνας καὶ ἄλλους μικροτέρους ἰχθύς ἐν αὐτῇ.

Ε'. Μεταξὺ τῶν ἀναγλύφων ἐξέχουσαν κατέχει θέσιν κεφαλὴ ταύρου φυσικοῦ μεγέθους τέχνης τελείας. Ἡ κίνησις καὶ τὸ μένος τοῦ θηρίου προπίπτουσι σαφῶς εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ παρατηρητοῦ, ἀπεικονισθέντα δαιμονίως· ὑπὸ τοῦ τεχνήτου εἶς τε τὰς φυσικὰς συσπάσεις τῶν μυῶν τοῦ προσώπου καὶ τὴν λάμψιν τῶν ὀφθαλμῶν.

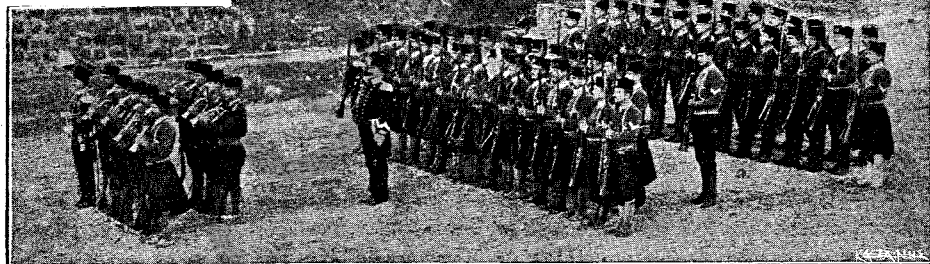
ΣΤ'. Σπειροειδῆ κοσμήματα κοσμοῦντα ὡς φαίνεται τὰς ὀροφὰς τῶν αἰθυσῶν καὶ χιλιάδες ἄλλων τεμαχιῶν τοιχογραφιῶν διὰ χρωμάτων ἢ ἀναγλύφων ἐκ Φιστου καὶ Κνωσοῦ εὐρίσκονται εἰς τὸ ἐν Ἑρακλείῳ μουσεῖον, ἐνθα σπουδάζεται καὶ ἐπιδιδάσκεται ἡ συναρμολόγησις αὐτῶν.

Ἐν προσεχεῖ ἄρθρῳ θὰ περιγράψωμεν τὰ σπουδαιότερα τῶν κινήτων εὐρημάτων τῶν τελευταίων ἀνασκαφῶν.

Ἰωσήφ Χατζιδάκης

Ἐφορος ἀρχαιοτήτων ἐν Ἑρακλείῳ

ΣΩΜΑ
ΚΡΗΤΩΝ
ΧΩΡΟΦΥΤΑΚΩΝ
ΜΕΤΑ ΤΩΝ
ΣΑΛΠΗΓΚΤΩΝ ΤΟΥ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Ἡ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΨΥΧΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΜΥΘΩΝ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΞΕΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Ὁ Lafontaine εἶπε: «Ἐάν μοι διηγοῦντο καὶ τώρα ἀκόμη τὸν μῦθον περὶ τῆς δοῦρας τοῦ ὄνου θὰ ἠσθάνομην μεγίστην εὐχαρίστησιν». Θὰ ἦτο περιττὸν ἴσως νὰ προσθέσῃ: «ἂν καὶ δὲν θάτὸν ἐπίστευον πλέον»

Μόλις ἐξέλθῃ τις τῆς γελοέσεως, ἀνηθῶς καὶ ὁμαλῆς ἐκείνης παιδιᾶδος, ἥτις καλεῖται παιδικὴ ἡλικία,

ἢ ἐν αὐτῷ πεποίησις περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν ὠραίων καὶ καλλικόμενων Νηρηίδων, τῶν δεξαμενῶν ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀδαμάντων, τοῦ ἡλιοπρόσωπου βασιλῆα μετὰ τὸν

δορᾶ ὑποδήματα κ.τ.λ. ἅτινα συνεκίνησαν αὐτὸν καὶ ἐξῆπτον τὴν ζωηρὰν φαντασίαν του κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, καθ' ἣν ἀποβαίνει ἀληθῆς ἀπόλαυσις πᾶσα παράστασις ὑπερφυσικῶν γεγονότων, ἀρχεται κλονιζομένη καὶ βαθμυδὸν ἐκλείπει καὶ εξαφανίζεται.

Οὐχ ἦττον εἰς πάντας σχεδὸν συμβαίνει νὰ ἀγαπῶμεν εἰσέτι τοὺς μύθους δι' ὧν ἡ τροφὴς ἀπέμαξε τὰ δάκρυά μας ἀπούσης τῆς μητρὸς μας ἢ μᾶς διεσκέδασε καὶ κατώρθωσε νὰ λησμονήσωμεν παράλογόν τινα καὶ δυσεκπλήρωτον ἀπαίτησιν.

Ἦκουσα πρό τινων μηνῶν σεβαδτῆς ἡλικίας καὶ περιοριστῆς ἀνθρωπίνου λέγοντα: «Δὲν ἠξέρω διατί ὁ ψαλμῶδης ἦχος μόνος τῆς φράσεως: Μιὰ φορὰ κι' ἔναν καιρὸ!.. ἐξυπνᾷ εἰς τὴν ψυχὴν μου ἐγ τρυφερόν αἰ-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

σθημα τοῦ ὁποῖου τὸν λόγον ἀδυνατῶ νὰ ἐξηγήσω».

Τὸ λελλήθως διεγερόμενον ἐν ἡμῖν εὐάρεστον τοῦτο συναίσθημα ἔχει τὴν πηγὴν αὐτοῦ εἰς τοὺς ὥρατους καὶ ἀμερίμνους παιδικούς χρόνους, καθ' οὓς ὁ παῖς διὰ τῆς φαντασίας τὸ πλεῖστον ἐργαζόμενος μεταφέρεται εἰς τὰς μαγικὰς χώρας, αἵτινες εἰς τοὺς μύθους καὶ μόνον γεννῶνται καὶ ἐξαφανίζονται.

Τίς δὲν ἐνθυμεῖται ἔστω καὶ ἀμυδρότατα τοὺς παιδικούς χρόνους καθ' οὓς παρα τὴν μάμμην ἢ τὴν χωρικὴν ὑπηρετρίαν συσπειρούμενος ἤκουε τὰς φαντασιώδεις διηγήσεις των;

Ἡ μεγαλύτερα ἀπόλαυσις τῆς παιδικῆς ψυχῆς εἶνε ἐν περιπετειώδεις καὶ τρομερὸν παραμῦθι κατὰ τὰς ἐσπέρας τοῦ χειμῶνος, ὅποτε ὁ ἐπὶ τῆς στέγης βαρὺς ἤχος τῆς βροχῆς, ἢ διὰ τῶν παραθύρων διαβλεπομένη ἐνῆστε ἀστραπὴ καὶ ἢ ἐπακολουθοῦσα ἀπειλητικὴ βροντὴ ἐνισχύουσι τὸ ὑπερφυσικὸν καὶ τραγικὸν τῆς διηγήσεως καὶ ζωηρότερον ἐξάπτουσι τὸ πνεῦμα τοῦ παιδός, ὅστις νομίζει ὅτι ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν παριστωμένην εἰκόνα, ἢς τὰ σκοτεινὰ σημεῖα διὰ συχνῶν ἐρωτήσεων ζητεῖ νὰ διασαφήσῃ. Παρατηρήσατέ ποτε ἐπισταμένους τὴν ἀθῶν ἐκπληξίν τῶν μικρῶν; Κατ' ἐμὲ ἢ καταλληλοτέρα στιγμή καθ' ἣν δύναται τις νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἀθῶτητα ἐν τῷ βλέμματι αὐτῶν, εἶνε ἢ στιγμή αὕτη κατὰ τὴν ὁποῖαν ἕκαστον ἐκ τῆς ἀφηγήσεως διεγερόμενον συναίσθημα ἀπεικονίζεται πιστῶς εἰς τοὺς εὐρέως ἀνεωγμένους ὀφθαλμούς των.

Πόσον μικρὸν καὶ ταπεινὸν αἰσθάνεται τις ἑαυτὸν ἀπέναντι τῆς τελείας ἀθῶτητος τοῦ τρυφεροῦ ἐκείνου ὄντος, ὅπερ μετ' ὀλίγον σταυρόνον τὰς ἀφροπλάστους μικρὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ ἀδόλου στήθους του, γονατισμένον ἐπὶ τῆς μαλακῆς μικρᾶς κλίνης του ψελλίζει σύντομον προσευχὴν ὑπαγορευομένην ὑπὸ τῆς μητρὸς καὶ κατακλίνεται ὑπὸ τὸ κράτος ἐπὶ τῆς διηγήσεως, τὴν ὁποῖαν θὰ συνεχίσῃ συμπληροῦν αὐτὴν διὰ τῆς διεγερθείσης φαντασίας του καὶ κατὰ τὸν ἀμερίμνον ὕπνον.

Ἐνθυμοῦμαι ὁποῖαν ἐντύπωσιν μοῦ ἐνεποίησεν ὁ κατ' ἐξοχὴν εὐνοούμενος μοι μῦθος «τοῦ δράκου ποῦ ἐπήγαινε... ἐπήγαινε... μέσα ἀπὸ λαγκάδια καὶ βουνὰ κάθε μεσόφυκα γὰ νὰ φθάσῃ ἀπὸ τὸ σπηλιάρι του εἰς τὸ χωριὸν καὶ νὰ γεμίσῃ τὴ σακκοῦλά του με κεφαλὰς μικρῶν παιδιῶν!»

Καὶ ἐνδομίζον ὅτι ἤκουον τὸν γδοῦπον τῶν διδωρῶν ὑποδημάτων τοῦ δράκου, τὸν ὁποῖον ἐφантаζόμενον ὑπερφυσικὸν τινα ἄνθρωπον καὶ δὲν ἤξεύρω διατί χωλὸν καὶ ἐνδεδυμένον με γάσα καὶ ἐκρυσπτόμην σχεδὸν ἐκ φόβου ὑπὸ τὰ φορέματα τῆς ἀγαπητῆς ὑπηρετρίας ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς ὁποίας ἐξήρχοντο τοιαῦται θαυμασταί (!) ἀλλὰ καὶ φοβεραὶ διηγήσεις. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὅπως ὅλα τὰ παιδιά τῆς ἡλικίας ἐκείνης ἐζήτουν μετὰ παρακλήσεων τὴν ἐπανάληψιν τοῦ παραμυθιοῦ τοῦ ὁποῖον ἐγγώριζα πλέον ἐκ στῆθους ἀλλὰ καὶ πάλιν ἠθέλον νὰ ἀπολαύσω, ὡς καὶ ἄλλους πολλοὺς μύθους, οἵτινες ἀπερισκέπτως καὶ ἀνεξελέγκτως λεγόμενοι ὑπὸ τῆς ἀγαθῆς χωρικῆς ἐνεστάλαξαν εἰς τὴν ψυχὴν μου ἀόριστον τινὰ φόβον, οὕτινος τὰ ἴχνη τολμῶ νὰ εἶπω ὅτι ἀναφαίνονται καὶ τώρα ἐνίοτε εἰς τὰ σκοτὴν τῆς νυκτός. Ἐκ τούτων ἐξάγεται ὅτι μετὰ πολλῆς προσοχῆς δεόν νὰ ἐξελέγχωνται ὑπὸ τῶν μητέρων οἱ μῦθοι οὗ-

τοι, οἵτινες ἀποτελοῦσιν τὴν πρώτην διδασκαλίαν πρὸς ἠθικὴν τοῦ παιδός μόρφωσιν. Οἱ ἀμαθεῖς ὑπηρεταὶ πιστεύοντες οἱ ἴδιοι εἰς τὴν ὑπαρξίν τῶν βρυκολάκων καὶ λοιπῶν φασμάτων καθίστανται ἀνεπαισθήτως οἱ πρώτοι διδάσκαλοι τῶν τέκνων σὰς παρέχοντες εἰς αὐτὰ τὰς πρώτας γνώσεις. Προσέχετε λοιπόν, ἀγαπηταὶ ἀναγνώστρια, μήπως εἰς τὴν μαλακὴν καὶ εὐπλαστον ὡς κηρὸς καρδίαν τῶν τέκνων σὰς ἀποτυπωθῶσι διὰ τῆς ἀφηγήσεως τοιούτων μύθων παρ' ἀνθρώπων ἀμαθῶν καὶ ἐπομένως ἀνευθύνων διὰ τὴν βλαπτικὴν αὐτῶν πράξιν προλήψεις, δεισιδαιμονίαι, αἵτινες δύνανται νὰ ἔχωσι σοβαρὰν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ μετέπειτα βίου αὐτῶν.

Ἄλλ' ἐὰν μεγίστη δεόν νὰ καταβάλληται προσοχὴ ὑπὸ τῶν μητέρων διὰ τὴν ἠθικὴν ἐπίδρασιν τῶν τοιούτων προφορικῶν μύθων, ἀσυγκρίτως μεγαλύτερα ταύτης ἀπαιτεῖται ὑπὸ ἐκείνων, οἵτινες ἀναλαμβάνουσι τὸ δύσκολον ἔργον τῆς συγγραφῆς παιδικῶν μύθων καὶ διηγημάτων, ἅτινα θὰ ἀποτελέσωσι τὴν πρώτην τοῦ παιδός ἀνάγνωσιν.

Ἡ σπουδαιότης τοῦ τοιούτου ἔργου κατενόηθη ὑπὸ πολλῶν περιφανῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ὡς ἀντικείμενον τῆς μελέτης αὐτῶν δὲν ἔλαβον τὴν γυναῖκα, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν διηγηματογράφων, ἀλλὰ τὴν εὐπλαστον παιδικὴν καρδίαν πρὸς διάπλασιν τῆς ὁποίας μεγίστη ἀπαιτεῖται ψυχολογικὴ δύναμις, ὀξύνοια πνεύματος, ὑπομονὴ, ἰδίᾳ δὲ ἀγάπη πρὸς τὰ παιδιά. Ὅστις δὲν ἠγάπησεν τὰ μικρὰ καὶ δὲν συνέζησεν φιλικῶς μετ' αὐτῶν δὲν δύναται νὰ μελετήσῃ αὐτὰ καὶ ἐπομένως νὰ παραγάγῃ ἔργα δυνάμενα νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπωφελῶς ἐπὶ τῆς ἀθῶας παιδικῆς ψυχῆς.

Τὸ παιδικὸν διήγημα ἀποτυποῦται ἀνεξήτῳ εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν τοῦ παιδός, γίνεται δεκτὸν ὑπ' αὐτοῦ με βαθὺ αἰσθημα, ἀναπαρίσταται διὰ τῆς φαντασίας του καὶ ἐνίοτε συνεχίζεται καθ' ὕπνον πολὺ ζωηρότερον τοῦ πραγματικοῦ, ἐργαζομένης πρὸς τοῦτο καὶ τῆς δημιουργικῆς τοῦ παιδός φαντασίας, ἐνῶ τὰς σχετικῶς σοβαροτέρας μυθιστορίας εὐρίσκομεν συνήθως εἰς χεῖρας πάσχοντος ἐξ ἀγρυπνίας καὶ θέλοντος νὰ προκαλέσῃ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τὸν ὕπνον. Ὅταν ἐξυπνήσῃ ἔχει λησμονήσει σχεδὸν ὅτι πρὸ ὀλίγων ἔτι ὥρῶν ἀνέγνωσε· αἱ βιωτικαὶ φροντίδες, αἵτινες καὶ καθ' ὕπνον ἀκόμην τὸν ἀπασχολοῦσι ἐξαλείφουσι κατὰ μικρὸν τὰς ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἐντυπώσεις, αἵτινες πνίγονται μετ' ὀλίγον ἐν τῇ τύρβῃ τῆς ζωῆς.

Ἄλλ' ὅτι ἐργασθῶμεν διὰ τὰ μικρὰ δὲν ἀπόλλυται ἀναγράφεται εἰς μίαν ἐκ τῶν παλλεύκων δελίδων τοῦ βίου του, ἀνευ σκιᾶς ἀνευ κηλίδος.

Ὡς διελάβομεν ἀνωτέρω ἡ παιδικὴ φιλολογία δὲν εἶνε ἔργον προσιδὸν εἰς πάντας. Ἀπαιτεῖται μεγάλῃν δύναμιν καὶ τέχνην οὕτως ὥστε ὁ παῖς ἀναγινώσκων καὶ διασκεδάζων νὰ μορφῶται ἠθικῶς.

Ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γερμανία μεγάλως ἠσχολήθησαν εἰς αὐτὴν. Καὶ οἱ μὲν Ἀγγλοὶ οἱ ἐπινοήσαντες τὸν «Ροβινσῶνα» δὲν παραλείπουσι νὰ παρέχωσι διὰ τῶν ἀναγνωσμάτων των ὠφέλιμὸν τι διδάγμα εἰς τοὺς παῖδας, οἱ δὲ Γερμανοὶ ἠθικοποιοῦσι διασκεδάζοντες αὐτοὺς διὰ τελειοτάτων ἀναγνωσμά-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

των. Οι μικροί τόμοι τῆς Miss Edgeworth οἱ καταστάντες δημοτικότεροι καὶ ἐν Γαλλίᾳ διὰ τῶν μεταφράσεων τῆς Mme Belloc ἀποτελοῦσι θησαυρὸν διὰ τὴν ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ διδασκαλίαν. Αἱ διηγήσεις τοῦ κληρικοῦ Schmidt, αἱ ὀλίγον μυστηριώδεις παραβολαὶ τοῦ Krummacher ἔχουσιν ὡς πρωτεῖον πλεονέκτημα τὴν δύναμιν τοῦ ἠθικοποιεῖν. Τὰ Γαλλικὰ ἔργα τοῦ εἰδους τούτου καίτοι ὑπερέχοντα τῶν Γερμανικῶν κατὰ τὴν φαντασίαν εἶνε ἀσυγκρίτως κατώτερα τούτων κατὰ τὴν δύναμιν τῆς ἠθικοποιήσεως.

Παραδειγματικῶς ἀναφέρομεν τὸν Γάλλον Charles Perrault συγγραφέα ἐκτὸς πολλῶν ἄλλων ἔργων καὶ τῶν Contes de fées τὸ ὁποῖον καὶ μόνον ἤρκεσε νὰ ἀποθανατίσῃ τὸ ὄνομα του. Καὶ ὅμως κατὰ τὰς κρίσεις αὐτῶν τῶν Γάλλων κριτικῶν τὸ ἔργον του τοῦτο συγκρινόμενον πρὸς τὰ Γερμανικὰ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ τέλειον.

Εἰς τὰ παιδικὰ διηγήματα τὰ γεγονότα δεόν νὰ διατυπῶνται σαφέστατα, οὐδεμίαν νὰ ἀφίνωσιν ἀμφιβολίαν ἢ σκιὰν κακοδοῦλου τινὸς σκέψεως εἰς τὸ πνεῦμα νοῦ παιδός. Ὁ Κομπορεθιθούλξ (Petit Poucet) ἐπὶ παραδειγματι παρίσταται ὡς πολυμήχανός τις ἦρωα μὲ ἐτοιμότητα πνεύματος καὶ πολλὴν ἐπιτηδεύτητα, ἀλλὰ καὶ ὡς πρότυπον ὄντος ἐστερημένου ἀρχῶν καὶ ἀνθρώπου. Κρύπτεται ὀπισθεν τοῦ σαρκώθρου διὰ νὰ ἀκούσῃ τί θὰ εἰπῶσι κατ' ἰδίαν οἱ γονεῖς του. Ἄλλὰ δὲν εἶνε μόνον ὠτακουστής ἐμπάτζει καὶ ἐξαπατᾷ τὴν γυναῖκα τοῦ δράκου, ἀφαιρῶν ἀπ' αὐτῆς τὴν περιουσίαν τῆς ὑπὸ τὴν πρόφασιν ὅτι θὰ τὴν μεταχειρισθῆ ὡς λύτρα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ συζύγου τῆς ἐμπροσθέντος δῆθεν εἰς χεῖρας ληστών. Ἴδου ἐν ἠθικῶν συμπέρασμα ἀγνωμοσύνης πρὸς εὐεργέτιδα σώσασαν τὸν μικρὸν φανταστικὸν αὐτὸν ἦρωα ἐκ βεβαίου καὶ τρομεροῦ θανάτου!

Πολλοὶ νεώτεροι παιδικοὶ μῦθοι καὶ διηγήματα ἐγράφησαν ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Perrault, ὧν πολλοὺς εὐρίσκομεν εἰς τὸ Nouveau Magasin, ἀλλὰ καὶ εἰς ταῦτα οἱ Γάλλοι κριτικοὶ εὐρισκοῦσιν ἀναλόγους ἐλλείψεις ἐξ ὧν ἡ σπουδαιότερα εἶνε ἡ ἐλλείψις ἀπλότης καὶ ἀφέλειας ἐν τῇ ἀφηγήσει.

Ἴνα συγγράψῃ τὸ ἔργον διὰ τοὺς παῖδας δεόν νὰ ἔχῃ κατὰ τοὺς σπουδαιότερους κριτικούς φαντασίαν, σαφήνειαν, συντομίαν, φυσικότητα καὶ ἀφέλειαν περὶ τὸ ἐκφράζεσθαι. Τὰ γεγονότα νὰ μὴ ἐξονυχίζονται, νὰ μὴ σχολιάζονται λεπτομερῶς ἀλλὰ νὰ διατυπῶνται ἀπλοῦστάτα καὶ οὕτως ὥστε νὰ λαλῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν. Ὁ Perrault ἐξήλειψε τὸ ἐ γ ὼ του ἀπὸ τὰ ἔργα του, παρέλειπε τὰς κρίσεις του ἐπὶ τῶν ὄσων ἀφηγεῖτο, ἵνα ὀμιλήσῃ μόνον τὰ γεγονότα. Καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου κατώρθωνε πάντοτε νὰ ἐξεγείρῃ τὴν φαντασίαν τῶν μικρῶν ἀναγνώστων του καὶ νὰ ἀσκῆ τὴν κρίσιν αὐτῶν, ἐφ' ᾧ καὶ κατέλαβε περιφανῆ θέσιν ἐν τῇ Γαλλικῇ παιδικῇ φιλολογίᾳ. Ἄλλὰ διὰ νὰ κατορθώσῃ τοῦτο ἐμελέτησε πολὺ τὴν φύσιν τοῦ παιδός καὶ πρὸ πάντων ἡ γ ἄ π η σ ε ν α ὑ τ ὄ ν.

Ἡ Ἑλλάς πτωχὴ σχετικῶς εἰς ἔργα παιδικῆς φιλολογίας ὡς ἀριθμοῦσα ἐλάχιστα διὰ τῆς ἀπὸ ἐτῶν ἐκδιδομένης ὑπὸ τοῦ κ. Παπαδοπούλου «Διαπλάσεως τῶν Παίδων», ἦτις κα-

τέστη τὸ ἀληθὲς ἐντρούφημα τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλληνοπαίδων, δύναται νὰ καυχηθῆ ὅτι ἀπέκτησεν ἐν ἐπι λαμπρὸν παιδικῆς φιλολογίας ἔργον τοῦ γνωστοῦ καὶ συμπαθοῦς τοῖς πᾶσι καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας καὶ παιδαγωγικῆς κ. Ἀριστοτέλους Κουρτίδου ἐκδοθὲν ἐσχάτως ὑπὸ τὸν τίτλον «Παιδικὰ Διηγήματα». Ἡ φυσικότης ἢ ἀπλότης καὶ σαφήνεια τῶν διηγημάτων τούτων πρὸς δὲ καὶ ἡ μεγάλη ψυχολογικὴ δύναμις καὶ παιδαγωγικὴ τέχνη μεθ' ἧς εἰργάσθη ὁ συγγραφεὺς, διακρίνουσι τὸ κομψὸν τοῦτο τομίδιον. Τῶσαύτην φυσικότητα καὶ ζωὴν ἐγκλείουσιν αἱ ὠραῖαι εἰκονογραφημέναι σελίδες του, ὥστε ἀναγινώσκων τις αὐτὰς νομίζει ὅτι εὐρίσκειται εἰς ὄμιλον παιδίων, ὅτι βλέπει τὸ ἄθῶν ὡς αἰθριος οὐρανὸς βλέμμα τοῦ παιδός νὰ προσηλῶται ἐπὶ τῆς γνωσιᾶς τὸ πλείστον μορφῆς τοῦ ἀφηγουμένου διδακτικῆν τινα πάντοτε ἱστορίαν, ὅτι ἀκούει τὴν θωπευτικὴν φωνὴν του ἀπενθύνοντος ἀθῶα καὶ ἀφελεῖς ἐρωτήσεις, ὅτι βλέπει τέλος τὸ μικρὸν, τρυφερὸν ἐκεῖνο προσώπακι μὲ τὰ μεγάλα ἐκπληκτικὰ μάτια νὰ ἀπεικονίζῃ ὡς φωτογραφικὴ πλάξ ὅλα τὰ εὐάρεστα ἢ δυσάρεστα συναισθήματα, ἅτινα γεννᾷ εἰς τὴν παιδικὴν ψυχὴν ἢ ἀφήγησις ἐνδιαφερούσης καὶ διδακτικῆς πάντοτε ἱστορίας.

Τὰ «Παιδικὰ Διηγήματα» τοῦ κ. Κουρτίδου ἔργον μεγάλης παιδαγωγικῆς δυνάμεως εἶνε τὸ στίλβον κάτοπον τῆς παιδικῆς ψυχῆς, τὴν ὁποίαν τόσον τελείως κατώρθωσε νὰ μελετήσῃ ὁ συγγραφεὺς διότι ἡ γ ἄ π η σ ε τ ἄ π α ι δ ῖ ἄ, ὅπερ εἶνε ἀπαραίτητος ὅρος πρὸς ἐπιτυχίαν διὰ πάντα ἐργαζόμενον ὑπὲρ τῆς μορφώσεως καὶ διαπλάσεως τῶν τρυφερῶν αὐτῶν ὑπάρξεων.

Ἄρτεμισία Λανδράκη

ΕΡΝΕΣΤΟΥ ΔΩΔΕ

ΕΣΩΘΗ Η ΤΙΜΗ!

I

Μὴ ζητήσητε εἰς τὴν ἐπομένην διήγησιν τὴν ἐκτύλιξιν παθητικοῦ τινος γεγονότος. Εἶνε ἡ ἀληθὴς ἀφήγησις ἐκείνου τὸ ἔπος μου διηγήθη μίαν ἐσπέραν ὁ νεαρὸς καὶ ἤδη περιφανῆς ζωγράφος Φρειδερίκος Ραβάν, μία φευγαλέα ἐντύπωσις τοῦ παρελθόντος βίου του καὶ ἀνάμνησις ἐνὸς κινδύνου τὸν ὁποῖον διέτρεξεν.

Ἐγὼ μὲν γράφω, ἀλλ' ἐκεῖνος ἀφηγεῖται. Ἴδού λοιπὸν τί μου διηγήθη.

II

Ἐγεννήθην καὶ ἐμεγάλωσα εἰς μικρὰν τινα πόλιν τῆς Γαλλίας. Εἰς τὴν πόλιν τῆς πόλεως ταύτης, κοντὰ εἰς μεγάλην πρασινάδα, οἱ γονεῖς μου εἶχον μίαν οἰκίαν. Γύρω καστανεῖαι, φιλῶραι καὶ πλάτανοι καθίστων μαγικὴν τὴν διαιμονίην.

Εἰς τὴν ὄασιν ἐκείνην ἐπέρασα τὰ παιδικὰ μου χρόνια εὐτυχισμένα.

Δεξιὰ τοῦ κήπου μας ἤγειρετο μία κατοικία ὁμοία μετ' ἡμῶν, κατοικοῦμένη ἀπὸ μίαν φιλικὴν μας οἰκογένειαν. Οἱ γονεῖς μου δὲν εἶχον παρὰ ἓνα παιδί, ἐμὲ· οἱ γείτονές μας δὲν εἶχον παρὰ μίαν κόρην, κατὰ τρία ἔτι νεωτέραν μου.

Ὄνομάζετο Στεφανία. Μέσα εἰς τὰς μακρυνὰς μου ἀναμνήσεις τὴν ἐνθυμοῦμαι παίζουσαν μαζὺ μου, πότε πότε σπῆτ' ἡς, πότε στὸ δικό μου. Ἐνθυμοῦμαι ἀργότερα ὅτι ἡ εἰκὼν τῆς—ἐκείνη πρῶ βλέπετε ἐκε-

Δ Η Λ Ω Σ Ι Σ

Παρακαλοῦνται, ὅσοι τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ καὶ ἐσωτερικῷ ἀξιοτιμῶν γενῶν συνδρομητῶν δὲν ἐπλήρωσαν εἰσέτι τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν των, νὰ ἀποστείλωσιν αὐτὴν διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς εἰς τὴν Διευθύντριαν τοῦ «Σπινθήρος» λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει δι τι ὄρος ἀπαράβατος ἐτέθη ἐξ ἀρχῆς ἡ ἐτῆσια προπληρωμή.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

GRAND ATELIER PHOTOGRAPHIQUE

P. DIAMANDOPOULOS

PHOTOGAPHE DE S. A. R. le PRINCE GEORGE

ET

DE LA FAMILLE ROYALE DE GRÈCE

Sortes de papiers photographiques dont on se sert dans l' atelier :

- Papier citrate d' argent
- » à la Celloïdine de Dresde
- » platino - Bromure (inaltérable)
- » au gélatino - Bromure d' argent (inaltérable)

Et les différentes espèces de papiers destinés à l'agrandissement de portraits au naturel

Appareils photographiques spéciaux pour les enfants.

Reproduction des portraits en couleur naturelle.

Rue Pottier No 57
La Canée (île de Crète)

ΧΡΗΣΤΟΥ ΒΟΥΖΟΥΝΑΡΑ

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ

ΤΗΣ Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΤΟΣ

ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΙΠΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΑΤΟΥ ΑΡΜΟΣΤΟΥ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

ΧΑΝΙΑ — Ὁδὸς Τριμάρτυρος

Τὸ πασίγνωστον Βιβλιοδετεῖον τοῦ κ. Χ. Βουζουναρά, διακρινόμενον διὰ τὴν στερεότητα, κομψότητα καὶ εἰλικρίνειαν τῆς ἐργασίας του, ἐφωδιασμένον μὲ τὰ τελειότερα μηχανήματα τῆς βιβλιοδετικῆς καὶ βραβευθὲν εἰς τὴν Α' ἐν Χανίοις Διεθνῇ Κρητικῇ Ἐκθεσιν ἐκθύμως τυνιστᾶται ὑπὸ τοῦ «Σπινθήρος».

ΜΥΡΕΨΙΚΑ

ΙΩΣΗΦ Μ. ΛΟΥΓΙΑΚΗ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΑ

ΕΝ ΤΗ ΔΙΕΘΝΕΙ ΕΚΘΕΣΕΙ ΧΑΝΙΩΝ 1900

Ἰδωρ Κολωνίας — Ἀντιπιτυριῶδες — Ἰδωρ Λευκῶν Ὁρέων — Ἰδωρ πορτοκαλίου — Ἡ φημισθεῖσα ὀδοντόκονις καὶ ἐλιξήριον.

ΧΑΝΙΑ — Ὁδὸς Ποτιέ.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἰδρυθεῖσα διὰ Β. Διατάγματος τῷ 1893

Ἔδρα ἐν Ἀθήναις

Ἰγποκαταστήματα : Ἐν Πειραιεῖ — Πάτραις — Βόλο — Σύρω — Καλάμαις — Ἀλεξανδρεῖα — Χανίοις — Ἡρακλείω

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκτελεῖ προεξοφλήσεις, εἰσπράξεις γραματίων, προκαταβολὰς ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπορευμάτων, ἀνοίγει τρεχομένους λίσμους ἡγυρημένους καὶ ἐν γένει ἀναδέχεται τὴν ἐκτέλεσιν πάσης τραπεζικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως ὑπὸ συμφωρωτάτους ὄρους. Δέχεται χρεώγραφα πρὸς φύλαξιν ἀντὶ ἐλαχίστων δικαιωμάτων. Δέχεται καταθέσεις χρημάτων πληρώνουσα τόκον.

3 ο) εἰς πρώτην ζήτησιν

3 1)2 ο) διὰ καταθέσεις 6 μηνῶν

4 ο) διὰ καταθέσεις ἐνδὸς ἔτους

5 ο) διὰ καταθέσεις δύο ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα.

Διὰ τὰς εἰς χρυσὸν καταθέσεις πληρώνει τὸν αὐτὸν τόκον ἀποδίδωσι δ' αὐτὰς αὐτοσίως.

Ταμιευτήριο

Πᾶσαι αἱ ἐργατικαὶ τάξεις δύνανται καθ' ἐκάστην νὰ καταθέσωσι τὰς οἰκονομίας των εἰς τὸ Ταμιευτήριον τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν πρὸς ἀσφαλῆ φύλαξιν καὶ ἀπολαυτὴν τόκου 4 ο) μετὰ τοῦ δικαιώματος ν' ἀποσύρωσι τὰ χρήματά των εἰς πρώτην ζήτησιν. Καταθέσεις εἶνε δεκταὶ ἀπὸ 5 μέχρι 2000 δραχ. Εἰς τοὺς καταθέτας δίδει ἡ Τράπεζα ἐντοπον βιβλιᾶριον ἐν ᾧ ἐγγράφονται τακτικῶς ὅλαι αἱ καταθέσεις καὶ ἀπολήψεις.

Τύποις Ἐπρόδος. — Χανιά

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

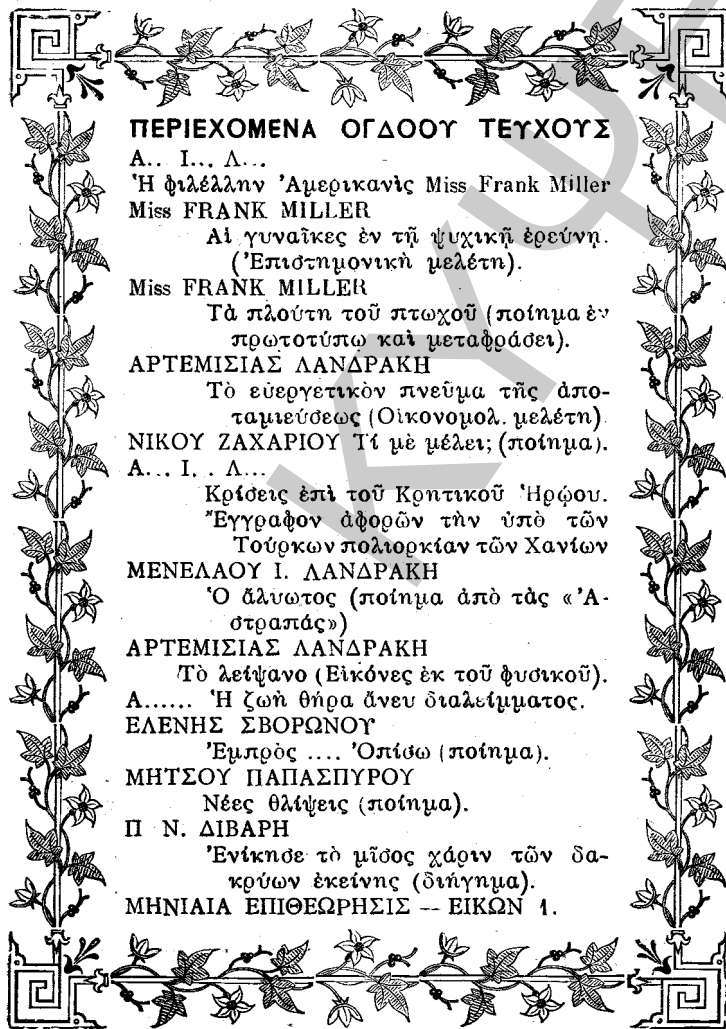
ΑΦΙΕΡΩΘΕΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΤΑ
ΤΟΝ ΠΡΙΓΚΙΠΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΑΤΟΝ ΑΡΜΟΣΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ
ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
Δ^ς ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Γραφεία «Σπινθήρος» ἐν Χαλέπα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΟΓΔΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

A... I... Δ...

Ἡ φιλέλλην Ἀμερικανὶς Miss Frank Miller
Miss FRANK MILLER

Αἱ γυναῖκες ἐν τῇ ψυχικῇ ἐρευνῇ.
(Ἐπιστημονικὴ μελέτη).

Miss FRANK MILLER

Τὰ πλοῦτη τοῦ πτωχοῦ (ποίημα ἐν
πρωτοτύπῳ καὶ μεταφράσει).

ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Τὸ εὐεργετικὸν πνεῦμα τῆς ἀπο-
ταμειύσεως (Οἰκονομολ. μελέτη).

ΝΙΚΟΥ ΖΑΧΑΡΙΟΥ Τί με μέλει; (ποίημα).

A... I... Δ...

Κρίσεις ἐπὶ τοῦ Κρητικοῦ Ἠρώου.
Ἐγγραφοὶ ἀφορῶν τὴν ὑπὸ τῶν

Τούρκων πολιτοκίαν τῶν Χανίων

ΜΕΝΕΛΑΟΥ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Ὁ ἄλυτος (ποίημα ἀπὸ τὰς «Ἀ-
στράπας»)

ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Τὸ λείψανον (Εἰκόνες ἐκ τοῦ φυσικοῦ).

A..... Ἡ ζῶη θῆρα ἀνευ διαλείμματος.

ΕΛΕΝΗΣ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

Ἐμπρός Ὀπίσω (ποίημα).

ΜΗΤΣΟΥ ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ

Νέες θλίψεις (ποίημα).

Π. Ν. ΔΙΒΑΡΗ

Ἐνίκησε τὸ μῖσος χάριν τῶν δα-
κρύων ἐκείνης (διήγημα).

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ -- ΕΙΚΩΝ 1.

ΕΤΟΣ Α'

ΤΕΥΧΟΣ Η'

Αὐγουστος — 1902

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Φρ. Χρ. 6.

Ὅρος ἀπαράβατος

ἢ προπληρωμῇ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

* Χαρισμόσυνόν γεγονός έχαιρέτησε πρό ημερῶν γηθοσύνας τὸ Πανελλήνιον.

Τὴν 16ην Αὐγούστου ὁ νεαρὸς πρίγκιψ τῆς Ἑλλάδος Νικόλαος, ὁ τσαυτῆς ἀγαύων ἐκ μέρους τῶν Πανελλήνων καὶ ὡς γόνος τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν Δυναστείας καὶ ὡς κάτοχος μεγάλων καὶ πανθομολογούμενων ἀρετῶν, ἐτέλει τοὺς γάμους του μετὰ τῆς Μ. Δουκίσσης Ἑλένης Βλαδιμηρόβνας ἐν Πετρούπολει ἐς τὴν αὐτοκρατορικὴν ἐπαυλιν τοῦ Τσάροκος-Σέλο ἐν ἀπάσῃ τῇ ἐν Πρίγκιπας ἀρμοζούσῃ μεγαλοπρεπείᾳ.

Τὸ ἐπίσημον γεγονός τῆς ὑψηλῆς στέψεως τηλεγραφικῶς ἀγγελθὲν γενικὴν προύκάλεσε χαρὰν εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ Ἕλληνας εὐγηθέντας ἐν δοξολογίαις ὑπὲρ τοῦ νέου πρίγκιπικοῦ ζεύγους. Καὶ ἐν Χανίοις ἐν τῷ καθεδρικῷ Ναῷ τῆς Τριμάρτυρος ἐψάλη δοξολογία ἐπὶ τῷ εὐτυχεῖ τούτῳ γεγονότι, εἰς ἣν παρέστησαν ὁ ἰδιαιτέρος Γραμματεὺς τῆς Α. Β. Ὑψ. κ. Παπαδιαμαντόπουλος, ἡ Κυβέρνησις, οἱ Πρόξενοι, οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Διεθνῶν στρατευμάτων καὶ οἱ λοιποὶ ἐν τέλει μετὰ πλήθους λαοῦ. Τηλεγραφικῶς δὲ ὁ προεδρεύων τοῦ Ἡγεμον. Συμβουλίου συνεχάρη ἀντιπροσωπευτικῶς τὴν Α. Β. Ὑψ. τὸν Πρίγκιπα Νικόλαον.

* Δι' Ἡγεμονικῷ Διατάγματος ἐξεφράσθη ἡ ὑψηλὴ Ἡγεμονικὴ εὐαρέσκεια εἰς τὸν κ. Πρ. Σκαλιστήρη Ἀρεοπαγίτην καὶ τέως ἐπ' ἀδείᾳ τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως χρηματίσαντα Πρόεδρον τοῦ Ἐφετιοῦ Κρήτης.

Ἡ Κρήτη σύμπασα ἀπέριωρα ἐκτιμῶσα τὴν μεγάλην ἐπιστημονικὴν ἰκανότητα, τὸν ζῆλον καὶ τὸν ἀδαμάντινον καὶ εὐθὺν χαρακτῆρα τοῦ κ. Σκαλιστήρη διὰ πολλῆς τιμῆς καὶ συμπαθείας περιέβαλλε καὶ περιβάλλει τὸν διακεκριμένον τῆς Θέμιδος λειτουργόν. Ληξιάσης τῆς τριετοῦς αὐτοῦ ἀδείας ἀπήλθε τῶν Χανίων ὅπως ἐπαναλάβῃ τὰ καθήκοντά του ὡς Ἀρεοπαγίτης Ἀθηνῶν, ἀφῆσας τὰς καλλιτέρας τῶν ἐντυπώσεων εἰς πάντας ἰδίᾳ δὲ εἰς ἐκείνους οἵτινες ἠτύχησαν νὰ γνωρίσωσιν αὐτὸν καὶ ὡς φίλον.

Ἦς πρόεδρος τῶν Ἐφετῶν διωρίσθη ὁ τέως Ἐφέτης κ. Σπ. Τσαγγρῆς.

* Ἦλθε καὶ ἀπήλθε ἀφοῦ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐκόσμησε τὸν λιμένα Σούδας καὶ ἔδωκε ζωὴν εἰς τὴν πόλιν μας διὰ τοῦ φαιδροῦ πληρώματός της ἡ ἐκ πολλῶν σκαφῶν συγκειμένη μοῖρα τοῦ Ἰταλικοῦ στόλου. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀφίξεώς του οἱ κάτοικοι Χανίων καὶ Χαλέπας ἠτύχησαν νὰ ἀπολαύσωσι μουσικῆς ὅπαιθιοῦ ἐσπερίδος ἐν τῇ ὡραίᾳ παραλίᾳ τῶν Χανίων ἔνθα ἐπαιάνισεν ἡ Ἰταλικὴ μουσικὴ τῶν πλοίων, ἐνῷ ἠλεκτρικοὶ προβολεῖς αὐτῶν σχηματίζοντες διάφορα εἰς τὴν θερμὴν ἀτμόσφαιραν σημεῖα κατηύγαζον δι' ἡλεκτρικοῦ φωτός ἅπαναν τὴν πεδιάδα τῶν Χανίων ἀποκαλύπτοντες ὑπὸ τὸ μαγευτικὸν τοῦτο φῶς τὸ μαγευτικώτερον θέαμα τῶν χιονοσκεπῶν Λευκῶν ὄρεων μας.

Ὁ Ἰταλικὸς στόλος κατηυθύνθη εἰς Κωνσταντινῶν ἐνθα ὁ Ναύαρχος προσέφερεν ἐκ μέρους τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰταλίας δῶρα εἰς τὸν Τοῦρκον μονάρχη καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ἀδαμάντοκόλλητον τὸ ἀνώτατον παράστημον τοῦ Ὄσμανιέ.

* Αὐστηρὰ ἐγκύκλιος ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς Ἀν. Διευθύνσεως τῶν Ἐσωτερικῶν ἐντέλλουσα τὴν καταδίωξιν καὶ ἀπηνῆ τιμωρίαν τῶν ἐμπρηστῶν τῶν δασῶν, πλείστα τῶν ὁποίων ἀπετεφρώθησαν ἐσχάτως. Διὰ τῶν αὐστηρῶν τούτων μέτρων ἐλπίζομεν ὅτι πλήρως θέλου-

σιν ἐκλείψει αἱ βανδαλικά αὐται πράξεις, ἀφ' ὧν τοσαῦτα κακὰ διὰ τὸν τόπον πηγάζουσι.

* Τραγικὴ εἰδησις ἐκ Τυφλίδος τοῦ Καυκάσου ἀνήγγειλε φοβερὰ ἀποτελέσματα συμβάντος σεισμοῦ. Ὅγχοι πάγου ἀποσπασθέντες διὰ τῶν σεισμικῶν δονήσεων ἀπὸ τοῦ βρους Κασβὲκ παρέσυραν 20 χωρία εἰς ἃ πολλοὶ ξένοι εἶχον μεταβῆ χάριν ἱαματικῶν λουτρῶν. Τὰ θύματα τοῦ σεισμοῦ ἀνέρχονται εἰς 700 αἱ δὲ ὕλικαι ζημίαι εἰς 40 ἑκατ. ρούβλια.

* Ἡ χολέρα ὀλονὲν ἐπεκτεταμένη ἐν Αἰγύπτῳ μαστίζει πολλὰ αὐτῆς διαμερίσματα. Ἐν Καῖρω ἰδίως καθ' ἐκάστην σημειοῦνται κρούσματα τὸ πλείστον θανατηφόρα.

* Κατόπιν συνεννοήσεως τῶν Διευθύνσεων τῶν Ταχυδρομείων Αὐστρίας καὶ Κρήτης ἐκανονίσθη ὅπως ἡ μεταξὺ Κρήτης καὶ Αὐστρίας ἀλληλογραφία ἀποστέλλεται κατ' εὐθείαν εἰς τὰ Αὐστριακὰ ταχυδρομεῖα ὑπὸ τῶν Κρητ. ταχυδρομικῶν γραφείων Χανίων Ρεθύμνης καὶ Ἡσακλείου δι' ἀτμοπλοίων Αὐστριακῶν καὶ Ἑλληνικῶν.

* Τὰ Χανιά ἐφιλοξένησαν ἐπὶ μῆνα σχεδὸν τὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐγκατεστημένον διαπρεπῆ συμπατριώτην μας κ. Δημ. Βυριδάκην φαρμακοποιὸν ἐλθόντα μετὰ τῆς σεβαστῆς μητρὸς καὶ ἐριτίμου ἀδελφῆς του, ὅπως παραθερίσῃ ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ πατρίδι του. Φίλος τῆς πρόδου με μόρφωσιν ἰδιάζουσαν, εὐγενέστατος τὸ ἦθος καὶ με χαρακτῆρα ἐκ τῶν σπανίων σήμερον ἀπαντωμένων ὁ ἔγκριτος συμπατριώτης κ. Βυριδάκης μεγάλως ἐφελκύει τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὰς συμπαθείας τῶν τε συμπατριωτῶν καὶ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἑλληνικῶν καὶ ξένων στοιχείων. Ἐῖς τε τὸν κ. Βυριδάκην καὶ τὴν ἀξιότιμον οἰκογενεῖάν του ἀπεροχομένους εὐχόμεθα κατευθύνειν.

* Ἀφίκετο ὁ νέος πρόξενος τῆς Ἰταλίας κ. Νέγρη εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀπελθόντος κ. Μεντάνα.

* Ὁ διακεκριμένος ὑγειονομικὸς ἰατρός Χανίων κ. Ζαχαρίας Ἰερωνομάκης λαβὼν τρίμηνον ἀδειαν ἀπουσίας ἀπήλθεν εἰς τὴν Ἑσπερίαν.

* Ἀνεχώρησεν ἐπ' ἀδείᾳ εἰς Ἀθήνας ὁ τοῖς πᾶσι ἀγαπητὸς Διευθυντῆς τῆς Κρητ. Τραπεζῆς κ. Ι. Σακελλαρίου χάριν ἀναψυχῆς. Διὰ τὸ διμηνον διάστημα τῆς ἀπουσίας του διωρίσθη ἀναπληρωτῆς αὐτοῦ ὁ κ. Μ. Ἡσυχάκης.

* Ἀνεχώρησε δι' Ἡράκλειον μετὰ βραχεῖαν ἐν Χανίοις διαμονὴν ὁ δικηγόρος καὶ τέως βουλευτῆς Ἡρακλείου κ. Ἐμμ. Πολυχρονίδης. Οἱ πολλοὶ ἐναῦθα φίλοι του προέπεμψαν ἀναχωροῦντα τὸν ἀγαπητὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ Χανίων ἔγκριτον δικηγόρον, ἐν ἣ καὶ ὡς Ἐφέτης ἐχρημάτισε πρό τιος.

* Ὀλιβερὰ εἰδησις κατέστησε γνωστὸν πρό τιων ἐβδομάδων τὸν θάνατον τοῦ εἰς Νέα Ρούμετα τῆς Κυδωνίας δολοφονηθέντος γηραιοῦ ὀπλαρχηγοῦ Μάρκου Ι. Παπαγιαννάκη πατρὸς τοῦ ἐν τῇ πόλει μας διακεκριμένου δικηγόρου κ. Ἐμμ. Παπαγιαννάκη. Γόνος πατριαρχικῆς οἰκογενείας ὁ ὑπὸ κακούργου χειρὸς πληγείς ὀπλαρχηγὸς μεγάλας καὶ πολλὰς εἶχε προσφέρει εἰς τὴν πατρίδα του ὄπλησεως μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀναγνώστου ὑπηρετήσαντος αὐτὴν καὶ ὡς πληρεξουσίου καὶ Προέδρου τῆς Κρητ. Συνελεύσεως. Τὸ στυγερὸν τῆς δολοφονίας κακούργημα στυγερώτερον καθίσταται ὡς ὁτι θύματα αὐτοῦ γίνονται ἄνδρες σεβαστοὶ εἰς οὐ πολλὰ ὀφείλει ἡ πατρίς.

Η ΦΙΛΕΛΛΗΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΣ

Miss FRANK MILLER

Ἡ περιώνυμος ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ φιλολογίᾳ φιλέλληνη Ἀμερικανὶς Miss Frank Miller ἀρχεται ἀπὸ σήμερον παρέχουσα διὰ τῶν περισπουδάζτων φιλοσοφικῶν ἄρθρων τῆς συνεργασίαν πολύτιμον εἰς τὸν «Σπινθῆρα». Τὸ ὄνομα τῆς Δος Miller εἶνε γνωστὸν εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον ὀλοκληροῦ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, ὅφ' οὐ μεγάλως τιμᾶται ἕνεκα τῆς ἀριτιότητος αὐτῆς μορφώσεως καὶ τῶν ἐξόχων πνευματικῶν ἔργων τῆς τῶν δημοσιευθέντων εἰς τὰ ἐγκριτώτερα ἀμερικανικὰ φύλλα ἐν οἷς καὶ οἱ «Κόσμοι».

Ἡ Δις Miller εἶνε κάτοχος ἐκτὸς τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν καὶ τῆς Λατινικῆς ἐν ἧ καὶ ἔγραψε τὰς περὶ Ἑλλάδος ἐνθουσιώδεις ἐντυπώσεις τῆς, καὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ἣν καὶ κατ' ἐξοχὴν ἀποθαυμάζει ὡς καὶ πάντα τὰ μνημεῖα τῆς εὐκλεοῦς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος.

Ὅτε πρὸ διετίας ἐπεσκέφθη τὴν Ἑλλάδα, ἦν ὡς ἄλλην πατρίδα τῆς ἀγαπᾶ, ἐδρικομένη ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ θεωμένη μακρόθεν τοὺς στύλους τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἐν μέσῳ τῆς περιβαλλούσης αὐτοῦς χλοερᾶς ἑαρινῆς φύσεως, ἔσχε ποιητικὴν ἔμπνευσιν θαυμασίαν, ἣτις καὶ τῇ ὑπηγόρευσε ὠραιότατον ποίημα, οὗτινος τὴν ἑλληνικὴν μετάφρασιν ἀφηγεῖται ὁ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐν Ἀθήναις διαμονῆς τῆς συνοδῶν αὐτὴν καὶ διὰ πολλῆς φιλίας μετ' αὐτῆς συνδεόμενος ἰατρός κ. Στεφ. Ζωγραφίδης πολύτιμος καὶ τοῦ «Σπινθῆρος» συνεργάτης. «Ὁ ἀρχαῖος κόσμος—ἀναφέρει ἐν τῷ ποίηματι τῆς ἡ νεαρὰ φιλέλλην Ἀμερικανὶς—ἀπέθανεν ὄλικῶς, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀνεωγόνησε τὴν ἑλληνικὴν φύσιν, καὶ καθὼς ἡ πρᾶσινη αὐτῇ βλάστησις θάλλει πλησίον τῶν ἐρείπιων, ὡς θάλλει τὸ ἄνθος παρὰ τὰ ὄστᾶ μεγαλοπρεποῦς σκελετοῦ, οὕτω πως καὶ ἡ Νέα Ἑλλάς ἀνέθαλεν ἐκ τῶν στοι-

χείων τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου κόσμου τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας ὁ ἱερός σκελετὸς κείται μεγαλοπρεπῶς ἐξηπλωμένος εἰς τὰ εἰρεῖπια τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τοὺς σκορπισμένους σπονδύλους τῶν στύλων τοῦ Ὀλυμπίου Διός».

Ἡ ἐνθουσιώδης φιλέλλην ἰδιαιτέραν τρέφουσα ἀγάπην καὶ πρὸς τὴν πατρίδα μας Κρήτην ὠμίλησε περὶ τῆς ἱστορίας αὐτῆς, καὶ ἰδίᾳ περὶ τοῦ Ἀρκαδίου καὶ τῆς καθόδου τῆς Α.Β. Ὑψ. τοῦ Πρίγκιπος Γεωργίου εἰς Κρήτην ἐν διαλέξει αὐτῆς γενομένη ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ ἐκεῖ καταπλου τοῦ ἑλλην. πολεμικοῦ σκάφους «Ναυάρχου Μιαούλη» Καὶ ἐν ἰδιαιτέρᾳ πρὸς ἡμᾶς ἐπιστολῇ τῆς, ἐν ἧ ὑπὸ τὴν χάριεσσαν ὑπογραφῆς τῆς θέτει ἀντὶ παντὸς ἄλλου αὐτῆς τίτλου τὸν τίτλον Philhellène, ἀναφέρει ὅτι τὴν συνεργασίαν τῆς ἀποστέλλει εἰς τὸν «Σπινθῆρα», τὸν ὁποῖον εὐηρεσθήθη νὰ κρίνη ὡς **λίαν ἐνδιαφέροντα καὶ ἄξιον πάσης ὑποστηρίξεως**, δι' ἕνα περιπλέον λόγον, διότι εἶνε τὸ πρῶτον ἐκδιδόμενον ἐν Κρήτῃ περιοδικὸν τοῦ εἶδους τούτου ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ἐπαχθοῦς τουρκικοῦ ζυγοῦ».

Ἐκτὸς τοῦ μεγάλης σπουδαιότητος ἄρθρου τῆς «Women in psychical research» οὗτινος τὴν πιστὴν μετάφρασιν δημοσιεύομεν εἰς τὸ τεῦχος τοῦτο τοῦ «Σπινθῆρος» δημοσιεύομεν καὶ ὠραιὸν αὐτῆς ποίημα γραφὸν ὅτε ἦγε τὸ 18ον μόλις ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς, ὡς ἡ ἰδίᾳ μᾶς γράφει. Τὸ δημοσιεύομεν δὲ καὶ Ἀγγλίστι, ἵνα οἱ Ἀγγλομαθεῖς ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ «Σπινθῆρος» ἀποθαυμάσωσι τοὺς ποιητικοὺς ἀδάμαντας, ὧν βρῖθει τὸ ὠραιὸν τοῦτο ποίημα τὸ ἐνοῦν μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἀφθόγου ποιητικῆς χάριτος καὶ τὴν παιδικὴν ἀφέλειαν καὶ ἀθωότητα τῆς ἐκφράσεως.

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΕΝ Τῇ ΨΥΧΙΚῃ ΕΡΕΥΝῃ

Θ ἄξιθαυμάστως ἀκριβοῦς ἀναλυτικὸς χημικὸς τῆς σήμερον ἐν τῷ τελείῳ ἐφοδιασμένῳ ἐργαστηρίῳ του δὲν εἶνε ἡ ἐξέλιξις τοῦ σκαιῶς ἀμαθοῦς ἀλχημιστοῦ τοῦ μεσαιῶνος, ὅστις ἐξύμωνε τὰς εὐτελεῖς αὐτοῦ ἐκδηλητηριωδῶν χόρτων συνθέσεις πρὸς ζήτησιν παγκοσμίου πανακειας καὶ ἀνεμίγνυε πάντα τὰ μέταλλα εἰς τὰς ἀνεπιτυχεῖς αὐτοῦ προσπαθείας, ὅπως εὔρη μαγικὴν τινα «Λυθίαν λίθον», ἣτις ἠθέλη μετατρέφει τὰ πάντα εἰς χρυσόν.

Ὁ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις καθηγητῆς τῆς Ἀστρονομίας ἐν τῷ ἀστεροσκοπεῖῳ Lick προλέγων ἐκλείψιν καὶ τοῦ ἐλαχίστου κλάσματος τοῦ πρωτόλεπτου, ἔχει τὴν ἀρχὴν του ἐκ τοῦ χρονολόγου Ἀστρολόγου (Ἀστρομάντης), ὅστις ἐξήσκει τὴν Μαύρην Μαγείαν πρὸ τινῶν ἑκατονταετηριδῶν καὶ ἡξίου νὰ ἀποκαλύψῃ εἰς τοὺς δευδαίμονας ὁπαδοὺς του ὁποῖαν ἐπιτροπὴν οἱ πλανήται ἐμελλον νὰ ἀσκήσωσιν ἐπὶ τῶν τυχῶν των

Οἱ δὲ προλέγοντες τὸ μέλλον, καὶ οἱ ὀχυθερεκεῖς πνευματισταί, οἵτινες λυμαίνονται εἰσέτι τὴν γῆν καὶ πολλαπλασιάζουσι τὸν δόλον καὶ τὰς μυστικὰς ἀνοησίας, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εἶνε τέκνα τῶν σοφῶν τοῦ 14ου καὶ 15ου αἰῶνος.

Ἄλλ' εἶνε μεγαλύτερος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀκε-

ραίου χαρακτῆρος καὶ καλλιεργημένου πνεύματος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, οἵτινες ἠρεύνησαν καὶ ἐδοκίμασαν κατὰ τὰς δύο παρελθούσας δεκαετηριῶς τὰ ψυχικὰ φαινόμενα ἀποκαθρύνοντες τὸν δόλον καὶ θέσαντες ἐπιστημονικὰς θεωρίας ἀντὶ τῶν εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν ἐξαγομῶν συμπεροσμάτων.

Ἡ Ἐταιρεία τῆς «Ψυχικῆς Ἐρεῦνης» ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ ἰδρύθη πράγματι τῷ 1882 καὶ δὲ σημερινῇ εἶνε προῖον ἐκείνης χρονολογούμενη μόνον ἀπὸ τοῦ 1895.

Ἡ Ἐταιρεία αὕτη πλεῖστα ἐπιφανῆ ἀριθμοῦσά μέλη φέροντα διακεκριμένα ὀνόματα ὡς οἱ J. H. Hyslop καθηγητῆς τῆς Κολομβίας, Ριχάρδος Hodgson ἐκ Βοστώνης, Th. Flournoy καθηγητῆς ἐκ Γενεύης καὶ συγγραφεὺς τοῦ «Ἐξ Ἰνδιδῶν εἰς Ἀθῆνας» ἔργου περὶ οὗ πολλὺς ἐγένετο λόγος, Καίσαρ Lombroso καθηγητῆς ἐκ Τουρίνου, Ribot καθηγητῆς ἐκ Παρισίων, μετ' ἄλλων ἐπίσης σπουδαίων καὶ ἀν ἀκόμη τὸ ὄνομά των δὲν εἶνε ἐντελῶς ἐξ ἴσου γνωστῶν ἐντεῦθεν τὸν Ἀτλαντικοῦ, παρουσιάζει τρομερὸν μέτωπον πρὸς τοὺς ἀξιοῦντας ὅτι μόνον οἱ ἀμαθεῖς καὶ οἱ ὀκνηροὶ ἐνασχολοῦνται εἰς μελέτας περὶ τὰς ἀλλακότους ἀριστολογίας σχετικῶς πρὸς τὰ διανοητικὰ φαινόμενα.

Τὰ ἀντεπιστέλλοντα μέλη τῆς Ἐταιρείας

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ταύτης χαιρετίζουν εκ τόσων πόλεων μεγάλως ἀπ' ἀλλήλων ἀπεχουσῶν, οἷαι ἡ Στοκχόλμη, τὸ Μόναχον, ἡ Πετρούπολις, ἡ Λειψία καὶ τὸ Λονδίον. Καὶ ἐξ ἄλλων τόπων μεγαλειτέρας ἐκτάσεως μέγα ἐξεδηλώθη ἐνδιαφέρον διὰ πᾶν εἶδος ψυχικῆς ἐκδηλώσεως.

Καὶ ὁ ἀριθμὸς δὲ τῶν νέων περιοδικῶν συγγραμμάτων, ἅτινα ἐσχάτως ἀνεφάνησαν πραγματευόμενα περὶ τῶν διαφόρων κλάδων τῆς ψυχολογίας ἐναργέστατα δεικνύει ὅτι τὸ κοινὸν ἐν γένει ἐνδιαφέρον συγκεντροῦται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον περὶ τὸν κόσμον τοῦ διανοεῖσθαι.

Ὅτι δὲ εἰς ἕκαστον τῶν περιπτέρων (ἐνθα πωλοῦνται ἐφημερίδες) δύναται τις νὰ ἴδῃ τοιαῦτα περιοδικὰ οἷα τὰ : «Νοῦς», «Νοητικὸς συνήγορος» τὸ «Περιοδικὸν τῶν ὑστερισμῶν» κ.τ.λ. τοῦτο εἶνε ἀρκούντως σταθερὰ ἐνδείξεις ὅτι εἰς τὰ ψυχικὰ φαινόμενα ἀρχεται νὰ δίδεται ἰσχυροτέρα σημασία ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐταιρείας τῆς «Ψυχικῆς Ἐρεῦνης» περιλαμβάνει τρεῖς γυναῖκας, τὴν Καν H. Sedgewick τὴν Δα. Alice Johnson καὶ τὴν Καν Verall, ἀπάσας ἐκ Καμβρίας τῆς Ἀγγλίας· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἐγκύκλιος ρητῶς ἔλεγεν ὅτι «Κυριαὶ εἰσὶν ἐκλέξιμοι εἴτε ὡς συνέταιροι εἴτε ὡς μέλη». Ἀλλὰ τῶν κυριῶν τούτων τὰ ὄνματα ἐφάνησαν μόλις τῷ 1901, ὅπερ καταδεικνύει ὅτι αἱ γυναῖκες λίαν προσφάτως μόνον ἠσχολήθησαν ἀπουδαίως περὶ τοιοῦτον θέμα.

Ἀλλὰ τὸ ὅτι δύναται νὰ δώσῃ καὶ ἔδωκαν πραγματικὴν καὶ πολὺτιμον βοήθειαν διὰ τῶν παρατηρήσεων καὶ συμβολῶν αὐτῶν, δεικνύεται ἀσφαλῶς ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πραγματειῶν τῶν ἐκτυπωθειῶν ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας τῆς «Ψυχικῆς Ἐρεῦνης», ὧν συγγραφεῖς ὑπῆρξαν αἱ ἀνωτέρω Κυριαί.

Ἡ Δις Alice Johnson τοῦ ἐκπαιδευτηρίου Newham τῆς Καμβρίας εἶνε ἐκδότρια τοῦ Περιοδικοῦ τῆς Ἐταιρείας καὶ ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν μέλος τοῦ Συμβουλίου.

Τῆς Κας Sedgewick τὸ ὄνομα ἀπαντᾷ συχνὰ ὡς συγγραφέως σχετικῶν πρὸς τὰς ψυχικὰς ἐρεῦνας ἀρθρῶν οἷα τὰ ἐξῆς: «Ἡ μαρτυρία περὶ φασμάτων», «Τὰ ψυχικὰ φαινόμενα τοῦ πνευματισμοῦ», «Ἡ μαρτυρία περὶ προαισθήσεως», «Ὁξυδερκεία» μετὰ δὲ τοῦ συζύγου αὐτῆς τοῦ Καθηγητοῦ H Sedgewick παρουσίασεν ἕτερον ἔργον τὸ : περὶ μεταφορᾶς τῆς σκέψεως.

Ἡ ΚΑ A. W. Verall συνεισέφερεν ἀρθρον περὶ «Υπερφυσικῆς κτήσεως γνώσεων» ἐνῶ ἄλλη τις Κυρία, ἣτις κρύπτει τὴν ταυτότητά της ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Δ ε σ π ο ι ν ῖ ς, προὐκάλεσε πολλὴν συγκίνησιν διὰ τῶν ἀρθρῶν της, ἐν τῶν ὁποίων ἐπεγράφητο: «The Apperant Sources of Subliminal Messages».

Ἡ περὶπτωσίς τῆς Κας Piper καὶ αἱ ἀδιαφιλονικίως ἀψευδεῖς ἐκδηλώσεις της θεωροῦνται ὑπὸ τῶν νοσηθῶν ψυχολόγων τῆς σήμερον ὡς πολὺ μεγαλειτέρου ἐνδιαφέροντος τῶν τῆς Κας Blavatsky, ἣτις μεθ' ὅλην τὴν θρησκείαν (the cult) ἦν ἰδρυθεῖ καὶ τὴν προσωπικότητά της ὡς ὑπνωτιστρίδος, ἐπαιξε φοβερὸν ρόλον ἐφαμιλλῶς πρὸς τὸν βασιλέα τῶν ἀπατεῶνων τὸν Cagliostro*.

Ἡ Helene Smith ὑπάλληλος ἐμπορικοῦ καταστήματος ἐν Γενεύῃ, τῆς ὁποίας αἱ ἐκστάσεις ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς τὴν συγγραφήν τοῦ μεγάλου ἔργου τοῦ καθηγητοῦ Th. Flournoy «Ἐξ Ἰνδιῶν εἰς τὸν πλανήτην Ἄρην», εἶνε ἀξιοσημείωτος προσωπικότης ὡς καὶ ἡ Ka Piper πρὸς τὴν ὁποίαν καταπληκτικῶς ὁμοιάζει κατὰ τὸ πρόσωπον καὶ τὴν ἔκφρασιν.

Τὴν Ἑλένην Σμιθ πρῶτος ὁ καθηγητὴς Hyslop κατέστρεψε γνωστὴν παρουσιάσας αὐτὴν εἰς τὸ κοινόν.

Μαθητρία τοῦ καθηγητοῦ Hyslop καὶ συνεργάτις τοῦ Καθηγητοῦ Flournoy εἰς τὸ ἔργον του «Composition Subliminable» εἶνε ἡ Δις Frank Miller, σπουδάσασα τὴν φιλοσοφίαν εἰς τὰ Πανεπιστήμια τῆς Κολομβίας, τοῦ Βερολίνου, τῆς Γενεύης καὶ τῆς Λοζάνης. Ἐξετέλεσεν αὐτὴ πειράματα τῆς διὰ «Κρυστάλλου Ὀπτασίας» (Crystal Vision) μετὰ τοῦ καθηγητοῦ Flournoy, ἐπεζητήσε Τηλεπαθητικὴν ἐπικοινωνίαν εἰς διαφόρους χώρας καὶ ἐγένετο μέλος τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἐταιρείας τῶν Φιλοτέχνων.

Ἡ μεγίστη αὐτῆς ἐπιθυμία εἶνε νὰ ἐκθρονίσῃ τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ τὸν μυστικισμόν διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ θετικισμοῦ καὶ δι' ἐπιστημονικῆς ἀποδείξεως. Εἰς τὰς προσπάθειάς της ἐνεβαρρύνθη ὑπὸ ἀνδρῶν οἷος ὁ Ἕρμαν Σούδερμαν, ὁ A Brandl ἐκ Βερολίνου, ὁ δόκτωρ Σ. Ζωγραφίδης ἐξ Ἀθηνῶν μετὰ τῶν ἡδὴ μνημονευθέντων καθηγητῶν Flournoy καὶ Hyslop.

Ἡ Μάγισσα τῆς Endor ὑποτίθεται ὡς πρόγονος τοῦ Πνευματισμοῦ, ἡ Κυραία Σιδυλλῆ, αἱ Μοῖραι καὶ ἡ Πυθία ἦσαν ὅλαι γυναῖκες, αἱ δὲ ἴβρεια ἀνεγνωρίσθησαν πάντοτε ὡς δυνάμεις μυστικῆς θρησκείας ἢ αἰρέσεως.

Υφίσταται λοιπὸν λόγος τις δι' ὅν ἐφ' ὅσον ἡ Ἐπιστήμη καὶ ὁ Πολιτισμὸς προβαίνουν εἰς αἰνομαθίας γυναῖκες νὰ μὴ συμμετέχωσι πάσης ἐρεῦνης περὶ ἀληθείας εἰς ἣν δύναται νὰ δευχθῶσιν ἀρμόδια;

«Ἡ Ἀμερικὴ εἶνε ὁ παράδεισος τῶν γυναικῶν» — βεβαίως οἱ Εὐρωπαῖοι — ἀλλὰ καὶ ἡ Ἀγγλία ἀρχεται ἐπίσης ἐπιτρέπουσα εἰς τὰς γυναῖκας αὐτῆς ὅ,τι δῆποτε ἐπιθυμοῦσιν ἐν τῷ διανοητικῷ κόσμῳ.

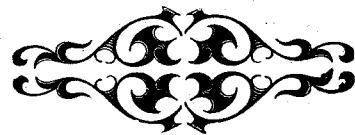
Τὰ ἐν τῇ Ἠπειρωτικῇ Εὐρώπῃ Πανεπιστήμια ἀνοίγουσι το ἐν μετὰ τὸ ἄλλο τὰς θύρας τῶν εἰς γυναῖκας, αἵτινες δύναται νὰ σπουδάσωσι ἐξ ἴσου καλῶς ὡς οἱ ἄνδρες, καὶ εἰς αὐτὰς δὲ ἀκόμη τὰς τάξεις τῆς Γερμανικῆς μεταφυσικῆς προσφύως ἀνεμύχθησαν αἱ γυναῖκες. (Found their way).

Ἀλλ' αἱ γυναῖκες τώρα μόλις ἀνεμύχθησαν καὶ ἐπομένως τὸ ἔργον αὐτῶν ἐν συγκρίσει εἶνε μικρὸν εἰσέτι, ἀλλὰ τὸ μέλλον ὑπόσχηται μέγала διὰ τὰς πεπρωκισμένας ὑπὸ τῆς φύσεως καὶ εὐπαιδευτοὺς γυναῖκας, ἅτινα καὶ τὰς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας τῶν τὰς ἠθελον ἱκανοποιήσει καὶ ἄλλους ὀλιγώτερον πεπρωκισμένους ὑπὸ τῆς φύσεως καὶ ὀλιγώτερον εὐπαιδευτοὺς ἠθελον βοηθήσει, ὅπως ἐξέλθωσιν ἐκ τῶν συγχύσεων τῆς διανοίας.

Νέα Ἰόρκη.

Δεσποινίς FRANK MILLER

* Σ.τ.Δ. Ὁ κόμης Ἰωσήφ Balsamo de Cagliostro ὑπῆρξε περιβόητος ἀγύρτης ἰατρὸς καὶ ἀλχημιστῆς ἐγεννήθη δὲ εἰς τὸ Παλέμνον τῆς Ἰταλίας (1743).

THE BEGGAR'S RICHES

Yes, 'tis true, J'im a beggar,
With weary and ill shod feet
No roof do I own and this mossy stone
Serves me for my humble seat.

You in your grand palace yonder,
Built by your sires of yore
You sit at your ease and do as you please,
Midst servants and trappings galore.

Your coffers are crowded with billion.
Your jewels you count by the score,
And every day as it passes away
Adds much to your too great store.

Standing there at your window
And looking here at me
You pity and scorn for marry a morn
Such wretched sights do you see.

Yet y too have a palace
«A castle in the air»
«A castle in Spain» the far reaching main
And tis grand and high and fair.

It has a dome of sapphire
Hewn from the midnight sky
And of clear blue air here and there,
Great turrets meet the eye.

From the clouds upon a summers day
I quarried my marble white,
When the sea did not rest, from its dark green breast
I took my malachite.

The early dawn tears the flowers shed
Gave me pearls of silver sheen.
In the flaming sky when the day must die,
My opals may be seen.

When the fields more bright with buttercups
I found my gellow gold
And my silver white, when the night was bright,
And the air was clear, still and cold.

My diamonds they are as many
As sands by the swelling sea
For I found them at night by the clear moon's light
And the stars all laughed with me.

So I but a beggar, am richer far
Then you with your lordly train
For your treasures here do not compare
To mine in God's domain.

Mis FRANK MILLER

ΤΑ ΠΛΟΥΤΗ ΤΟΥ ΠΤΩΧΟΥ

Ἀλήθεια εἶμαι ἕνας ζητιάνος
Εὐπόλυτος μὲ πόδια κουρασμένα
Χωρὶς καλύβα, ἕνα λιθάρι
Μ' ὑπηρετεῖ χαριτωμένα.

Σὺ μέσ' τὸ χρυσὸ σου τὸ παλάτι
Ποῦ τῶφκισαν μιὰ μέρα οἱ παλῆοι σου
Ἀξέγνοιαστα γυρίζεις, καὶ ὁλοῖθε
Οἱ δοῦλοι λάμπουνε κ' οἱ θησαυροὶ σου.

Εἶνε στὲς κάσες ἄσωστο τ' ἀσῆμι
Ἀμέτρητα στολίδια καὶ χρυσάφι
Καὶ κάθε ἡμέρα ὅπου διαβαίνει
Γιομίζει ἢ κάσα σου κι' ἀστράφτει.

Ὅταν ἀπὸ τὸ παράθυρό σου
Ποῦ στέκεσαι ἀγνάντια μου κυττάξεις
Αὐτὰ ὅπου τὰ μάτια σου προσδβλέπουν
Θὰ τὰ λυπᾶσαι ἢ θὰ τὰ χλευάζεις.

Κι' ὅμως καὶ ἐγὼ ἕνα παλάτι
Ἔχω καὶ ἐν ὄνειρο, ἕνα πόθο
Οὐράνια ἄφταστα καὶ θεῖα
Στὴ πλάση τῆ ἀπέραντη τὰ νοιώθω

Καὶ θόλο ἔχει ἀπὸ ζαφείρια
Τῆς νύχτας τὸν γαλάζιο τὸν αἰθέρα,
Θὰ ἰδοῦν τὰ μάτια σου ἂν κυττάξεις
Χρυσὰ παλάτια ἐκεῖ πέρα.

Κ' ἔκοψα τὸ μάρμαρο τὸ ἄσπρο
Ἀπὸ τὰ νέφη θερινῆς πρωίας
Κι' ἔνυρα τὸν μαλαχίτη μου στὰ στήθη
Τῆς θάλασσας τῆς μαύρης τῆς ἀγρίας.

Καὶ τὴν αὐγὴ ποῦ ἔκλαψαν τὰ ἄνθη
Μοῦ ἔδωκαν λευκὰ μαργαριτάρια,
Στὸν οὐρανὸ ποῦ ἔγερνεν ὁ Ἥλιος
Πολύτιμα ἐλάμπανε λιθάρια.

Μέσ' τὰ χρυσάνθεμα τοῦ κάμπου
Ἐδιάλεξα τὸν κίτρινο χρυσὸ μου
Μέσα στὴ νύχτα ποῦ λαμποκοποῦσε
Εὐρῆκα τὸ ἀσῆμι τὸ δικό μου.

Καὶ εἶναι τὰ διαμάντιά μου πολλὰ
Ὅση ἢ ἄμμος εἶναι τοῦ γιαιλοῦ
Τὰ βρῆκα μέσ' τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ
Καὶ τ' ἀστέργια γέλασαν μαζί μου.

Ἔτσι κι' ἐγὼ ἂν καὶ ζητιάνος
Ζῶ πῶ καλῆτερ' ἀπὸ σένα
Δὲν μοιάζουν ὅλοι οἱ θησαυροὶ σου
Μ' ὅσους στὴ κτίση βροσκοῦνται γιὰ μένα.

Δ^ς ΦΡΑΓΚ ΜΙΛΛΕΡ

Μετάφρασις ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΜΙΧΑΗΛ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΤΟ ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ ΠΝΕΥΜΑ

Τὸ πνεῦμα τῆς ἀποταμιεύσεως ἀνευρισκόμενον καὶ εἰς τινὰ τῶν ἀλόγων ζῶων ἀποτελεῖ μίαν τῶν σπουδαιότερων παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ἀρετῶν, αἰτινες παρακολουθοῦσιν αὐτὸν εἰς ἅπαντα τοῦ πολιτισμοῦ τὰ στάδια.

Ἐν τῷ ἡλιολούστῳ ἀγρῷ ἔνθα ὁ προβλεπτικός μύρμηξ ἀγωνιᾷ μεταφέρων εἰς τὴν κατοικίαν του διὰ τοῦ στόματος καὶ τῶν ποδῶν τοὺς φυτικούς κόκκους ἢ τοὺς νεκροὺς σκώληκας καὶ τέττιγας ὅπως ἀποταμιεύῃ τὰς διὰ τὸν χειμῶνα ζωοτροφίας του, ὀλίγον περαιτέρω ὁ ἄγριος τοῦ Ἰσημερινοῦ κάτοικος συνάξει ἐπιμελῶς ἄγριους τῆς γῆς καρποὺς οὐχὶ μόνον ἵνα καταπραΰνη τὴν πείναν, ἢν τὴν στιγμήν ἐκείνην, αἰσθάνεται ἀλλὰ καὶ ὅπως μεταφέρῃ ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν ἐκ κορμῶν δένδρων καὶ χόρτων καλύβην του διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς αὔριον. Οἱ κάτοικοι τῆς παγετώδους Γῆς τοῦ Πυρὸς εὐρίσκοντες παρὰ τὴν ἀκτὴν πτώμα φαλαίνης διαμελίζουσιν αὐτὸ καὶ ἕκαστος κρεμῶν ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ διὰ προχείρως σχηματιζομένης ὁπῆς τὸ ἀναλογοῦν αὐτῷ ἐκ τῆς φαλαίνης τεμάχιον τὸ μεταφέρει εἰς τὴν διὰ δέρματος φώκης ἐστεγασμένην καλύβην του.

Ὁ ἄνθρωπος τοῦ ὁποίου ὁ πολιτισμὸς διήνοιξε τὰ πνευματικὰ ὄμματα καὶ τὸν ὁποῖον κατέστησεν ἱκανὸν ὅπως κατανοῆσιν τὴν ἀνάγκην τῆς περὶ τοῦ ἀποτέρω ἀδήλου μέλλοντος μερίμνης, ὀφείλει μὴ κυριευόμενος ὑπὸ τοῦ πάθους τῶν τῆς σήμερον συνεχῶν ἀπολαύσεων νὰ διαθέτῃ μίαν αὐτοῦ σκέψιν καὶ διὰ τὸ μέλλον, νὰ ρίπτῃ ἐν καὶ πρὸς αὐτὸ βλέμμα.

Ἐκαστον ἄτομον ἐν τῇ κοινῶνίᾳ ἔχει ἐνώπιον αὐτοῦ λευκὰς ἀλλὰ καὶ μελανὰς ἡμέρας, δι' ὧν ἡ μοῖρα ἔκλωσε τὸ δίχρουν ἀνθρώπινον νῆμα. Ἀπολαμβάνει ὑγείας καὶ νεανικοῦ σφρίγους καθιστάμενος γενναῖος καὶ δραστήριος, ἀλλ' ἔχει πρὸ αὐτοῦ τὰς ἀπείρους τοῦ βίου κινδυνώδεις διακυμάνσεις, καθὼς ἔχει καὶ τὴν μέλλουσαν εἰκόνα του ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κλονιζομένου εἰς τοὺς πόδας του γηραιοῦ πάππου τοῦ πρὸ τῆς θύρας τοῦ γεγηρακότος ἐπίσης οἴκου του περιπλανῶντος τὰ ἀσταθῆ βήματά του, τοῦ μὴ δυναμένου νὰ φέρῃ τὸ βῆμα ὅπου τὸ συμφύρον ὀδηγεῖ αὐτόν, τοῦ πτοουμένου πρὸ τῆς μικροτέρας τοῦ ἐδάφους ἀνωμαλίας, τοῦ καταπονουμένου ἐκ τῆς ἀναγνώσεως μιᾶς τοῦ ἐγγονοῦ του ἐπιστολῆς.

Τὸ σθένος καὶ ἡ ἀντοχὴ ἐγκατέλιπον τὴν παρακάσασαν καὶ ἐτοιμόρροπον ταύτην ὑπαρξίν καθὼς καὶ ἡ ὀξύτης τῆς ὀράσεως καὶ ἀκοῆς.

Εἶνε σκεβρωμένον πλοῖον τὸ ὁποῖον ἀφοῦ ἐταξείδευσεν ἰσχυρὸν καὶ ἀκατάβλητον μὲ ὀλιγωτέρας εὐδίας καὶ περισσοτέρας καταιγίδας τὸ πολυτάραχον πέλαγος τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, διαβρωθὲν ὑπὸ τῶν ὑδάτων ἐρρίφθη κεκμηκὸς εἰς τὴν ἀμώδην ἐκείνην παραλίαν, ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον καμαρωμένον ἐξῆλθε διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ ἀμφίβολον τῆς ζωῆς πέλαγος.

Τοιοῦτος ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὸ ἀσθενὲς αὐτοῦ γῆρας

Ἡ εἰκὼν αὕτη τοῦ γήρατος καὶ τὸ ἀδηλον αὐτοῦ τοῦ προσεχοῦς μέλλοντος ἀρκοῦσιν ὅπως πείσωσι τὸν ἄνθρωπον περὶ τοῦ μεγέθους τῆς ἀρετῆς τῆς ἀποταμιεύσεως. Ὁ ἀποταμιεύων καθίσταται ἀκατάβλητος πρὸ τῶν τυχόν ἐξ ἐπιχειρήσεων ἀτυχημάτων, πρὸ τῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν εἰς ἃς ἀπρόοπτοι νόσοι δύνανται νὰ φέρωσιν αὐτόν καὶ ὡς προβλεπτικός μύρμηξ ἀρκοῦσας ἐξασφαλίζει τὰς διὰ τὸν χειμῶνα τοῦ βίου ζωοτροφίας. Καθίσταται πρὸς τούτοις ἐργατικός, φειδωλός, νηφάλιος, παραγωγικός καὶ τέλος κεφαλαιούχος καὶ ἐπιχειρηματίας. Ἡ ἀποταμίευσίς μαρτυροῦσα τὸν κατ' ἐξοχὴν ἠθικὸν τοῦ ἀνθρώπου χαρακτῆρα καὶ τὴν ὑγιᾶ αὐτοῦ διάνοιαν, εἶνε εὐεργέτημα ἐξερχόμενον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἐνεργοῦντος αὐτό, ἵνα εἰς αὐτόν καὶ πάλιν ἐπανέλθῃ παρέχον ἅμα τὴν εὐεργετικὴν του ἐπίδρασιν ἐφ' ὀλοκλήρου τῆς κοινωνίας.

Οὐχὶ δὲ μόνον ἀπὸ ἀτομικῆς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ γενικωτέρας ἀπόψεως ἐξεταζομένη ἡ ἀποταμίευσίς καταδεικνύει τὸ μέγα ἐκπολιτιστικὸν καὶ εὐεργετικὸν ἔργον τὸ συντελεσθὲν ὑπ' αὐτῆς. Ἄν ὁ ἄνθρωπος πᾶν ὑλικὸν ἀγαθόν, ὅπερ ἐκ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ ἀπελάμβανε κατεσπατάλει ἀνεκαθεν πρὸς θεραπείαν αἰσθητικῶν αὐτοῦ ἀπολαύσεων, ποῖος θὰ διέθετε τὸ ἀπαιτούμενον χρήμα πρὸς διάδοσιν ἐπιστημονικῶν καὶ ἄλλων ἐγκυκλοπαιδικῶν γνώσεων συντελουσῶν εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν τοῦ ἀνθρώπου μόρφωσιν; τίς θὰ παρῆγε καὶ θὰ ἀνέπτυσσε τὴν βιομηχανίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ πρὸς συγκοινωνίαν μέσα; Ἡ ἀνθρωπότης θὰ διέμενεν ἐν τῇ νηπιώδει αὐτῆς καταστάσει, αἰ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

δὲ αἰσθητικὰ τοῦ ἀνθρώπου ὀρέξεις ἰκανοποιούμεναι ἤθελον ἐπιφέρει ἐν ἀπελπιστικὸν ἀποτέλεσμα, τὴν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει διέγερσιν τοῦ κτήνους, τοῦ θηρίου...

Ἄλλ' ἢ ἀνθρωπότης χάριν τῆς πνευματικῆς αὐτῆς ἀναπτύξεως καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν ὑψηλοτέρου καὶ εὐγενεστέρου βίου διέθεσεν ἄπειρα κεφάλαια ἐν τῶν σπουδαιότερων τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ ἀποταμίευσις.

Κατὰ ταῦτα ἕκαστον τῆς κοινωνίας μέλος κεκτημένον ἢ μὴ πλοῦτον καὶ ἀποταμιεύον μέρος τῶν κερδῶν αὐτοῦ ἐλεεῖ καὶ ἑαυτὸ κτὶ ἐλάκλρον τὴν κοινωνίαν ἐν ἡ ζῆ. Ἄς λάβωμεν ὡς παράδειγμα ἕνα τῶν πτωχοτέρων ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ ἐπὶ τὸν ὁποῖον ἡ ἀποταμίευσις θεωρεῖται ἴσως ἀδύνατος. Λαμβάνων οὗτος καθ' ἑκάστην τὸ εὐτελὲς ἐπὶ παραδείγματι ποσὸν τῆς μίᾳς καὶ ἡμισείας δραχμῆς δύναται οὐχ ἥττον ἐξ αὐτοῦ νὰ ἀποταμιεύσῃ εἴκοσι καὶ μόνον λεπτὰ ἐκ τῶν πεντήκοντα, ἅτινα ἴσως ἤθελεν ἐξοδεύσει εἰς οἰνοπωλεῖον ἢ ἀλλαχοῦ. Τὰ εἴκοσι ταῦτα λεπτὰ αὐξάνουσιν ἐντὸς μηνὸς εἰς ἕξ δραχμὰς, αἵτινες κατατιθέμεναι κατὰ μῆνα τακτικῶς εἰς τι ταμιευτήριον θὰ ἀνέλθωσιν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ πρὸς 4 ο)ο τόκου τοῦ ἀνατοκίζομένου καθ' ἑξαμηνίαν, εἰς δραχ. 73.57.

Ἐντὸς δὲ πενταετίας τὰ ἡμερήσια ταῦτα εἴκοσι λεπτὰ τοκίζόμενα καὶ ἀνατοκίζόμενα θὰ ἀνέλθωσιν εἰς δραχ. 399,10, καὶ ἐντὸς δεκαετίας εἰς τὸ ποσὸν τῶν 885,25 δραχμῶν σχηματισθὲν ἐκ τῶν μικρῶν καταθέσεων, ὧν τὴν στέρησιν οὐδὲ ὅπως ἠσθάνθη ὁ ἐργάτης καὶ ἅτινα ἀσκόπως ὅλως καὶ ἀνευ οὐδεμιᾶς σωματικῆς ἢ ἠθικῆς ὠφελείας θὰ ἐσπαταλῶντο καθ' ἑκάστην. Ταῦτα δὲ πάντα χωρὶς ὁ πτωχὸς ἐργάτης ὁ ἐφ' ὅλην τὴν ἡμέραν μετὸν φλογερὸν τοῦ ἡλίου καύσωνα ἢ μετὸ παγετῶδες τοῦ βορρᾶ φύσημα καταπονόμενος ἐν τῇ ἐργασίᾳ νὰ στερεῖται τῆς ἀπαραιτήτου δι' αὐτὸν ἀναψυχῆς καὶ διαχύσεως, ἥτις καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ζωογονεῖ καὶ τὸ σῶμα εὐχαριστεῖ καὶ ἀναπαύει.

Καταδειχθέντος τοῦ δυνατοῦ τῆς ἀποταμιεύσεως εἰς τὸν τοιαύτης οἰκονομικῆς καταστάσεως ἀνθρώπον, ἀναμφίρρηστον τυγχάνει ὅτι πάντες ἐὰν θέλωσι δύνανται ν' ἀποταμιεύωσι.

Ἦδη ὡς ἐξετάσωμεν τὰ ὑπὲρ τῶν πτωχοτέρων τάξεων ληφθέντα ὑπὸ τοῦ πολιτισμοῦ μέτρα.

Διὰ τὸν ἡμερόβιον ἐργάτην συνέστησαν τὰ ταχυδρομικὰ καὶ τραπε-

ζιτικὰ ταμιευτήρια, δι' ὧν οὐχὶ μόνον ὁ πτωχὸς ἐξασφαλίζει σχεδὸν τὸ μέλλον του, ἀλλὰ καὶ ἀμοιβαία κοινωνικὴ εὐποιεῖα ἐπιτελεῖται.

Τὰ ταμιευτήρια ἰδρυθέντα τὸ πρῶτον ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα Saving Banks (σωτήριοι τράπεζαι) ἀποτελοῦνται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τὰς τῶν ἐργατικῶν τάξεων καταθέσεις, αἵτινες ἕνεκα τῆς σικρότητος αὐτῶν πρὸς οὐδεμίαν ἐπιχείρησιν δύνανται μεμονωμέναι νὰ χρησιμεύσωσιν.

Ἡ ὑπαρξὶς τῶν ταμιευτηρίων διεγίρει παρὰ τῷ ἐργάτῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀποταμιεύσεως καὶ τὴν σκέψιν περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς φειδοῦς, καταρρίπτουσα τὴν ἐπικρατοῦσαν συνήθως παρ' αὐτῷ ἀρχὴν « ἕμεροδούλι ἕμεροφάι » προφυλάττει δὲ αὐτὸν πολλάκις ἀπὸ τῶν ποικίλων ἀσωτιῶν, δι' ὧν ὁ ἐργάτης νομίζων ὅτι παρέχει ἠδονὴν εἰς τὸ κεκμηκὸς αὐτοῦ σῶμα ἀσυνειδήτως ὑποσκάπτει ἐνίοτε αὐτὴν τὴν ὑγίαν του καὶ τὰς ἐν αὐτῷ βῆσεις τῆς ἠθικῆς.

Ὅθεν τὰ ταμιευτήρια εἶνε τὰ κατ' ἐξοχὴν ἠθικὰ ἰδρύματα τὰ ὁποῖα μετὰ τοῦ χρήματος τοῦ ἐργάτου φυλάττουσι καὶ ἀναπαύουσι τὰς ἠθικὰς αὐτοῦ ἀρχὰς προσπίζοντα ἅμα καὶ τὴν σωματικὴν αὐτοῦ εὐεξίαν.

Ἀποδειχθείσης τῆς εὐεργετικῆς τῶν ταμιευτηρίων ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐπιδράσεως, ὡς ἀφιερῶσωμεν ὀλίγας γραμμὰς καὶ διὰ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν.

Καὶ πρῶτον περὶ τῶν ταχυδρομικῶν ταμιευτηρίων.

Τὸ ταχυδρομεῖον ἐθεωρήθη ὡς ἐν τῶν καταλληλοτέρων κέντρων πρὸς ἴδρυσιν ταμιευτηρίου ἐν αὐτῷ. Ὡς διατελοῦν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς πολιτείας εἶνε ἀππλάγμενον πάσης ἐκ μέρους τῶν καταθετῶν ὑποψίας περὶ δυνατῆς καταχρήσεως· ἕνεκα δὲ τῆς λειτουργίας καὶ τῆς φύσεως αὐτοῦ συχνότατα δέχεται τὰς ἐπισκέψεις τῶν καταθετῶν, οἵτινες χωρὶς νὰ μεταβαίνωσι ἐπὶ τούτῳ, ρίπτοντες ἐπιστολὴν τινὰ εἰς τὸ γραμματοκιβώτιον δὲν δυσκολεύονται νὰ ρίπτωσι καὶ κερμάτια εἰς τὸ ἐν τῷ αὐτῷ ταχυδρομείῳ εὐρισκόμενον ταμιευτήριον.

Τοιαῦτα ταχυδρομικὰ ταμιευτήρια ἐνεργοῦσιν ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῆς πολιτείας εἰς τὰ ἀπανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ταχυδρομικὰ Γραφεῖα, ὡς καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι εἰς τὰ Κρητικὰ καὶ Ἰταλικὰ Ταχυδρομεῖα· λειτουργοῦσι δὲ κατὰ τὸν ἐξῆς κανονισμόν :

Αἱ εἰς ταῦτα καταθέσεις ἐνὸς καὶ τοῦ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

αὐτοῦ προσώπου δύναται νὰ ᾤσι καὶ μίᾳ ἔστω δραχμῇ, προβαίνουνσι δὲ βαθμυδὸν μέχρι δισχιλίων δραχμῶν, τοκίζονται πρὸς 3 1/2—4 0/0 ἐτησίως καὶ ἀνατοκίζονται. Οἱ καταθέται λαμβάνουσι βιβλιᾶριον ὀνομαστικὸν τὸ ὁποῖον προσάγοντες λαμβάνουσι τὸ ἀναγκαίου ἀνὰ τοῖς ποσὸν ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο δέον νὰ ἔχωσι παρέλθει συνήθως 15 ἡμέραι ἀπὸ τῆς πρώτης καταθέσεως, οἱ δὲ ἀνήλικοι δὲν δύναται νὰ ἀναλάβωσιν ἐκ τῶν κατατεθέντων ὑπ' αὐτῶν ποσῶν πρὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ 16ου ἔτους τῆς ἡλικίας τῶν. Χάριν δὲ τοῦ ἀποταμιευτικοῦ πνεύματος δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς καταθέτας νὰ ἀναλάβωσι πλείονας τῶν 100 δραχμῶν ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἐβδομάδος.

Ὁ καταθέτης δύναται ἀνεξόδως νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ ἐκ τῶν χρημάτων του ποσόν τι καὶ ἐκ ταχυδρομικοῦ Γραφείου ἄλλης πόλεως ὑπαγομένου εἰς τὴν διοίκειν τοῦ ἐν ᾧ ἐγένοντο αἱ καταθέσεις ταχυδρομείου. Τὰ δὲ βιβλιᾶρια τῶν καταθέσεων δὲν δύναται νὰ ὑποθηκευθῶσιν οὔτε νὰ κατασχεθῶσιν.

Πλὴν τῶν ταχυδρομικῶν ταμιευτηρίων ἐνεργοῦσι καὶ τὰ τραπεζικὰ ταμιευτηρία ἰδρυόμενα ἐν ταῖς Τραπεζαῖς καὶ λειτουργοῦντα κατὰ τὸν αὐτὸν περὶ τῶν ταχυδρομικῶν ταμιευτηρίων κανονισμόν.

Τοσοῦτον δὲ εὐεργετικὰ τυγχάνουσι τὰ ἰδρύματα ταῦτα τῆς προβλεπτικότητος, ὥστε πολλοὶ σπουδαῖοι ἄνδρες ἐν Ἀγγλίᾳ συνέλαβον τὴν ἰδέαν νὰ ζητήσωσιν τὴν ἐπέκτασιν αὐτῶν διὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πενταλέπτου Ταμιευτηρίου (Panny Bank). Πρῶτος ὁ λόρδος Derby, ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ἐν Ἀγγλίᾳ συνέστησε τοιαύτην ἑταιρείαν (τῷ 1872) εἰς ἣν ἀνεμύχθησαν καὶ δοῦκες καὶ κόμντες καὶ ἀρχιεπίσκοποι καὶ βουλευταί. Ἡ ἑταιρεία ἔδρασε μετὰ τῆς χαρακτηρισέσεως τὸν Ἀγγλικὸν λαὸν σοβαρότητος καὶ δραστηριότητος εἰς τὸν τρόπον ὥστε, ἐντὸς ὀλίγων μνηδὼν διενεμηθῆσαν 12,000 φυλλάδια πραγματευόμενα περὶ οἰκονομίας ἐκ τῶν καθημερινῶν δαπανῶν, ἐγένοντο 50 συλλαλητήρια εἰς ἃ ἔλαβον μέρος περὶ τὰς 15.000 ἀνθρώπων, ἔγραψαν φλογερὰ σχετικὰ ἄρθρα πλείονες τῶν 100 ἑφημερίδων, ἐγένοντο συνεννοήσεις μετὰ πλείστων κληρικῶν καὶ ἐργοστασιαρχῶν, ἀφ' ὧν τὰς παραινέσεις καὶ προσπάθειας ἀγαθὰ ἠδύναντο νὰ προκύψωσιν ἀποτελέσματα καὶ οὕτω μετὰ ἐν μόλις ἔτος (τῷ 1873) ἡ πόλις τῆς Σκωτίας Γλασκόβη κατοι-

νουμένη ὑπὸ 480 χιλ. κατοίκων εἶχεν 125 Panny Banks καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἔτους κατετέθησαν 850,000 φρ., ἀπεδόθησαν 355,000 καὶ μετεφέρθησαν εἰς τὸ Γενικὸν Ταμιευτήριον 460,000 φράγκα.

Ἀλλὰ πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ εὐεργετικοῦ τῆς ἀποταμιεύσεως πνεύματος δέον ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καθ' ἣν ἐπὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας τοῦ παιδὸς ὡς ἐπὶ κηροῦ ἀποτυποῦνται καὶ ἀνεξίτηλοι συνήθως διαμένουσιν αἱ διεγερθεῖσαι σκέψεις, αἱ προξενθεῖσαι ἐντυπώσεις καὶ τὰ διὰ τῆς διδασκαλίας ἀναπτυχθέντα αἰσθήματα, νὰ διαγεῖρηται τὸ αἰσθημα τῆς πρὸς ἀποταμίευσιν ἀγάπης, τῆς ἀποστροφῆς δὲ πρὸς πᾶν περιττὸν καὶ ἐπιζήμιον.

Τὸν εὐγενῆ καὶ φιλόανθρωπον τοῦτον σκοπὸν τὸν σπουδαῖαν ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἐξασκοῦντα ἐπίδρασιν ἐξυπηρετοῦσι τὰ ἀπανταχοῦ σχεδὸν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἰδρυόμενα σχολικὰ ταμιευτήρια, ἅτινα θεωροῦνται ὑπὸ τῶν ἀληθῶς παιδαγωγῶν ὡς ἀναπόσπαστον μέρος τῆς τῶν παιδῶν ἀνατροφῆς.

(Ἐπεται συνέχεια)

Ἄρτεμισία Ι. Λανδράκη

ΤΙ ΜΕ ΜΕΛΕΙ ;

Ἄς κλαῖτε ὅλ' οἱ ἄλλοι κ' ἄς φωράζοντ'
ἄς τρῶνε τὴ ζωὴ τους μ' ὄ,τι τύχη
εὐτυχισμένος εἰμ' ἐγὼ π' ἀράζοντ'
στὰ στήθη σου οἱ πόθοι μο' κ' οἱ στίχοι.

Καὶ σὺν στήν ἀγκαλιά σου μέσα γέρω
καὶ κλέβω τὰ γλυκὰ φιλιὰ σου, ροιῶθω
πῶς σύσωμη τὴν εὐτυχία πέρω
σὲ κάθε χρυσοφτέρωτό σου πόθο.

Ἄς κλαῖτε ὅλ' οἱ ἄλλοι τί με μέλει ;
φαρμάκια ἄς λένε ἔχει ἡ ζωὴ
ἐγὼ τῆς εὐτυχίας ροφῶ τὸ μέλι
μέσ' στή γλυκειὰ σου ὀλόφλογη προή.

Σάμος — 1902

Νίκος Ζαχαρίου

Παρακαλοῦνται οἱ μετοικήσαντες ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις ἢ ἀλλαχοῦ συνδρομητῶν νὰ δηλώσωσι τὴν νέαν αὐτῶν διεύθυνσιν πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Ἐπιτηθῆρος πρὸς ἀκριβῆ ἀποστολὴν τῶν τευχῶν

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗ· ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΤΟΧΗΝ. — ΙΤΑΛΟΙ ΑΙΩΜΑΤΙΚΟΙ

ΚΡΙΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΗΡΩΙΟΥ

Η συνάδελφος «Νέα Ἐλευθερία» τοῦ Ἡρακλείου ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 10ης Ἀυγούστου ἐ. ε. σθεναρῶς ἐπιπροτοῦσα τὴν ὑπὸ τοῦ «Σπινθήρος» ριφθίσαν ἰδέαν περὶ ἐγέρσεως Κρητικοῦ Ἡρώου ἐνθουσιωδῶς ἐξάγει ἐπὶ τὸν τίτλον «Πάντες ἄς ἐργασθῶμεν» τὸ λαμπρὸν τῆς ἰδέας διὰ τῶν ἐ. ἡς περίπου :

« Ἡ ἰδέα ἦν ὑποστηρίξει ἐν τῷ «Σπινθήρι» ἡ ἀξιότιμος Διευθυντριά τον περὶ ἰδρύσεως Ἡρώου, ἐν ᾧ θὰ συγκεντρωθῶσι ἡ μνήμη τοῦ ἀφθόνως χυθέντος αἵματος, ἡ θαρροστεφής δόξα καὶ ἡ ἀμετρος εὐγνωμοσύνη τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ ὑπὲρ τῶν ἠρώων καὶ τῶν προμάχων τῆς ἐλευθερίας του καὶ τῶν ἱερωτάτων δικαίων του εἶνε ἀρίστη καὶ ἔπρεπε ἀπὸ πολλοῦ μάλιστα νὰ ἦτο πραγματοποιημένη.

... » Τῆς ἰδέας ταύτης, ἦν σήμερον μετὰ σθένους καὶ εὐλιχειας ἐγκολοῦται καὶ ὑποστηρίξει ἡ ἀξιότιμος συνάδελφος, τὸ μέγεθος καὶ ἡ ἱερότης ἐπιβάλλουσιν ὅπως τάχιιστα συλλεγῆ τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν πρὸς ἀνίδρυσιν τῶν μνημείων τούτων. Μεταχειριζόμεθα δὲ πληθυντικῶν διότι ὑποστηρίζομεν ὅτι τρία πρέπει νὰ ἦνε τὰ Ἡρῶα, ἀρὰ ἐν εἰς ἐκάστην πόλιν τῆς νήσου καὶ εἰς περιβλεπτοῦν αὐτῆς μέρος, οὐχὶ δὲ μόνον εἰς τὰ Χανιά διὰ τὸν λόγον ὅτι εἶνε πρωτεύουσα.

» Ἡ πόλις τοῦ Ἡρακλείου ἐκτός τοῦ ὅτι εἶνε ἡ μεγαλειτέρα τῆς νήσου ἔχει καὶ τὸ προνόμιον, ὅτι ἐν αὐτῇ διὰ τῆς τελευταίας κυβερνάς θυσίας ἐξελιγῶθη ἡ θεία νέμεσις, ἐξ αὐτῆς δὲ ἀνέθορον ἡ ἐλευθερία τῆς πατρίδος.

» ... Ποιοῦμενοι τὴν παρατήρησιν ταύτην νομίζομεν ὅτι πληρέστατα δικαιολογοῦμεθα ὑποστηρίζοντες τὴν ἐν μέρει τροποποίησιν τῆς προ-

τάσεως τῆς ἀξιότιμον συνάδελφον, ἦν ἐκθύμως καὶ ἐνθουσιωδῶς συνιστῶμεν καὶ ὑπὲρ ἧς οἱ πάντες καὶ νὰ ἐργασθῶμεν καὶ νὰ προσφέρωμεν τὸν ὀβολόν μας ὀφειλομεν».

Ἡ ὑπὸ τῆς «Νέας Ἐλευθερίας» ὑλοβαλλομένη, τροποποίησις ὅπως ἀρτὶ ἐνὸς Ἡρώου ἀνεγερθῶσι τρία, ἦτοι ἀρὰ ἐν εἰς ἐκάστην πόλιν ἐδρίσκει ἐν ἡμῖν πρόθυμον συνήγορον, καθότι ἐκίσθη τῶν πόλεων μεγάλως συντελέσασα δι' ἰδίων θυσιῶν εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἐλευθερίας δικαιοῦται νὰ δεικρῆ ἐν μιᾷ μαρμαρίνῃ στήλῃ πρὸς πάντας τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτῆν τὰς αἱματηρὰς σελίδας τῆς τρικυμώδους ἱστορίας τοῦ παρελθόντος. Ὁ ἀξιότιμος Διευθυντῆς τῆς «Νέας Ἐλευθερίας» ἔχει πληρέστατα δικαιον ὑποστηρίξω τὴν τροποποίησιν ταύτην τῆς περὶ Κρητ. Ἡρώου ἰδέας, καθόσον καὶ ἡ ἰδιαιτέρα πατρίς του τὸ Ἡράκλειον ἐκ τῶν πρώτων συνεισέφερεν εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς ὅλης Κρητικῆς πατρίδος καὶ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τῆς ἀχνίσει εἰσέτι τὸ κατὰ τὰς σφραγὰς τῆς 25ης Ἀυγούστου 1897 χυθὲν χριστιανικὸν αἷμα.

Εἰς οἰαδήποτε περιστάσιν διὰ τῆς συζητήσεως προβάλλει κα' ἐκλάμπει ἡ ἀλήθεια καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ζητήματος διὰ τῆς συζητήσεως τῆς ἰδέας προέκυψεν ἡ ἐντελεστερα διατύπωσις, καταδειχθεῖσης τῆς ἀνάγκης ὅπως εἰς ἐκάστην τῶν πόλεων τῆς Νήσου ἀνεγερθῶσι τοιαῦτα καλλιμάρμαροι ἀναθηματικά στήλαι.

Πλὴν τῆς «Νέας Ἐλευθερίας» καὶ ἡ «Κρητικὴ Ἐφημερίς» Ρεθύμνη γράφει ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 17 Ἀυγούστου τὰ ἐξῆς περίπου :

« Ἡ ὑπὸ τῆς Διευθυντρίας τοῦ «Σπινθήρος» δεσποινίδος Λαυδράκη γενομένη ἐν τῷ τεύχει τοῦ Ἰουλίου ἐνθουσιώδης ἐκκλήσις πρὸς τὴν φι-

λοπι τριαν τῶν Κρητῶν, ὅπως δι' ἐράων κατορθωθῆ ἢ ἰδρυσίαι Ἡρώων διὰ τοὺς ὑπὲρ πατρίδος πεσόντας, ἀρ καὶ ἐγκλείει καλὴν καὶ ἰγίαν ἰδέαν ἐν τούτοις νομίζομεν ὅτι τὸ πρῶτον εἶνε πρόωρον καθότι τὸ ἐν Κρήτῃ ὑπάρχον μάρμαρον δὲν θὰ ἐξαρκέσῃ ὅπως ἀναγραφῶσι τὰ ὀνόματα τῶν ἀγωνιστῶν ἐκείνων, οἵτινες οὐχὶ ἄ. εν δικαιολογίας θὰ θελήσωσι γὰρ ἐγραφεῖν τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἰς τὸ πᾶνθεον τοῦτο τοῦ Κρητικοῦ πατριωτισμοῦ».

Ὁ ὑπὸ τῆς «Κρητικῆς Ἐφημερίδος» χαρακτηρισμὸς τῆς ἐκκλήσεως ὡς πρόωρον, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι τὸ Κρητ. μάρμαρον δὲν θὰ ἐξαρκέσῃ κτλ. καθότι πολλοὶ δικαίως θὰ ζητήσωσι γὰρ ἀναγραφῶσι τὰ ὀνόματά των, ἀνατρέψαι διὰ τῆς ὑπερθυμώσεως δύο τιτῶν, ἀφ' ἑνὸς μὲν δὲν πρόκειται περὶ ἀναθηματικῆς στήλης ὑπὲρ τῶν πεσόντων καὶ οὐχὶ ἐκείνων οἵτινες ζῶντες ἀπολαβοῦσιν ἤδη τοῦ γλυκέως καρποῦ τῶν ἀγῶνων των. ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι εἴχομεν ἀναφέρει ἐν τῇ ὑπὲρ τοῦ Ἡρώων ἐκκλήσει, ὅτι ἐπὶ τῆς μαρμαρίνης στήλης μόνον αἱ χρονολογίαι τῶν διαφορῶν ἐπαραστάσεων ἤθελον χαραχθῆ, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ὀνόματα ἀπάσης τῆς στρατιᾶς τῶν πεσόντων.

Φρονοῦμεν ὅτι τὸ Ἡρώων πο.ητικώτερον δὲν γαται γὰρ ἐξυτηρηθῆ τὸν δι' αὐτοῦ ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν, ἐὰν δι' αὐτοῦ διαβλέπη τις τὸ ἀπειροποληθὲς σὺνολογ τῶν ἐπὶ τῆς μακραιῶνου δουλείαι ὑπὲρ ἐλευθερίας πεσόντων. Ἡ φαντασία του θὰ ἀναπαριστᾷ ἐν τῷ συνόλω των τοὺς γενναίους τῆς πατρίδος στρατιώτας τοὺς ὑπὲρ μιᾶς ἐνγενοῦς ἰδέας αὐθορμητῶς θυσιάζοντας τῆν ζωὴν των. καὶ ἡ καρδιά του θὰ προσφέρῃ τῆν γορυκλιτῆ ἐνγλωμοσμένην πρὸς τοὺς ἡρώας ἐκείνους, χωρὶς γὰρ εἶνε ἀνάγκη πρὸς τοῦτο γὰρ γνωρίσῃ αὐτοὺς καὶ ἐξ ὀνόματος. Θὰ τοὺς γνωρίσῃ ἐκ τοῦ φωτισμένου τῆς δόξης, ἥτις ὑπερίπταται ὑπεράνω αὐτῶν ὡς γενναίων στρατιωτῶν τῆς πατρίδος ἀνεξαρτήτως βαθμῶν ἀρχηγίας καὶ τῶν παρομοίων.

Ὅπως δὲ ἐκείνοι ἀπορόπως ὁλως ἐδρασαν ἀρεν ἰδιοτελῶν σκοπῶν καὶ προθέσεων ἐπιδείξεως, ἀλλ' ὑπὲρ μιᾶς ἰερᾶς ἰδέας, οὕτω καὶ ἡμεῖς σήμερον ἄς ἐκφράσωμεν διὰ τῶν ἀπλῶν τούτων στηλῶν τῆν ἄσβεστον ἐνγλωμοσμένην μας πρὸς τοὺς στρατιώτας τῆς ἰδέας τῆς ἐνγενοῦς καὶ μεγάλης, ἐξυμνοῦντες αὐτοὺς ὡς σὺνολογ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἐπιβάλλον ἐν τῇ περιβαλλοσῇ αὐτῷ ἰερᾷ αἰγλή καὶ οὐχὶ ὡς πρόσωπα κατ' ἄτομον λαμβανόμενα.

Μία προσθήκη ὅμως δὲν θὰ ἦνε ἴσως ἀσκοπος κάτωθεν τῶν ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων στηλῶν χρονολογιῶν τῶν διαφορῶν ἐπαραστάσεων. Καὶ ἡ προσθήκη αὕτη εἶνε ἢ ἐφ' ἑκάστου τῶν Ἡρώων ἀναγραφῆ τῆς χρονολογίας καὶ τοῦ τόπου τῶν πρὸς τὴν πόλιν ἐν ἣ ἀνηγέρθη τοῦτο στενότερον σχετιζόμενων σπουδαίων μαχῶν ἢ σφαγῶν.

Αὕτη εἶνε ἡ ἡμετέρα ἰδέα ἥτις ὅμως δὲν φρο-

νοῦμεν ὅτι φέρει τῆν σφραγίδα τῆς τελειότητος τῆς δυναμένης μόνον εἰς ὑπεραθρώπους σκέψεις καὶ πράξεις γὰρ ὑπάρξῃ. Τοιαῦται ἰδέαι οἶα ἢ περὶ Κρητ. Ἡρώων δέον γὰρ συζητῶνται ἐπὶ πο.λῶ. διότι διὰ τῆς συζητήσεως, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, προκύπτει πῖντοτε ἢ ἀλήθεια καὶ δι' αὐτῆς μορφοῦται ἢ ὀρθότερα γνώμη.

Ἡμεῖς θὰ λογιζόμεθα λίαν ἐντυχεῖς, ἐὰν τῆν ἐν τῷ «Σπιρῆθῆρι διατυπωθεῖσαν ἰδέαν, ἰδῶμεν πραγματουμένην ἐπ' ἐκείνων, οἵτινες κάλλιον ἑμῶν δύνανται γὰρ ἀναλάβωσι τῆν ἐν τῇ πράξει πρωτοβουλίαν. Ἐργασήτε ὑπὲρ τῆς πραγματώσεως τῆς ἰδέας ταύτης, ἥς ἢ ἱερότης καὶ τὸ ὕψος λαλοῦντα ἀφ' ἑαυτῶν δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην ἐπιδοκιμασίας ἢ ἐξυμνήσεως.

Ἄρτεμιδίαι Ι. Λανδοάκη

ΕΠΙΚΑΙΡΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

ΕΓΓΡΑΦΟΝ * ΑΦΟΡΩΝ
ΤΗΝ ΥΠΟ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ ΠΟΛΙΟΡΚΑΝ
ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
19 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ — 1645

(Institut de France, fonds godefroy, τόμος 516)

Κὰ Χανία ἀντίσταντο εἰς τὰς προσπάθειαι τῶν Τούρκων ἀκόλουθος δὲ τις (πεῖς) ἐνὸς πασσᾶ, ἐπὶ πολὺ ὑπηρετήσας τοὺς Βενεοὺς, Σκλαβοῦνος τὸ γένος, ἐπήγαγε καὶ ἤρχετο ἐκ τοῦ στρατοπέδου εἰς τὴν πόλιν ἀνασυρόμενος ἐκ τῶν τειχῶν διὰ σχοινίου καὶ ἐπληροφόρει τοὺς πολιορκουμένους περὶ τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ συμβαίνοντων.

Ἄμφιβολον ὅμως εἶνε, ἐὰν ὠφέλησε μᾶλλον ἢ ἐβλάψε διότι εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι τῆ καταγγελία αὐτοῦ δύο ὑπόνομοι ἀνεκαλύφθησαν, ὅτε ὅμως καὶ πάλιν ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν, βεβαίῶνον ὅτι δύο μεγάλοι ὑπόνομοι, ἐκ 300 πῖθων πυρίτιδος ἑκάστος, εἶχον ἐτοιμασθῆ καὶ δεικνύων μάλιστα καὶ τὸν τόπον αὐτῶν, οἱ πολιορκούμενοι κατελύθησαν ὑπὸ ἀπελπισίας μὴ ἔχοντες ἔνεκα τοῦ ὕψους τοῦ ἐδάφους τὸν ἀπαιτούμενον διὰ γὰρ τὰς ἀντικρουσάσθαι χρόνον ταῦτα μαθόντες οἱ κάτοικοι ἐστασίασαν καὶ ἠπειλῆσαν ὅτι, ἐὰν δὲν ἐσυνηκολόγουν, ἤθελον στρέφει τὰ ὄπλα κατὰ τῆς φρουρᾶς, ἥς πολὺ ὑπερεῖχον κατὰ τὸν ἀριθμὸν. Συμβουλίου δὲ γενομένου, ἀπεφασίσθη ἢ τῆς πόλεως παράδοσις.

Ἐτῆ 19 Αὐγούστου οἱ πολιορκούμενοι ἀνεπέτασαν τὴν λευκὴν σημαίαν.

Ἐὰν δὲ οἱ πολιορκούμενοι κατώρθωνον γ' ἀντιστῶσιν εἰς δύο ἀκόμῃ ἐφόδους, καὶ αὐτοὶ οἱ Τούρκοι λέγουν ὅτι ἤθελον λύσει τὴν πολιορκίαν καὶ ἤθελον ἀποσυρθῆ ἐντὸς ὀκτώ τὸ πολὺ ἡμερῶν, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκ φόβου πρὸς τὸν εἰς ἐπικουρίαν ἐρχόμενον χριστιανικὸν στόλον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔνεκα τῶν κακοῦθων πυρετῶν καὶ τῆς δυσεντερίας, ἅτινα ἐλυμαίνοντο τὸ στρατόπεδον αὐτῶν».

* Σ τ. Δ. Τὸ ἀνωτέρω ἐγγράφον σωζόμενον εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας δημοσιεύομεν ὡς πραγματευόμενον σπουδαίαν λεπτομέρειαν, ἀφ' ἧς κατὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου προέκυψεν ἢ πικράδοσις τῶν ἐν τῷ φρουρίῳ Χανίων πολιορκουμένων Ἐνετῶν πρὸ 257 ἐτῶν.

Τὸ ἐγγράφον τοῦτο ὡς ἐπικαίρον δημοσιεύομεν εἰς τὸ τεῦχος τοῦ Αὐγούστου ἀντι πάσης ἄλλης σχετικῆς σημειώσεως.

ΑΠΟ ΤΑΣ "ΑΣΤΡΑΠΑΣ,,

Ο ΑΛΥΩΤΟΣ

Στοῦ πατέρα τὸ μνῆμα
Γειδς—παπᾶς γορατίζει
Μ' ἐνωμεία τὰ χέρια
Προσευχὴ ψιθυρίζει.

Εἰς τὴν ἀσπλαγχνῆ πλάκα
Τοῦ παπᾶ ἢ μητέρα
Μὲ τὰ ἄλλα παιδιὰ της
Γορατίζει πειδ πέρα.

Μὲ λιβάνι ἀρχίζει
Ὁ παπᾶς νὰ θυμιάζῃ
Ἐκεῖ στὸ ἄγριο μνῆμα
Ποῦ τὸ κρῖμα φωληάζει.

Καὶ θυμιάζει ὀλοένα
Μὲ καὶ μὲ καὶ λαχτάρῃ
Νὰ ξαγρίσῃ τὸ κρῖμα
Καὶ νὰ φῶγῃ ἢ κατάρῃ.

Βογγᾶ τότε τὸ μνῆμα
Κι' ἢ πλάκα του τρίζει
Κι' ἀπὸ μέσ' ἀπ' τὴν πλάκα
Ἐνα δάκρυ ἀναβλύζει.

Μὲ τὸ χέρι ἀπ' τὸν κρῖκο
Σιγαλὰ τὴν σηκώνει
Ὁ παπᾶς τρομαγμένος
Κι' ἢ ματιὰ του θολώνει!

ΕΙΚΟΝΕΣ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

Τοῦ ἐξοχικοῦ σπητιοῦ μας τὸ μεγάλο ῥολοῖ
ἐσώμεινε δύο ὅταν ἐσπικωνόμεθα ἀπ' τὸ τρα-
πέζι.

Ὁ πατέρας ἤπρε μερικὲς ἡμερῆδες, ποῦ
μόλις της εἶχε φέρε ἀποσταμένος ἀπ' τὴν πολλὴ
ζέστη ὁ γραμματοκομιστής καὶ ἀνέβηκε στὸ
δωμάτιό του.

Οἱ ἄλλοι ἔμειναν κάτω καὶ συνομιλοῦσαν
κι' ἐγὼ ἀνέβηκα στὴν καμαροῦλά μου ποῦ
θαρρεῖς πῶς εἶνε 'κεῖ ἕψηλά κτισμένη γιὰ νὰ
φυλάξῃ βουνά, ἀγρούς καὶ θάλασσα κι' ἐκρατοῦσα
ἔς τὰ χέρια μου τὴ μικρὴ, τὴν ἀγαπημένη
μου γατίτσα.

Ἐκλείσα καλά της γριλλίες τοῦ παραθύρου,
νὰ μὴ μᾶς πειράξῃ ὁ φλογερός ἥλιος ποῦ
λές κι' ἐστράβωνε τὸν ἄνθρωπο ἀντανακλῶντας
στὴν ἀπέναντι θάλασσα, ἐκάθισα τὴ Λιλιὰ
μου μὲ τὰ παθητικά της, τὰ μισόκλειστα κι' ὀ-
νειρεμένα μάτια σ' ἕνα τραπεζάκι ἀντίκρυ μου
κι' ἄρχισα νὰ πέρνω μὲ τὸ μολύδι στὸ Block
μου τῆς ὁμορφῆς γραμμῆς της, ποῦ ἔλεγον τό-
σων ἡδυστάθεια.

Ἡ γατίτσα μου πολυφαγωμένη καθὼς ἦταν
ἔμεινε ἀκίνητη· καὶ μόνο ὅαν νὰ ἤθελε νὰ μὲ

Πάλιν ἄλωτο μένει
Κι' εἶνε μαῦρο ἀκόμα
Ὅπως ἦταν καὶ πέσον
Τοῦ πατέρα τὸ σῶμα.

Ὅταν ζοῦσεν ὁ δόλιος
Γιὰ νὰ σώσῃ τὸ χρῆμα
Ὅρκο ψεύτικο πῆρε
Κι' εἶνε τοῦτο τὸ κρῖμα.

Κάθε βράδν μὲ τᾶστρα
Πνεῦμα μαῦρο τὸν σέρνει
Ἀπ' τὸ κρῖο του μνῆμα
Κι' εἰς τὴν πόλι τὸν φέρνει.

Τρομαγμένος ὁ κόπμος
Σ' ἐκκλησιᾶς γορατίζει
Καὶ λαμπάδες ἀνάφτει
Καὶ τὸ φᾶσμα ξορκίζει.

Μὰ γιὰ πάντα ὁ γέρωσ
Μαῦρο σῶμα θὰ μείνῃ
Μέσ' στὸν τάφ' τὸ κρῖμα
Εἶν' ἀργὰ πειὰ... δὲ σβύνει.

Μενέλαος Ι. Λανδρόκης

Τελεόφοιτος τῆς Νομικῆς

ΤΟ ΛΕΙΨΑΝΟ

διασκεδάσῃ ἄρχισεν ἔν' ἀτέλειωτο ἀπὸ τὰ συ-
νηθισμένα τραγούδιά της.

Καὶ ἦταν αὐτὸ ὁ μόνος ἦχος ποῦ ἀκουγότανε
τὴν ὥρα 'κεῖνη στὴν ὠμορφῆ, τὴ καταπράσινη
ἐξοχή μας συνοδευμένος κάπου κάπου καὶ μὲ
μὰ φωνίτσα τοῦ ἀκούραστου καλοκαιριάτικου
τραγουδιστή, τοῦ τζίτζικα.

Ἦταν Ἰούλιος μῆνας καὶ ποιὴς τολμοῦσε νὰ
προβάλλῃ στὸ δρόμο μας μὲ 'κεῖνη τὴ λαύρα,
ποῦ φαίνότανε ν' ἀν-βαίνει ὅαν ἐλαφρὸς κα-
πνὸς ἀπὸ τὸ πυρωμένο χῶμα.

Ὅλη ἡ γειτονιά ἀπὸ τὴν πίσω μεριά τοῦ
σπητιοῦ μας κουρασμένη ἀπὸ τὴν προϋπὴ
δουλεῖα κοιμώτανε ξένοιαστῆ μέσα στὰ μικρὰ
κάτασπρα σπητάκια, ποῦ εἶνε στολισμένα ἀπ'
ἔξω μὲ ἀσπρισμένους ντενεκέδες βασιλικοῦ
καὶ γαροφυλιάς.

Τὸ σκίτσο μου ἤπηναι ἔμπροστά καὶ
ἄξαφνα πάνω στὸ χαρτί μου νόμιζες καὶ ζωντάνε-
νεφε ἢ γατίτσα μὲ τὰ παθητικά τὰ ὀνειρεμένα
μάτια της.

Τὸ ἔβαλα ἀπὸ μακρὰ καὶ τὸ κυττοῦσα μὲ
'κεῖνη τὴν εὐχαρίστησι ποῦ ἀκολουθεῖ κάθε
ἐπιτυχία, ὅσον μικρᾶς ἀξίας καὶ ἂν ἦνε.

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

λευτάδες είχαν πιάσει και αυτοί τη δουλειά τους, ή φωνές των μικροεμπόρων αντιλαλούσαν στους δρόμους της γειτονιάς κ' εγώ με την κασετίνα μου στο χέρι και τον πιστό μου σκύλο δίπλα εγύριζα από τον πρώιόν μου περίπατο, που τον έκανα συχνά, συχνά για να πέρνω με το πινέλλο μου τ'άμετρα τα χρώματα και τη μαγευτική κοκκινάδα των βουνών στο πρόσωπο του ήλιου χάιδεμα.

Από μακριά είδα κόσμο πολύ που έρχότανε σιγά σιγά... Ήταν το λείψανο.

Πολύ προστά έπήγαιναν τη μακαρία· όλα πλούσια και μπόλικά γιατί ο μακαρίτης έβαστιότανε καλά, είχε το δικό του και δεν έπρεπε να πάη παραπονεμένος.

Περί πίσω έρχότανε το λείψανο. Ένας κίτρινος σταυρός λαμποκοπούσε ψηλά στον ήλιο, μαζί με τα έξαπτερυγα και τα φανάρια. Ο παπās της ένορίας έψαλλε δυνατά και τέσσερεις από το σινάφι του πεθαμμένου κρατούσαν στα χέρια τη μαύρη κάσσα του Κοντά του επήγαιναν ή χήρα μ'άφωνη τώρα και βουτυγμένη στα μαύρα. Ένα μαύρο μεγάλο μαντήλι έμισόκρυβε το κατακίτρινο πρόσωπό της. Δεν έχει πειά δύναμη να φωνάξη ούτε να περπατήσει για να συνοδέψη τον άντρα της στο τελευταίο το σκοτεινό και μουχλιασμένο του σπῆτι, που σε λίγες μέρες θά είχε για συντροφιά άμετρα κατάσπρα σκουλήκια... Δύο άλλες γυναίκες την παρακρατούν και κάπου κάπου άφίνει ένα βαθύ στεναγμό που δβύνεται στα κατάσπρα χείλη της.

Πίσω άκολουθούν γυναίκες και άνδρες που εγνώριζαν τον μακαρίτη και άλλες άγνωστες που συμπνοούν τη δυστυχιμένη χήρα. Και το λείψανο πηγαίνει όλοένα μέσα απ' τα δέντρα που λάμπουν στο ήλιου το άκτινοδόλημα

Στα σπῆτάκια που περνάει απ' εμπρός τους το λείψανο βγαίνουν ή γυναικοίλες σ'της πόρτες, σταυροκοπιούνται και χύνουν στο κάτω-φλο τους ένα ποτῆρι νερό, δροσιά στο πεθαμμένου τη ψυχή και στο χαρούμενο σπῆτι τους.

Και τώρα πειά το λείψανο άηκε πίσω του της γειτονιές και πηγαίνει όλοένα μέσα στον ανοιχτό, τον ήλιόλουστο κάμπο.

Σε λίγο θά διαβῆ την άχόρταγη, κατακκόκινη μ'α και κατάμαυρη πόρτα του νεκροταφείου, που θά φυλάη αιώνια! αιώνια!... μαζί με τους άλλους τους ξεχασμένους πειά και με κείνους που δεν ξεχάστηκαν άκόμη και τον άντρα της δυστυχιμένης χήρας που έμεινε έρημη και σκοτεινή σ'αυτόν άχ!... τον παληόκοσμο!

Άρτ. Λανδράκη

Λ.

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΜΟΥ

Η ΖΩΗ ΘΗΡΑΜΑ ΑΝΕΥ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑΤΟΣ

Είδον πρό μικρού γυναικα του λαού έρ άγρίως μεγαλοπρεπεί στάσει πιέζουσαν διά του ποδός σφαδάζον πτηνόν και κρατούσαν εις την χείρα αιμοσταγή μάχαιραν. Ο θάνατος τον όποιον έπροξέτησε εις το ανυπόπτως έμπιστευόμενον έαντο άθωον πτηνόν, το αίμα το όποιον είδε διά τών ήλιων της χειρών χυρόμενον, έδιδον άγριας τιρά έκφρασι εις τους τραχεις του προσώπου της χαρακτηρας. Πρό της ειδεχθούς έκείτης εικόνας άπέστρεψα το πρόσωπον.

Ατιμώρητος σφαγείς της αλόγου φύσεως ό άνθρωπος προχωρεί εις το ανόσιον έργον του ώσει εκ καθήκοντος. Συλλαμβάνει το ζώον το όποιον μέχρι της στιγμής έκείτης έξυπρέτησε διαφοροτρόπως τάς ανάγκας και όρέξεις του, το καταβάλλει και εμπήγει την δολοφόρον μάχαιραν εις τον λαιμόν του άτυχοῦς ζώου. Και το ταλαιπωρον έκείτο ανίσχυρον πρό της θελήσεως του ανθρώπου σφαδάζει πλέον εις το αίμα του, ενῶ ή μάχαιρα σχίσασα τάς σάρκας προχωρεί αποκόπτοντα τον τράχηλον εν σπαρακτική δδύνη του άτυχοῦς θύματος... Και ό σφαγείς μένει άίάραχος διότι έξεπλήρωσεν εν καθήκον! διότι έξυπρέτησε μίαν άνάγκην του ανθρώπινου βίου διά της καταστροφής, διά της άγρίας σφαγής!

Πόλεμος διαρκής του ανθρώπου κατά της φύσεως εν ῶ ρικητής άραδεικνυται πάντοτε το άνθρωπινον θηριον, όπερ διά τήν ζήση όφείλει καθ' έκάστην τήν χύση αίμα, τήν θυσιάση τήν άψυχον φύσιν, ήτις τον περιάλλει. Δεν άρκείται δέ μόρον εις τον πλοῦτον του γυντικού κόσμου. άλλ' επιτιθεται άγρίως και κατά το ζωϊκού και ούτως ή ανθρωπίνην ζωή αποβαίνει θήρα άρεν διαλείμματος.

ΕΜΠΡΟΣ... ΟΠΙΣΩ

Όταν ό νοῦς γυρνά όπίσω
Κλαίει ή καρδιά μου λαχταρίζει
Κι' όταν εμπρός με πόθο τρέχη
Άπό κρυφή χαρά δακρύζει.

Φτωχή καρδιά! όμως δεν νοιώθει
Πώς ό,τι εμπρός τώρα κυττάζει
Πίσω οι χρόνοι θά τήν ρίξουν
Κι' απελπισιά θά τήν σπαραξή.

Σάμος

Έλένη Σβορώνου

ΑΒΥΣΣΟΙ

ΝΕΕΣ ΘΑΙΨΕΙΣ

1
Τί συλλογιοῦνται τὰ βουβά
Π' ἔτσι βουβά στεκῶνται;
Ποιά μαῦρα τάχα ὄνειρα
Ἵ τῆς ράχες τους πλινθῶνται;

Ποιά μαῦρα τάχα σόγγερα
Τὴν ὄψι τους χλωμάζουν;
Ἄχ! π' ἰοὶ καὶ μὲν στὰ στήθη τους
Τὰ φοβερὰ φωλιάζουν;

Ποιά μαῦρα πάθη ἄσβεστα
Ἰκεῖ μέσα νὰ κοχλάζουν
Κι' ἔτσι χλωμά κι' ἀμίλητα
Θλιμμένο μᾶς κυττάζουν;

2
Τί ἔχουν τὰ ψηλὰ δεντριά
Ποῦ ἔτσι σιγοκλαίνε
Καὶ τί τῆς νύχτης τὰ πουλιά
Μὲς ἔς τὰ κλωνιά τους λένε;

Ἄχ! τί τ' ἀγέρι νὰ μνηρᾶ
Τῆς νύχτες ποῦ σφυρίζει
Κι' ἐδῶθε — κείθε τὴν κορφή
Τοῦ καθ' ἑνὸς λυγρίζει;

3
Τί τάχα ἔχει ἡ θάλασσα
Ἡ καταβουρκομένη
Τί ἔχει καὶ ἀσάλευτη
Ἀπλώνεται θλιμμένη;

Ὄμιέ! Δὲν ἔχουν τίποτα
Τοῦ Κόσμου τὰ στοιχεῖα
Κάτι πεθαίνει μέσα μου
Κι' ὄλα τὰ βλέπω κρῶα...

Κι' ὄλα μοῦ φαίνονται χλωμά
Βουβά, νεκρά, θλιμμένα
Πένθημα φόρεσε ἡ Γῆ
Κι' ὁ Οὐρανὸς... ὠμίμένα!

Ναύπλιον

Μῆτσος Παπαδόπουρου

ΕΝΙΚΗΣΕ ΤΟ ΜΙΣΟΣ ΧΑΡΙΝ ΤΩΝ ΔΑΚΡΥΩΝ ΕΚΕΙΝΗΣ

Ἰωάννης ἐξελαμβάνετο ὡς παράφρων. Ὅταν ἔβλεπέ τις βεβαίως τὸ ὄν τοῦτο ἀλλοκοτῶς ἐστολισμένον νὰ βαίνει αἰωροῦν τοὺς βραχίονας, μὲ τὴν μακρὰν ξανθὴν κόμην του διεσπαρμένην ἐπὶ τῶν ὤμων, καὶ τοὺς μεγάλους κυανοὺς ὀφθαλμοὺς του προσηλωμένους ἐν τῷ κενῷ καὶ οἰκνεί ἀδιάφορον πρὸς πᾶν ὄ,τι δὲν ἦτο τὸ ὄνειρόν του, θὰ ἔλεγε, «ὁ δυστυχὴς εἶνε τρελλός». Καὶ ὁμως ὁ Ἰωάννης δὲν ἦτο τρελλός· ἦτο ἐρωτευμένος.

Ἡ εὐχαρίστησις του ἦτο νὰ διατρέχη τὰ σκιερὰ δάση, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς δὲ τῆς ἀνοιξέως ἐν εἶδος τεχνητοῦ σπηλαίου ἦτο τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης του. Τί ἐθαύμαζεν ὁ ποιητής; τὸ πρό αὐτοῦ ἐξελισσόμενον τοπίον, μετὰ τῶν δασῶν, τῶν λειμώνων καὶ τῶν ἐξοχικῶν οἰκίσκων τῶν ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν ἀβύσσων ἀνηρτημένων καὶ τὰς ὑποκόφους καὶ ἀσθενεῖς φωνὰς τοῦ χειμάρρου. Πάντα ταῦτα συνετέλουν ὅπως ἐπὶ μακρὰς ὥρας τηρῶσιν ἄγρυπνον τὴν ζωηρὰν φαντασίαν του.

Ἄλλὰ τὸ βλέμμα τοῦ Ἰωάννου δὲν κατέλειπε τὴν διεύθυνσιν ἰδιορρυθμοῦ τινὸς Ἑλθετικῆς οἰκίσκου ἀπέχοντος ἑκατοντάδα περίπου μέτρων. Εὐθύς ὡς ἠνοίγετο τὴν πρῶταν τὸ ἀριστερὸν παράθυρον τοῦ ξυλίνου τούτου οἰκίσκου τὸ πρόσωπον τοῦ νεανίου ἠκτινοβόλει ἐκ χαρᾶς. Θελκτικὴ κεφαλὴ νεανίδος ἀνεφαίνετο ἀμέσως εἰς τὸ παράθυρον καὶ ὁ Ἰωάννης ἔκυπτε πρὸς αὐτό, ὡς ἐὰν ἤθελε νὰ ριθῆ διὰ μέσου τῆς ἐκτάσεως καὶ ἔμενε βεβουθισμένος ἐν τῇ ἐκστάσει εἰδωλολάτρου πρὸ τοῦ εἰδώλου του.

Ἐκείνη, ἥτις ἐφαίνετο ἔχουσα τόσην ἐπήρειαν ἐπὶ τῆς ἀγαθῆς ψυχῆς τοῦ ποιητοῦ, ἦτο ἡ δεσποσύνη Μάρθα μεταβάσα ἐκεῖ ὅπως διέβη μετὰ τῆς μητρὸς τῆς, χήρας βιομηχάνου ἐκ Κεφαλληνίας, τοὺς δύο θερινοὺς μῆνας, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁρέων τῆς Σαβοΐας.

Ὁ Ἰωάννης ἠγάπα τὴν Μάρθαν. Τί ἀπητήθη πρὸς τοῦτο; Ὡ! σχεδὸν τίποτε! ἡμέραν τινὰ εἰς τὸν περίπατον ἡ Μάρθα ἠγωνία μὴ δυναμένη νὰ δράξῃται ἄνθος. Ὁ νεανίας τὴν εἶχεν ἀκούσει καὶ μετὰ τινος στιγμᾶς, κατέθετε τὸ ἄνθος εἰς τοὺς λεπτοὺς τῆς νεαρᾶς κόρης δακτύλους. Τὸν ἠὲ χαρίστησεν ἐκείνη δι' ἐνὸς μειδιάματος, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ὁ Ἰωάννης ἠγάπα τὴν Μάρθαν ἐμμανῶς.

Δὲν ἐπανεῖδε πλέον τὸν Ἰωάννην μὴ ὑποπεύουσα ἡ νεαρὰ καὶ γλυκεῖα κόρη ὅτι μία ἀνθρωπίνῃ ὑπαρξίς τὴν ἐπηγρύπτει, πλήρης ἀλάλου θαυμασμοῦ, καὶ ὅτι μετεβάλλετο οὕτως εἰπεῖν εἰς σκιὰν τῆς σκιάς τῆς.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Ἰωάννης εἶδε μετ' ἐκπλήξεως τὰς δύο κυρίας ἐξερχομένας τοῦ ἐξοχικοῦ οἰκίσκου ἐνωρίτερον τοῦ συνήθους· ἀλλὰ καὶ ἐξέπληξεν αὐτὸν περισσότερο· ἡ Μάρθα τῷ ἐφάνη πολυτελέστερον ἢ ἄλλοτε ἐστολισμένη. Ἡ κόμμωσις αὐτῆς ἐμαρτύρει πολλὴν φιλαρέσειαν.

Καὶ ὁ ὀρεσέβιος ἠρεθίσθη ἐκ τούτου χωρὶς νὰ ἐννοῇ καὶ αὐτὸς τί ἀκριβῶς ἠσθάνετο. Αἱ δύο γυναῖκες περιεπάτου καὶ ἐντὸς ὀλίγου ὁ Ἰωάν-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

νης εἶδεν ἄνδρα ἐνδεζυμένον στρατιωτικὴν στολὴν καὶ γοργαῖς βήμασι πρὸς ἐκείνας δευθυόμενον. Ἦτο ὁ μνηστὴρ τῆς Μάρθας, Γεώργιος ὑπολοχαγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ συντάγματι τοῦ πυροβολικοῦ, ὅστις ἐπωφελοῦμενος μηνιαίας ἀδείας ἤρχετο, ν' ἀποκλαύσῃ τῆς λαμπρότητος τοῦ τοπίου τῶν Ἀλπεων παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς μελλούσης συζύγου του. Ὁ Γεώργιος καὶ ἡ Μάρθα, ἡγαπῶντο ὡς δύνανται ν' ἀγαπηθῶσι δύο νεαραὶ καρδίαι ἀγαφαὶ καὶ γενναῖαι· διὰ τοῦτο ὅταν ἐπανεῖδον ἀλλήλους μετ' ἀποχωρισμὸν δεκαπέντε ἡμερῶν, ἡ συνάντησις τῶν ὑπῆρξεν ἡ ἰδεώδης ἐσρτὴ τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν ψυχῶν τῶν.

Ἐκεῖ ἐπάνω ἐν τῷ σπηλαίῳ του, ὁ Ἰωάννης ὑπέφερε καὶ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του προσηλωμένων ἐπὶ τοῦ ἐπιστρέφοντος πρὸς τὸν οἰκίσκον τρυφεροῦ Ζεῦγου, θερμὰ ἔρρεον δάκρυα πίπτοντα ἐν πρὸς ἐν βαρέως ἐπὶ τῆς καρδίας του.

Εἶχεν ἐννοήσει ὅτι ὁ νέος οὗτος ἀξιωματικὸς εἶχεν ἔλθει διὰ τὴν Μάρθαν, εἶχεν ἐννοήσει ὅτι ἡ Μάρθα ἡγάπα ἄλλον!...

Ἐν τῷ βάθει παντὸς ἔρωτος, ἔστω καὶ ἀγνοῦ καὶ ἀθώου εἰσδύει ἐγωῖσμός τις. Ὁ Ἰωάννης οὐδέποτε εἶχεν ὀμίλησει εἰς τὴν νεαρὰν κόρην. Ἐνεθυμεῖτο καὶ αὕτη τὴν συνάντησίν του; Τί ὑπῆρχεν, συμπεφωνημένον μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐκείνης; Οὐδέν.

Ἀφ' ἧς μολοταῦτα στιγμῆς εἶδε τὸν Γεώργιον, ἐζηλοτύπησεν, ὑπέφερεν, ἐβαρυθύμησε κατὰ τοῦ ἐλθόντος νὰ ἀφαρπάσῃ τὸ εἶδωλόν του ἀξιωματικοῦ, καὶ παρὰ τὸν ἀπέραντον καὶ ἡδὺν ἔρωτα ἀγνὸν ὡς ἀγγελικὸς ὕμνος ἐγεννήθη ἐν τῇ καρδίᾳ του αἰσθημα ἐπίσης ἰσχυρόν: τὸ μῖσος! Ὁ Ἰωάννης δὲν ἐκοιμήθη πλέον ἔκτοτε. Κατέλιπε τὸ κατοπτευτήριόν του καὶ ἐξέλεξεν ὡς κατοικίαν κρύπτῃν τινὰ πλησίον βάτου ὀξυακάνθου, φυομένης εἰς βημάτων τινῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς οἰκίας τῆς Μάρθας. Νύκτα καὶ ἡμέραν ἔμενεν ἐκεῖ ἐν τῇ σκιᾷ καὶ ἐκ τῆς γειτνιασεως ταύτης πρὸς ἐκείνην ἦν παραφόρος ἡγάπα, ὑπέφερεν ἐπὶ πλέον ἀκούων ἄδοντα πλησίον του τὸν ἔρωτα τῶν δύο μελλονύμφων, ὅστις ἀδιακόπως ἠκοδόμει ὄνειρα τοῦ μέλλοντος, τὰ εὐπλαστα ταῦτα τῆς φαντασίας οἰκοδομήματα, ἀλλὰ φεῦ! ὡς ὀμίχλη ταχέως ἐξαφανιζόμενα. Καὶ ἐκάστη τῶν λέξεων ἐκείνων, ἃς διατυποῖ ἡ ἐξ ἀμοιβαίου ἔρωτος ἀκτινοβολοῦσα χαρὰ εἰσῆρχετο ἐν τῇ καρδίᾳ του καὶ τὴν διεπέρα. Ἐσπέραν τινὰ ἡ καρδία αὕτη ἀνεπαλλεν ἐξ ἀγαλλιάσεως ἠκούσε τὸν ἐξῆς διάλογον:

— Λοιπὸν, Γεώργιε, θέλετε νὰ ἐπισκεφθῆτε ἐξάπαντος τὴν γέφυραν τοῦ διαβόλου.

— Βεβαίωτατα.

— Ἄλλ' εἶνε ἐπικίνδονον, ἀνέκραξεν ἡ φωνὴ τῆς μητρὸς· ὀνομάζουσαν τὴν δίοδον αὐτήν, *Γέφυραν τοῦ διαβόλου*, διότι μόνον ὁ διάβολος δύναται νὰ διέλθῃ δι' αὐτῆς ἀκινδύνως.

— Ἀκριβῶς ὑπάρχει ἡ ἐλξίς τοῦ κινδύνου.

— Γεώργιε, δὲν μὲ λυπεῖσθε, ἀνέκραξεν ἡ Μάρθα.

— Μικρὰ μου, ἀπήντησεν ὁ ἀξιωματικὸς, οὐτινος ἡ φωνὴ καθίστατο ἡδέως ἐπιπληκτικὴ, τοῦτο εἶνε πολὺ κακὸν ἐλάττωμα, διὰ τὴν σύζυγον ἐνός στρατιώτου.

— Τὸ παραδέχομαι, ἀλλὰ φοβοῦμαι!

Ὁ Ἰωάννης ἀκούων τὴν τρυφερὰν συνομιλίαν ἐζηλοτύπει διατὶ νὰ θέλῃ ἐκείνη νὰ τὸν ἐμποδίσῃ. Ἐγνώριζεν οὗτος τὴν γέφυραν τοῦ διαβόλου, τὸ ἰλλιγγιῶδες ἐκεῖνο τόξον, ὅπερ ἐνοῖ πρὸς ἀλλήλας τὰς δύο κορυφὰς τοῦ ὄρους.

Ὁ ἀστὴρ τῆς ἡμέρας πρὸ πολλοῦ ἔχει ἀνατείλλει· χρυσὰ βέλη ριπτόμενα ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος θραύονται ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὑψηλῶν βράχων καὶ ἐκπηδῶσιν εἰς μυρία τεμάχια· ὀθόνη ὀμίχλης ἐπιπέει ἐπὶ τῆς κοιλάδος ἐκ τῆς ὁποίας ἀνέρχεται μέχρι τοῦ τολμηροῦ ἐκδρομέως, ὁ μυκηθμὸς τοῦ χειμάρρου.

Ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος ὁ Γεώργιος θὰ εἶνε ἐπὶ τῆς *Γεφύρας τοῦ διαβόλου*....

Ἡ ὀμίχλη κατὰ μικρὸν διαλύεται. Ὀροφαίτινες στίλβουσιν ἤδη εἰς τὰ βάθη τῆς κοιλάδος.

Ὁ νεαρὸς ἀξιωματικὸς διηθύνη τὰ δίοπρά του πρὸς τὸν οἰκίσκον ἐκείνης. Ἀντικείμενόν τι λευκὸν μόλις καταληπτὸν κυμαίνεται ἐπὶ ἐνός τῶν παραθύρων... καὶ ὁ νεανίας μειδιᾷ... εἶνε τὸ προσυμφωνηθὲν σύνθημα! σύρει ἐκ τοῦ θυλακίου του τὸ μανῆλιόν του καὶ τὸ κινεῖ εἰς τὸν ἀέρα... Θὰ τὸν ἴδῃ ἐκείνη; Πέμπει φίλημα διὰ μέσου τῆς ἐκτάσεως καὶ θαρραλέως ἀναλαμβάνει τὴν πορείαν του. Καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἔχων τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ τόξου τῆς γεφύρας, σταματᾷ πρὸς στιγμὴν. Αἱ δύο ἄβυσσοι ἔχουσιν ὄντως βάθος καταπληκτικόν, ἀλλ' ἡ ὑπεροχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δημιουργίᾳ ἐπιβεβαιοῦται διὰ τῆς θελήσεώς του· ἡ μὲν σὰρξ τρέμει, τὸ δὲ πνεῦμα ὀφείλει νὰ διατάσῃ αὐτήν. Ἐκαμε τὸ πρῶτον βῆμα, πλὴν ὁ στρατιώτης διστάζει πρὸς στιγμὴν, καὶ σκέπτεται νὰ ὑποχωρήσῃ.

— Ἐμπρός, ἀνέκραξε, μήπως μὲ κατέλαβε φόβος!

Καὶ ἀποφασιστικῶς, εἰσέρχεται ἐν τῇ διαβολικῇ ἀψίδι... τῶρα ἐμειδία διὰ τὸν βραχὺν ἐνδοιασμόν του. Ἄλλ' αἴφνης, ὁ ὑπὸ κρασπέδου τοῦ βράχου κρυπτόμενος ἥλιος ἀναφαίνεται καὶ πλήττει αὐτὸν εἰς τὸ πρόσωπον. Θαμβωθεὶς ὁ Γεώργιος ὀλισθαίνει καὶ ἐκβάλλει κραυγὴν...

Τετέλεσται!

Ὅταν μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ὥρας, συνήλθεν εἰς ἑαυτὸν, εὐρέθη εἰς τὰς ὄχθας πηγῆς, ἦν ἄλλοτε ποτε εἶχε διέλθει. Ἡ μνήμη του ἐπανέρχεται... θὰ τὸν εἶχε λοιπὸν συγκρατήσῃ τις κατὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θὰ ἐξαφανίζετο ἐν τῷ κενῷ, καὶ τὸν εἶχε μεταφέρει εἰς τὴν πηγὴν· ἀλλὰ τίς;

Δύο ἐβδομάδες παρήλθον· καθ' ἃς ὁ Γεώργιος μάνην ἀνεζήτει πανταχοῦ τὸν σωτήρᾶ του.

Τὰ ἔτη παρήρχοντο. Ὁ Γεώργιος καὶ ἡ Μάρθα εἶνε οἱ εὐτυχέστατοι τῶν συζύγων, ἀλλ' οὐδέποτε θὰ μάθωσιν εἰς τίνα ὀφείλουσι τὴν εὐτυχίαν των. Καὶ ὁ Ἰωάννης; Ὡ! αὐτὸς ζῆ ρεμβώδης ὡς πάντοτε, ἀλλὰ περισσότερον τώρα τεθλιμμένος. Ἐνίοτε ψιθυρίζει ἐν ὄνομα, τὸ ὅποιον οὐδεὶς δύναται ν' ἀκούσῃ.

Καὶ ὅταν αἱ γράϊαι, τὸν βλέπωσι διερχόμενον

ψιθυρίζουσι: «Ὁ δυστυχὴς τρελλὸς» χωρὶς νὰ ὑποπτεύωνται ποσῶς ὅτι ὁ παράφρων οὗτος ἀποσπᾶσας ἀπὸ τοῦ βεβαίου θανάτου τὸν θραύοντα τὸ γλυκὺ ὄνειρόν του «Ἐνίκησε τὸ μῖσος, ὅπως φείσθῃ τῶν δακρύων Ἐκείνης τὴν ὅποιαν ἐλάτρευεν».

Ἐν Παρίσιαις

Π. Ν. Διδάσης

Διευθυντῆς τοῦ περιοδικοῦ «Le Galien»

Δ Η Λ Ω Σ Ι Σ

Πρὸς τοὺς κ κ. Συνδρομητὰς

Παρθῆλον ὀκτῶ ὅλοι μῆνες ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ «Σπινθῆρος» καὶ τινες τῶν κυρίων Συνδρομητῶν δὲν ἀπέστειλαν εἰσέτι τὴν ἐξ ἀρχῆς ὀρισθείσαν **ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑΝ ΕΤ'ΙΣΙΑΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΝ** των. Οὐδέποτε ἠθέλομεν πιστεύσει ὅτι ἡ καταβολὴ τῶν 6 χρ. φρ., τῆς γλίσχου ταύτης συνδρομῆς σχετικῶς πρὸς τὴν ἐκλεκτὴν πάντοτε ὕλην καὶ καλλιτεχνικὴν ἐκτύπωσιν τοῦ «Σπινθῆρος» ἠθέλεν ἐπὶ τοσούτους μῆνας ἀναβληθῆ, ὥστε νὰ εὕρισκώμεθα εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ ὑπενθυμίζωμεν εἰς τοὺς μὴ πληρώσαντας εἰσέτι κυρίους συνδρομητὰς τὴν ἐξάδραχμον ὀφειλὴν των.

Λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει οἱ κύριοι οὗτοι τὰς μεγάλας δαπάνας εἰς ἃς καθ' ἕκαστον μῆνα ὑποβαλλόμεθα, ἃς εὐαρεστηθῶσι νὰ ἀποστείλωσι τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν των διὰ ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν ἢ δι' ἐπιταγῶν τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, ὅπου ὑπάρχουσιν ὑποκαταστήματα αὐτῆς ἢ διὰ Cheque ἐπὶ Παρισίων, ἵνα μὴ καὶ τὸ ἡμέτερον ἔργον ἀποβαίῃ δυσχερέστερον διὰ τῆς ἐκκρεμότητος τῶν λ)σμῶν καὶ εἰς μέσα ἄλλα εὐρεθῶμεν εἰς τὴν λίαν δυσάρεστον θέσιν νὰ καταφύγωμεν.

Ἡ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΧΡΩΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΩΤΑΚΗ (Κοντό.)
4—Ὀδὸς Λυκούργου—4

ΑΘΗΝΑΙ

Πλουσία συλλογὴ εἰδῶν ζωγραφικῆς, βερνίκια παντὸς εἶδους, χρωστῆρες διάφοροι καὶ ἅπαντα τὰ εἶδη τοῦ ἐλαιοχρωματισμοῦ.

Ἐπὶ τοῦ «Σπινθῆρος» συνιστᾶται ἐκθύμως.

ΜΥΡΕΨΙΚΑ

ΙΩΣΗΦ Μ. ΛΟΥΓΙΑΚΗ
ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΑ
ΕΝ Τῃ ΔΙΘΕΝΕΙ ΕΚΘΕΣΕΙ ΧΑΝΙΩΝ 1900

Ἐξωρ Κολωνίας — Ἀντιπιτυριῶδες — Ἐξωρ Λευκῶν Ὁρέων — Ἐξωρ πορτοκίλιον, Ἡ φημιθεῖσα ὀδοντόκονις καὶ ἐλιξηριον

ΧΑΝΙΑ—Ὀδὸς Ποτιέ.

Τύποις «Προόδου», — Χανία

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

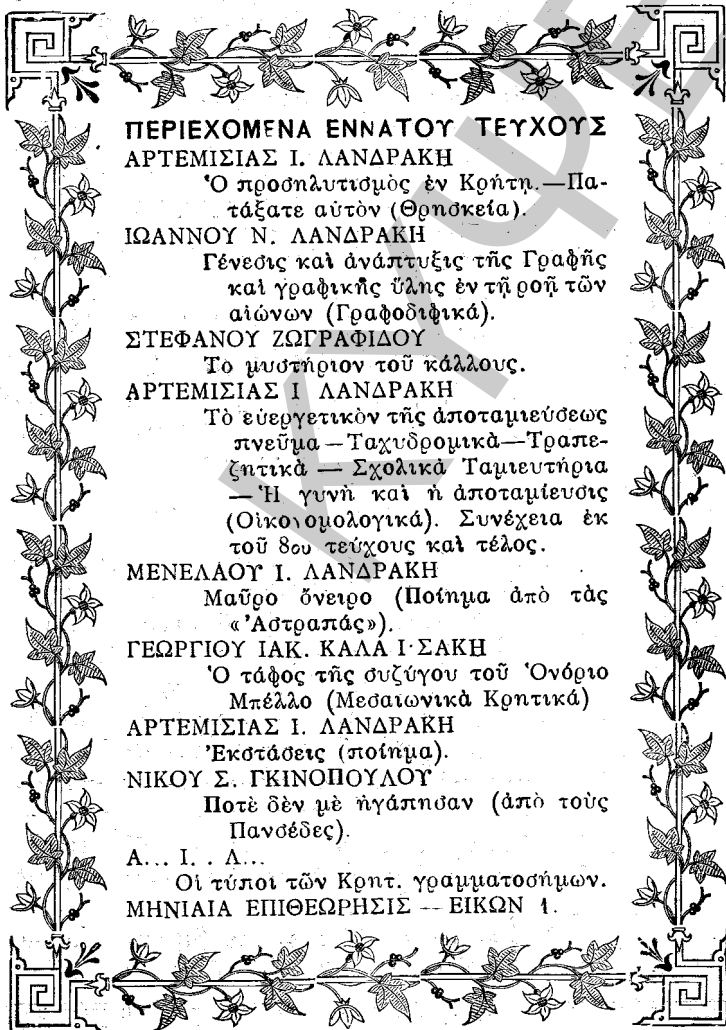
ΑΦΙΕΡΩΘΕΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΤΑ
ΤΟΝ ΠΡΙΓΚΙΠΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΑΤΟΝ ΑΡΜΟΣΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗΙ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ
ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
Δ^ε ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Γραφεία «Σπινθήρος» ἐν Χαλέπα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΝΑΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ
ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Ὁ προσπλυτισμός ἐν Κρήτῃ.—Πα-
τάξατε αὐτὸν (Θρησκεία).

ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Γένεσις καὶ ἀνάπτυξις τῆς Γραφῆς
καὶ γραφικῆς ὕλης ἐν τῇ ῥοῇ τῶν
αἰώνων (Γραφοδιφικά).

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΖΩΓΡΑΦΙΔΟΥ

Τὸ μυστήριον τοῦ κάλλους.

ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Τὸ εὐεργετικὸν τῆς ἀποταμιεύσεως
πνεύμα — Ταχυδρομικά — Τραπε-
ζητικά — Σχολικά Ταμειυτήρια
— Ἡ γυνὴ καὶ ἡ ἀποταμιεῦσις
(Οἰκονομολογικά). Συνέχεια ἐκ
τοῦ 8ου τεύχους καὶ τέλος.

ΜΕΝΕΛΑΟΥ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Μαῦρο ὄνειρο (Ποίημα ἀπὸ τὰς
«Ἀστραπὰς»).

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΙΑΚ. ΚΑΛΑ Ι. ΣΑΚΗ

Ὁ τάφος τῆς συζύγου τοῦ Ὀνόριου
Μπέλλου (Μεσαιωνικά Κρητικά)

ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Ἐκστάσεις (ποίημα).

ΝΙΚΟΥ Σ. ΓΚΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ποτὲ δὲν μὲ νύγαπιδαν (ἀπὸ τοῦς
Πανσέδες).

Α... Ι. . Δ...

Οἱ τίτλοι τῶν Κρητ. γραμματοσήμων.
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ — ΕΙΚΩΝ 1.

ΕΤΟΣ Α΄

ΤΕΥΧΟΣ Θ΄

Σεπτέμβριος — 1902

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Φρ. Χρ. 6.

Ὅρος ἀπαράβατος

ἢ προπληρωμῇ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

* * Νέα εγκύκλιος λίαν έντονος εξέδότη έσχάτως υπό τῆς Α. Π. τοῦ Οἰκουμένου ᾽ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' σκοποῦσα τὴν ἀποσόθην τοῦ κινδύνου ὄν διατρέχει ἡ Ὁρθοδοξία ἐκ μέρους τῶν ἐκ τῆς Γαλλίας ἐκδιωθέντων καὶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν εἰσβαλόντων Καθολικῶν κληρικῶν ταγματῶν. Τὸ κέντρον περὶ δὲ περιστρέφεται ἡ Πατριαρχική ἐγκύκλιος εἶνε ἢ ἀπαρθεύσεις τῆς εἰς χεῖρας προσδουλευτικῶν ὀργάνων ἀναθέσεως τῆς τε ἀνατροφῆς καὶ ἐκπαίδεψεως τῶν ὀρθοδόξων παίδων. Ἀληθῶς ἡ παρὰ τῶν ἀλλοδόξων καὶ ἀλλογενῶν τούτων διδασκαλίων παρεχομένη πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ διδασκαλία καὶ τὰς θρησκευτικὰς τῶν παίδων πεποιθήσεις διαστρεβλοῖ καὶ ψυχροῦς καὶ ἀδιαιφόρους, ἀν ὄχι τι πλέον, καθιστᾷ αὐτοὺς πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὰ πάτρια. Ἰδιαιτέρως ἡ Α. Παναγιώτης ἐπιστᾷ τὴν προσοχὴν τῶν γονέων ἐκείνων, οἵτινες «εἶτε ἐν ἀγνοίᾳ τῶν πραγμάτων, εἶτε διότι παρασύρονται καὶ ἐλύονται ἀπὸ διαφόρους ὑπόψεσεις, εἰσάγουσιν ἀνυπόπτως τὰ τέκνα των εἰς τοιαῦτα σχολεῖα ἢ δέχονται εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν τοὺς τοιοῦτους διδασκάλους, ὧν ἡ ἀποστολὴ καὶ τὸ ἔργον δὲν εἶνε ἡ ἠθικὴ μόρφωσις, ἡ ἐπισημονική ἐκπαίδευσις καὶ ὁ ἐκπολιτισμὸς, ἀλλ' ὁ θρησκευτικὸς προσηλυτισμὸς καὶ ἡ ἀποπλάνησις τῶν ἀπλουστέρων ἀπὸ τῆς ἀγίας ὀρθοδόξου πίστεως κτλ.».

Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι ἡ πληγὴ αὐτὴ παρετηρήθη ἔσχάτως καὶ ἐναῦθα μετὰ πολλῆς ταχύτητος ἐπεκτεινομένη, ἕνεκα τοῦ ὁποῦο δημοσιεύομεν σήμερον καὶ τὸ «Περὶ προσηλυτισμοῦ ἐν Κρήτῃ» ἡμέτερον ἄρθρον.

* * Καθὰ ἐξ Ἑλλάδος μυχθάνομεν ἡ Ἑλλάς ἀρχεται μετ' οὐ πολὺ διὰ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐδρουούσης Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας συμμετέχουσα τῶν ἐν Κρήτῃ ἀνασκυφῶν, τῶν ὑπὸ ξένων πρὸς ἡμῖς ἀρχαιολογικῶν ἐταιριῶν ἐνεργουμένων μέχρι σήμερον. Εἶνε λίαν εὐχάριστος ἡ ληφθεῖσα αὐτὴ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας Ἀθηνῶν σοβαρὰ ἀπόφασις, ὅπως καὶ διὰ τῆς ἐλληνικῆς σκαπάνης ἔλθωσιν εἰς φῶς τοσαῦτα κειμήλια τῶν προϊστορικῶν χρόνων τεθαμμένα ὑπὸ τὸ αἰμοθαφές τῆς Κρητικῆς ἔδαφος. Διὰ τῶν ἐν τοῖς κόλποις τῆς Κρητικῆς γῆς ἐναποθεθειμένων πλουσίων κατὰ ποσότητα καὶ εἶδος ἀντικειμένων τέχνης πρόκειται ἴσως, ὡς φρονοῦσιν οἱ περὶ τὰ ἀρχαιολογικὰ ἀσχολούμενοι, νὰ ἀνγνωσθῶσι πλείστα ἐλλείπουσαι σελίδες τοῦ τεραστίου βιβλίου τῆς προόδου τοῦ πολιτισμοῦ.

* * Εἰς ἐκπλήσσοντα ἀριθμὸν ἀνέρχεται τὸ ποσὸν ὄπερ ἀντιπροσωπεύουσιν αἱ μέχρι τοῦδε ὑποβληθεῖσαι αἰτήσεις πρὸς ἀποζημιώσεις τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν Κρητικὴν ἐπανάστασιν καταστραφέντων Κοιτητῶν καὶ ξένων ὑπηκόων 50,000,000 χρῆσαι δραχμαῖ! Τὸ ἐκ τοῦ προσθέτου φόρου εἰς τὰ Κρητικὰ τελωνεῖα 30% ἐπὶ ὄλην δεκαετίαν διὰ τὸν σκοπὸν τῆς ἀποζημιώσεως, εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀνταποκριθῇ οὐδὲ πρὸς τὸ 1/4 τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ζημιωθέντων. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἐλάχιστον μέρος τῶν δοθησομένων ἀποζημιώσεων ἀπαραίτητος θὰ εἶνε πλὴν τῶν γεννησομένων ἐξελέγγεων καὶ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ὄρκου εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ ἀποζημιωθῶσιν. Ἡ συνείδησις κοφρεῖ ἐνίοτε πρᾶτα πρὸς προκειμένου περὶ ὀλικῶν κερδῶν, καὶ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν πολλοὶ ἐνόμιζαν ὡς ἐπιβεβλημένον εἰς αὐτοὺς καθήκον νὰ ἐπιζητήσωσιν οὐχὶ τὴν ἀνάγκησιν, ἀλλὰ τὴν ἀπόκτησιν περιουσίας. Ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ὄρκου θέλει μετριάσει κατὰ τι τὸν ἀριθμὸν τῶν τοιούτων.

* * Ἀνεχώρησε τὴν 16ην ἰσταμένου ἡ ἐν Σουδᾷ ὀρμισθεῖσα ἐπὶ τινὰς ἡμέρας μοῖρα τοῦ Ἀγγλικοῦ

στόλου τῆς Μάγλης. Πολλοὶ ἐκδραμόντες εἰς Σουδανὰ καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ἀπήλασαν τοῦ γραφικοῦ θεάματος τοῦ ἀπόπλου τῶν Ἀγγλικῶν κολοσσῶν. Ἡ γὰρ καὶρὸν ἐπίσκεψις τῶν ἀγγλικῶν σκαψῶν πληροὶ στερλινῶν τὰ βελάντια τῶν ἐρχομένων εἰς ἄμεσον μετ' αὐτῶν ἐπικοινωνίαν, ἰδίᾳ δὲ τῶν κατόχων ἀμαξῶν, λεωφορείων, τῶν ξενοδόχων καὶ διευθυντῶν τῶν καφωδείων.

* * Ἀνεχώρησεν εἰς Ἀθήνας ὁ Ἰδιαιτέρος Γραμματεὺς τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Ἠγεμόνος κ. Α. Παπαδιαμαντόπουλος μετὰ τῆς ἀξιότιμου Κυρίας του χάριν ἀναψυχῆς.

* * Ἀφίκετο ἐν Χανίοις ὁ ἐν Κύπρῳ Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰωάννης Καλοῦσις μετὰ τῆς ἀξιότιμου οἰκογενείας του πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐναῦθα συγγενῶν του.

* * Ἀφίκετο ἐξ Ἀθηνῶν ὁ φιλόπατρις δικηγόρος καὶ τέως βουλευτῆς κ. Γεώργιος Διπλαρογιάννης.

* * Ἐπανέκαμψεν ἐξ Ἰταλίας, μετὰ τοῖμηνονάπουσιαν, ὁ Καθηγητῆς τῆς Ἰταλικῆς γλώσσης κ. Ancarani μετὰ τῆς ἐπίτιμου Κυρίας του.

* * Ἀναχωρεῖ ἐντὸς τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος δι' Ἀθήνας ὁ κ. Μενέλαος Λαυδράκης τελειόφοιτος τῆς Νομικῆς, ἀδελφὸς τῆς Διευθυντρίας τοῦ «Σπινθῆρος», οὔτινος τυγχάνει καὶ συνεργάτης. Τὸν συνοδεύουν αἱ τρυφερώτεραι εὐχαὶ μας.

* * Ἀγγέλλομεν τὴν ἔκδοσιν τοῦ περισπούδαστου συγγράμματος τοῦ ἱατροῦ κ. Σ. Ζωγραφίδου «Ἵγιεινὴ τῶν νεύρων καὶ τῆς ψυχῆς» συγγραφέν μετὰ μελέτην τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Αἰδουεμπέργης W. Erb, περὶ «τῆς αὐξήτουσιν νευροπαθείας τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων». Τιμᾶται δραχμῶν 2,50 μόνον διὰ νὰ κυκλοφορήσῃ εὐκόλως. Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ «Σπινθῆρος».

* * Ἐξετυπώθη εἰς τρίτην ἔκδοσιν κομφοτάτην καὶ εἰκονογραφημένην τὸ παιδαγωγικώτατον ἀναγνωστικὸν βιβλίον «Ὁ Συνταγματικὸς Ἕλληνας» τοῦ κ. Δ. Βουτετάκη. Ἡ μεγάλη κυκλοφορία καὶ ἡ εὐμενὴς ὑποδοχὴ ἧς ἔτυχον πανταχοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ αἱ δύο προηγουμέναι ἐκδόσεις τοῦ κοινωφελοῦς τούτου βιβλίου ἀποτελοῦσι τὴν εὐγλωττοτέρων σύστασιν.

ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΛΑΝΔΡΑΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΕΓΑΛΟΝΗΣΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Φυσικὴ καὶ πολιτικὴ

Μετὰ πλείστων ἱστορικῶν σημειώσεων πρὸς χρῆσιν τῶν παντὸς βαθμοῦ Δημ.

Σχολείων ἀργένων καὶ θηλέων ἀδείᾳ τῆς ἐπὶ τῆς Παιδείας Ἀνωτέρας Διευθ. τῆς Κρητ. Πολιτείας.

Γεωγραφικὴ καὶ ἱστορικὴ ἀκοίθεια.

— Γλῶσσα εὐληπτος καὶ σαφής. —

Διάταξις ὕλης παιδαγωγικωτάτη.

— Ἐκδοσις λίαν ἐπιμεμελημένη. —

Ὑπερτέρα πάσης μέχρι τοῦδε ἐκδοθείσης διὰ τὰ Σχολεῖα Γεωγραφίας τῆς Κρήτης.

Πωλεῖται παρ' ἅπασιν τοῖς βιβλιοπωλείοις τῆς Κρήτης καὶ παρὰ τῷ συγγράφῃ.

ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Ο ΠΡΟΣΗΛΥΤΙΣΜΟΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗ
ΠΑΤΑΞΑΤΕ ΑΥΤΟΝ

Διά πολλούς και ποικίλους λόγους θεωρούσαι λίαν επίκαιρον να χαράξωμεν ὀλίγας γραμμὰς κατὰ τοῦ προσηλυτισμοῦ δημοσιεύομεν τὴν κατωτέρω μικρὰν ἡμῶν πραγματείαν ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ τούτου ζητήματος.

Κύριον τῆς ὀρθοδοξίας γνώρισμα εἶνε ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως τὴν ὁποίαν οὐδεὶς δικαιοῦται νὰ ἀφαιρέσῃ παρὰ τοῦ ἄλλου μεταχειριζόμενος τὴν διὰ τοῦ ἐντέχνου λόγου πειθῶ, τὴν δωροδοκίαν, τὰς στοργικὰς ἐκδηλώσεις τὰς συνοδευόμενας πάντοτε ὑπὸ τοῦ σπέρματος τῆς ἐνόχου διδασκαλίας καὶ παντοῖα ἄλλα μέσα ἀνάλογα τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἠθικῆς καταστάσεως τοῦ εἰς χεῖρας προσηλυτιστικοῦ ὄργανου περιπίπτοντος.

Ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν πίστις ἡ ἀναγνωρίζουσα τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου, οὐδέποτε ἀποκλείει τὴν ἐλευθερίαν ἐξάσκησιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων παντὸς ἀντιδοξοῦντος, ἐν αἷς χώραις τυγχάνει αὕτη ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία, οὐδὲ θεωρεῖ ἐγκλημα τὴν περὶ τὰ δόγματα διαφορὰν. Τὸν ὀρθόδοξον Χριστιανικὸν κόσμον ἀνεκάθεν ἐχαρακτήρισε τὸ πνεῦμα τῆς γλυκύτητος καὶ τῆς ἀνεξιθρησκείας, διότι ἔχων οὗτος ὡς νόμον τὸ Εὐαγγέλιον ἐπολιτεῦθη συμφῶνως πρὸς αὐτό. Ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων: «ἀφετε συναυξέσθαι ἀμφότερα (οἷτος καὶ ζιζάνια) μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ καῦσαι αὐτὰ· τὸν δὲ οἶτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου».

Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μὴ διατελοῦσα ὑπὸ θεοκρατικὸν δεσποτισμὸν οὐδέποτε ἐτιμῶρισε τὸν πλανώμενον ἐν ταῖς δοξασταῖς του, οὐδ' ἐπεδλήθη βία κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος δὲν ἐμαστίγωσε, δὲν ἐδασάνισε, δὲν ἐφυλάκισε, δὲν ἐκάουσε, δὲν μετεχειρίσθη τέλος τὸν δόλον τὸν ἐν χρῆσει σήμερον παρὰ τοῖς προσηλυτισταῖς. Ὑψῶσε τὴν στενωρίαν ἀλλὰ γλυκυτάτην αὐτῆς φωνὴν καὶ ἐκήρυξε παρρησίᾳ τὰ ἱερὰ καὶ ἀκαταμάχητα αὐτῆς δόγματα.

Ἡ γλυκύτης τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὡς θεία τις μελωδία, ἐδόθη τὰς εὐγενεστέρους ἐν τῷ ἀνθρώπῳ χορδὰς καὶ ἀρθροὶ οἱ πιστοὶ προσήλθον εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἡ ὀρθοδοξία ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς δὲν ἐφοβήθη οὐδὲ θὰ φοβηθῆ ποτὲ τοὺς κατ' αὐτῆς ἀντιστρατευομένους. Ὁ ἥλιος οὐδέποτε ἐφοβήθη τὴν ὑπαρξίν τῶν ἀστέρων διότι αἱ φωτοδόλοι αὐτοῦ ἀκτίνες μόλις ἀνατέλλουσαι ἐξαφανίζουσι τὴν ἀσθενῆ λάμπην ἐκείνων. Ἀλλ' ὡς φιλόστοργος μήτηρ λυπεῖται δι' ἐκεῖνα τὰ τέκνα της, ἅτινα ἐκπίπτουσι μὴ ἔχοντα ἀρκούντως πεφωτισμένην τὴν διάνοιαν, ὥστε νὰ ἐπιχύσῃ αὕτη φῶς ἐπὶ τῶν σκοτεινῶν καὶ πεπλανημένων ἰδεῶν, αἵτινες διὰ ψευδοῦς περιβαλλόμενα αἰγλῆς πανούργως ὑποβάλλονται αὐτοῖς ὑπὸ τῶν οὐτιδανῶν ἐκεῖνων ἀργυρονήτων ὀργάνων, ἅτινα πωλοῦσιν ἀντὶ ἀφθόνου ἀργυρίου τὴν συνειδήσιν των, ὡς ἄλλοι Ἰσκαριῶται, καὶ ἅτινα ἐπωφελοῦμενα τοῦ εὐπλάσιου τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἢ τῆς δευσαρέστου ψυχολογικῆς καταστάσεως τοῦ ἐνβλί-

κου ἢ τῆς ἐλαφρότητος τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. συνήθως δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τῆς ἐλαφρότητος τοῦ βάλαντιου ἄρχονται τοῦ σατανικοῦ αὐτῶν ἔργου βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον, ρυθμίζοντα τὴν ποσότητα τοῦ δηλητηριώδους ἠθικοῦ αὐτῶν σπέρματος ἀναλόγως τῆς ποιότητος τοῦ πρὸς καλλιέργειαν δόλω καταληφθέντος ἀγροῦ. Ὅπου δὲ τὸ ἔδαφος φαίνεται εἰς αὐτοὺς μᾶλλον πετρώδες, δὲν ζητοῦσι νὰ ἀποσπάσωσιν ἀμέσως τὰς πέτρας, ἀλλὰ χύνουσι ἐπ' αὐτῶν κατὰ σταγόνας τὸ δηλητηριώδες τῆς δολερᾶς διδασκαλίας τῶν ἡγρῶν ἐχόντες ὡς ἀρχὴν τὸ: σταγόνας ὕδατος πέτρας κοιλαίνουσι.

Εἶνε φοβερὰ ἡ δύναμις τῆς ἐπιτηδειότητος τῶν ὑποκριτῶν τούτων, οἵτινες περιάγουσι τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον ὅστις γενόμενος προσήλυτος καθίσταται υἱὸς γαέννης διπλότερος αὐτῶν.

Μετὰ τῆς ὑπερφυσικῆς ἐκείνης τέχνης, ἥτις διακρίνει πᾶν διαβολικὸν ἔργον, ἠδέως δάκνοντες οἱ ἰοβόλοι οὗτοι ὄφεις οἱ φέροντες τὸ προσωπεῖον τῆς ἀγαθότητος καὶ συμπαθείας, μεταδίδουσι σὺν τῷ δηλητηριῷ τῆς στρεβλώσεως τῶν θρησκευτικῶν δογμάτων καὶ τὴν ἀκατάσχετον ἐπιθυμίαν πρὸς συνέχειαν τοῦ μισροῦ αὐτῶν ἔργου, ὅπως λυσσῶν κύων μεταδίδει τὴν ὀρμὴν τοῦ δάκνειν εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ δηχθῆν θῦμα.

Καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων τούτων ὀλονὲν σταθερῶς αὐξάνει, ὁ δὲ πρὸς μετάδοσιν τῶν νέων δογμάτων αὐτῶν ζήλος ἀποβαίνει σὺν τῷ χρόνῳ ἰσχυρὸς φανατισμὸς.

Γνωρίζω ἄνθρωπον τὴν στοιχειώδη μόνον κεκτημένον μόρφωσιν — διότι μεταξὺ αὐτῶν ἰδίως καὶ τῶν παιδῶν ἐκλέγονται τὰ θηράματα—ἐσχάτως προσηλυτισθέντα ἀπὸ κάποιον καλοκάγαθον Χριστιανὸν ἐργαζόμενον ὑπὲρ τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων. Ὑπὲρ τοῦ βάλαντιου του ἠθέλον νὰ εἶπω καὶ περιφέροντα μέγαν δερμάτινον θύλακα, ὡς μοι εἶπον, με διάφορα τῆς τέχνης του ἐργαλεῖα, ὡς νὰ μὴ ἴρκουν αἱ ἐσχάτως ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν ἐμφωλεύσασαι ἕτερου εἶδους προσηλυτιστικὰ προπαγάνδα, αἱ ἐμφωλεύσασαι ἐν τῇ πατρίδι μας ὅπως διαδώσωσι τὰ φῶτα (!)

Καὶ λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς μετεβλήθη· παρήτησε τὴν τέχνην του, ἔγεινε σκυθρωπὸς καὶ νυχθημερὸν ἀναγινώσκει ψυχροφελῆ βιβλία. Τὰ ἐνδύματά του μετεβλήθησαν σχεδὸν εἰς ράκη, ὁ στόμαχος του συχνότατα διαμαρτύρεται, ὡς μαρτυρεῖ ἡ σκελετώδης μορφή του τὴν ὁποίαν κατέστησεν ἀλαισίαν ὁ ἐν δλητῇ ζωτικότητι ἀναθάλλων τὸ πρῶτον θρησκευτικὸς φανατισμὸς. Καὶ θὰ εἶπτε ὅτι δὲν θὰ στεγῆται ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ἀφοῦ λαμβάνει ἀπὸ τὴν... ἀνώνυμον Ἐταρεία ἀρκετὸν μισθόν. Ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ δαίμων στεροῦμενος στροφῆς πρὸς τὰ τέκνα του ταῦτα λαμβάνει οὐχὶ τὰ ἡμῖσιν ἐκ τῶν κερδῶν, κατὰ τὴν κοινὴν παροίμιαν, ἀλλ' ὀλόκληρα τὰ κέρδη.

Ὁ ἀτυχῆς κατέστη ἀγνώριστος, ἀλλὰ καὶ μισθὸς εἰς πάντας, ἀφοῦ τοὺς πάντας βλέπει με βλέμμα τὸ ὁποῖον τοὺς ἀποκαλεῖ βεβήλοισι. Μεγίστην δὲ εὐρίσκει τέρψιν, ὅταν τυχόν τῷ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

δώσει προσοχήν ἐντὸς κύκλου ἀνεχομένου τὴν ἀπὸ τοῦ προφητικῆς αὐτοῦ στόματος ἐξερχομένην διδασκαλίαν. Ἐνθυμούμενος μερικά ἐκ τῶν σοφισμάτων, ἅτινα μετεχειρίσθη ὁ διδάξας αὐτὸν, τὰ ἐπαναλαμβάνει, στρεβλωμένα ἐννοεῖται, καὶ μετέχοντα κατὰ πολὺ οὐχὶ πλέον τοῦ λόγου ἀλλὰ καὶ τοῦ γελοίου.

Ἄλλ' ἐν τῷ πνεύματι τῶν περισσοτέρων ἐκ τῶν ἀποτελούντων τὸ ἀκρατήριον αὐτοῦ, αἱ πεπλανημένοι περὶ τὰ δόγματα ἰδέαι του εὐρίσκουσιν ἰσχυρὰν ἀντίστασιν, συνήθως δὲ θρησκευτικὴ ἔρις ἀπειλητικὴ ἐγείρεται. Ὁ ἀπειλητικώτερος ἐκ τῶν ἐκτάκτων ἀκρατῶν τοῦ διδάγματος τοῦ νέου προσηλύτου εἶνε ὁ γνωστός εἰς τὴν κοινωσίαν μας γέρον πωλητῆς συνόψεων, βίων ἀγίων ἐνίοτε δὲ καὶ σταυρῶν καὶ κομβολογιῶν ἐκ τοῦ Ἁγίου Τάφου.

Ὁ εὐσεδέστατος ἠλοκαῆς γέρον ἐπαναστατεῖ κατὰ τοῦ νεαροῦ Χρυσοστόμου (!) κατὰ τὸν τρόπον ἀστειότατον ὑπερβαίνοντα πᾶσαν περιγραφήν. «Ἐδὺ δὲν εἶσαι εἰς θέσιν—φωνάζει μανιωδῶς—ναί, δὲν εἶσαι εἰς θέσιν νὰ συζητήσῃς περὶ Θεοῦ. Ἄμαρτάνεις καὶ ὁ Θεὸς θὰ σὲ συντρίψῃ καὶ θὰ σὲ καταστρέψῃ, μασῶνε ἐλεεῖνε καὶ ἄθλιε».

Καὶ αἱ γνώμαι δυστυχῶς διχάζονται αἱ μὲν συντασσόμεναι μὲ τὰς τοῦ εὐσεβοῦς γέροντος τοῦ ἐπιτιθεμένου λάθρως ἐν τῇ ἀπλοτητί του κατὰ τοῦ θρησκευτικοῦ ῥήτορος, αἱ δὲ ὑπὲρ τοῦ τελευταίου, μαρτυροῦσαι τὴν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν ἣν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ λαοῦ ἀσκοῦσι τὰ ὑπὸ τῶν προσηλυτιστῶν ριπτόμενα ἐπ' αὐτῶν ἠθικὰ μικρόδια.

Αἱ θρησκευτικαὶ πεποισθῆεις τοῦ λαοῦ, οὐτινος τὸ πνεῦμα δὲν γεννᾷ τὸ ἀντιφάρμακον κατὰ τοῦ βακύλου ἐκείνου, εὐρίσκονται εἰς κίνδυνον νὰ διασαλευθῶσι κατὰ μικρὸν καὶ λεληθότως.

Καὶ τίς δύναται νὰ στηρίξῃ τὰς θρησκευτικὰς τοῦ λαοῦ πεποισθῆεις καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὰς ἀκλονήτους; τὸ ἀπ' ἐκκλησίας ἦν ἐπιπρηναις διαλέξῃσι κήρυγμα; Ἄλλ' οὐδέποτε σχεδὸν ἀκούεται ἡ εὐεργετικὴ φωνὴ του. Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου; ἀλλ' εἰς οὐδὲν σχεδὸν συντελεῖ, ἐφ' ὅσον δὲν γίνεται καταληπτὸν εἰς τὸν λαὸν διὰ τῆς ἀπ' ἀμβωνος ἐρμηνείας.

Ὅταν ὁ διάκονος ἀναγινώσκει τὸ ἱερὸν ἡμῶν Εὐαγγέλιον πάντων τὰ βλέμματα ὑψοῦνται πρὸς τὸν ἄμβωνα. Ἡ χριστιανικὴ ψυχὴ διψᾷ νὰ ἀπολαύσῃ τῶν ὑψηλῶν ἐννοιῶν τῶν ἐν τῇ ἐρεῇ ἐκείνῃ Βίβλῳ κεκρυμμένων, ἀλλὰ δυστυχῶς τοῦ ἱστορικοῦ μόνον μέρους ἀντιλαμβάνομενος ὁ Χριστιανὸς κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Εὐαγγελίου, προσηλοῖ ἐκεῖ τὸ βλέμμα ἵνα οὐχὶ μόνον διὰ τῆς ἀκοῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ὀράσεως, εἰ δυνατόν, ἀντιληθῇ τῶν ἀναγινωσκομένων. Ἐννοεῖ ὅταν ἀκοῦῃ ἐπὶ παραδείγματι, ὅτι ἦλθε πρὸς τὸν γλυκὴν ἡμῶν Ἰησοῦν παραλυτικὸς τίς καὶ ἐθεραπεύθη ὑπ' αὐτοῦ, δὲν ἐννοεῖ ὁμοσπ. χ. τὸ: «ὁ φίλων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκπλήσσει αὐτὴν καὶ ἀμισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν» διὰ τοῦ ὁποῦ ἰσως ἐννοεῖ, ὅτι ὀφείλει νὰ μισῇ τὴν ἐν αὐτῷ πνοὴν τοῦ Δημιουργοῦ, τὴν θάνατον ψυχῆν του, τάσσων τὴν ὑπὲρ αὐτῆς μέριμναν εἰς ἥτιονα μοῖραν τῆς φροντίδος πρὸς ἡδονὴν τοῦ σώματος καὶ πλείστα ἀλλὰ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου χωρῖα, ἅτινα τυγχάνουσιν ἀκατάληπτα οὐχὶ μόνον εἰς τὸν ἀμαθῆ λαόν, ἀλλὰ πολλακίς καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἀνεπτυγμένον μὲν πνευματικῶς μὴ ἐνσκήψαντα

δὲ εἰς ἐπισταμένην τοῦ Εὐαγγελίου μελέτην.

Καὶ ὁ δυστυχῆς φιλακόλουθος Χριστιανὸς κουράζων τὸ πνεῦμά του πρὸ τοῦ ἀκατάληπτου καμῦει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀναγινωσκομένου τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν Εὐαγγελίου, τῆς πηγῆς πάσης σοφίας, τοῦ ὑψίστου φιλοσοφικοῦ διδάγματος, ὅπερ ἐδόθη εἰς τὸν ἀληθῆ Χριστιανόν, ὅπως χρησιμεύῃ αὐτῷ ὡς πηξὶς τῶν σκέψεων καὶ αἰσθημάτων του, ὡς φρούριον περὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν του ἐναντίον τῶν ἀπᾶντα χόθεν θρησκευτικῶν ἐπιδρωμένων καὶ τῶν φθορῶν αὐτῶν ὄπλων.

Οὐχὶ δὲ μόνον ὑπὲρ τῶν ἐνπλικῶν ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν παιδῶν ζητοῦμεν τὸ εὐεργέτημα τῆς τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐρμηνείας ὑπὸ τῶν διδασκόντων αὐτούς.

Παρατηρήσατε ἰσως καὶ ὑμεῖς, φίλοι συμπολίτιδες, μεθ' ὁπόδης θρησκευτικῆς κατανύξεως προδείχον τὰ τέκνα σας κατὰ τὴν ἀπ' ἐκκλησίας ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τῆς παραμονῆς τοῖς εἶχον ἐρμηνεύσει οἱ διδάσκοντες αὐτά. Δύνασθε ἥδη νὰ συμπεράνητε ὁπόσον ἀποτελεσματικώτερα θὰ ἀπέβαιεν ἡ ἐργασία αὕτη, ἐὰν ἐγένετο οὐχὶ διὰ ὀλιγοτενῶν ρητορικῶν λόγων ἀκατάληπτων σχεδὸν διὰ τοὺς μικροτέτους ἰδίᾳ τῶν μαθητῶν, ἀλλ' ὑπὸ εἰδικοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας καταδεικνύοντος εἰς τὴν τρυφερὰν νεότητι δι' ἀπλῆς καὶ καταληπτικῆς διδασκαλίας τὰς ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ἐννοιῶν σωτικὰ πορίσματα καὶ θίγοντος διὰ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ διδασκαλίας τὰς λεπτοτέρας χορδὰς τῶν νεαρῶν τούτων χριστιανικῶν καρδιῶν.

Αἱ καρδίαι τῶν μικρῶν εἶνε εὐπλαστοὶ ὡς θερμὸς κηρός, αἱ δὲ σκέψεις των λίαν εὐμετάβλητοι. Ὑπὲρ αὐτῶν ὅθεν πρὸ παντὸς ἄλλου δέον νὰ ληφθῶσι μέτρα δραστήρια καὶ μέγιστα προφυλάξεις μέχρι τῆς ἐντελοῦς κατηρηάσεως τῆς ἠθικῆς ταύτης λήμης τοῦ προσηλυτισμοῦ.

Ἐνθυμοῦμαι τὴν σκανδαλώδη εἰδῆσιν ἣν ὅτε ἤμην ἐσωτερικὴ μαθήτρια ἐν τῷ Ἄρδακίῳ Ἀθηνῶν μᾶς ἔφερον πρώϊαν τινὰ αἱ ἡμισύσειτοι συμμαθήτριά. Μερικὰ μικρὰ ἐκ τῶν φοιτῶντων εἰς τὸ Τοῦτσειον, μεταβαίνοντα τὸ ἑσπέρα εἰς τὰς οἰκίας των ἔρριπτον κρυφίως τὴν ἀπὸ τῆς μικρῆς κλίνης των ἀνηρητημένην ἱερὰν εἰκόνα. Τὸ πρᾶγμα δὲν διέλαθε τὴν προσοχήν των ἐκπεπληγμένων γονέων—ἐπὶ δὲ τῇ αὐστηρᾷ ἐρωτησίᾳ αὐτῶν «διὰ τί τὸ ἔκαμαν αὐτό;» αἱ μικραὶ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ἀθῶους ὡς αἶθριος οὐρανὸς ὀφθαλμοῦς ἀπεκρίνοντο: «Μαμὰ μου, δὲν φταῖω ἐγώ, μοῦ τὸ εἶπε 'κεῖνος ὁ χαρτοπῶλης ποῦ εἶνε κοντὰ στὸ σχολεῖό μας, πῶς αὐτὸ εἶνε ἕνα παληοσάνιδο, ἕνα ξύλο σάν καὶ τὰ θρανία μας σάν καὶ τὰ δανίδια χάμω ποῦ τὰ πατοῦμε. Μαμὰ μου, μοῦ ἔδωσε καὶ ζωγραφίς χωρῖς λεπτὰ».

Τὸ σκάνδαλον ἐκράτησεν ἐπὶ δύο ἡμέρας ἀνάστατον τὸν σχολικὸν κόσμον καὶ τοὺς ἀμέσως ἐνδιαφερομένους γονεῖς, μέχρις οὐ τὸ Διοικητικὸν τοῦ Ἄρδακείου Συμβούλιον μεριμνῶν ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς μορφώσεως των ἐν τοῖς διαφόροις τμήμασι τῆς Σχολῆς φοιτοῦσῶν μαθητριῶν ἀπεδίωξε τὸν ἄθλιον χαρτοπῶλην Π. Π. ἐκ τῆς ὁδοῦ Παρθεναγωγείου τῇ βοηθείᾳ τῆς Ἀστυνομίας ἦτις, ἂν δὲν ἀπατώμεθα παροῦσῶν εἰς τὸν ἐπισήμως τὴν ἐπαύριον εἰς τὸν... φύλακα τοῦ δεσμωτηρίου.

Εἰς τοιαῦτα κακοῦργα καὶ δόλια μέσα καταφεύγουσιν τὰ ἀξιοκαταφρόνητα ταῦτα τῶν κοι-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

νωνιών εκβράσματα, οἱ εὐεργέται οὗτοι τῆς ἀνθρωπότητος ὡς αὐτοκαλοῦνται, οἱ βλέποντες τὸν Θεὸν ἐν ὄπτασίαις (!) ἵνα κερδοσκοποῦντες ἐξαπατήσωσι τρυφεράς μεταβάλλουσι τὸ ὀρθόδοξον δόγμα καὶ ἄλλων, εἰς οὓς δὲν δύναται νὰ ἀποδείξωσι τὸ ὀρθὸν τῶν πανούργως ὑποβαλλομένων αὐτοῖς δογμάτων, διασαλεύουσιν καὶ διαστρέφουσιν τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις ἐνσταλαζόντες εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν διὰ ποικίλων σοφισμάτων τὴν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ἀληθείας τῶν δογμάτων, ἅτινα ἐπρέσβευον μέχρι τοῦδε, παραλύοντες οὕτω καὶ καταστρέφοντες τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα.

Ἐκ τῶν τελευταίων τούτων πλείστα παραδείγματα ἐκ τῆς ἡμετέρας κοινωνίας θὰ ἴδωμεθα λεπτομερῶς νὰ ἀναφέρωμεν, φειδόμεθα ὅμως οὐχὶ τῶν προσηλυτιστῶν, ἀλλὰ τῶν προσηλυτῶν, ὧν ἡ θρησκευτικὴ συνείδησις ἐταράχθη ἐνεκα διαφόρων λόγων προκαλούντων τὸν οἰκτον καὶ οὐχὶ τὸν πόλεμον ἐναντίον αὐτῶν.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ ἀνευ πάθους καὶ δόλου ἐκθεσις τῶν δογμάτων τῶν ἀντιδοξούντων εἰς τε τοὺς ναοὺς καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς οἴκους αὐτῶν εἶνε ἐλευθέρᾳ ὑπὸ τῆς Πολιτείας. Ἄλλ' ἢ χρῆσις δωροδοκῶν καὶ ἄλλων ἐξευτελιστικῶν διὰ τὴν ἀνθρωπίνην συνείδησιν μέσων, ἢ ἐκμετάλλουσιν τῆς πνευματικῆς ἀδυναμίας τοῦ παιδὸς ἢ τοῦ ἀδυνάτου χαρὰ κτήρος τοῦ ἐγγλίκου ἢ ἄλλων προσφύων περιστάσεων ἀπαγορεύονται αὐστηρῶς ὑπὸ τῶν Νόμων τῆς Πολιτείας. *

* Κρητὸ Συντάγματος ἄρθρον 10: "Ἐκαστος εἶνε

Γ Γ Ρ Α Φ Ο Δ Ι Φ Ι Κ Α

ΓΕΝΕΣΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΗΣ ΥΛΗΣ

ΕΝ ΤΗ ΡΟΗ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Verba volant scripta manent

ΠΡΟΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὰ ὄργανα δι' ὧν ἡ ἰδέα κυκλοφορεῖ καὶ ἀπαθανατίζεται. — Γλῶσσα, γραφή. — Ἡ ἀρμοδιότης καὶ ὁ σκοπὸς ἐκατέρας

Αὐτὸ εἶνε τὰ ὄργανα δι' ὧν ἡ ἰδέα μεταδίδεται διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ κυκλοφορεῖ ἐφ' ὀλοκλήρου τῆς γῆϊνης σφαίρας. Ἡ γλῶσσα ἀφ' ἑνός, ἡ γραφὴ ἀφ' ἑτέρου.

Ἐκ τῶν δύο τούτων ὀργάνων ἡ μὲν γλῶσσα εἶνε τὸ κυρίως ἱστορικὸν ἐκεῖνο στοιχεῖον τὸ ἐκ φυσικῶν γεννηθὲν λόγων, ὅπερ ἐτάχθη ὅπως παρακολουθῆ ἐκάστοτε τὴν κοινωνικὴν πρόδον καὶ τὰς ποικίλας τῆς κοινωνίας ἀνάγκας μεταμορφούμενον καὶ πλουτιζόμενον. Ἡ δὲ γραφὴ οὕσα αὐτόχρημα ἢ φωτογραφικὴ τῆς γλώσσης εἰκὼν ἀποτελεῖ τὸ τεχνικὸν καὶ ὑπηρετικόν, οὕτως εἰπεῖν, στοιχεῖον, δι' οὗ ἐκεῖνη ὑπὸ τὰς ἐκάστοτε διαφορὰς αὐτῆς μορφᾶς διατυπῶται ἐπὶ τοῦ ξύλου, τοῦ λίθου, τοῦ μαρμάρου, τοῦ μετάλλου, τῆς περγαμνῆς, τοῦ παπύρου καὶ τοῦ χαρτοῦ, λαμβάνουσα οὕτω καὶ ἐξωτερικῶς

Ἄλλὰ πρὸ τῆς Πολιτείας ἢ οἰκογένεια ἄς προφυλάξῃ τὰ τέκνα τῆς μὴ ἀποστέλλουσα ταῦτα πρὸς τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος ἐργαζομένους τὸν προσηλυτισμὸν ὑπὸ τὸ πρόσωπον σχήμα τῆς τῶν φώτων διαδόσεως, ἡ δὲ Ἐκκλησία ἄς ἀναλάβῃ τὰ εὐγενῆ αὐτῆς ὄπλα κατὰ τῶν οὐτιδανῶν τούτων, οἵτινες θρασεῖαν ἐγειράντες ἐσχάτως τὴν κεφαλὴν ἐν τῇ πατρίδι μας, ἀπειλοῦσι νὰ διασαλεύσωσι καὶ τέλος νὰ μεταβάλλωσι τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις τῶν ἀσθενεστέρων—εὐτυχῶς εὐαρίθμων—αὐτῆς τέκνων, ὧν τὸ πνεῦμα δὲν εἶνε εἰσέτι ἀρκούντως παρεσκευασμένον ὅπως ἀνικρούσῃ τὰ δολίως ἐκτοξευόμενα προσηλυτιστικὰ βέλη.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀντὶ νὰ ἀναμένῃ τὸ φοβερὸν τοῦ προσηλυτισμοῦ ἀποτελέσμα, ὅπως ἀπομακρύνῃ ἀπ' αὐτῆς τοὺς προσηλυτοὺς, ὡς δεδηπῶτα τοῦ Χριστιανισμοῦ μέλη κηρύττουσα αὐτοὺς αἰρετικούς, ἄς προφυλάξῃ μᾶλλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν δηλητηριωδῶν βελῶν τοῦ προσηλυτισμοῦ, τανύουσα τὰς πανιούργους καὶ ζωοποιοὺς αὐτῆς πτέρυγας, τὸ δὲ κήρυγμα τῶν δογμάτων καὶ ἡ ἐν γένει ἠθικὴ διδασκαλία ἐστῶσαν αἱ προστατευτικαὶ πτέρυγες, ὑφ' ἃς νὰ ἀναπαύηται ἡ ὀρθοδοξία.

Ἄρτεμισία Ι. Λανδράκη

ἐλεύθερος νὰ πρεσβεύῃ οἰονδήποτε θρήσκευμα προτιμᾷ. Ὁ προσηλυτισμὸς ἀπαγορεύεται . . . »
— Ἐλλην. Συντάγματος ἄρθρον 1: «Ἡ ἐπικρατούσα θρησκεία ἐν Ἑλλάδι εἶνε ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας . . . ἀπαγορευομένου τοῦ προσηλυτισμοῦ . . . ».

ἀντιληπτὴν ὑπόστασιν καὶ ἀπαθανατιζομένην.

Ἐνῶ δὲ ἡ γλῶσσα αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἀρκεῖται εἰς ἔπη πτέρωεντα, ἡ γραφὴ συγκρατεῖ τὴν ἰδέαν, ὅπως μὴ ἀποπτῆ μετὰ τοῦ παρερχομένου χρόνου καὶ οὕτως ἐξαφανισθῆ. Δι' αὐτῆς παρελαύνουσι πρὸ ἡμῶν αἰῶνες ὀλόκληροι παρωχημένοι, ὑποβαλλομένου οὕτω τοῦ παρελθόντος εἰς τὰ ὄμματα καὶ τὴν κρίσιν ἡμῶν. Καὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπωφελῆ ταύτην παρέλασιν παρέχεται εἰς ἡμᾶς τὸ μέσον νὰ συμβουλευόμεθα σεβαστὰ παρὰ τῇ σήμερον πεπολιτισμένη ἀνθρωπότητι πρόσωπα πρὸ αἰώνων ζήσαντα ἐπὶ τῆς ὑδρογείου, νὰ θαυμάζωμεν τὰ ἀπαράμιλλα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀριστουργήματα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, νὰ ποδηγετώμεθα καὶ ἐπιστημονικῶς νὰ προοδεύωμεν. Διὰ τῆς γραφῆς τέλος ἐκμηδενίζονται αἱ ἀχανεῖς ἐκτόσεις τῶν ὠκεανῶν καὶ τῶν ἐρήμων καὶ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα διασταυροῦται καθ' ἀπάσας τὰς διευθύνσεις.

Ἀντικείμενον τῆς προκειμένης πραγματείας θέλει εἶσθαι ἡ γραφὴ, ἥς πρῶτον μὲν θὰ ἐξετάσωμεν τὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν (ταύτης τὸ ἀκριβα-

ληθές πιστούται ἐδραζόμενον ἐπὶ τῶν διαφορῶν τῆς ἐξελιξέως αὐτῆς σταδίων), δεύτερον δέ, ἐάν καὶ κατὰ πόσον ἡ σημερινὴ αὐτῆς διατύπωσις ἱκανοποιῇ τὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας ἀνταξίως πρὸς τὴν ὀλονὲν ἐπιτελουμένην πρόοδον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ τρίτον περὶ τῶν ὀργάνων αὐτῆς, τοῦτέστι περὶ τῆς γραφικῆς ὕλης, ἀπὸ τῆς παλαιτάτης ἐποχῆς μέχρι σήμερον.

Τῆς γραφοδικτικῆς δὲ ταύτης πραγματείας τὸ πρῶτον μέρος ἦτοι τὸ περὶ γραφῆς θέλει ἐπισηραγισθῆ διὰ τῆς ἐρεύνης τῆς γραφῆς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τῆς καὶ κυρίως ἐνδιαφερούσης ἡμᾶς.

1ον ΕΠΟΠΤΙΚΗ ΣΥΝΕΝΟΗΣΙΣ

Ἡ ἐποπτικὴ συνενόησις ὡς σπέρμα τῆς γραφῆς.—Σχέσις ἐποπτικῆς συνενόησεως καὶ ὀνοματοπεποιμηνῆς γλώσσης.—Ἀντικείμενον ἀμφοτέρων ἢ φύσις — Εἶδη ἐποπτικῆς συνενόησεως: Σχηματικὴ, καθαρῶς ἐποπτικὴ καὶ συμβολικῶς ἐποπτικὴ συνενόησις.—Δείψανα ἐποπτικῆς συνενόησεως.

Τὸ σπέρμα τῆς γραφῆς ἀποτελεῖ ἡ καλουμένη ἐποπτικὴ συνενόησις οὔσα καθαρῶς φύσις, ἅτε συνισταμένη ἐκ σχημάτων καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων πραγματικῶς καὶ συμβολικῶς λαμβανόμενων.

Ἡ ἐποπτικὴ αὕτη συνενόησις μεγίστην σχέσιν ἔχει ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς μὲ τὴν πρωτόγονον γλώσσαν τὴν κληθεῖσαν ὑπὸ τῶν νετέρων ὀνοματοπεποιμημένην ἢ γλώσσαν τῶν ἐπιφωνημάτων. Οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι στερούμενοι τῆς ἐνάρθρου φωνῆς, πρὸς κτήσιν τῆς ὁποίας πρῶτον καὶ μόνον διδάσκαλον ἔσχον τὴν φύσιν, ἐγένοντο οἶονεὶ ἡ ἡχώ ταύτης π. χ. ἐκ τῆς πνοῆς τοῦ ἀνέμου, τῆς βροχῆς, τῆς βροντῆς, τῆς ροῆς τῶν ὑδάτων, τοῦ φλοίσβου τῆς θαλάσσης, τοῦ κελαρύσματος τῶν ρυάκων, τοῦ θροῦ τῶν φύλλων, τοῦ κρωγμοῦ τῶν κοράκων, τῶν φωνῶν τῶν διαφορῶν ἄλλων ζώων, καὶ τοῦ κελαδήματος τῶν πτηνῶν συλλέξαντες προσήρμοσαν εἰς τὸν ἀπαράμιλλον κατὰ τὴν ἐπιδοκτικότητά καὶ προσφύεστατον λάρυγγα αὐτῶν τοὺς πολυποικίλους σχετικούς καὶ ἐν τοῖς πλείστοις τραχεῖς φυσικούς τούτους φθόγγους, εἰς οὓς τῆ βοήθεια τοῦ παρερχομένου χρόνου διὰ τῆς ἐκλεπτύνσεως καὶ ἐξευγενίσεως ἐντελεστέραν ἐκάστοτε προσέδιδον διατύπωσιν μεταβαλόντες αὐτοὺς ἀπὸ δυσδιαγνώστους λαρυγγικούς, εἰς εὐδιακρίτους, ἐμπροσθοφώνους καὶ λεπτούς. Τὸ ἄψευδές τῆς θεωρίας ταύτης καταδεικνύεται ἐκ τῆς διατηρήσεως εἰς πάσας σχεδὸν τὰς γλώσσας πολλῶν ὀνοματοπεποιμημένων λέξεων.

Ὅπως δὲ ἡ ὀνοματοπεποιμημένη γλώσσα οὕτω καὶ ἡ ἐποπτικὴ συνενόησις ἀφετηρίαν ἔσχε τὴν φύσιν, καθότι δύο τὰ ὄργανα τῆς συνενόησεως ταύτης ἀμφοτέρα φυσικά: ἡ σχηματικὴ ἢ δηλ. ἡ διὰ τῶν σχημάτων καὶ τῶν ποικίλων τοῦ προσώπου μορφασμῶν σιωπηρὰ συνενόησις—ἢς λείψανα ἢ σημερινὴ παντομίμα καὶ ἡ σχηματικὴ τῶν κωφαλάλων γλώσσα—καὶ ἡ κα-

θαρῶς ἐποπτικὴ ἦτοι ἡ δι' ὀρατῶν ἀντικειμένων ἐποπτικὴ συνενόησις, καθ' ἣν ταῦτα λαμβάνονται πάντοτε μὲ τὴν πραγματικὴν αὐτῶν σημασίαν, ἐκτὸς ὅταν πρόκειται περὶ διατύπωσης ἀφρημένων ἐννοιῶν, ὅτε λαμβάνονται συμβολικῶς.

Ἡ τε σχηματικὴ, ἢ καθαρὰ ἐποπτικὴ καὶ ἡ ὑποδιαίρεσις ταύτης ἢ συμβολικῶς ἐποπτικὴ συνενόησις ἐδράζονται ἐπὶ τῆς φύσεως. Φυσικὸν εἶνε ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ δεικνύη διὰ τοῦ δείκτου, νὰ κλίνη ἢ νὰ ἐγειρῇ τὴν κεφαλὴν, νὰ κλείη τὰ βλέφαρα ἢ νὰ ὑψηλὰς ὄφρεις εἰς ἐνδειξιν συναινέσεως ἢ ἀρνήσεως καὶ ἐν γένει νὰ μεταχειρίζεται πάντα τὰ μέσα τῆς σχηματικῆς συνενόησεως, ὡς ἐπίσης φυσικὸν εἶνε αὐτὸν—καὶ τοῦτο σχετίζεται πρὸς τὴν καθαρῶς ἐποπτικὴν συνενόησιν—νὰ λαμβάνη καὶ ἐποπτικῶς νὰ δεικνύη τὸ ἀντικείμενον, περὶ οὗ ἐπιθυμεῖ ἀκριβέστερον νὰ συνενωθῆ εἴτε ὑπὸ τὴν πραγματικὴν εἴτε ὑπὸ τὴν συμβολικὴν αὐτοῦ ἐννοιαν. Ὁ Εἰρξῆς ἐζήτησε παρὰ τῶν Ἑλλήνων γῆν καὶ ὕδωρ ὡς σύμβολον ὑποταγῆς, τὸ κηρύκειον τῶν πρέσβων τῆς ἀρχαιότητος ἐκοσμεῖτο ὑπὸ δύο περιπεπλεγμένων ὄφρων ἀντιπροσώπως ἀλλήλοις κειμένων εἰς ἐνδειξιν ἀδελφοποιήσεως, δέσμη ράβδων συνεβόλιζε τὴν ἰσχὺν ἐν τῇ ἐνόητι κτλ.

Τῆς ἐποπτικῆς ταύτης συνενόησεως πλείστα σώζονται λείψανα, καθότι ἡ μὲν σχηματικὴ ὀλόκληρος διετηρήθη διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἢ καθαρῶς ἐποπτικὴ ἐπιστημονικῶς εἰσήχθη εἰς τὰ σχολεῖα ὑπὸ τὸ ὄνομα ἐποπτικὴ διδασκαλία πρὸς ἐντελεστέραν κατανόησιν τῶν διδασκομένων, ὁ δὲ κλάδος αὐτῆς, τοῦτέστι ἡ συμβολικῶς ἐποπτικὴ συνενόησις, διετηρήθη εἰσέτι καὶ παρ' ἡμῖν ἐν χρῆσει π. χ. ἡ συνθηματικὴ γλώσσα τῶν ἀνθέων καὶ χρωμάτων, ἢ συμβολικὴ ἔννοια τῶν ἀντικειμένων ἄγκυρα, πέταλον, σταυρός, καρδία κτλ., ἢ συμβολικὴ διατύπωσις τῆς ἐννοίας διὰ τοῦ λεκτικοῦ τρόπου τῆς μεταφορᾶς π. χ. ἀδαμάντινος χαρακτήρ, *Lucerna juris* (λαμπτήρ τοῦ δικαίου ἦτοι νομομαθῆς) ἢ κρυπτογραφικὴ γραφὴ ἢ εὐχρηστος παρὰ διπλωμάταις καὶ μεγαλεμπόροις, αἱ παραστάσεις τῶν διαφορῶν στεμμάτων καὶ τῶν σημαίων τῶν διαφορῶν Ἐθνικοτήτων, ἢ ἐν τῇ παγκοσμίῳ Μυθολογίᾳ συμβολικὴ προσωποποιήσις τῶν διαφορῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν δυνάμεων π. χ. Ἡφαίστος, Ἀθηνᾶ κ.τ.λ.

Ἡ σχέσις αὕτη τῆς πρωτογόνου γλώσσης καὶ τῆς ἐποπτικῆς συνενόησεως βᾶσιν ἔχει τὸ τοῦ Ἀριστοτέλους: «ὁ ἄνθρωπος μιμητικώτατον ζῶον ἀπάντων».

2ον ΕΙΚΟΝΙΚΗ ΓΡΑΦΗ

Ἡ φύσις ἐν ἀντιγράφῳ.—Ἡ ἐν Αἰγύπτῳ ἐντελεστέρα τῆς εἰκονικῆς γραφῆς διατύπωσις.—Ὅπως συντελεσθῆ.—Οἱ εἶναι καὶ ἡ εἰκονικὴ γραφὴ.—Δείψανα αὐτῆς.

Ὡς καὶ ἀνωτέρω διελάβομεν ἡ ἐποπτικὴ συνενόησις ὑπῆρξε τὸ προπαρασκευαστικόν

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

στάδιον τῆς γραφῆς, γεννηθείσης τὸ πρῶτον ὑπὸ τὸν πύλον τῆς εἰκονικῆς γραφῆς ἢ ἰδεογραφίας, ἣτις διαφέρει τῆς ἐποπτικῆς συνειδησεως, καθότι ἐκείνη μὲν ἔλαβε τὴν φύσιν καθ' ἑαυτήν, ἢ δὲ εἰκονικὴ ἔλαβε τὴν φύσιν ἐν ἀντιγράφῳ. Ἐσκέφθησαν δηλονότι οἱ ἄνθρωποι καὶ εὗρον ὅτι εἶνε λογικώτερον, προκειμένου νὰ συνεννοηθῶσι περὶ ἀντικειμένου τινός, ἀντὶ νὰ λαμβάνωσιν αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀντικείμενον ἀνὰ χεῖρας καὶ νὰ ἐπιδεικνύωσιν αὐτὸ, νὰ λαμβάνωσι ἐπίπεδον σῶμα καὶ νὰ χαράττωσιν ἐπ' αὐτοῦ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀντικειμένου τούτου τὴν χρησιμεύουσαν πρὸς μετάδοσιν τῆς ἰδέας τοῦ ἀντικειμένου περὶ οὗ ἤθελον νὰ συνεννοηθῶσι.

Τῆς διὰ τοῦ χρόνου ἐξελιχθείσης εἰκονικῆς γραφῆς τὴν ἐντελεστέραν διατύπωσιν εὐρίσκομεν παλαιάτατα ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν φύσιν τῆς χώρας. Αἱ πλήμμυραι τοῦ Νείλου ἐπειδὴ ἐξήλειπον ἐκάστοτε τὰ ὅρια τῶν ἀγρῶν ἐπέβληθη ἡ ἀνάγκη χάριν τῆς διατηρήσεως τῶν ὀρίων νὰ χαράττωσιν ἐπὶ ἐπιπέδων ἐπιφανειῶν τὸ σχῆμα καὶ τὴν ἔκτασιν αὐτῶν· ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ πρώτη ἀρχὴ τοῦ εἰκονίζειν ποικίλα σχήματα ἣτις ἔθηκε τὰς βάσεις τῆς Γεωμετρίας.

Ἡ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων τελειοποιηθεῖσα εἰκονικὴ γραφὴ χαρακτηρίζεται διὰ τὸ σαφές καὶ εὐληπτον αὐτῆς. Παραδειγματικῶς ἀναφέρομεν τὰς ἐπὶ τινος ἀρχαίου Αἰγυπτιακοῦ ἀνακτόρου κατὰ σειρὰν κεκλιμένας τέσσαρας εἰκόνας :

Ἡ πρώτη παριστᾷ τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου διακρινόμενον ἐκ τοῦ στέμματος.

Ἡ δευτέρα στρατιώτας μετὰ τόξων καὶ βελῶν.

Ἡ τρίτη στήθος κατατεμνόμενον ὑπὸ χειρῶν ἀπομεμονωμένων χάριν συντομίας.

Ἡ Τετάρτη πλῆθος Νουβῶν διακρινόμενων ἐκ τῆς ἐνδυμασίας αὐτῶν.

Ἐπὶ τῶν 4 τούτων εἰκόνων ἀνεγνώσθη :

« Ὁ Βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων μετὰ τῆς τοξοφόρου στρατιᾶς του κατέσφαξε καὶ ἠχμαλώτισε πλῆθος Νουβῶν ».

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς εἰκονικῆς γραφῆς παρ' ὅλον τὸ εὐληπτον καὶ σαφές ἦτο ἀνεπαρκές, καθότι τὸ ὅλον ἐπροσδεῖον ἀνθρώπινον πνεῦμα ἐπλουτίζετο διὰ περισσοτέρων ἀφηρημένων ἐνοιῶν, αἵτινες ἀτελέστατα διετυποῦντο διὰ τῶν παραστάσεων τῆς εἰκονικῆς γραφῆς.

Ἡ γραφὴ αὕτη καίτοι χαρακτηριθεῖσα ἀνεπαρκῆς καὶ ἀπορριπτέα παρ' ὅλων τῶν λαῶν, παρὰ μόνου τοῦ μεμονωμένου καὶ στασίμου λαοῦ τῶν Σινῶν δὲν ἀπερρίφθη χάριν τῆς μὴ ἀπὸ τῶν πατρῶν παρεκκλίσεως, ἀλλ' ἐτελειοποιήθη κάπως διὰ τῆς προσθήκης ἐλαχίστων φθογγικῶν σημείων, αἵτινα ὑπῆρξαν τὰ σπέρματα τῆς μετὰ ταῦτα μορφωθείσης φωνητικῆς γραφῆς, ἣς πρωτεργάται μὲν κατὰ δίκαιον λόγον θεωρητέοι οἱ Σῖναι, τελειοποιεῖται δὲ οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ Φοίνικες.

Παραδειγματικῶς ἀναφέρουμεν τὰς ἐξῆς Σινικὰς

γραφάς : Ὁ ἥλιος παρίσταται διὰ κύκλου φέροντος ἐν τῷ μέσῳ στιγμῆν, τὸ ὅρος δι' ἐνός τριγώνου, ἢ ἔννοια ἐρημῆτης διὰ συνθέτου σημείου ἐκ τῶν παριστανόντων τὰς εἰκόνας ἄνθρωπος καὶ ὄρος, ἢ ἔννοια ὑπῆρέτρια διὰ τρισυνθέτου σημείου ἐκ γυναικός, χειρὸς καὶ σαρόθρου, ἢ παράστασις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης σημαίνει φῶς, οὗς δὲ μεταξὺ δύο θυρῶν σημαίνει ἀκρόασις. Οἱ συνδυασμοὶ τῶν σημείων εἶνε πολυπλοκώτατοι π. χ. ἡ εἰκὼν τοῦ δένδρου εἰσέρχεται εἰς 1000 συνδυασμούς.

Τῆς εἰκονικῆς ταύτης γραφῆς λείψανα ἔχομεν τὴν συμβολικὴν ἀρχιτεκτονικὴν, τὴν συμβολικὴν γλυπτικὴν καὶ τὴν ζωγραφικὴν, αἵτινες ὑπῆρξαν αἱ πρῶται ἀρχαὶ τῆς γραφῆς.

Τὰς τέχνας ταύτας ἐπενόησαν οἱ ἀρχαῖοι ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ἀπαθανατίσωσι τὴν μνήμην ἐπισήμων ἢ προσφιλῶν νεκρῶν ἐπὶ τῶν λαμπρῶν τύμβων τῶν ὁποίων ἠσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην νὰ χαράξωσι τὰς ἀρετὰς ἢ τὰ κατορθώματα αὐτῶν ἢ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐκδηλώσωσι θρησκευτικὴν τινα ἰδέαν δι' ἀναγλύφων ἐπὶ λίθων καὶ διὰ ζωγραφιῶν. Ἐπίσης λείψανον τοῦ κατωτάτου βαθμοῦ τῆς εἰκονικῆς γραφῆς εἶνε καὶ ὁ τε τοβισμὸς ἐν χρήσει σήμερον εἰς τὴν Πολυνησίαν, ἐξ ἧς καὶ τὸ Πολυνησιακὸν ὄνομα τε τοβισμὸς σημαίνει τὴν δι' εἰκόνων κάλυψιν τοῦ ἀνθρωπίνου δέρματος, σήμερον μὲν γινομένην χάριν ἀπλοῦ κοσμήματος, ἀρχαιότερον δὲ πρὸς εἰκονικὴν ἐξίστόρησιν τῶν κατορθωμάτων τοῦ ἥρωος ἐπὶ τοῦ ἰδίου του δέρματος. Εἶδος τε τοβισμοῦ εἶνε καὶ ἡ ὑπὸ τῶν καταδίκων ἐν ταῖς φυλακαῖς φιλοτέχνησις (!) ἐπὶ τῶν βραχιόνων, τοῦ στήθους καὶ τῶν κνημῶν φαντασμαγορικῶν εἰκόνων. Ἐτερον λείψανον εἰκονικῆς γραφῆς εἶνε ἡ σημερινὴ μορφή τῶν Λατινικῶν ἀριθμητικῶν χαρακτηρῶν, ὡς βάσεως ληφθείσης τῆς ἀνθρωπίνης χειρὸς ἀπὸ τοῦ καρποῦ μέχρις ἄκρων δακτύλων, διὰ τῆς εἰκόνας τῆς ὁποίας ἐντεταμένης οὕσης παρίσταν τὸν ἀριθμὸν 5 ἐξ οὗ τὸ Λατινικόν : V (οὔτινος ἢ γωνία παριστᾷ τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς). Διὰ τῆς εἰκόνας τῶν δύο χειρῶν διασταυρουμένων ἐδίδετο ἡ ἔννοια τοῦ ἀριθμοῦ 10, ἐξ οὗ τὸ Λατινικόν : X (ἀπεικονίζον δύο διασταυρουμένας χεῖρας)· διὰ τῆς εἰκόνας τοῦ ἐνός δακτύλου ἐδίδετο ἡ ἔννοια τῆς μονάδος, ἐξ οὗ καὶ παρέμεινεν ὁ Λατινικὸς ἀριθμὸς : I. διὰ δὲ τοὺς λοιποὺς ἀριθμοὺς μέχρι τοῦ δέκα προσετέθηεν διὰ τῆς γραφῆς δεξιόθεν ἢ ἀφηροῦντο διὰ τῆς γραφῆς ἀριστερόθεν τοῦ V ἢ τοῦ X τόσαι μονάδες ὅσοι ἦσαν οἱ ἀπεικονιζόμενοι δακτύλοι.

Τῷ 600 π. X. ἐτελειοποιήθη τὸ ἀριθμητικὸν σύστημα διὰ τῆς προσθήκης τοῦ 0. Τὸ ψφίον τοῦτο ὡς καὶ τὸ ∞ δὲν ἐπενεχθήσαν ὡς ψηφία ἀριθμητικά, ἀλλὰ παρελήφθησαν ἐκ τῆς θρησκευτικῆς φιλοσοφίας τῶν Ἰνδῶν μὲ τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν σημασίαν ἢ τοῖς ὡς σύμβολα τοῦ Ἀπειροῦ ἐν τῇ θετικῇ καὶ ἀρνητικῇ αὐτοῦ ἐκφάνσει.

Λείψανα τῆς εἰκονικῆς γραφῆς εἶνε ἐπίσης κα :

τὰ ἄνευ λέξεων διηγήματα τὰ διὰ σειρᾶς μόνον σχετικῶν εἰκόνων παριστανόμενα, χρησιμεύοντα δὲ ἰδίᾳ ὡς πνευματικὴ ἄσκησις. Καὶ τελευταῖον λεῖψανον ἀνευρίσκομεν τὸν γρῖφον παριστῶντα δι' εἰκόνων διαφόρους φράσεις.

5ον ΦΩΝΗΤΙΚΗ ΓΡΑΦΗ

Ἡ πρόδος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἡ ἀνεπάρκεια τῆς εἰκονικῆς γραφῆς. — Ἐπινοήσις φωνητικῆς γραφῆς. — Τί ἐπεδιώχθη καὶ τί ἐπετεύχθη δι' αὐτῆς. — Ἱερογλυφικά, Ἱερατικά, Σφηνοειδῆς γραφῆ. — Μεταβατικὸν στάδιον ἀπὸ εἰκονικῆς εἰς φωνητικὴν. — Πῶς προέκυψε τὸ Φοινικικὸν ἀλφάβητον. — Μετάπλασις αὐτοῦ εἰς Ἑλληνικὰ ὄχηματα. — Ὁ Ὀμηρὸς καὶ ἡ γραφῆ. — Ἐπεξεργασία καὶ συμπλήρωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου. — Εἶδη Ἑλληνικῆς γραφῆς. — Ὁ χρωματισμὸς αὐτῆς διὰ κανόνων, τόνων καὶ σημείων ὀτίξεως. — Ἡ ἀνεπάρκεια τῶν γραμματικῶν σημείων.

Πάντες λοιπὸν οἱ λαοί, ὡς καὶ ἄρτι εἶπομεν, ἐκτὸς τῶν Σινῶν, οἵτινες φρικίῳσι πρὸ τῆς προόδου, οὔσης κατ' αὐτοὺς αὐτόχρομα παραβίασεως τῶν προπατορικῶν παραδόσεων, συνησθάνθησαν ὅτι, ἀφοῦ ἡ ἰδέα διατυπωμένη διὰ τῆς γλώσσης διαδίδεται καὶ ἀπαθανάτιζεται διὰ τῆς γραφῆς, ὀφείλουσι νὰ ἀπορρίψωσιν ὡς ἀναξίαν τὴν εἰκονικὴν γραφὴν κατόπιν τῶν ἀλματωδῶν προόδων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ζητήσωσι δὲ εὐρύκυκλον διάδοσιν καὶ ἀπαθανάτισιν τῆς ἰδέας διὰ γραφῆς κατάλληλοτέρας.

Πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀνθρωπωφελοῦς τούτου σκοποῦ προσφυστέρα ἐχαρακτήρισθη ἡ κληθεῖσα φωνητικὴ ἢ φωνογραφία, ἡ καὶ μέχρι σήμερον ἐν χρήσει παρὰ τῷ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ, παρακολουθοῦσα σὺν τῇ γλώσσῃ τὴν ἐξελξίν τῆς ἀνθρωπίνης ἰδέας. Διὰ τῆς φωνητικῆς ταύτης γραφῆς ἐπεδιώχθη καὶ ἐπετεύχθη τὸ ἐξῆς σεβερὸν καὶ σπουδαῖον ἀποτέλεσμα :

«Οἱ εἰς ἐκάστην γλώτταν ὀλίγοι ρθόγγοι μετεφέρθησαν περιτέχνως—καὶ ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ γραφὴ νὰ καθίσταται τέχνη, οὗτα μέχρι τοῦδε ἀπλὴ ἀντιγραφὴ τῆς φύσεως—διὰ τρόπον ὅσον οἶόν τε ἀπλουστεροῦ ἀπὸ τῆς ἀκουστικῆς ἀντιλήψεως εἰς τὴν ὄρασιν, παρασταθέντος ἐκάστου αὐτῶν συμβολικῶς δι' ἰδιαίτερου γραπτοῦ σημείου, μεταγισθέντος οὕτω τοῦ γλωσσικοῦ πλοῦτου εἰς καταλληλοτέραν καὶ χρησιμωτέραν μορφήν τὴν τῆς φωνητικῆς γραφῆς».

Ἡ τὴν εἰκονικὴν γραφὴν τελειοποιήσασα Αἴγυπτος ἡ αὐτὴ φέρει καὶ τὰς δάφνας τῆς εἰς τὴν φωνητικὴν γραφὴν βαθμιαίας αὐτῆς μεταβάσεως—τῆς ἀρχικῆς διὰ χαρακτῆρων φθογικῆς παραστάσεως ἀνηκούσης εἰς τοὺς Σίνας—συντελεσθείσης διὰ τῆς ἱερογλυφικῆς καὶ ἱερατικῆς γραφῆς.

Ἡ ἱερογλυφικὴ τῶν Αἰγυπτίων εἶνε μῖγμα τελειοποιημένης εἰκονικῆς καὶ στοιχείων φωνητικῆς φύσεως, καθόσον παραπλεύρως τῆς λέξεως παρέθετον καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀναφερομένου ἀντικειμένου. Ἀκολουθῶς ἐμορφώθη ἡ ἱερατικὴ

γραφὴ οὔσα καθαρῶς φωνητικὴ—συλλαβικὴ ἄνευ εἰκονικῆς τινος παραστάσεως καὶ ἐντεῦθεν προέκυψε τὸ Φοινικικὸν ἀλφάβητον, ἦτοι ἡ ἀλφαθητικὴ φωνογραφία, ἥτις μετηνέχθη καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

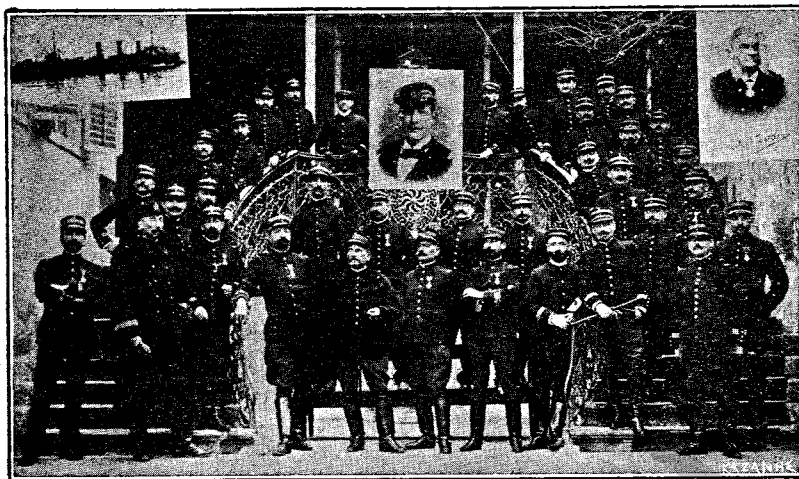
Ἐν μέρει ἐκ τῶν ἱερογραφικῶν χαρακτῆρων τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐξ ἀρχαιοτάτης εἰκονογραφικῆς ἢ ἱερογλυφικῆς ἰδιογραφίας ὁμοίας πρὸς τὸ Σινικὸν ἀλφάβητον ἀπεδείχθη ὅτι προήλθεν ἡ Ἀσσυροβαβυλωνιακὴ σφηνοειδῆς γραφῆ, κληθεῖσα σφηνοειδῆς ὡς ἐκ τῆς ἐπ' αὐτῆς ἐπιδράσεως τῆς γραφικῆς ὕλης, καθόσον ἐν Βαβυλωνίᾳ ἡ χρῆσις τοῦ λίθου ὡς ὕλικου πρὸς γραφὴν δὲν ἦτο συνήθης, χαρασσομένης τῆς γραφῆς ἐπὶ πινάκων ἐκ γῆς, πρὶν εἶτι ὀπτηθῶσι καὶ σκληρυνθῶσι, διὰ μικροῦ ἐργαλείου ἦτοι γραφίδος ἀποληγούσης εἰς τριγλῶχίνα αἰχμήν· οὕτω δὲ τὰ γράμματα ἐλάμβανον σχῆμα γωνιώδες καὶ ἡ γραφὴ κατέστη σφηνοειδῆς ὀνομασθεῖσα οὕτω τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ Engelbert : «characteres formam habentes cuneolorum» ἦτοι γράμματα ἔχοντα τὸ σχῆμα τῶν σφηνῶν, ὑπὸ δὲ τῶν Ἀγγλων ἐκλήθη βελοειδῆς γραφῆ (=Arrow headed). Ἡ γραφὴ αὕτη, ἥτις ἐγράφετο ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ ἦς οἱ συλλαβικοὶ χαρακτῆρες ὑπερέβαινον τοὺς 500, μετεδόθη ἐκ τῆς Βαβυλωνίας εἰς τὴν Ἀσσυρίαν, οὔσα δὲ συλλαβικὴ κατέστη καθαρὰ φωνητικὴ ὑπὸ τῶν παραλαβόντων ταύτην Περσῶν.

Τῆς σφηνοειδοῦς ταύτης γραφῆς οὔσης ἀγνώστου μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΖ' αἰῶνος κατωρθώθη ἡ ἀνάγνωσις αὐτῆς τῇ βοήθειᾳ τῆς Σανκριτικῆς καὶ τῆς Ζενδικῆς.

Ὁ πρῶτος ἀναγνοὺς τὰς Περσικὰς σφηνοειδεῖς ἐπιγραφὰς καὶ διανοήσας τὴν ὁδὸν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Ἀσσυροβαβυλωνιακῶν ἐπιγραφῶν εἶνε ὁ ὑφηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γένης Georges Frideric Grotefend τῷ 1802 ὅστις ἐφήρμοσε τὰ ὀνόματα Εἰρξης, Δαρειος, Ὑστάσπης, Βασιλεὺς εἰς τὰ σφηνοειδῆ γράμματα. Ὁ δὲ περίφημος Ἄγγλος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς Henri Rawlinson ἀνεκάλυψε καὶ ἠρμήνευσε τὴν ἐκ 400 στοιχείων συγκειμένην ἐπιγραφὴν τοῦ ὄρους Βαγιστάνου εἰς ὕψος 300 ποδῶν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τῷ 1837. Διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῆς μεγάλης ταύτης ἐπιγραφῆς ἐσχηματίσθη ὀλόκληρον ἀλφάβητον τῶν σφηνοειδῶν γραμμάτων. Σήμερον τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον περιέχει 50 χιλιάδας μικρῶν καὶ μεγάλων ἐπιγραφικῶν μνημείων σφηνοειδῶν. Διὰ τῆς ἐρμηνείας τῶν Αἰγυπτιακῶν καὶ Ἀσσυροβαβυλωνιακῶν μνημείων προήλθεν εἰς φῶς ἱστορία ἀνερχομένη μέχρι τῆς πέμπτης π. Χ. χιλιετηρίδος. Ὁ Hommel λέγει : «Ἐκ τῶν ἀνοιγομένων σχισμάτων τῆς γῆς ἀνεπήδησαν πανάρχαιοι περίοδοι ἱστορικῆς πολιτισμοῦ καὶ τέχνης οἵοναι ἀπελυθεῖσαι ἐκ τῶν συνεχόντων αὐτὰς ὑπὸ τὴν γῆν χιλιετῶν μεγάλων δεσμών».

(*Ἐπιτετα συνέχεια)

Ἰωάννης Ν. Λανδράκης

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΤΟΧΗΝ — ΓΑΛΛΟΙ ΑΙΩΜΑΤΙΚΟΙ

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΚΑΛΛΟΥΣ

Εἶνε τὸ μόνον μυστήριον ὅπερ ὄχι μόνον δὲν εἶνε μυστηριώδες καὶ σκοτεινόν, ὡς σκέψεις τοῦ Βάγγερ ἢ δάσος ἐν νυχτὶ, ἀλλ' ὅπερ τοῦ παντίου εἶνε ἀπλοῦν, διανγές, ὡς τὸ βλέμμα ὠραίων ὀφθαλμῶν, οἷτινες θωπεύουν διὰ τῆς γλυκείας αὐτῶν περιστροφῆς τὰς ὀλίγας ταβτας γραμμὰς μου . . .

Εἶνε τι ἀπλοῦστατον καὶ φυσικώτατον.

Εἶνε . . . ἀλλὰ θέλουσιν ἀμέσως τὸ ἰδεῖν αἰ ὠραῖαι ἀναγνώστρια, ἀφοῦ ἀκοῦσωσι τὴν περὶ κάλλους ἰδέαν τῆς ἀσχημοτάτης ἀλλ' εὐφροσύνης ὁμορφίου τῶν κυρίας De Staël, ἣτις ἴσως ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἦτο ἀσχημος ἦτο καὶ εἰς θέσιν πλείοτερον πάσης ἄλλης καὶ ὁμιλήσῃ περὶ θησαυροῦ τὸν ὅποιον, φεῦ! ἢ δυστυχῆς δὲν εἶχε.

Λοιπόν, Κυρία μου, ἐν μέσον ὑπάρχει δι' ἡμᾶς, λέγει ἡ ἀσχημος συγγραφεύς, ὅπως ἐπαρκετήσωμεν τὴν ὑγείαν μας εἶνε «τὸ καὶ αἰσθάνωμεθα φρίκην καὶ ἀποστροφήν πρὸς τὴν ἀσθένειαν, ἐννοῦσαι καλῶς, ὅτι ἡ ὑγεία εἶνε ἡ ὠραιότης καὶ τὸ θέλητρον ἡμῶν».

Ὅ,τι ἡ Mme De Staël εἶπερ ἐκ σκέψεως καὶ παρατηρήσεως, βεβαίως ἐπιστημονικῶς καὶ δι' ἀποδείξεων καὶ λόγων, ἡ Θεία Τέχνη, ἣτις τοιαῦτα ἴγρυσιν ζητήματα, ἀνυψοῦται ὑπεράνω τῆς ἀληθοῦς αὐτῆς θέσεως αἰρομένη εἰς θεῖον ὕψος ἐννοίας καὶ τελειότητος.

Ἄς μὴ φοβηθῆ ἡ εὐγενῆς ἀναγνώστρια ἐπιχειρήσῃ ἐκτίλξιν φιλοσοφικῶν σκέψεων.

Δι' ὀλίγων μόνον ἢ φιλοσοφία καὶ ἡ ἰατρική, τῇ προσφέρουν τὸ ἄρθρον τῶν σκέψεων αὐτῶν, καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο ὡς φάρμακον, εἶνε ὅτι : ἡ μορφή ἐκδηλοῖ τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐπομένως τὸ κάλλος εἶνε μίαν μελωδίαν, ἐν μουσικῶν τεμάχιον ἐκφράσεως, μίαν ἀρμονίαν γραμμῶν ἐκδηλοῦσα τὴν ἐσωτερικὴν ἀρμονίαν

τῶν λειτουργιῶν, τῆς ὁποίας τὸ χρῶμα, ἡ ἐκφρασις, τὸ αἰσθημα, προσδίδεται ἀπὸ τῆρ μουσικῆν τῆς ὕγιος καὶ ἐραρέτου ψυχῆς.

Ἴδου τὸ μυστήριον, τὸ ἀληθῶς ὀλίγων μυστηριώδες. Ἐὰν εὐαρεστηθῆ ὁμως ἡ εὐμενῆς ἀναγνώστρια καὶ προσέξῃ ὀλίγων, θέλει ἀντιληφθῆ ὅτι τὸ κάλλος εἶνε ἐκδήλωσις τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἀρετῆς.

Ὅτε ὀλιγώτερον, οὔτε περισσότερον.

Οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι, οἷτινες ὕψωσαν τὸ κάλλος εἰς τὸ ἰδεῶδες, εἶχον ζῶν, ὀλοζώτατον ἐνώπιον αὐτῶν τὸ ἰδεῶδες τοῦτο τοῦ Ἀπόλλωρος, τοῦ Ἑρμοῦ, τῆς Ἀφροδίτης, τῶν ὠραίων Ἑλληνίδων, τῶν Ἀμαζόνων, τῶν ραϊνῶν ἐν ταῖς ἀρματοδρομίαις, τοῦ Ἀχιλλέως, τοῦ Ἀλκιβιάδου κλπ.

Τὸ κάλλος τῶν ἡρώων τῆς Ἑλλάδος, σφαιραζόμενον μετὰ τῆς ἀρετῆς ἦτο ἐκδήλωσις τῆς ὑγείας.

Τὸ σπουδαιότερον ὁμως εἶνε ἡ ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως καὶ διαπλάσεως τῆς μορφῆς ἐπίδρασις τῆς ψυχῆς.

Αἱ ἀγθαὶ καὶ ἐνάρετοι σκέψεις καὶ διαθέσεις αἱ εὐγεῖς βλέψεις, τὸ ἀγνὸν ἀγαλᾶτε ἀλλήλους ἐνδυναμόνουν τὰ ρεῦρα καὶ διαχέουν εἰς τὴν φυσιογνωμίαν τὸ θεραπευτικὸν ἐκείνο ἄρωμα καὶ χρῶμα τῆς συμπαθοῦς καὶ γλυκείας ἐκφράσεως, ἣτις ἀντανακλωμένη ἐπὶ τοῦ προσώπου, προσδίδει εἰς αὐτὸ σταθερὰν τὴν σφραγίδα καὶ τὸν τύπον τῆς καλλονῆς.

Τῶν μοχθηρῶν ἀνθρώπων αἱ κακοῦργοι σκέψεις τηροῦν τὸ μέτωπον εἰς συνεχῆ συνοφθωσιν, τὸ βλέμμα ἀρήσυχον καὶ τὴν φυσιογνωμίαν ἐν γένει εἰς συσπασμὸν· ὑποθέτω ὅτι τοιαυτὴ ἐκφρασις οὐδὲν ἴχνος καλλονῆς ἐρέχει.

Κάλλος ἐσωτερικὸν ψυχῆς, μορφῶναι κατ' εἰκόνα αὐτοῦ καὶ ὁμοίωσιν τὸ ἐξωτερικὸν κάλλος τῆς μορφῆς. Τοῦτο εἶνε γεγονός.

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

'Αλλὰ τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς δὲν ὄνεται τὸ πᾶν τὰ κατορθώσῃ. διότι τοῦτο δὲν παρέχει εἰμὴ τὸ πρεῖμα τῆς καλλιότητος, τὴν ἐκφρασίαν, τὴν διαύγειαν καὶ τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς φυσιογνωμίας, δὲν μορφώνει δὲ τὴν βᾶσιν τῆς μορφῆς, τὴν ὀλικὴν δηλοῦσι αὐτῆς ἐκφρασίαν.

Ταύτην παρέχει τὸ σῶμα ἢ ἐσωτερικὴ αὐτοῦ ὑγιῆς ἢ ροσηρὰ κατάστασις.

Θὰ βλέπετε ὑποθέτω, ἀρκετὰ συχνὰ εἰς τὸν καθρέπτην τὴν ἀντιπαρίστασιν τῆς μορφῆς σας. εἶνε, καὶ λίαν δικαίως, ὁ εὐλιχρνεστερος καὶ εὐγενεστερος τῶν φιλοσοφοῦντων φίλων σας...

Ριψατέ ἐπ' αὐτοῦ ἐν βλέμμα ὅταν ἀσθενήτε, ἢ ἀπλῶς ὅταν ἀδιαθετῆτε· θέλετε ἀποστρέψαι τὸ πρόσωπον· διότι ὁ πάντοτε ἀληθῶς φίλος σας δὲν θὰ εἶνε πολὺ κολληκεντικὸς εἰς τὰ φιλοσοφρήματά του.

Πῶς αὐτὴ ἡ ἔρις;

Βεβαίως τὸ λάθος δὲν ἀρῆκει εἰς τὸν εὐλιχρνετὴν καθρέπτην.

'Ἡ ἔρις αὕτη διακόπτεται καὶ ἀντικαθίσταται ὑπὸ φιλίας καὶ ἀλληλοθαυμασμοῦ, ὅταν ἐπαρακτῆσητε τὴν ὑγείαν σας.

Κάλλος ψυχῆς καὶ ὑγεία σώματος παρέχουσι τὰ στοιχεῖα, δι' ὧν λάμπει τὸ κάλλος.

Κάλλος ψυχῆς εἶνε ἡ ἀρετὴ, καὶ ὑγεία σώματος, εἶνε ἡ φύσις καὶ ἡ ἀλήθειαι, ὁ ἀγνὸς ἀφελὴς καὶ ἀληθὴς βίος, καὶ οὐχὶ ἡ ψευδὴς καὶ ἐπιτετηδευμένη ζωὴ, ἣν διάγομεν, μὲ ψευδῆ ὄντια, μὲ ψευδῆ ἐπιφάνειαν καὶ μορφήν...

Ἴδου τὸ ὄλον μυστήριον.

Λυπῶμαι διότι ἤρχισα φαίδρος καὶ ἐτελείωσα περιλυσος. εἰς τὴν χῶραν δυστυχῶς τοῦ ὠραίου, τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἀρετῆς. ζῶσιν ἡ ἢ ὑπάρξουσιν μόνον τὴν αἰθερίαν χάριν διαχέουσαι, ἐγὼ ἔπρεπε τὰ ἐπαραλῆ ἢ ὠραία Ἐλένη εἰς τὰς ὠραίας ἀποτόρους τῆς, εἰς μόνον τὸ κάλλος αὐτῶν, ἐννοεῖται...

"Ἄς ἐλπίζωμεν εἰς τὸ μέλλον.

Στέφ. Ζωγραφείδης

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΤΟ ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ ΠΝΕΥΜΑ (*)

Ταχυδρομικά. — Τραπεζιτικά. — Σχολικά Ταμειυτήρια

Ἡ γυνὴ καὶ ἡ ἀποταμίευσις

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Πλὴν τῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν σχολικῶν ταμειυτηρίων ἀναγραφόμενων παραδειγμάτων, δυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν πρόσφατα τοιαῦτα εἰλημμένα ἐκ τοῦ σχολικοῦ κόσμου.

Πρὸ διείας συνέστη σχολικὸν ταμειυτήριον ἐν μιᾷ τῶν ἀνωτέρων τάξεων τοῦ ἐν Χανίοις Ἀνωτέρου Παρθενωγωγείου. Ἡ ἰδέα μόλις ριφθεῖσα μεταξὺ τῶν ἀγαθῆς φύσεως κορασίδων εὐτυχε τοιαύτης ὑποδοχῆς, ὥστε τὴν περὶ εὐεργετημάτων τοῦ ταμειυτηρίου σύντομον ὁμιλίαν τῆς διδασκούσης, διεδέχθησαν ἐνθουσιώδεις ἐπιδοκιμασίαι παρακολουθούμεναι ὑπὸ τῆς παρομαρτοῦσης τῆς ἡλικίας ταύτης ἐκδηλωτικῆς ζωηρότητος.

Δὲν παρήλθον δύο ἡμέραι καὶ τὸ ἐκ λευκοσιδῆρου κιβωτίδιον μὲ τὴν μικρὰν ἀνωθεν σχισμὴν του περιέμενε τὰς καταθέσεις τῶν μαθητριῶν τῆς τάξεως.

Αἱ μαθήτραι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἔρριπτον τὸ δεκάλεπτον ἢ εἰκοσάλεπτον νόμισμά των τὸ οἰκονομούμενον ἐκ τοῦ διὰ σακχαρόπηκτα ἐξοδουμέ-

νου συνήθως ὑπ' αὐτῶν ποσοῦ, ἀναγράφουσαι ἐν ἰδικῷ βιβλιαρίῳ κάτωθεν τῆς δι' ἕκαστον ὄνομα ἀφιερωμένης στήλης τὸ κατατεθὲν ποσὸν καὶ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς καταθέσεως.

Καὶ διὰ τῶν νεαρῶν τούτων κορασίδων τῶν ἀμιλλωμένων τίς νὰ ἀναγράφῃ συχνότερον καταθέσεις ἐν τῇ ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτῆς στήλῃ, διέβλεπέ τις μετ' ἀγαλλιάσεως τὴν μέλλουσαν νεάνιδα τὴν ἀπεριττωσὶ ἀλλὰ καθαρῶς καὶ καλαισιθῆτος ἐνδεδυμένην λαμβάνουσαν ἐκ τοῦ πολλαπλασιασθέντος διὰ τῶν συχνῶν καταθέσεων τῆς ποσοῦ, ἵνα προμηθευθῇ χωρὶς νὰ ἐπιβαρύνῃ τοῦ πατρός τῆς τὸ βαλάντιον, ἐκλεκτὰ βιβλία ἐκ τοῦ κύκλου τῆς νεωτέρας φιλολογίας, τῆς Μουσικῆς, τῆς Ποιήσεως — τὰ ὀφείλοντα νὰ ἀποτελῶσι τὴν πνευματικὴν αὐτῆς τροφήν — ἢ ἵνα ἀνακουφίξῃ ἐκ τῶν νιδίων τῆς οἰκονομιῶν δυστυχῆ, πάσχουσαν καὶ ἀπροστάτευτον οἰκογένειαν.

'Ἄλλ' ὅποια εὐγενῆ αἰσθήματα ἤθελον γεννηθῆ ἐκ τῆς ἀληθῶς εὐγενοῦς καὶ χριστιανικῆς ταύτης ἀγωγῆς!

Δυστυχῶς ὅμως πᾶσα εὐγενῆς ἰδέα δὲν εἶνε ἀππλλαγμένη τῶν ἀνζιδράσεων, ἄς ἐπιφέρουσιν οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ τὴν

* Σ. τ. Δ. Ἐκ τυπογραφικοῦ σφάλματος παρελείθη ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ τίτλου τοῦ ἀρθρου τούτου.

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

έννοήσωσιν, ὅπως παρακωλύσωσι τὴν πραγμάτων αὐτῆς. Συνεπεία τοιαύτης ἀντιδράσεως ἐπεβλήθη ἡ διάλυσις καὶ τοῦ σχολικοῦ τούτου ταμειτηρίου.

Καὶ ὑπῆρχε παιδαγωγικὸς λόγος (!) πρὸς τοῦτο, μὴ ἀμφιβάλλετε, τὸν ὁποῖον δὲν ὄφειλον νὰ παρίδωσι! Κάποιος γονεὺς ἐξ ἐκείνων, οἵτινες τὸ δεκάλεπτον ἢ 20λεπτον, ὅπερ πρόκειται ἴσως νὰ ἐξοδεύσωσι διὰ τὸ τὰ β λ ι ἢ τὰ χ α ρ τ ι ἄ θέτουσιν ὑπεράνω τῆς ἠθικῆς μορφώσεως τῶν τέκνων εἶπε: τί εἶνε αὐτὰ καὶ ἡ κόρη του τῷ ζητεῖ δεκάρες!!! Ὁ δὲ παιδαγωγὸς ἀντὶ νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἀγαθὸν ἐκεῖνον γονεῖα νὰ ἐννοήσῃ εἰς ποίαν οἰκτρὰν ἀπάτην εὐρίσκετο παραγνωρίζων παιδαγωγικὸν ἔργον, οὕτινος τοὺς καρποὺς ἀναμφιβόλως μετ' εὐχαριστίαςεως θὰ ἐπελάμβανε παρὰ τῆς θυγατρὸς του βραδύτερον, συμμερισθεὶς τὰς ὑψηλάς (!) ἐκείνου ιδέας ἐπέταξε τὴν διάλυσιν τοῦ ταμειτηρίου καὶ ἀπῆλθεν εὐτυχῆς ὅτι ἐξετελεσε. . . παιδαγωγικὸν καθήκον!

Ἄλλ' ὁ ἀναλαμβάνων ἅπαξ εὐγενῆ τινα πράξιν δὲν ὄφειλε νὰ πτοῖται πρὸ οὐδενός.

Τὸ ταμειτήριον ἀποβαλὸν τὸν τίτλον σχολικὸν ἐξηκολούθησεν ἀθορύβως ἐντὸς στενοτέρου δυστυχῶς κύκλουκατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο τὴν λειτουργίαν του καὶ ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα ὅτι τινὲς ἐκ τῶν καταθετουσῶν τότε μαθητριῶν ἔχουσιν εἰς χεῖράς των σήμερον τραπεζικὰ βιβλιάρια καταθέσεων μὲ κεφάλαιον ὑπὲρ τὰς 150 δραχμάς, αἵτινες ὁλονὲν αὐξανόμεναι καὶ ἀνατοκίζόμεναι θὰ ἀποτελέσωσιν ἀναμφηρίστως τὸν πυρῆνα μικροῦ κεφαλαίου

Ἡ διάσημος Οὐγγρὶς παιδαγωγὸς κυρία Carina Schroter ἀναφέρει θαυμάσια ἀποτελέσματα σχολικοῦ ταμειτηρίου λειτουργήσαντος τῇ ἐπιμελείᾳ αὐτῆς. Οὐχὶ μόνον ἀνεπτύχθη παρὰ τῇ μικρᾷ κόρῃ πτωχοῦ ἐργάτου ἢ πρὸς ἀποταμίευσιν ἀγάπῃ διὰ τῆς ἐν τῷ σχολικῷ ταμειτηρίῳ καταθέσεως τῶν 20 λεπτῶν, ἅτινα μεταβαίνουσα καθ' ἐσπέραν εἰς τὸ ἐργοστάσιον ἐλάμβανε δι' ἀγορὰν γλυκυσμάτων παρὰ τοῦ ἀσώτου πατρὸς της, — τοῦ μετὰ τὴν ἐργασίαν ἐπισκεπτομένου πάντοτε ἀντὶ τοῦ οἴκου του τὸ πλῆσιον οἰνοπωλεῖον—ἀλλὰ καὶ ἐκείνου τὰ ἦθη ἀπροσδοκῆτως μετεβλήθησαν.

Ὁ πατὴρ μαθὼν ποῦ ἐφέρετο καθ' καθ' ἐκάστην τὸ εἰκοσάλεπτόν του ἐξετίμησε τὸ ἀγαθὸν ἐν τῇ μικρᾷ κόρῃ του, ἤρχισε λησμονῶν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ καπνλεῖον νὰ τὴν ὀδηγῆ ἐκ τοῦ ἐργοστα-

σίου εἰς τὴν οἰκίαν ὅταν ἦτο ἀργά, νὰ γευματίη εἰς τὸν οἶκόν του καὶ τέλος νὰ εἶπῃ ἐσπέραν τινὰ εἰς τὴν ἐκπληκτον πρὸ τῆς μεταβολῆς ταύτης σύζυγόν του:

«Ὅταν αἱ ὑποθέσεις μας θὰ πηγαίνουν καλλίτερα πρέπει νὰ σκεφθῶμεν νὰ οἰκονομήσωμεν καὶ ἡμεῖς κάτι τι εἶναι ἐντροπὴ νὰ στερεῖται ἡ μικρὰ ἐνδὸς μικροῦ γλυκίσματος ἢ ἐνδὸς μήλου καὶ τὰ χρήματα νὰ σπαταλῶνται εἰς τὸ . . . καπνλεῖον».

Καὶ ἡ στιγμή αὕτη ὑπῆρξεν ἡ μεταμόρφωσις τοῦ ἀσώτου καὶ μεθύσου εἰς ἐντιμον οἰκογενειάρχην.

Ἦδη ἄς ἐξετάσωμεν τὴν ἀποταμίευσιν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ καὶ δὴ σχετικῶς πρὸς τὴν οἰκοδέσποιναν καὶ τὰς θυγατέρας της.

Ἄν ἀνωτέρω εἶπωμεν ὅτι ἐργαζόμενος ὁ ἀνὴρ ὄφειλε νὰ ἀποταμιεύῃ ἐκ τοῦ πολλοῦ ἢ ὀλίγου πλεονάζοντος ἐκ τῶν κερδῶν αὐτοῦ, δὲν ἔπεται ἐκ τούτων ὅτι φέρει ἀμέριστον ἐπ' αὐτοῦ πάντοτε τὴν εὐθύνην τῆς ἐκτελέσεως ἢ μὴ τοῦ πρὸς ἑαυτὸν καὶ τὴν οἰκογενειάν του καθήκοντος τούτου. Δέον καὶ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας νὰ συμπράττωσι πρὸς τοῦτο καταστέλλοντα τὰς ἐνηνομένας — συνήθως — παραλόγους ἐπιθυμίας πρὸς ἀπόλαυσιν ἀνωτέρας τῶν ὄσων ἐπιτρέπουσι ἢ οἰκονομικῇ τοῦ πατρὸς ἢ συζύγου κατάστασις καὶ αὐτὴ ἢ πρόνοια ἢ κατ' ἐξοχὴν τὰ λογικὰ ὄντα χαρακτηρίζουσα.

Πρὸς τί ὄφελει τὸ βαρῦτιμον μετάξινον φόρεμα τῆς μητρὸς τὸ διὰ πολυτίμων τριχάπτων βαρέως κεκοσμημένον (surcharge de mauvais goût) ἢ ἡ μεταξίνη ἐσθῆς τῆς κόρης, ὅταν αἱ φέρουσιν αὐτὰ δὲν ἔχωσι τὴν βεβαιότητα ὅτι εἰς τὸ μέλλον τὸ μετάξινον ὕφασμα δὲν θὰ ἀντικαταστήσῃ ἴσως τὸ τεσσαρακοντάλεπτον τσίτι, τὸ ὁποῖον οὐδόλως μὲν ὑποβιάζει τὴν φέρουσαν, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον θὰ προὔξεναι ἀλγεινὴν ἀνάμνησιν εἰς τὴν μετρίας οἰκονομικῆς καταστάσεως οἰκοδέσποιναν, τὴν αἰσθανομένην πρὸ μνηνῶν ἔτι μεθ' ὑπερηφανείας καὶ κομποσμοῦ τὸν θροῦν τῆς ὀπισθεν αὐτῆς συρομένης μεταξίνης ἐσθῆτός της ἢ τοῦ τριχαπτοστολίστου μεταξωτοῦ ἐσωφορίου της.

Δὲν εἶνε εὐτυχεστέρα καὶ μάλλον ἀξιοσέβαστος ἢ προνοητικὴ ἐκείνη μήτηρ ἢ τις μετὰ λελογισμένης φειδοῦς ἐξοδεύσασα ἐξοσφάλισε τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ φιλάτων της διὰ τῆς ἀποταμίευσεως; Ἀναμφιβόλως δὲν εἶνε ἀπα-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ραίτητον τὸ διὰ πτερῶν πολυφύορτωμα τοῦ πύλου ἢ τὸ βαρύτιμον μεταξωτὸν ἔνδυμα διὰ τὴν ἐφέλκυσήν τινος τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὸν σεβασμὸν τοῦ ἄλλου, τοῦναντίον μάλιστα τὸ τοιοῦτον θὰ προκαλέσῃ κρίσεις καὶ ἐπικρίσεις, ἀν ὅχι τὰ ἀνδρῶν ἐκεῖνα σχόλια τῶν ὁποίων ἡδημιουργία ἐξασκεῖ παρά τισιν ἀκαταμάχητον δυστυχῶς θέλητρον.

Ἀνεφέρομεν μόνον περὶ ἔνδυμασίας καθ' ὅσον ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου κατὰ μέγα μέρος ἐξαρτᾶται καθ' ἡμᾶς τὸ δυνατὸν τῆσέν τῃ οἰκογενεῖα ἀποταμιεύσεως.

Δυστυχῶς παρ' ἡμῖν τὸ βαρόμετρον τῆς ἐπιδημιολογίας ἀνῆλθεν εἰς ἀπειλητικὸν βαθμὸν. Πρὸ μινδὸς συνηντήσαμεν ἐν τινι ἐμπορικῷ καταστήματι κόρην ἀπολαύουσαν μετριωτάτης οἰκονομικῆς εὐημερίας ἐκλέγουσαν ἀνθη τεχνητά. Ἐκαστον τῶν ἀπειροπληθῶν πρὸ αὐτῆς ἐκτεθειμένων γλυκυκρόων ἀνθῶν λαμβανόμενον διὰ τῆς μιᾶς αὐτῆς χειρὸς καὶ στιγμαίως ἐξεταζόμενον ἐρρίπτετο διὰ τῆς ἐτέρας ἐπὶ τῆς τραπέζης δι' ὑπερηφάνου κινήσεως συνοδουμένης ὑπὸ τινος μορφασμοῦ ἐνδεικτικοῦ πολλῆς περιφρονητικῆς ἀπαρεσκείας. Ἐπὶ τῇ ἐρωτῇ μας διατὶ δὲν ἀρέσκειται εἰς τὴν φυσικότητα καὶ τὸ κάλλος τῶν ἀνθῶν ἐκείνων, ἐξ ὧν καὶ ἡμεῖς πρὸ ἡμερῶν ἐπρομηθεύθημεν τινα, ἐλάδομεν τὴν μὴ χρῆζουσαν χαρακτηρισμοῦ ἀπάντησιν : « Ἄ! μὰ αὐτὰ εἶνε πρόστυχα εἶνε ἀπὸ τὰ φθινά, δὲν εἶνε Εὐρωπαϊκά! » Καὶ ἡ παράδοξος ἐκείνη νεάνις μᾶς ἐφιλοδώρησεν οὕτω μὲ μίαν θαυμασίαν προσβολήν (!) ὅτι ἡμεῖς ἐθέσαμεν ἐπὶ τοῦ πύλου μας ὅ,τι ἐκείνη δὲν θὰ κατεδέχετο ποτὲ ὡς εὐθηνὸν νὰ φέρῃ ἐπὶ τῆς πολυτίμου κεφαλῆς της. Φαντάζεσθε βεβαίως τὸν ἀτυχή πατέρα τῆς κόρης αὐτῆς, ἐὰν μάλιστα εἶχεν ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἄλλας μάστιγας τῆς εὐτυχίας του ὡς ἐκείνην!

Κατεχόμενοι ὑπὸ τῆς σκέψεως ταύτης ἐξήλθομεν τοῦ καταστήματος μὲ τὴν ἐνδόμυχον σκέψιν : « Καὶ ἔπειτα αἰτιῶνται ἐνίστε τοὺς ἀνδρας, ὅτι δὲν ἀποταμίευσαν τίποτε διὰ τὰ τέκνα των! »

Δὲν ἐξαρτᾶται λοιπὸν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ μόνον τὸ ἀποταμιεύειν καὶ συνεπῶς ἢ ἐξασφάλισις τοῦ ἀδύλου μέλλοντος, ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος καὶ ἀπὸ τῆς γυναικός.

Ἀμφότεροι ἄρα φέροντες τὴν πρὸς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν των καὶ τοὺς ἄλλους ὑποχρέωσιν ὅπως προνοῶσι διὰ τὸ ἀδύλον μέλλον, ὀφείλουσι νὰ διαπνέωνται ὑπὸ τοῦ ἀποταμιευτικοῦ πνεύματος νὰ διεγεί-

ρωσι δὲ τοῦτο καὶ εἰς τὰ τέκνα των. Ἡ ἀποταμίευσις εἶνε καθῆκον ἀπαραίτητον μιᾶς ἐκπολιτισθείσης κοινωνίας, ἥτις ἔνα ἀφορᾷ σκοπὸν, τὴν ἀνύψωσιν αὐτῆς εἰς ὑψηλοτέραν βαθμίδα τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς τελειότητος.

Ἄρτεμισία Ἰ. Λανδροάκη.

ΑΠΟ ΤΑΣ "ΑΣΤΡΑΠΙΑΣ,"

ΜΑΥΡΟ ΟΝΕΙΡΟ

I

Κατάφοβη καὶ τρέμοντας
Πετιέτ' ἀπ' τὸ κρεβάτι
Κι' ἀκόμα δυσκολεύεται
Νὰ ροιῶσῃ τὴν ἀπάτη.

« Ὀνειρο ἦτανε φορικτὸ
Ἡ χαλασμοὺς τοῦ κόσμου;
Ἄν θ' ἀληθῆσῃ τ' ὄνειρο
Θάνατο θε' μου δόσμον!

» Εἶνε βαρὺ κι' ἀβάσταχτο
Τὴν κόρη μου νὰ χάσω
Ἄχ! Παραγιά μου γιάνε τὴν
Καρτῆλα νὰ σοῦ φτιάσω».

Στενάζ' ἡ μάνα βλέποντας
Τ' δλόχλωμο παιδί της
Μὴν ἀληθῆσῃ τ' ὄνειρο
Προσεύχει' ἡ ψυχὴ της.

II

Ἐημέρωνε κι' ἡ Παραγιά
Στὸ σπῆτι μέσα μπαίνει
Ἄχρη καὶ μαυροφόρετη...
Καὶ τὸ παιδί παιθαίνει.

Κλαίει ἡ μάνα, δέρονται
Τρελλὰ σφιγγεὶ τὸ πτόμα
Νὰ τ' ἀναστήσῃ προσπαθεῖ
Μὲ τὸ θερμὸ της στόμα.

Μάνα μὴν κλαίτε ἀνώφελα
Γραφτὸ ἦταν στὸ παιδί σου.
Τὸ ξέχασες τὸ ὄνειρο;
Σοῦ τῶπερ ἡ ψυχὴ σου.

Μενέλαος Ἰ. Λανδροάκης

Τελειόφοιτος τῆς Νομικῆς

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ ΚΡΗΤΗΣ

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΟΥ

ΤΟΥ ΟΝΟΡΙΟ ΜΠΕΛΛΙ

Συνεχίζων τὰς ἐρεῦνας μου ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ἐν Χανίοις τεμένους Γιουσούφ Πασσᾶ τοῦ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας καθολικοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου τῶν Φραγκισκανῶν καπουτσίνων, ἀνεκάλυψα ἐνεπιγράφων, ἀλλ' ἐπιχειρισμένην, μαρμαρίνην πλάκα ἐπὶ τοῦ πρὸς ἀνατολὰς μεσαίου βάρθρου, ἐφ' οὗ στηρίζονται αἱ ἀποτελοῦσαι τὸ τέμενος δύο συνεχόμεναι ἐπιμήκεις στοαί, ἐντετελισμένην ἐπὶ τῆς νοτίας παρεΐας αὐτοῦ, ἐν καὶ ἡμῖς μέτρον ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σημερινοῦ ἐδάφους.

Τὴν πλάκα ταύτην ὑπέδειξα εἰς τὸν πρὸ μηνὸς ἐνταῦθα παρεπιδημούντα περισπούδαστον φίλον μου κ. Gerola, μέλος τῆς Ἰταλικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἀποστολῆς τοῦ ἰνστιτούτου τῆς Βενετίας, ὁ ὅποιος εὐηρεστήθη νὰ τὴν ἀποχρίση καὶ οὕτως ἡδυνήθημεν ν' ἀναγνώσωμεν τὴν τέως ἀγνωστον λατινικὴν ἐπιγραφὴν ἐν ἣ ἀναφέρεται, ὅτι: «Ὁ Ὀνόριο Μπέλλι, φιλόσοφος καὶ ἰατρός, »ἐνεταφίασεν ἐνταῦθα τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ, τὴν »πεφιλημένην σύζυγόν του Μπιάνκαν, ἥς τὸν »ὑμέναιον θὰ θρηνεῖ αἰωνίως (lucet hymene »interim).

»MDXCVII III NDN APR»

ἦτοι τῇ 4 Νόνα Ἀπριλίου 1597.

Ὁ κ. Gerola φρονεῖ, ὅτι ὁ τάφος εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ βάρθρου κατεσκευασμένος καὶ πραγματικῶς τὸ πλάτος καὶ τὸ πάχος τοῦ βάρθρου ἐπιτρέπουν τοιαύτην ὑπόθεσιν, ἀφοῦ μάλιστα, κατὰ τὸν κ. Gerola, ὑπάρχουσιν ἀλλαχοῦ πρόμοιοι τάφοι.

Χωρὶς ἐν τούτοις ν' ἀμφισβητήσω τὸ κύρος τοιαύτης αὐθεντίας, παρατηρῶ ἀπλῶς, ὅτι, ἐὰν ὁ τάφος κατεσκευάσθη κατὰ τὸν χρόνον τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ τότε μόνον θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ ἐντὸς τοῦ βάρθρου καθόσον ἄλλως θὰ ἦτο πολὺ δυσχερές, ἂν οὐχὶ ἀδύνατον, ν' ἀνορυχθῆ τάφος εἰς βάρθρον, ἐφ' οὗ στηρίζονται αἱ ἀπέραντοι στοαὶ τοῦ ναοῦ πρὸς ἐναπόθεσιν μιᾶς νεκρᾶς.

Ἄλλ' εἶνε ἀγνωστον πότε ἐκοδομήθη ὁ ναός, ἐπομένως θὰ λυθῇ ἡ προβαλλομένη ἀπορία ὅταν ἀποχρισθῇ ἕτερα ἐπιγραφὴ, ἣν ἀνεκάλυψα πρὸ ἡμερῶν ἐπισκεφθεὶς ἐκ νέου τὸ τέμενος ἵνα μελετήσω καὶ χαράξω τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμὰς χάριν τοῦ «Σπινηρος» καὶ ἦτις, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, θὰ εἶνε ἡ ἀναγράφουσα τὰ τῆς οἰκοδομῆς, ὡς εἰκάζεται ἐκ τε τῆς ἐκτάσεως αὐτῆς καὶ ἐκ τῆς θέσεως ἐν ἣ εὐρηταί, ἦτοι 5—6 μέτρα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους, ἔνδον τοῦ νοτίου θόλου.

Πρὸ τούτου ἐπιτρέπεται ἡ γνώμη, ὅτι, διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους καὶ διότι καὶ τὰ παρακείμενα βάρθρα ἔχουσι τὸ αὐτὸ πλάτος καὶ πάχος

μὲ τὸ ἐνεπιγραφον, ἀποκλείεται ἡ σκέψις, ὅτι ὁ τάφος κατεσκευάσθη ἐντὸς τοῦ τοίχου, ἀφοῦ μάλιστα δὲν διακρίνεται σχετικόν τι μαρτύριον ἐπὶ τοῦ τοίχου, ἐκτὸς ἐὰν ὑπεχρίσθη καὶ ἡ πρόσσις ἐπιμελῶς μέχρις ἐξαφανίσεως τοῦ τάφου. Πιθανωτέρα ἢ εἰκασία, ὅτι οὗτος εὐρηταί εἰς τὸν στενὸν χώρον, τὸν χωρίζοντα τὸ ἐν λόγῳ βάρθρον ἀπὸ τοῦ ἀπέναντι αὐτοῦ ἑτέρου βάρθρου, εἰς τὸ ἔδαφος περὶ οὗ θὰ ἡδυνάμεθα νὰ βεβαιωθῶμεν ἀμέσως, ἐὰν δὲν ἦτο τὸ ἔδαφος κεκαλυμμένον διὰ σανιδώματος. Ἡ δ' ἀναμνηστικὴ ἐπιγραφὴ ἐτέθη προφανῶς ὑψηλότερα, οὐ μόνον πρὸς ἀσφάλειαν, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ καταστῇ μᾶλλον περιβλεπτός.

Ὁ Ὀνόριο Μπέλλι ἦτο ἰατρός καὶ φιλόσοφος καταγόμενος ἐκ Βικεντίας τῆς Ἰταλίας. Φίλος ὢν τοῦ ἐν ἔτι 1583 (Ἱστορία τῆς Κρήτης ὑπὸ Β. Ψιλᾶκη τευχ. Α'. σελ. 26) διορισθέντος Ἀρμοστοῦ ἐν Κρήτῃ Ἀλοῖσίου Γριμάνου Ἀντωνίου, ἦλθε μετ' αὐτοῦ εἰς Κρήτην, ἣν περιῆλθε πρὸς ὑπηρεσίαν μετὰ τοῦ Ἀρμοστοῦ καὶ περιέγραψε καὶ ἐξηρεύνησεν ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις. Ἀνακληθέντος δὲ τοῦ Γριμάνου παρεκλήθη καὶ παρέμεινεν ἐνταῦθα, παρέχων τὰ ἐπιστημονικὰ φῶτα αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐν Χανίοις, ὅποτε συνεπλήρωσε τὸ πάντων τῶν τότε γραφέντων περὶ Κρήτης περισπούδαστον ἔργον του, ὅπερ δυστυχῶς ἀπωλέσθη πρὶν ἢ ἐκδοθῆ.

Ἐν τῇ αὐτῇ ἱστορίᾳ ἀναφέρεται (σελ. 25) ὅτι ὁ Ὀνόριο Μπέλλι διέτριψεν ἐν Κρήτῃ ἀπὸ τοῦ 1582—1596. Ἐπὶ τῶν χρονολογιῶν τούτων παρατηρεῖται μικρά τις ἀσυμφωνία, ἀναγραφόμενου ὅτι κατῆλθεν ὅτε μὲν τὸ 1582 ὅτε δὲ τὸ 1583 καὶ ὅτι κατέλιπε τὴν Κρήτην τὸ 1596. Ἡ προκειμένη περιγραφὴ διαλευκαίνει τὴν μίαν περίστασιν, καθότι, φέρουσα τὴν χρονολογίαν 1597, μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Ὀνόριο Μπέλλι εὐρίσκετο καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν Κρήτῃ ἐνῶ συγχρόνως διατρανοῖ τὴν διασημότητα τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν περιφανῆ θέσιν, τὴν ὁποίαν πράγματι κατεῖχεν οὗτος παρά τε τῇ Πολιτείᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ, ἀφοῦ τῷ ἐπετράπη νὰ ἐνταφιάσῃ τὸ προσφιλὲς ἡμῖς αὐτοῦ εἰς τὴν περιβλεπωτέραν θέσιν τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς πρωτεύουσῆς.

Χανία — 1902

Γεώργ. Ἰακ. Καλαϊδάκης

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ΕΚΣΤΑΣΕΙΣ

Πάνω στῆς ἀρμονίας τὰ φτερά
Πειτῶ στὰ ἐπουράνια ἡ ψυχὴ μου
Κι' ἐκεῖ μὲ τοῦ ἀγγέλτου τῆ χαρὰ
Λαχταριστὰ γυρίζω μοναχὴ μου.

Τὰ σὺννερα, τ' ἀστέρια τούραου
Ἀπὸ κορτὰ κορτὰ ὄλα τὰ βλέπω
Καὶ μέσ' τῆς ἀρμονίας τῆ γῆιο τῆ
Μὲ ἔκστασι ἀγία παραστέχω.

Καὶ θέλω ναῦρω κάποιο διπ.λα μου
Νὰ ροιῶσωμε μαζὺ τὴν εὐτυχία
Μὰ ὄλα κοίτονται κατω στὴ γῆ
Βουδὰ κι' ἀδιάφορα καὶ κρβα!

Καρέας ἄχ! καρέας ἔκει ψηλά
Στῆς ἀρμονίας τῆ λευκὴ πατρίδα
Δὲν ἔρχεται μαζὺ μου. ὦμέ!
Νὰ ἰδῆ ἀπὸ τὸ θεῖο μὴν ἀχτίδα.

Καὶ φτερουγᾶ ἡ δόλια μο. ψυχὴ
Μέσα στὸν πα οὐράνιο καθρέφτη
Μὰ δὲν μπορεῖ νὰ λήσῃ μοναχὴ
Καὶ πάλι ὄω στὴ γῆ τὴν κρβα πέφτει.

Ἄουτεμισία Λανδράκη

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΑΝΣΕΒΔΕΣ

ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΜΕ ΗΓΑΠΗΣΑΝ

Καιρὸ τότε ἕνας βράχος ἀπὸ μολύβι
πλακώνει τὴ φτωχὴ μου καρδιά. Μιὰ φω-
τιὰ θεώρατη, ἀτέλειωτη μαραινει καὶ φθι-
νει κάθε ἡμέρα τὸ ἄνθος τῆς ζωῆς μου.
Τίποτε δὲν εἰμπορεῖ νὰ τὴν σβύσῃ. Κι'
αὐτὰ τὰ δάκρυνά μου ποῦ σὰν ποτάμι τρέ-
χουν, ἀντὶ νὰ τὴν σβύσουν, τὴν ἀνάφτουν
πλειότερο ...

Ἀπελπισμένος ἀπ' τὴν ἡμέρα—λευκὸ
σάβανο τόσων πόθων καὶ ὀνείρων μου—,
κι' ἀπ' τὴ γῆ—πικρὸ τάφων των—στρέφω
τὰ κουρασμένα μάτια μου σ' τὸν οὐρανό.
σὲ μιὰ ρυχτιὰ σιγαλή. Ἀλλὰ κ' ἐκεῖ οὔτε
μιὰς ἐλπίδος ἀκτίς. Τ' ἀστέρια τρεμοσβύ-
νοντα, ὠχρά, μὲ θωροῦν μὲ χωρὶς καμ-
μιὰ συμπάθεια, μὲ χωρὶς κανέν ἐνδιαφέ-
ρον. Ποῦ καὶ ποῦ μοῦ στέλνουν ὀλίγαις
ἀχτίτες χλωμαῖς σὰν νὰ μοῦ λέν κι' αὐτὰ:
ἀφοῦ δὲν σε συμπονοῦν οἱ ἄνθρωποι ποῦ
σ' ἔχουν γεννημένο, τί ζητεῖς ἀπὸ μὰς
ποῦ δὲν σε γνωρίζει κανένα;

Θέλω τότε νὰ χύσω σ' τὸν ἄλλοτε ἀγα-
πημένο καὶ ἐχέμυθο φ'λο μου, τὸν χάρτην,
τὸν πόνο μου, νὰ τοῦ ἐμπιστευθῶ τὰ πάθη

μου, θέλω νὰ χύσω τὸ θησαυρὸ τῆς κατα-
σπαραγμένης μου καρδιάς καὶ νὰ ἐμφυ-
χῶσω τὸν πόθο καὶ τὸ ὄνειρο τῆς δόξης
ποῦ μοῦ θέρμανε τῆς νειότης τὰ χρόνια,
ἀλλὰ κ' ἐκεῖ ἔχει ἀπλώσει ταῖς μαύραις
φτερουγαῖς τῆς ἡ διάψευσις... Δὲν ὑπάρ-
χουν πλέον μαργαριτάρια. Κάρβουνα ὁ
θησαυρός καὶ ἡ θελκτικὴ μου μοῦσα,
στρίγγλα...

Ἦ εἶμαι ξένος εἰς τὸν κόσμον αὐτόν,
ἀπόκληρος... Ὁ κόσμος μὲ ἐχλεύασε, ὁ
κόσμος μὲ ἐπικράνε καὶ μὲ παραξήγησε,
μὲ πότισε τόσα φαρμάκια παρανοήσεων
καὶ διαψεύσεων. Ὁ κόσμος μοῦ ἠρηθήθη
τὰ πάντα. Ἀλλὰ μήπως ζητῶ πολλὰ; ὦ
δχι... Εἶμαι τόσο ὀλιγαρκῆς: μιὰ καρδιά
καὶ λίγο φωμί... Ἀλλ' οὔτ' αὐτὰ. Καὶ
πλανῶμαι ἔρημος τόρα ἐδῶ κ' ἐκεῖ. Ἀλλ'
δχι ἔρημος. Πίσω μου ἕνας μαῦρος σκε-
λετός μ' ἀκολουθεῖ μὲ μάτια πύρινα: ὁ
πόνος... ὁ ἄσβεστος πόνος...

Καὶ φεύγουν ἡ ἡμέραις θλιμμένας καὶ
πικραῖς, ζυμωμένας μὲ σπαραγμοὺς καὶ
δάκρυν. μὲ διαψεύσεις καὶ ἐρείπεια πό-
θων, μὲ καπνοὺς ὀνείρων καὶ βράκη αισθή-
ματος. Τὸ ποτάμι τῆς ζωῆς κυλᾶ νερὰ
ὄλα κ' αἱματωμένα καὶ μὲ σέρνει ἄθελα
σὰν φύλλο ὠχρὸ καὶ μαρμαμένο ἀπ' τοῦ
βροχῆ τῆ λύσσα. Θέλω ν' ἀπλώσω τὰ χέ-
ρια μου, θέλω νὰ κλαύσω, θέλω νὰ φω-
νάξω, ἀλλὰ δὲν ἔχω τὴ δύναμι. Ἡ φωρὴ
πρίγεται σ' τὸ στόμα. Καὶ σέρνομαι, σέρ-
νομαι σ' τὸ αἰώνιο τοῦ χρόνου ποτάμι...

Οἱ ἄνθρωποι γύρω μου γελοῦν καὶ χαί-
ρουν κ' εὐτυχοῦν. Γιατί; Τὰ χεῖλη των
σκορποῦν γέλια ἄφθονα καὶ τὰ μάτια των
λάμπουν ἀπὸ εὐτυχίαν. Γιατί; Γιατὶ ἡ
δικὴ μου καρδιά μόνη κάθε τόσο γίνεται
κομμάτια χίλια, γιατί δὲν ἠμπορεῖ νὰ
σβύσῃ ποτὲ τὸ δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια μου;
γιατὶ ἐγὼ μετρῶ μόνος μὲ στεναγμοὺς τὸν
χρόνον;

Οἱ ἄνθρωποι εἶνε εὐτυχεῖς διότι ἀγα-
ποῦν ἀλλὰ καὶ ἀγαπῶνται· ἐνῶ ἐγὼ δὲν
ἠῦρα ἀκόμη μιὰ καρδιά νὰ μ' ἐννοήσῃ,
καρδιά νὰ μὲ συμπονήσῃ καὶ νὰ μὲ συμ-
παθήσῃ, καρδιά νὰ μ' ἀγαπήσῃ.

Ποτὲ δὲν μὲ ἠγάπησαν κι' ἠγάπων
αἰωνίως! !...

Ἀθῆναι

Νίκος Σ. Γκινόπουλος

ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΤΥΠΟΙ

ΤΩΝ ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ

Πόθεν ελήφθησαν και τί συμβολίζουν

Κατόπιν τῆς πλήρους ἐπιτυχίας ὑφ' ἧς ἐστέφθησαν αἱ ὑπὸ τοῦ Ὁργανωτοῦ καὶ Διευθυντοῦ τῶν Κρητ. Ταχυδρομείων κ. Κ. Μαρίνου καταβληθεῖσαι προσπάθειαι διὰ τὴν ἐπὶ τὸ εὐρωπαϊκώτερον καὶ συνεπῶς τελειότερον ὀργανώσιν τῶν Κρητικῶν Ταχυδρομείων, καὶ χάριν τῶν γραμματοσημοφίλων, οἵτινες ἐξαιρετικὴν ὄλιαν σπουδαιότητα δίδουσιν εἰς τὰ Κρητικὰ γραμματόσημα, δὲν θεωροῦμεν ἄσκοπον νὰ ἀφιερῶσωμεν ὀλίγας γραμμὰς πρὸς ἐξήγησιν τῶν γραμματόσημων τούτων.

Τοῦ ἀρχαιολογικοῦ τῆς Κρήτης πλοῦτου ὄντος μεγάλου, οἱ τύποι τῶν Κρητικῶν γραμματόσημων δὲν ἦτο δυνατόν ἢ νὰ ληφθῶσιν ἐξ ἀρχαίων Κρητικῶν νομισμάτων ἐχόντων ἐγκεχαραγμέναν ἐπ' αὐτῶν διαφόρους παραστάσεις καταλλήλους πρὸς συμβολισμόν τῆς ταχυδρομικῆς καὶ κυριαρχικῆς τοπικῆς ἐννοίας.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Νομισματικοῦ τῆς Ἑλλάδος Μουσείου κ. Ι. Σβορώνος ἀρμοδίως ὑπὸ τῆς Κρητικῆς Κυβερνήσεως παρακληθεὶς ἐξέλεξε τοὺς τύπους τῶν Κρητικῶν γραμματόσημων πλὴν τῶν παριστάντων τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ τὴν προτομὴν τῆς Α. Β. Ὑψηλότητος, ἐξ ἀρχαίων Κρητικῶν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, νομισμάτων ἀνηκόντων εἰς τὰς ἀρχαίας μεγαλοπόλεις τῆς Κρήτης *Συβριτίαρ, Φαιστόν καὶ Κνωσσόν*.

Οὕτω τὸ γραμματόσημα τῶν ἐνός λεπτοῦ (ἐρυθρόφαια) καὶ πεντήκοντα λεπτῶν (λειριώδη) φέρουσι τὴν εἰκόνα τοῦ Ἑρμοῦ προσαρμολογόντος τὰ πέδιλά του, ὃν χαρακτηρίζει ὡς τοιοῦτον τὸ πρὸ αὐτοῦ κηρύκειον, ἀντεγράφησαν δὲ ἐκ νομισμάτων τῆς Κρητικῆς πόλεως ΣΥΒΡΙΤΙΑΣ, τῆς ὁποίας τὰ νομίσματα διακρίνονται διὰ τὴν καλλιτεχνικὴν αὐτῶν τελειότητα.

Ὁ σφαγιδογλύφος τῶν νομισμάτων τῆς πόλεως ταύτης ἐνεπνεύσθη ἐκ τῶν στίχων τῆς Ὀδυσσεΐας τοῦ Ὀμήρου (Ραψῶδιᾶ Ε' στίχ. 43—47) διὰ τῶν ὁποίων ὁ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε παραγγέλλει εἰς τὸν Ἑρμῆν ὅπως μεταβαίνων ὡς ταχυδρόμος πρὸς τὴν νύμφην Καλυψῶ νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν τῶν θεῶν καὶ διατάξῃ ν' ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸν Ὀδυσσεύ.

«Ὡς ἔφατ' οὐδ' ἀπίθησε διάκτορος Ἀργειρόντης.
 «αὐτίκ' ἔπειθ' ὑπὸ ποσὶν ἐδήξατο καλὰ πέδιλα,
 «ἀμβρόσια, χρῦσεια, τὰ μιν φέρον ἤμεν ἐφ' ὕγρην
 «ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν ἄμα πνοιῆς ἀνέμοιο.
 «Ἐΐλετο δὲ ράβδον κτλ.»

Τὰ γράμματα . . . ΤΙΩΝ τὰ ἀριστερὰ τοῦ γραμματόσημου φαινόμενα εἶνε λείψανα τοῦ ὀνόματος ΣΥΒΡΙΤΙΩΝ τῶν κατοίκων δηλονότι τῆς πόλεως εἰς ἣν τὸ νόμισμα ἀνήκει.

Ἡ παράστασις αὕτη συμβολίζει τὴν διεθνή ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν.

Τὰ τῶν 5 λεπτῶν (πράσινα) καὶ 20 λεπτῶν

(ροδοειδῆ) φέρουσι κεφαλὴν ἥτις παρ' ἄλλων μὲν θεωρεῖται ὡς ἡ κεφαλὴ τῆς Ἥρας, παρ' ἄλλων δὲ ὡς ἡ τῆς νύμφης Κρήτης ἢ ἡ τῆς συζύγου τοῦ Διὸς Εὐρώπης, ἐλήφθησαν δὲ ἐκ νομίσματος διδράχμου, τέχνης Πραξιτελείου ἀνευρεθέντος ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Κρητικῇ πόλει Κνωσσῶ, ἐν ἣ καὶ ἦσαν ἐν χρῆσει κατὰ τὴν ἀρχαιότητα.

Τὰ τῶν 10 λεπτῶν (πορφυρᾶ) καὶ τὰ τῶν 25 λεπτῶν (βαθυκύανα) φέρουσι προτομὴν τοῦ Σεπτῶ ἡμῶν Ἡγεμόνος ἐν μεγάλῃ στολῇ Ναυάρχου.

Τὰ τῆς μιᾶς δραχμῆς (ἰοειδῆ) φέρουσι τὴν εἰκόνα τοῦ *Τάλω*.

Ὁ *Τάλως* ἐμυθολογεῖτο ὡς χαλκοῦς πτερωτὸς γίγας ἔχων μίαν καὶ μόνην φλέβα αἵματος διήκουσαν ἀπὸ τοῦ αὐχένου μέχρι τῶν σφυρῶν καὶ ὡς κατασκευάσμα τοῦ Ἡφαίστου. Τὸν *Τάλω* ὁ Ζεὺς ἐδώρησεν εἰς τὸν Μίνωα διὰ νὰ φυλάττῃ τὴν νῆσον Κρήτην ἀπὸ πᾶσαν ἐπιδρομὴν ξένων λαῶν, οὗτος δὲ περιερχόμενος *τρὶς τῆς ἡμέρας* ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τὴν Κρήτην κατώπτευε τὰ πλησίον πλέοντα πλοῖα, ἀλλὰ θέλων νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς Ἀργοναύτας νὰ ἀποβιβάσθωσιν εἰς τὴν νῆσον ἐφονεύθη ὑπὸ τῆς Μηδείας ἀφοῦ πρότερον ἐμεθύσθη ὑπ' αὐτῆς. Κατὰ τὸν Πλάτωνα ὁ *Τάλως* ἦτο ὑπῆρέτης τοῦ Μίνωος περιερχόμενος μὲ ταχύτητα ἀνέμου τὴν νῆσον καὶ κρατῶν τοὺς χαλκοῦς πίνακας τῶν νόμων τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

Ὡς ἐκπροσωπῶν τὴν ἐσωτερικὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν τῆς νήσου προσφυστάτα ἐλήφθη ὡς εἰς τῶν τύπων τῶν Κρητικῶν γραμματόσημων, ἀντιγραφεὶς ἐκ σπανίων ἀργυρῶν νομισμάτων τῆς πόλεως Φαιστοῦ.

Τὰ γραμματόσημα τῶν δύο δραχμῶν κιτρινοφαια παριστῶσι τὸν βασιλέα τῆς Κρήτης Μίνωα καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου του καὶ κρατοῦντα σκήπτρον.

Ἡ παράστασις αὕτη ἐλήφθη ἐκ μοναδικοῦ διδράχμου τῆς τότε πρωτεύουσος τῆς Κρήτης Κνωσσῶ, φέροντος ἐν μικρογραφίᾳ καὶ τὸ ὄνομα Μίνωος. Ὁ χαρακτὴς δυστυχῶς παρέλειψε νὰ χαραξῇ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐχάραξε στέμμα μεσαιωνικὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Κρητὸς βασιλέως. Ὡς ἐκ τούτου τὰ γραμματόσημα ταῦτα δὲν διετήρησαν τὸν ἀκριβῆ τύπον τοῦ μοναδικοῦ ἀρχαικοῦ νομίσματος.

Καὶ τέλος τὰ γραμματόσημα τῶν 5 δραχμῶν (μέλανα μετὰ βαθυπρασίτου πλαισίου) φέρουσι τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγ. Γεωργίου φονεύοντος ἀπὸ τοῦ ἵππου του πτεροφόρον δράκοντα. Ἡ παράστασις αὕτη συμβολίζει τὴν παρούσαν πολιτικὴν κατάστασιν τῆς Κρήτης.

Τὰ Κρητικὰ ὅθεν γραμματόσημα συμβολίζουσι τὴν κυριαρχίαν τοῦ Πρίγκιπος Γεωργίου ἐπὶ τῆς Κρήτης, τὴν παρούσαν πολιτικὴν τῆς νήσου κατὰ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

στασιν, τὴν μυθελαγικὴν ἡγεμονίαν τοῦ Μίνως, τὴν ἐγγύριον καὶ διεθνή ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν τῆς νήσου καὶ τέλος τὴν προσωποποίησιν τῆς Κρήτης.

Ἐκ τούτων καταδείκνυται ἡ τελεία ἐπιτυχία τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Ἰ. Σβορώνου γενομένης ἐκλογῆς τῶν διὰ τὰ Κρητικὰ γραμματόσημα τύπων.

Ἡ ἐπιτυχία δὲν ἔστυφε διὰ πρώτην φοράν τὴν δι' ἀνεύρεσιν καταλλήλων ἐκ νομισμάτων

τύπων ἐργασίαν τοῦ κ. Σβορώνου. Εἰς τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ὀφείλονται καὶ τὰ μεγάλης ποιικιλίας καὶ ἐπιτυχῶν συμβολικῶν παραστάσεων γραμματόσημα τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων καὶ τὸ ἐξ ἀρχαίων Κρητικῶν νομισμάτων φιλοτεχνηθὲν πλάισιον τῶν διπλωμάτων τῆς Α'. Κρητικῆς Ἐκθέσεως.

Ἄρτεμισία Ι. Λανδροάκη

Δ Η Λ Ω Σ Ι Σ

Πρὸς τοὺς κ. κ. Συνδρομηταὶ τοῦ «Σπινθῆρος»

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Συνδρομηταὶ τοῦ «Σπινθῆρος» ὅπως λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει τὰς μεγάλας δαπάνας, εἰς ἃς καθ' ἕκαστον μῆνα ὑποβαλλόμεθα, εὐαρεσθηθῶσι νὰ ἀποστείλωσι τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν των φρ. χρ. 6 διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς ἢ δι' ἐπιταγῆς τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, ὅπου ὑπάρχουσιν ὑποκαταστήματα αὐτῆς ἢ διὰ Cheque ἐπὶ Παρισίων, ἵνα μὴ καὶ τὸ ἡμέτερον ἔργον ἀποβαίῃ δυσχερέστερον διὰ τῆς ἐκκορευόμενης τῶν λισμῶν καὶ εἰς μέσα ἄλλα εὐρεθῶμεν εἰς τὴν λίαν δυσάρεστον θέσιν νὰ καταφύγωμεν.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἰδρυθεῖσα διὰ Β. Διατάγματος τῷ 1893

Ἔδρα ἐν Ἀθήναις

ὑποκαταστήματα : Ἐν Πειραιεῖ — Πάτραις — Βόλφ — Σύμφ — Καλάμας — Ἀλεξανδρεῖα — Χανίους — Ἡρακλεῖα

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκτελεῖ προεξοφλήσεις, εἰσπράξεις γραματίων, προκαταβολὰς ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπορευμάτων, ἀνοίγει τρεχομένους λισμοὺς ἡγευμένους καὶ ἐν γένει ἀναδέχεται τὴν ἐκτέλεσιν πάσης τραπεζικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως ὑπὸ συμφωρωτάτους ὁρους. Δέχεται χρεώγραφα πρὸς φύλαξιν ἀντὶ ἐλαχίστων δικαιωμάτων. Δέχεται καταθέσεις χρημάτων πληρώνουσα τόκον.

- 3 ο/ο εἰς πρώτην ζήτησιν
- 3 1/2 ο/ο διὰ καταθέσεις 6 μηνῶν
- 4 ο/ο διὰ καταθέσεις ἐνός ἔτους
- 5 ο/ο διὰ καταθέσεις δύο ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα.

Διὰ τὰς εἰς χρυσὸν καταθέσεις πληρώνει τὸν αὐτὸν τόκον ἀποδίδουσι δ' αὐτὰς αὐτοσσίως.

Ταμειυτήριον

Πᾶσαι αἱ ἐργατικαὶ τάξεις δύνανται καθ' ἑκάστην νὰ καταθέτωσι τὰς οικονομίας των εἰς τὸ Ταμειυτήριον τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν πρὸς ἀσφαλῆ φύλαξιν καὶ ἀπολαυτὴν τόκου 4 ο/ο μετὰ τοῦ δικαιώματος ν' ἀποσύρωσι τὰ χρήματά των εἰς πρώτην ζήτησιν. Καταθέσεις εἶνε δεκταὶ ἀπὸ 5 μέχρι 2000 δραχ. Εἰς τοὺς καταθέτας δίδει ἡ Τράπεζα ἐπιτοπον βιβλιάριον ἐν ᾧ ἐγγράφονται τακτικῶς ὅλαι αἱ καταθέσεις καὶ ἀπολήψεις

ΧΡΗΣΤΟΥ ΒΟΥΖΟΥΝΑΡΑ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ

ΤΗΣ Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΤΟΣ

ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΙΠΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΑΤΟΥ ΑΡΜΟΣΤΟΥ ΕΝ ΚΡΗΤΗ
ΧΑΝΙΑ — Ὀδὸς Τριμάρτυρος

Τὸ πασίγνωστον Βιβλιοδετεῖον τοῦ κ. Χ. Βουζουναρά, διακρινόμενον διὰ τὴν στερεότητα, κομψότητα καὶ εἰλικρίνειαν τῆς ἐργασίας του, ἐφοδιασμένον μετὰ τὰ τελειότερα μηχανήματα τῆς βιβλιοδετικῆς καὶ βραβευθὲν εἰς τὴν Α' ἐν Χανίοις Διεθνῇ Κρητικῇ Ἐκθεσῇ ἐκθύμως συνιστᾶται ὑπὸ τοῦ «Σπινθῆρος».

ΜΥΡΕΨΙΚΑ

ΙΩΣΗΦ Μ. ΛΟΥΓΙΑΚΗ
ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΑ

ΕΝ ΤΗ ΔΙΕΘΝΕΙ ΕΚΘΕΣΕΙ ΧΑΝΙΩΝ 1900

Ἰδωρ Κολωνίας — Ἀντιπιτυριῶδες — Ἰδωρ Λευκῶν Ὁρέων — Ἰδωρ πορτοκίτου — Ἡ φημισθεῖσα ὀδοντόκωνις καὶ ἐλιξήριον.

ΧΑΝΙΑ — Ὀδὸς Ποτιέ.

ΧΡΩΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΩΤΑΚΗ (Κρητὸς)

4 — Ὀδὸς Λυκούργου — 4

ΑΘΗΝΑΙ

Πλουσία συλλογὴ εἰδῶν ζωγραφικῆς, βερνίκια παντὸς εἶδους, χρωστικῆς διάφοροι καὶ ἄπαντα τὰ εἶδη τοῦ ἐλαιοχρωματισμοῦ.

Ἰπὸ τοῦ «Σπινθῆρος» συνιστᾶται ἐκθύμως.

Τύποις «Προόδου», — Χανία

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΦΙΕΡΩΘΕΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΤΑ
ΤΟΝ ΠΡΙΓΚΙΠΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΑΤΟΝ ΑΡΜΟΣΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗΙ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ
ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
Δ^ε ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Γραφεία «Σπινθήρος» ἐν Χαλέπα

ΕΤΟΣ Α'

ΤΕΥΧΟΣ Ι'

Ὀκτώβριος — 1902

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Φρ. Χρ. 6.

Ὅρος ἀπαράβατος

ἢ προπληρωμῆ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΕΚΑΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ν. ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ

Τὸ καθῆκον τοῦ ἐκλογέως

ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Ὁ Ἕλλην καὶ οἱ τίτλοι τῆς εὐγενείας. (Κοινωνιολογικὴ μελέτη).

Miss FRANK MILLER

«Ἀποχαιρετητήριον ἄσμα» (ποίημα

Ἄγγλιστι καὶ ἐν παραφράσει).

ΦΙΛΟΤΕΧΝΟΥ

Ἡ σύζυγος τοῦ Μολιέρου καὶ ὁ «Ἀρχοντοχωριάτης».

ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Γένεσις καὶ ἀνάπτυξις τῆς Γραφῆς καὶ γραφικῆς ὕλης ἐν τῇ ῥοῇ τῶν αἰώνων (Γραφοδιφικά). Συνέχεια ἐκ τοῦ 9ου τεύχους καὶ τέλος.

ΜΗΤΣΟΥ ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ

Ἄγνωστοι πόθοι (ποίημα).

ΕΥΣΤΡ. ΦΩΤΑΚΗ

Ἐσπερινὴ προσευχὴ ἐπὶ τοῦ καταστροφῆς. (Ἐκ τῶν τοῦ Chateaubriand)

ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Ἡ ποιητὴ τοῦ θανάτου παρὰ τοῖς διαφόροις λαοῖς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. (Ἐγκληματολογικά)

ΤΑΚΗ ΚΟΝΟΡΘΟΥ

Τότε καὶ τώρα (διήγημα)

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ — ΕΙΚΩΝ 1.

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

* * * Οχυράσιον θέαμα ἀπετέλεσεν ἡ τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα γενομένη ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ Ἄρεως πύραυλοι τῶν Ἀγγλῶν πεζοναυτῶν, ὅπως ἐπιθεωρηθῶσιν ὑπὸ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Πρίγκηπος Γεωργίου. Μεγαλοπρεπεῖς καὶ ἀρειμαῖοι 2 1)² χιλιάδες Ἀγγλοὶ στρατιῶται, ὡς χολύβδινα μηχαναὶ κανονικῶτα-α κινούμεναι μὲ τοὺς ἐρυθροὺς χιτῶνάς των καὶ τὸ ἐπιβλητικὸν των παράστημα ἀντεπροσώπευσαν τὸ μεγαλεῖον τῆς θαλασσοκράτορος Ἀγγλίας.

Ἡ Α. Β. Υ. ὁ Πρίγκιψ Γεώργιος ἐπιβαίνων τοῦ ὄρειοτάτου ἵππου Του «Ἀζῶφ» καὶ συνοδουόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ Του κ. Λεμπέση προῦπήντησεν εἰς τὴν ὁδὸν Σουδᾶς τὸ Ἀγγλικὸν στρατιωτικὸν σῶμα συνοδουόμενον ὑπὸ Ἀγγλικῶν μουσικῶν, αἵτινες ἐπαίανίζον θαυμάσια ἐμβατήρια. Οἱ πεζοναῦται κατέληξαν εἰς τὸ πεδίον τοῦ Ἄρεως ὅπου ἐν τῷ Δημοτικῷ Κήπῳ προσεφέρθησαν εἰς τοὺς ἀξιωματικούς ἀναψικτικὰ. Οἱ ἀνώτεροι τῶν ἀξιωματικῶν ἀποσυρθέντες εἰς ἰδιαιτέρον κυλικεῖον ἐν τῷ περιπέτρῳ τοῦ Δημοτ. Κή-που ἐδέχθησαν παρὰ τῆς ἰδίας χειρὸς τῆς Α. Β. Ὑψιλότητος κύπελλα πλήρη καμπανιτοῦ, ἅτινα ὑψώθησαν ἐν ἐνθουσιασμῷ προπιόντος τῆς Α. Β. Ὑψ. τοῦ Πρίγκηπος ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τοῦ Ἀγγλικοῦ στόλου Μετὰ ταῦτα τὰ Ἀγγλικά ἀγήματα ἐπανῆλθον εἰς Σουδᾶν μὲ τὴν ἰδίαν τάξιν προπεμφθέντα εἰς ἰκνήν ἀπόστασιν ὑπὸ τῆς Α. Β. Ὑψηλότητος.

* * * Ἐπισήμως ἀγγέλλεται ὅτι τὸ Δημοτ. Συμβούλιον Χανίων προέβη εἰς συνεννοήσεις μετὰ τοῦ ἀρχιμηχανικοῦ τῶν ὑδραυλικῶν καὶ μηχανικῶν ἔργων τοῦ Πειραιῶς κ. Ἀγγέλου Γκίνη πρὸς κατασκευὴν τοῦ λιμένος Χανίων. Διὰ τὰς δαπάνας τοῦ μελετωμένου ἀναγκαίου οὗτου δημοσίου ἔργου τὸ Δημοτ. Συμβούλιον θὰ συνεισφέρῃ 10 χιλ. φράγκων, ἅτινα θὰ εἰσπράξῃ ἀναλωθῶν τὸ λιμενικὸν ταμεῖον εἰς ὃ θὰ συγκεντρῶνται αἱ ἐκ τοῦ ἐπιβληθησομένου φόρου πρὸς κατασκευὴν λιμένος εἰσπράξεις.

* * * Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἀπὸ ἔτους καὶ πλέον εἶχον συσταθῆ ἐπιτροπῆαι αἵτινες κατέτασσαν εἰς τάξεις τοὺς Κρήτας ἀγωνιστὰς ἀναλόγως τῶν ὑπ' αὐτῶν προσφερθεισῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν πατρίδα. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς μακρᾶς ἐκείνης ἐργασίας κοινοποιηθέντα ἀπὸ τινος προῦκάλεσαν ἐνστάσεις πολλῶν ὀπαρχηγῶν καὶ ἄλλων ἐνδιαφερομένων ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, καθόσον ὡς ἐκ τῶν γνωσθέντων ἐξάγεται, πολλοὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἀληθῶς ἐπολέμησαν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ ἐμόχθησαν καὶ οικονομικῶς κατεστράφησαν παραβλέψαντες ἐντελῶς τὸ ἀτομικὸν αὐτῶν συμφέρον χάριν τῆς Πατρίδος καὶ οἵτινες φέρουσιν ἀκόμη ὡς παράστημα ἐπὶ τοῦ σώματος τὰ ἴχνη τῶν ἐκ τοῦ πολέμου πληγῶν, κατετάχθησαν εἰς τὴν πέμπτην καὶ ἕκτην τάξιν τῶν ἀγωνιστῶν, ἐνῶ ἄλλων, οἵτινες ἀμαχητεὶ σχεδὸν κατάρθωσαν νὰ ἀποκτήσωσι τὴν φήμην ἀγωνιστῶν, τὰ ὀνόματα διαλάμπουσιν μεταξὺ τῶν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἀναγεγραμμένων ἐν τοῖς κταλόγοις τῆς κατὰ βαθμοὺς καὶ ἀξιώματα κατατάξεως τῶν ἀγωνιστῶν. Τὸ ἀδικήμα τοῦτο ἐγέννησε πανταχοῦ τῆς Κρήτης παράπονα ἅτινα διατυποῦνται ἤδη δημοσίᾳ διὰ τῶν ἐφημερίδων ἐν αἷς δημοσιεύονται. Δὲν πρόκειται πλέον περὶ τῆς συντάξεως ἧτις θέλει δοθῆ εἰς τοὺς ἀγωνισθέντας ὑπὲρ πατρίδος ἢ τὰς οἰκογενείας αὐτῶν, ἀλλὰ πρόκειται περὶ τῆς ἐπισήμου ἀναγνωρίσεως τῶν ὑπηρεσιῶν ἃς προσέφερον οἱ ἀγωνισταὶ οὗτοι εἰς τὴν πατρίδα των καὶ τῶν θυσιῶν ἃς ὑπὲρ αὐτῆς ὑπέστησαν, ἐπομένως ἀποβαίνει ζήτημα πατριωτικῆς ὑπολήψεως καὶ φιλοτιμίας.

* * * Ἐπαναληφθείσης τῆς ἐκδόσεως τοῦ «Νεολόγου» Κωνσταντινουπόλεως — Ἀθηνῶν ἡ Ἑλληνικὴ πρωτεύουσα ἐπανεκτήσεν ἕξοχον ἡμερησίον φύλλον δι' οὗ διοχετεύονται εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἰδέαι ὑψηλαὶ καὶ ὑγιεῖς καὶ ὀδηγία: σωτήρσιαι Ὁ «Νεολόγος» δικαίως κατέχων περιφανῆ θέσιν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ τύπῳ ἀνέκαθεν ἠκολούθησε πατριωτικώτατον καὶ ἔθνωφελές πρόγραμμα ἀμερολήπτως καὶ ἐυσυνειδήτως προβάλλων ἐκάστοτε εἰς τὴν ἀνάλυσιν καὶ μελέτην πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ζητημάτων. Καὶ ἤδη ὑπὸ τὴν αὐτὴν καὶ πάλιν διεύθυνσιν τοῦ κ. Φραγκίσκου Βερβίλη ἀνδρὸς εὐρυτάτης πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ τελείας κοινωνικῆς μορφώσεως καὶ μὲ συντάκτας διακεκαίμενους ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς γράμμασιν, οὐδεμίαν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θέλει τηρηθῆ διὰ παντός εἰς τὸ ὕψος εἰς ὃ ἡ γενικὴ ἐκτίμησις τὸν ἀνεβίβασε.

* * * Ἐνεκρίθη καὶ ἐδομησεύθη εἰς τὴν Ἐπίσημον Ἐφημερίδα τῆς Κρητικῆς Πολιτείας τὸ καταστατικὸν νέου φιλανθρωπικοῦ Ἀσύλου Ἰδρυθέντος ἐν Χανίσις ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς περιθάλψεως τῶν ἀπόρων ὀρφανῶν, καὶ φρονεθλαδῶν ἀνεξαρτήτως ὀρησκείματος. Ὁ Νομάρχης Χανίων, τρία μέλη τοῦ Δημ. Συμβουλίου Χανίων καὶ οἱ Δήμαρχοι τῶν ἐπαρχιῶν Κυδωνίας, Κισάμου καὶ Σελίνου θὰ ἀπτελῶσι τὸ ἀδελφᾶτον ὑφ' οὗ θὰ διοικῆται τὸ Ἄσυλον τοῦτο

* * * Ἀφίκετο τὴν πρωΐαν τοῦ παρελθόντος Σαββάτου εἰς Σουδᾶν τὸ ἀπὸ ἐβδομάδος ἀναμενόμενον Γαλλικὸν πλοῖον τὸ ὁποῖον παρέλαβε τὸ ἐδῶ Γαλλικὸν ἀποικιακὸν τάγμα ἀντικατασταθὲν ὑπὸ τοῦ 122ου τάγματος τοῦ τακτικοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ (infanterie de ligne) διὰ τοῦ ἰδίου ἀτμοπλοίου ἀφιχθέντος.

* * * Ἀνεχώρησεν ἐπ' ἀδείᾳ εἰς Ἀθήνας ὁ Νομικὸς Σύμβουλος Κρήτης καὶ Ὑψηλότης τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἡμέτερος δὲ συνεργάτης κ. Ἡλίας Διακόπουλος. Τὸν κ. Διακόπουλον καὶ τὴν ἀξιοτίμον αὐτοῦ οἰκογένειαν ἀπερχομένους συνώδευσαν αἱ εὐχαὶ τῶν ἐνταῦθα φίλων καὶ ἡ ἔκφρασις τῆς εὐκρινούς αὐτῶν λύπης διὰ τὴν βραχυρόνιον ἔστω ἀπουσίαν των ἀπὸ τῆς Κρήτης. Ἡ ἐπιστημονικὴ ἐμβριθεῖα τοῦ κ. Νομικοῦ Συμβούλου καὶ τὸ πάντοτε ἀμερόληπτον τῶν γνωμοδοτήσεων του κατέκτησαν τὴν βαθεῖαν ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ, ὅστις ἀνυπομόνως ἀναμένει αὐτὸν καὶ ὡς μέλος τῆς νομοπαρασκευαστικῆς ἐπιτροπείας.

* * * Ὁ κ. Φίλιππος Μακρίδης Διευθυντῆς τῆς Συνεδιαφερομένης Διευθύνσεως τοῦ Μονοπωλίου τοῦ ἄλατος καὶ ἡ δεσποινὶς Φιφὴ Νικολάου Σταυράκη διευθυντοῦ τοῦ Γεν Λογιστηρίου ἀντήλλαξαν δακτύλιον ἀραβῶνα. Ὁ «Σπινθὴρ» χαιρετίζων γηθοσύνως τὸ εὐχάριστον γεγονός εὐχεται εἰς τὴν δυάδα τῶν μηστευθέντων πᾶσαν εὐτυχίαν.

* * * Διὰν εὐχαρίστως ἀγγέλλομεν τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Γ. Βλαβιανοῦ ἐκδοσιν τῆς «Ψυχιατρικῆς καὶ Νευρολογικῆς Ἐπιθεωρήσεως» μηνιαίου ἐπιστημονικοῦ περιοδικοῦ μέλλοντος νὰ διανοιῆται νέους ὀρίζοντας ἐν Ἑλλάδι εἰς τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην διὰ τῆς παρακολουθήσεως τῶν καταπληκτικῶν προόδων αὐτῆς ἐξ αὐτῶν τῶν πρώτων πηγῶν. Ἡ φυσιολογικὴ ψυχολογία, ἡ ψυχοθεραπεία, ὁ ὑπνοτισμὸς, ἡ ἤλεκτροθεραπεία, ὁ πνευματισμὸς, ἡ νευρολογία καὶ πλείεστα ἄλλα ἀποτελοῦσι τὸ εὐρύτατον πρόγραμμα τοῦ ἐπιστημονικοῦ τούτου περιοδικοῦ τοῦ καλλιτεχνικώτατα ἐκτυπούμενου.

ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΟΥ ΕΚΛΟΓΕΩΣ

Ὁ πολίται ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Κρήτῃ θὰ ἐκλέξωσι προσεχῶς τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτῶν. Ἐκ τῆς ποιότητος τῶν βουλευτῶν ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἡ σωτηρία τῆς πολιτείας: «in optimorum consiliis posita est civitatum salus» λέγει ὁ Κικέρων. Καλοὶ δὲ θὰ ἐκλεγῶσι βουλευταὶ ἐὰν οἱ ἐκλογεῖς κατανοήσωσι τὸ καθῆκον αὐτῶν. Τὸ συμφέρον τοῦ πολίτου, καλῶς ἐννοούμενον, εἶνε νὰ εὐημερῇ ἡ πολιτεία, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εὐτυχῇ πράγματι ὁ πολίτης ὅταν ἡ πολιτεία δυστυχῇ. Τὸ ἰδιωτικὸν συμφέρον τῶν πολιτῶν συμπίπτει μετὰ τοῦ συμφέροντος τῆς πολιτείας. «Ἐγὼ γὰρ ἠγοῦμαι, ἔλεγεν ὁ Περικλῆς (Θουκυδ. β' . II, κ. LX) πόλιν πλέω ξύμπασαν ὀρθομένην ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας, ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἀθρόαν δὲ σφαλλομένην. Καλῶς μὲν γὰρ φερόμενος ἀνὴρ τὸ καθ' ἑαυτὸν, διαφθειρομένης τῆς πατρίδος, οὐδὲν ἥσσον ξυναπόλλυται: κακοτυχῶν δὲ ἐν εὐτυχούσῃ, πολλῶ μᾶλλον διασφύζεται». Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ ἄμεσον συμφέρον τοῦ πολίτου εἶνε διάφορον τοῦ διαρκούς συμφέροντος τῆς πολιτείας, δὲν ἔπεται ὅτι οἱ πολῖται οἱ νῦν ζῶντες δύνανται νὰ παραβλέψωσι τὸ ἐν τῷ μέλλοντι σύμφερον τῆς πολιτείας καὶ νὰ θυσιάσωσι τὴν τοῦ κοινοῦ οἴκου εὐημερίαν, τὴν εὐημερίαν τῶν μελλουσῶν γενεῶν εἰς τὸ ἴδιον ἑαυτῶν συμφέρον. Ὁ μέγας Taine, ὁ δεινὸς τῶν origines de la France contemporaine συγγραφεὺς, παραβάλλει τὴν πολιτείαν πρὸς ἴδρυμα τοῦ ὁποίου ἕκαστη γενεὰ ἔχει τὴν ἀπλήν ἐπικαρπλίαν. Ἐκάστη γενεὰ

εἶνε ἀπλῶς πρόσκαιρος ἐπικαρπωτῆς καὶ ὑπεύθυνος χειριστῆς πολυτίμου καὶ ἐνδόξου περιουσίας ἣν παρέλαβεν ἐκ τῆς προηγμένης γενεᾶς ὅπως τὴν μεταβιβάσῃ εἰς τὴν μέλλουσαν. Ἐν τῷ εὐεργετικῷ τούτῳ ἰδρύματι, ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἅπαντες οἱ πολῖται, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ προσέφερον τὴν ἑαυτῶν προσφοράν, ἀρίδην ἔχοντες σκοπὸν, προσέφερον ὑπὸ ὄρον ὀρισμένον, τοῦτέστιν ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι τὸ ἴδρυμα θὰ μείνῃ ἀκέραιον. Ἐὰν λοιπὸν τῶν ἐπικαρπωτῶν τις διακινδυνεύῃ τὴν παρακαταθήκην ἥτις τῷ ἐνεπιστεύθη, ἀμαρτάνει οὐ μόνον πρὸς ἅπαντας τοὺς προγόνους τῶν ὁποίων καταπατεῖ τὰς θυσίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς μελλούσας γενεὰς ὧν μεταιοῖ τὰς ἐλπίδας. Ὁ πολίτης ἐξασκῶν τὴν ψῆφον αὐτοῦ ὀφείλει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψει ἅπασαν τὴν κοινότητα οὐ μόνον ἐν τῷ παρόντι ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

Ὁ πολίτης ὀφείλει νὰ δίδῃ τὴν ψῆφον αὐτοῦ μόνον εἰς ἱκανοὺς καὶ ἰδία εἰς χρηστοὺς ὑποψηφίους. Δυστυχῶς συνηθίκαί καὶ ἡμεῖς ὡς καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν «τῶν πολιτῶν οὓς μὲν ἴσμεν εὐγενεῖς καὶ σώφρονας ἄνδρας ὄντας καὶ δικαίους καὶ καλοὺς τε κάγαθοὺς προσελοῦμεν, τοῖς δὲ πονηροῖς καὶ πονηρῶν εἰς ἅπαντα χρώμεθα». (Ἀριστοφάνους, βάτραχι). Αἱ προσεχεῖς ἐκλογαὶ εἴθε ν' ἀπαλλάξωσι τὴν τε Ἑλλάδα καὶ Κρήτην «τῶν πονηρῶν» καὶ νὰ ἐνισχύσωσι τοὺς καλοὺς κάγαθους.

Νικόλαος Ν. Σαρίπολος

Ἐφηγητῆς τοῦ Συνταγματικοῦ δικαίου
ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ

Lauréat καὶ διδάκτωρ τοῦ δικαίου τοῦ ἐν Παρισίοις
Πανεπιστημίου.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Ο ΕΛΛΗΝ

Κ Α Ι

ΟΙ ΤΙΤΛΟΙ ΤΗΣ ΕΥΓΕΝΕΙΑΣ

Ἡ Ἑλλὴν δὲν εἶνε δούξ οὔτε μαρκήσιος, οὔτε κόμης οὔτε βαρόνος. Εἶνε ἐντιμος καὶ γενναῖος πολίτης προσφέρων ἀνευ τίτλων εἰς τὴν πατρίδα τοῦ τὰς διαφορῶν αὐτοῦ ὑπηρεσίας καὶ ἐν ἀνάγκῃ ὑπερασπίζων τὴν τιμὴν αὐτῆς διὰ τῆς σπάθης του, τὴν ὁποῖαν δὲν κοσμοῦσι σήματα εὐγενείας.

Ἡ μικρὰ πατρίς του, ἥς ὁ διαυγῆς οὐρανὸς ἐνέπνευσε τὰ εὐγενέστερα καὶ ὑψηλότερα τῶν αἰσθημάτων εἰς τὴν θερμὴν καρδίαν του ὑπῆρξεν ἡ μόνη μεγαλόψυχος χώρα, ἥτις ἐκπαλαὶ μεταξὺ τῶν ἔθνων ἀνεκέρυττε τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἰσότητα.

Ἀπὸ τῶν παλαιτάτων χρόνων πάντες οἱ φύσει ἐλεύθεροι πολῖται τῶν αὐτῶν ἀπελάμβανον δικαιωμάτων οὐδεμιᾶς ἐξαιρετικῆς προνομίας

τυγχάνοντες. Πάντες ἐδικαιοῦντο νὰ καθέξωσι δημοσίας θέσεις ἢ κρεῖν νὰ κατέβαλλον τοὺς ἀπαιτούμενους φόρους ἀναλόγως τῆς περιουσίας τῶν (πεντακοσιομέδιμνοι, διακοσιομέδιμνοι κτλ. ἐπὶ Σόλωνος). «Τοὺς πολίτας τὰ ἴσα εἶνε, ἔγραφον καὶ οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος. Ὁ δὲ μέγας τῶν Δωριέων βασιλεὺς Λυκούργος καυχώμενος διὰ τὴν ἐν Λακωνίᾳ ἰσότητα εἶπεν: «ὡς ἡ Λακωνικὴ φαίνεται πᾶσα πολλῶν ἀδελφῶν εἶνε νεωστὶ νενεμημένη χώρα».

Καὶ ὁ μέγας φιλόσοφος Πλάτων ἐν τῷ Μενεξένῳ αὐτοῦ ἀναφέρει: «Ἡμεῖς δὲ, μᾶς μητρὸς πάντες ἀδελφοὶ φύντες οὐκ ἀξιοῦμεν δεσλοῦσθαι οὐδὲ δεσπότην ἀλλήλων εἶνε, ἀλλ' ἡ ἰσογονία ἡμᾶς ἢ κατὰ φύσιν ἰσονομίαν ἀναγκάζει ζητεῖν κατὰ νόμον καὶ μηδενὶ ἄλλῳ ὑπεῖκειν

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ἀλλήλους ἢ ἀρετῆς δόξη καὶ φρονήσεως».

Κατὰ ταῦτα ἡ Ἑλλάς ἀναγνωρίζουσα τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἰσότητα μεταξὺ τῶν πολιτῶν προεβίβαν τὴν ὁδὸν διὰ τὴν ἐλευσίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις ἄρας τὸν μεταξὺ δούλου καὶ ἐλευθέρου φραγμὸν ἐγενίκευσε τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπιφωνήσας τὸ: «πάντες ἐσμὲν ἀδελφοί» ἀνεκέρυξε τὴν πλήρη ἰσότητα.

Ὁ Ἕλλην ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀρχεται ἐργαζόμενος διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν δὲν ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν ἐν ἀλλοις ἐθνέσι γεννώμενον ἐν τῇ κοινῶνι φραγμὸν ἐκ τῆς μὴ ἰσογονίας, φραγμὸν πρὸ τοῦ ὁποίου ἀναγκάζεται νὰ σταματήσει πᾶς μὴ κεκτημένος τὴν ἀπὸ γένους εὐγένειαν.

Ὁ Ἕλλην ἔχει εὐρύν καὶ ἐλεύθερον πρὸ αὐτοῦ ὄριζοντα, δύναται ἀκολούτως νὰ καταθέσῃ οἰονόηποτε φτωχόβλον ἐν αὐτῷ σημείῳ βοηθούμενος ὑπὸ ἀναλόγων πνευματικῶν δυνάμεων, ἀπυλλαγμένος δὲ τῆς φοβεραῆς σκέψεως ὅτι ἰσὼς κατὰ τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ πτῆσιν δύναται νὰ βαρῶνῃ ἐπ' αὐτοῦ ἡ ἐλλειψὶς περιγρημῶν.

Τελείως μορφούμενος δύναται νὰ στεφθῆ ὑπὸ φωτοστεφάνου δόξης, ὑψ' οὗ δὲν ἐστέθη ὁ πατήρ ἢ ὁ πάππος του.

Εἰς ἐλεύθερον λαὸν, λέγει καὶ ὁ φιλόσοφος Condorcet οὐδὲν ἄλλο λαμβάνεται ὡς προσὸν ἢ αἱ ἰδιοψύχαι (talents) καὶ αἱ ἀρεταί.

Ἀλλὰ πρὸς ἀπόκτισιν τῆς πλήρους ἐλευθερίας καὶ ἰσότητος ἐν Ἑλλάδι εἶδομεν ὅτι δὲν εἰργάσθη πρῶτος ὁ Χριστιανισμὸς διότι τὸ πνεῦμα τῆς ἰσότητος καὶ ἐλευθερίας ἐγεννήθη μετὰ τοῦ Ἑλληνος· δείγμα δὲ τούτου εἶνε ὅτι ὅπου τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ὁ Χριστιανισμὸς μετέδωκε τὰ ὑψίστα αὐτοῦ φιλοσοφικὰ διδάγματα δὲν ἠδυνήθη καὶ νὰ καταργήσῃ μετὰ τῆς δουλείας καὶ τὰς ἰδιαιτέρας ἐκεῖνας προνομίας ὧν ἀτελάμβανεν ἡ μερὶς τῶν εὐγενῶν, ἡ ἀποτελούσα τὰ λείψανα τοῦ εἰς δούλους καὶ ἐλευθέρους χωρισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἰδρύσασα ἀντὶ τῆς καταργηθείσης δουλείας τὴν **δουλοπαροικίαν**, ὡς οἱ εὐγενεῖς οὗτοι ὠνόμαζον τὰς λαϊκὰς τάξεις τὰς ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῶν ἰσταμένας καὶ ἐστερημένας τοῦ δικαιώματος τῆς πρὸς ἐκείνους ἰσονομίας καὶ ἰσηγορίας.

Μεταξὺ τῶν Εὐρωπαϊκῶν λαῶν μόνοι οἱ Ἕλληνες ἀπολαύουσι ἀληθοῦς ἐλευθερίας καὶ πλήρους κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ἰσότητος· μεταξὺ δὲ τῶν νομοθεσιῶν τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν ἐν μόνῃ τῇ Ἑλληνικῇ (*) ἀναγράφεται: «τίτλοι εὐγενείας ἢ διακρίσεως οὐτ' ἀπονέμονται εἰς πολίτας Ἕλληνας οὔτε ἀναγνωρίζονται».

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ὑπὸ τοῦ Νόμου τοῦ 1868 ἀνενεμήθη εἰς τὸν Διάδοχον τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου Κωνσταντῖνον ὁ τίτλος τοῦ **Δουκὸς τῆς Σπάρτης** ἀλλ' ὁ Ἑλληνοπρεπὲς ἀνατραφεὶς βλαστὴς τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου δὲν ἐστέρησε τὸ ὄνομα τοῦτο, οὐδ' οἱ Ἕλληνες ἀπεκάλεσαν τὸν δημοφιλεῖς τοῦ Ἑλλ. Θρόνου Διάδοχον μὲ τὸ τοῦ δουκὸς ὄνομα.

«Τί θὰ ἔλεγεν ὁ Λυκοῦργος ἢ ὁ Λεωνίδαὶς ἐάν ἐξερχόμενοι ποτε τῶν τάφων αὐτῶν εὐρισκόν Ἕλληνα πολίτην, ὅς ὁ Διάδοχος, περιβεβλημένος τὸ **βαρβαρόν** τοῦ Δουκὸς ὄνομα;» εἶπεν εἰς μέγας ἐπιστῆμων καὶ μέγας πατριώτης.

Ὁ Ἕλλην ἔχει τὴν εὐγένειαν ἐν τῇ ψυχῇ του

(*) **Συντάγματος** ἄρθρον 3ον.

καὶδὲν ἔχει ἀνάγκην ἐξωτερικῶν τύπων ὅπως καταδείξῃ αὐτήν· αἱ σκέψεις, τὰ αἰσθήματά του, οἱ λόγοι του, αἱ πράξεις του φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς ἀληθοῦς, τῆς ἀνεπιτηδευτοῦ εὐγενείας.

Ὁ νομοταγὴς αὐτοῦ χαρακτὴρ καὶ ἡ πρὸς τὸν βασιλέα τοῦ ἔθνους του εὐλαβικῆς ἀγάπῃ εἶνε περὶ τῶν Ἑλληνικῶν Θρόνων, ὅ,τι τὸ ποτὲ σῶμα τῶν εὐγενῶν δορυφόρων περὶ τῶν βασιλικῶν θρόνων τῆς Δύσεως.

Ἡ θρασύδειλος αὐτῆ καὶ κόλαξ τῶν **τιτολόφων** τάξις ἐτάσσετο τότε ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως, ἵνα ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ στέμματος διαρπάσῃ πρῶτον τὰ τιμάρια, εἶτα δὲ τὰς συντάξεις καὶ τὰς ὑψηλὰς θέσεις καὶ ἵνα καταπιέσῃ καὶ περιφρονήσῃ τὸ λαόν· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὑπερισχύοντος ἐκείνου ἐγκατέλειπε τὴν βασιλείαν λειποτακτοῦσα εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἢ ἐνεκομποῦτο καὶ ἐκολάκευε τὸν ὄχλον ὅπως ἡ ἱστορία τῶν λαῶν τῆς Δύσεως μαρτυρεῖ.

Ὁ Γάλλος συγγραφεὺς βαρῶνος Μοντέσκιος καθὸ καταγόμενος ἐξ εὐγενῶν, ἐξέφερε τὴν ἐξῆς περὶ αὐτῶν κρίσιν:

«Τὸ στέμμα ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τῆς τάξεως τῶν εὐγενῶν, οἵτινες θεωροῦσιν ὑψίστην τιμὴν τὸ νὰ ὑπακούσωσιν εἰς ἕνα βασιλέα, ἀλλὰ καὶ ὡς ὑπερτάτην ὕδριν τὸ νὰ διανεμηθῶσι τὴν ἰσχὺν **ἐξ ἴσου** μὲ τὸν λαόν». Εἰς ταῦτα ἀντεπιφέρουμεν τὸν ὑπὸ τοῦ Mirabeau ἀναγραφόμενον ὁρθὸν καὶ ἀμερόληπτον χαρακτηρισμὸν τῆς τάξεως τῶν εὐγενῶν τὸν ὁποῖον ἔδωκε ποτε ὁ Machiavel: «οἱ **εὐγενεῖς** ἀποτελοῦσιν ἐν τῷ συνόλω αὐτῶν ρυπαρὸν έντομον· τὸ ὁποῖον ἐπιφέρει ἀνειπαισθήτως τὴν σῆψιν τῆς ἐλευθερίας».

Ἀλλὰ τίνας οἱ βαρβαρόνχοι οὗτοι τῆς εὐγενείας τίτλοι; Οἱ ἐξῆς:

Δουξ ἐκ τοῦ Λατινικοῦ Dux τὸ ὁποῖον ἐσημαίνει στρατηγός.

Μαρκήσιος ἐκ τοῦ Λατινικοῦ marquis σημαίνοντος ὀροφύλαξ· καὶ ὁ τίτλος οὗτος ἐδίδετο εἰς εὐγενεῖς κεκτημένους μικρὰν γῆς ἑκτασιν ὀνομαζομένην marquisat.

Κόμης ἐκ τοῦ Λατινικοῦ Comes σημαίνοντος **ἀκόλουθος**. Ὑποκόμης κατώτερος τοῦ κόμης.

Καὶ τέλος **βαρῶνος** λέξις σημαίνουσα: ἐλεύθερος πολεμιστῆς ἐκ τῆς ἀκολουθίας τοῦ Βασιλέως.

Πάντες οὗτοι εἰσιν οἱ τίτλοι οἵτινες διέκρινον κατ' ἀρχὰς τοὺς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Βασιλέως προσλαμβανομένους βαρβάρους, βραδύτερον δὲ τοὺς εἰς τὰς διαφόρους κοινωνίας τῆς Δύσεως προνομιούχους.

Ἀλλ' αἱ τὸν τίτλον τοῦτον φέρουσαι τάξεις τῶν εὐγενῶν, αἱ ὑποκινήσασα διὰ τῶν καταπιέσεων τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν—ἵνα τὴν Γαλλίαν λάβωμεν τὸ πρῶτον ὑπ' ὄψει—καὶ τὴν κατ' αὐτῶν μανιώδη τοῦ λαοῦ καταφορὰν προκαλέσασαί, ἀραιωθεῖσαι εὐτυχῶς σήμερον καὶ ἀπολέσασαί τιμάρια καὶ φέουδα καὶ τὰς πρὸ τῆς μεγάλης ἐπανάστασεως προνομίας, δὲν ἔχουσι πλέον τὴν τοῦ παρελθόντος δύναμιν ἐπὶ τοῦ λαοῦ. Ἡ **εὐγένεια** τῆς σήμερον ἔπαυσε καταδυναστεύουσα ἀτιμωρητὴ τὸν λαόν διότι δὲν εἶνε ἢ σκιά τῆς πάλαι εὐγενείας, ἢ δὲ σκιά αὐτῆ ματαίως ἠθέλεν ἐπιχειρήσει νὰ ἐκφοβίσῃ ὀλόκληρον ἔθνος, ὡς λέγει καὶ ὁ συνήγορος τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ Sieyès: «La noblesse a cessé d' être cette monstrueuse réalité féodal qui pouvait opprimer impunément, elle n' est plus que l' ombre, et vainement cette ombre cherche-t-elle enco-

Σ Η Ι Ν Θ Η Ρ

re à érouvanter une nation entière».

Μελετών τις επισταμένως την προς τὸν Γαλλικὸν λαὸν στάσιν τῶν εὐγενῶν, δὲν δύναται ἢ νὰ δικαιώσῃ ἐν μέρει τὴν ὀργὴν τοῦ ἀχαλινώτου πλήθους τοῦ σύροντος εἰς τὸ ἰκρίωμα ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἰσότητος μετὰ τοὺς ἀθώους βασιλεῖς αὐτοῦ πάσας καὶ πάντας τοὺς περὶ αὐτοὺς συνασπιζομένους εὐγενεῖς, τοὺς προκαλέσαντας τὴν τοιαύτην μανιώδη καταγίγδα, ἀλλὰ καὶ ὀφείλοντας νὰ ὑποστῶσιν αὐτοὶ καὶ μόνοι τὸν ἐκ τῆς καταγίδος ὄλεθρον χωρὶς νὰ παρασύρωσι μεθ' ἑαυτῶν καὶ ἀναδιβάσωσιν ἐπὶ τοῦ ἰκρίωματος τὸν ἀθῶον Λουδοβίκον XVI καὶ πολλοὺς ἐπιφανεῖς τῆς Γαλλίας ἀνόδρας.

Δεῖγμα τῆς ὑπεροψίας καὶ αὐθαδείας τῶν εὐγενῶν τούτων εἶνε ἡ ἀπάντησις ἣν ὁ πρόεδρος αὐτῶν ἔδωκε κατὰ τὴν συνέλευσιν τοῦ 1614 πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ λαοῦ Savaron ὑπερασπίζοντα τὰ λαϊκὰ δικαιώματα.

«Οἱ ευγενεῖς, εἶπεν οὗτος, εἶνε **πρωτότοκοι** ἀδελφοί, ἡ δὲ μετὰξὺ εὐγενῶν καὶ ἀγενῶν διαφορὰ εἶνε ἀνάλογος μετὰ τὴν τοῦ κυρίου πρὸς τὸν ὑπηρέτην — Il y a entre eux la différence du maitre au valet».

Ἄλλος δὲ τῶν εὐγενῶν, ὁ ὀρχαῖος συγγραφεὺς Thierriat ὑποστηρίζων τὰ ἐξαιρετικὰ δικαιώματα αὐτῶν ἔφησεν ἐν τῷ ἐγωϊσμῷ αὐτοῦ μέχρι τοῦ γελοίου λέγων:

«Τὸ δίκαιον ἐξετίμησεν ἡμᾶς ὡς μᾶλλον ἐπιδεξίους τῶν ἀγενῶν (ignobles) εἰς τὸ νὰ κατανοῶμεν τὰς ἐπιστήμας, καθόσον ἐπιτροπευμένης εἰς ἡμᾶς τῆς θήρας, τρώγομεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πέρδικας καὶ ἄλλα τρυφερὰ κρέατα, ἅτινα καθιστῶσι τὴν αἰσθησὶν λεπτοτέραν καὶ τὸ πνεῦμα ὀξυδερκέστερον ἐκείνων, οἷτινες τρέφονται μετὰ κρέατα βοῶν καὶ χοίρων.» Ἐνθα ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ συχὴ χρῆσις τοῦ κρέατος τῆς πέρδικας ἀντὶ νὰ ὀξύνῃ ἡμᾶς δυνάμει τὸ πνεῦμα τοῦ εὐγενοῦς Γάλλου συγγραφέως κατὰ τὴν γνώμην τοῦλάχιστον τοῦ ἀναφέροντος τὸ ἀνωτέρω γελοῖον ἐκείνου ἐπιχείρημα.

Καὶ τοιαύτη μὲν ἡ τῶν ἐχόντων τίτλους εὐγενεῖας εὐγενῆς (!) ἐν Γαλλίᾳ δρᾶσις.

Παραμφερῆς δὲ ταύτης ὑπῆρξεν ἡ τῶν ἐν Ρωσίᾳ εὐγενῶν, οἷτινες ἐξεμεταλλεύοντο τὴν κοινωνίαν καὶ παρημέλουν ἢ μᾶλλον ἐθυσιάζον τὴν κοινὴν εὐμερίαν εἰς τὸν ἐγωϊσμὸν αὐτῶν, ἡ τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ εὐγενῶν καὶ τέλος ἡ τῶν ἐν Πολωνίᾳ, οἷτινες εἶχον συγκεντρώσει εἰς χεῖράς των πάντα τὰ τοῦ κράτους κτήματα, σφετερισθῆ δὲ τὴν διεύθυνσιν τῶν στρατιωτικῶν καὶ τὴν διαχείρισιν τῆς δικαστικῆς καὶ ἀστυνομικῆς ἐξουσίας, οὐδεμίαν παρὰ τοῦ Βασιλέως διαταγὴν δεχόμενοι, πιέζοντες δὲ τὸν ἀσπὸν καὶ τὸν ἐν ζωῷδι ἀμβλύτῃ διατελοῦντο χωρικόν.

Ἐν δὲ τῇ φιλελευθέρᾳ Ἀγγλίᾳ τὸ φεουδαλικὸν σύστημα, ἀδιάσπαστος συνοδοιπόρος τῆς τάξεως τῶν εὐγενῶν, εἰσῆχθη τὸ 1067 μεταφερόμεν ἐκ Γαλλίας, ὅπθεν ἐπελθόντες ἐγκαλλισμένοι Νορμανδοὶ ὑπὸ τὸν ἄρχηγὸν αὐτῶν Γουλιέλμον τὸν ἐπικληθέντα κατακτητὴν κατέκτησαν τὸ φιλελευθέρων τῆς Ἀγγλίας ἔδαφος.

Ὁ Γουλιέλμος γενόμενος κύριος τῆς Ἀγγλίας διήρσε παράστα αὐτὴν εἰς 60,000 φέουδα, ἅτινα πλὴν 1600 τὰ ὅποια ἐκράτησεν ὡς βασιλικὴν ἰδιοκτησίαν, διένειμεν εἰς τοὺς δοῦκας καὶ βαρῶνους αὐτοῦ.

Ἐκτοτε αἱ ἔθνη καὶ τῆς Ἀγγλίας σύνοδοι μετε-

βλήθησαν εἰς τὸ parliament ἦτοι τὸ συμβούλιον τοῦ βασιλέως, τῶν εὐγενῶν καὶ τῆς κληρικῆς ἀριστοκρατίας. Ὅτε δὲ τὸ 1343 ἐπετράπη ἢ εἰς τὸ **παρλαμέντον** εἰσοδος ἀντιπροσώπων τῶν λαϊκῶν τάξεων τῶν πόλεων καὶ τῶν ἀγροτικῶν κοινοτήτων, οἱ εὐγενεῖς τῆς Ἀγγλίας ἀποσπασθέντες τῆς Βουλῆς τῶν κοινοτήτων (house of commons) ἀπετέλεσαν τὴν βουλὴν τῶν ὁμοτίμων (peers) τὴν ὀνομαζομένην καὶ βουλὴν τῶν Λόρδων (house of lords).

Οἱ Λόρδοι καὶ μόνοι ἀπετέλουν τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπέροχον ευγενειαν, τῆς κατωτέρας ευγενείας ἦτοι τῶν ἱπποτῶν συγχωνευθείσης μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν πόλεων καὶ κομῶν, ἀπελάμβανον δὲ ἐξαιρετικοῦ δικαιώματος **νὰ δικάζωνται ὑπὸ μόνος τῆς Βουλῆς τῶν ὁμοτίμων αὐτῶν Λόρδων** (to be tried by one's peers) καὶ νὰ λαμβάνωσι θέσεις ἐν τῇ Βουλῇ ταύτῃ ἀπὸ ἡλικίας δέκα ὀκτώ ἐτῶν.

Ἄλλὰ τὸ φύσει φιλελεύθερον Ἀγγλικὸν πνεῦμα δὲν ἦτο δυνατόν ἢ νὰ ἀνακύψῃ καὶ προαχθῆ καὶ πάλιν.

Ἡ ἰσχυρὰ πρὸς τὸν Βασιλέα δύστασις τῆς κοινῆς γνώμης ὑπὲρ πολίτου Ἀγγλοῦ διακρηθέντος ἐν τῇ κοινωνικῇ αὐτοῦ δράσει, ἀρκεῖ ὅπως αἱ θύραι τοῦ συνεδρίου τῶν Λόρδων ἀναπετασθῶσι πρὸ αὐτοῦ.

Ἡ ἐξοχος πνευματικὴ ἀνάπτυξις, αἱ ἐν τῷ πολέμῳ ἀνδραγαθίαι, ἡ προαγωγή τῆς βιομηχανίας, ἡ πρόοδος ἐν ταῖς ὥραις τέχναις καὶ ταῖς ὀφελίμοις εἰσέτι καὶ ἐν γένει ὁ ἀπὸ τῆς ἐντίμου ἐργασίας πλοῦτος ἀποτελοῦσι τὴν κλίμακα δι' ἧς ὁ Ἀγγλος πολίτης σταθερῶς δύναται νὰ ἐλπίσῃ τὴν ἀπὸ ἀπλοῦ ἀστού εἰς Λόρδον ἀνύψωσιν του.

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι οἱ ἀπὸ καταγωγῆς εὐγενεῖς μυκτηρίζουσι κάπως τοὺς ἐκ πλουσίων βιομηχάνων ἀποκτῶντας τὴν προνομίαν τοῦ Λόρδου ἀποκαλοῦντες αὐτοὺς **βουβακο-λόρδους** (cotton-lords), ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ ὅπως διαψεύσῃ τὸ ὅτι τὸ πολιτικὸν τοῦτο τῆς Ἀγγλικῆς εὐγενείας σῶμα δὲν κατέβλησε τὸν λαὸν, ὅπως συνέβη ἀλλαχοῦ, οὐδὲ παρεβίασε τὴν μετὰξὺ τῶν πολιτῶν ἰσότητα.

Ὅθεν ὁ τίτλος τοῦ ευγενοῦς ἐν Ἀγγλίᾳ οὔτε σκάνυμος τοῦ τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν εἶνε, οὔτε ἀπρόσιτος εἰς τὸν φιλοπρόδοον πολίτην ὡς ἐν ἐκείναις.

Τὸ ἐν τρίτον τῆς νῦν Βουλῆς τῶν Λόρδων ἔλαβε τὸν τῆς ευγενείας τίτλον τὸ 1824, ἄλλοι δὲ καὶ βραδύτερον, ἐνῶ ἐν τῇ ἐξόχως ἀριστοκρατικῇ Γερμανίᾳ ευγενεῖς λογίζονται μόνοι οἱ ἀπὸ δεκαεξὶ τοῦλάχιστον ευγενῶν προγόνων καταγόμενοι.

Κατὰ ταῦτα τὸν τοῦ Λόρδου τίτλον χαρακτηρίζουσι τινες ὡς ἐπαθλὸν τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ προαγωγῆς τῶν πολιτῶν διὰ τοῦ ὁποίου χαρακτηρισμοῦ ἐξηγεῖται καὶ ἡ ἀγάπη, ἡ τιμὴ, καὶ ἀφοσίωσις δι' ὧν περιβάλλονται ἐν Ἀγγλίᾳ οἱ τοῦ τίτλου τοῦτου κατοχοί.

Ἄλλὰ μήπως πάντες οἱ κληρονομικῶς κατέχοντες τὸν τῆς ευγενείας τίτλον εἶνε ἀνώτεροι τῶν ἑστερημένων τούτου ἀστών; Τίς λοιπὸν ἢ ἀνάγκη τῆς τῶν κατοίκων ἀδίκου ταύτης διαίρεσεως;

Ἐὰν φέρῃ τις πρὸ ὀφθαλμῶν συνεδριαζούσας τὰς δύο τῆς Ἀγγλίας βουλὰς χωρὶς νὰ ἐπιτρέπται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἢ μετὰξὺ αὐτῶν συκοινωνία ἢ διὰ διαγγεμάτων διαδιδασκόμενων εὐσεβάστως ὑπὸ ἰδίων μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων, δὲν βλέπει ἀνεγειρόμενον

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ τῷ τεῖχος τὸ ἄλλοτε διαιροῦν τὴν ἀνθρωπότητα εἰς **προνομιοῦχους ὑπάρχεις** καὶ μὴ τοιαύτας; Ὅ,τι θέλουσιν ἄς διισχυρίζονται! Ἡ ὑπαρξὶς τίτλων ευγενείας διακρινόντων τοὺς μὲν τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τοὺς δὲ εἶναι λείψανον τῆς ἀρχαίας δουλείας.

Ἄς ὑψώσῃ τὴν κεφαλὴν καὶ πάλιν ὑπερήφανος ὁ Ἕλληνας. Τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας ἐν Ἑλλάδι γεννηθὲν ἐκεῖ καὶ ἐνεφώλευσε

Ὁ Ἕλληνας εἶνε **εὐγενὴς** καὶ ὡς ἄτομον μόνον, οὐδόλως ἔχων ἀνάγκην τῆς τοῦ γένους ἐπικουρίας. «Οὐκ ἐπὶ πατραγαθία, ἀλλ' ἐπ' ἀνδραγαθία δεῖ ὑπερφηροεῖν» ἔλεγον καὶ οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί του.

Ἡ ἀπὸ τῆς πολιτείας αὐτοῦ παντελῆς ἀπουσία τῶν τῆς ευγενείας τίτλων θαυμασίως ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ καταστάσεως. Ὅτε οἱ βαρῶνοι καὶ κόμπτες τοῦ μεσαίωναο ρίπτοντες πολυτελεῖς κατὰ τοῦ ἀντιπάλου χειρόκτιον ἐμονομάχουν δι' ἐν τυχαίας γυναικὸς βλέμμα, οἱ Ἕλληνες ὡς ἐλεύθεροι τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους κάτοικοι, εἶτα δὲ ὡς ὑπήκοοι τῆς τῶν Λατίνων δυναστείας ἀπαθεῖς πρὸ τῶν αἰματηρῶν ἐκείνων θεαμάτων μένοντες ἐμελέ-

των τὰ σοφὰ τῶν προγόνων τῶν ἔργα, ἅτινα βραδύτερον ἀλωθείσης ὑπὸ τῶν Τούρκων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἦλθον καὶ διέδοσαν ἀνὰ τὰς Δυτικὰς τῆς Ευρώπης χώρας ἐκπολιτίσαντες αὐτὰς καὶ δι' αὐτῶν σύμπασαν τὴν ἀνθρωπότητα.

Τοιοῦτος ὁ Ἕλληνας καὶ τοιαῦτα τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐν τῇ πολιτεία αὐτοῦ ἰδιότητος. Ἐξηυγένισε τὸ ξιφὸς τοῦ μαχόμενος οὐχὶ διὰ νὰ κατακτήσῃ καὶ ὑποδουλώσῃ, ἀλλὰ χάριν τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐλευθερίας ἐπὶ δὲ τοῦ στήθους τοῦ ἀντὶ τῶν σημάτων τῆς ευγενείας ἀναλάμπει ἢ τοῦ ἦθους καὶ τῶν αἰσθημάτων ευγένεια.

Ζῆσι, τῆς ἡλιολούστου Ἑλλάδος εὐγενὴς τέκνον, ἐστερημένον τῶν τίτλων καὶ σημάτων τῆς ευγενείας.

Τὰ ἔργα τῆς διανοίας σου, τὸ φιλελεύθερον πνεῦμα, τὸ ἠθικὸν ἕψος, τὰ γενναῖα αἰσθηματὰ σου ἀποτελοῦσι τὴν ὑψίστην ευγένειαν, εἰς τὸ ἕψος τῆς ὁποίας οὐδὲ νὰ ἀτενίσωσιν ἡδυνήθισάν ποτε οἱ πολυωνύμους τίτλους κατέχοντες ευγενεῖς τῆς ὑπὸ σοῦ ἐκπολιτισθείσης Δύσεως.

Ἄρτεμισία Λανδράκη

Λίαν εὐχαρίστως δημοσιεύομεν καὶ πάλιν ἐν τῶν πρὸ ἡμερῶν ἀποσταλέντων ἡμῖν χαριστάτων ποιημάτων τῆς περιφανοῦς Ἀμερικανίδος συγγραφέως Miss Frank Miller. Εἰσάγουσαι φιλολογικὸν νεωτερισμὸν, ὡς ἡ ἰδία χαρακτηρίζει τοῦτο, δημοσιεύομεν παρὰ τὴν Ἑλληνικὴν παράφρασιν καὶ τὸ Ἀγγλικὸν κείμενον, ὅπως ἔπραξε καὶ τὸ ἐν Βουκουρεστίῳ ἐκδιδόμενον περιοδικὸν «ΙΡΙΣ» δημοσιεῖον ποιήματα τῆς ἰδίας φιλέλληνης λογίας.

A SONG OF BARTING

When in the twilight all alone
Or when the myriad stars have shone,
Ask those blazing orbs of light,
Ask that pole star ever bright; —
If my heart turns not to you
As to her beams the ships steer true!

When the silver moon doth rise
She witnesseth my countless sighs;
Ask that radiant queen of night,
Ask that immortal globe of light,
If my heart turns not to you
As to the earth her path is true

When by the gently ebling sea
That cruel sea stole you from me
Ask those waves that rise and roar
Ask those waves who rise the shore
If my heart turns not to you
As to the moon the tides are true.

MISS FRANK MILLER

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΗΤΗΡΙΟΝ ΑΣΜΑ

Ὅταν λάμπουνε τ' ἀστέρια
Μέσ' τὸν οὐρανὸ τὸ βράδυ
Καὶ γυρίζεις μοναχὴ σου
Μέσ' τ' ἀνάλαφρο σκοτάδι
Ρώτησέ τα θὰ σοῦ ποῦνε
Ποῦ ὁ νοῦς μου φτερουγίζει
Τί καῦμός με βασανίζει
Ἐδῶ πέρα ποῦ γυρνῶ.

Ὅταν τ' ἀργυρὸ φεγγάρι
Ἄπὸ τὸ βουνὸ προβαίνει
Καὶ περισσῆς λάμπεις χύνει
Καὶ στὸν οὐρανὸ ἀνεβαίνει
Θὰ σοῦ πῆ ἂν τὸ ρωτήσης
Ποῦ ὁ νοῦς μου φτερουγίζει
Τί καῦμός με βασανίζει
Ἐδῶ πέρα ποῦ γυρνῶ.

Ὅταν ἦσυχον τ' ἀγέρι
Ἄνεμιζει τὰ μαλλιά σου
Καὶ με ἄρωμα μυρόνει
Τὴν οὐράνια ὁμορφιά σου
Ρώτησέ το θεὸ νὰ μάθης
Ποῦ ὁ νοῦς μου φτερουγίζει
Τί καῦμός με βασανίζει
Ἐδῶ πέρα ποῦ γυρνῶ.

Δ^ε Φράγκ Μίλλερ

Παράφρασις ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΜΙΧΑΗΛ

Η ΣΥΖΥΓΟΣ ΤΟΥ ΜΟΛΙΕΡΟΥ

ΚΑΙ Ο 'ΑΡΧΟΝΤΟΧΩΡΙΑΤΗΣ,,

Είνε γνωστόν ὅτι ἡ Ἀρμάνδη Βέζαρτ, ἡ σύζυγος τοῦ Μολιέρου, ἐπαιξε σπουδαῖον ρόλον καὶ κατὰ τὴν συγγραφὴν τῶν ἔργων τοῦ συζύγου τῆς χρησιμεύουσα εἰς αὐτὸν ὡς ὑπόδειγμα πρὸς ἀκριβῆ διατύπωσιν τοῦ γυναικείου χαρακτήρος καὶ κατὰ τὴν ἀπὸ σκηνῆς διδασκαλίαν τῶν ἔργων τοῦ τούτων. Τὴν χαριεστάτην μορφήν τῆς ὀνομαστῆς ταύτης γυναικὸς δὲν ἀπῆθανάτισε δυστυχῶς χρωστήρ ἢ σμίλη καλλιτέχνου. Ὑπάρχουσιν ὅμως πολλαὶ εἰκόνες αὐτῆς ἐν περιγραφαῖς αἰτινες συμπληροῦσιν ἀλλήλας. Κατὰ τὸ 1670 ὁ Μολιέρου παρίστα τὴν Ἀρμάνδην εἰς τὸν « Ἀρχοντοχωριάτην » ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Lucile μὲ λεπτήν τινα κολακίαν εἰς τὰς ἐκφράσεις του καὶ θαυμασμὸν τοιοῦτον, ὥστε νὰ καταφαίνεται ὅτι μετὰ παρέλευσιν ὀκταετίας ὅλης ἀπὸ τοῦ γάμου των, ἐξηκολούθει νὰ ὑφίσταται ἔρωσ ἐπίσης ζωηρὰ καὶ σφοδρὰ ὅπως καὶ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς συμβιώσεώς των. Εἰς μίον ἐκ τῶν ὠραιωτάτων τούτων σκηνῶν μεστῶν ἐρωτικῆς ἀγανακτήσεως, ἦτις συχνότατα κατελάμβανε τὸν ποιητὴν, ὁ Cleonte ἐξοργίζεται κατὰ τῆς Lucille.

« Σὺμπραξε εἰς τὴν ἀγανάκτησίν μου, λέγει πρὸς τὸν θαλαμηπόλον του Covielle, καὶ στήριξε τὴν ἀπόφασίν μου ἐναντίον ὄλων τῶν θελγητῶν τῆς, τὰ ὅποια θὰ συνηγόρουν ὑπὲρ αὐτῆς. Εἰπέ μου, σὲ ὀρκίζω, πᾶν ὅ,τι κακὸν δύνασαι νὰ εἴπῃς δι' αὐτήν. Παράστητέ μου τὴν φυσιογνωμίαν τῆς ὡς εἰκόνα ἀξιοκαταφρόνητον, καὶ ὑπόδειξέ μου διὰ νὰ μὲ κάμῃς νὰ τὴν ἀντιπαθήσω, ὅλα τὰ ἐλαττώματα τὰ ὅποια εἰμφορεῖς νὰ διακρίνης εἰς αὐτήν. »

Ὁ θαλαμηπόλος ἀπογοητευμένος καὶ αὐτὸς, ὅπως καὶ ὁ κύριός του, καὶ ἐξοργισμένος κατὰ τῆς Νικολέττας του σπεῖδει νὰ ὑπακούσῃ καὶ λαμβάνει τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τὴν σοβαροτέραν του ὄψιν.

« Μὰ αὐτὴ, κύριέ μου, εἶνε μία γελοία, μία προσπεποιημένη, μία ἀπαιτητικὴ πρώτης δυνάμεως, ἀναξία ἐντελῶς διὰ νὰ σᾶς ἐμπνεύσῃ ἔρωτα ! Δὲν βλέπω τίποτε τέλειον εἰς αὐτὴν τὴν γυναῖκα, εἶνε μία μετριότης καὶ δὲν θὰ δυσκολευθῆτε νὰ εὑρετε ἑκατὸ γυναῖκασ ποῦ θ' ἀξίζουσι περισσότερο ἀπ' αὐτήν. »

Καὶ ἀρχίζει νὰ ζωγραφίζῃ μίαν εἰκόνα μὲ τὰ μελανώτερα χρώματα. Ἄλλ' ἐφ' ὅσον ὁ θαλαμηπόλος μεγαλοποιεῖ τὰ ἐλαττώματα τῆς Ἀρμάνδης, ὁ κύριός του ἀνασκευάζων τοὺς λόγους τοῦ θαλαμηπόλου μετ' ἀνυπομονησίας καταφανοῦς καὶ θερμότητος ὁλονὲν ἀξαναούσης παριστᾶ τὰ ἐλαττώματα αὐτῆς ὡς χαρακτήρας καλοῦν ἑξόχου.

— Πρῶτον ἔχει πολὺ μικρὰ μάτια.

— Αὐτὸ εἶνε ἀληθές, ἔχει μικρὰ μάτια ἀλλὰ γεμάτα ἀπὸ φλόγας, ἀπὸ τὰς λαμπροτέρας, τὰς πλέον διαπεραστικὰς φλόγας τοῦ κόσμου, τὰς πλέον πυρπολούσας ὅπου εἰμφορεῖ κανεὶς νὰ ἴδῃ.

— Ἐχει καὶ πολὺ μεγάλο στόμα.

— Ναί, ἀλλὰ εἰς τὸ στόμα αὐτὸ βλέπει κανεὶς γλυκύτητα καὶ χάριν ὅποιαν δὲν ἔχει ἄλλο γυναικεῖον στόμα.

— Ἐ, καὶ τὸ ἀνάστημά τῆς δὲν εἶνε ὑψηλόν !

— Δὲν λέγω ὅχι, ἀλλ' ἔτσι ὅπως εἶνε μικροῦτσικη εἶνε περισσότερο εὐχάριστος καὶ χαρίεσσα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πνεῦμα....

— Ἄ ! ἔχει πνεῦμα, Covielle, τὸ λεπτότερον, τὸ ὀξυδερκέστερον ὅπου δύναται νὰ ὑπάρξῃ.

— Ἀλλὰ τέλος πάντων, εἶνε ἰδιότροπος ὅσον κανεὶς ἄλλος εἰς τὸν κόσμον.

— Ναί εἶνε ἰδιότροπος, συμφωνῶ εἰς αὐτὸ μαζύ σου.... ἀλλὰ ὅλα πηγαινουν ὠραῖα εἰς μίαν εὐμορφὴν γυναῖκα. Τὸ πᾶν εἰμφορεῖ κανεὶς νὰ ὑποφέρῃ χάριν μιᾶς θελκτικῆς γυναικὸς !

Εἶνε ἐν μικρὸν ἀριστοῦργημα ὁ διάλογος αὐτός· ἀριστοῦργημα τέχνης καὶ ποιήσεως, λεπτῆς κωμικῆς χροιάς καὶ χάριτος ἀλλὰ καὶ ἀληθείας. Οἱ χαρακτήρες τοῦ προσώπου τῆς Ἀρμάνδης Βέζαρτ ἦσαν ἀκανόνιστοι, ἀλλὰ τὸ σύνολον αὐτῶν ἐνέπνεε θελγητρὸν ἀκαταμάχητον. Περὶ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνος μία κωμωδὸς ἦτις τὴν εἶχε γνωρίσει ἀκόμη νέαν, ἡ δεσποινὶς Poisson, ἔλεγε περὶ αὐτῆς, φροντίζουσα πάντοτε νὰ ὑπενθυμίζῃ, ὅτι ἡ εἰκὼν τῆς εὐρίσκεται εἰς τὸν « Ἀρχοντοχωριάτην » : « Ἦτο μετρίου ἀναστήματος, ἀλλ' εἶχεν ὕφος ἑλκυστικόν· ἂν καὶ εἶχε δὲ πολὺ μικροὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μέγα στόμα δὲν ἔλειπε τοῦ νὰ εἶνε πάντοτε χαρίεσσα »

Ὁ Grandval συμφωνεῖ μετ' αὐτῆς· λέγων :

« Χωρὶς νὰ εἶνε ὠραία, ἦτο ἰκανὴ νὰ ἐμπνεύσῃ μέγα πάθος ». Καὶ πολλοὶ ἄλλοι ὁμολογοῦσιν ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ Μολιέρου δὲν εἶχεν οὐδένα χαρακτήρα καλλονῆς, ἀλλ' ὅτι ἡ φυσιογνωμία τῆς καὶ οἱ τρόποι τῆς τὴν καθίστων πολὺ ἀγνήτην εἰς τοὺς περισσοτέρους καὶ ὅτι πρὸ πάντων ἦτο πολὺ συμπαθὴς καὶ ἑλκυστικὴ ὅταν ἤθελε νὰ ἀρέσκῃ.

Ἡ Ἀρμάνδη ἠγάπα τὸν καλλωπισμὸν, ἀλλ' ἐνεδύετο μετὰ χάριτος ὅλως ἰδιαιτέρας καὶ κατὰ τρόπον ἀντικείμενον σχεδὸν πάντοτε εἰς τὸν ἐπικρατοῦντα συρμόν. Κατεῖχε τὴν σπανίαν τέχνην τοῦ ἐνδύεσθαι καὶ ἐδίδεν εἰς τὴν ὠραιότητά τῆς, ἐν ἰδιότροπον θελγητρὸν, ἀπὸ τὴν ἐπιέρασιν τοῦ ὁποίου οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ διαφύγῃ. Ὅχι ἐξ ἰδίου δὲν ἠκολούθει δουλικῶς τὸν ἐπικρα-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

τούντα ἐκάστοτε συρμόν, ἀλλὰ καὶ διώρθωνεν ἐνίοτε τὰς ἐλλείψεις του μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι τὸ γοῦστό της, ἡ φιλοκαλία της θὰ ἐπεβάλλετο.

Αἱ γυναικεῖαι ἐνδουμασία ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ' ἦσαν μεγαλοπρεπέσταται ἀλλ' ὀλίγον βαρεῖται, ἐκρυπτον δὲ ἐντελῶς διὰ τῶν πολλῶν καὶ πλατειῶν πτυχῶν τῶν τῶς ὥραιας τοῦ σώματος γραμμῶν. Ἡ Ἀρμάνδη ἀντενήργησε κατὰ τοῦ ἀκαλαισθήτου αὐτοῦ συρμοῦ καὶ κατώρθωσεν ὥστε οἱ ἐπενδύται νὰ κατασκευάζωνται ἄνευ πτυχῶν εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ καταστρέφεται ἡ φυσικὴ κομψότης τοῦ σώματος. Δὲν θὰ ἦτο τολμηρὸν νὰ συμπεράνη τις ἐκ τούτου ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ Μολιέρου θὰ εἶχε *καλοκαμωμένον* σῶμα.

Ὡς ἠθοποιὸς ἡ Ἀρμάνδη ὑπῆρξε τελεία, ἀμιμητος· καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ καταστῇ τοιαύτη, ἀφοῦ ἀφ' ἐνὸς εἶχεν ἐντὸς τοῦ αἵματός της τὸ πάθος καὶ τὴν πρὸς τὸ θέατρον ἔμφυτον κλίσιν τῆς οἰκογενείας Βέjart, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἦτο θελκτικὴ, εἶχε φωνὴν μεταλλικὴν καὶ ἔψαλλε θαυμασίως εἰς Γαλλικὴν καὶ Ἰταλικὴν γλῶσσαν. Εἰς τὴν ὑπόδυσιν τῶν διαφόρων ρόλων ἡ Ἀρμάνδη ἐδιδάχθη ὑπὸ τοῦ Μολιέρου καὶ εἶνε εὐκολοὺν νὰ συμπεράνη τις ὅποιον διδάσκαλον ἔσχεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ συζύγου της, ὅστις ἐνδιεφέρετο ὀλοφύχως διὰ τὴν ἐπιτυχίαν της, περισσότερον δὲ παρὰ ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ τῆς ἰδίας του ἐπιτυχίας. Ἀλλ' ἡ δύναμις τῆς ὑποκρίσεως ἔλειπεν ἀπὸ τὴν Ἀρμάνδην καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῇ τραγωδίᾳ ἐλάμβανε πάντοτε δευτερεύοντα ἢ καὶ τριτεύοντα μέρη. Εἰς τὸν «Ἀλέξανδρον» τοῦ Ρακίνα ἐπὶ παραδείγματι ὑπεδύετο τὸ πρόσωπον τῆς Κλεοφίλης καὶ εἰς τὸν «Ἀτίλαν» τοῦ Κορνηλίου τὸ τῆς Φλαβίας· ἀλλὰ τὰς ἐλλείψεις ταύτας ἀνεπλήρωσε διὰ τῆς χάριτος καὶ τῶν πολυτελεστάτων ἐσθήτων της, αἵτινες τὴν ἀνεδείκνυσαν καλλονὴν. Ἐκεῖ ὅπου ἐθαυμάσθη, ὅπου ὑπῆρξε τελεία ἦτο ἡ ὑπόκρισις ρόλων γυναικῶν ματαιοδόξων καὶ φιλαρέσκων διότι ὁ ρόλος οὗτος προσῆδε πρὸς τὴν ἰδίαν της φύσιν.

Ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡ Ἀρμάνδη εὗρισκε θαυμασίαν συμπαικτρίαν ἐν τῷ προσώπῳ τῆς La Grange, ὑποδυομένης τελείως τὸ πρόσωπον τοῦ ἐρωτολήπτου, ὅπως ἀπῆτει αὐτὸν ἡ τάξις τῶν εὐγενῶν, τρυφερὸν μετ' εὐγενοῦς ἠθους ὀλίγον παράφορον, ἀλλὰ μετὰ σεβασμοῦ πάντοτε, συνδυάζοντα δὲ τὴν φιλοφρόνησιν μετὰ τῆς ἀπλότητος. Ἡ μία ἀνεδείκνυε τὴν ἄλλην καὶ ὅταν ἐπαίζον μαζὺ ἦτο κάτι τι μαγευτικόν, ὡς ὁμολογεῖ ὁ συγγραφεὺς τῶν «Entretiens galants» ὅστις καὶ ἔγραψεν ἐνθουσιώδη εἰκόνα τοῦ ζεύγους τούτου. «Ἡ φύσις τῶν, γράφει, εἶνε τελεία καὶ

ὅταν ἄπαξ τὰς εἰδέ τις εἰς ἓνα ρόλον δὲν δύναται πλέον νὰ ἴδῃ αὐτὸν παίζομενον ἢ ὑπὸ τῶν ἰδίων. Ἀπατάται τις ὅτι εὗρίσκειται πρὸ τοῦ φυσικοῦ· τσαυτὴν δὲ ἀκρίθειαν, δύναμιν, λεπτότητα καὶ πάθος ἔχουσι τὰ σκηναῖα ἀμφοτέρων, ὥστε ἀξίζουσι τῶν ἐνθουσιωδεστέρων ἐγκωμίων. Οὐδέποτε συμβαίνει εἰς αὐτὰς ὡς εἰς ἄλλους ἠθοποιούς νὰ λησμονῶσι πρὸς στιγμὴν τὴν ὑπόκρισιν χάριν τῆς φιλαρέσκείας, συνεπεῖα τῆς ὁποίας ἀφίνουσι νὰ ἀποσπᾶται ἡ προσοχὴ τῶν ἀπὸ τοῦ ἔργου διὰ νὰ ἐξετάσωσι τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν προξενοῦν εἰς τοὺς θεατάς.

» Ἐξακολουθοῦσι νὰ παίζωσι καὶ ὅταν ἀκόμη τελειώσῃ ὁ ἰδικὸς τῶν ρόλος· οὐδέποτε εἶνε περιττὴ ἡ παρουσία τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, διότι ὑποκρίνονται τόσον καλά καὶ ὅταν ἀκούωσι μόνον ὅσον καὶ ὅταν ὁμιλῶσι. Οὐδέποτε τὸ βλέμμα τῶν διατρέχει τὰ θεωρεῖα, καίτοι γνωρίζουσι ὅτι ἡ πρὸ αὐτῶν αἴθουσα εἶνε πλήρης, ὁμιλοῦσι δὲ καὶ ἐνεργοῦσιν ὡς ἐὰν ἔβλεπον ἐκείνους μόνον οἵτινες μετέχουσι τοῦ ρόλου τῶν.

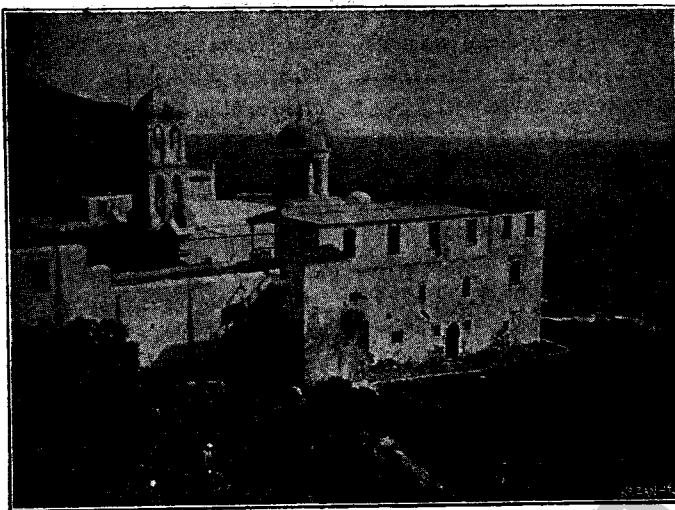
» Ὅπως δὲ ἡ Ἀρμάνδη οὕτω καὶ ἡ Grange ἔχει ἐξαιρετικὴν καλαισθησίαν εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν ἐνδουμασιῶν της τὰς ὁποίας φέρει μετ' ἰδιαιζούσης κομψότητος. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀμφοτέροι ἐνδύωνται θαυμασίως, λησμονοῦσι τοὺς πολυτελεῖς στολισμούς τῶν μόλις παρουσιασθῶσιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ἡ κυρία Μολιέρου ἐγγίζει κάποτε εἰς τὴν κόμην της, διορθῶνει τὰς ταινίας της καὶ διευθετεῖ τὰ κοσμήματά της, ἀλλ' αἱ κινήσεις της αὐταὶ περικλείουσι πολλὴν εἰρωνείαν διὰ τὰς φιλαρέσκους γυναῖκας τῶν ὁποίων τὸν ρόλον ὑποδύεται. Οὐδέποτε ὁμοιάζει πρὸς ἑαυτήν, ἀλλάσσει καὶ αὐτὸ τὸ ποῖόν της φωνῆς της, ἥτις λαμβάνει τόσους διαφόρους τόνους ὅσους χαρακτηρᾷ ὑποδύεται αὐτή.»

* *

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ὡς ἠθοποιὸς ἡ Ἀρμάνδη Μολιέρου, ἀξία πολλῆς σημασίας ὡς ἐκ τῶν ἀνωτέρω δείκνυται, ἀλλ' ὄχι καὶ τόσον ἀξιέπαινος κατὰ τὸν ἰδιωτικὸν αὐτῆς βίον. Ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν βιογραφιῶν τοῦ Μολιέρου τὰς ὁποίας ἐφιλοτέχνησαν περιωπῆς πρόσωπα, ἡ Ἀρμάνδη ὑπῆρξεν ἀναξία τοῦ Μολιέρου συζύγου, ἐβασάνισε δὲ καὶ ἐγελωτοποίησε τὸν μέγαν ἄνδρα τοῖ ὁποίου ἔφερε τὸ ὄνομα. Λέγουσι πολλὰ περὶ αὐτῆς τὰ ὁποία δὲν δύναται νὰ ἐξακριβωθῶσιν, ἀλλ' ὅπως δὴποτε, ἐὰν ἐξετάσῃ τις μετὰ προσοχῆς τινὰ μόνον ἐξ ὧν τῇ ἀποδίδουσιν, ἐν μόνον δύναται νὰ συμπεράνη: ὅτι κατέστησε τὸν Μολιέρου πολὺ δυστυχῆ κατὰ τὸν βίον του.

Φιλότεχνος

Η ΕΝ ΚΡΗΤΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΟΝΗ ΤΗΣ "ΓΩΝΙΑΣ,, (*)

Ἡ εἰκὼν αὕτη παρεωρήθη ἡμῖν λίαν εὐγενῶς ὑπὸ τοῦ Ὑποδιευθυντοῦ τοῦ ἐν Χανίοις Ὑποκαταστήματος τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν κ. Π. Μακρῆ, ὅστις διαπνεόμενος ὑπ' ἀληθοῦς καλλιτεχνικῆς ἡλικίας καὶ ἐρασιτεχνικῶς ἀσχολούμενος εἰς τὴν φωτογραφικὴν τέχνην συνεχέντρωσεν ἐν τῷ λευκώματι του τὰ πλείστα τῶν ὡραιοτέρων καὶ σημαντικωτέρων τῆς Κρήτης τοπίων.

ΓΡΑΦΟΔΙΦΙΚΑ

ΓΕΝΕΣΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΗΣ ὙΛΗΣ

ΕΝ Τῆ. ΡΟΗ. ΤΩΝ ΑἰΩΝΩΝ

Verba volant scripta manent

3ον ΦΩΝΗΤΙΚΗ ΓΡΑΦΗ

[Συνέχεια τοῦ περὶ φωνητικῆς γραφῆς ἐκ τοῦ Θ' τεύχους καὶ τέλος]

Ἡ ἐκ τῆς εἰκονικῆς εἰς τὴν φωνητικὴν γραφὴν μετάβασις ἀποτελεῖ ἓνα ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων συντελεστώων τῆς πνευματικῆς προόδου, διακρίνεται δὲ εἰς δύο στάδια: τὸ τῆς συλλαβικῆς φωνογραφίας καὶ τὸ τῆς ἀλφαβητικῆς φωνογραφίας.

Καὶ πρῶτον ἡ συλλαβικὴ φωνογραφία προσέκυψεν ὡς ἐξῆς: Ἡ εἰκονικὴ γραφή, ὡς γνωστὸν, παρείχε τὴν εἰκόνα τοῦ ἀντικειμένου, συνεπῶς ἐκάστη λέξις ἦτο ἀντίστοιχος καὶ πρὸς μίαν εἰκόνα. Συνέβαινεν ὁμοῦ πολλάκις ἡ αὐτὴ λέξις νὰ εἶνε πολυσήμαντος, ἥτοι νὰ δηλῇ πολλὰ πράγματα καὶ ἐπομένως νὰ ἀντιστοιχῇ πρὸς πολλὰς εἰκόνας — λείψανον τούτου τὰ σημερινὰ ὁμώνυμα. — Πρὸ τῆς τοιαύτης περιπτώσεως εὕρισκόμενοι ἐσκέφθησαν ὅτι ἀφοῦ ἐνιαῖος εἶνε ὁ ἦχος δύο πραγμάτων διαστελλομένων ἀπ' ἀλλήλων ἐκ τῶν συμφραζομένων, θὰ ἦτο λογικὸν καὶ ἐν τῇ εἰκονικῇ γραφῇ πάντα τὰ διὰ τοῦ αὐτοῦ ἤχου δηλούμενα ἀντικείμενα νὰ μὴ γράφονται πλέον διὰ τῶν εἰκόνων τῶν διὰ τῆς αὐτῆς λέξεως ἐκάστοτε δηλουμένων ἀντικειμένων, ἀλλὰ κατ' ἀναλογίαν τῆς γλώσσης νὰ εἰσχωθῇ καὶ εἰς τὴν γραφὴν ἡ ἐκ τῶν συμφραζομένων κατανόησις τοῦ συνωνύ-

μου. Π. χ. αἱ λέξεις κύριος καὶ κἀνίστρον ἦσαν ὁμώνυμοι δηλούμενοι διὰ τῆς λέξεως neb καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις προκειμένου περὶ κἀνίστρον ἢ κυρίου ἀντὶ νὰ ζωγραφίζωσι τὴν ἐκάστοτε σχετικὴν εἰκόνα ἐζωγράφιζον πάντοτε κἀνίστρον ὡς εὐκολώτερον εἰς τὴν ἀπεικόνισιν καὶ ἐκ τῶν συμφραζομένων, ἥτοι ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν εἰκόνων, ἐξήγετο ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ κἀνίστρον ἢ κυρίου. Ἄλλ' ὡς ἐκ τούτου ἡ εἰκὼν τοῦ κἀνίστρον κατήντησε νὰ δηλῇ τὴν λέξιν κύριος.

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἡ εἰκονικὴ γραφὴ ἀπόλεσε τὴν ἀρχικὴν τῆς μορφήν, καθότι πολλοὶ ἐκ τῶν εἰκόνων ἀντεστοίχουν πρὸς ἄλλοιαν τοῦ παριστανόμενου ἔννοιαν καὶ ἔμεινεν ἡ ἀτίληψις ὅτι ἡ εἰκὼν μὴ ἀντιπροσωπεύουσα πλέον τὸ σχῆμα τοῦ ἀντικειμένου θὰ ἀντιπροσωπεύῃ τὸν ἦχον αὐτοῦ καὶ οὕτως ἡ εἰκὼν τοῦ κἀνίστρον π. χ. παρίστα τὴν συλλαβὴν neb.

Δεύτερον ἡ ἀλφαβητικὴ φωνογραφία ἡ διατυπωμένη διὰ τεχνικῶν στοιχείων, ἀλφαβητικῶν χαρακτήρων καλουμένων, ἥτις καὶ εἶνε ἀπλουστερα ἀλλοίωσις τῆς συλλαβικῆς ἐπιβεβλημένης ὑπὸ τῆς προοδευτάσης φωνητικῆς σαφηνείας. Τῶν χαρακτήρων τούτων τὸ μὲν σχῆμα εἶνε ἡλλοιωμένη εἰκονικὴ παράστασις συγκεκριμένων πραγμάτων ἢ ζώων, ἡ δὲ προφορὰ καθαρὰ ἐπιτομὴ

(*) Πρὸ τῆς μονῆς ταύτης ἀπεβιάσθη τὸ πρῶτον ἐν Κρήτῃ ὁ Τουρκικὸς στρατὸς τῷ 1645 καὶ κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν ἐν αὐτῇ ἐγκατεστάθη τὸ ἀρχηγεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ τῆς κατοχῆς ὑπὸ τὸν Τ Βάτσον τῷ 1897.

ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ φθόγγου τῆς λέξεως, ἥς τὴν ἡλωιωμένην εἰκόνα παριστᾷ ἕκαστος γραμματικὸς χαρακτήρ· π. χ. ἡ εἰκὼν τοῦ ἀνθρώπου παρίστα τὸν φθόγγον α ὡς ἀρχικὸν φθόγγον τῆς λέξεως ἀλέφ, ἥτις φοινικιστὶ σημαίνει ἄνθρωπος.

Πρῶτοι οἱ Φοινικεῖς διετύπωσαν πλήρες ὄπως-δήποτε σύστημα ἀλφαθητικῶν στοιχείων, τὰ δὲ Ἑλληνικὰ γράμματα εἶνε ἀπλῆ μόνον μεταπλασις αὐτῶν εἰς Ἑλληνικὰ σχήματα. Τὸ στοιχεῖον Α ἐπὶ παραδειγματι εἶνε λείψανον τῆς εἰκόνας τοῦ ἀνθρώπου, τῆς μὲν ἄνω γωνίας ἀντιστιχούσης πρὸς τὴν κεφαλὴν, τῆς δὲ ὀριζοντίας γραμμῆς πρὸς τὴν ὄσφιν καὶ τῶν σκελῶν πρὸς τὰ κάτω ἄκρα τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ Β λείψανον οἰκίας, τὸ Γ τῆς εἰκόνας τοῦ τραχήλου ζώου, τὸ Τ τῆς εἰκόνας στέγης κλπ.

Ἐπίσης τὸ μὲ μικρὰν παραλλαγὴν τηρηθὲν ὄνομα ἐκάστου ἀλφαθητικοῦ στοιχείου δηλοῖ τὴν φοινικικὴν καταγωγὴν αὐτῆν· ἀλφα (ἀλέφ=ἄνθρωπος), βῆτα (βέθ=οἰκία), γάμμα (γεμέλ=τράχηλος, ταῦ (ταί=στέγη) κτλ.

Τὸ εἰς Ἑλληνικὰ σχήματα μεταπλασθὲν Φοινικικὸν ἀλφάβητον περιεῖχε 22 μόνον γράμματα πάντα σύμφωνα. Καὶ ἰδοὺ τὸ ἱστορικὸν τοῦ Φοινικικοῦ ἀλφάβητου.

Περὶ τὴν 18ην Αἰγυπτιακὴν δυναστείαν ποιμένες Φοινικεῖς ἐπέδραμον κατὰ τῆς Αἰγύπτου. Οἱ Φοινικεῖς οὗτοι κατακτητῆται ἐξέμαθον τὴν ἱερατικὴν γραφὴν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτης ἐσχμάτισαν αὐθαίρετον καὶ ὁμοίομορφον σύστημα γραμμάτων. Τὸ παλαιάτατον γνωστὸν σχῆμα αὐτοῦ ἦτο παρεμφερὲς πρὸς τὰ κεφαλαῖα, ἡ δὲ ἀρχικὴ αὐτῶν διεύθυνσις ἦτο ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερά, ὅπως ἡ σημερινὴ Τουρκικὴ γραφὴ, εἶχον δὲ τὰ πλεῖστα τὴν ἐν τῇ Λατινικῇ διασωθεῖσαν γραφεῖαν προφορὰν.

Τὸ ἀλφάβητον τοῦτο διὰ τῶν Φοινίκων, λαοῦ ἐμπορικοῦ καὶ συνεπῶς ἐπικοινωνιούντος πρὸς τοὺς λαοὺς διαφόρων χωρῶν διεδόθη εἰς πλεῖστα μέρη ἐν οἷς καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα εὕρισκομένην εἰς μεγάλην μετὰ τῶν Φοινίκων ἐπικοινωνίαν. Ὑπάρχει γνώμη ἀμφισβητούσα τὴν ὑπαρξίν τοῦ Κάδμου καὶ ὑποστηρίζουσα ὅτι ἡ λέξις Κάδμος εἶνε Φοινικικὴ, καθότι Kadem ἐσήμαινε ἀνατολή καὶ Kademon ἀνατολίτης, καὶ ὅτι λέγοντες Κάδμος ἐνόουν τοὺς Φοινικεῖς.

Οἱ ἐν Ἑλλάδι μένοντες Φοινικεῖς ἦσαν φειδωλοὶ καὶ ὀπισθόβουλοι ἀποκρύπτοντες ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας τὰ γράμματά των, ἅτινα ἐκράτουν πρὸς ἰδίαν μόνον χρῆσιν. Ἡ διάδοσις αὐτῶν εἰς τοὺς Ἑλληνας κατὰ τὴν ἀνωτέρω γνώμην ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, ὅπερ εἶνε τὸ κέντρον τῶν σοφῶν, οἵτινες καὶ κατῴρθωσαν ἐπιτηδεῖας νὰ ἐκμάθωσι τὰ Φοινικικὰ γράμματα.

Πότε ἀκριβῶς ἐγνώσθη εἰς τοὺς Ἑλληνας τὸ ἀλφάβητον τοῦτο εἶνε ἀγνωστον. Τὸ μόνον βέβαιον εἶνε ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὀμήρου ἦτο ἤδη γνωστὸν καὶ εἶχεν ἐφαρμοσθῆ εἰς τὴν Ἑλλη-

νικὴν γλῶσσαν, ἐν ἧτο ὅμως κοινῶς διαδεδομένον. Ἡ ὑπαρξίς αὐτοῦ μαρτυρεῖται ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ Ὀμήρου ἐν τῷ Ζ' τῆς Ἰλιάδος ἐν στίχῳ 168 καὶ 169 :

«Πέμπε δὲ μιν Λυκίην δε, πόρον δ' ὄγε σήματα λυγρά, γράψας ἐν πίνακι πτυκτῷ θυμοφθόρα πολλά»

Ἡ λέξις σήματα ἠρμηνεύθη ὑπὸ τῶν πλείστων διὰ τῆς λέξεως γράμματα.

Οἱ Ἑλληνες ἐκ τῶν 22 Φοινικῶν γραμμάτων, ἅτινα πάντα ἦσαν σύμφωνα, ἐμόρφωσαν καὶ ἐχώρισαν τὰ φωνήεντα διαιρέσαντες ταῦτα ἀναλόγως τοῦ χρόνου τῆς προφορᾶς αὐτῶν, προσέθηκαν δὲ καὶ τὰ διπλᾶ ψ καὶ ξ προκύψαντα ὡς γνωστὸν ἐκ τῆς ἐνώσεως δύο συμφώνων.

Τὸ τοιοῦτον ἐγένετο ὑπὸ τῶν Ἴωνων, οἵτινες καὶ συνεπλήρωσαν οὕτω τὸ ἐξ 24 γραμμάτων σημερινὸν ἀλφάβητον, ἐξ οὗ ἀναμνησθητῶς προέκυψε καὶ τὸ Λατινικὸν τοιοῦτον.

Ἄλλ' ἡ Ἑλληνικὴ δεξιότης ἐπέφερε καὶ τὴν μεταβολὴν τῆς διεύθυνσεως τῆς γραφῆς, τούτέστιν ἀντὶ νὰ γράφωσιν ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερά προετίμησαν οἱ Ἑλληνες νὰ μεταβάλωσι διεύθυνσιν εἰς τὸ τέλος ἐκάστου στίχου, οὕτως ὥστε νὰ μὴ μετατίθῃται ἡ χεὶρ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ἐνὸς στίχου εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐτέρου, ὅπως σήμερον, ἀλλὰ νὰ γράφηται ὁ εἰς στίχος ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερά, ὁ δὲ ἀμέσως ἐπόμενος ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ οὕτω καθεξῆς. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς γραφῆς ἐκλήθη βουστροφηδὸν ἅτε μιμουμένης ταύτης τὰς στροφὰς τῶν ἀροτήρων βοῶν. Βουστροφηδὸν ἐγράφησαν καὶ οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος.

Ἔτερα εἶδη Ἑλληνικῆς γραφῆς ἦσαν τὰ στοιχηδὸν, κιορηδὸν, σπειρηδὸν. Καὶ στοιχηδὸν μὲν ἐκαλεῖτο ὡσάκις ἐν ἕκαστον γράμμα ἐκάστου στίχου εὕρισκετο ἀκριβῶς καὶ κανονικῶς γεγραμμένον ὑπὸ ἕτερον γράμμα τοῦ προηγουμένου στίχου, καὶ τοῦτο ἐνεκα τοῦ ἀρμονικοῦ συνόλου τοῦ ἀπετέλει τὴν καλλιγραφίαν τῶν ἀρχαίων· κιορηδὸν, ὡσάκις οἱ στίχοι ἦσαν τόσον βραχεῖς, ὡς ἐὰν ἦσαν κεχαραγμένοι ἐπὶ κίονος ἀποτελοῦντες οὕτω κιονοειδὲς σχῆμα· πολλάκις δὲ τόσον βραχὺς ἦτο ὁ στίχος ὥστε ἀπετελεῖτο καὶ ἐξ ἐνὸς μόνον γράμματος ὑποτιθεμένου τοῦ δευτέρου ὑπὸ τὸ πρῶτον, τοῦ τρίτου ὑπὸ τὸ δεύτερον καὶ οὕτω καθεξῆς· καὶ τέλος σπειρηδὸν ἐκαλεῖτο ἡ ἐλικοειδῆς γραφὴ, ἥς χρῆσις ἐγένετο ἐπὶ τῆς σκυτάλης.

Κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην ἐποχὴν ἤρκει ἡ γνώσις μόνον τοῦ ἀλφάβητου τοῦ ἀτελέστατα ἐξεικονίζοντος τὴν γλῶσσαν, ὅπως χαρακτηρισθῆ τις ὡς τελείως πεπαιδευμένος, καθότι ἡ γραφὴ ἦτο αὐθαίρετος, οὐδενὸς ὀρθογραφικοῦ ἢ συντακτικοῦ κανόνος ὑπάρχοντος τότε. Ἀλλὰ βαθμιαίως ἡ γραφὴ ἤρχισε χρωματιζομένη καὶ παρακολουθοῦσα τὴν ἐξέλιξιν τῆς γλώσσης, ὁλονὲν ἀναπτυσσομένη καὶ ἐπὶ τὴν ἐντελεστέραν μορφήν τῆς βαινουσα, σχηματισθέντων τῶν γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν κανόνων. Ἡ περίοδος τῶν Ἀττικιστῶν καὶ Ἀλεξανδρινῶν μεγάλως προήγαγε

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

καί ἐτελειοποίησε τὴν Ἑλληνικὴν γραφὴν. Εἰς τὴν τελεῖσποίησιν τῆς γραφῆς συνετέλεσαν πρῶτον ἡ ἐφαρμογὴ τῆς στιξέως ἐπινοηθέντων τῶν τριῶν δι' αὐτὴν σημείων, δευτέρον ἡ ἐπινόησις τῆς παρενθέσεως, τῶν εἰσαγωγικῶν, τῆς διπλῆς στιγμῆς, ἐρωτηματικοῦ, ἀποσιωπητικῶν, θαυμαστικῶν καὶ τρίτον ἡ ἐπινόησις τῶν τόνων. Πάντα τὰ σημεία ταῦτα σκοποῦσι νὰ ἀντιπροσωπεύσωσιν εἰς τὸ νεκρὸν γράμμα τὴν ζωηρότητα, ἣν προσδίδει εἰς τὰς λέξεις ἡ ἔκφρασις. Τὸν προσωρικὸν λόγον παρακολουθεῖ ὁλόκληρος ἡ σχηματικὴ συνεννόησις συμπληρωματικὴ οὔσα τῆς ἐννοίας τῶν λέξεων καὶ ὁ ἐκάστοτε κατάλληλος χρωματισμὸς τῆς φωνῆς ἀναλόγως τῶν συναισθημάτων ἡμῶν, ἐνῶ τὴν γραφὴν ψυχρὰν οὖσαν ὀφείλομεν νὰ τὸνώσωμεν καὶ δώσωμεν σχετικὴν τινα ζωὴν εἰς αὐτὴν διὰ τῆς χρήσεως τεχνικῶν μέσων, οἷα τὰ θαυμαστικά, ἀποσιωπητικά κ.τ.λ.

Ἄλλ' ὅσον καὶ ἂν εἶνε συντελεστικά ταῦτα εἰς τὴν πληρεστέραν διατύπωσιν τῆς ἰδέας, δὲν φέρουσιν ὅμως καὶ τὴν σφραγίδα τῆς τελειότητος, καθότι οὔτε τὴν ἀγανάκτησιν, οὔτε τὴν εἰρωνείαν, οὔτε τὴν ἀπευχὴν, οὔτε τὴν χαρὰν οὔτε τὴν λύπην καὶ ἄλλα ζωηρὰ συναισθήματα δυνάμεθα διὰ τεχνικῶν σημείων τῆς Ἑλληνικῆς γραφῆς νὰ ἐκφράσωμεν ἐλλειπόντων τοιούτων εἰσέτι ἀπ' αὐτῆς, οὔτε τῶν ὑπαρχόντων ἔχουσι τεθῆ σταθερὰ ὄρια τῆς ἀρμοδιότητος ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν.

Ὡς πρὸς δὲ τὸν τονισμὸν καὶ οὗτος παρουσιάζει ἀναλόγους ἐλλείψεις· ἐλλείπει ἐπὶ παραδειγματικῶς ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ἐμφαντικοῦ τόνου, δι' οὗ νὰ πίπτῃ ἐπὶ ὀρισμένης λέξεως τὸ βᾶρος τῆς ἐννοίας μιᾶς φράσεως, ἵνα συγκρατῆται ὁλόκληρος ἡ φράσις, ὅπως συγκρατεῖται διὰ τοῦ συνήθους τονισμοῦ ἡ λέξις ἐν τῇ συνεχείᾳ τῶν φθόγγων. Ἐπίσης ἐλλείπει ὁ προσδιορισμὸς τοῦ συνδετικοῦ τόνου, δι' οὗ νὰ συγκρατῶνται τὰ μέλη τῆς περιόδου ἥτοι αἱ φράσεις πρὸς ἀλλήλας. Ὁ νεώτερος πολιτισμὸς, ἐὰν ἐξαιρέσωμεν τὴν ὑπ' αὐτοῦ σπουδαίαν ἐπινόησιν τῆς στενογραφίας, δὲν εἰργάσθη διὰ τὴν γραφὴν ἀνταξίως τῆς σπουδαιότητος αὐτῆς.

ΓΡΑΦΙΚΗ ΓΛΗ

Πρῶτα εἶδη γραφικῆς ὕλης: (ξύλον, λίθος, ὀμίλη, φλοιοὶ μέταλλα).—Ὁ Ὀμηρος καὶ ἡ γραφικὴ ὕλη.—Πάπυρος — Σκυτάλη — Περγαμνὴ.—Τίνα τὰ παλιμψαῖστα.—Ἡ ὑπέρογκος τιμὴ καὶ πολυτέλεια τῶν ἀρχαίων κειμένων.—Πρῶτη ἐπινόησις τοῦ χάρτου καὶ τελειοποιήσις αὐτοῦ.—Ἡ δι' αὐτοῦ καὶ τῆς τυπογραφίας μετάδοσις τῆς ἰδέας.

Ἡδὴ ἂς ἐπιληφθῶμεν τῆς ἐξετάσεως τοῦ δευτέρου μέρους τῆς πραγματείας ἡμῶν ἥτοι περὶ τῆς γραφικῆς ὕλης ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῆς ἐμφανίσεως μέχρι σήμερον.

Πρῶτη γραφικὴ ὕλη ὑπῆρξε τὸ ξύλον καὶ ἰδίᾳ

ἐν τῇ θρησκείᾳ. Οὕτω τοὺς χρησμοὺς τὸ Μαντεῖον ἐχάρασεν ἐπὶ ξύλου. Ὡσαύτως τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἐχρησίμευεν ὡς γραφικὴ ὕλη, (εἰκονικὴ γραφὴ—τεττοβισμός). Ὁ λίθος καὶ ἡ σμίλη ἀπετέλεσαν ἀκολουθῶν τὴν ἐπίσης ἀρχαίαν γραφικὴν ὕλην. Καὶ κατ' ἀρχὰς ἔγραφον ἐπὶ ἀκατεργάστου βράχου, οὗτινος τὸ ἰδιότροπον σχῆμα ἠκολούθει ἀτάκτως ἡ γραφὴ, βραδύτερον δὲ ἐπὶ ἐπιπέδου λίθου (πλακός) ἀκανονίστου σχήματος καὶ τέλος ἐπὶ κανονικότερας λιθίνης ἐπιφανείας. Τὸ πρῶτον ἄρα γραφεῖον, ἐν ᾧ διετυπώθη ἐγγράφω· ἡ ἀνθρωπίνη ἰδέα, ὑπῆρξε τὸ λιθοξοεῖον. Μνημεῖα τῆς γραφῆς ταύτης ἔχομεν τὰς διαφόρους ἀρχαίας ἐπιγραφὰς ὡς καὶ τὴν λέξιν γράφω ὀνοματοποιοημένην ἐκ τοῦ ἤχου τοῦ παραγομένου ἐκ τῆς προστριβῆς τῆς σμίλης ἐπὶ τοῦ λίθου.

Τὸ ἐν τῷ Ζ τῆς Ἰλιάδος στιχ. 168 καὶ 169 «**ὄμματα λυγρὰ γράψας ἐν πίνακι πτυκτῶ**» σημαίνει ἐγγαράζας ἐν πίνακι πτυκτῶ ἦτοι ἐπὶ σανίδος (καθότι ἡ πρώτη σημασία τῆς λέξεως πίναξ ἦτο σανίς) διπλωμένης ἥτοι διηρημένης εἰς δύο τμήματα κλειόμενα ὡς βιβλίον διὰ τῆς πρὸς ἄλληλα συνεπιθέσεως αὐτῶν. Οἱ δύο οὗτοι ξύλινοι πίνακες εἶχον ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας ἐγκεχαραγμένα τὰ γράμματα ἐκλείοντο δέ, συνεσφίγγοντο καὶ σφραγιζόμενα (ἀντὶ τοῦ σημερινοῦ φακέλλου) παρεδίδοντο εἰς τὸν γραμματοκομιστὴν.

Ἀκολουθῶν ὡς γραφικὴ ὕλη ἐχρησίμευσαν τὰ φύλλα τῆς φιλύρας καὶ οἱ φλοιοὶ, δέρματα ζῶων ὡς καὶ ὀμπλάται αὐτῶν, σκυτάλαι, ξύλινοι πίνακες ἢ δέλτοι κατ' Ἀριστοφάνην, κέραμοι (ἐφ' ᾧ ἡ σφηνοειδὴς γραφὴ) κτλ.

Τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα ἐγράφοντο ἐπὶ πετάλων ἐκ χρυσοῦ, ἄλλων μετάλλων, ξυλίνων ἀξόνων, λίθου καὶ κύρβων, ἐφ' ᾧ ἦσαν γεγραμμένοι οἱ Δρακόντιοι καὶ Σολώνιοι νόμοι.

Μεταγενεστέρως ἔχομεν τὸν πάπυρον, οὗτινος ἡ χρῆσις εἰσῆχθη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἐφ' οὗ ἔγραφον διὰ μελάνης συγκειμένης ἐξ αἰθάλης καὶ δι' εἰδικοῦ καλάμου.

Εἶνε δὲ ὁ πάπυρος χάρτης εὐκαμπτος καὶ λεῖος διατηρούμενος ἀβλαβῆς ἐπὶ μακρὸν χρόνον καὶ παρασκευαζόμενος ἐκ τῆς βύβλου, ἥτις εἶνε ὁ λεπτός φλοιὸς τοῦ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου φουμένου δένδρου τοῦ καλουμένου φιλύρα. Ἐκ τοῦ ὀνόματος δὲ τοῦ φλοιοῦ τῆς φιλύρας ἦτοι τῆς βύβλου προέκυψεν ἡ λέξις βιβλίον καὶ ἐκ τῆς λατινικῆς ὀνομασίας τοῦ φλοιοῦ τούτου ἡ λέξις liber (βιβλίον). Ἐκ τῆς αὐτῆς βύβλου κατεσκεύαζον καὶ σχοινία, λεπτὰ ὑφάσματα, σκιαδία καὶ ἔδενον τοὺς στεφάνους.

Πρὸς κατασκευὴν τοῦ παπύρου ὁ φλοιὸς ἐκόπτετο εἰς λωρίδας καὶ συνεκολλᾶτο σταυροειδῶς· καὶ ὅταν μὲν εἶχεν ἀρκετὸν πάχος ἔγραφον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὀψέων, ἄλλως ἔγραφον ἐπὶ τῆς μίας μόνον.

Ὁ ὠραιότερος πάπυρος ὠνομάσθη πάπυρος ἰε-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ρατικός, καθόσον μετεχειρίζοντο αὐτὸν οἱ ἱερεῖς διὰ τὰ θρησκευτικὰ ἔγγραφα. Ἴνα δὲ μὴ καθιερωθῆ ἢ χρεῖσις αὐτοῦ καὶ διὰ κοσμικὰ ἔργα ἀπηγορευθῆ διὰ νόμου ἐξ Αἰγύπτου ἢ πώλης τούτου εἰς ξένους, καὶ οὕτως ὁ πάπυρος ἔμεινεν ἐπὶ τινα χρόνον ἢ ἀποκλειστικὴ ἰδιοκτησία τῶν Αἰγυπτίων, μέχρις οὗ διὰ τοῦ ἐμπορίου μετεφέρθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἰταλίαν, ἐν ἧ καὶ ὀριστικῶς παρεσκευάζετο ἔκτοτε καὶ ἐπωλεῖτο.

Καὶ ἤδη ἄς ἀναφέρωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ σκυτάλης ὡς σχετιζομένης πρὸς τὸ ἡμέτερον θέμα. Ταύτης ἐποιοῦντο χρῆσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὡραίαν δὲ περιγραφὴν δίδει ὁ Πλούταρχος ἐν τῷ βίῳ Λυσάνδρου XIX διὰ τῶν ἐξῆς: «Ἔστι δὲ ἡ σκυτάλη τοιοῦτον. Ἐπὶ ἐκπέμπωσι ναύαρχον ἢ στρατηγὸν οἱ ἔφοροι, ξύλα δύο στρογγύλα μῆκος καὶ πᾶχος ἀκριβῶς ἀπισώσαντος, ὥστε ταῖς τομαῖς ἐφαρμόζειν πρὸς ἄλληλα, τὸ μὲν αὐτῷ φυλάττουσι, θάτερον δὲ τῷ πεμπομένῳ διδῶσι. Ταῦτα δὲ τὰ ξύλα σκυτάλας καλοῦσιν. Ὄταν οὖν ἀπόρητον τι καὶ μέγα φράσαι βουληθῶσι, βιβλίον ὡσπερ ἱμάνα μακρὸν καὶ στενὸν ποιοῦντες περιελίττουσι τὴν παρ' αὐτοῖς σκυτάλην, οὐδὲν διάλειμμα ποιοῦντες, ἀλλὰ πανταχόθεν κύκλω τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς τῷ βιβλίῳ καταλαμβάνοντες. Τοῦτο δὲ ποιήσαντες ἂ βούλονται καταγράφουσι εἰς τὸ βιβλίον ὡσπερ ἐστὶ τῆ σκυτάλης περιεχόμενον· ὅταν δὲ γράψωσιν, ἀφελόντες τὸ βιβλίον ἄνευ τοῦ ξύλου πρὸς τὸν στρατηγὸν ἀποστέλλουσι. Δεξάμενος δὲ ἐκεῖνος ἄλλως μὲν οὐδὲν ἀναλέξασθαι δύναται τῶν γραμμάτων συναφὴν οὐκ ἐχόντων, ἀλλὰ διεσπασμένων, τὴν δὲ παρ' αὐτῷ σκυτάλην λαβὼν τὸ τμήμα τοῦ βιβλίου περὶ αὐτὴν περιεστεινεν, ὥστε τῆς ἑλικος εἰς τάξιν ὁμοίως ἀποκαθισταμένης ἐπιβάλλοντα τοῖς πρώτοις τὰ δευτέρα κύκλω τὴν ὄψιν ἐπάγειν τὸ συνεχὲς ἀνευρίσκουσαν. Καλεῖται δὲ ὁμωνύμως τῷ ξύλῳ σκυτάλη τὸ βιβλίον, ὡς τῷ μετροῦντι τῷ μετρούμενον».

Εἶδος γραφικῆς ὕλης ἦτο καὶ ὁ *περγαμηνὸς χάρτης* κατασκευαζόμενος ἐξ ἀπαλοῦ δέρματος προβάτων ἀπεξεσμένου, ὥστε νὰ ἀποκτᾷ τὴν λεπτότητα μεμβράνης, ὅπως καὶ ἐκαλεῖτο ἐκ τοῦ Λατινικοῦ *membrana* (δέρμα). Ἐκλήθη δὲ *περγαμηνός*, διότι παρεσκευάζετο ἰδίᾳ ἐν Περγάμῳ πόλει τῆς Μ. Ἀσίας. Ὁ χάρτης οὗτος διηρεῖτο εἰς τέσσαρα μέρη, ἐξ οὗ καὶ ἡ λέξις τετραδίου παρ' ἡμῖν. Ἐκ τῆς λέξεως *διφθέρα* παρήχθη καὶ ἡ Τευρκικὴ λέξις *τευτέρ* (κατάστιχον). Τὰ οὕτω κατασκευασμένα δέρματα ὥστε νὰ δύνανται νὰ ξεσθῶσι τὰ ἐπ' αὐτῶν γεγραμμένα ἀκὶ νὰ γραφῶσιν ἄλλα ἐκαλοῦντο *παλίμψαιστα* ἢ *κάλλιον παλίμψαιστα*, ἦτοι εἰς ἐξεσμένα. Πολλὰ δὲ ἐπὶ περγαμηνῆς χειρόγραφα συγγράμματα σώζονται σήμερον εἰς τὰς μεγάλας Εὐρωπαϊκὰς βιβλιοθήκας.

Αἱ δαπάναι ἄς ἀπῆται ἢ προπαρασκευῆ τοῦ περγαμηνοῦ χάρτου, ἢ ἐπ' αὐτοῦ διὰ τῆς χειρὸς γραφῆς τοῦ κειμένου, ὡς καὶ ἡ λοιπὴ πολυτέλεια δι' ἧς ἐκοσμεῖτο ἕκαστος εἰς περγαμηνῆς τόμος,

οὗτινος αἱ σελίδες ἐποικίλλοντο δι' εἰκόνων ἐξωγραφημένων καὶ διὰ περιχρυσωμάτων, δικαιολογοῦσι τὴν ὑπέρογκον τιμὴν ἐνός τοιούτου χειρογράφου ἀνερχομένην ἐνίοτε εἰς 600 καὶ πλέον χρυσᾶς δραχμᾶς. Ἐνεκα δὲ τῆς μεγάλης ἀξίας τὰ τοιαῦτα χειρόγραφα ἐφυλάττοντο ἐπιμελῶς ὡς σπάνια καὶ πολυτίμα ἀντίκειμενα ἐντός πλουσίως ἀναγεγλυμμένων κιβωτίων (διὸ καὶ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος κατέθεσεν ἐντός πολυτελοῦς *νάρθηκος* τὴν Ἀριστοτελικὴν διόρθωσιν τοῦ Ὀμήρου) ἢ καὶ προσηρτῶντο δι' ἀλύσεως ἐπὶ τοῦ *ἀναλογίου*, τούτέστι τοῦ ἀναγνωστηρίου.

Καὶ ἤδη εἰσερχόμεθα εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ χάρτου, οὗτινος ἡ κατασκευὴ ἦτο ἐν ἐνεργείᾳ ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν εἰς τὴν Ἀνατολήν. Καὶ οἱ μὲν Σῖναι κατασκεύασαν αὐτὸν ἐξ Ἰνδικοῦ καλάμου, οἱ δὲ Ἰάπωνες ἐκ φλοιοῦ συκαμίνου. Οἱ Ἀραβες βραδύτερον μυηθέντες τὰ τῆς βιομηχανίας ταύτης ἐν Ἀσίᾳ μετέβησαν εἰς Ἰσπανίαν περὶ τὸν 11ον αἰῶνα καὶ ἐκεῖ ἴδρυσαν ἐργαστᾶσια χάρτου κατασκευαζομένου ἐκ βάμβακος ἀκατεργάστου ἀντὶ ἰνδοκαλάμου καὶ συκαμίνου· ἀλλ' ὁ χάρτης οὗτος ἦτο ἀτελέστατος καὶ ἐσχίζετο εἰς τὴν ἐλαχίστην ἀντίστασιν. Ἡ τοιαύτη ὁμως ἐπιπόνησις τοῦ χάρτου δὲν ἐβράδυνε νὰ διαδοθῆ εἰς τὴν Εὐρώπην, ἥτις βαθμηδὸν ἐτελειοποίησε τὴν κατασκευὴν καὶ ποιότητα αὐτοῦ κατορθώσασα νὰ παρέχῃ εἰς ἡμᾶς σήμερον λευκὸν καὶ χρωματιστὸν χάρτην διαφόρων ποιότητων εἰς τιμὰς τοσοῦτον εὐτελεῖς.

Τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ χάρτου ἐπακολούθησασα ἡ ὑπὸ τοῦ Γουτεμβέργιου ἐφεύρεσις τῆς τυπογραφίας τὸν 14ον αἰῶνα παρέσχεν εἰς τὴν πεπολιτισμένην ἀνθρωπότητα τὰ μέσα τῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας καὶ τῆς μεταδόσεως τῆς Ἰδέας, ἥτις καὶ μόνη προπορεύεται τοῦ ἄρματος τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἰωάννης Ν. Λανδροάκις

ΑΒΥΣΣΟΙ

ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΠΟΘΟΙ

Θέλω καὶτι ἀφάνταστο
Ἄχ! καὶτι ἄγνωστο νὰ γράψω
Θέλω ἀπὸ τὸ σῶμά μου
Τὸν ἐαυτό μου νὰ ξεθάψω.

Θέλω ἀπὸ τὸ τίποτα
Νὰ βγάλω αὐτὸ ποῦ λέγε — καὶτι —
Θέλω νὰ ἰδῶ τὸν ἄνθρωπο
Ὅχι μ' αὐτὸ τὸ ἴδιο μάτι.

Θέλω νὰ ἰδῶ τὸ ὄνειρο
— ὦ! τοῦ Θεοῦ τὴν κωμωδία! —
Χωρὶς νὰ λέω μέσα μου
— Μωρὸς κι' ἐγὼ μὲς' στὰ γελοία —

Θέλω καὶ τὸν ἀθάνατο....
ὦ! τὸ Θεὸ θέλω νὰ φθάσω
Καὶ πῶς στὸν Κόσμον εἴχῃσα
Κι' αὐτὸ ἀκόμα νὰ ξεχάσω.*

Ναῦπλιον 1962

Μῆτσος Πασύρου

ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

ΕΥΪ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΡΩΜΑΤΟΣ

(Έκ τῶν τοῦ Chateaubriand)

Ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου οὐτινος οἱ ὀφθαλμοὶ
μας ἠδύνατο τότε νὰ ἀτερίσωσι τὴν
λάμψιν, ἔτομος νὰ βυθισθῆ ἐντὸς τῶν
ἀπαστραπτόντων κυμάτων, ἐφαίνετο μεταξὺ
τῶν σχοιρίων τοῦ πλοίου διασκορπίζων ἀκόμη
τὸ φῶς ἐπὶ ἀπεράντων θαλασσιῶν ἐκτάσεων,
ἡ δὲ πρόμρη τοῦ πλοίου μας ἐταλαρτεῖτο
ὀλονδρ, ὥστε θὰ ἔλεγε τις διὲ ὁ ἀκτινοβόλος
ἀστὴρ μετέβαλλε καθ' ἐκάστην στιγμὴν ὀρίζοντα.
Οἱ ἴστοι, οἱ πρότονοι καὶ αἱ κεφαλαὶ τοῦ πλοίου
ἐβάφοντο ὑπὸ ροδίον χρώματος. Νέφη τιρὰ
ἐπλανῶντο ἀτάκτως εἰς τὴν ἀνατολήν, ὀπῶθεν
ἡ σελήνη ρωχελῶς ἀνήρχετο. Τὸ λοιπὸν τοῦ
κυματοῦ θόλου ἦτο αἶθριον, πρὸς βορρᾶν δὲ εἰς
τὸν ὀρίζοντα τυφῶν φέρον τὰ χρώματα τοῦ
πρίσματος καὶ σχηματίζων ἔκλαμπρον τρίγωνον
μετὰ τοῦ ἀστέρος τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ
τῆς νυκτός, ἀνυψοῦτο ἐκ τῆς ἑλλάσεως ὡς κρυ-
σταλλίνη στήλη ὑποβαστάζουσα τὸν οὐράνιον
θόλον.

Θὰ ἦτο ἀξίος οἴκτου ὅστις ἐν τῷ ὀραίῳ τοῦτο
θεάματι δὲν θὰ ἀνεγνώριζε τὸ κάλλος τῆς
Θεότητος! Λάκρυα ἔρρεσαν παρὰ τὴν θέλησιν
μου ἐκ τῶν βλεφάρων μου, ὅτε οἱ ἐν τῷ πλοίῳ
σύντροφοί μου ἐξάγοντες τοὺς πισσαλιφεῖς πύ-
λους των, ἀπέπεμπον διὰ φωνῆς βραγχῶδους
τὸν ἀπλοῦν ἕμιρον των πρὸς τὴν Παρθένον,
τὴν προστάτριαν τῶν ναυτιλλομένων. Πόσον
ἦτο συγκινητικὴ ἡ δέησις τῶν ἀνθρώπων τοῦ-

των, οἵτινες ἀπὸ εὐθραστόν σαρίδος ἐν τῷ
μέσῳ τοῦ Ὀκεανοῦ ἐθεῶντο τὸν ἡλιον ἰνόμε-
νον εἰς τὰ κύματα! Πόσον εἰσέδυνε εἰς τὴν
ψυχὴν ἡ ἐπικλήσις αὐτῆ τοῦ πτωχοῦ ναύτου
πρὸς τὴν Μητέρα τῆς θλίψεως! Ἡ ταπεινώσις
ἐνώπιον ἐκείνου ὅστις πέμπει τὰς καταιγίδας
καὶ τὴν γαλήνην, ἡ συναίσθησις τῆς ἡμετέρας
σμικρότητος ἀέναντι τοῦ ἀείρου, οἱ ἕμνοι οἱ
ἀντηχοῦντες μακρὰν ἐπὶ τῶν κυμάτων, τὰ θα-
λάσσια τέρατα αὐτὰ ἐκπληκτὰ ἐκ τῶν ἀγνώ-
στων τούτων τόπων, ὀλισθαίνον εἰς τὸ βάθος
τῶν κρυπτῶν των, ἡ προσεγγίζουσα μὲ τοὺς
λαμπτήρας αὐτῆς νύξ, τὸ θαυμάσιον τοῦ πλοίου
μας μεταξὺ τῆς μεγαλοπρεπειᾶς τῆς φύσεως,
ἐν πλήρωμα εὐλαβῆς κατελιμμένον ὑπὸ θαν-
μασμοῦ καὶ φόβου, εἰς σεβάσιμος ἱερεὺς προσ-
ευχόμενος καὶ ὁ Θεὸς ὡσεὶ κεκλιμμένος ἐπὶ
τῆς ἀβύσσου, διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς κρατῶν τὸν
ἡλιον ἐν ταῖς πύλαις τῆς δόσεως, διὰ δὲ τῆς ἐτέ-
ρας ἀνυψῶν τὴν σελήνην πρὸς τὸν ἀντίθετον
ὀρίζοντα, τείνων διὰ μέσον τοῦ ἀείρου ἐπή-
κοον οὗς εἰς τὴν ἀσθερῆ φωνὴν τῆς δημιουργίας
του! Ἴδὸν ὅ,τι δὲν θὰ ἠδύνατο τις νὰ περι-
γράψῃ, οὔτε πᾶσα ἀνθρωπίνη καρδιὰ ἀρκούντως
νὰ αἰσθανθῆ.

Ἐν Νεῦς Ἀμαρῳ.

Εὐστρ. Ε. Φωτάκις

Φοιτητῆς τῆς Νομικῆς

ΕΠΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ

Η ΠΟΙΝΗ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙΣ ΛΛΟΙΣ

ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ

ΤΙΝΕΣ ΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΝΤΕΛΟΥΣ ΚΑΤΑΡΓΗΣΕΩΣ ΑΥΤΗΣ ΛΟΓΟΙ

ΠΡΟΕΙΣΑΓΩΓΗ

Απὸ τοῦ ἀρχαίου ἱστορικοῦ τῆς ἀνθρω-
πότητος λίκνου ἡ ἐννοία τῆς θανατικῆς
ποινῆς εἶχεν ἀνατεῖλει ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ
συνειδήσει. Ἡ διὰ τοῦ αἵματος ἀπότισις τῆς
ποινῆς ἀνεγράφη εἰς τὰς νομοθεσίας τῶν ἀρ-
χαιοτάτων λαῶν ἀνάλογος πάντοτε τῶν φυσικῶν
κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν συνθηκῶν ὑφ' ἃς
τὰ ἔθνη ταῦτα ἀνεπτύχθησαν καὶ ἐδίουν, ἐξε-
τελεῖτο δὲ ἀναλόγως τοῦ τιμωρουμένου ἀδική-
ματος διὰ πυρός, πνιγμοῦ, ἀγχόνης, δηλη-
τηρίου, καταρημνίδεως, σταυροῦ, λιθοβο-
λίας, θερμῆς στάκτης, ζέοντος ὕδατος, το-
ξαδοῦ, ἀνασκολοπισμοῦ, πριονισμοῦ, ἀπο-
τυμπανισμοῦ, σήμερον δὲ διὰ τοῦφεκισμοῦ,
ἀγχόνης, λαμπητόμου, ἡλεκτροισμοῦ.

Ἐκεῖ ἐνθα ἡ ἀτομικὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐλευθε-
ρία ἀνεγνωρίσθη ὡς φυσικὸν αὐτοῦ δίκαιον,
ἐκεῖ καὶ ἡ ποινικὴ νομοθεσία ὑπῆρξεν ἐπιει-
κετέρα. Ὅπου ὅμως ἡ θρησκεία καὶ ὁ δεσπο-

τισμὸς ὁ ἠθικὸς οὗτος Λιψ ἀπερσφόησαν τὴν
ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου, ἐκεῖ καὶ ὁ πέλεκυς τῆς
δικαιοσύνης ὑπέκων εἰς τὸ νεῦμα τῶν θεο-
κρατικῶν καὶ δεσποτικῶν προλήψεων βαρῆς
κατέπιπτεν ἐπὶ τοῦ δυστυχοῦς θύματος

Ὁ πολιτισμὸς σταματᾷ πρὸ τῶν ὀρίων τοῦ
ἔθνους ἐκείνου ἐν τῷ ὀποίῳ ἔχουσιν ἐνθρονι-
σθῆ θεοκρατία καὶ δεσποτισμὸς. Τὸ ἀτομον εἰς
τὰ ἔθνη ταῦτα ἀφ' ἐνὸς μὲν στεροῦμε.ον τῆς
εὐεργετικῆς τοῦ πολιτισμοῦ ἐπιδράσεως, ἀφ' ἐ-
τέρου δὲ ὑψιδάμενον τὴν ἐπὶ τοῦ τραχίλου
ἰσχυρὰν πίεσιν δικαίου τεθέντος καὶ ἐφαρ-
μοζομένου κατὰ τὸ ἀτομικὸν συμφέρον τοῦ
μονάρχου, ὅστις ἐπιστεῖτετο ὡς ὁ ἐπὶ τῆς γῆς
τοποτηρητῆς τοῦ θεοῦ, κατὰ πᾶσαν στιγμὴν
ἠσθάνετο ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του τὴν σπάθην
τοῦ δημίου.

Κατόπιν τῶν ὀλίγων προεισαγωγικῶν τού-
των γραμμῶν ἄς ἐπιληθῶμεν τῆς ἐξετάσεως
τοῦ πρώτου μέρους τῆς μελέτης ἡμῶν τούτεστι
τοῦ περὶ τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου ἐν τῇ πο-

ρεία τῶν αἰώνων καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὰς δοξασίας τῶν διαφόρων λαῶν τῆς γῆς.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΙ ΛΑΟΙ

Σίναι. — Αἰγύπτιοι. — Ἴνδοί. — Πέρσαι. — Ἰουδαῖοι.

Παρὰ τοῖς Σίναϊς ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου σπανίως ἐπιβάλλεται καὶ εἰς περιστάσεις ὅπως ἐκτόκιους, καθόσον ὁ αὐτοκράτωρ κατὰ τὴν σεβαστὴν παρὰ Σίναϊς ἠθικὴν διδασκαλίαν τοῦ κορυφαίου τῶν Σινῶν ἠθικολόγου Confung—Tseu (Κομφουκιῦ) ὀφείλει νὰ μεταχειρίζεται τοὺς ὑπηκόους αὐτοῦ ὡς ἀρχιτέκτων τὴν οἰκοδομησίμω ξυλείαν. Τὸ ξίλον τὸ δυνάμενον ὁπωσδήποτε νὰ χρησιμεύσῃ ἐν τῇ οἰκοδομῇ ὁ καλὸς ἀρχιτέκτων δὲν ὀφείλει νὰ ἀποβάλῃ καὶ ἂν ἔχῃ ἐλαττώματά τινα. Φεῖεται ὅθεν τῆς ζωῆς τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ ὁ Υἱὸς τοῦ Οὐρανοῦ ὁ ἀντιπροσωπεύων ἐπὶ γῆς τὴν θεῖαν μεγαλειότητα καὶ τὴν ὑπερτάτην τοῦ οὐρανοῦ κράτους δικαστικὴν ἐξουσίαν. Ὅταν δὲ ἡ δικαιοσύνη ἐπιβάλῃ τὴν θανατικὴν ποινὴν, ἥτις ἐκτελεῖται δι' ἀνασκολοπισμοῦ ὁ κατὰδικος Σίνης δύναται ἀντὶ ν' ἀποτίσῃ τὴν θανατικὴν ποινὴν νὰ πληρώσῃ χρηματικὸν τιμὸν ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ὀριζόμενον, ἀλλὰ τοῦτο εἰς ἐξαιρετικὰς ὅπως περιστάσεις.

Παρ' Αἰγυπτίσις ἡ ἐννοία τῆς θανατικῆς ποινῆς ὑπῆρξε βαθέως καὶ ἐρυθροῖς γράμμασιν ἐγκεχαραγμένη, ὁ δὲ κύκλος τῶν ἀξιοποιῶν πράξεων δι' ἃς ἐπεβάλλετο θάνατος ἦτο μεγάλης διαμέτρου ὡς ἐπίσης μεγάλη ἦτο καὶ ἡ ποικιλία τῶν θανατικῶν ἐκτελέσεων.

Ὁ πατροκτόνος παρ' Αἰγυπτίσις ἡ κρωπινορῖάζετο, εἶτα δὲ ζῶν ἐτι ἐκαίετο ἐπὶ ἀκανθῶν, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ὁ παιδοκτόνος προσεδένετο ἐπὶ τρία ὅλα ἡμερονύκτια ἐπὶ τῷ πτώματος τοῦ θύματος υἱοῦ ἀλλὰ δὲν ἐθανατοῦτο. Θάνατος ἐπεβάλλετο καὶ εἰς τοὺς φονεύοντας τὰ ἱερὰ ζῶα αἰλουρον καὶ ἰβιν, ὧν οὐχὶ ἐξ εὐσπλαγχνίας ἀλλ' ἐκ θυσειδαιμονίας ἐφεύδοντο, ὡς καὶ εἰς πάντα μὴ παρέχοντα χεῖρα ἰουθείας εἰς τὸ θῦμα, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀρνυτικῆς αὐτοῦ στάσεως συνεγοῦντα τῷ κακούργῳ.

Τοσοῦτον δὲ αὐστηρὰ ἦτο ἡ Αἰγυπτιακὴ νομοθεσία, ὥστε οὐ μόνον εἰς τοὺς ζῶντας ἐπεβάλλετο σινηθὼς ὡς ἐπικρατοῦσα ποινὴ ὁ θάνατος, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν νεκρῶν αἱ ἐν τῷ βίῳ πράξεις ἐξηλέγχοντο (ἐὰν κατηγοροῦντο) ὑπὸ τεσσαράκοντα δικαστῶν κύκλῳ περὶ τὴν λάρνακα καθημένων, οἵτινες ἀπεστέρουν τοὺς θανόντας τῆς εἰθιμῆνης ταφῆς ἐὰν εὕρισκον αὐτοὺς ἐν ἀδικίαις βιωάντας.

Ἐν γένει ἐ' Αἰγύπτῳ αἱ ποινὰ ἦσαν αὐστηροτάται. Ὅθεν οὐδόπως παράδοξον ἐστὶ ὁ ἀπόβλητος περὶ ἀντιπεπονθότος νόμος ἐν Αἰγύπτῳ ἔσθην τὴν γέννησίν του κατὰ τὸν Διόωρον ἀνεφέροντα: «Ὅπως ἕκαστος οἷς μέρος τοῦ σώματος παρηνόμησεν εἰς ταῦτα κολαζόμενος αὐτὸς μὲν μέχρι τελευτῆς ἀνίαντον ἔχῃ τὴν συμφόραν, τοὺς δὲ ἄλλους διὰ τῆς ἰδίας τιμωρίας νοθετῶν, ἀποτρέπει τῶν ὁμοίων τι πράττειν.»

Ὅμως ἐκ παραλήλου ἐκεῖνο, ὅπερ ἐκπλήττει τοὺς Αἰγυπτιοδίφας εἶνε ἡ δικαιοσύνη, ἥτις μεθ' ὅλην τὴν αὐστηρὰν νομοθεσίαν ἀπενέμετο εἰς τοὺς δούλους ἐν περιπτώσει κακοποιήσεως αὐτῶν ὑπὸ ἐλευθείου. Ἡ μάχαιρα τοῦ δυνάστη δὲν ἐδίσταζε νὰ πίπτῃ βαρεῖα καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀποκτείνοντος τὸν δού-

λὸν του δεσπότη, ἐνῶ τοιαύτης ἰσότητος δεῖγμα ἐν τῇ τιμωρῇ τοῦ ἐγκλήματος ἐν οὐδεμίᾳ πολιτείᾳ ἐχοῦσθαι τὸν δασμὸν τῆς δουλείας δυνάμεθα νὰ ἀνεύρωμεν.

Παρ' Ἰνδοῖς οἵτινες κατοικοῦσι τὴν χώραν τοῦ Nirvana, ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου ἀνεγράφητο μεγάλους γράμμασιν ἐν τοῖς σκληροῖς Ἰνδικοῖς Νόμοις. Κατὰ τοὺς νόμους τοῦ σοφοῦ νομοθέτου Ἰνδοῦ Μανοῦ ὁ τὴν ἰερότητα τῆς οικογενειακῆς ἐστίας βεβηλῶν ἐὰν μὲν ἦτο γυνὴ παρεδίδοτο εἰς βορᾶν πειναλέων κυνῶν ἐπὶ δημοσίας πλατείας, ἐὰν δὲ ἀνὴρ ἐκαίετο ἐπὶ σιδηρᾶς πεπυρακτωμένης κλίνης. Ὁ διὰ ῥήξεως ἐν καιρῷ νυκτός κλέπτων ἀνεσκολοπίζετο ἐπὶ ὀξέως ὀβελοῦ, ὁ δὲ κιβδηλοποιὸς διεμελίζετο διὰ ξυραφίου.

Ἄλλ' ἡ δι' αἵματος γεγραμμένη αὕτη νομοθεσία ἦτο αὐστηροτέρα ἐτι διὰ τοὺς δούλους Σύδρους. Ἐὰν τοιοῦτος ἀπετόλμα νὰ ἐκφέρῃ γνάμην ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν τοῦ Βραχμάνου καθηκόντων, ἐντὸς τῶν ὧτων καὶ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐχέετο ζέον ἐλαιον.

Παρὰ Πέρσαις θέλομεν ἀκούσει ἀντηχοῦσαν ἐτι τὴν κραυγὴν τοῦ θύματος πίπτοντος ὑπὸ τὸ βαρὺ ξίφος τῆς Περσίδος Θέμιδος. Καίτοι ἡ τῶν Περσῶν νομοθεσία ὑπῆρξεν ἀνθρωπινότερα τῆς τῶν Ἰνδῶν, οὐχ' ἦττον ἀποτελεῖ καὶ αὕτη αἱματηρὰν σελίδα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ποινικῶν νομοθετημάτων τῶν διαφόρων ἐθνῶν.

Ὁ κατακτητὴς καὶ δραστήριος Πέρσης ὁ δοξάζων τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν ἐτιμωρεῖτο διὰ θανάτου ἐὰν καὶ μόνον προσήγγιζεν εἰς τὸ ἄρμα, οὔτινος ἐπέβαινον αἱ παλλακίδες τοῦ βασιλέως ἢ ἐὰν ἀπροσκλητῶς προσήγγιζεν εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον. Διὰ τὸν πατροκτόνον δὲν ὑπῆρχε νόμος καθόσον ἡ πατροκτονία ἐθεωρεῖτο παρὰ Πέρσαις ἀδύνατον κακούργημα. Ἄλλ' ὅταν συνέβαινε τὸ τοιοῦτον τὸ δικαστήριον ἐδημιούργει τὸ πλάσμα, ὅτι ὁ φονεὺς δὲν ἦτο γνήσιος πατὴρ τοῦ φονέως καὶ ὑπὸ τὸ πλάσμα τοῦτο ἐπέβαλλε τὴν θανατικὴν ποινὴν, ἥτις καὶ εἰς ἀσυγκρίτως ἐλαφροτέρας περιστάσεις ἐτίθετο εἰς ἐφαρμογὴν ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ τῆς Περσίας δεσποτισμοῦ. Ἄλλ' ὁ περιεργότερος ἐν Περσίᾳ νόμος ἀπορρέων καὶ οὗτος ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ δεσποτισμοῦ ἦτο τὸ νὰ μὴ καταδικάζηται τις εἰς θανατικὴν ποινὴν διὰ κακούργον αὐτοῦ πράξιν, καὶ ἂν ἀκόμη ἐπανελαμβάνετο αὕτη, ἐὰν μὴ πρότερον ἐξητάζοντο αἱ πρὸς τὸν Βασιλέα προσφερθεῖσαι ὑπὸ αὐτοῦ ὑπηρεσίαι· καὶ ἐὰν αὐτὰ εὕρισκοντο ὑπερβάλλουσα τὰ ἀδικήματα ὁ κακούργος ἐσώζετο. Τὸ ἄτομον τοῦ Μεγάλου Βασιλέως ἐτίθετο ὑπεράνω τοῦ νόμου, ἐνῶ τὸ ἄτομον τοῦ πολίτου οὐδὲν ἐλογίζετο ἐνώπιον τῶν δεσποτικῶν θελήσεων.

Ἡ δὲ θανατικὴ ποινὴ ἐξετελεῖτο ὡς ἐξῆς: Ὁ κατὰδικος ἐβυθίζετο ἐν τινι σκάφῃ οὕτως ὥστε τὰ ἄκρα καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ νὰ μένωσιν ἐκτὸς τοῦ ὕδατος καὶ στρεφόμενος πρὸς τὸν ἥλιον ὑπέμενε πάντα βασανισμὸν κατακαίόμενος ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ δακνόμενος ὑπὸ τῶν ζωῶν ἐντόμων μέχρις οὐ ἀποθάνῃ. Τὸ σκληρὸν τοῦτο εἶδος τοῦ θανάτου ἐκαλεῖτο σκάφειστις.

Παρ' Ἰουδαίοις τῷ περιουσίῳ λαῷ τοῦ Κυρίου τοῦ Ἰεχωβά ἡ ἰσχύουσα θεοκρατικὴ πολιτεία ἀπηχθάνετο κατ' ἀρχὴν τὸ αἷμα καὶ διὰ τοῦτο ὁσάκις ἠναγκάζετο κρίνυσθαι κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῆς δοξασίας τὰ ἀδικήματα νὰ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

επιβάλῃ τὸν θάνατον, μέχρι τῆς ἐσχάτης στιγμῆς ἀνεζητεῖ παρὰ τοῦ λαοῦ ἐλαφρυντικὰς ὑπὲρ τοῦ καταδίκου μαρτυρίας. Ὁ κατάδικος ὀδηγοῦμενος εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως κεκαλυμμένος διὰ μέλανος ὑφάσματος καὶ ὑπὸ τὴν συνοδίαν δύο δικαστῶν δὲν ἐθανοτοῦτο ἀμέσως, ἀλλὰ κῆρύξ τις πεντάκις καὶ ἐκ διαλειμμάτων ἐκήρυσσε: «τίς δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὸν δυστυχή; ἄς λαλήσῃ». Ἡ μαρτυρία ἐνός μόνον πολίτου ἤρκει ὅπως ὁ κατάδικος ὀδηγηθῆ καὶ πάλιν εἰς τὸ δικαστήριον πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς δίκης, ἀλλ' ἐὰν οὐδεὶς ὀμνῆ κατὰ τὸ Δευτερονόμιον δημίων, νὰ ρίψωσι τὸν πρῶτον κατὰ τοῦ καταδίκου λίθον ἐπακολουθοῦντος τοῦ πλήθους: «Καὶ ἡ χεὶρ τῶν μαρτύρων ἔσται ἐν αὐτῷ ἐν πρώτοις θανατώσαι αὐτὸν καὶ ἡ χεὶρ παντός τοῦ λαοῦ ἐπ' ἐσχάτῳ» ἀναφέρει τὸ Δευτερονόμιον. Τοῦτο δὲ ὅπως διστάζωσιν οἱ ψευδομαρτυρες, ὡς μέλλοντες αὐτοὶ πρῶτοι νὰ ρίψωσι λίθον κατὰ τοῦ θύματος τῆς συκοφαντίας αὐτῶν.

Ὅτι δὲ ὁ Ἰουδαϊκὸς νόμος ἐθεώρει βαρεῖαν καὶ ἀπεχθῆ πρᾶξιν τὸ χύνειν αἷμα ἔστω καὶ ἐνοχον, καταδείκνυται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι οἱ δικασταὶ ἐνήστευον ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν ἐκείνην καθ' ἣν ἤθελον ἀπαγγεῖλαι μίαν εἰς θάνατον καταδίκην, καθόσον δύο τοιούτων ἢ ἀπόφασιν ἐντός μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας δὲν ἐπετρέπετο.

Ἡ «Μισχνά» ἢ ἐπίσημος κατὰ τὰς παραδόσεις ἐρμηνεία τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου ἀναφέρει: «Ἐν δικαστήριον ἀπαξ ἀνά πενταετία ν' ἐκδίδον καταδικαστικὴν εἰς θάνατον ἀπόφασιν

δύναται νὰ ὀνομασθῆ δικαστήριον αἱμοχάρες». Πάντες δὲ ἐνθυμοῦνται ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν Εὐαγγελίου ὅτι ὁ Πιλάτος παραδίδων τὸν Ἰησοῦν εἰς ἀδίκον θάνατον λαβὼν ὕδωρ εἶπε: «νίπτω τὰς χεῖράς μου ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἀθώου τούτου».

Ἀλλὰ μεθ' ὅλην τὴν πρὸς τὸ αἷμα ἀπέχθειαν τῶν Ἰουδαίων πλεῖστα ὄσα ἀδικήματα ἐτιμωροῦντο διὰ θανατικῆς ποινῆς. Οἱ ἀσεβεῖς, οἱ βλάσφημοι, οἱ μὴ νηστεύοντες, οἱ μὴ εορτάζοντες τὸ Πάσχα, οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου, οἱ γόπτες, οἱ φαρμακεῖς, οἱ ἀλαξοπιστοῦντες, οἱ πατροκτόνοι, οἱ παιδοκτόνοι καὶ οἱ ἐν γένει φονεῖς ἐθανοτοῦντο διὰ λιθοβολισμοῦ διὰ τοῦ ὁποίου ἐδικαιοῦντο ὡσαύτως νὰ ἐκδικήσωσι τὸν φόνον καὶ οἱ στενότεροι τῶν συγγενῶν τοῦ φονεομένου.

Πλὴν τοῦ διὰ λιθοβολισμοῦ θανάτου ἦσαν ἐν χρῆσει ὁ διὰ ξίφους ἀτιμωτικὸς θάνατος, ἡ διχοτομία, ὁ διὰ πρίονος θάνατος, ὁ ἀποτυμpanισμὸς (μαστίγωσις μέχρι θανάτου) ὁ διὰ θερμοῦς στάκτης, ὁ διὰ θηρίων θάνατος (Δανιὴλ -λάκκος λεόντων) ὁ κατὰ τῶν βράχων κρηνησμός καὶ ὁ διὰ πυρᾶς (οἱ τρεῖς παῖδες ἐν καμίνῳ). Ἡ σταύρωσις εἶνε εἶδος θανατικῆς ποινῆς νεωτέρων χρόνων, μετὰ τὴν κατάκτησιν τούτῳσι τῆς Ἰουδαίας ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, διὸ καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς κατεδικάσθη εἰς τὸν διὰ τῆς σταυρώσεως θάνατον.

(Ἔπεται συνέχεια)

Ἄρτεμιδία Λανδροάκη

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Πρώτη μου δουλειὰ ὅταν ἐγύρισα ἀπὸ τὸ μακρονό μου ταξεῖδι, ἦτο νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν παιδικὴν μου φίλην Μαρίαν. Ἡμεθα ἀχώριστοι κι' ἀγαπημένοι ἀπὸ τὰ μικρά μας χρόνια, καὶ πολὺ ἐπιθυμοῦσα νὰ τὴν ἴδω πρὸ πάντων δὲ ἤθελα νὰ μάθω ἐὰν θὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ τρέφῃ τὰς παραδόξους ἐκείνας καὶ τόσον αἰσιόδοξους ἰδέας τῆς.

Γιατὶ σὰν ποιήτρια ποῦ ἦτο—καὶ εἶχε ἐκτάκτως ἀνεπτυγμένον τὸ σπέρμα τῆς ποιήσεως μέσα τῆς—ἤρεσκετο ὑπερβολικὰ νὰ βλέπῃ τὸν κόσμον πάντοτε ὑπὸ τὴν ἐτέραν αὐτοῦ ὄψιν, νὰ τὸν θεωρῇ, ὅπως ἔλεγεν, ἕνα πανόραμα ἀπέραντον, μιὰ ζωγραφιὰ ἀπλουμένην ἐμπρὸς τῆς εἰς ἁρμονίαν γραμμῶν καὶ μαγεῖαν χρωμάτων...

Οὐδέποτε ἤθελε νὰ τῆς λέγετε ὅτι ὁ κόσμος εἶνε ἀχάριστος, ὅτι ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων προσκόπτει πολὺ συχνὰ ἐπὶ πικριῶν καὶ θλίψεων νὰ τὴν ἀφωπνίζετε ἀπὸ τὰ πλάνα τῆς φαντασίας τῆς ὄνειρα καὶ νὰ τὴν φέρετε εἰς τοῦ κόσμου τὴν πραγματικότητα. Ἦτο ἀπὸ τὰς ὑπάρξεις ἐκείνας, τὰς πλασμένας νὰ αἰσθάνωνται, νὰ συγκινοῦνται καὶ νὰ κλαίουσιν διὰ τὸ ἐλάχιστα...

Καὶ ὅταν ἐπήγαινα εἰς τὸ σπίτι τῆς νὰ τὴν ἐπισκεφθῶ, αὐτὰ ἀκριβῶς ἐσκεπτόμην καθ' ὅδον καὶ ἤμουν ἀρκετὰ περιέργος πῶς θὰ τὴν ἐπανεβλεπον.

✍

Τὴν εὐρήκα καθημένην σ' ἕνα μικρὸ καναπέδακι, μετὰ τὴν μικρὰν κεφαλὴν τῆς στηριγμένην ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς, ἐνῶ διὰ τῆς ἄλλης ἐφυλλομετροῦσε μηχανικῶς κάποιον χρυσόδετο βιβλίον.

Μ' ἀνεγνώρισεν εὐθὺς μόλις με εἶδε καὶ ἔτρεξε περιχαρῆς νὰ με ὑποδεχθῆ. Μετ' ὠδήγησε εἰς τὸ στολισμένο σαλονάκι τῆς καὶ μοῦ προσέφερε κάθισμα.

Ἦρχισεν ἔπειτα νὰ μ' ἐρωτᾷ μετ' ἐνδιαφέροντος πῶς ἐπέρασα στὸ ταξεῖδι, καὶ περὶ τῶν ἰδικῶν μου ἐν γένει, ἐνῶ ἐγὼ προσεπάθουν νὰ κρατήσω μιὰν κραυγὴν ἐκπλήξεως ἀπέναντι τῆς.

Προσεπάθουν ν' ἀναγνώρισω ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς τὴν παλαιάν μου σύντροφον τῶν παιδικῶν μου χρόνων, καὶ τὰ χεῖλη μου χωρὶς νὰ θέλω ἐψιθύρισαν:

— Ὅποια μεταβολή!

Τὴν ἀφήκα ἄλλοτε τόσον εὐμορφὴν καὶ δροσερὰν, καὶ τὴν ἐπανέβλεπα τώρα χλωμὴν κι' ἀρρωστημένην, καταφανῶς μελαγχολικὴν, μετὰ μιὰν ἔκφρασιν τοῦ ὄλου προσώπου τῆς τοσοῦτον ἀπροσδιόριστον! Ἐξήτασα τὴν αἰτίαν τῆς προώρου ἐκείνης μεταμορφώσεως καὶ μέσα ἡ ψυχὴ μου ἤσθανετο λύπην μεγάλην καὶ συμπάθειαν ἄμετρον...

Ἀνεπλόουν εἰς τὴν μνήμην μου τὸ ἄλλοτε αἰθερόπλαστον καὶ χαρούμενο κοριτσάκι ποῦ γελαστὸ καὶ πεταχτὸ ἔτρεχε μετὰ τὰ πλοῦσια μαλ-

λιά του χυμένα άτακτα γύρω στους ώμους, να μου άπαγγείλη κανένα νέον έργον—ή καθημερινή τροφή της ψυχής της—και ένέμιζα πώς έβλεπα τώρα τὸ φάντασμά της, τὴν σκιάν της μόνον...

Και χωρίς να θέλω εξύπνησε μέσα στον νούν μου—σάν όνειρο γλυκό λησμονημένο, μιὰ περασμένη ημέρα, κάπσιο της ζωής μας μυρωμένο δειλινό, όταν έκαθήμεθα μαζί τ' ένα λιθαρένιο καναπέδακι του έξοχικού κήπου της, κάτω από τὰ δενδροκλάδια τὰ βαθύσκοπτα, ανάμεσα στα πανεύοσμα μύρα των κρίνων και τριανταφύλλων.

Έκει δίπλα μου καθημένη ή Μαρία με τί παλμούς χαρᾶς μου άπήγγειλε τὰ πρῶτά της ποιήματα, διὰ τὰ όποια είχε καταναλώσει τὰς εύτυχεςτέρας του βίου της ήμέρας. Και όταν έτόλμησα — πώς τὸ ένθυμούμαι! — να της παρατηρήσω γιατί είνε τόσοσν αισιόδοξος εἰς τὰ ποιήματά της, έγύρισε τότε μ' ένα άπότομο αλλά χαριτωμένο κίνημα της κεφαλής της και μου άπήντησε :

— «Μά δέν εἰξεύρεις τί ώμορφος πού μου φαίνεται αὐτός ό κόσμος! . . Μ' άρέσει να ψάλλω τὰ αιθέρια του πλάστου κτίσματα, να εξυμῶ της φύσεως τὰ θέλητρα...»

Και συνείθιζε να επαναλαμβάνη τὴν φράσιν αὐτὴν εἰς κάθε εύχάριστον συνομιλίαν μας και έγελούσε ύστερα πρὸς πείσμά μου τὸ γέλοιο εκείνο τὸ κρυσταλλένιο, τὸ παιδακίσιο γέλοιο.

Και τώρα πού τὴν εκυτταξα στα μάτια κι' έννοιωθα όλόκληρην τὴν καρδιά μου να συγκλονίζεται από κάποιο βαθύ και άνερμηνευτο παράπονον, ήρχιζα να παραδέχωμαι πώς είχε δικαίον ή Μαρία τότε πού έσκεπτετο με αισιοδοξίαν γιὰ τὸν κόσμον, τὴν εποχὴν εκείνην πού άνθόφωρτος έλουλούδιζεν ό κήπος της νεότητος όλόγυρα της και τόσοσν εύκολα «τὰ παραμύθια τὴν επλάνευαν». Τότε τὰ όνειρά της τὰ πλούσια έβλεπεν όλα ένσαρκωμένα, ή εύτυχία έμύρωνε τὴν ψυχὴν της, ή χαρὰ της έχάριζεν άφθονα τὰ δῶρά της τ' άτίμητα. Και πλημμυρισμένη από ζῶν, πού θερμὴ επάλλετο μέσα στὰς φλέβας της, άθῶσν παιδάκι άκόμη δέν έγνώριζε άλλο παρὰ «τὰς μαγίσσας και τὰς ήγεμονίδας των όνειρων της».

Άλλά πάλιν έσκεπτόμην μήπως παρήλθον πολλά από τότε χρόνια ; Δέν ήτο τάχα νεαρῶτάτη άκόμη ή Μαρία ; Γιατί λοιπόν να μεταβληθῆ τόσοσν άπότομο ; Και βατανιζόμενος από τὴν επίμονον εκείνην σκέψιν, προσεπάθουν' άνακαλύψω επί των χαρακτηριστικῶν της, να μαντεύσω, αν ήτο δυνατόν, κάτι εκ των κινήματων, εκ των λόγων της.

Η Μαρία είχεν έννοήσει βεβαίως, δι τι συνέβαινεν έντός μου, αλλά τὰ μάτια της απέφευγον να συναντήσουν τὰ ιδικά μου, και μόνον όταν επέρασε αρκετὴ ὥρα έγύρισε και μ' εκύτταξε προσεκτικὰ και τότε διέκρινα καθαρὰ μέσα στα μεγάλα και όνειρπόλα μάτια της στυσμένην ὄλην τὴν λάμψιν των πού έφωσφόριζε άλλοτε. Εἰς

τὸ πρόσωπόν της τὸ λευκότετον είχε χυθῆ ὄλόγυρα ὄλη ή χλωμάδα εκείνη πού γεννᾶ ό μαρασμός....

Ήσυχία απόλυτος έβασίλευεν εἰς τὸ κομψόν εκείνο δωμάτιον, πού εφώτιζαν ασθενικὰ τὰ τελευταία ξεψυχίσματα της ήμέρας, ένῶ από τὸ παράθυρον έχύνοντο μέσα πένθιμοι τόνοι μουσικῆς πού εξέφευγαν μελαγχολικὰ από κάποιο ὄργανέττο του δρόμου.

— Μαντεύω τὴν λύπην σου και τὸν οἶκτον, τὸν ὁποῖον αὐτὴν τὴν στιγμὴν αισθάνεσαι γιὰ μένα!

Μου εἶπεν εξαφνα ή Μαρία μ' ένα τόνον φωνῆς τόσοσν συγκινητικόν. Και τὰ λόγια της εκύλισαν τόσοσν παραπονετικὰ από τὸ στόμα της, ὥστε μόλις συνεκράτησα τὰ δάκρυα μου.

— Άπατάσαι, Μαρία, της άπήντησα μετὰ δυσκολίας, δέν γνωρίζω τίποτα.

Μικρὰ σιωπὴ παρηκολούθησε τούς τελευταίους λόγους μας, διε ένα βαρὺ αναστέναγμα εξέφυγεν από τὰ χλωμά, τᾶσπρα σχεδόν χεῖλη της. Ακούμπησε τὸ βιβλίον πού κρατούσε στα χέρια της, και με ὕφος θλιβερόν, αλλά και με κάποιο προσποιημένον χαμόγελο επανέλαβε :

— Έ, πὼς με βλέπεις από τότε ; Δέν άλλαξα ; Ω! αν εἰξευρες πόσες άσχημες ήμέρες επέρασα από τότε και πόσα παθήματα υπέφερα μέσα στον άνεμοστρόβιλον του κόσμου, στὴν αἰώνιαν αὐτὴν πάλην, πού τὴν λένε ζῶν! σε βεβαίῶ διτι άλλο άτυχέστερον από ἐμὲ πλάσμα δέν θά έγέννησεν ή Φύσις!

Και άρχισε με γραμμῆς ζωντανῆς να μου περιγράφη τὰ ὅσα υπέστη μετὰ τὸν θάνατον των γονέων της, τὴν περιφρόνησιν πού της εδειξαν οἱ ἰδικοί της και πὼς τὴν εγκατέλειψαν όλόμόναχην. Ένθυμούμαι ζωηρὰ τὰ ἐξῆς πού μου εἶπεν όταν επρόκειτο να τὴν άποχαιρετήσω.

— Αὐτὴ ή κακία και τὸ αἰώνιον συμφέρον, πού αδιάκοπα ἀλληλοκυπῶνται με μανία και λύσσα ἐδῶ στον κόσμον, πόσες φορές δέν μ' ἔκαμαν να κλάψω ήμερόνυχτα ὄλόκληρα! Μ' άφησαν ὅλοι γιὰτ' εἶμαι πτωχὴ, και δέν υπάρχει ψυχὴ καμιά να με συμπονέση, να θυσιάση — άλλόμοιο! — ένα και μόνον δάκρυ γιὰ μένα!

— «Ω! τί άνοστος πού μου φαίνεται ό κόσμος τώρα! Πόσον άλλοιώτικον τὸν βλέπω από τότε!»

Τὰς τελευταίας λέξεις διέκοψαν λυγμοὶ και τὰ μάτια της τὰ δακρυσμένα εξέτιναξαν σπιθες ὀργῆς και μίσους, ένῶ εἰς τὴν ὠχρὰν μορφήν της έζωγραφίζετο ή βαθεῖα ὀδύνη και τὸ μαρτύριον πού εφαιμάκωναν πέρα-πέρα τὸ άδυνατο στηθός της.

Καθ' ὄλον αὐτὸ τὸ διάστημα δέν ὠμιλοῦσα καθόλου από τὴν συγκίνησιν, ήμουν σάν κρεμασμένος από τὰ χεῖλη της και μόνον όταν εσιώπησεν επήρχ σιγὰ σιγὰ τὸ καπέλλο μου και με μίαν καταφανὴ συγκίνησιν και χωρίς να προσθέσω λέξιν, τὴν άπεχαιρέτησα μηχανικῶς κι' έφυγα....

Τάκης Ν. Κοδόρθος

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΦΙΕΡΩΘΕΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΤΑ

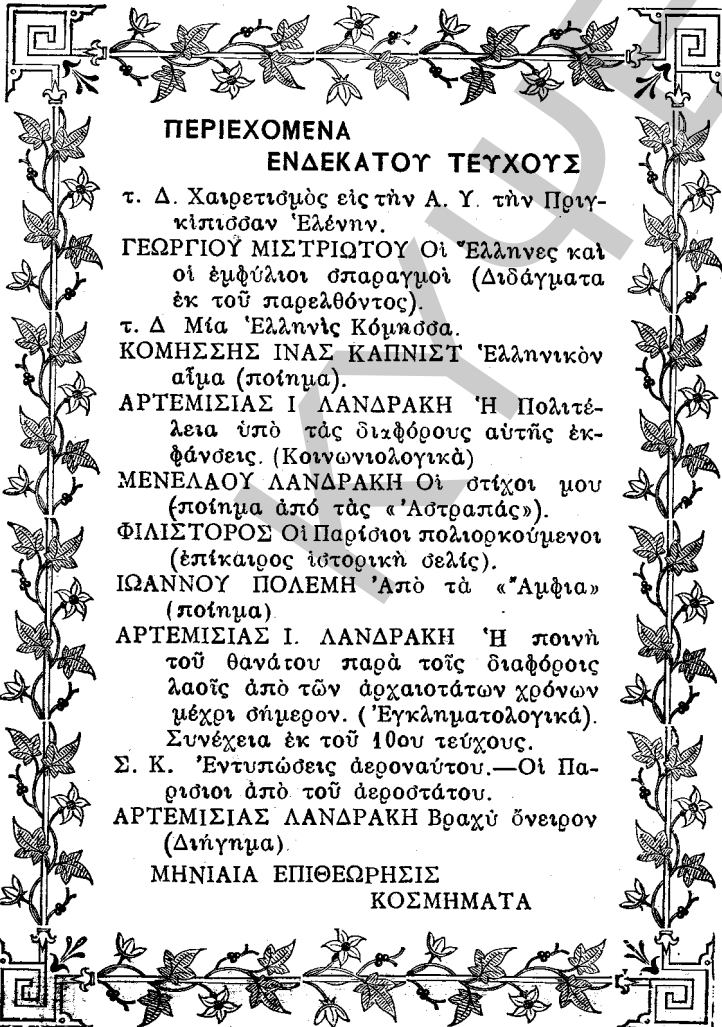
ΤΟΝ ΠΡΙΓΚΙΠΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΑΤΟΝ ΑΡΜΟΣΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗΙ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ
ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
Δ^ε ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Γραφεία «Σπινθήρος» ἐν Χαλέπα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
ΕΝΔΕΚΑΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

- τ. Δ. Χαριετισμός εις τὴν Α. Υ. τὴν Πριγκιπισσάν Ἑλένην.
- ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΙΣΤΡΙΩΤΟΥ Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ ἐμφύλιοι σπαραγμοὶ (Διδάγματα ἐκ τοῦ παρελθόντος).
- τ. Δ Μία Ἑλληνικὴ Κόμισσα.
- ΚΟΜΗΣΣΗΣ ΙΝΑΣ ΚΑΠΝΙΣΤ Ἑλληνικὸν αἶμα (ποίημα).
- ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι ΛΑΝΔΡΑΚΗ Ἡ Πολιτεία ὑπὸ τὰς διαφόρους αὐτῆς ἐκφάνσεις. (Κοινωνιολογικά)
- ΜΕΝΕΛΛΑΟΥ ΛΑΝΔΡΑΚΗ Οἱ στίχοι μου (ποίημα ἀπὸ τὰς «Ἀστράπας»).
- ΦΙΛΙΣΤΟΡΟΣ Οἱ Παρίσιοι πολιορκούμενοι (ἐπικαιρὸς ἱστορικὴ σελίς).
- ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΟΛΕΜΗ Ἀπὸ τὰ «Ἀμφια» (ποίημα).
- ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ Ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου παρὰ τοῖς διαφόροις λαοῖς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. (Ἐγκληματολογικά). Συνέχεια ἐκ τοῦ 10ου τεύχους.
- Σ. Κ. Ἐντυπώσεις ἀεροναύτου.—Οἱ Παρίσιοι ἀπὸ τοῦ ἀεροστάτου.
- ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ ΛΑΝΔΡΑΚΗ Βραχὺ ὄνειρον (Διήγημα).
- ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ Δ'

ΤΕΥΧΟΣ ΙΑ'

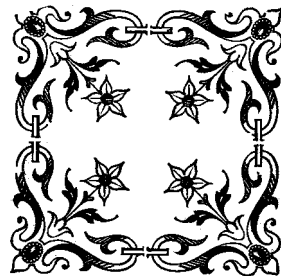
Νοέμβριος — 1902

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Φρ. Χρ. 6.

Ἄσρος ἀπαράβατος

ἢ προπληρωμὴ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

* * * Η καταπλήσσοσα αύξησης του αριθμού των φθισιώντων εν Χανίοις τους οποίους ή πρόχειρος στατιστική των ιατρών μας αναριθμεί εις 500 και ή εξέπλωσις τής φθίσεως εν αύταις ταῖς ἐπαρχίαις επέβαλλε τήν λήψιν σοβαρῶν μέτρων κατά τής βροτολογίου αὐτῆς νότου, ἥτις τόσους και τόσας ἐς Ἄδου προΐαψε ἐντός τοῦ παρελθόντος φθινοπώρου και ἥτις τὸ πρῶτον ἐμφανίζεται εις τήν νῆσόν μας.

Ἡ Ἄν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Διευθύνσεως προσεκάλεσε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δι' ἐγγράφου τῆς ἐν τῷ Δημαρχιακῷ Καταστήματι τοῦς ἰατροὺς τῆς πόλεως, οἵτινες και προσέβησαν εις τήν ἐκλογὴν τριμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐκ τριῶν ἰατρῶν και δύο ἄλλων μῆ τοιούτων συμφώνως πρὸς τὸ Καταστατικὸν τοῦ ἐν Ἀθῆναις Πανελληνίου Συνδέτμου κατά τῆς φυματιώσεως. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἀποτελεσθεῖσα ὑπὸ τῶν κ. κ. Ἰω. Σουμαρίπα, Γεωργ. Μανιτάκη και Ἐμ. Μπιτσάκη ἰατρῶν και τῶν κ. κ. Χαρ. Πολυγεώργη και Γεωργίου Πλουμίδου δικηγόρων θὰ ἀνλάβῃ τήν ἐπεξεργασίαν και ἐν Κρήτῃ τῶν ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Πανελληνίου Συνδέτμου ὑποδειχθέντων κατά τῆς φυματιώσεως μέτρων.

Ἡ λήψις τῶν μέτρων τούτων ὑπὸ τῆς Ἄνωτ. Διευθύνσεως ὀφείλεται κατά πολὺ και εις τήν πρότασιν τοῦ εἰρημένου Πανελληνίου Συνδέτμου, ὅπως συσταθῇ παράρτημα αὐτοῦ και ἐνταῦθα. Ἐλπίζομεν ὅτι ἐὰν μετὰ τῆς ἐκλογῆς ἐπιτροπείας ἐργασθῇ και ἡ ἰδιωτικὴ θέλησις κατόπιν τῆς γενικῆς ἀντιλήψεως τοῦ κινδύνου ὃν διατρέχομεν πάντες, ὁ κίνδυνος θὰ ἀποσοβῆθῇ λίαν ἐγκαίρως και τὸ βῆκυλον τῆς φθίσεως θὰ ἀποχαιρετίσῃ τήν Κρητικὴν ἀτμόσφαιραν, ἥτις ἄλλως τε οὐδέποτε τῷ ὑπῆρξε φιλόξενος.

* * * **Οἱ Ἕλληνες δὲν εἶνε Γερμανοὶ!** Τὸ τραγικὸν δράμα τὸ λαβὸν χώραν κατά τήν 3ην ἐ. Νοεμβρίου ἐπὶ τῆς Γερμανικῆς φυλακίδος «Λορελάυ» και πάντα τὰ ἐπακολούθησαντα τὸ δράμα τοῦτο ἐπεισόδια δίδουσι και πάλιν εις τὸν Ἕλληνα τὸ δικαίωμα νὰ εἴπῃ ὑπερηφάνως ὅτι εἶνε τέκνον τῆς χώρας ἐκείνης τήν ὁποίαν ἔχουσιν ὡς πατρίδα ἢ γεναιότητος, ἢ εὐγένειας τοῦ αἰσθήματος και ἢ μεγαλοφροσύνης.

Ἡ Ἕλλάς ἀντιμετώπισε δι' ἔργων τὸν κολοσσὸν τῆς Γερμανικῆς ἐκείνης τραχύτητος και τότε μόνον ὠμίλησεν ὑπὲρ τοῦ δικαίου τῆς, ὅταν συνέλαβε τὸν Γερμανὸν δολοφόνον και τὸν παρέδωκεν εις τήν παραγνωρίσασαν τήν Ἕλληνικὴν εὐθύτητα και δύναμιν Γερμανικὴν ἀρχήν. Τότε ἀγερῶς ἀπήντησεν εις τήν θρασείαν φράσιν τοῦ Γερμανοῦ κυβερνήτου «Οἱ Γερμανοὶ δὲν εἶνε Ἕλληνες» τὸ ἀληθιμόνητον: «Οἱ Ἕλληνες δὲν εἶνε Γερμανοὶ» τὸ ὁποῖον και μόνον ἤροκεσεν ἐπαξίως και κατόπιν ἔργων ἀπαγγελθὲν, ὅπως ἰκανοποιήσῃ τήν διὰ τῶν φράσεων τοῦ Γερμανοῦ Κυβερνήτου θιγεῖσαν ἐθνικὴν μας φιλοτιμίαν.

* * * Μετὰ πολῆς χαρᾶς ἀνεγράφομεν τήν ἀπόφασιν τοῦ ἐν Χανίοις φιλολογικοῦ Συλλόγου «Χρυσοστόμου» ὅπως καταρτίσῃ Φιλαρμονικὴν και ἐν Χανίοις. Ἡ ἀπόφασις αὕτη τιμᾶ μέγαν τὸν τοσοῦτον φιλοτίμως ἐργαζόμενον Σύλλογον τὸν μὴ ἔχοντα ἀνάγκην ὠθήσεως ὅπως δράσῃ, ἀλλ' ἀκολουθοῦντα τὸ πρόγραμμά του

μετὰ παραδειγματικῆς ἀφοσιώσεως εις τὸ εὐγενὲς καθήκον ὅπερ ἐνεκολπώθη.

* * * Ἀλλὰ και ὁ Σύλλογος τῶν Δεσποινίδων δὲν ὕστερεῖ. Πρὸ τινῶν ἡμερῶν διένειμε ἀρκετὰς ἐνδυμασίας εις ἄπορα μνηκὰ μέχρις ἡλικίας 10 ἐτῶν και τὰ ἔσωσε οὕτω ἀπὸ τὸ δηκτικὸν ψῦχος τοῦ καταφάνοντος Δεκεμβρίου ὅστις θὰ τὰ ἐπάγωνε γυμνά και ἴσως... πεινῶντα. Θερμὰ συγχαρητήρια εις τὰς καλὰς δεσποινίδας αἰτινες ἀπαρτίζουσι τὸν Σύλλογον τοῦτον.

* * * Μία τῶν πρώτων Ἑλληνίδων ὑψυφῶνων ἡ Κα Γερμανοῦ—Ρουσσάκη διῆλθε πρὸ τινος διὰ τῆς πόλεως μας. Αἱ δύο μουσικαὶ συναυλίαι ἃς ἔδωκεν παρέσχον τήν ἐντύπωσιν θωπευτικῆς πνοῆς ἐαρινῆς αὔρας. Ἀργυρόχηρα κύματα ἀναπαλλομένης φωνῆς ἀκολουθούτης ἐπακριβῶς τοῦς κανόνας τῆς μουσικῆς τέχνης κατεκλήθησε τὰ ὦτα τῶν ἀκροατῶν. Ἀλλὰ παρὰ τῆ Κα Γερμανοῦ και ἄλλης καλλιτέχνιδος ἀνεφάνη τὸ ἔξοχον μουσικὸν τάλαντον δι' ἐτελέσεως μουσικῶν τινῶν τευχιδίων ἐπὶ κλειδοκυμβάλου Ἡ Δίε Καραντωνάκη ἢ ἐπὶ ἐνεχειάν ὅλην μελετήτατα τήν μουσικὴν και μυηθεῖτα εις τὰ μυστήρια τῆς μάγου αὐτῆς Τέχνης κατέδειξε ὅποια θαυμάσια ἀποτελέσματα δύναται νὰ φέρῃ ἐν μουσικῶν τάλαντον κατόπιν μακρᾶς και ἐνδελεχοῦς μελέτης. Συγχαίρομεν ἀπὸ καρδίας τήν μεγάλην μουσικὴν καλλιτέχνιδά τοῦ μέλητος.

* * * Ὁ βριτιλεὺς τοῦ γέλωτος, ὁ γνωστὸς ἐν Ἑλλάδι κωμικὸς Εὐάγγ. Παντόπουλος ἦλθε νὰ μᾶς διασκεδάσῃ διὰ σειρᾶς παραστάσεων. Περὶ τῶν ἐπιτυχιῶν του εἶνε περιττὸν νὰ λεχθῇ τι διότι τήν πρώτην θέσιν ὡς κωμικοῦ οὐδεὶς δύναται νὰ τῷ διαφιλωνικήσῃ. Μετ' αὐτοῦ μᾶς ἦλθεν και πάλιν τὸ ζεῦγος Κωνσταντινοπούλου, οἵτινες και κατά τὸ παρελθὸν ἔτος κατεχειροκροτήθησαν εις τὸ μικρὸν θεάτρον μας.

* * * **Ἐξεδόθησαν** εις κομψότατον τομίδιον αἱ «Σιχτύραι» τοῦ διευθυντοῦ τῆς «Πανακοθήκης», και ἀρίστου κοινωνιολόγου κ. Δημ. Κηλογοεοπούλου. Θέλετε νὰ ἴδῃτε συνήθεις εἰκόνας ἐκ τοῦ θεάτρου τῶν σημερινῶν κοινωνιῶν; Ἀναγνώσατε τὰς «Σιχτύρας» Εἰς αὐτάς θὰ εὔρητε πληθὺν τοιούτων εἰκόνων σπαρταριστῶν ἐν **γελοιογραφίᾳ**, ἀπὸ τήν ὁποίαν ἐν τούτοις δὲν λείπει ἡ ἀλήθεια ἀν και περιβάλλεται μετὰ πολλὴν τέχνην ὑπὸ ἀφθόνου κωμικῆς χροιάς.

Ἐκδίδεται προσεχῶς ὑπὸ τοῦ τυπογραφείου ἢ «Πρόδος» ἢ «Ἱστορία τοῦ Νεωτέρου πολιτισμοῦ» περισπούδαστου ἔργου τοῦ Γουσταύου Δουκουδραὶ κατά σαφειστάτην και καλλιπετῆ μετάφρασιν τοῦ ἐν Χανίοις Γυμνασιάρχου και Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ τῶν σχολείων κ. Ν. Παλιεράκη. Ἡ «Ἱστορία τοῦ Νεωτέρου πολιτισμοῦ» ἀποβαίνει ὠφελιμώτατον και τερπνότερον ἀνάγνωσμα διὰ πάντα πολίτην ἐν οἰαδήποτε κοινωνικῇ βαθμίδι και ἀν. εὐρίσκηται οὗτος. Θὰ ἀποτελῆται ἐξ 600 και πλέον σελίδων και θὰ τιμᾶται διὰ μὲν τοὺς συνδρομητὰς ἀντὶ δρ. χρ. 4,50, διὰ δὲ τοὺς μὴ τοιούτους δρ. χρ. 6.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΙΓΚΙΠΙΣΣΑΝ ΕΛΕΝΗΝ

Καλῶς μᾶς ἦλθες, ζηλευτὴ κόρη τοῦ Βορρά, λατρευτὴ Πριγκίπισσα Ἑλένη. Ἡ Ἑλλάς στεφανώνει τὸ ἡγεμονικὸν Σου μέτωπον μὲ τοῦ ἡλίου της τὰς χρυσὰς ἀκτῖνας καὶ τὴν κόμην Σου φαίνει μὲ τοὺς πλουσίους κροσσούτων λευκῶν χρυσαυθέμων της.

Ἴδὲ περίξ Σου πῶς μειδιᾷ ἡ Ἑλληνικὴ φύσις ἡ ἡλιόλουστος! Χρυσίζουσα ἡ γηραιὰ Ἀκρόπολις, μαρμαίρων ἐκεῖ κάτωτοῦ Σαρωνικοῦ ὁ κόλπος, ἠδέως πνέουσα ἡ μυρόεσσα Ἑλληνικὴ αἶθρα χαιρετίζουσι τὴν εὐτυχῆ ἀφιξίν Σου. Καὶ ἡ Ἑλληνικὴ καρδιά σκιρτῶσα ἐξ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν νέαν Ἑλληνίδα Πριγκίπισσαν συνοδεύει μὲ ἀρμονίαν μελλοῦτον τὸν πρὸς Σὲ χαιρετισμὸν της Ἑλληνικῆς φύσεως.

Καλῶς μᾶς ἦλθες, Ὑψηλὴ νόμφη λατρευτοῦ Ἑλληνοῦ Ἡγεμονίδου, ἀναφωνεῖ σύμπας ὁ Ἑλληνισμὸς ἐλεύθερος καὶ δοῦλος. Καὶ τὸν χαιρετισμὸν του τὸν ἐγκάρδιον μίᾳ εὐχῇ συνοδεύει προαιώνιος:

«Ἐν τῇ αἰγλῇ τῇ αἰθερίᾳ, ἥτις Σὲ περιβάλλει, ὦ Ὑψηλὴ νόμφη, μὴ λησμονήσῃς τοὺς γλυκεῖς πόθους τῶν Πανελλήνων».

Α. Λ.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

ΚΑΙ ΟΙ ΕΜΦΥΛΙΟΙ ΣΠΑΡΑΓΜΟΙ

Ὁ διακεκριμένος καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ κ. Γ. Μιστριώτης εὐηρεστήθη καὶ πάλιν νὰ τιμῆσῃ τὰς στήλας τοῦ «Σπινθῆρος» παρέχων πρὸς δημοσίευσιν μέρος ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθησομένου μεγίστου τῆς ἀρχαιότητος ἱστορικοῦ Ἐθνικίδου. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο ὁ σεβαστὸς καθηγητὴς κατακρίνει τὴν ἐκρηξίν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ὅστις εἶνε μᾶλλον ἐμφύλιος σπαραγμὸς. Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἐλλείψεις τῶν ἡμετέρων προγόνων διαμένουσι μέχρις ἡμῶν ὡς καὶ αἱ ἀρεταί, νομίζομεν ὅτι ἐξυπηρετούμεν τὰ καθ' ὅλου ἔθνικὰ συμφέροντα διὰ τῆς ἐπομένης δημοσιεύσεως, ἐν ἣ καταγράφεται πῶς δύνανται νὰ φέρωσι τοὺς λαοὺς αἱ ἔθνικαί ἔριδες.

Ὁ Ἐθνικὸς ἐπραγματεύθη οὐχὶ πολλοὺς πολέμους, ἀλλὰ μόνον τὸν ἐμφύλιον ἐκείνον σπαραγμὸν, ὃν οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμασαν *Πελοποννησιακὸν πόλεμον*. Διονύσιος δ' ὁ Ἀλικαρνασσεύς θέλων νὰ ἐξάρῃ τὸν συμπολίτην αὐτοῦ Ἡρόδοτον ὑπὲρ τὸν Ἀθηναίων ἱστορικὸν ψέγει τοῦτον, ὅτι ἱστορήτε πόλεμον, ὅστις ὡς ἐπιζήμιος τοῖς Ἑλλησιν ἐπρεπεν εἰς λήθην νὰ παραδοθῆ. Ὄντως ὁ πόλεμος ἐκείνος ἐγένετο ὀλέθριος τοῖς ἡμετέροις προγόνοις καὶ τούτῳ πρέπει νὰ ἀποδοθῶσι πᾶσαι αἱ μετὰ τοῦτον συμφοραὶ καὶ δουλώσεις τοῦ ἔθνους. Ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις οἱ πολιτευταὶ τῶν τε Ἴωνων καὶ τῶν Δωριέων, οἵτινες συνεκρούσθησαν πρὸς ἀλλήλους, δὲν ἔδειξαν πολιτικὴν σύνεσιν, ἀλλὰ κατέθρυσαν τὰς ἑλληνικὰς δυνάμεις καὶ παρεσκύασαν τὴν δουλοσύνην τοῦ ἔθνους. Εἶνε δὲ λυπηρὸν, ὅτι οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιζόμενοι δὲν εἶχον πλήρη συνείδησιν, ὅτι ἐφθειρον τὰς ἔθνικὰς δυνάμεις. Ἐντιμὸν ἐξάρισιν ποιεῖ εὐφυῆς τοῦ Μιλ-

τιάδου θυγάτηρ καὶ ἀδελφὴ τοῦ Κίμωνος, ἡ Ἑλπινίκη, ἥτις ἤλεγξε τὸν Περικλέα. Διότι οὗτος τὴν Σάμον καταστρεψάμενος, μεγαλοπρεπεῖς τάφους ποιησάμενος καὶ τὸν ἐπιτάφιον ἀπαγγείλας ἐθαυμάζετο ὑπὸ πάντων καὶ αἱ γυναῖκες ἀπὸ τοῦ βήματος καταβαίνοντα ἐδεξιούντο καὶ ἐστεφάνουν ὡς ἀθλητὴν νικηφόρον. Τότε ἡ μεγαλοπράγμων ἐκείνη Ἑλληνίς εἶπε μετὰ πικρᾶς εἰρωνείας: *θαυμάσια καὶ στεφάνων ἄξια ἐποίησας, ὦ Περικλεῖς, διότι ἀπώλεσας πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς πολίτας, οὐχὶ κατὰ Φοινίκων καὶ Μήδων πολεμῶν ὡσπερ ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς Κίμων, ἀλλὰ σύμμαχον καὶ συγγενὴ πόλιν καταστρεφόμενος. Εἶνε δὲ δίκαιον ὅπως μετὰ τοῦ Ἐθνικίδου ἐξάρωμεν καὶ τὴν σύνεσιν τοῦ Ἀρχιδάμου, ὅστις ἐκ παντὸς τρόπου ἐπειράθη, ὅπως ἀποσοβῆσθαι τὴν ἐκρηξίν τοῦ ἀπαισίου πολέμου. Ὁφείλομεν ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ὀλόκληρον τὸ ἀμάρτημα δὲν ἀνήκει τοῖς πολιτευταῖς τῶν τότε χρόνων, ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρῳ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ, ὅστις πολλάκις δὲν ἔδειξε πολιτικὴν σύνεσιν, ὡς μαρτυροῦσιν οἱ πολλοὶ ἐξοστρακισμοὶ καὶ ἡ ἐλλείψις πολιτικῆς ἐνόητος.*

Ὑπῆρχε μὲν παρ' αὐτοῖς τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέδριον, ἀλλὰ τοῦτο οὐδεμίαν δύναμιν ἐπέκτητο. Διότι ταύτην εἶχον οἱ Σπαρτιάται καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, οἵτινες ἀντέδρων κατ' ἀλλήλων. Κατὰ πρῶτον ἐγένετο ἐν Σπάρτῃ ἀπόπειρα πρὸς συνένοσιν τῶν ἑλληνικῶν δυνάμεων, ἀλλ' αὕτη ἀπέτυχεν. Καὶ ὁ Περικλῆς ἐννοήσας, ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι ἤχθοντο ἐπὶ τῇ αὐξήσει τῶν Ἀθηναίων, ἐκάλεσεν ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ τοὺς Πανελλήνας εἰς σύλλογον ἐπ' εἰρήνην καὶ κοινοπραγίᾳ, ἀλλὰ

καὶ τότε οὐδὲν ἐπράχθη τῶν Λακεδαιμονίων ὑπεναντιωθέντων. Ἐπειδὴ λοιπὸν τὰ πανελλήνια συνέδρια δὲν ἐπέτυχον, ὑπελείποντο μόνον αἱ ἡγεμονίαι. Ἐπὶ τῶν Μηδικῶν ἡγοῦντο τῶν Ἑλλήνων οἱ Σπαρτιαῖται, οἵτινες δὲν ἔστερξαν νὰ παραδώσῃ τὴν ἡγεμονίαν τῷ τυράνῳ τῶν Συρακοσίων Γέρονι, εἰ καὶ οὗτος ὑπισχνεῖτο, ὅπως παράσχη κατὰ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον βοήθειαν τριακοσίων τριήρων καὶ μεγάλων πεζικῶν δυνάμεων. Κατέλιπον δὲ τὴν ἡγεμονίαν, ὅτε εἶδον, ὅτι οἱ ἄρχοντες αὐτῶν διὰ τὴν ἀρχὴν διεφθείροντο. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὴν ἡγεμονίαν παραλαβόντες ἠναγκάσθησαν, ἵνα μετέλθωσι βίαν πρὸς τοὺς ἀποστάντας καὶ γείνωσι μισητοί, ὅπερ ἐπῆνεγκε τὸν ὄλεθρον αὐτῶν.

Κατ' ἐξοχὴν τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἡγείρειν ἢ ἀνένδοτος τῶν Ἀθηναίων ροπή πρὸς νέας κτήσεις, ὅπερ ἐνέπνευσε τὸν φόβον εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους. Συνεβάλετο δὲ πρὸς τὸν πόλεμον καὶ ἡ διαφορὰ τοῦ ἤθους τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες ἦσαν διάφοροι ἀλλήλων. Ἐν τῷ ἀδελφοκτόνῳ τούτῳ πολέμῳ ἠγωνίσαστο ἡ ἀριστοκρατικὴ Σπάρτη πρὸς τὰς δημοκρατικὰς Ἀθήνας, ἡ χερσαία δύναμις πρὸς τὴν ναυτικὴν καὶ οἱ συντηρητικοὶ πρὸς τοὺς δημοκρατικούς. Καὶ ὅμως αἱ ἀντιθέσεις αὗται δὲν ἦτο φύσει ἀναγκαῖον νὰ συγκρουσθῶσιν, ἀλλ' ἠδύναντο νὰ ἀποτελέσωσιν ἁρμονίαν. Οὐ μόνον ἡ πρόδοσις ἀλλὰ καὶ ἡ συντήρησις εἶναι ἀναγκαῖα. Αἱ μὲν παραδόσεις παντὸς λαοῦ εἶναι ὁ στήμιον, ὃν συστρέφει ἡ χρυσὴ τῶν ἑκατονταετηρίδων ἡλικία, τὰ δὲ προοδευτικὰ στοιχεῖα εἶναι τὰ εὐανθὰς κερυρωμένα ὑφάδια, ἅπερ βᾶπτουσιν αἱ θερμαὶ τοῦ ἔθνους ἐλπίδες. Ὡς δ' ἡ ζωὴ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι συντηρεῖται διὰ τῆς εὐκράσιος τῶν θερμῶν καὶ τῶν ψυχρῶν, οὕτω καὶ ἡ κοινωνία καὶ ἡ πολιτεία δὲν παρακαμάζουσιν, ὅταν ὑπάρχη ἁρμονία τῆς ψυχρᾶς τῶν συντηρητικῶν κρίσεως μετὰ τῆς θερμῆς τῶν δημοκρατικῶν φαντασίας. Ἡ μὲν ἐπικράτησις ἐνὸς τῶν δύο στοιχείων φέ-

ρει θάνατον οὐ μόνον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν ὁλοκλήρῳ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ πολιτείᾳ, ἢ δ' ἁρμονία εὐεξίαν καὶ βίον εὐαίωνα. Ἄν ἦτο δυνατόν νὰ συνενωθῇ ἡ στρατιωτικὴ τῆς Σπάρτης σύνταξις μετὰ τῆς οἰκονομικῆς τῶν Ἀθηναίων καὶ αἱ πεζικαὶ ἐκείνης δυνάμεις μετὰ τῶν ναυτικῶν τῆς πόλεως τοῦ Περικλέους, τὸ κράτος τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐμελλε προῶρως νὰ ἀπολεσθῇ.

Ἄλλα καὶ ἂν αἱ ἑλληνικαὶ δυνάμεις συνεκρούσθησαν, ἴσως ὑπῆρχεν ἐλπίς τις τῆς διατηρήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἂν ἐνίκων αἱ Ἀθηναῖοι. Διότι ἡ πόλις αὕτη εἶχεν οἰκονομικὸν σύστημα καὶ ναυτικόν, δι' ὧν ἠδύνατο νὰ προμάχηται τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων. Ἦθελον δὲ νικήσῃ οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἐνίκησαν καὶ ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἂν οἱ πολιτευταὶ αὐτῶν ἦσαν συνετώτεροι καὶ ἂν ἡ δημοκρατία ἦτο ἀριστοκρατικώτερα, ὡς ἐν τοῖς χρόνοις τῶν Μαραθωνομάχων. Ἄν ἐπέζη ὁ Περικλῆς, πάντως ἤθελε κρατῆσαι τῶν πολεμίων καὶ ἤθελε δώσει τῷ ἑλληνικῷ γένει ἐνότητα, ἥτις ἦτο ἀναγκαῖα τῇ ὑπάρξει αὐτοῦ. Διότι οὕτως δὲν ἦτο δημοκόπος, ἦτο διαφανῶς χρημάτων ἀδωρότατος, δὲν ἤγετο ὑπὸ τοῦ πληθους, ἀλλ' ἤγε μᾶλλον αὐτὰ. Λίαν δ' ὀρθῶς εἶπεν ὁ Θουκυδίδης περὶ τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ Περικλέους, ὅτι ὑπῆρχε λόγῳ μὲ δημοκρατία, ἔργῳ δὲ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχή. Εἶναι δὲ λυπηρόν, ὅτι οἱ διαδεξάμενοι τὸν μέγαν ἐκεῖνον πολιτευτὴν δὲν ἠκολούθησαν ταῖς συμβουλαῖς αὐτοῦ, ὅστις ἔλεγε τοῖς Ἀθηναίοις νὰ ἡσυχάζωσι, νὰ ἐπιμελῶνται τοῦ ναυτικοῦ καὶ κατὰ τὸν πόλεμον νὰ μὴ προβαίνωσιν εἰς νέας κατακτήσεις. Ὅτι δ' αἱ συμβουλαὶ αὗται ἦσαν σοφαί, μαρτυρεῖ ἐμφανῶς ἡ εἰς Σικελίαν στρατεία, καθ' ἣν ἐφάρησαν οἱ κρῆτιστοι τῶν ἀνδρῶν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων. Ὅπως δὲ ὅποτε ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος δὲν ἀπεσοδῆθη καὶ ἀπέβη ὑπὲρ τῶν Σπαρτιατῶν.

Γεώργιος Μιστριώτης

Καθηγητῆς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ

ΜΙΑ ΕΛΛΗΝΙΣ ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἡ ὠραία καὶ ἀνοσπεφῆς τοῦ Ἰονίου νύμφη Ζάκυνθος, ἥς ἕκαστον ἄνθος γεννᾶται καὶ ὑπὸ ἓνα γλυκὺν ἦχον τῆς λύρας τῆς Μούσης Τερψιχόρης, ἡ πατρίς τοῦ Σολομοῦ καὶ πολλῶν ἄλλων ἑστεμμένων μὲ τοῦ Ἀπόλλωνος τὴν δάφνην, δύναται νὰ σεμνύνηται καὶ δι' ἓνα εὐγενῆ αὐτῆς γόνον ἐκπροσωποῦντα τὸν ἠθικὸν πλοῦτον ὃν δύναται νὰ παραγάγῃ τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα καὶ περικλείσῃ τὴν Ἑλληνικὴν καρδίαν. Ἡ ἐκ Ρωσσίας κόμησσα Ina Carnist ἡ διακεκριμένη τοῦ πνεύματος ἐργάτις, ἡ ἀφήσασα τὰς μεγαλοπρεπεῖς τῆς Ρωσσίας μεγαλουπόλεις διὰ νὰ κατοικήσῃ πλησίον τῶν μνημείων τοῦ εὐκλεοῦς τῆς Ἑλλάδος παρελθόντος, εἶνε Ἑλληνίς ἔλκουσα τὴν καταγωγὴν ἐκ τῆς ἀνοσέσσης Ζακύνθου. Ὁ πατὴρ τῆς κόμης Πέτρος Καπνίστ κλειδοῦχος τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, υἱὸς δὲ τοῦ Ἰωάννου Καπνίστ κυβερνήτου τῆς Μόσχας, ἐφημίσθη ὅπως καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ ὡς ποιητῆς καὶ συγγραφεὺς, δύο δὲ τῶν δραματικῶν ἔργων του μεγάλως ἐξετιμή-

θησαν ὑπὸ τῆς Ρωσικῆς Αὐλῆς καὶ ὑπὸ τῆς Ρωσικῆς ἀριστοκρατίας, εἰς ἣν ὡς εἶκος ἀνήκεν. Ἄλλ' ἐκεῖνο ὅπερ μετὰ τοῦ εὐγενοῦς ὀνόματος καὶ τῆς μεγαλοφυΐας ἐκληροδότησεν εἰς τὰς δύο θυγατέρας του κόμησσας Ἰναν καὶ Εὐγενίαν εἶνε ὁ ἔρωσις πρὸς τὴν Ἑλλάδα εἰς ἣν καὶ μετέφερον αὐταὶ δι' ἰδιαίτερον αἰμοπλοῖον τὰ ὄστα τοῦ κόμητος πατρός των θανόντος εἰς Ρώμην καὶ ἔθαψαν αὐτὰ εἰς τὴν θελκτικὴν γῆν τῶν προπατόρων του Ζάκυνθον ἐκπληροῦσαι οὕτω τὴν τελευταίαν του θέλησιν.

Εἶνε λοιπὸν Ἑλληνίς ἡ διακεκριμένη ἐν τῇ φιλολογίᾳ κόμησσα Καπνίστ καὶ ἀναγράφωμεν τοῦτο μετ' ἔθνικῆς ὑπερηφανείας διότι δὲν εἶνε μόνον τοῦ πλοῦτου ἀριστοκράτου ἀλλ' ἀριστοκράτου τοῦ πνεύματος καὶ τῶν αἰδοθημάτων τιμῶσα τὴν Ἑλληνικὴν πατρίδα διὰ τῆς γραφίδος τῆς καὶ τῶν ἐμβριθῶν ἠμιλιῶν τῆς εἰς Πανεπιστημιακὰς αἰδοῦσας τῆς Ρωσσίας.

Ἡ ἱστορία καὶ τὰ δεινοπαθήματα τῆς Κρήτης,

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

κώς ούσης ἐνός τῶν πρώτων προμάχων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἰδιαιτέρως ἐφέλιψαν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Κοινοβουλευτικῆς διὰ καὶ ἔγραψε καὶ δημοσίᾳ ἐμίλησεν ὑπὲρ αὐτῆς, αἱ δὲ περὶ Κρήτης γυναικῆς ἰδέαι τῆς διατρανωθῆσαι τὰς περὶ Κρήτης ἐν γένει συμπαθεῖς διαθέσεις τῆς. Τούτων ὅπως δώσωμεν πιστοτέραν εἰκόνα εἰς τοὺς ἀξιοτίμους ἀναγνώστας καὶ εὐγενεῖς ἀναγνώστριάς τοῦ «Σπινθῆρος» δημοσιεύομεν ἐν μεταφράσει μέρος τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀποσταλείσης πρὸ ἐβδομάδος ἐπιστολῆς τῆς Ἑλληνίδος κοινοβουλευτικῆς περιέχονται καὶ αἱ περὶ φεμινισμοῦ ἰδέαι τῆς μεγάλης αὐτῆς γυναικῆς.

«... Τὰ αἰσθήματα ἅτινα ἐκφράζω δὲν εἶνε φιλελληνικά, ὡς φρονοῦσι πολλοί, ἀλλὰ δύναμαι νὰ εἶπω πατριωτικά. Ἡ Ἑλλάς εἶνε παλαιὰ πατρίς τῶν προγόνων μου, διότι ἡ οἰκονομική μας Κραπὶσση καὶ ὄχι Κραμιστή, ὅπως ὀνομάζεται τώρα Ρωσιστή, κατατάσσεται ἐκ τῆς νήσου Ζακύνθου. Εἶνε λοιπὸν φυσικὸν νὰ θίγη τὸ ἐνδιαφέρον μου πᾶν ὅτι συμβαίνει ἐν Ἑλλάδι καὶ εἶμαι εὐτυχῆς νὰ βλέπω ὅτι ἡ ὑπὲρ τῶν γυναικείων δικαιωμάτων δράσις λαμβάνει ἐν αὐτῇ πραγματικὴν ὑπόστασιν.

» Συγχαίρω Ὑμᾶς ἐξ ὅλης καρδίας διὰ τὸ ἔργον ὑπερῶς ἐπεχειρήσατε καὶ ἐλπίζω ὅτι τὸ λίαν ἐνδιαφέρον περιοδικὸν σας θὰ ἔχη τὴν μεγαλειτέραν ἐπιτυχίαν. Λίαν ἐξετίμησα ἐν αὐτῷ πολλὰ τῶν ὀρθοτάτων καὶ γενναίων ἄρθρων σας, πιστεύω δὲ καὶ ἐγὼ ὅτι εἶνε καιρὸς νὰ δοθῇ εἰς τὴν Ἑλληνίδα γυναῖκα εὐρύτερα πνευματικὴ μόρφωσις, διότι μᾶς ἐδείξεν ἤδη ὅποια ὑπῆρξεν ὡς ἡρώϊς κατὰ τοὺς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνας καὶ ὡς διευθύντρια φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων, νοσοκομείων κ.τ.λ. Εἶνε δυσάρεστον ἀληθῶς νὰ βλέπη τις τόσας γυναῖκας τῶν ὁποίων ἡ δραστηριότης θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποβῇ πολὺτιμος διὰ τὸν τόπον, νὰ χάνωνται ἐντὸς τῆς ματαιότητος, συνετεία ἐπιπολαίας (superficielle) ἀνατροφῆς. Εἰς τόπον ἐνθα καὶ ὁ ἀμαθέστατος τῶν ἀνδρῶν δικαιούται νὰ ψηφίση, αἱ γυναῖκες ὤφειλον νὰ λαμβάνωσι μέρος εἰς τὸ Βουλευτήριον καὶ τότε πιστεύω ὅτι θὰ συνετέλουσαν αὐταὶ ὥστε νὰ βασιλεύῃ ἡ πρᾶξις ἐκεῖ ἐνθα τώρα βασιλεύουσι οἱ λόγοι, καθόσον ἡ γυνὴ ἐφάνη πάντοτε πρακτικώτερα καὶ μᾶλλον φίλη τῆς τάξεως ἢ ὁ ἀνὴρ.

» Δὲν ἐκπλήττομαι ποσῶς βλέπουσα δύο Κρήσας Ὑμᾶς ἐν Κρήτῃ καὶ τὴν Κυρίαν Παρρὲν ἐν Ἀθήναις

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ἡ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑ

ΥΠΟ ΤΑΣ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΑΥΤΗΣ ΕΚΦΑΝΣΕΙΣ

Ἄνθρωπος γεννᾶται μετὰ τῆς ἀνάγκης, πρὸς θεραπείαν τῆς ὁποίας καταναλίσκει τὰ οἰκονομικὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ, ἅτινα συνήθως διὰ τῆς ἐργασίας του παράγει. Ἄλλ' ἢ κατανάλωσις αὐτῆ τῶν οἰκονομικῶν ἀγαθῶν, ἦτοι τοῦ πλοῦτου, δέον νὰ εἶνε σώφρων καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν δύναμιν ἣν ἔχει τις πρὸς ἀναπαραγωγὴν τῶν καταναλισκομένων.

Δυστυχῶς οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων, ἀφ' ἐνός μὲν ἔνεκα ματαιότητος καὶ φυσικῆς φιλοδοξίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔνεκα κοινωνικῶν προλήψεων, πρὸς ἀς ὑποχρεοῦται τις κατὰ τι νὰ συμμορφῶται, ἀπονοσῶν εἰς τὸ νὰ ἀπολαύσῃ πλείονα τῶν ὅσων αἱ οἰκονομικαὶ δυνάμεις αὐτῶν τοῖς ἐπιτρέπουσι καὶ ἀμιλλῶνται τίς νὰ κατοικήσῃ μεγαλοπρεπέστερον μέγαρον, τίς νὰ ἐκθαμβώσῃ τὸν ἄλλον ἐνδύομενος διὰ βαρυτίμων ἐνδυμάτων, τίς νὰ

τιθεμένας ἐπὶ κεφαλῆς τῆς γυναικείας δράσεως, διότι ἡ Κρήτη ἐθυσιάσθη πάντοτε ὑπὲρ τῆς Ἰδέας καὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ ἐβάδισε πάντοτε ἔμπρῳς, αἱ δὲ μητέρες τῶν ἡρώων δὲν εἶνε δυνατόν παρὰ νὰ εἶνε ἔξοχοι καὶ δραστήριαι γυναῖκες. »

Ἐπίτομον ἱστορικὴν μελέτην αὐτῆς περὶ Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον ἀπήγγειλεν ἡ λογία κόμησσα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Μόσχας κατὰ τὴν τελευταίαν Κρητικὴν ἐπανάστασιν, πλείστα δὲ προϊόντα τοῦ εὐγενοῦς καλάμου τῆς ἔχουσι δημοσιευθῆ εἰς τὸν Ρωσικὸν περιοδικὸν τύπον.

Ἐν τῶν διὰ τὴν Ἑλλάδα ποιημάτων, ὅπου εὐρησθήσῃ ἡ μουσικὴ κόμησσα νὰ μᾶς ἀποστείλῃ διὰ τὸν «Σπινθῆρα», δημοσιεύομεν κατ' ἰδικὴν μας πίστην μετάφρασιν. Ἀποπνέει τὸ μῦρον τῆς ἀληθοῦς φιλοπατρίας, ἥτις κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἡμῶν χρόνους, εἶνε τὸ ἀριστοῦργημα τῶν ἀνθρωπίνων σκέψεων καὶ φαίνεται τονισμένον ἐπὶ τῶν εὐγενεστέρων καὶ λεπτοτέρων χορδῶν ποιητικῆς γυναικείας καρδίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΑΙΜΑ

*Ἀνάμεσα ἀπ' τῆς πέτρες καὶ τὰ μάρμαρα
Μέσ' ἀπ' τῆς δαρτελλένιες ραγισμάδες
Φιλετ τ' ἀγέριστην πανάρχαια Ἀκρόπολι
Ἀγριολοῦλονδα καὶ πρασινάδες.*

*Κι' ὄδες ἡ παπαροῦνες ψιθυρίζουνε
Μέσο στὰ φλογισμένα πέταλά μας
Ἄγρο, παλληκαρισίο αἷμα κρύβεται
Δὲν ἐθρεψ' ἡ βροχὴ τὴν ὠμορφιά μας.*

*Τὸ αἷμα ποῦ γὰρ τὴν Ἑλλάδα ἔχυθηκε
Στὰ στήθια ἐκεῖνα δὲν θὰ ξαναζήση.
Σὲ μᾶς ξαναγεννιέται τὸ Μαργάριλο
Τὴ γῆ τὴ λατρευτὴ νὰ χαιρετίση.*

Κόμησσα Ἰνα Καπνίστ

παραθέσῃ τὸ ἰδιοτροπέστερον καὶ μᾶλλον πολυδάπανον γεῦμα καὶ τὰ παρόμοια, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ ὑπερβαίνοντα τὴν οἰκονομικὴν αὐτῶν κατάστασιν. Ἡ τοιαύτη ἄσκοπος καὶ πέραν τοῦ προσήκοντος κατανάλωσις τοῦ πλοῦτου ἀποτελεῖ τὴν ἐπιτυχῆ διατύπωσιν τῆς πολυτελείας ὑπὸ τὴν κακὴν αὐτῆς ὄψιν ἐξεταζομένης. Ἄλλ' ἢ ἐν μέτρῳ πολυτέλεια ὡς λογικὴ τις ροπή θεωρουμένη ἐγένετο ἀποδεκτὴ καὶ ὑπὸ πολλῶν εὐρώστων κοινωνιῶν εἰς τε τὴν θρησκείαν, τὴν πολιτείαν καὶ τὸν ἰδιωτικὸν βίον. Ἐκ τούτου ἐπεταὶ ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς λογικῆς κανονισμένη πολυτέλεια ἢ τε ἰδιαιτικὴ καὶ ἢ δημοσία ἢ ἔθνικὴ δὲν δύναται ἢ νὰ ἔχη ποῖαν τινα κοινωνικὴν καὶ οἰκονομικὴν χρησιμότητα πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ὁποίας ἀπὸ τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς πολλοὶ κοινωνιοδίφαι καὶ οἰκονομολόγοι ἐδοκίμασαν τὴν

ισχυράν αὐτῶν διάνοιαν.

Ἡ ἔννοια τῆς πολυτελείας ἀπὸ τῶν παλαιότερων χρόνων ἀνέτειλεν ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἀνθρώπου καὶ οἱ βαρβαρότεροι δὲ τῶν λαῶν δὲν ὑπῆρξαν ἀμέτοχοι αὐτῆς. Ἐκαστος προσεπάθει πολυτελέστερον νὰ κατασκευάσῃ τὸ ἄτεχρον πολεμικὸν αὐτοῦ ὄργανον καὶ ἐπιδεκτικώτερον νὰ κοσμήσῃ τὸ ρωμαλέον σῶμά του.

Καὶ αὐτοὶ οἱ ἄγριοι λαοὶ τῶν ἡμετέρων χρόνων κοσμοῦσι τὴν κεφαλὴν διὰ δέσμης πτερῶν καὶ ποικίλλουσι τὸ δέρμα των διὰ πολυπλόκων καὶ πολυχρῶμων σχεδίων. Ἀλλὰ καὶ ὅπου ὁ πολιτισμὸς κατέκτησεν ἕδαφος ὄχι μόνον ἐσεβάσθη τὸ κῆθημα τοῦτο τῆς πολυτελείας ἀλλὰ καὶ ἐνστερνισθεὶς αὐτὸ ἐπὶ μᾶλλον τὸ προήγαγε καὶ τὸ ἐτελειοποίησε.

Τὴν ἀδυναμίαν ταύτην τοῦ ἀνθρώπου ὑπεβοήθησε καὶ ἡ θρησκεία διὰ τῆς θρησκευτικῆς πολυτελείας. Οἱ πιστοὶ ἀπὸ τοῦ τελευταίου ἀποχειροβιῶντου μέχρι τοῦ σφωτέρου ἐπιστήμονος αἰσθάνονται τὴν κατίσχυσιν ἣν ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τοῦ πνεύματος αὐτῶν οἱ λειτουργοὶ τῆς θρησκείας των παρουσιαζόμενοι πρὸ αὐτῶν μὲ χρυσοῦφανα καὶ διὰ πολυχρῶμων λίθων κεκοσμημένα ἱερά ἄμφια.

Καὶ ἡ μεγάλη Ρωσσία ἀποστείλασα κατὰ τὸν 10ον μ.Χ. αἰῶνα ἀντιπροσώπους αὐτῆς εἰς διάφορα θρησκευτικὰ κέντρα πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς τελειότερας θρησκείας, ἦν καὶ θὰ ἠσπάζετο πρὸς ἐπίτευξιν καὶ τῆς θρησκευτικῆς τῶν Ρώσων ἐνότητος, κατεπλάγη πρὸ τῆς ἐπιβαλλούσης καὶ μεγαλοπρεποῦς πολυτελείας τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας καὶ τῶν πολυτελεστάτων ἱερῶν ἀμφίων τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου.

Οἱ ἀπεσταλμένοι αὐτῆς συνδύσαντες τὸ ὕψος τῶν δογμάτων τοῦ Χριστιανισμοῦ μὲ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας ἐκθαμβοὶ ἐπανεθόντες εἰς Ρωσσίαν ἀνεκοίνωσαν τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις καὶ κατέστη ἔκτοτε ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν τῇ ἀπεράντῳ Ρωσικῇ αὐτοκρατορίᾳ.

Ἀλλὰ καὶ ἡ πολιτεία καὶ οἱ ἰδιῶται δὲν ὑστέρησαν ἐν τῇ θεραπείᾳ τῆς πολυτελείας. Οἱ μονάρχαι καὶ ἡγεμόνες διὰ τῆς ἐξόχου πολυτελείας τοῦ ἐν γένει βίου των ἐξωτερικεύοντες τὴν ὑψηλὴν ἰδέαν, ἣν ἀντιπροσωπεύουσιν, ἐπιβάλλουσι καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου τὸ γόητρον τῆς ἐξουσίας των εἰς τὸν πρὸ τοῦ βασιλικοῦ τεθρίππου ἐκπλησσόμενον λαόν· οἱ δὲ ἰδιῶται, ἀκολουθοῦντες ἔμφυτον ροπὴν δὲν περιορίζονται εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα οὐκ εἰς αὐτοὺς, ἀλλὰ προσηλοῦντες τὸ βλέμμα εἰς τοὺς ὑπεράνω αὐτῶν εὐρισκομένους προσπαθοῦσι παντὶ σθένει νὰ ἀπομιμηθῶσιν αὐτοὺς εἰς πᾶν ὅ,τι **καλὸν** ἐν τῇ πολυτελεῖ αὐτοῦ ἐκφάνσει κατέχουσιν οὗτοι.

Καὶ θὰ εἶπῃ τις ἴσως ὅτι ὑπὸ τὰς ἐπόψεις ταύτας ἐξεταζομένη ἡ πολυτέλεια δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς κακῶν πρόξενος, τούναντίον δὲ ὡς ἐξυπηρετοῦσα σκοποὺς ὑψηλοτέρους ἐν τῷ ἀνθρω-

πίνῳ βίῳ, ὡς οὕσα ἡ ἔκφανσις τοῦ ἁρμονικοῦ καὶ καλοῦ, κατὰ τὸ πλείστον δὲ τὸ ἐλατήριον τῆς ἐμπορίας καὶ βιομηχανίας καθίσταται μεγάλων ὠφελειῶν πρόξενος.

Δὲν θὰ ἀπατηθῇ τις σκεπτόμενος οὕτω, καθόσον εἶνε ἀληθές ὅτι τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ ὄλον ἐν προοδεύουσα βιομηχανία, εἰς τὴν πρὸς πολυτέλειαν ροπὴν τοῦ ἀνθρώπου ὀφείλουσι τὴν ὑποστήριξιν αὐτῶν· καὶ αὕτη δὲ εἶτι ἡ καλλιτεχνία ὑπὸ τὰς διαφορὰς αὐτῆς ὄψεις ἐξεταζομένη ἐκ τῆς πολυτελείας ἔλαβε σπουδαίαν ὄθησιν. Εἶνε γνωστὸν ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν Ὀραίων Τεχνῶν, ὅτι θρησκευτικαὶ ἢ βασιλικαὶ πομπαικαὶ ἐν γένει διάφοροι μεγαλοπρεπεῖς ἐν τῇ πολυτελεῖ αὐτῶν παραστάσεις ὑπῆρξαν τὸ ἀντικείμενον μεγάλων ἐμπνεύσεων περιφανῶν καλλιτεχνῶν, ποιητῶν καὶ ζωγράφων.

Ἐκ τοιούτων παραδειγματικῶς ἀναφέρομεν τὸν Ἰταλὸν ζωγράφον Mantegna ἐμπνευσθέντα ἐξ ἱστορικῆς περιγραφῆς τῆς τετραπλῆς θριαμβευτικῆς εἰσόδου ἐν Ρώμῃ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος (46 π. Χ.) ἐπανερχομένου ἐκ τῶν κατὰ Γαλατῶν, Αἰγυπτίων, Φαρναίων καὶ Ἰόδα πολέμων. Ὁ Mantegna ἐξετέλεσε θαυμάσιον πίνακα τιμῶντα τὴν Ἰταλικὴν Τέχνην, παριστῶντα δὲ τὸν «θρίαμβον τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος». Ὁ πίναξ οὗτος ἀγορασθεὶς ὑπὸ τοῦ μαρκησίου Gonzague ἀνηρτήθη εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς Μαντούας.

Κατὰ πόσον δὲ ἡ διὰ τῆς πολυτελείας ἔκφανσις τοῦ καλοῦ ἐνεποιεῖ ἐντύπωσιν ἐπὶ τοῦ πνεύματος καὶ αὐτῶν τῶν ἀρχαίων λαῶν, καταφαίνεται ἐκ τῶν ὑπὸ ἱστοριογράφων περιγραφῶν τῶν πολυτελῶν θριάμβων.

Ὁ Ἀλεξανδρεὺς Ἀππιανός, ἱστοριογράφος τοῦ II αἰῶνος, μετὰ πολλῆς παραστατικῆς δυνάμεως ἐξιστόρησε τὸν διὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Καρχηδόνης θρίαμβον τοῦ Ρωμαίου στρατηγοῦ Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ τοῦ νεωτέρου. «... Ἦγοῦνται δὲ σαλπικταὶ τε καὶ λαφύρων ἄμαξαι· πύργοι τε παραφέρονται, μιμήματα τῶν εἰλιμμένων πόλεων καὶ γραφαὶ καὶ σχήματα τῶν γεγονότων· εἶτα χρυσὸς καὶ ἄργυρος ἀσημαντός τε καὶ σεσημασμένος καὶ εἴ τι τοιουτότροπον ἄλλο καὶ στέφανοι ὅσοις τὸν στρατηγὸν ἀρετοῖς ἔνεκα ἀναδοῦσιν ἢ πόλεις ἢ σύμμαχοι ἢ τὰ ὑπ' αὐτῶν στρατόπεδα· βόες δ' ἐπὶ τούτοις λευκοὶ καὶ ἐλέφαντες ἦσαν ἐπὶ τοῖς βουσί· καὶ Καρχηδονίων αὐτῶν καὶ Νομάδων, ὅσοι τῶν ἡγεμόνων ἐλήφθησαν· αὐτοῦ δὲ ἡγοῦνται τοῦ στρατηγοῦ ραβδόχου φοινικούς χιτῶνας ἐνδεδυκότες καὶ χορὸς κιθαρῶν τε καὶ τιτυριστῶν, εἰς μιμήματα Τυρρηνικῆς πομπῆς, περιεζωσμένοι τε καὶ στεφάνην χρυσοῦν ἐπικείμενοι· ἴσα τε βαίνουσιν ἐν τάξει μετὰ ὠδῆς καὶ μετ' ὀρχήσεως· τούτων δὲ τις ἐν μέσῳ πορφύραν ποδῆρη περιεκείμενος, καὶ ψέλλια καὶ στρεπτά ἀπὸ χρυσοῦ, σχηματίζεται ποικίλως γέλωτα, ὡς ἐπορχούμενος τοῖς πολεμίοις· ἐπὶ δ' αὐτῷ θυμητρίων πλῆθος, καὶ ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τοῖς θυμιάμασι, ἐφ' ἄρματος καταγεγραμμένῳ ποικίλως,

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ἔστεπται μὲν ἀπὸ χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτίμων, ἔσταλται δ' εἰς τὸν πάτριον τρόπον πορφύραν ἀστέρων χρυσοῦν ἐνυφασμένων· καὶ σκῆπτρον ἐξ ἐλέφαντος φέρει καὶ δάφνην..... Ἐπιβαίνουσι δ' αὐτῷ ἐπὶ τὸ ἄρμα παῖδες τε καὶ παρθένοι καὶ ἐπὶ τῶν παρηόρων ἐκατέρωθεν ἡῖθεοι συγγενεῖς· καὶ παρέπονται γραμματεῖς τε καὶ ὑπηρέται καὶ ὑπασπισταί· καὶ μετ' ἐκείνους ἡ στρατιὰ κατὰ τε ἴλας καὶ τάξεις ἔστεφανωμένη πᾶσα καὶ δαφνηροῦσα.....»

Διὰ τῆς πολυτελείας ταύτης ἐπεζητεῖτο ὑπὸ τῶν Ρωμαίων ἡ ἐκδήλωσις τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν νικηφόρον στρατηγὸν καὶ ἡ ἀποθέωσις οὕτως εἰπεῖν αὐτοῦ, περιβαλλομένου διὰ παντός ἐφικτοῦ κάλλους. ὅπως οὗτοι ἀντελαμβάνοντο τοῦ καλοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ὑπὸ τὴν ἀγαθὴν ταύτην ὄψιν ἡ πολυτέλεια ὄχι μόνον ἐπιζήμιος δὲν καθίσταται, ἀλλὰ καὶ σπουδαία ὑπηρεσίας παρέχει εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

Κατ' οὐσίαν πολυτέλεια δὲν ὑφίσταται οὔσα σχετικὴ τις ἔννοια πρὸς τὸν χρόνον καὶ τὸν βαθμὸν τῆς προόδου τῆς βιομηχανίας, τὸν τόπον καὶ τὴν οικονομικὴν κατάστασιν τοῦ ἀτόμου τὴν ἀνατροφὴν καὶ τὰς ἐξεις αὐτοῦ. Ὅ,τι πρὸ αἰῶνος ἦτο κτῆμα τῶν ὑπὸ τῆς μοίρας μόνον εὐνοουμένων καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς ἐξόχως πολυτελὲς σήμερον εὐρίσκεται εἰς χεῖρας καὶ τοῦ τελευταίου ἡμεροβίου ἐργάτου καὶ θεωρεῖται ὡς ἀναγκαῖον ἀντικείμενον. Ἡ Γαλλίς πυργοδέσποινα Comtesse Fiesques περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' ἐξεποίησέ ποτε ἐν τῶν κτημάτων της, ἵνα ἀποκτήσῃ κάτοπρον· (Inquiry into the nature and Causes of the wealth of Nations—Ἐρευναὶ ἐπὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν αἰτίων τοῦ πλοῦτος τῶν ἐθνῶν· ὑπὸ Ἀδάμ Σμίθ.) ἐνῶ διὰ κατόπτρου σήμερον κοσμεῖ τὸ κιβωτιδίον του μικροῦ ὑποδηματοκαθαριστής.

Τὸ ἐρυθρὸν χρώμα ἔλαμπε μόνον ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ διαδήματος καὶ τῶν παρυφῶν τῶν χιτῶνων τῶν εὐπατριδῶν, ἐνῶ σήμερον κατέστη κοινὸν τῆς πεπολιτισμένης ἀνθρωπότητος κτῆμα.

Ὁ πάπυρος καὶ ἡ περγαμηνὴ ἐθεωροῦντο ὡς πολυτελείας ἀντικείμενα καὶ ἦσαν κτῆμα τῶν πλουσίων μόνον, ἐνῶ οἱ πολλοὶ ἐχάραττον ἐπὶ τῆς ἄμμου τὸν ἀριθμὸν τῶν προβάτων των, ἐπὶ κεράμων δὲ ἢ ξύλων ἢ καὶ ἐπὶ λίθων ἐπιγραφὰς καὶ πᾶν ὅ,τι ἤθελον νὰ ἀποθανατίσωσιν. Ἐπινοηθέντος ὁμως μετὰ αἰῶνας τοῦ χάρτου ὁ κύκλος τῶν δυναμένων νὰ κάμωσι χρῆσιν αὐτοῦ ἠδύρνηθη μεγάλως, ὅτε δὲ ἡ ἐν ἔτει 1799 ὑπὸ τοῦ Γάλλου Λουδοβίκου Ροβέρτου ἀνακάλυψις τῆς διὰ μηχανῶν κατασκευῆς αὐτοῦ ἐπολλαπλασίασε τὴν παραγωγὴν του τότε πλέον ὁ χάρτης εἰσῆλθεν εἰς τὴν καλύβην τοῦ χειρῶνακτος καὶ εἰς τὸ θυλάκιον αὐτοῦ τοῦ ἐπαίτου.

Ἡ μέταξα ἐπὶ Αὐρηλιανοῦ αὐτοκράτορος ἦτο τὴν τρίτην μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα ἦτο σπανιω-

τάτη. Εἰς τὴν αὐτοκράτειραν τοῦ Βυζαντίου Ζηνοβίαν ἠρνήθη ὁ νικητὴς νὰ δώσῃ μεταξίνην αἰσθητά, ἣν φέρουσιν σήμερον καὶ αὐταὶ αἱ ἐργατιδες.

Περὶ τὰ τέλη τῆς 14ης ἑκατονταετηρίδος ἡ πολυτέλεια τῆς βασιλείσσης τῆς Γαλλίας Isabeau de Bavière σφοδρῶς κατεκρίνετο διότι εἶχε δύο χιτῶνας ἐκ λίνου.

Κατὰ τὴν 15ην ἑκατονταετηρίδα οἱ μεγάλοι ἄρχοντες μετεχειρίζοντο ἀντὶ ροινομάκτρον τοὺς δακτύλους τῶν, ἔνεκα τοῦ ὁποῦ ἡ πόλις Reims ἐδωρήσατο εἰς τὸν Κάρολον Ζ'· ὡς πολῦτιμον ἀντικείμενον ρινομάκτρα κατασκευασθέντα τότε τὸ πρῶτον ἐν Γαλλίᾳ. Μεταξωτῶν περικνημίδων ἐγένετο χρῆσις τὸ πρῶτον ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τοῦ βασιλέως αὐτῆς Ἐρρίκου Γ'· κατὰ τοὺς γάμους τῆς ἀδελφῆς του. Τῷ 1533 διέτρεξε τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων ἡ πρώτη ἄμαξα ἣς ἐπέβαινε ἡ Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων. Τῷ 1577 εἰσῆχθη ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ χρῆσις τῶν ἐκ κασσιτέρου πινακίων ἀντιτῶν ξυλίων τοιούτων· ἡ δὲ σύζυγος τοῦ Δουκὸς τῆς Βενετίας τοσοῦτον ἠγάπα τὴν πολυτέλειαν ὥστε μετεχειρίσθη πρώτη αὐτῆς περόνη κατὰ τὸ γεῦμα ἀντὶ τῶν δακτύλων.

Κατὰ ταῦτα ἡ πολυτέλεια δὲν ἔχει σταθερὸν τύπον. Τὰ ἀντικείμενα αὐτῆς, προαγομένου τοῦ πολιτισμοῦ, ὁλονὲν ἀποβάλλουσι τὴν πολυτελεῖαν αὐτῶν ιδιότητα, ἵνα διαδεχθῶσιν αὐτὰ ἕτερα συμφῶνως πρὸς τὰς ἐκάστοτε ἀναφουρένας νέας τοῦ ἀνθρώπου ἀνάγκας. Ἡ οικονομικὴ ἀκμὴ τῶν χωρῶν τὰ μετὰ εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν, διὰ δὲ τὸν πλουτίσαντα παύουσι πλέον νὰ ὦσι πολυτελεῖ τὰ πρότερον ὡς τοιαῦτα θεωρούμενα καὶ τέλος ἡ ἔξις καὶ ἡ ἀνατροφὴ καθορίζουσι τὸ πολυτελὲς ἢ μὴ τῶν ἀντικειμένων.

Ὅχι μόνον λοιπὸν πρὸς τὸν χρόνον καὶ τὴν προόδον τῆς βιομηχανίας σχετίζεται ἡ πολυτέλεια, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν τόπον καὶ τὴν οικονομικὴν κατάστασιν τοῦ ἀτόμου. Ὅτι θεωρεῖται ὡς μεγάλη πολυτέλεια ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ παραδείγματι ὅπου ὀλίγος ὑπάρχει πλοῦτος, θεωρεῖται ὡς τὴν σύνθητες ἢ μᾶλλον ἀπαραίτητον ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅ,τι δὲ ἀπαγορεύεται ὑπὸ τε τῆς οικονομικῆς καταστάσεως καὶ τῆς κοινωνίας εἰς τὸν πτωχὸν θεωρεῖται ὡς τὴν φυσικὸν καὶ ἐπιβαλλόμενον εἰς τὸν ὕλικῶς εὐμειροῦντα.

Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῶν ἔξεων διαβαθμιζομένη ἡ πολυτέλεια δύναται νὰ τύχῃ θετικῆς ἢ ἀρνητικῆς χαρακτηρισμοῦ καὶ ὡς παράδειγμα ἀναφέρωμεν τὸ ἐν ταῖς «Νεφέλαις» τοῦ Ἀριστοφάνους σχετικὸν πρὸς τὴν ἀνατροφὴν καὶ ὀνομασίαν τοῦ υἱοῦ τοῦ Στρεψιάδου. Ζῶν οὗτος ἀγροικὸν βίον, βρώων μελίτταις καὶ προβάτοις καὶ στεμφύλοις» ἐνυμφεῖται τὴν ἐξ εὐγενεῶς οἴκου σύζυγόν του αἰζουσαν μύρου, κρόκου καὶ καταγλωττισμάτων». Ἄλλ' ὀλίγον μετὰ τὸν γάμον των ἤρχισεν ἡ ἔρις καὶ αἱ ἀραὶ ἐκείνου πρὸς τὴν προμηθήστριαν (προζενήτριαν) καθόσον ὅτι ἐθεώρει ἡ σύζυγος ὡς ἀναγκαῖον, ἔψεγε καὶ ἄ.

πέκρυνεν εκείνος ως λίαν πολυτελής. Βραδύτερον ἀποκτήσαντες υἱὸν ἤριζον καὶ πάλιν περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ καταλληλοτέρου διὰ τὸν υἱὸν τῶν ὀνόματος. Καὶ ἡ μὲν ἀριστοκράτις κυρία ἐπέμενε ὅπως εἰς τὸν υἱὸν τῆς δευτέρας εὐγενές τι ὄνομα ἐκ τῶν περιεχόντων τὴν λέξιν ἵππος, δι' ἧς ἐδηλοῦτο τὸ εὐγενές τῆς καταγωγῆς, προτείνουσα τὰ ὀνόματα Ξάνθιππος ἢ Καλιππίδης ἢ Χαίριππος, ὁ δὲ Στρεψιάδης ἐπιθυμῶν τὴν διατύπωσιν τῆς οἰκονομίας καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ του, ἤξιον νὰ ὀνομάσῃ αὐτὸν Φειδιππίδην. Τέλος δι' ἀμοιβαίας ὑποχωρήσεως ἐδόθη μέση τις λύσις καὶ ὁ υἱὸς ἐκλήθη μὲ τὸ ὄνομα Φειδιππίδης ἐν ᾧ διατυπῶνται αἱ ἔννοιαι *φειδῶ* καὶ *ἵππος*.

Ἐν τῇ ἐρευνῇ τῆς πολυτελείας ἀναγκαιῶς παραδέχεται τις ὅτι ἡ ἐν γένει ἀνθρωπίνη πρόοδος εἰς τὴν ροπὴν ταύτην τοῦ ἀνθρώπου κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται.

Ὁ ἄνθρωπος ἐκ φύσεως ρέπει νὰ ἀπολαύσῃ ἀντικειμένων οὐχὶ τῆς πρώτης ἀνάγκης, ἀλλ' ἀντικειμένων πολυτελείας· καὶ ἐκ τῆς τοιαύτης ροπῆς λαμβάνουσιν ὧθισιν αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστήμαι.

Ἡ πολυτέλεια σκοπὸν ἔχει τὴν ὑπὸ ποικίλας ὀφείας ἀπόλαυσιν καὶ ἐὰν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐπεζητεῖ τὴν εὐγενῆ καὶ ἠθικὴν ἀπόλαυσιν δὲν θὰ κατέφρουεν εἰς τὰς πηγὰς αὐτῆς, δὲν θὰ ἐζήτει διὰ μὲν τῆς ἐπιστήμης τὴν εὐρεσιν τῆς ἀληθείας, διὰ τῶν διαφόρων τῆς τέχνης κλάδων τὴν ἐπιτευξιν τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ καὶ τὴν ἐκ τῆς καλλιιεργείας ἀμφοτέρων προκύπτουσαν εὐδαιμονίαν, δὲν θὰ προήγαγε τὴν βιομηχανίαν καὶ θὰ ἐστερεῖτο οὕτω τῶν ποικίλων μέσων δι' ὧν θεραπεύει τὰς ποικίλας τοῦ πολιτισμοῦ ἀνάγκας, δὲν θὰ ἐπεχειρεῖ τὸ ἐμπόριον ἀρκούμενος εἰς ὅ,τι ὁ ἴδιος ἀτελῶς ἤθελε κατασκευάζει ἢ ὅ,τι ὁ ἴδιος τοῦ μόνον ἀγρὸς ἤθελε τῷ ἀποφέρει καὶ θὰ ἐστερεῖτο οὕτω τῶν ἐκπολιτιστικῶν τῆς ἐμπορίας ὠφελημάτων. Ἐκτὸς δὲ τῆς ἐλλείψεως τῆς ἀπολύσεως, ἣτις διὰ τῆς παραμελήσεως τῶν ἀνωτέρων ἔργων ἤθελεν προκύψει, θὰ ἐξησθῆναι καὶ ὁ ἔθνικὸς πλοῦτος, ὁ δὲ πολιτισμὸς ἤθελε καρκενοβατεῖ.

Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἐξηρκεῖτο εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ ἀπόλαυσιν τῶν στοιχειωδεδστάτων πρὸς συντήρησιν μέσων καὶ τῆς στοιχειωδεδστάτης πνευματικῆς τροφῆς, ὁ βίος αὐτοῦ θὰ ἐστερεῖτο τῆς δράσεως ἐκείνης, ἣτις καθιστᾷ αὐτὸν ὑπέροχον ὄν, ἣτις τὸν ἐξευγενίζει, τὸν ἐκπολιτίζει, τὸν ἐξυψοῖ ὑπὸ τε πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἔποψιν καὶ τὸν καθιστᾷ εὐτυχῆ.

Δὲν λογίζεται εὐτυχῆς ὁ διερχόμενος τὸν βίον ἐν διηνεκῇ ἡρεμίᾳ, γαλήνῃ καὶ ἀναπαύσει ὡς κατοικίδιον κυνᾶριον, εἶνε εὐτυχῆς ἐκεῖνος ὅστις αἰσθανόμενος τὴν πνευματικὴν ἢ σωματικὴν κόπωσιν καὶ τὰς διαφόρους συνεπεία τῆς δράσεως αὐτοῦ συγκινήσεις, ἀπολαμβάνει εἶτα καὶ τὴν παρακολουθοῦσαν αὐτὰς πάντοτε ψυχικὴν τέρψιν, ἣν μετὰ τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν ἀποφέρει εἰς τὸν κοπιῶντα ἢ ἐπιτέλεισι ἐπιμόχθου ἔργου.

Διὰ τῆς δράσεως λοιπὸν ταύτης, τὴν ὁποῖαν προκαλεῖ ἢ πρὸς μείζονα πνευματικὴν καὶ σωματικὴν ἀπόλαυσιν ροπὴ ἢ τὴν πολυτέλεια, ἰσχυρὰν ὧθισιν λαμβάνουσιν αἱ ἐπιστήμαι, αἱ τέχναι, ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν βᾶσιν ἐφ' ἧς ὑψοῦται τὸ μέγα τοῦ πολιτισμοῦ οἰκοδόμημα.

Τούτου δεδομένου, εἶνε ἐπόμενον ὅτι διὰ τὴν εὐεξίαν κοινωνίας τινὸς ἀναγκαῖα τυγχάνει ἡ πολυτέλεια ὑπὸ τὴν ἀγαθὴν αὐτῆς χρῆσιν, ἀλλ' ἐννοεῖται ὅταν κανονίζηται ἀναλόγως τῶν οἰκονομικῶν μέσων καὶ ὅταν ὑπερίσταται αὐτῆς τὸ πνεῦμα τῆς φειδοῦς καὶ ἀποταμιεβσεως. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ πολυτέλεια ἀποτινάσσουσα τοὺς δεσμοὺς δι' ὧν ἡ ὑγιῆς διάνοια τὴν περιβάλλει, καθίσταται πηγὴ πάσης κακοδαιμονίας εἰς τε τὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν κοινωνίαν, οὔσα ἀποτέλεσμα ψευδοῦς φιλοτιμίας ἢ μᾶλλον κυφότητος καὶ ἐπιδειξιομανίας ἅτινα μεγάλως διακωλύουσι τὴν ἀποταμίευσιν, τὸν πυρῆνα τοῦτον παντὸς ὑλικῆς κεφαλαίου.

Πρὸς περιστολὴν τῆς ἐπιβλαβοῦς καὶ παραλόγου ταύτης πολυτελείας (*lux extravagant*) ἐξεδόθησαν ἄλλοτε νόμοι κατασταλτικοὶ τῆς πολυτελείας (*lois somptuaires*), οὓς ὁμως ἡ πρακτικὴ κατεδίκασεν ὡς ἀνωφελεῖς· καὶ ἡ σήμερον ἐπιβαλλομένη φορολογία ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν τῆς πολυτελείας κατ' ἐλάχιστον μόνον δύναται νὰ τὴν περιστείλῃ προκαλοῦσα ἕτερον κακὸν τὴν *λαθρεμπορίαν*. Ἀλλὰ εὐτυχῶς τὸ πάθος τῆς ἐπιβλαβοῦς πολυτελείας εἶνε ἰσμιμον καὶ τὰ κατ' αὐτοῦ ἀντιδοτα εἶνε πρὸ παντὸς ἡ πραγματικὴ διάπλασις τοῦ ἠθους καὶ ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις.

Ἄρτεμισία Λανδράκη

ΑΠΟ ΤΑΣ "ΑΣΤΡΑΠΙΑΣ,"

Οἱ στίχοι μου

Ἄστράφτει ὁ μαῦρος οὐρανὸς
Καθ' ἓνα σύγγεφο τὸ σχίζει
Ἄνάφτει—σβύννει βιαστικᾶ
Τῇ μαύρῃ καταχνιὰ φωτίζει.

Μὰ κι' ὁ δικός μου οὐρανὸς
Ἄστράφτει κάποτε βαθειά μου
Νὰ χύσῃ φῶς στὴ θύελλα
Ποῦ κρῆνεται στὰ σωθικά μου.

Ὅ,τι φωτίσουν αἱ «Ἀστραπαί»,
Στοὺς στίχους μου τὰ ζωγραφίζω,
Μὲ τὴ φωτιὰ τῆς ἀστραπῆς
Τὸν κάθε στίχο χρωματίζω.

Μενέλαος Ι. Λανδράκης

Ἀθῆναι

τελειόφοιτος τῆς Νομικῆς

ΟΙ ΠΑΡΙΣΙΟΙ ΠΟΛΙΟΡΚΟΥΜΕΝΟΙ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

(Jules Claretie)

Μέλους τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας

Κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1870, οἱ Παρίσιοι παρίστων ἐν τῶν ζωηροτέρων καὶ περιεργοτέρων θεαμάτων ἅτινα δύνανται τις εὖ συναρτήσῃ ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Ὅσαδὴποτε καὶ ἂν εἶπον μετὰ ταῦτα κατὰ τῆς πόλεως τῶν Παρισίων σχετικῶς πρὸς τὴν στιγμὴν αὐτὴν τῆς ἀπεργωσμένης ἀρτιστάσεως ὅσον καὶ ἂν ἀπεπειράθησαν εὖ συνκοφαντήσωσιν αὐτὴν, διαμένει ἀγαμφροστον ὅτι ἠπῆρξε πόλις ὑπέροχος, ὑπιστάσα ἄνευ γογγυσμοῦ τὴν ἐπισώρευσιν μεγάλων δεινῶν, τὰ ὅποια ἢ τύχη τῇ ἐπεφύλασσαν. Ὑπέφερον ἤδη ἐκ τοῦ λιμοῦ ὅστις βραδύτερον ἐμελλε εὖ ἀναγκάσῃ εἰς τὴν συνθήκην μετὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἢ ἀνεπάρκεια τῶν τροφῶν ὑπεχρέωνεν ἕκαστον τῶν ἀτυχῶν πολιτῶν εὖ περιμένῃ ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους, ὥρας θαλασσίμου προσδοκίας, πρὸ τῆς εἰσόδου τῶν ἀρτοποιημάτων καὶ κρεοπωλείων, ὅπως κατορθώσῃ εὖ λάβῃ τεμάχιον χειρίστης ποιότητος ἄρτου καὶ κρέατος ἵππου τὰ ὅποια διένειμον αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ τῶν Παρισίων.

Κατὰ τὰς φοβεράς ἐκεῖνας ἡμέρας αἱ γυναῖκες πρὸ πάντων ὑπῆρξαν ἀξιοθαύμαστοι διὰ τὴν ἀντοχὴν καὶ τὸ θάρρος των. Ἐγχειρόμεναι πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ἵσταντο ἐπὶ μακρὰς ὥρας ἐπὶ τῆς λάσπης ἢ τῆς χιόνος ἔμπροσθεν τῶν ἀρτοποιημάτων καὶ περιέμενον συνωθούμεναι εὖ κατορθώσωσι εὖ ἀρπάσωσι κυριολεπτικῶς τεμάχιον ἄρτου διὰ τὰ τέκνα των. Αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ εἶχον διατείνει δελτία εἰς τοὺς πολίτας, ἐπὶ τῶν ὅπων ἀνεγράφοντο αἱ ἡμέραι τῆς διακομῆς κρέατος. Ἄλλ' ὅποια ἦτο ἢ ἀπογοητεύσεις τῶν ἀτυχῶν πολιτῶν ὅταν ἐνόητε ἀρτὶ κρέατος ῥωποῦ διενέμετο κρέας παστὸν ἢ σαρδέλλαι! Τότε πλέον ἢ ὀδύνη ἐκορυφῶτο.

Ἄλλὰ διὰ εὖ δυνήθη τις εὖ ἐννοήσῃ ὅποια ἐπίδρασιν ἔχει ἢ φύσις ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τί φρικῶδες θέαμα παρίστα ἢ πολυάριθμος τῶν Παρισίων πόλις φθάσασα εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀνεπαρκείας τῶν τροφῶν, ἔπρεπε εὖ ἔχῃ διέλθει τοὺς σκληροὺς ἐκεῖνος μῆνας καθ' ὃν ὁ στόμαχος κενὸς καὶ ἐξητλημένος ἐζητεῖ θρεπτικὴν τινα δύναμιν. Ἄλλὰ μεθ' ὅλα ταῦτα οὐδεὶς παραπονεῖτο. Ἐκαστος ἐξετέλει τὸ καθήκον του, ὑπεδύετο τὸν ρόλον του. Καὶ ἐνῶ οἱ στρατιῶται τῆς ἐθροφουρᾶς ἠτοίμαζον

τὰς ἀποσκευὰς των διὰ τὴν ἐξοδον, ἄλλοι δὲ ἠγρόπνον ἐπὶ τῶν προμαχώρων, οἱ ἀπομαχοὶ ἐφροβρουν πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως ἔμπροσθεν τῶν ἀρτοποιημάτων καὶ κρεοπωλείων καὶ ἐν γένει εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων.

Παραταχῶς τῆς πολιορκουμένης μεγαλουπόλεως οἱ αὐτοσχέδιοι οὗτοι στρατιῶται ἐνήργουν μετ' ἀνθαιρείας καὶ ἀπολύτου πρὸς ἑαυτοὺς πεποιθήσεως· ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ θάρρος των ἐμελλε εὖ δοκιμασθῆ πολὺν ἀργά, ὅτε πλέον ἢ ἀφοσίωσις αὐτῶν θὰ ἦτο ἀνωφελής. Αἱ πλατεῖαι, αἱ ὁδοὶ καὶ αἱ διασταυρώσεις αὐτῶν ἀντήχουν ἀπὸ τὸν θόρυβον τῶν σαλπύγγων, κατὰ δὲ τὴν ἐπάνοδον τῶν ἀποστελλομένων προσκόπων καὶ κατὰ τὴν ἐπάνοδον στρατιωτικῶν ταγμάτων εἰς τὴν πόλιν, ἀσθμαίνων ἐξ ἀγωνίας ὁ λαὸς τῶν Παρισίων παρετήρει τὰ παρακολουθοῦντα τὸν στρατὸν φορεῖα, κενὰ ἀκόμη ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ ἕκαστος ἀρτὶ εὖ εἰσθάνηται ἑαυτὸν ἀπογοητευμένον ἠγρτελεῖ εὖ τοῦ θεάματος τούτου θάρρος καὶ ἐλπίδας.

Τοιαύτη ἦτο ἢ ἐσωτερικὴ ὄψις τῆς ἀτυχῆς τότε πόλεως τῶν Παρισίων, ἣτις ὡμοίαζε πρὸς γιγάρτερον πλοῖον ναυαγήσαν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὠκεανοῦ.

Ἄλλ' ἐκεῖτο ὅπερ ἰδίως ἐπέτειρε τὸ δεινὸν τῆς θέσεως τῶν πολιορκουμένων ἦτο ἢ ἀπομόρφωσις καὶ ἢ παρτελής ἔλλειψις ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν ἐκτὸς τῶν Παρισίων μαχομένων. Καὶ οἱ Παρίσιοι ἀφ' ὧν ἠετιροβόλοι πρὸ μικροῦ ἢ ἰσχυρὸς καὶ ἐξεχῆντε ἢ μέθη τῆς ζωῆς, ἐβρίσκοτο σήμερον εἰς ἀπόγνωσιν ἐντὸς στενῆς φυλακῆς σχηματισμένης ὑπὸ τῶν ἰδίων τειχῶν τῆς πόλεως. Πᾶσα ἢ καταπλήσσοσα κίνησις τῆς θορυβώδους μεγαλουπόλεως, ἣτις ἠδύνατο ἄλλοτε εὖ δορῆσῃ τὸ σύμπαρ, ἐεκλείετο τώρα ἐντὸς αὐτῆς ὡς ἐν εὐρυχώρῳ κἀδῶ, ὅπως ἐχαρακτήρισεν αὐτὴν ὁ ποιητὴς τῶν Ἰάμβων, (*) χαρακτηρισμὸς ὅστις τῇ ἡρ-

(*) Οἱ Ἰάμβοι εἶνε ἐν τῶν σπουδαιότερων ποιητικῶν ἔργων ἐν τῇ συγχρόνῳ Γαλλικῇ φιλολογίᾳ, διακρινόμενον διὰ τὴν δύναμιν τοῦ στίχου καὶ τὸ δημιτικὸν τῆς ἐκφράσεως. Εἶνε δὲ ἢ ἠθικὴ καὶ πολιτικὴ αὐτὴ σάτυρα ἔργον τοῦ Αὐγούστου Barbier, ὅστις μετεχειρίσθη ἐν αὐτῷ τὸ μέτρον τῶν ποιημάτων τοῦ André Chenier κατέχεται δὲ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ποιητικοῦ οἴστρου ὑφ' οὗ καὶ ὁ Λατίνος σατυρικὸς ποιητὴς Juvenal.

Τὴν ἀπὸ τοῦ τεύχους τούτου ἔλλειψιν εἰκόνας θέλομεν ἀναπληρῶσαι εἰς τὸ προσεχὲς τεύχος δημοσιεύουσαι ἐν αὐτῷ δύο εἰκόνας ἀντὶ μιᾶς

μοις ἄπερ ποτε ἄλλοτε κατὰ τὴν ὀδυνηρὰν αὐτὴν ἄλλ' ἔνδοξον περίστασιν.

Ὁ κάδος ἀρέθραξεν. Ἐχνον ἐν αὐτῷ τηλεβόλα, κατεσκευαστον ἄξονας τροχῶν, κιβωτίδια, φουίγγια, ὀπίδας. Πάντες εἰργάζοντο διὰ τὴν Γαλλίαν· καίτοι δὲ οὐδόλως ἀμφέβαλλον περὶ τῆς μελλούσης καταστροφῆς δὲν ἔδεικνόν.

Ἄλλ' ἡ μεγαλειτέρα θλίψις προήρχετο ἐκ τῆς ἐλλείψεως εἰδήσεων καὶ πρὸς λήψιν τοιούτων οἱ Παρισιοὶ ἀρβύβουν συχνότατα ἀερόστατα διὰ τῶν ὁποίων ἀπέστελλον ὀδηγίας καὶ βοήθειαν εἰς τοὺς ἐδρισκομένους εἰς τὰς ἐπαρχίας, οἵτινες πάλιν καθίστων αὐτοὺς ἐνημέρους τῶν ἐκτὸς τῶν φρουρῶν συμβαινόντων, ἀποστέλλοντες ταξειδιώτιδας περιστέρων φεροῦσας ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῶν, ἐντὸς ἀδιουράτων σχεδὸν σωλήνων τῶν πτερῶν τῶν, ἅπειρα τηλεγραφήματα τυπωμένα διὰ μικροσκοπικῶν στοιχείων ἐπὶ χάρτον ἐλαφροτέρου τοῦ ἐξωτερικοῦ φλοιοῦ χρομμῆου.

Διὰ τοῦ μέσου τῶν περιστέρων γενικευθέντος καὶ ἐν Παρισίοις ἕκαστος ἠδύνατο ἀρτί ἐνός φράγκου γὰ ἀποστείλῃ τέσσαρα ἐρωτήματα εἰς τοὺς ἐν ἐπαρχίᾳ συγγενεῖς ἢ φίλους, οἵτινες πάλιν ἠδύνατο γὰ ἀπαντήσωσι διὰ τοῦ γαίῃ ἢ τοῦ ὄχι εἰς ἕκαστον τῶν ἐρωτημάτων. Καὶ ἦτο θανυσία ἡ μέθοδος αὕτη τῶν συνενηνοήσεων. Τὰ δημόσια μικρογραφικὰ τηλεγραφήματα φθάνοντα ἐν Παρισίοις ἐφωτογραφούντο διὰ μεγεθυντικοῦ φακοῦ εἰς τὸ φυσικὸν τῶν γραμμῶν μέγεθος καὶ διενέμοντο κατὰ χιλιάδας ἀντιτύπων εἰς τὸν δεσμώτην λαὸν τῶν Παρισίων, ὅστις μεγάλως παρηγορεῖτο διὰ τοῦ μέσου τούτου.

Περὶ τῆς ἀκαταμαχίτου ἀνθρωπίνης ἐπινοήσεως τῆς γενομένης ἐν μέσῳ πρὸς καὶ θαράτου ἔγγραφον πολλοὶ διαρκούσης ἐτι τῆς μακρᾶς πολιορκίας τῶν Παρισίων. Ἄλλ' ὑπολείπεται γὰ γραφῆ ἐν καὶ δι' αὐτὴν ποίημα. Ποῖον θέμα θὰ ἦτο εὐρύτερον δι' ἐμπνευσμένην γραφίδα τῶν ἰσχυρῶν τούτων προσπαθειῶν; Τί συγκινητικώτερον τῶν ἐρασίων ἐκείνων σφαιρῶν, αἵτινες ἀνυψοῦμεθα ἐκ τῶν πολιορκουμένων Παρισίων μετέφερον εἰς τὸν ἐλεύθερον κόσμον τὸν παλμὸν τῆς δεσμίας τότε μεγαλοπόλεως; Καὶ τί ποιητικώτερον τῶν περιστέρων ἐκείνων αἵτινες προσέτρεχον εἰς τὴν ἐγκαταλειμμένην τῶν Παρισίων γαῖαν φέρονσαι εἰς τὸ γάμος τῶν οὐχὶ τὸν συμβολίζοντα τὴν εἰρήνην κλάδον ἐλάτας, ὡς ἡ ἐπαγελευσῆσα εἰς τὴν κιβωτὸν περιστέρα, ἀλλὰ πολεμικοὺς λόγους τῆς Γαλλίας παλαιούσης ἢ πῶς μὲν ἴνα μὴ ἀποθάνῃ καὶ τὰς;

Αἱ περιστέρας οὗται διέτρεχον εἰς ἐχθρικός γραμμὰς διαφεύγουσαι ὡς ἐκ θαλάματος τὰς σφαιρας τῶν Γερμανικῶν ὀπλῶν Dreyse καὶ τοὺς ὄνοχας τῶν Πρωσικῶν ἀετῶν οἵτινες ἀπέλιοντο πρὸς θήραν αὐτῶν, διέσχιζον τὸν

παγερὸν ἄερα καὶ ἔφθανον ἐπὶ τῶν στεγῶν μας ἔρθα πτερυγίζουσαι μᾶς ἔτειρον τὰ ἐντὸς τῶν σωλήνων τῶν οὐρανίων πτερῶν τῶν κεκρυμμένα τηλεγραφήματα μήκους 40 χιλιοστούμετρων ἐπὶ 30 χιλιοστούμετρων πλάτους τὰ ὁποῖα ἐναγωνίως ἀρεμένομεν.

Ὁ Λονδοβίτικος Blanc Μίαν προσφυνῶς προέτεινε κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, γὰ τίθεται ἐπὶ τῶν ὀπλῶν τῆς πόλεως τῶν Παρισίων καὶ εἰς τὴν κορυφὴν τῶν ἰστῶν τῶν πλοίων περιστέρων πρὸς ἀνάμνησιν τῶν σκληρῶν ἡμερῶν τῆς πολιορκίας.

Αἱ περιστέρας τῶν Παρισίων ὄφειλον γὰ ὡς περισσότερον προσφιλεῖς εἰς ἡμᾶς ἢ ὅσον εἰς τοὺς Βερετοὺς αἱ ἱεραὶ περιστέρας τῆς Βερετίας.

Φιλίστωρ

ΑΠΟ ΤΑ "ΑΜΦΙΑ,"

Στῆς ἀρμονίας τὸ πέλαγος
πρὸς ἄγνωστα ἀκρογιάλια
λάμνουν τὰ ὠραῖά σου δάκτυλα,
λάμνουν γοργὰ κα' ἀγάλια.

Κι' ἀπλώνουν ἀφροκύματα,
τόνους γελώτων, θρήνων
καὶ ζευγαρώνει ὁ φλοῖσθος τῶν
μὲ μελωδίες Σειρήνων.

Λάμνουν τὰ ὠραῖα σου δάκτυλα
μ' ἀρμονικὰ παιγνίδια,
κι' οἱ δυὸ ψυχές μας φέρονται
ἔς ἀτέλειωτα ταξειδία.

Πέρα στὸ βάθος φαίνεται
τὸ ποθητὸ λιμάνι...
Λάμνουν τὰ ὠραῖά σου δάκτυλα
κι' ἀγάλια ἢ βάρκα φθάνει.

Ἐκεῖ θὰ βροῦμε ὀλόστρωτη
τοῦ γάμου μας τὴν κλίνη
στὴ μακαρία ἀνάπανσι,
στὴν αἰωνία γαλήνην.

Ἰωάννης Πολέμης

ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ

Η ΠΟΙΝΗ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙΣ ΛΑΟΙΣ

ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ

ΤΙΝΕΣ ΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΝΤΕΛΟΥΣ ΚΑΤΑΡΓΗΣΕΩΣ ΑΥΤΗΣ ΛΟΓΟΙ

(Συνέχεια εκ του Ι'. τεύχους)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΛΑΟΙ

Άρχαιοί Έλληνες (Κρήτες, Σπαρτιάται, Αθηναίοι). — Ρωμαίοι. — Βυζαντινοί. — Βάρβαροι λαοί του Βορρά. — Γερμανοί. — Άγγλοι. — Γάλλοι. — Ιταλοί. — Ολλανδοί. — Ρουμάνοι. — Βέλγοι. — Έλβετοί. — Ισπανοί. — Αύστραλοί. — Έλληνες. — Βόρειοι Αμερικανοί.

Εγκαταλείπεται ήδη την στενοῦ πνευματικῆς ὀρίζοντος ἐκτεταμένην ἡπειρον Ἀσίαν, τὴν διακρινομένην διὰ τὸ ξενιτικὸν αὐτῆς πνεῦμα, τὴν κοινωνικὴν στασιμότητα καὶ ἀκίνησιν, δεσποζομένην δὲ ὑπὸ μιᾶς δυνάμεως, τῆς θείας καὶ μιᾶς ἰδέας, τῆς θρησκευτικῆς καὶ κρατοῦσας ὑπόδουλον τὸ λογικὸν καὶ δεσμίαν τὴν ἐλευθερίαν, ἃς διεκπεραιωθῶμεν διὰ τῶν ὑγρῶν τῆς Μεσογείου κελεύθων εἰς τὴν πεπολιτισμένην Εὐρώπην ἀποδιδαζόμεναί τὸ πρῶτον εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἑλλάδος τῆς ἀποσπαργανωσάσης τὴν διάνοιαν, τῆς πρώτης ἀνακηρυξάσης τὸ «γνῶθι σαυτὸν» κατοικουμένης δὲ ὑπὸ λαοῦ φιλελευθέρου καὶ μεγαλόφρονος, ἀπεχθανομένου ἧσει τὸν δεσποτισμὸν καὶ ψεύγοντος τὴν θεοκρατίαν.

Ἡ Ἑλλάς, ὡς γνωστὸν, ἐστερεῖτο δυστυχῶς πολιτικῆς ἐνότητος, ἐκάστη δὲ πολιτεία εἶχε καὶ ἰδίους νόμους, συνελθὼς δὲ δυνάμεθα ἐν συνόλῳ νὰ πραγματευθῶμεν τὸ θέμα μας ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ βάζιν λαμβάνουσαι τὰς τρεῖς κυριώτερας τῆς ἀρχαιότητος νομοθεσίας τὰς τῆς Κρήτης, Σπάρτης καὶ Ἀθηνῶν θέλομεν ἐξετάσει τὰ ἐν ἐκάστη αὐτῶν περὶ θανατικῆς ποινῆς κρατοῦντα.

Ἡ βασιλεὺς τῆς Μεσογείου Κρήτη, ἥς τὰ γενναῖα τέκνα ἐχαρακτήριζεν ἐπὶ Μίνωος ἡ κοινοκτημοσύνη καὶ ἡ πολεμικὴ ἀγωγή, ἀλλ' εἰς τὰς πολιτείας τῆς ὁποίας ὡς φαίνεται, τὰ κατὰ τῶν Κρητικῶν ἀκτῶν ἀγρίως καὶ ἀδιαλείπτως ἐφορμῶντα κύματα λελοιθότως μετέδοσαν ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Μίνωος ἕως πρὸς πόλεμον καὶ ἀλληλοσπαργαμὸν ἰάσιν, ἔσχε γραπτὸς νόμους ἐπιβάλλοντας τὴν θανατικὴν ποινὴν κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ἀντιπεπονηθότος, κεφαλὴν ἀντὶ κεφαλῆς, ὅπως ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ.

Ἡ ὑπὸ τῶν ψυχρῶν ὑδάτων τοῦ Εὐρώτα διαγρομένη Σπάρτη ἡ καθαρῶς στρατιωτικὴ, κοινωνικὴ καὶ ὀπισθοδρομικὴ, ἡ θισιάσα εἰς τὸ κακῶς ἐννοούμενον κοινὴν συμφέρον τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου καὶ ἡ προβάλλουσα ὡς μόνον ἀδιάτρητον τεῖχος τὰ σιδηρὰ τῶν τέκνων τῆς στήθιν κατὰ τοῦ ἐκάστοτε προδεγγίζοντος τῆς χώρας πολιτισμοῦ, ὡς προσέβαλλε ταῦτα καὶ κατὰ τῶν ἐπερχομένων ἐχθρῶν, ἐνέκλειε νόμους ἀγράφους διὰ καὶ ῥήτρας καλουμένους, οἵτινες εὐκόλως ἐπέβαλλον τὸν θάνατον συμφώνως πρὸς τὴν τὰ πάντα ἐν αὐτῇ διέπουσαν αὐστηρότητα.

Ἡ Σπάρτη ἔχουσα μικρὰν περὶ φιλάνθρωπίας ἰδέαν ἀσθενῆ εἶχε καὶ τὴν περὶ δικαιο-

σύνης τοιαύτην. Ὁ Καιάδας τὸ χαῖνον τοῦτο βάρβαρον ἐδέχτο πλὴν τῶν μὴ ἀρτιμελῶν βρεφῶν καὶ τοὺς κατὰ τὴν αὐστηρὴν Σπαρτιατικὸν νόμον θεωρουμένους κακοῦργους, οἵτινες ἐπιζῶντες ἐνίοτε καίτοι βαρέως πληγωμένοι ἐκ τῆς πτώσεως ἀπέθνησκον τὸν ἐξ ἀστικῆς θάνατον

Ὁ ἀριθμὸς τῶν καταδικῶν ἂν ἦτο ἀναμφιδόλως μέγας ἐν τοιαύτῃ αὐστηρῇ πολιτείᾳ ἐν ἣ ἂν καὶ ἐπετρέπετο ἡ ἐπιτηδεῖα κλοπῆ, ἐτιμωρεῖτο ὁμοῦ αὐστηρῶς ἡ εἰσαγωγή χρυσοῦ ἢ ἀργύρου, ἡ ἀγαμία καὶ αὐτὴ ἡ ἐκτακτος πολυσαρκία. Ἡ κεφαλικὴ ποινὴ ἐξετελεῖτο ἐν καιρῷ νυκτὸς καὶ ἐντὸς τοῦ δεσμοτηρίου, ἵνα μὴ τὸ θάρρος τοῦ καταδικῶν, περὶ τοῦ ὁποίου δὲν ἀμφέβαλλον ἀφοῦ οὗτος ἦτο Σπαρτιάτης, διεγείρῃ παρὰ τὸν νόμον τὴν συμπάθειαν τῶν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν παρευρισκομένων

Ὅργανον τῆς θανατικῆς ἐκτελέσεως ἐν Σπάρτῃ ἦτο καὶ ὁ βρόχος· μετὰ δὲ τὴν ἐκτέλεσιν τὰ πτώματα ἐθάπτοντο πλῆσιον τοῦ δεσμοτηρίου μακρὰν τῶν λοιπῶν Σπαρτιατικῶν τάφων.

Ἡ δὲ τῶν Ἀθηνῶν πόλις τὸ ποιιδεντήριο τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης κατὰ τὸν Πειοκλέα, τὸ μέγα πνευματικὸν ἐργοστάσιον ὁπόθεν ἐξῆλθε τελεία ἡ φιλοσοφία καὶ ἡ ποίησις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐξισωθῆ κατὰ τὴν σκληρότητα πρὸς τὰς λοιπὰς Ἑλληνίδας πολιτείας.

Μετὰ τὴν δι' αἵματος γεγραμμένην νομοθεσίαν τοῦ Δράκοντος εἰς ἀπάσας τὰς σελίδας τῆς ὁποίας ἀναγράφετο ἡ αἰμοσταγῆς λέξις θάνατος, αἱ Ἀθηναῖοι ἔσχον τὴν ἡπίαν νομοθεσίαν τοῦ Σόλωνος, ἥτις ὑπῆρξε πολὺ ἐπιεικεστέρων πασῶν τῶν Ἑλληνικῶν νομοθεσιῶν.

Τὸ πνεῦμα τῆς φιλάνθρωπίας τὸ ὁποῖον ἐξεδηλοῦτο ἐν Ἀθήναις καὶ διὰ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἐλῆους τοῦ καταφυγίου τοῦτον τῶν δυστυχῶν, διεῖπε καὶ τοῦ Σόλωνος τὴν ποινικὴν νομοθεσίαν κατὰ τὸ δυνατόν τότε μέτρον. Ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου ἐπεβάλλετο ὑπ' αὐτῆς εἰς ὀλιγοτέρας περιστάσεις ἀφ' ὧν ὅσα ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις Ἑλληνικαῖς πόλεσι νομοθεσιῶν. Δι' αὐτῆς ἐτιμωρεῖτο συμμετρῶς πρὸς τὰς τότε περὶ δικαίου δοξασίας ἡ ἀρνησίς τῶν θεῶν καὶ ἐν γένει ἡ μεγάλη πρὸς τὰ θεῖα ἀσέβεια, ἥτις ἐθεωρεῖτο τὸ μέγιστον τῶν ἀνθρωπίνων κακογνημάτων, ἡ ἀπάτη τοῦ δήμου, ἡ κιβδηλεία, ὁ ἐκούσιος φόνος. (ἂν δὲν ἐπιβάλλετο ἀειφυγία), ὁ ἀνδραποδισμὸς καὶ ὁ ἐμποτισμὸς. Τὰ δὲ εἶδη τῆς θανατικῆς ποινῆς ἦσαν κώνειον, βρόχος, βάρβαρον, ξίφος, λιθοβολία, (ἦν ἐκινδύνευσε νὰ πάθῃ καὶ ὁ Αἰσχύλος δι' ἐν τῶν δραμάτων του) στανιώματα δὲ καὶ ὁ ἀποτυμπανισμὸς, ἡ σταύρωσις καὶ ἡ παράδοσις εἰς τὴν διάκρισιν τῶν κυμάτων Αἱ θανατικαὶ αὗται ποιναὶ ἐξετελοῦντο ὑπὸ τῶν ἑνδεκα τῶν Ἀθηνῶν δμῶν.

Ἄλλ' ἐκ πάντων τῶν εἰδῶν τούτων προετιμῶτο ἡ διὰ κωνείου, τὸ ὁποῖον εἰδίδετο ἐν τῇ φυλακῇ καὶ ἀθορύβως ὡς ἐξετελοῦντο καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ ποιναὶ, καθόσον οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἠνείχοντο οὐδ' ἐπὶ θεατρικῆς σκηνῆς νὰ βλέ-

πωσι θανάσιμον αγωνίαν, ὡς **τι ἀεικές**.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι θανατικῆς ποινῆς. Ἦδῃ ἀνέλωμεν ἐπὶ τῶν Ρωμαϊκῶν λόφων τῶν ὁποίων τὸ ὕψος ἐφθασεν ἢ ἀνθρωπίνη σκληρότης.

Ἐν Ρώμῃ ἡ περὶ ποινῆς θεωρεῖα παρακολουθήσαδα τὴν πρόδοον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὸν βαθμὸν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου κατ' ἀρχὰς ἐπεβάλλετο οὐχὶ διὰ τὴν θεραπείαν ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκφοβίαν.

Ἐ ἀίμοχαρῆς Ρωμαῖος ὁ ῥίπτων τὸν δούλον αὐτοῦ εἰς τὰ ἰχθυοτροφεῖα πρὸς πάχυνσιν τῶν μυραινῶν τοῦ ἐδικάζετο ὅπως καὶ ὁ πολεμιστῆς Κρῆς κατὰ τὸν νόμον τοῦ **ἀντιπεπονθότος**.

Ἐ στασιαστής, ὁ προδότης, ὁ δωροδόκος, ὁ φονεὺς **ἐλευθέρου πολίτου** ἐκ προμελέτης, ὁ κλέπτῃς, ὁ ψευδομάρτυς, ὁ **λιβελλογράφος**, ὁ γόνης, ὁ δεκάζων τοὺς δικαστὰς, ὁ καταστρέφων δημητριακοὺς καρποὺς ἐτιμωροῦντο διὰ θανάτου κατακρημνιζόμενοι ἀπὸ τῆς Ταρπηίας πέτρας ἢ προσδεδωμένων τῶν ἄκρων αὐτῶν ἐπὶ δύο ἀρμάτων ὀδηγουμένων κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν καὶ συνεπῶς διαμελιζόμενων τὸν κατάδικον ἢ τέλος δι' ἀγχόνης, σταυροῦ, θηρίων καὶ τυμπανισμοῦ ὅστις ἦτο καὶ ἡ ἀρχαιότερα τῶν ἐν Ρώμῃ ποινῶν. Ἐμπροσθὲς ἐθανατοῦτο διὰ πυρός, ὁ δὲ πατροκτόνος ραπτόμενος ἐντὸς δερματίνου σάκκου μετὰ πιθήκου καὶ ἐχίδνης ἐρρίπτετο εἰς τὴν θάλασσαν!

Ἀξιοσημείωτος τυγχάνει καὶ ἡ ἐξῆς παρὰ τοῖς Ρωμαίοις συνήθεια. Ἐὰν συνέβαινε νὰ ἀποθάνῃ ὑπόδικός τις ἐδικάζετο νεκρὸς καὶ ἐὰν ἡ ἐνοχὴ τοῦ ἀπεδεικνύετο, **κατεδικάζετο ἢ μνήμη αὐτοῦ**, ἐδημιεῖτο ἢ περιουσία του ἢ δὲ ἀτυχῆς οἰκογενεῖά του μυρίας ὑψίστατο ἀτιμία, διότι ὁ, τὶ ἐπετρέπετο εἰς τοὺς τιμαριοῦχος καὶ ἐν γένει τοὺς ἀνθρώπους τῆς ὑψηλῆς ἀνατροφῆς (honestior) καὶ τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα γερουσιαστοῦ, δεκάρχου κτλ ἦτο ἀπληγορευμένος εἰς τοὺς τῆς χαμηλῆς κοινωνικῆς τάξεως (humilior) εἰς οὐς καὶ ἐπεβάλλετο ἡ θανατικὴ ποινὴ διὰ πράξιν δι' ἣν ὁ εὐγενὴς τιτλοῦχος θὰ κατεδικάζετο τὸ πολὺ εἰς ὑπερορίαν.

Κατὰ ταῦτα τὸ δίκαιον παρὰ Ρωμαίοις ἐξηρτάτο διὰ τε τὰς εἰς θάνατον καταδικαστέας πράξεις ὡς καὶ διὰ πᾶν ἐν γένει παράπτωμα **ἐκ μόνης τῆς κοινωνικῆς τάξεως τοῦ κατηγορουμένου**.

Ἡ νομοθεσία αὕτη ἴσχυε μέχρι τινὸς ἐν Ρώμῃ, ἀλλ' ὅτε τὸ σύστημα τῶν προγραφῶν εἰσῆχθη, δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη δίκης· ὁ προγραφεὺς ἐφανεύετο συνήθως ὑπὸ δούλου ἐπὶ γενναῖα χρηματικῇ ἀμοιβῇ καὶ κηρύσσει τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ φιlanθρωπία τοῦ σώζοντος προγραφέντα διὰ θάνατον πάλιν ἐτιμωρεῖτο.

Ὅτε δὲ τὰ ἐκ τῆς ἰστορίας γνωστὰ ἀνθρωπόμορφα ἐκεῖνα τέρατα ἀνῆλθον τὸν Ρωμαϊκὸν Αὐτοκρατορικὸν θρόνον, αἱ λέξεις **μνήμις, καταδικῆς, θάνατος** κατέστησαν συνώνυμοι. Ἐ ἀίμοχαρῆς καὶ ἀργός τῆς Ρώμης ὄχλος ἐζῆτει ἄριστον καὶ **θεάματα**, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ φωτίζων τὴν πόλιν μετεχειρίζετο συνήθως ζῶντα σώματα δούλων ἢ χριστιανῶν ἡλειμμένα δι' εὐφλέκτου ὕλης καὶ ἀναπτόμενα δίκην στεατίνων λαμπάδων!

Ἀλλ' ὁ θριαμβὸς τοῦ χριστιανισμοῦ ἦτο ἐπὶ θύραις. Ἐ σταυρὸς μέλλων νὰ ἀρωματίσῃ διὰ χριστιανικοῦ μύρου τὴν παρεκτραπεῖσαν ἀνθρωπότητα ἀνέλαμψεν ὡς ἥλιος τῆς δικαιοσύ-

νης ἐπὶ τοῦ στέμματος τῶν αὐτοκρατόρων καὶ ἡ γλυκεῖα αὐτοῦ λάμψις ἐκχυθεῖσα ἐπὶ τῆς ἀνά χειρας αὐτῶν νομοθεσίας ἐξήλειψεν ὡς ἀπὸ φωτογραφικῆς πλακὸς τὰ μελανὰ ἐκεῖνα σημεῖα ὅτινα εἶχεν ἐγκατασπεῖρει ἐν αὐτῇ ἡ τοῦ εἰδωλολάτρου δεσπότου ἀπανθρωπία.

Ἐ Κωνσταντῖνος καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Γρατιανὸς ἐζήτησαν τὴν **διακρίσιν τῆς ποινῆς** καὶ τὸ **εἶδος τοῦ ἀδικήματος**, οἱ δὲ μετ' αὐτοὺς Θεοδόσιος καὶ Ὁνώριος καὶ λοιποὶ ἐθέσπισαν ἐν γένει νόμους, οὓς τὸ πρῶτον ἐχαρακτήριζε τὸ γλυκὺ καὶ φιlanθρωπον τοῦ χριστιανισμοῦ πνεῦμα.

Ἀλλ' ὅτε μετὰ ἐτη ἐπῆλθεν ἡ κατάλυσις τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, ὁ πολιτισμὸς ἔχασε τὸ μέχρι τοῦτο κατακτηθὲν ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ ἕδαφος, ὁ δὲ ἀδιόσπαστος αὐτοῦ συνοδοιπόρος, τὸ ἐν γένει ποινικὸν δίκαιον ἐσθγνῆσεν ὑπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ ἀγρίου δυνάστου. Ἡ Μηδικὴ τῖάρα καὶ ἡ Ταταρικὴ σάγαρις ἐφυγάδευσαν τὸν πολιτισμὸν, ὅστις κατέφυγεν εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην βάρβαρον ἐτι οὐσαν καὶ ἐν αὐτῇ ἐλάλησε διὰ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν ἑλληνικῶν συγγραμμάτων ἐκπολιτίσας αὐτὴν καὶ ἀποτελέσας τὸν ἱστορικὸν σταθμὸν τῆς Ἀναγεννήσεως (Renaissance).

Περάνασαι τὴν ἐπισκόπισιν τῶν περὶ θανατικῆς ποινῆς δοξασιῶν τῶν λαῶν τούτων βαίνομεν πρὸς τοὺς ἐκπολιτισθέντας τοῦ Βορρᾶ λαοὺς μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν νὰ εἴπωμεν ἐν τέλει ἐν γενικῶν βλέμμα ἐπὶ τῆς καταστάσεως πάντων τῶν λαῶν σχετικῶς πρὸς τὸ ἡμέτερον θέμα.

Παρὰ τοῖς βαρβάροις τοῦ Βορρᾶ τὸ ἐκχεῖν αἷμα ἐτύγχανε γενικῆς ἀποτροφῆς· εἶνε δὲ ἀπορίας ἀξίον πῶς ἐνῶ εἶχον βαρβαρότητα ἦθη αἱ ποιναὶ αὐτῶν ἦσαν τοσοῦτον ἥπαι, ὥστε νὰ συμπληθίζωσι πρὸς χρήματα τὰ μέγιστα τῶν ἀδικημάτων.

Λόγος τῆς ἐπιβολῆς ποινῆς παρ' αὐτοῖς ἦτο ἡ **ἐκδικησις** διὰ τὸν παθόντα.

Ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου ἐξαιρετικῶς ἐπεβάλλετο εἰς τὰς ἐξῆς μόνον περιστάσεις κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Τακίτου.

α) εἰς τοὺς προδότας καὶ ἀντιδόλους οὓς βρόχῳ ἠνήρτων ἐπὶ τῶν δένδρων.

β) εἰς τοὺς ἀνάνδρους, ἀπολέμους καὶ ἠσχυμένους τὸ σῶμα, οὓς καὶ ἐθύθιζον εἰς τέλματα καὶ λίμνας (γέερα ἐπιρρίπτοντες).

Ἀξίον ἰδιαίτερας μνείας εἶνε τὸ παρ' αὐτοῖς σύστημα τῆς **θεοδικίας**, ἡτις ἐγίνετο διαφοροτρόπως, διὰ ζέοντος ὕδατος, σταυροῦ, πεπυρακτωμένου σιδήρου, ψυχροῦ ὕδατος καὶ μονομαχίας. Κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν λοιπὸν αὐτὸ σύστημα, ὃ τε κατήγορος καὶ κατηγορούμενος μετὰ ἐξ μαρτύρων ἐφέροντο ἐνώπιον λέβητος περιέχοντος κοχλάζον ὕδωρ, ὅτε ὁ κατηγορούμενος προσεκαλεῖτο ὑπὸ τοῦ ἱερέως, ἐξορκίζοντος δι' ἐπωδῆς τὸ ὕδωρ, νὰ βυθίσῃ τὴν χεῖρά του ἐν αὐτῷ· καὶ ἐὰν μὲν ἐξῆγεν αὐτὴν ἀβλαβῆ καὶ ἀνευ φλυκταίνων (!) ἐκηρύττετο ἀθῶος, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἐνοχος. Ἀλλοτε ἐφέροντο ἐνώπιον σταυροῦ, ὅτε ὑπεχρεοῦντο ἀμφότεροι ἀντικρὺ αὐτοῦ ἱστάμενοι νὰ τὸν ἀτενίζωσιν, ἐκεῖνος δὲ ὅστις ἤθελε κουρασθῆ πρῶτος ἐθεωρεῖτο ἐνοχος ἢ ἐνώπιον πεπυρακτωμένου σιδήρου, ὅτε ἐὰν ὁ κατηγορούμενος κατώρθου νὰ βαδίσῃ ἀνυπόδουτος ἐπ' αὐτοῦ ἀβλαβῶς, ἐκηρῶσσετο ἀθῶος. Ἀλλοτε πάλιν ἠνάγκαζον τὸν κατηγορούμενον νὰ πῆν ἐν συνεχείᾳ μεγάλῃν ποσότητι ψυχροῦ ὕδατος τὸ ὅποιον ἐὰν κατώρθου ἐκηρῶσσετο ἀθῶος. Ἀλλὰ τὸ περιεργότερον ἐξ ὧων

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

των μέσων τῆς θεοδικίας ἢ το ἢ ἐπιβολὴ τῆς μονομαχίας διὰ ροπάλου μεταξύ τοῦ κατηγοροῦ καὶ τοῦ κατηγορουμένου λήγουσα ἀκριβῶς μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Ἐὰν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου οὐδεὶς ἠττάτο ὁ κατηγορούμενος ἠθωοῦτο λογιζόμενος ὡς νικητῆς. Πᾶσαι αἱ ἀποφάσεις τῆς θεοδικίας ἐξετελοῦντο δι' ἀγχόνης.

Ἦδη ἐξετάσωμεν τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου παρὰ τῆ σμερινῆ Εὐρώπῃ.

Ἐν Γερμανίᾳ δὲν ἐθεώρησαν παρέλκον νὰ ἀναγράψωσιν εἰς τὴν ποινικὴν νομοθεσίαν τὴν λέξιν θάνατος. Καὶ ἡ ποινὴ αὕτη ἐπιβάλλεται εἰς δύο μόνον περιπτώσεις, ἐπὶ ἐσχάτης προδοσίας καὶ ἐπὶ φόνου. Ὅργανον δὲ ἐκτελέσεως εἶνε συνήθως ὁ πέλεκυς.

Ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡ αὐστηρότης τοῦ Ἀγγλικοῦ χαρακτήρος δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ ἀποτυπωθῆ καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ δικαίου παρ' ὅλην δὲ τὴν ἐπίδρασιν ἦν ὑπέστη ὁ Ἀγγλικὸς λαὸς ὑπὸ τοῦ φιλανθρωπικοῦ πνεύματος τοῦ αἰῶνος, ἀρκετὰ ἴχνη παραμένουσιν ἐν αὐτῷ τῆς μεγάλης αὐστηρότητος τοῦ παρελθόντος. Ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου ἀναγράφεται εἰς τὴν Ἀγγλικὴν νομοθεσίαν ὄργανον δὲ αὐτῆς εἶνε ἡ ἀγχόνη.

Ἐν Γαλλίᾳ, ἥτις ἀνεκήρυξε τὰ σύμψητα μετὰ τὸν ἀνθρωπὸν δίκαια, ἀνεγράφη δυστυχῶς ἡ φρικταλέα λέξις θάνατος εἰς τὸν ποινικὸν αὐτῆς νόμον, ὡς ὄργανον ἐκτελέσεως ὀρισθείσης τῆς λαιμητόμου. Ὅταν ὅμως οἱ ἔνορκοι ἀποφαίνωνται ὅτι ὑπάρχουσιν ἐλαφρυντικαὶ περιστάσεις, τὸ δικαστήριον οὐδέποτε ἐπιβάλλει τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου.

Ἐν Ἰταλίᾳ δὲν θὰ συναντήσωμεν σήμερον τοὺς ἀτέγκτους ἐκείνους καὶ αἰμοχαρεῖς Ρωμαίους, ἀλλὰ τὰ εὐγενῆ τῆς συγχρόνου Ἰταλίας τέκνα.

Ὁ πρὸς τὸ καλὸν ἔρωσ ὁ τοσοῦτον ἐξευγενίζων τὰ αἰσθήματα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας δὲν ἦτο δυνατόν τὴν εἰς θάνατον καταδίκνῃ νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν χώραν τῆς ὁποίας κυριαρχεῖ, διὸ καὶ δὲν ἀναγράφεται αὕτη ἐν τῷ ποινικῷ κώδικι.

Ἐν Ρωσσίᾳ ἡ θανατικὴ ποινὴ ὑψίσταται ἐχουσα ὡς ὄργανον τὴν ἀγχόνην.

Ἐν Ὀλλανδίᾳ καὶ Ρουμανίᾳ κατηγορήθη, ἐν δὲ τῷ Βελγίῳ οὐδέποτε ἐκτελεῖται ἐπὶ τῶν μὴ ἐχόντων συμπληρωμένον τὸ ἴδον ἔτος τῆς ἡλικίας καθ' ὃν χρόνον διέπραξαν τὸ ἐγκλημα. Ἀλλ' εἰς τοὺς ὑπερβάντας τὴν ἡλικίαν ταύτην ἐπιβάλλεται εἰς τὰς ἐξῆς περιπτώσεις: 1) ἐπὶ προσβολῆς τῆς ζωῆς τοῦ βασιλέως ἢ διαδόχου, 2) ἐπὶ φόνου, 3) ἐπὶ πατροκτονίας, 4) ἐπὶ παιδοκτονίας, 5) ἐπὶ φαρμακείας.

Ἐν Ἑλβετίᾳ ἀρχικῶς εἶχε καταργηθῆ γενικῶς, ἀλλὰ κατὰ τὸ 1879 ἡ κατάργησις περιωρίσθη μόνον διὰ τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα, ὡς πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ ἀφέθη ἐλευθερία εἰς τὰ διάφορα Καντόνια νὰ τὴν εἰσαγάγωσιν ἐκ νέου, ὅπερ καὶ ἐπραξάν τινα.

Ἐν Ἰσπανίᾳ, Αὐστρίᾳ καὶ Ἑλλάδι ὑψίσταται εἰσέτι.

Ἐν τῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ τῇ κατ' ἐξοχὴν χώρᾳ τοῦ πολιτισμοῦ ἡ θαλασσινὴ ποινὴ εἰς τινὰς μὲν τῶν πολιτειῶν σπανιώτατα μόνον ἐφαρμόζεται, εἰς δὲ τὰς πολιτείας Michigan, Wisconsin, Rhode—Island, ἐντελῶς καταργηθῆ.

(Ἔπεται συνέχεια)

Ἄρτεμις Λανδοῦκη

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΕΡΟΝΑΥΤΟΥ

ΟΙ ΠΑΡΙΣΙΟΙ ΑΠΟ ΤΟΥ ΑΕΡΟΣΤΑΤΟΥ

(Camille Flammarion)

« Ἡ πρώτη ἐντύπωσις ὑπὸ τῆς ὑποίας καταλαμβάνεται τις ἀνυψούμενος ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους εἶνε ὅτι αἰσθάνεται ἑαυτὸν πολὺ ὑγιέστερον καὶ βλέπει μετὰ τινος παιδαριώδους ἐγωϊσμοῦ τοὺς ἄλλους ὑπὸ τοὺς πόδας του ἀποτελοῦντας μετὰ τοῦ περιβάλλοντος αὐτοὺς ἐν θαυμάσιον καὶ ἀπέραντον θέαμα.

» Ἡ κίνησις τοῦ ἀεροστάτου εἶνε ἐντελῶς ἀνεπαίσθητος εἰς τοὺς ἐπιβάτας. Ἡμεῖς τούλαχιστον οὐδόλως τὴν αἰσθανόμεθα διότι στηρίζομεν σταθερῶς τοὺς πόδας μας ἐπὶ τῆς λέμβου τοῦ ἀεροστάτου καὶ τὸ κέντρον τοῦ βάρους μας πίπτει ἐντὸς αὐτῆς. Φυσιολογικῶς δὲν κρεμάμεθα καὶ νομίζομεν ὅτι εἴμεθα ἀκίνητοι, οὐδεμίαν δὲ πνοὴν ἀνέμου αἰσθανόμεθα.

» Ἡ γῆ κατέρχεται ὑπὸ τοὺς πόδας μας, ὁ ὄμιλος τῶν φίλων μας σμικρύνεται, οἱ δὲ ἀποχαιρετισμοὶ τῶν φθάνουσιν ἀσθενεῖς πλέον μέχρις ἡμῶν καὶ τέλος καλύπτονται καὶ οὔτοι ἀπὸ τὴν κολοσσιαίαν φωνὴν τῶν Παρισίων. Ἡ θορυβώδης μεγαλούπολις ἀποκαλύπτει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μας τὰς ἀπειραριθμοὺς στέγας τῆς, τοὺς θόλους τῆς, τοὺς πύργους τῆς, τὰς οἰκοδομὰς τῆς, τοὺς κήπους τῆς, τὰς λεωφόρους τῆς καὶ τέλος τὴν

ἐξωτερικὴν τῆς ζώνην μετὰ τὰς περιβαλλούσας αὐτὴν πεδιάδας. Ἡ ὄψις τῆς ἀποτελεῖ μαγευτικὸν θέαμα πρὸ τοῦ ὁποίου ὠχρῶσιν αἱ διηγήσεις τῶν «χιλιῶν καὶ μιᾶς νυκτῶν».*

» Τὰ ἀνθρώπινα ἔργα ἐξαφανίζονται ταχέως ἐνῷ ὁ ἀφ' ὑψηλοῦ θεατῆς δὲν γνωρίζει τί πρῶτον νὰ θαυμάσῃ. Τὰ ὑψηλὰ ἀνάκτορα, οἱ πανάρχαιο ναοί, οἱ ὑψηλοὶ θόλοι, τὰ λίθινα κωδονοστάσια, ἅτινα ἐφαίνοντο ἀπὸ τοῦ ἐδάφους διασχίζοντα τὸν οὐρανὸν μετὰ τὰς ὑψηλὰς καὶ λεπτότατα γεγλυμμένας κορυφὰς των, φαίνονται ἤδη ἀπὸ τοῦ ὕψους ταπεινωμένοι μέχρι τοῦ ἐδάφους. Ἡ Παναγία τῶν Παρισίων ἀπὸ τῶν κωδονοστασιῶν τῆς ὁποίας ἐξίσταται τις θεώμενος τοὺς Παρασίους, τὸ Τόξον τοῦ Θριάμβου, ὁ λίθινος οὗτος κολοσσὸς ὁ ἐπαγρυπνῶν ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν ἐπὶ τῆς κοιμωμένης μεγαλουπόλεως, τὸ Λουδρον ἀναπαυόμενον ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, οἱ ἀρχαῖοι πύργοι οὗς ἐσεβάσθη ὁ πανδαμάτωρ χρόνος, ὅλα τέλος τὰ θαυμάσια τῆς ἀρχιτε-

(*) Αἱ Χαριέσταται αὗται Ἀραβικαὶ διηγήσεις μεταφρασθεῖσαι Γαλλιστὶ ὑπὸ τοῦ Γάλλου Galand (1704) ἀπεικονίζουσι λίαν εὐφυῶς καὶ διὰ πλουσίων ποιητικῶν εἰκόνων τὸν χαρακτήρα, τὰ ἦθη καὶ τὸν πλούσιον καὶ μαγευτικὸν βίον τῶν Ἀράβων καὶ τοῦ χαρμηίου των.

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

κτονικής σμικρύνονται όλονεν και ταπεινούνται πρό του ούρανοῦ. Ἡ πρώτη τῶν Εὐρωπαϊκῶν πόλεων, ἡ πρωτεύουσα τῆς γῆς, οἱ Παρίσιοι, μετεβλήθησαν δι' ἡμᾶς εἰς ἀνάγλυφον ἔχον τὰς διαστάσεις ἐκείνων τὰ ὅποια κοσμοῦσι τὸ Μουσεῖον τῶν Ἀπομύχων.

» Ἡ προοπτικὴ καὶ αἱ διαστάσεις πάντων φαίνονται μεταβληθέναι ἀπὸ τοῦ ὕψους εἰς ὃ εὐρισκόμεθα. Αἱ λεωφόροι καὶ αἱ ἐκτεταμέναι δενδροφυτεῖαι φαίνονται ὡς στενόταται ὁδοὶ καὶ μικροσκοπικοὶ κῆποι. Διερχόμεθα ἄνωθεν ὑγροῦ ἐπιμήκους σημείου τὸ ὅποιον ὀνομάζουσι... Σηκουάαν. Σημεία τινὰ τῶν Παρισίων μεταμορφοῦνται μέχρι τοῦ γελίου. Τὸ μέγαρον τοῦ Πεδίου τοῦ Ἄρεως, τὸ ἀντικείμενον θαυμασμοῦ δοκίμων τινῶν μᾶς φαίνεται (συγγνώμη διὰ τῆς παρομοίωσιν) ὡς τεμάχιον ἀπὸ χοίρειον λευκάνικον λευκὸν τῆς Νανσὺ πέραν δὲ τοῦ Λουβρου ὀπύργος τοῦ Ἁγ. Γερμανοῦ ὑποστηρίζομενος ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ δημορχείου παρέχει τὴν ἐντύπωσιν ἑνὸς λαδικοῦ.

Καὶ ἐνῶ ἡ ἐναέριος σφαῖρα πλανᾶται εἰς ὀλίγων ἀκόμη μέτρων ὕψος, βλέπει τις περιέργους σμικρύνσεις τῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀντικειμένων. Ὁ Ναπολέων τῆς στήλης τῆς Βανδόμης καὶ ἡ μεγαλοφυΐα τῆς Βασίλλης μᾶς φαίνονται τεθειμένα ἐπὶ κρητῆδος εὐρυτέρων διαστάσεων κατὰ τὸ ἄνω ἄκρον ἢ κατὰ τὴν βάσιν. Ἄλλ' ἐφ' ὅσον ἀνυψοῦμεθα, τὸ ὕψος τῶν καλλιτεχνιμάτων τούτων ἐξουδενοῦται καὶ φαίνονται ἰσοπεδωμένα μετὰ τοῦ ἐδάφους, ἀποδεικνύοντα εὐτὼ ὅτι ἡ δόξα ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν μηδαμινότητα ἀφ' ὠρισμένου τινος σημείου ἐξεταζομένη.

Πόσον τὰ πάντα μεταβάλλονται ὅταν βλιεποῖται ἀπὸ ὕψους!

Ἡ πρώτη λοιπὸν ἐντύπωσις εἶνε ἡ φαινομε-

νικὴ ἀκίνησια, ἡ δὲ δευτέρα εἶνε ἡ ἀπόλαυσις τοῦ ἀπροσδοκῆτου θεάματος τὸ ὅποιον ἐξελλίσσεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν. Ἄλλὰ τρίτη τις ἐντύπωσις δὲν βραδύνει νὰ διαδεχθῇ τὰς δύο πρώτας, ἡ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἀπολύτου στερεότητος—καίτοι ἐξηκριβωμένης—τοῦ ἀερίου πλοίου. Ἡ λέμβος κρέμαται διὰ σχοινίων εἰς τὰ ὅποια ἀπολήγει τὸ περιβάλλον τὴν σφαῖραν δίκτυον, τὰ δὲ ὀκτὼ σχοινία τὰ ὑποστηρίζοντα τὴν λέμβον εἶνε πλεγμένα μετὰ τῆς λυγοῦ ἐξ ἧς εἶνε κατεσκευασμένη αὕτη.

Τὸ ἀέριον πλοῖον μένει ἀνοικτὸν κάτωθεν εἰς τρόπον ὥστε νομίζει τις ὅτι κρέμαται κυριολεκτικῶς ἀπὸ μίαν ἐκ γάζης σφαῖραν, τὸ δὲ ὕψος αὐτοῦ μετὰ τῆς λέμβου ἀντιστοιχεῖ πρὸς ὕψος πεντωρόφου οἰκίας.

Καὶ ἡ ἄβυσσος ἀνοιγομένη ὑπὸ τοῦ πόδας μας προκαλεῖ σκέψεις τινὰς τὰς ὁποίας ἀδύνατον νὰ διαφύγωμεν: Ἐὰν ἡ γάζα ἐξεύφουγέ τῆς σφαίρας; Ἐὰν ἡ γάζα ἐξήρχετο τοῦ δικτύου; Ἐὰν ἐθραύετο καμμία χορδὴ; Ἐὰν αἴφνης ἀπεσπᾶτο ὁ πυθμὴν τῆς λέμβου; Ἐὰν δὲν δυνηθῶμεν πλέον νὰ κατέλθωμεν; Ἐὰν κατελαμβανόμεθα ὑπὸ σίφρωνος; καὶ πικίλαι ἄλλαι σκέψεις, αἵτινες θὰ ἠδύναντο νὰ συνοψισθῶσιν εἰς μίαν καὶ μόνην: Ἐὰν ἐπίπτομεν; Εὐτυχῶς δὲν παρέρχεται πολὺ καὶ ἀναγνωρίζει τις τὸ ἀβάσιμον ὄλων τῶν φόβων του.

» Ὑπὸ πραγματικὴν ἐποψιν ἐξεταζόμενον τὸ ἀερόστατον εἶνε ἀσφαλὲς ἐντὸς τοῦ ἀέρος, ὅπως ὁ λίθος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Καὶ ἐξ ἄλλου ὅστις φοβεῖται, θὰ εἶνε προτιμότερον νὰ μὴ βγαίῃ ἀπὸ τὸ σπῆτι του».

(Ἔπεται συνέχεια)

Σ. Κ.

ΒΡΑΧΥ ΟΝΕΙΡΟΝ

(Διήγημα πρωτότυπον)

Εντὸς πολυτελοῦς ἀμάξης τῆς ὁποίας οἱ τροχοὶ ἐκυλόντο ελαφρὰ ελαφρὰ ἐπὶ τῆς σεληνοφωτιστοῦ ἐξοχικῆς ὁδοῦ, ἡ περικαλλῆς Φάνη, τυλιγμένη εἰς τὸν μακρὸν φαίδχρονον ἐπενδύτην τῆς, τοῦ ὁποίου ἡ σισύρα ἐθώπευεν ἀπαλὰ τὸν εὐπλαστον γυμνὸν λαιμόν τῆς, ἀνέπαυε κατάκοπος τὴν μικρὰν χαρτεσσαν κεφαλὴν τῆς ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ παραπλεύρου καθήμενου θείου τῆς.

Ἦτο προπαραμονὴ τῆς πρωτοχρονιάς.

Ἐπὶ μίᾳ Γαλλικῆς ναυαρχίδος ὁμοῦσης εἰς τὸν λιμένα τῆς μικρᾶς ἐκείνης πόλεως εἶχε δοθῆ ἐπίσημος χορὸς τὴν νύκτα ἐκείνην καὶ ἐξ αὐτῆς ἐπέστρεφεν ἡ Φάνη μετὰ τοῦ θείου τῆς περὶ τὴν 4ην πρωινήν ὥραν εἰς τὴν ἐξοχικὴν οἰκίαν τῶν.

Ἡ σελήνη ἐφώτιζεν εἰσέτι διὰ τοῦ μελιχροῦ φωτός τῆς τὰ γυμνὰ δένδρα, ἅτινα ἔσριπτον τὰς σκελετώδεις σκιὰς τῶν ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ ἐδάφους, τοῦ ὁποίου τὸ ὑποπράσινον χροῶμα ἐνούμενον ἐν θαυμασίῳ συνδυασμῷ μετὰ τοῦ ὑποκυάνου σεληνιαίου φέγγους ἀπετέλει μίαν τῶν μαγευτικωτέρων ἀποχρώσεων, αἵτινες εἶνε ἀδύνατον νὰ γεννηθῶσιν ἐπὶ τῆς πινακίδος

τοῦ ἐπιδεξιωτέρου τῶν ζωγράφων. Ἄλλ' ἡ Φάνη δὲν ἀπελάμβανε τῆς θεσπεσίας ἐκείνης εἰκόνας εἶχε κλείσει τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἡ γλυκεῖα ἠρεμία τῆς νυκτός, ὁ μονότονος ρυθμὸς τῶν βημάτων τῶν ἵππων καὶ ἡ ελαφρῶς τρομάδης τῆς ἀμάξης κινήσεις εἶχον ἐπιφέρει ἰσχυρὰν νάρκην εἰς τὸ κατάκοπον, χαριτωμένον ἐκεῖνο ὄμα, τὸ ὅποιον ἀνεπαύετο πλῆσιον τοῦ γηραιοῦ θείου μετὰ τὴν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην τὴν ὅποιαν δύναται νὰ ἔχη τις εἰς ἀφωσιωμένον προστάτην. Ἐκεῖνος τὴν περιέβαλλε διὰ τοῦ βραχιόνος του με ἀληθῆ πατρικὴν στοργὴν καὶ ἠσθάνετο ὡς πολύτιμον φορτίον ἐπὶ τοῦ ὤμου του τὴν ξανθὴν καὶ διὰ λευκῆς μεταξίνης ἐσάρπας κεκαλυμμένην κεφαλὴν τῆς.

— Εἶσαι πολὺ κουρασμένη Φάνη; τὴν ἠρώτησε.

— Ναὶ πολὺ, θεῖς μου—ἀπῆντησε τεταραγμένη ἐκείνη—ἀλλὰ μήπως σὰς κουράζω;

— Ἄ! ὄχι Φάνη μου, ὄχι παιδί μου, ἀναπαύου. Δὲν ἔπρεπεν ὅμως νὰ χορευθῆς καὶ τόσον πολὺ. Ξεύρεις ὅτι εἶσαι ὀλίγον ἀναιμικὴ καὶ δὲ καταβάλλει πολὺ ἡ κόπωσις. Ἐγὼ σ' ἐ-

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

καμάρωνα όταν σ' έδλεπα να φτερουγίζεις έτσι μέσα στη σάλα ελαφρά σαν καρμιά πεταλούδα και δὲν ήθελα να σοῦ διακόψω τὴν εὐθυμίαν σου, ἀλλὰ ήξευρα ὅτι θά ἐκουράζεσο πολύ μικροῦλά μου.

Καὶ ἡ Φάνη ἐξηκολούθει πάντοτε νὰ μὲνὴ ἀκίνητος.

Πόσον ἐφαίνετο ἥρεμος ἡ χαϊδευμένη μικροῦλα! Μήπως ἐκοιμάτο;

Ἐπὶ τῆς καρδίας παλαίει ἐντὸς τόσον ταραχώδους πελάγους συγκρουομένων αἰσθημάτων καὶ σκέψεων, ὥστε καμψύει τις τοὺς ὀφθαλμούς ὅπως καθισταμένου στενοτέρου τοῦ κύκλου τῶν ἐντυπώσεων του, διακρίνει τὰς ὀμαλωτέρας ἀκτὰς πρὸς τὰς ὀποίας δύναται νὰ δὴγῆσῃ τὸ σκάφος τῆς ἰδίας τῆν εὐτυχίας του.

Καὶ ἡ Φάνη ἔκλειε τοὺς ὀφθαλμούς ὑπὸ τὸ βάρος ἀπειρῶν ἐντυπώσεων, ἀλληλομαχομένων σκέψεων καὶ αἰσθημάτων, διὰ μέσου τῶν ὀποίων ἐπεζήτει νὰ ἀνακαλύψῃ ποῦ ἡ πραγματικὴ εὐτυχία ἔχει στήσει τὴν ὑπὸ ἀειθαλῶν δένδρων καὶ ποικιλοχρῶν ἀνθέων περιβαλλομένην ὑψηλὴν σκοπιάν της, εἰς τὴν ὅποιαν ἀπ' αἰῶνων φιλοξενοῦνται ἡ ἀληθὴς ἀγάπη καὶ ἡ αἰώνια πίστις.

Ναί, συνεπάθει τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον ποιητὴν, ὅστις χθὲς ἀκόμη ἔγραψε δι' αὐτὴν τόσους περιπαθεῖς στίχους, διὰ τὸν ὅποιον ὑπῆρξεν ἡ λύρα ἐφ' ἧς ἐτόνισε τὰς ἀρμονικωτέρας ποιητικὰς στορφὰς του, ἀλλὰ... δὲν ήξεύρει πως... κἀτὶ τὴν ἀπομακρύνει ἀπ' αὐτοῦ. Εἶχε τόσας συμπαθείας τὴν ἐσπέραν ἐκεῖνην!

Ἡ χάρις της εἶχε θριαμβεύσει, τῇ ἐπιθύρσαν τόσον γοητευτικὰς, τόσον φιλόφρονας φράσεις τὰς ὅποιας δὲν εἶχεν ἀκούσει ἄλλοτε!...

Καὶ ἐνῶ προσεπάθει νὰ ἀναπολήσῃ τὰς χθὲς ἀκόμη ἐκχυθείσας ὑπὲρ αὐτῆς μελωδίας θεοῦ, ὑπεργείου ἔρωτος, ἐνῶ ἐζήτηε νὰ φέρῃ πρὸ τῶν βεβαρυμένων ὀμμάτων της τοὺς μελαγχολικοὺς χαρακτήρας τῆς εὐγενοῦς μορφῆς τοῦ ξανθοῦ ποιητοῦ, νομίζει ὅτι τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς τὸ ὅποιον πρὸ ὀλίγων ἀκόμη λεπτῶν κατνύγασε τὸ πολυτελεῆς τοῦ πλοίου κατὰστρωμα φωτίζει γλυκύτητα ἐν τῇ φαντασίᾳ της τὴν ζωηρῶς ἀναπαραστωμένην μαγευτικὴν εἰκόνα τῶν χορευτικῶν τοῦ πλοίου διαμερισμάτων. Νομίζει ὅτι στροβιλίζεται ἀκόμη ὑπὸ τοὺς γλυκεῖς, μεθυστικοὺς ἤχους τῆς ὀρχήστρας ἐν μέσῳ μεγάλων ἀπαστραπτουσῶν στολῶν καὶ τῶν τρυφερῶν ἀποχωρώσεων τῶν γυναικείων μεταξίνων ἐσθήτων, αἰσθάνεται ἀκόμη τὴν ἐκ τῶν συνεχῶν περιστροφικῶν κινήσεων ελαφρὰν τερψίθυρον ζάλην, ἀκούει συγκεχυμένως πως τὰς ἀβρὰς καὶ φιλόφρονας φράσεις τῶν χορευτῶν, βλέπει καὶ πάλιν χειροκτιοφόρους λευκὰς χεῖρας ὑψούσας πρὸς τὴν αὐτῆς πλήρη ἀφρίζοντος καμπανίτου κύπελλα, βλέπει τὴν στίλβην τῶν μεγάλων παρασήμων καὶ τὴν χάριν τῶν πρὸ αὐτῆς ὑποκλίσεων καὶ ὀνοὺς της σκοτίζεται ἐν τῇ ἰσχυρᾷ ἐκείνῃ λάμψῃ, ἡ εἰκὼν τοῦ δυστυχιοῦς ποιητοῦ ὡς νέφος διαλύεται καὶ ἐξαφανίζεται ἀπὸ τῆς φαντασίας της. Ἡ καρδία της πάλλεται ἰσχυρῶς παλμὸν ἀόριστον, ἀγνωστον εἰς αὐτὴν μέχρι τοῦδε καὶ ἡ χεὶρ της θάλλει περιπαθῶς τὴν διὰ τριχωρῶμου ταινίας περιδεδεμένην μικρὰν ἀνθοδέσμη, ἥτις πρὸ μικροῦ τῇ εἶχε προσφερθῆ ὑπὸ εὐγενοῦς χειρὸς.

Καὶ ὁ θεὸς ἀκίνητεῖ διὰ νὰ μὴ ταραξῆ τὴν ἀναπαυομένην Φάνην του!

Οἱ ἵπποι ὀλοταχῶς βαίνουντες φθάνουσι μετ' ὀλίγον πρὸ ὑψηροῦς οἰκίας περιβαλλομένης ὑπὸ ἐκτεταμένου κήπου καὶ σταματῶσι. Ἡ ἀπότομος ἀκινησία τῆς ἀμάξης διεγείρει τὴν Φάνην καὶ διακόπτει τὸ τεταραγμένον ἀλλὰ μαγευτικὸν αὐτῆς ὄνειρον. Στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ θεοῦ της ἀνήλασε τὴν μαρμαρίνην κλίμακα τῆς οἰκίας καὶ ἀφ' οὗ τῷ νυχθήσῃ «καλὴν νύκτα» καὶ ἐδέχθη ἐν πατρικῶν ἐπὶ τοῦ μετώπου της φιλῆμα, εἰσῆλθεν εἰς μικρὸν δωμάτιον μετ' ἐκτάκτου φιλοκαλίας ἐπιπλωμένον καὶ ἔκλεισε τὴν θύραν.

Ἐδῶ πλέον εὐρίσκειτο εἰς τὸ μικρὸν της βασίλειον, εἰς τὸν κομψὸν καὶ ἀρωματωδὴν θάλαμον της, τοῦ ὁποίου τὰ ἀπειροπληθῆ κομψοτεχνήματα ἰδιοτρόπως διατεταγμένα ἐφαίνοντο ὡς εὐπειθεῖς ὑπήκοοι τῆς ἰδιοτρόπου ἀλλὰ χαριτοδύτου μικρᾷ βασιλείδῃ τῶν ἐδῶ αὐ σκέψεις της εὐρίσκον πάντοτε ἐλεύθερον βροῦν, καὶ ἡ μορφή της ἠδύνατο νὰ ἐκφράξῃ ἐλευθέρως τὰς ποικιλὰς τῆς ψυχῆς της διακυμάνσεις, τὴν μυστικὴν θλίψιν τὴν ὅποιαν ἡ ἀγνοία τοῦ προσεχοῦς μέλλοντος τῇ προσκάλει ἐνίοτε καὶ τὴν παιδικὴν ὁλως χαρὰν τὴν ὅποιαν ἐν μείδιαμα, εἰς ἐμμέτρως μέχρι τοῦ θαλάμου της ἀφικνούμενος τοῦ ποιητοῦ στόνος διήγειρον ἐκάστοτε εἰς τὴν καρδίαν της.

Ἐρρίψεν ἐπὶ τινος ἕδρας τὸν μακρὸν ἐπενδύτην της, ὥθησε πρὸ τοῦ κομψωτηρίου της διὰ τοῦ μικροσκοπικοῦ ποδὸς της, τὸν ὅποιον περιέβαλλε κομψότατον λευκὸν ὑπόδημα, ἓνα μικρὸν βελούδινον σκίμποδα καὶ ἐκάθησεν ἐπ' αὐτοῦ. Οἱ ὀφθαλμοὶ της ἄν καὶ βεβαρυμένοι ἐκ τῆς κοπώσεως καὶ τῆς ἀγρυπνίας ἐζήτησαν τὸ ἐπὶ τοῦ κομψωτηρίου μικρὸν κάτοπτρον, ἵνα βεβαιώσωσι τὴν ἀλήθειαν τοῦ θαυμαστοῦ τὸν ὅποιον διήγειρεν ἡ πρώτη εἰς τὸν χορὸν ἐμφάνισις τῆς χαριτωμένης κατόχου τῶν.

Ἦτο ὠχρὰ καὶ οἱ μεγάλοι γαλανοὶ ὀφθαλμοὶ της περιέβαλλοντο ὑπὸ ελαφροῦ ὑπομέλανος κύκλου, προφανοῦς σημεῖου μεγάλης κοπώσεως, ἀλλ' ἡ γλυκεῖα καὶ εὐγενὴς τῆς μορφῆς της ἐκφρασίς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μεταβληθῇ. Ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν ἀριστερὰ, δεξιὰ ἐνῶ οἱ ὀφθαλμοὶ της παρηκολούθουν μετὰ τινος αὐταρσκείας τὸ κάτοπτρον καὶ διαστειλάσα τὰ χεῖλην εἰς ἀδίδρατον σχεδὸν μείδιαμα ἠγέρθη, ἐπανεθέσε τὸ κάτοπτρον ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἤρχισε νὰ ἀφαιρῇ βραδέως τὰ μακρὰ πάλλευκα χειρόκτιά της ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμούς ἀπλανῶς προσπλωμένους ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ἡ ψυχὴ της ἐπάσχε. Κυκεῶν ἀμφιβόλων σκέψεων, εὐαρέστων καὶ δυσαρέστων συναισθημάτων ἐτάρασσε τὴν νεαράν της καρδίαν. Ἦτο ἀληθῶς τόσον θελητικὴ; Ἐπῆρξεν αὐτὴ ἠγεμονίς τῆς ἐσπερίδος ἐκείνης; Δι' αὐτὴν εἶχε προσφερθῆ ὑπὸ τοσοῦτων εὐγενῶν ἀθροισμῶν ὁ λιθανιτὸς πρὸ τῶν ποδῶν της; Ἄλλ' ὁ ποιητὴς δὲν εἶχε μεταχειρισθῆ ποτε τὴν μεθυστικὴν γλῶσσαν τὴν ὅποιαν ἤκουσε τὴν νύκτα ἐκείνην! Καὶ ὡς ἦτο βεβαία ὅτι τὴν ἠγάπα.

Ἡ ψυχὴ της ἐπάλασε καὶ ἡ καρδία της ἐτаланτεύετο.

Αἱ ὠραι παρήρχοντο καὶ τὸ λυκαυγὲς ἤρχιζε νὰ θωπεύῃ δειλὰ τὰ περίξ χιονοσκεπῆ ὄρη με τὰς ἀμφιβόλους φωτεινὰς ἀκτῖνάς του, ἀλλ' ἡ Φάνη ἠγρύπνει εἰσέτι ἐξηπλωμένη ἐπὶ τινος τοῦ θαλάμου της ἕδρας.

Τὰ περίξ αὐτῆς ἀντικείμενα ἐπὶ τῶν ὀποίων τοσάκις εἶχε προσπλώσει τὸ βλέμμα ταξιδεύουσα διὰ τῆς φαντασίας εἰς τὸν ἰδεῶδη ἐκεῖνον

κόσμον τὸν ὅποιον τοῦ ποιητοῦ ἡ λύρα διήνοιγε πρὸ αὐτῆς, προεκάλουν ζωηρὰς τοῦ παρελθόντος ἀναμνήσεις καὶ ἡ παχεῖα ἀχλὺς, ἥτις ἐκάλυπτε τὸ πνεῦμα τῆς σχηματισθεῖσα ἐκ τοῦ ἀρωματώδους καὶ μεθυστικοῦ θυμιάματος τὸ ὅποιον ἐν τῇ ζάλῃ τοῦ χοροῦ τὴν εἶχε περιβάλει, ἤρριξε βαθμηδὸν νὰ διαλύεται. Ἡ Φάνη ἦτο ἀπειρος τοῦ κόσμου, ἀλλ' εἶχε καρδίαν εὐγενῆ, ποιητικὴν καὶ ἀθήναιον.

ἤρριξε νὰ μελαγχολῇ κατ' ἀφαιρούσα τὰς χρυσὰς μαργαριτοφόρους καρφίδας, τὰς ὁποίας τόσων φιλαρέσκως εἶχε διασκορπίσει πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ὠρῶν ἐπὶ τοῦ λευκοῦ μεταξίνου περικορμίου τῆς, ἠσθάνετο τὴν καρδίαν τῆς ἐξοκουμένην καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ὑγρούς. Ἡ πάλη τῶν αἰσθημάτων τὴν εἶχε πολὺ καταβάλει. Ἀνεξήτει νέας ψυχικὰς δυνάμεις, ἤθελε νὰ ἐξέλθῃ νικητρία ἐκ τῆς πάλης ἐκείνης, καθ' ἣν μετὰ φόβου ἠσθάνετο ἀναθυόμενον ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γλυκύχρουν ἀλλὰ δολιχόδοξος τι ἀνθος, λειποψυχοῦν δὲ τὸ τρυφερόν καὶ ἀγνὸν ἀνθὺλλον τὸ ὅποιον τόσαι ποιητικὰι μολπαὶ ἐξέθρεψαν ἕως τώρα μὲ τὴν δροσδόλουσιον ἀρμονίαν τῶν ἤγερθῃ, ἦνοιξε ταχέως ἐν ἐρμάριον, ἔλαβε μίαν τῶν ἐν αὐτῷ ἐπιστολῶν καὶ ἔρριψεν ἐπὶ τῆς ἔδρας τῆς. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς προσπλάσθησαν ἐπὶ τοῦ ἰοχροῦ χάρτου καὶ ἡ ἀγωνία τῆς ψυχῆς τῆς πύξανε. Ἀνεγίνωσκε κατ' ἐπανάληψιν ἕκαστον τῶν ἐπ' αὐτοῦ στίχων καὶ ἀνέπνεε τὸ ἐξ αὐτῶν ἐκχεόμενον οὐράνιον ἀρώμα.

Ὡ! εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι τὸ βαθὺ καὶ εὐλυκρινὲς αἶσθημα μεταδίδεται!

ἠσθάνετο τὴν ψυχὴν τῆς νὰ ἐνοῦται μετ' ἐκείνης, ἥτις ἐφαίνετο πτερυγίζουσα μεταξὺ τῶν ἀφελῶν ἐκείνων στίχων, ἡ σκέψις τῆς καθίστατο διαυγεστέρα, ἡ καρδία τῆς ἤρριξε νὰ πάλλῃ ζωηρῶς, ἠσθάνετο ἑαυτὴν ἀνυψουμένην κατὰ μικρὸν ὑπεράνω τῆς ταπεινῆς ὕλης, ἦν, καλύπτει ψευδοῦς ἀλλὰ χρυσοῖζων τῆς φιλοφροσύνης καὶ ἐθυσμοιτυτίας ὁ πέπλος, ἐνόμιζεν ὅτι ἀκούει τὴν ἀρμονικὴν μελωδίαν ἀγγέλων, οἵτινες ἐψάλλον ὕμνον ἀγνῆς ἀγάπης ἐν τῷ ἀστροφεγγεῖ ἀπειρῶ καὶ ἐπαναλαμβάνουσα μίαν τελευταίαν τοῦ ποιήματος στροφῆν..... ἔφερε διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὴν συμπαθεῖ ἐπιστολὴν πρὸ τῶν ὠρῶν χερσίων τῆς, ἐνῶ διὰ τῆς ἄλλης ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ στήθους τῆς τὴν μικρὰν ἐκ τοῦ χοροῦ ἀνθοδόξου, ἥτις ἀπευνετέθη πάραυτα εἰς μικρὰ μαρασμῶδη καὶ ἄοσμα ἀνθύλλια, τὰ ὁποῖα ἐκλυίσθησαν ἠττημένα πρὸ τῶν ποδῶν τῆς.

Καὶ τότε μὲ λυγμῶδη, ἠμιεδωσμένην φωνὴν ἐψιθύρησε :

Πτωχέ μου φίλε ! καὶ ἐνόμισα πρὸς στιγμὴν ὅτι δὲν σὲ ἠγάπων πλέον Πόσον ὑπῆρξα ἀσθενῆς ! Συγχώρησόν με. Ὡ! ἦτο βραχὺ ἀπατηλὸν ὄνειρον τὸ ὅποιον ἐγέννησεν ἡ μεθυστικὴ ἀτμόσφαιρα μιᾶς χορευτικῆς αἰθούσῃς καὶ διέλυσε μίαν θερμὴ ἀκτίς, μίαν οὐρανίαν λάμψιν τοῦ ἀγνοῦ, τῆς οὐρανίου ἐρωτὸς σου.

Ἄρτεμισία Δανδράκη

ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

Καταπληκτικῶς ὡς μανθάνομεν ἠξήσεν ἐφέτος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἀθήναις Νομικῶν Φροντιστηρίων. Θὰ ἦτο ὄντως εὐχῆς ἔργον ἂν καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐργασίας τῶν φροντιστηρίων τούτων ἔβαινε πρὸς πρόοδον ἀνάλογον πρὸς τὴν κατὰ ποσὸν αὐξήσειν αὐτῶν. Πλὴν ἀτυχῶς δὲν συμβαίνει τοιοῦτόν τι καθόσον ἐλάχιστα εἶνε ἐν Ἀθήναις τὰ καλῶς καὶ ἐπιστημονικῶς ἐργαζόμενα φροντιστήρια μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐξέχουσαν ὄντως κατέχει θέσιν τὸ ἀπὸ πενταετίας ἐπιστημονικώτατα λειτουργοῦν φροντιστήριον τοῦ Ἀριστοῦχου Διδάκτορος τῆς Νομικῆς καὶ δικηγόρου κ. Κωστάκη Π. Κωστάκη ἐκ τοῦ φροντιστηρίου τοῦ ὁποίου πάντες οἱ φοιτήσαντες μέχρι τοῦδε ἐξήλθον Διδάκτορες καὶ κατὰ τὸ ἐφετεινὸν ἔτος ἑκατὸν πενήντα καὶ πλέον ἐγένοντο Διδάκτορες οἱ πλείονες δὲ μὲ βαθμὴν ἄριστα καὶ λίαν καλῶς. Μόνον ἐκ τοῦ φροντιστηρίου τοῦ κ. Κωστάκη καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ὡς καὶ κατὰ τὰ παρελθόντα οὐδεὶς ἀπερρίφθη ἢ ἐγένετο προλύτης.

Συγχαίροντες τὸν κ. Κωστάκη διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν του ἐργασίαν καὶ διὰ τὸ ὑπὲρ τῶν φοιτητῶν ἐνδιαφέρον του εὐχόμεθα — καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν — ὅτι πάντοτε λαμπρὰ θὰ ᾧσι τὰ ἀποτελέσματα τῆς εὐσυνειδήτου ἐργασίας του. Νομίζομεν περιττὸν νὰ συστήσωμεν εἰς τοὺς συμπολίτας μας φοιτητὰς τὸν κ. Κωστάκην ὡς τὸν μόνον ἐπιστημονικῶς ἐργαζόμενον, δεῖγμα τοῦ ὁποίου εἶνε ὅτι ἄθροισα οἱ φοιτηταὶ μεταβαίνουσι κατ' ἔτος εἰς τὸ φροντιστήριόν του.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἰδρυθεῖσα διὰ Β. Διατάγματος τῷ 1893
Ἔδρα ἐν Ἀθήναις

ὑποκαταστήματα : Ἐν Πειραιεῖ — Πάτραις —
Βόλφ — Σύμφ — Καλάμαις — Ἀλεξανδρεῖα —
Χανίους — Ἡρακλεῖα

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκτελεῖ προεξοφλήσεις, εἰσπράξεις γραματίων, προκαταβολὰς ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπορευμάτων, ἀνοίγει τρεχομένους ἰσχυροὺς ἡγγυημένους καὶ ἐν γένει ἀναδέχεται τὴν ἐκτέλεσιν πάσης τραπεζικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως ὑπὸ συμφορητάτους ὄρους. Δέχεται χρεώγραφα πρὸς φύλαξιν ἀντὶ ἐλαχίστων δικαιωμάτων. Δέχεται καταθέσεις χρημάτων πληρῶνουσα τόκον.

3 ο/ο εἰς πρώτην ζήτησιν

3 1/2 ο/ο διὰ καταθέσεις 6 μηνῶν

4 ο/ο διὰ καταθέσεις ἐνὸς ἔτους

5 ο/ο διὰ καταθέσεις δύο ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα.

Διὰ τὰς εἰς χρυσὸν καταθέσεις πληρῶναι τὸν αὐτὸν τόκον ἀποδίδωσι δ' αὐτὰς αὐτοὺσίως.

Ταμειυτήριον

Πᾶσαι αἱ ἐργατικαὶ τάξεις δύνανται κατ' ἐκάστην νὰ καταθέτωσι τὰς οἰκονομίας των εἰς τὸ Ταμειυτήριον τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν πρὸς ἀσφαλῆ φύλαξιν καὶ ἀπολαυτὴν τόκου 4 ο/ο μετὰ τοῦ δικαιώματος ν' ἀποσύρωσι τὰ χρήματά των εἰς πρώτην ζήτησιν. Καταθέσεις εἶνε δεχταὶ ἀπὸ 5 μέχρι 2000 δραχ. Εἰς τοὺς καταθέτας δίδει ἡ Τράπεζα ἐτυπον βιβλίον ἐνῶ ἐγγράφονται τακτικῶς ὅλαι αἱ καταθέσεις καὶ ἀπολήψεις.

Τὰ ὠραιότερα καὶ καλλιτεχνικώτερα ἐπισκεπτήρια ἐπὶ χάρτου Bristol, ἐξαιρετικῆς ποιότητος, ἐκτυπῶνονται εἰς τὸ Τυπογραφεῖον «Ἡ Πρόοδος» Ε. Δ. Φραντζεσκάκη.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΦΙΕΡΩΘΕΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΤΑ
ΤΟΝ ΠΡΙΓΚΙΠΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΑΤΟΝ ΑΡΜΟΣΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ
ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΤΡΙΑ
Δ^ς ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Γραφεία «Σπινθήρος» ἐν Χαλέπα

ΕΤΟΣ Α'

ΤΕΥΧΟΣ Β'

Δεκέμβριος — 1902

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Φρ. Χρ. 6.

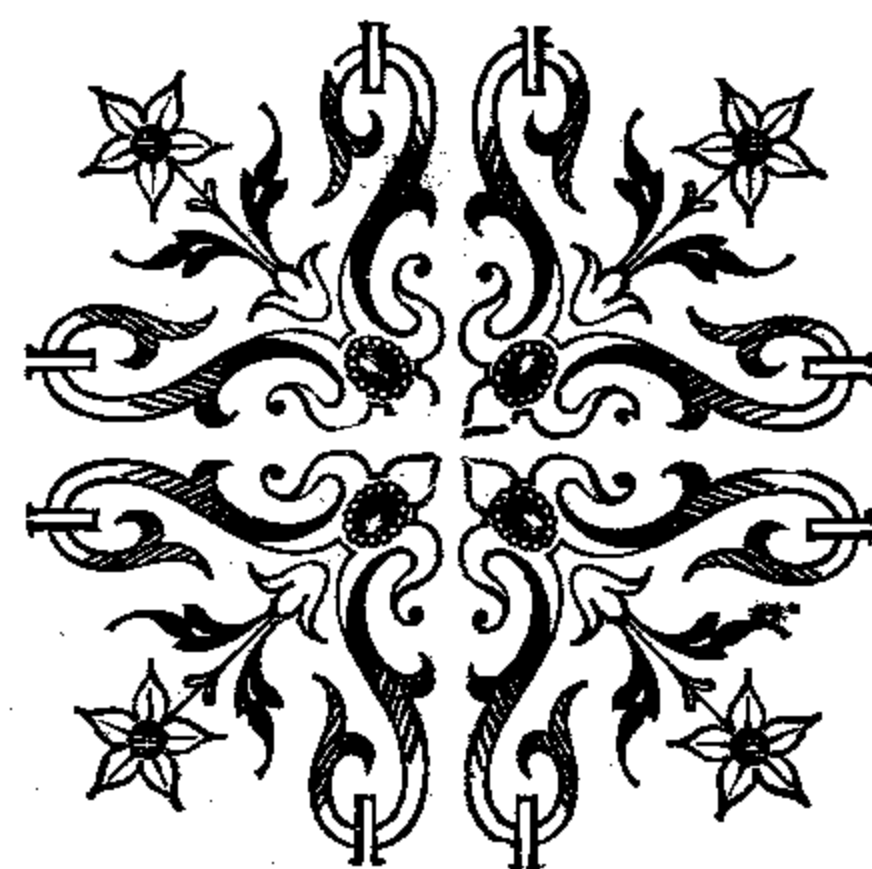
Όρος ἀπαράβατος

ἢ προπληρωμὴ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΩΔΕΚΑΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

- Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΑΚΗ Ἡμέραι ἀλυσμόνητοι.
Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑ Ἡλιοβασιλευμα (ποίημα
José Maria Hérédia ἐν μεταφράσει)
Ν. Ν. ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ Ἡ ἀπὸ τῆς ψηφοφο-
ρίας ἀποχή.
ΜΕΝΕΛΑΟΥ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ Τὸ ρεῦμα—'Α-
πόγνωσις — Δύο θέλλαι. (Ποιήματα
ἀπὸ τὰς «'Αστράπας».)
Σ. Γ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΥ Μία ἐκλιπούσα μεγα-
λοφυία.
Ν. ΛΑΣΚΑΡΗ Τὸ σφύριγμα ἐν τῷ θεά-
τρῳ. (Συνέχεια ἐκ τοῦ Ζ' τεύχους).
ΙΩ Ν. ΛΑΝΔΡΑΚΗ Μεταλλικὸν νόμισμα—
Ἱστορικὴ αὐτοῦ ἀνέλιξις—Μονομεταλλι-
σμός—Διμεταλλισμός—Χαρτονόμισμα.
ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ Εἰς τὸν χρό-
νον. Τὰ «Λευκὰ Ὅρη». (Ποιήματα).
Δ Ι ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ Δύο «'Απὸ τὰς
Φωτοσκιάσεις»
Σ. Κ. Περὶ στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς
ἐθιμοτυπίας. ('Απὸ τὰ διεθνῶς καθιε-
ρωθέντα).
ΕΛΕΝΗΣ ΛΑΜΑΡΗ Εἰκόνα (Ποίημα).
ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι ΛΑΝΔΡΑΚΗ Ἡ ποιητὴ
τοῦ θανάτου παρὰ τοῖς διαφόροις
λαοῖς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων
μέχρι σήμερον. ('Εγκληματολογικά).
Συνέχεια ἐκ τοῦ ΙΑ' τεύχους.
Σ. Κ. Ἐντυπώσεις ἀεροναύτου. (Συνέχεια
ἐκ τοῦ ΙΑ' τεύχους).
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΕΙΚΟΝΕΣ 3 — ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

* * * Προκληθείς ποτὲ ὁ μέγας συγγραφεὺς François Corré νὰ γράψῃ εἴκοσι σελίδας περὶ Παρισίων ἀπήντησε: «δὲν ἐγεννήθη ἀκόμη ὁ ἐπιτήδειος ἐκεῖνος, ὅστις θὰ δυνηθῆ νὰ περικλείσῃ ὠκεανὸν ἐντὸς φιάλης». Τὴν ἀπάντησιν αὐτὴν τοῦ Γάλλου συγγραφέως μᾶς ὑπενθυμίζει ἡ στιγμή αὕτη, καθ' ἣν ζητοῦμεν ἐντὸς ὀλίγων στίχων νὰ περικλείσωμεν τὸν ὠκεανὸν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῆς Κρήτης ὀλοκλήρου δεξιουμένης τὸ πρῶτον τὸν μέλλοντα βασιλέα τῆς, τὸν Διάδοχον τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου μετὰ τῆς Σεπτῆς Πριγκιπίσσης συζύγου Του. Ἀκράτητος ἐνθουσιασμός, φρενίτις ἀληθῆς τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ καὶ ἀποθέωσις τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου, ἱερὰ συγκίνησις ἀφ' ἑτέρου τῶν Ὑψηλῶν Ἐπισκεπτῶν μᾶς διεῖπε πᾶσαν κίνησιν, πᾶσαν ἐκδήλωσιν κατὰ τὰς ἐπισήμους αὐτάς καὶ ἀλησιμονήτους ἡμέρας. Ἐορτασίμως ἐνδεδυμένη ἡ ἡρώϊκῃ Κρήτῃ μᾶς ἐδεξιοῦτο Ἐκεῖνον μεθ' οὗ συνδέονται αἱ γλυκύτεραι ἐλπίδες τῆς καὶ οἱ προαιώνιοι καὶ ἀναλλοίωτοι πόθοι τῆς.

Ἦρκει ἐν βλέμμα πρὸς τὸ πλῆθος τὸ ἐναγωνίως ἀναμένον τὸν μέλλοντα βασιλέα του καὶ συνωθούμενον εἰς τὴν πρὸς τὴν Σούδα ἄγουσαν μεγάλην ὁδόν, καὶ μία ἐπίσκεψις εἰς τὴν ἀποβάθραν τῆς Σούδας, τὴν παρουσιάζουσαν τὴν ὠραιότεραν καὶ συγκινητικωτέραν εἰκόνα τῆς ἐναγωνίου προσδοκίας καὶ συγκεντροῦσαν τοὺς ἐπίσημους ἀντιπροσωπεύοντας τὴν Κρητικὴν Πολιτείαν καὶ πλείστα τῶν ἐπιλέκτων τῆς κοινωνίας μᾶς μελῶν, διὰ νὰ αἰσθανθῆ τις τὴν θερμότητα καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ πατριωτικοῦ αἰσθήματος, ὅπερ κατέκλυζε πᾶσαν Κρητικὴν καρδίαν κατὰ τὴν ἱερὰν προσδοκίαν στιγμῆν. Στιγμαὶ ἀφίκτου ἐθνικοῦ ἔθους, στιγμαὶ ἀπερίγραπτοι...

Ἡ γαλανὰ τῆς Σούδας ὕδατα ἐπιφάνεται ὡς πρᾶξιμοποιούμενον λευκὸν ὄνειρον πάλλευκος ἡ «Ἀμφιτρίτης» καὶ ἡ συγκίνησις κορυφοῦται προκαλοῦσα γενικὴν σιγὴν, καθ' ἣν εὐγλώττως ἐλάλει μόνον παλλομένη ἡ καρδία. Τὰ βουνὰ μειδιῶσι περίξ καὶ ὁ ἥλιος ὅστις τὰ θωπεύει ποιητικώτατα διὰ τῶν χρυσῶν ἀκτίνων του, ἐπιβλέπει μίαν τῶν ἱερωτέρων Ἑθνικῶν σκηνῶν καὶ χαιρετίζει καὶ αὐτὸς διὰ τῶν ὠραιότερων του ἀντανακλάσεων ἐπὶ τῆς Κρητικῆς φύσεως τὸν μέλλοντα Βασιλέα τοῦ Πανελληνίου. Οὐρανομήκεις ζωτοκραυγαὶ ὑπὲρ τοῦ Διαδοχικοῦ ζεύγους καὶ τῆς Ἐνώσεως ἀκολουθοῦσι τὴν ἀποβίβασιν τῶν Ὑψηλῶν Ἐπισκεπτῶν μᾶς, μετὰ τοῦ λατρευτοῦ Ἡγεμόνου μᾶς καὶ μετὰ τὰς συνήθεις διατυπώσεις καὶ ἐπιθεώρησιν τοῦ παρουσιάζοντος ὅπλα σώματος τῶν Κρητῶν Χωροφυλάκων αἱ Α. Α. Ὑψηλότητες ἐπιβαίνουσι τῆς ἡγεμονικῆς ἀμάξης, ἧς ἔπεται ἡ μακρὰ ἐφ' ἀμαξῶν καὶ ἵππων συνοδεία τῶν ἐν Σούδα προῦπαντησάντων τὸ Διαδοχικὸν ζεῦγος. Καὶ ὁ Διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου διέρχεται τὴν ὁδὸν Σούδας ἐν ἣ τὸσαῦτα θλιβερὰ διεδραματίσθησαν γεγονότα...

Φρενητιᾶ τὸ πλῆθος ἀτενίζον τὸν μέλλοντα Βασιλέα του καὶ ἄρχεται ἡ ἀποθέωσις τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου, τὴν ὁποίαν καὶ ἡ ζωηροτέρα περιγραφή θὰ κατέρριπτεν ἀπὸ τοῦ μεγαλείου καὶ τοῦ ὕψους τῆς.

Δαμπαδηφορίαι, τιμητικαὶ θεατρικαὶ παραστάσεις, πανηγυρισμὸς ἐγκάρδιος καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ἐδῶ διαμονῆς τῶν Σεπτῶν Ἐπισκεπτῶν μᾶς δύνανται νὰ ἀποτελέσωσιν ἑκατοντάδας σελίδων πλήρων περιφλεγοῦς ἐνθουσιασμοῦ.

Ἄλλ' ἐφθασεν ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως καὶ συγκίνησις βαθεῖα καταλαμβάνει τὸν Κρητικὸν λαόν. Εὐχαὶ συνοδεύουσιν ἀπερχόμενον τὸ Διαδοχικὸν ζεῦγος, εὐχαὶ διάθερμοι ὑπὲρ τῆς ταχείας καὶ ἐπισημοῦ ἐπανόδου Του καὶ ἡ Κρήτη σύμπασα ἀποστέλ-

λει διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Διαδόχου θερμὸν ἀσπασμὸν πρὸς τὴν ἐλευθέραν Μητέρα τῆς...

Ἄργα, ἄργα μὲ τὸ λυκόφως τὸ Διαδοχικὸν ζεῦγος μετὰ τοῦ Πρίγκιπος Γεωργίου ἐπεβίβασθησαν καὶ πάλιν ἐπὶ τῆς «Ἀμφιτρίτης» ἣτις ἐντὸς ὀλίγου ἀπῆρε, ἐνῶ ὁ Κρητικὸς οὐρανὸς ἔρριπτε σταγόνας βροχῆς διερμηνεύων τὸ πένθος τῆς δακρυούσης ψυχῆς ἀπάντων τῶν κατοίκων τῆς πολυπαθοῦς νήσου.

* * * Μία γωνία τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀποτελοῦσα τῆς ὀρθοδοξίας τὸ κέντρον καὶ τῆς μελλούσης ἐθνικῆς παλλιγενεσίας τὴν κοιτίδα ἐπικαλεῖται τὴν ἀρωγὴν τοῦ Πανελληνίου. Ὁ Πανάγιος Τάφος ἀπειλούμενος ὑπὸ οικονομικῆς καταστροφῆς καλεῖ διὰ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων τοὺς ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξους Ἕλληνας, ὅπως προσφέρωσι τὸν ὀβολὸν των πρὸς ἀποσόθησιν τοῦ κινδύνου καὶ διάσωσιν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ὑπολήψεως.

Πρώτη ἡ ἐν Ἀθήναις ἐταιρεία «Ἑλληνισμός», ἡ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ὑπὸ τῶν ἀγνωτέρων πατριωτικῶν αἰσθημάτων ἐμφορουμένου Καθηγητοῦ τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου κ. Ν. Καζάζη καὶ τὴν ἀκάματον δρᾶσιν τοῦ ἀκραιφνοῦς πατριώτου καὶ Γεν. Διευθυντοῦ τοῦ Γραφείου τοῦ «Ἑλληνισμοῦ» κ. Χ. Χρηστοβασίλη μετὰ ζήλου μεριμνῶσα ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, ἐψήφισεν ὡς πρῶτην αὐτῆς προσφορὰν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου δισχιλίας δραχμάς. Καὶ ἕτεροι ἔρανοι διενεργηθῆσονται ὑπὸ καταρτισθείσης ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπείας ἐν Ἀθήναις.

Περὶ τὸν θά ἀπέβαιεν ἴσως νὰ προσθέσωμεν ὅτι καὶ ἡμεῖς οἱ Κρήτες ὀρείλομεν νὰ δείξωμεν καὶ εἰς τὴν περιστάσιν ταύτην, ὅτι διατηρεῖται ἀκμαῖον ἐν ἡμῖν τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα καὶ τὸ Ἑθνικὸν φρόνημα.

* * * Δύο διακεκριμένα μέλη τῆς κοινωνίας Χανίων καὶ Ἀθηνῶν, τὸν κ. Θεοφρ. Μοάτσον πρόεδρον τοῦ Δημοτ. Συμβουλίου Χανίων καὶ τὴν κ. Φωτεινὴν τὸ γένος Χατζηκώστα ἤνωσεν ὁ Ὑμέναιος. Ὁ «Σπινθῆρ» χαιρετίζων τοὺς νεονύμφους εὐχεται αὐτοῖς τὸν βίον πανευδαίμονα.

* * * Ἐξεδόθη κατὰ μετάφρασιν τοῦ γνωστοῦ ἀνὰ τὸν φιλολογικὸν τῆς Ἑλλάδος κόσμον καὶ ἡμετέρου συνεργάτου κ. Κώστα Καιροφύλλα ἐν τῶν ὠραιότερων ποιητικῶν ἔργων τοῦ Gabriele d'Annunzio «Ἡ ῥοδοδάφνη». Ὁ d'Annunzio «γεμᾶτος πάντοτε ἀπὸ ὠραῖα ὄνειρα» διατυπούμενα εἰς φιλολογικὰ ἀριστουργήματα, εἶνε ὑπέροχον πνεῦμα, ὅπερ κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ μεταφραστοῦ «σκληρώνει τὰς λέξεις καὶ κατανικᾷ τοὺς ἤχους, εἴτε ὑπὸ τὴν μαγεῖαν τῶν στίχων, εἴτε ὑπὸ τὴν δύναμιν τοῦ πεζογραφήματος».

Ὁ ἔξοχος Ἰταλὸς ποιητῆς εὗρεν ἄριστον μεταφραστὴν ἐν τῷ κ. Καιροφύλλα ὅστις ἐφιλοτέχνισε καὶ πλείστας ἄλλας ἐπιτυχεῖς μεταφράσεις ἔργων τοῦ Στεκέττη, καὶ ἄλλων κορυφαίων ποιητῶν.

* * * Ἐξεδόθη κομψότατον ὡς πάντοτε καὶ πλούσιον εἰς ὕλην ἐκλεκτὴν καὶ εἰκόνας τὸ «Οἰκογενειακὸν Ἡμερολόγιον» τῆς διακεκριμένης λογογράφου κ. Ἀννης Σερούϊου. Τὸ «Οἰκογενειακὸν Ἡμερολόγιον» ἀποτελεῖ ἐν τῶν ὠραιότερων καὶ ἀπαραιτήτων κοσμημάτων πάσης οἰκογενειακῆς βιβλιοθήκης.

* * * Ἐξεδόθη καὶ ἐκυκλοφόρησεν εἰς πληθὺν ἀντιτύπων τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ κ. Σκόκου, τὸ ἀρχαιότερον καὶ ἐξέχουσαν κατέχον θέσιν μεταξὺ τῶν Ἑλληνικῶν Ἡμερολογίων. Ὡραῖαι σελίδες ἐξ ἐκλεκτοῦ χάρτου στολισμέναι μὲ καλλιτεχνικὰς εἰκόνας καὶ τὰ ὀνόματα συνεργατῶν ἐκ τῶν γνωστοτέρων Ἑλλήνων λογογράφων καὶ ποιητῶν ἀποτελοῦσι τὸν καλλιτεχνικὸν τόμον τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ κ. Κ. Σκόκου.

* * * Ἀγγέλλομεν τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν τῆς πρώτης ποιητικῆς συλλογῆς τῆς Διευθυντρίας τοῦ «Σπινθῆρος» Δ^{ος} Ἀρτεμισίας Λανδράκη.

ΗΜΕΡΑΙ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΟΙ

Εάναι από τετραετίας ἤδη ἐγκαινισθησάμενοι ἐν Κρήτῃ, ὑπὸ τοὺς αἰσιωτέροισι οἰωνοῖς, ἐθνικαὶ ἑορταὶ καὶ παρηγύρεις, ἐγέννησαν αἰσθήματα χαρᾶς καὶ ἀφύπνισαν ἐλπίδας ἐθνικοῦ μεγαλείου καὶ δόξης, συνετέλεσαν δ' ὥστε τόσαι καρδίαι νὰ σκιρτῶσι καὶ νὰ πάλλωνται, ἐπόμενον ἦτο νὰ φθάσωσιν εἰς ὑπερέντασιν τὰ αἰσθήματα ταῦτα καὶ νὰ παραμείνῃ ἀλησιμόνητος εἰς πάντας ἢ εἰς Κρήτην κάθοδος τοῦ Ἑλληνικοῦ Διαδόχου μετὰ τῆς σεπτῆς Του συζύγου, τὴν ὁποῖαν δικαιοτάτα περιβάλλει ἴση πρὸς τὸν μέλλοντα βασιλέα λατρεία ἐκ μέρους τοῦ ἔθνους.

Ὅποσαι γενεαὶ ἀρὰ γε ὠνειρεύθησαν, ἀλλὰ δὲν ἠξιώθησαν φεῦ! νὰ ἴδωσι τῶν Ὑψηλῶν ἐπισκεπτῶν τὴν εἰς Κρήτην ἔλευσιν; Εἶθε ἢ ἔλευσις αὐτῆ νὰ ἦναι ὁ προάγγελος τῆς ταχείας πληρώσεως τῶν ἐθνικῶν πόθων!

Ἐὰν δὲ παραδεχθῶμεν, ὅτι τὰ τοῦ κόσμου δὲν διέπονται ὀντως ὑπὸ τυφλῆς τύχης, ἀλλ' ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας, πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ἀκραδάντως, ὅτι αἱ ἀπώτεραι Αὐτῆς βουλαὶ εἶνε ἀρήκτως συνδεδεμέναι μὲ εὐρύτερα ὄνειρα ἐθνικοῦ μεγαλείου. Τὰ ὄνειρα ταῦτα ἐνσαρκοῦνται μὲν εἰς πάντα τὰ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Δυναστείας, ἰδιαίτατα δὲ εἰς τὸν Διάδοχον τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου Κωνσταντῖνον, τὸν κατελθόντα εἰς ἐπισκεψίαν τῆς μαρτυρικῆς Νήσου, ἣτις μέλλει ν' ἀποτελέσῃ ἕνα τῶν λαμπροτέρων ἀδαμάντων, οἷτινες θὰ κοσμήσωσι τὸ βασίλειον Στέμμα Του...

Ὑψηλοὶ τῆς Κρήτης ἐπισκέπται!

Ὡ! εἰς ἦτο δυνατόν οἱ ἀναρίθμητοι μάρτυρες, οἱ διὰ τόσων χρόνων αἵματος ἐπὶ αἰῶνας ὄλονε ποτίσαντες τὸ Κρητικὸν ἔδαφος, νὰ δίδωσι τότε τὰς τελουμένας

σήμερον ἑορτάς, ἔστε βέβαιοι, ὅτι ἡ ἀμοιβὴ θὰ ἐφαίετο εἰς αὐτοὺς οὐχὶ ὑποδεστέρα τῆς θυσίας...

Δὲν ἤρκεσεν οὐχ' ἦττον διὰ τὰς ἑορτάς ταύτας αἱ ἐξωτερικαὶ ἐκδηλώσεις καὶ αἱ ζητωκραυγαί, δὲν ἤρκεσαν τῶν ἐνετικῶν φανῶν τὰ ποικιλόχροα συμπλέγματα οὐδὲ αἱ ἀνὰ τὴν πόλιν ἐπιχαρίτως κυματῖσαις κνανόλευκοι, ὅπως καταστῆ εἰς Ὑμᾶς μᾶλλον ἀντιληπτὸν τὸ πλημμυροῦν τὴν καρδίαν ἐκάστου Κρητὸς αἰσθημα.

Δύναται ὅμως νὰ αισθανθῆ καὶ θὰ ἠσθάνθη βαθύτατα τὸ αἰσθημα τοῦτο ἡ μεγάλη Ὑμῶν καρδιά, διότι ἐν αὐτῇ ἐγκλείονται ὅλα τὰ ἐθνικὰ αἰσθήματα καὶ ὅλαι αἱ παραδόσεις ἔθνους, τὸ ὅποσον ἐδαδούχησε τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τοῦ ὁποίου θὰ βασιλεύσητε εὐκλεῶς μ' αὐτὴν ἡμέραν.

Τῶν ἐξωτερικῶν ἐκδηλώσεων τῆς χαρᾶς τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ, ἐπὶ τῇ ἀφίξει Ὑμῶν ἐν μέσῳ αὐτοῦ, θὰ ἦναι συγκινητικώτεροι αἱ ἐσωτερικαὶ ἐκδηλώσεις καὶ σιωπηλαὶ δεήσεις, τὰς ὁποίας θ' ἰσχύωσιν πρὸς τὸν Ὑψηλόν οἱ ὑπὸ τὸν ἀδελφοὶ, ἐξαιτούμενοι καὶ οὗτοι τὴν ἐκ τοῦ ζυγοῦ ταχείαν αὐτῶν ἀπαλλαγὴν καὶ τὴν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν παρουσίαν Σας.

Εἶθε λοιπὸν ταχέως νὰ ἐπιστῆ ἡ ἱερὰ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποῖαν θὰ ἐκκινήσῃ τὸ βασιλικὸν σκάφος, ὅπως φέρῃ εἰς αὐτοὺς τὰς Ὑμετέρας Ὑψηλότητας καὶ τὸ ταξείδιόν Σας ἐκεῖνο νὰ εἶναι ὅπως τὸ ἀλησιμόνητον τοῦτο εἰς Κρήτην, μὲ διαυγῆ τοῦ οὐρανοῦ τὸν κνανοῦν θόλον, καὶ ἐλαφρὸν τὸν ζέφυρον, καὶ γαληνιατὰ τοῦ ἀτέρμονος πόντου τὰ ὕδατα, ἐφ' ὧν ἐδολιχοδρόμησεν ἡ « Ἄμφ τρίτη » καὶ εἰσηλθεν εἰς τὸν κόλπον τῆς Σούδας τὴν 16ην Δεκεμβρίου 1902.

Γ. Παπαντωνάκης

JOSÉ MARIA HÉRÉDIA

ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΜΑ

Οἱ σχοῖνοι λαμπυρίζοντας τριγύρω σὲ γρανίτες χρυσίζουσι τὴν κορυφὴ ὅπου φωτίζει ἡ δύσι, κι' ἐκεῖ μακρὰ ἀσπρίζοντας μὲ τὸν ἀφρὸ ποῦ ἀρχίζει θάλασσα ἀπειρος ἐκεῖ ποῦ ἡ γῆ τελειώνει.

Γύρω εἶνε γύχτα καὶ σιγῆ. Κάθε φωλιὰ σωπα'ρει, στὸ καπνισμένο ἐτρόπωσε καθέρας του καλβί, μονάχα ὁ Ἑσπερικὸς ἀντιλαλεῖ στὴ γύχτα κι' ἐνῶρεται μὲ τὸ βαρὺ τοῦ Ὠκεανοῦ τὸ σάλο.

Τότε σὰν ἀφ' τὴν ἀβυσσο, τὲς ρευματιᾶς, τὰ [δάση, ἀπὸ τοὺς λόγγους μακρυνὲς φωνὲς ἀντιλαλοῦν ἀπὸ βοσκὸς ποῦ ἐβράδνυται στὲς στάρες νὰ [γυρίζουν.

Ὁλόκληρος ὁ ὄριζοντας μὲς τῇ σκιά βουτιέται κι' ὁ ἥλιος ἐτοιμώσετος στὸν οὐρανὸ τὸν πλόσιον κλεῖ τὲς ἀχτίδες τὲς χρυσῆς τῆς πλοῦσιας του [βεγτάλιας.

Κώστας Καιροφύλας

Η ΑΠΟ ΤΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ ΑΠΟΧΗ

Ο «Αναφρασιπολίται», ως απέκάλουν οι αρχαίοι ἡμῶν πρόγονοι τοὺς δυστροποῦντας περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τὴν πολιτείαν καθήκοντων αὐτῶν, εἰσι σήμερον παμπληθεῖς. Ἡ ἐγκατάλειψις τῆς πολιτικῆς εἰς τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος κομματάρχας καὶ εἰς τοὺς «ἐν διαφερομένους» δηλ. τοὺς ἐπιδιώκοντας ἰδιοτελῆ συμφέροντα, εἶναι ὁ μέγιστος κίνδυνος τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ ἀδιαφορία εἶναι ὁ κατατρώγων τὴν πολιτείαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν σκώληξ. Ἡ πολιτεία καὶ ἡ ἐλευθερία μόνον διὰ τῆς ἀρετῆς διατηροῦνται, ὡς ἔλεγεν ὁ Montesquieu, διὰ τῆς ἀγάπης τῆς πατρίδος, ὅταν ἕκαστος πολίτης ἐκτελῇ τὸ πρὸς τὴν πολιτείαν καθήκον αὐτοῦ μὴ ἀδιαφορῶν. «Ἐν καλῇ πολιτείᾳ, ἕκαστος πετᾷ πρὸς τὴν ψηφοφορίαν», ἔλεγεν ὁ Ρουσσώ. Δυστυχῶς σήμερον αἱ ἐκλογικαὶ στατιστικαὶ ἰποδεικνύουσιν ὅτι μόνις τὰ 3)4 τῶν ψηφοφόρων ψηφίζουσιν. Οὕτω, ἐν Γαλλίᾳ, κατὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1898, ἐκ 10,799,485 ἐκλογέων, μόνον 8,191,705 ἐψήφισαν, ἤτοι μόλις 76 ο). Οὕτω καὶ ἐν Γερμανίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ σχεδὸν πανταχοῦ. Ἐν Βελγίῳ ὁμοῦ, ἐξ 1.435.254 ἐκλογέων, 1.328.637 ἐψήφισαν τῷ 1894. Τοῦτο ἐξηγεῖται ἐν Βελγίῳ ἵνα ἴδῃ ὅτι κατὰ τὸ βελγικὸν σενταγμα, ἀναθεωρηθὲν ἔτει 1893, ἄρθρ. 86, ἡ ψήφος εἶνε ὑποχρεωτικῆ, τιμωρουμένου διὰ ποινῆς τοῦ μὴ δικαιολογοῦντος τὴν ἀπὸ τῆς ψηφοφορίας ἀποχὴν αὐτοῦ ἐκλογέως. Ἐν Κρήτῃ ἡ δεκαεξαμελής

ἐπιτροπεὶα τοῦ πολιτεύματος εἶχε παραδεχθῆ τὸ ὑποχρεωτικὸν τῆς ψήφου (1). Ἡ Α. Υ. ὁ πρίγκιψ Γεώργιος κατέκρινε τὴν ἀρχὴν τῆς υποχρεωτικῆς ψήφου ὡς «πρακτικῶς ἀνεφαρμόστου», καθόσον «μετὰ τὸ πέρας ἐκάστης ἐκλογῆς τὰ δικαστήρια θ' ἀναγκάζονται ν' ἀφίνωσιν ὅλας τὰς ἄλλας ἐργασίας τῶν διὰ νὰ δικάζουν ἐκείνους, οἵτινες δὲν ἔλαβον μέρος εἰς τὰς ἐκλογὰς» (2). Ἄλλως τε, νομίζομεν ὅτι ὁ «ἀκούσιος ἐκλογεύς», ὡς ὁ «ἀκούσιος ἰατρός» τοῦ Μολιέρου δὲν θὰ εἶναι τὸ πρῶτυπον καλοῦ ἐκλογέως.

Ἡ ἀδιαφορία καὶ ἡ ἀποχὴ δέον νὰ πολεμηθῶσι ὁ ἠθικῶν μέσων. Ἡ φιλοτιμία, εὐτυχῶς, εἶναι μεγάλη ἑλληνικὴ ἀρετὴ πρὸς αὐτὴν θ' ἀποτανωθῶμεν. Καὶ ἡμεῖς, οἱ νῦν ζῶντες Ἕλληνες, ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι, κατὰ τὸν Περικλῆ, δέον νὰ θεωρῶμεν τοὺς ἀδιαφόρους «οὐκ ἀπράγμονες ἀλλ' ἀχρεῖους», οὐχὶ φιλησυχούς ἀλλ' ἀχρηστοὺς καὶ ἐστιγματισμένους πολίτας.

(1) Ἴδε Πρακτικὰ τῆς πρὸς παρασκευὴν σχεδίου πολιτεύματος δεκαεξαμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἐν Χανίοις 1901, σ. 22.

(2) Ἀνακοίνωσις τοῦ Πρίγκιπος Γεωργίου εἰς τὴν ἐπιτροπείαν. Ἴδε Πρακτικὰ, σ. 40 καὶ τὸ ἡμέτερον ἔργον, τὸ Κρητικὸν Συνταγματικὸν δίκαιον ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἡμέτερον καὶ τὰ τῶν ξένων κρατῶν. Ἐν Ἀθήναις 1902, σ. 34.

Νικόλαος Ν. Σσοῖπολος

Υφηγητὴς τοῦ Συνταγματικοῦ δικαίου ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ. Lauréat καὶ διδάκτωρ τοῦ δικαίου τοῦ ἐν Παρισίοις Πανεπιστημίου.

ΑΠΟ ΤΑΣ "ΑΣΤΡΑΠΙΑΣ,"

ΤΟ ΠΕΥΜΑ

Εἶδες τ' ἀστέρι τ' οὐρανοῦ
Ποῦ τόση λάμψι δίνει,
Ἄπὸ τὸ θρόνον τοῦ Θεοῦ
Πῶς χύνεται καὶ σβύννει;

Ἐκύτταξες τὴν ἀστραπὴν
Στὴ θύελλα τὸ βράδυ,
Μὲ γρηγοράδα ἠλεκτρικὴ
Πῶς σβύννει στὸ σκοτάδι;

Ἄκίνητ' εἶνε ἡ ἀστραπὴ
Δὲν χύνεται τ' ἀστέρι
Μπροστὰ στὸ ρεῦμα τῆς ζωῆς
Ὅπου στὸν τάφο φέρει.

ΑΠΟΓΝΩΣΙΣ

Ποτάμι ἀπειρόπλατο
Ποῦ τρέχεις μὲ μανία
Καὶ ποῦ ροχθίζεις ἄγρια
Ξεβράζοντας κρανία.

Στάσου νὰ πέσω μέσα σου
Νὰ βρῶ τὴν εὐτυχία
Εἶν' ἡ ζωὴ μας θάνατος
Κι' ὁ τάφος σωτηρία.

ΔΥΟ ΘΥΕΛΛΑΙ

Βογγᾶ ὁ ἄγριος βορριάς
Τὰ δένδρα παραδέρνει
Σκορπᾶ τὰ φύλλα τῶν στῆ γῆ
Σὰν πτώματα τὰ σέρνει.

Ὁ μολυβένιος οὐρανὸς
Ἀστράφτει ἀγριεμένος.
Σὰν τὴν Μαινάδα φαίνεται
Στὰ σύννεφα κρυμμένος.

Ταράσσεται ἀπ' τὸ βυθὸ
Ἡ θάλασσα ἡ μαύρη
Κι' ἀπελπισμένος ναυτικὸς
Στεριὰ ζητεῖ γιὰ ναῦρον.

Μὰ ὅλα στέκονται νεκρὰ
Μπροστὰ σ' ὅ τι φωλνάξει
Μέσα στὰ βάθρα τῆς ψυχῆς
Ποῦ αἰώνια τὴν σπαράζει.

Μενέλαος Ἴ. Λανδράκης

Τελειόφοιτος τῆς Νομικῆς

ΜΙΑ ΕΚΔΙΠΟΥΣΑ ΜΕΓΑΛΟΦΥΪΑ

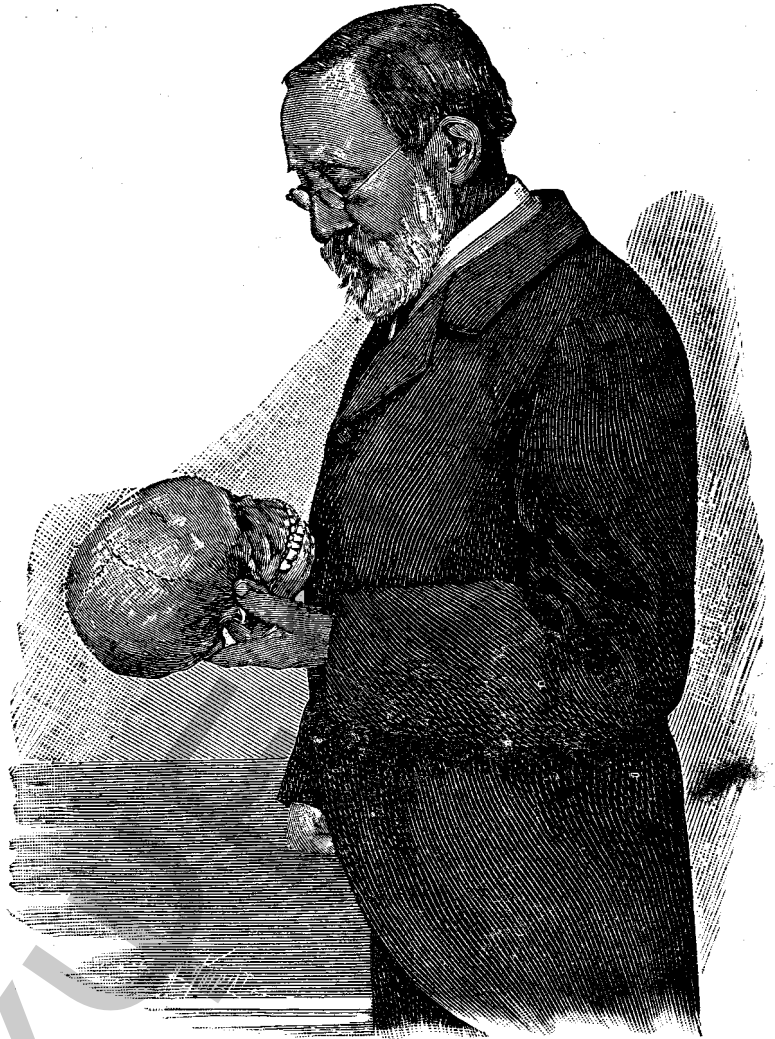
Είς γίγας τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης περίοπτον κατέχων θέσιν μεταξύ τῶν ἡγεμόνων τοῦ πνεύματος, ὁ Ροδόλφος Virchow ἐξέλιπεν ἀπὸ τῆς ζωῆς, ἀλλὰ τὸ ὄνομά του συνδεόμενον μετὰ τὴν πρόδον τῆς ἐπιστήμης ἀνήκει εἰς τὰς δέλτους τῆς ἀθανασίας.

Ὁ μέγας οὗτος Γερμανὸς ψυχίατρος καὶ ἀνθρωπολόγος, οὕτινος τὸ ὄνομα καὶ αἱ ἐπιστημονικαὶ θεωρίαι πληροῦσι τὰ γερμανικὰ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης συγγράμματα, ἐγεννήθη ἐν Schivelbein τῆς Πομερανίας κατὰ τὸ 1821, λίαν δὲ ἐνωρὶς ἐσελάγησεν ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ ὀρίζοντι καθόσον ἐν ἡλικίᾳ εἴκοσι καὶ πέντε μόλις ἐτῶν κατεῖχε θέσιν Καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βερολίνου.

Ὅπως ὄλαι αἱ ὑπέροχοι διανοια οὕτω καὶ ὁ Virchow δὲν ἤρκειτο νὰ ἀνακολουθήσῃ τοὺς μέχρι τῆς ἐποχῆς του γνωστούς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τρίβους. Ἡ ἰσχυρὰ αὐτοῦ διάνοια ἐπαναστατοῦσα κατὰ πολλῶν ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης παραδεδεγμένων θεωριῶν, ἐπεζήτει διανοίγουσα εὐρυτέρους εἰς αὐτὴν ὀρίζοντας νὰ ἀνεύρῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ πρὸς τοῦτο πολλὰς εἰσήγαγε καινοτομίας. Ἄλλ' ὡς πᾶσα τολμηρὰ καὶ καινοτόμος δρᾶσις προνομιούχων ἐν τῇ ἀνθρωπότητι φύσεων δημιουργεῖ ἀντιπάλους, οὕτω καὶ αἱ νέαι ἐπιστημονικαὶ θεωρίαι τοῦ Virchow ὡς ἐπαναστατικαὶ χαρακτηρηθεῖσαι ἀπείρους ἐδημιούργησαν κατ' αὐτοῦ ἰσχυροὺς ἀντιπάλους, πρὸ τῶν ὁποίων ὁμοῦ δὲν ἐκάμφθη, ἀλλ' ἀντεπεξῆλθε ὀπλισμένος μετὰ τοῦ ὑπερόχου αὐτοῦ πνεύματος τὸν πυρσόν.

Ἡ αἱματοπαθολογία καὶ ἡ κυτταροπαθολογία εἶνε δημιουργήματα τοῦ Virchow, ὅστις καὶ ἀνέτρεψεν ἄρδην τὰς περὶ φλεγμονῆς θεωρίας ἰδρύσας ἰδίας ὄλωσ καὶ ἀντετάχθη μέχρις ἐσχάτων κατὰ τῆς περὶ μικροβίων θεωρίας ἀρνούμενος τὴν σημασίαν ἣν προσέδωκεν εἰς ταῦτα. Ἴδωμεν ἐὰν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου τὸν δικαίωσιν ἢ ὑστεροφημίαν.

Ὁ Virchow δὲν ἦτο μόνον τῆς ἐπιστήμης σοφὸς καὶ ἀκάματος ἐργάτης, ὑπῆρξε καὶ πολιτικὸς περιουστάτος, ἀνεγνωρισμένος δὲ ἡγέτης τῆς μερίδος τῶν φιλελευθέρων εἰς τὸ Γερμανικὸν Κοινοβούλιον. Ὡς δὲ ὑπῆρξε φιλόσοφος εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς ἐρεῖνας του ὑπῆρξε τοιοῦτος

R. VIRCHOW

καὶ κατὰ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ σταδιοδρομίαν, καθ' ἣν ἐνθουσιωδῶς ὑπερεμῶχε τῆς περὶ γενικοῦ ἀφοπλισμοῦ καὶ παγκοσμίου εἰρήνης ἰδέας.

Ἄλλ' ὁ πολιτικὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀπορροφήσῃ τὸν ἐπιστήμονα καὶ ὁ Virchow ἀπερχόμενος τοῦ Κοινοβουλίου, ἐν ᾧ ἰσχυρὸν ἀντιμετώπιζεν ἀντίπαλον τὸν Bismarck, ἐπανήρχετο εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, περιεβάλλετο τὴν ἐσθλὴτα τοῦ ἐργαστηρίου καὶ ἤρχιζε πάλιν ἀναδιφῶν τὴν βιβλιοθήκην του καὶ ἐξετάζων τὸ αἷμα, τὰ κύτταρα, τοὺς ἐγκεφαλικοὺς λοβούς καὶ τὰ κρανία. Ἡ παραθετομένη εἰκὼν τοῦ μεγαλοφυοῦς τούτου ἀνδρὸς παρέχει ἐξοχὸν αἰσθητικὴν ἐντύπωσιν ἰδίᾳ εἰς τοὺς μεμνημένους εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἀνθρωπολογικῆς ἐπιστήμης. Προσηλῶν ὁ σοφὸς γέρον τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ κρανίου φαίνεται οἰονεὶ προσπαθῶν νὰ διεισδύσῃ διὰ τῶν ὀμμάτων τῆς ψυχῆς εἰς τὸ μυστήριον, ὅπερ κρύπτει ἡ διάπλασις τοῦ κρανίου τούτου καὶ ἐξουδετερῶν διὰ τῆς σκέψεως τὸν πυκνὸν πέπλον τοῦ μυστηρίου, νὰ ἀνεύρῃ κάτωθεν αὐτοῦ τὴν λύσιν μυρίων προβλημάτων σχε-

ικῶν πρὸς τὴν λειτουργίαν τῆς ἐν τῇ ὄστεινῃ ἐκείνῃ θῆκῃ περικλειομένης ἄλλοτε ὕλης. Ἄλλ' ὁ ὄστέϊνος οὗτος «νάρθηξ», ὁ περικλείσας ἴσως ἄλλοτε σοφᾶς ἰδέας, ψυχρὸς τῶρα καὶ ἀπαθὴς πρὸ τοῦ σοφοῦ τῆς ἐπιστήμης ἐργάτου, ἐπαυξάνει τοῦ πνεύματος αὐτοῦ τὴν ἀγωνίαν, προδιδόμενην ἀπὸ τινος ρυτίδας διαυλακούσας ἐλαφρῶς τὸ συνσφου- ούμενον τοῦ σοφοῦ ἐπιστήμονος μέτωπον, ὅπερ ἐκόσμησαν πολλακίς ζωηραὶ ἀνταύγειαι τοῦ ἡλίου τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας καὶ περιέβαλλον φυλλα δάφνης φουίσης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ἐπιστήμης. Καὶ βυθίζει τὸ βλέμμα ὁ ἀκάματος τῆς ἐπι- στήμης ἐργάτης ἐπὶ τοῦ ἀψύχου κρανίου ζητῶν

νὰ συλλάβῃ μίαν ἀλήθειαν φευγαλέαν, πτερυγι- ζουσαν μακρὰν μόλις προσπελάσῃ εἰς τὸ ἀνθρώ- πινον πνεῦμα!

Τοῦ Virchow ἡ διάνοια ἐνεκρώθη, ἀλλὰ μετ' αὐτὴν πολλαὶ ἄλλαι ἰσχυραὶ ὡς ἐκείνη δοκιμάζον- ται καὶ θὰ δοκιμασθῶσι πρὸς λύσιν τοῦ προβλή- ματος τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως καὶ ἀποκάλυψιν τοῦ μυστηρίου τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Σ. Γ. Βλαβιανὸς

Ψυχίατρος καὶ Νευρολόγος.
Διευθυντὴς τῆς «Ψυχιατρικῆς
'Επιθεωρήσεως» Ἀθηνῶν.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΤΟ ΣΦΥΡΙΓΜΑ ΕΝ ΤΩΙ ΘΕΑΤΡΩΙ

(Συνέχειαν ἴδε τεῦχος Ζ' σελ. 100)

Εἰς ἔν τῶν προηγουμένων φύλλων τοῦ ἀρὰ χεῖρας περιοδικοῦ ὁμιλοῦντες περὶ τοῦ σφυρίγ- ματος ἐν τῷ θεάτρῳ εἶπομεν ὅτι μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας κατηρ- γήθη καὶ τὸ σφύριγμα, ὅπερ ἐπανευρίσκομεν καὶ πάλιν ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Σφεν- δόνης.

Ἦτο τότε ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν οἱ Παρισινοὶ ἐπε- τίθετο δι' ἁσμάτων κατὰ τῶν ἐν τοῖς πράγ- μασι καὶ τῶν ἀνλικῶν. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ἐπιθέσεως δὲν ἦτο ἀποτελεσμα- τικόν, τοῦτου ἕνεκα κατέφυγον καὶ εἰς τὸ σφύ- ριγμα δι' οὗ ὑπεδέχοντο πᾶσαν ἐν τοῖς ὁδοῖς ἐμφάνισιν ἰσχυρότος εὐπατρίδου ἢ ἀνλικῶν, μηδ' αὐτῶν τῶν κυριῶν ἐξαιρουμένων.

Ἀπὸ τῶν ὁδῶν καὶ τῶν πλατειῶν τὸ σφύ- ριγμα εἰσῆχθη ἐν τῷ θεάτρῳ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν τῆς Σφενδόνης, ἦτοι περὶ τὰ 1650. Ἐν τούτοις, ὁ Ρακίνας, διὰ τὰ πειράξῃ ἴσως τὸν ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ ἐχθρόν του Φορτερέλ, ἦ καὶ ἐξ ἀγνοίας, ὅπερ ἀπίθανον, θέλει τὴν γέν- ρειν τοῦ σφυρίγματος κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς παραστάσεως ἐνὸς ἔργου τοῦ Φορτερέλ. τιτο- λοφορημένου «L'Aspar» δοθεῖσαν κατὰ τὸ 1680, τριάκοντα δηλαδή ἐτη μετὰ τὴν πραγματικὴν εἰσβολὴν τοῦ σφυρίγματος ἐν τῷ Γαλλικῷ θεάτρῳ.

Τὸ ἐπίγραμμα δι' οὗ ἐπιρροῖται ὁ Ρακίνας εἰς τὴν ῥάχιν τοῦ δυστυχοῦς Φορτερέλ τὴν πρῶ- τὴν ἐμφάνισιν ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν, τὸ πρῶ- τον ἄκουσμα τοῦ σφυρίγματος, ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ces jours passés, chez un vieil histrion,
Un chroniqueur émit la question
Quand dans Paris commença la methode
De ces sifflets qui sont tant à la mode.
Ce fut, dit l'un aux pièces de Boyer ;
Gens, pour Pradon, voulurent parier.
— Non, dit l'acteur, je sais toute l'histoire,
Qu'en peu de mots je vais vous débrouiller.
Boyer apprit au parterre à bâiller ;
Quant à l'radon, si j'ai bonne mémoire,
Pommes sur lui volèrent largement ;
Mais quand sifflets prirent commencement,

C'est—j' y jouais, j' en suis témoin fidèle—
C'est à l' Aspar du sieur de Fontenelle.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Φορτερέλ δὲν ἔμειρε μὲ σταυρω- μένα τὰ χεῖρια· ἐπικρίτων τὰς Ἑλληνικῆς καὶ Ρωμαϊκῆς ὑποθέσεως τραγωδίας τοῦ Ρακίνα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ θεάτρου, λέγει (1) περὶ τῶν ἡρώων του τὰ ἑξῆς: «Διατί οἱ ἡρωες αὐτοὶ δὲν μᾶς προ- ξενοῦν γέλωτας; διότι δὲν εἴμεθα σοφοί, διότι ἀγροῦμεν τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων. Χρειαζοῦνται πεπαιδευμένοι διὰ τὰ γελᾶσθαι μ' αὐτοὺς τοὺς ἡρώας. Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀρκετὰ γελῶσιον, ἀλλὰ λείπουν οἱ γε- λασταί».

»Τί διάβολο! ἐπιφωνεῖ ὁ υἱὸς τοῦ Ρακίνα, Λουδοβίκος, τόσῳ πολὺν τοῦ κάθισε ἔς τὸ στο- μάχι ἐκείνο τὸ ἐπίγραμμα;»

Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, εἶναι πολὺ πιθανὸν τὰ ἐδοκίμασε καὶ ὁ Φορτερέλ τί ἐστὶ σφύριγμα, ἀλλὰ δὲν ἦτο αὐτῇ ἡ ἀφορμὴ τῆς γεννέσεως τοῦ ἀπαιτίου αὐτοῦ ἀποδοκιμαστι- κοῦ μέσου ἐν τῷ θεάτρῳ.

Ἡ εἰσαγωγή τοῦ σφυρίγματος ἐν τῷ Γαλ- λικῷ θεάτρῳ ἤρχισε τὰ ἐμβάλη εἰς ἀρνησυχίας τοὺς συγγραφεῖς. Τὰ ἔργα τῶν διέτρεχον τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Οἰονδήποτε ἔργον ἦτο πλέον εἰς τὴν διάθεσιν δέκα ἢ δέκα πέντε συριστῶν. Ὁ Μποναλὼ πρῶτος, καίτοι δὲν ἦτο ἄν- θρωπος τοῦ θεάτρου, ἔρρηξε κραν- γὴν. Ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμ. IX σατῆρα του (L' auteur à son Esprit) προβλέπων τὴν ἐπίδρα- σιν ἣν θὰ εἶχε τὸ σφύριγμα εἰς τὰ φιλοσο- φικὰ ἔργα, ἐκφράζει τοὺς περὶ τούτου φόβους του ὡς ἑξῆς:

Un clerc pour quinze sols, sans craindre le holà,
Peut aller au parterre attaquer Attila,
Et, si le roi des Huns ne lui charme l'oreille,
Traiter de Visigoths tous les vers de Corneille.

Πλὴν τίποτε δὲν ἰσχυσε πρὸς κατάργησιν τοῦ σφυρίγματος τὸ ὅποιον καὶ παρά τινῶν ἐθε-

(1) De Fontenelle dans son Histoire du théâtre

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ωρήθη ὡς σωτήριον μέσον πρὸς καταπολέμησην τῆς ἄλλης, φανερωτέρας αὐτῆς, πληγῆς τοῦ θεάτρον, τῶν κλακέρ.

Αὐτὸς ὁ Μποναλιώ, λησμονῶν τί εἶπεν ἐν τῇ προαναφερθείσῃ σατῆρᾳ του, προκειμένου περὶ τῶν κλακέρ αὐτῶν, ὡς μόνον ὄπλον κατ' αὐτῶν θεωρεῖ τὸ σφύριγμα :

C'ert un droit qu' à la porte on achète en entrant.

Ὅπως δὴ ποτε, καλὸν ἢ κακόν, τὸ σφύριγμα διετηρήθη ἐν τῷ Γαλλικῷ θεάτρῳ Ὁ « Ἐργάρης » καὶ ὁ « Βασιλεὺς διασχεδιάζει », τοῦ Οὐγκὼ δπέστησαν παρωλεθρία διὰ τοῦ σφύριγματος

κατὰ τὰς πρώτας αὐτῶν παραστάσεις. Ἄλλα ἔργα διακεκριμμένα τὴν αὐτὴν ἔσχον τύχην, ἀγρίως συριχθέντα ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν τῶν μαυρομέσων ἀντιπάλων τῶν.

Ἄλλα καὶ πολλοὶ ἠθοποιοὶ οὐκ ὀλίγον ἐμαρτύρησαν συριχθέντες.

Παρ' ἡμῖν τὸ σφύριγμα, ἢ ἐφεύρεσις αὐτῆ τῶν προγόνων μας, ἔχει καταργηθῆ ἀπὸ πολλοῦ ἀντικατασταθεῖσα διὰ τοῦ ἀπαισίον μαξιλαρώματος, ὅπερ δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐφεύρεσις Καννιβάλων.

N. I. Λάσκαρης

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΥΤΟΥ ΑΝΕΛΙΞΙΣ

ΜΟΝΟΜΕΤΑΛΛΙΣΜΟΣ — ΔΙΜΕΤΑΛΛΙΣΜΟΣ

ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑ

•δει δὴ χρημάτων καὶ
ἀνευ τούτων οὐδὲν ἔσται
τῶν δεόντων γενέσθαι•

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

Μάντες καὶ πᾶσαι σπουδαίαν δίδομεν σημασίαν εἰς τὸ μικρὸν καὶ ποικίλως στίλβον ἐκεῖνο ἀντικείμενον—τὸ ὅποιον μετὰ κόπου πνευματικοῦ ἢ σωματικοῦ ἀποκτώντες ἐπιμελῶς φυλάττομεν, μεθ' ὅλην τὴν ἀμφίβολον αὐτοῦ καθαριότητα—ἐντὸς πολυτελῶν ἐκ δέματος ἢ ἐλαφάντῶντος βαλαντίων καὶ τὸ ὅποιον πίπτει ἐνίοτε ἐκ τῶν χειρῶν μας δὲν ἀπαξιοῦμεν νὰ κίψωμεν καὶ ἐκ τοῦ βορβόρου τῶν ὀδῶν ἀκόμη νὰ ἀναλάβωμεν. Δὲν πιστεύομεν νὰ προσεδάλομεν τὴν ἀβρότητα τῶν ἀναγνωστροῦν μας, αἵτινες δὲν θὰ ἀρνυθῶσιν ἴσως ὅτι θὰ συνέβη ποτὲ κατὰ τὸν βίον τῶν νὰ ὄσι πρὸς στιγμὴν ἔστω ὑποκλινέσθαι πρὸ τοῦ μικροῦ χρυσοῦ νομίσματος, τὸ ὅποιον ἐκ τοῦ ἀνεωγμένου βαλαντίου τῶν ἐκκλίση πρὸ τῶν ποδῶν τῶν καὶ ὅτι δὲν ἀπνηξίωσαν νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μετ' αὐτοῦ ἢ μικρὰ χειροκτιοφόρος χεῖρ τῶν!

Περὶ αὐτοῦ λοιπὸν τοῦ σκληροῦ μικροῦ δεσπότου τοῦ καταδιόζοντος μέχρι τῆς βορβορώδους ὁδοῦ τὴν ἐπιμελεμένην χεῖρα, ἀλλὰ καὶ καταρρίπτοντος διὰ τῆς ἀπουσίας του πολλὰς πτερυγοφόρους ἐλπίδας καὶ διαλύοντος πολλὰ ροδοῦφῃ ὄνειρα, περὶ τοῦ μικροῦ αὐτοῦ στρογγύλου ἀντικειμένου περὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἔλαβε τὸ στρογγύλον σχῆμα ἵνα με ταχύτητα τροχοῦ ἐκφεύγῃ τῶν χειρῶν μας, ἃς εἴπωμεν ὀλίγα τινα, ἀφοῦ ἀποτελῆ τὴν κινήτριον τῆς ἀνθρωπότητος δύναμιν

Ἡ χρῆσις τοῦ νομίσματος «ἐξ ἀνάγκης ἐπορίσθη» — λέγει εἰς τὰ «Πολιτικά» αὐτοῦ ὁ φιλόσοφος Ἀριστοτέλης ὁ ερευνήσας τὴν ἀρχὴν τούτου—καθότι ἄμεσος μὲν γενεσιουργὸς αὐτοῦ λόγος ὑπῆρξεν ἢ ἀνταλλαγῆ, ἔμμεσος δὲ ὁ καταμερισμὸς τῶν ἔργων. Καὶ ὄντας τὴν ἀρχέγονον κοινωνίαν εὐρίσκουμεν αὐτάρκη, ἀγνοοῦσαν τὴν λέξιν καταμερισμὸς. Ἐκαστος παρεσκεύαζε διὰ τῶν ἰδίων του δυνάμεων καὶ δι' ἑαυτὸν μόνον τροφήν, ἐνδυμασίαν, κατοικίαν καὶ πάντα ἐν γέ-

νει τὰ χρειώδη. Ἀκολούθως κατενοήθη ἢ ἀνάγκη τοῦ καταμερισμοῦ τῶν ἔργων ἐξ οὗ αἱ σμηριναὶ εἰδικότητες, φυσικὸν δὲ ἐπακολούθημα τοῦ καταμερισμοῦ ὑπῆρξεν ἢ ἄμεσος ἀνταλλαγῆ τῶν διαφόρων χρειώδων Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ἄμεσον τῆς ἀνταλλαγῆς παρεῖχε δυσυπερβλήτους δυσχερείας, καθόσον ἀφ' ἑνὸς μὲν αἱ βουλήσεις τῶν συναλλασσομένων δὲν συνηντῶντο πολλακίς, τοῦτέστιν ὁ ἐπιθυμῶν νὰ ἀποκτήσῃ ἐπὶ παραδείγματι σίτον παρέχων ἀντ' αὐτοῦ δέμα συνήντα πολλοὺς παρέχοντας σίτον ἀλλὰ μὴ ἔχοντας ἀνάγκην δέματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ ἀξίαι τῶν ἀνταλλασσομένων εἰδῶν δὲν ἀντεπεκρίνοντο διὰ τὸ ἀδιάρητον ἀμφοτέρων ἢ ἑκατέρων αὐτῶν πχ ὁ ἔχων ἀνάγκην σμηκῆς ποσότητος σίτου καὶ μὴ δυνάμενος νὰ παρέξῃ πρὸς ἀνταλλαγὴν ἢ βούν ἔχοντα ἀσυγκρίτως μεγαλύτεραν ἀξίαν ἢ δύναται νὰ ἱκονοποιήσῃ τὴν ἀνάγκην ταύτην ἔνεκα τοῦ ἀδιαίρετου τοῦ πρὸς ἀνταλλαγὴν παρεχομένου βόου καὶ ἐξ ἄλλου πλεῖστοι ἄλλαι δυσχερείαι ἀπὸ ποικίλων ἀπόψεων ὡς ἢ τοῦ δυσμετακομίστου, εὐαλλοιώτου κτλ. τῶν ἀνταλλασσομένων εἰδῶν, ἐπονθήθη ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης ἢ ἔμμεσος ἀνταλλαγῆ ἦτο ἢ διὰ μεσάζοντος ἀνταλλακτικοῦ ὄργανου πληροῦντος πάσας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἀνταλλαγῆς. Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ νόμισμα, ὅπερ ὡς ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὴν ἀξίαν ἀμφοτέρων τῶν ἀνταλλασσομένων εἰδῶν ἐκλήθη ὑπὸ τῆς οἰκονομολογικῆς ἐπιστήμης μέτρον τῶν ἀξιώδων.

Ἄλλὰ τὸ νόμισμα δὲν ὑπῆρξεν ἐν ἀρχῇ οἶον εἶνε σήμερον παρὰ τῷ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ.

Οἱ Σίνοι μετεχειρίζοντο ὡς νόμισμα τὸ τέτιον, οἱ Μεξικανοὶ τὸ cacao, οἱ Ρῶσοι μέχρι τοῦ Μεγάλου Πέτρου τὰς βύρσεις, οἱ κάτοικοι τῆς Βοργινίας τὸν ταμβάκον καὶ τὰ καπνόφυλλα, οἱ τῆς Νέας Γῆς τὸν ξηρὸν βακαλάον, οἱ Ἰνδοὶ σάκχαρον καὶ καὶ ὄρυζαν, οἱ Σκῶτοι, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀδάμ Σμιθ, σιδηροὺς ἴλους, οἱ κάτοικοι τῶν νήσων Φιδζι, κατὰ τὸν Stanley, ὀδόντας φαιαινῶν, ὧν οἱ ἐρυθροὶ εἶχον εικοσάπλάσιαν ἀξίαν τῶν λευκῶν, οἱ Ἀβυσσῖνοὶ τὸ ἄλας, οἱ Ἰνδοσῖναι τὰ λεγόμενα cauris, ἴτοι κογχύλια, εὐρίσκόμενα εἰς τὰς ἀκτὰς τῶν νή-

ων Μαλδιδών, άτινα και σήμερα ευρίσκονται εν χρήσει εις μέγα μέρος τής 'Ινδικής δια τας μικράς δοσοληψίας έχοντα κατά 200 άξίαν ιο λεπτών, οι Καρχηδόνιοι μετεχειρίζοντο, κατά τόν Πλάτωνα, μικρά τεμάχια δέρματος, έντός των οποίων ένεκλείετο άντικειμένον τι άγνωστον τοίς πάσι, γνωστόν δέ μόνον εις τούς κατασκευαστάς του μικρού τούτου δέματος, οι δέ Αιθίοπες λίθους έγγεγλυμένους· οι Ρωμαίοι κατά μόν τούς αρχαιοτάτους χρόνους βούς μόνον και πρόβατα, βραδύτερον δέ εισήγαγον τόν χαλκόν άλλ' άκατέργαστον και τέλος οι Έλληνες μετεχειρίζοντο εν 'Αθήναις μόν χαλκόν, εν Σπάρτη σίδηρον, προσέτι δέ δέρματα, βούς και ένίοτε άνδράποδα·

«Ένθεν άρ' οίνιζοντο καρηχομόωντες 'Αχαιοί,
 άλλοι μόν χαλκῶ, άλλοι δ' αίθωνι σιδήρῳ,
 άλλοι δέ ρινοίς, άλλοι δ' αἰτήσι βόεσσιν,
 άλλοι δ' άνδραπόδεσσι»

(Η. 472 'Ιλιάδος).

Οι βόες ως επί τὸ πλεῖστον εχρησίμευον εν 'Ελλάδι ως μέτρον άξιών και ούχι ως όργανον άνταλλακτικόν, η άξία εκάστου πωλουμένου η άγοραζομένου άντικειμένου συνεκεντρώετο πρὸς τήν άξίαν του βόος· ο Γλαυκος άντήλλαξε μετά του Διομήδους πρὸς ένδειξιν φιλίας όπλα

Χρῦσα χαλκείων, εκατόμβοι' έννεαβοίων
 (Ζ 235 'Ιλιάδος).

ήτοι έδωκε χρυσά άξίας εκατόν βοών και έλαβε χαλκά άξίας έννέα βοών.

Βραδύτερον προαγομένου του πολιτισμού τὸ ως άνταλλακτικόν όργανον χρησιμεῖον μετάλλων ήρξατο λαμβάνον όρισμένον σχήμα και μορφήν και ούτως εχομεν τὸ μεταλλικόν νόμισμα χαρακτηρισθέν λίαν προσδυσῶς υπό του μεγάλου Σκώτου οικονομολόγου Adam Smith ως άμαξα δι' ής μετακομίζονται τὰ χρειώδη.

Τὸ μεταλλικόν νόμισμα προετιμήθη παντός άλλου, διότι συγκεντροί άπάσας τās ιδιότητας μεσσητικού άνταλλακτικού όργάνου καθότι έχει πραγματικήν άξίαν, είνε πολύτιμον, σπάνιον, άναλλοίωτον, εξηρηρετοῖν ούτω τήν άποταμίευσιν, εκπροσωπεῖ δια μικρού βάρους μεγάλην άξίαν και συνεπῶς είνε εύμετακόμιστον και σύγκειται εξ όμογενῶν μορίων και είνε μόν άληθές ότι τὰ χρυσά και άργυρά νομίσματα περιέχουσι και χαλκόν, τὰ δέ χαλκά μόλβδον και ψευδάργυρον, αλλά τουτο γίνεται όπως τὸ νόμισμα άποκτήσῃ μεγαλύτεραν σκληρότητα και άντοχήν.

Πρώτοι οι Σίνοι εκαμαν χρῆσιν του μεταλλικού νομίσματος κυκλοφοροῦντες τουτο εν τῷ Ούρανίῳ κράτει από του 1700 π. Χ. ενῶ εν 'Ελλάδι και λοιπαίς χώραις ήτο άγνωστός η χρῆσις αυτού. Του έτους 1700 π.Χ. Σινικά νομίσματα χρυσά, άργυρά και χαλκά ευρίσκονται σήμερα εν τῷ Βρετανικῷ μουσειῳ. Τά σημερινά σινικά κερμάτια όνομαζόμενα σαπέκ κατασκευάζονται εκ χαλκού, έχουσι σχήμα τετράγωνον στρογγυλούμενον εκ τής χρήσεως, περῶνται δέ δια τινος εν τῷ μέσῳ εύρισκομένης όπτις εν νῆμα στερεῶν σχηματίζοντα ούτω όρμαθοῦς εξ 100 σαπέκ, οίτινες κρεμῶνται από τής ζώνης των Σινῶν και έχουσιν εκάστος άξίαν πέντε δραχμῶν.

Χίλια έτη μετά τούς Σίνας εκοψαν μεταλλικόν νόμισμα οι Λυδοί, περι ὧν αναφέρει ο 'Ηρόδοτος τὰ εξής: «Πρώτοι δέ άνθρώπων των ήμείς ίδμεν νόμισμα χρυσοῦ και άργύρου κο-

ψάμενοι έχρήσαντο». Οι Λυδοί ένεκα του εν τῇ πατρίδι των διενεργουμένου έμπορίου είχαν μεγάλην άνάγκην άνταλλακτικού όργάνου και εκ τουτου εγεννήθη η ιδέα όπως τὰ τεμάχια του μετάλλου, άτινα μέχρι τουτου είχαν λάβει μορφήν όβελίσκου αντί του πρώην άμόρφου όγκου, σημαίνωνται υπό των αρχῶν δι' έμβλήματος επικυροῦντος τήν γνησιότητα του μετάλλου και τὸ βάρος αυτού.

Τῷ 700 π. Χ. εκόπησαν τοιαῦτα νομίσματα επί του βασιλέως τής Λυδίας Γύγου, είχαν δέ σχήμα φοειδοῦς σφαιριδίου η πλίνθου και εφερον τύπον επί τής μιᾶς όψεως. Μετά τούς Λυδοῦς πάντες οι Έλληνες των 'Ιωνικῶν άποικῶν και οι κατοικοῦντες τās νήσους του Αιγαίου πελάγους εκοψαν νόμισμα διδαχθέντες υπό των Φοινικῶν, μεθ' ὧν ευρίσκοντο εις έμπορικὰς σχέσεις.

Ο 'Αριστοτέλης αναφέρει σχετικῶς πρὸς τήν γένεσιν του νομίσματος τὰ εξής: «Δύο πρὸς τās άλλαγὰς τοιοῦτόν τι συνέθεντο πρὸς σφᾶς αυτούς διδόναι και λαμβάνειν, ο των χρῆσιμων αυτό ον είχε τήν χρείαν εύμεταχειρίστον πρὸς τὸ ζῆν, οίον σίδηρος και άργυρος, καν ει τι τοιοῦτον έτερον, τὸ μόν πρώτον άπλῶς όρισθέν μεγέθει και ο τ α θ μ ῶ, τὸ δέ τελευταῖον και χαρακτηριστῆρα επιβαλόντων, ίνα άπολύσῃ τής μετρήσεως αυτούς· ο γάρ χαρακτηρ έτέθη του ποσού σημεῖον». (Πολιτικά Α' 9).

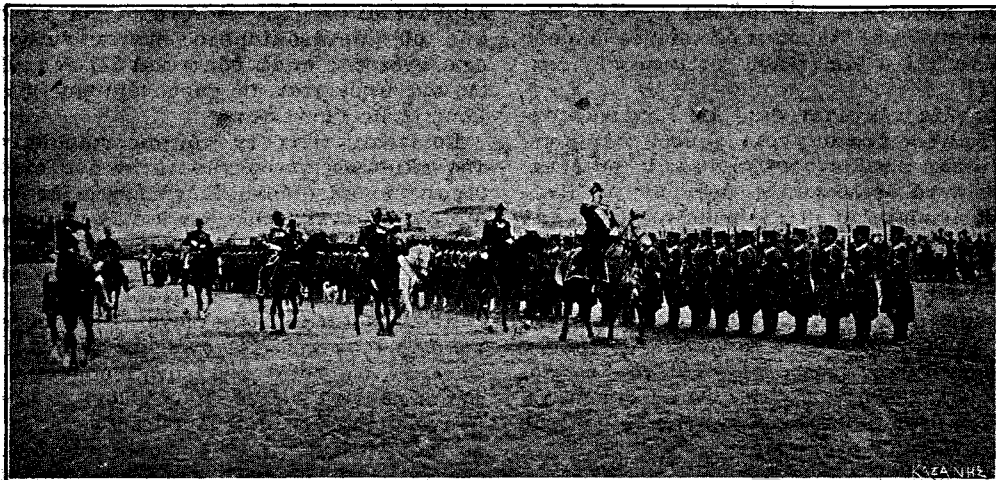
Έν Αιγίνη ιδρύθη τὸ πρώτον εύρωπαϊκόν νομισματοκοπεῖον υπό του βασιλέως του 'Αργους Φειδῶνος και ένταῦθα εκόπτοντο νομίσματα εκ πολιτίμων μετάλλων.

Έν 'Αθήναις τὰ πρώτα νομίσματα εκόπησαν κατά τόν Πλούταρχον επί Θησεῦς και ούχι επί Σόλωνος, όστις μετά 30 έτη μετεροῦθμισε μόνον τὸ νομισματικόν σύστημα.

«Έκοψε δέ και νόμισμα βούν εγχαράξας η δια των Μαραθῶνιον ταῦρον η δια των Μίνω στρατηγῶν η πρὸς γεωργίαν τούς πολίτας παρακαλῶν». (Πλουτάρχου Θησεῦς Χ.Χ. V. 26)

Μετά τούς Έλληνες οι Ρωμαῖοι επί του πρωτελευταίου βασιλέως αυτών Σερούσιου Τυλλίου εκοψαν όρειχάλκινον νόμισμα, χαράξαντες επ' αυτού τὸ βάρος και τήν παράστασιν ζῶου, πολὺ δέ μετέπειτα (269 π. Χ.) εκοψαν και άργυρά τοιαῦτα. Τὸ πρώτον νομισματοκοπεῖον τής Ρώμης ιδρύθη εν τῷ ναῶ τής Juno Moneta, εξ ου και τὰ νομίσματα όνομασθησαν moneta, και κοινῶς μονέδα.

Η χρῆσις του μεταλλικού νομίσματος ενεκικήθη εν Ευρώπῃ, αλλά μέχρι τής ανακαλύψεως τής 'Αμερικῆς ο άργυρος επρωτοστάτει εν τῇ κατασκευῇ αυτού, καθότι ο χρυσός είχεν εκλείψει από τής καταλύσεως του Δυτικού Ρωμαϊκού κράτους, ότε τὸ πλεῖστον των χρυσῶν νομισμάτων είχε διοχετευθῆ δια του έμπορίου εις τās 'Ινδίας, τήν Κίναν και μόνον εις τήν Βυζαντινήν αυτοκρατορίαν διεδώζετο σεβάσθως άριθμὸς χρυσῶν νομισμάτων. Έκ δέ του Βυζαντίου εισήχθη και η χρῆσις του χρυσοῦ νομίσματος εις τήν Δυτικήν Ευρώπην τὸν 13ον αἰῶνα δια των κατά καιρούς Σταυροφόρων διελθόντων δι' αυτού. Χρυσά νομίσματα εκόπησαν εν τῇ Δυτικῇ Ευρώπῃ υπό του άρχηγού τής Ε'. Σταυροφορίας Φρειδερίκου του Β'. επανελθόντος εκ Βυζαντίου. Μετά ταῦτα εκόπησαν εν Φλωρεντία τα εκ του όνόματος αυτής κληθέντα φλωρίνια, βραδύτερον εν 'Ενετία τὰ τσεκίνια, εν 'Αγγλία αι πέννια κτλ. και ούτω μεσοῦντος του 14' αἰῶνος οι πλεῖστοι

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗ: ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΩΝ
Η Α.Β.Υ. Ο ΠΡΙΓΚΗΝ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΡΟ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

τῶν ἡγεμόνων τῆς Δύσεως εἶχον λάβει τὸ δικαίωμα παρὰ τῶν αὐτοκρατόρων νὰ κόπτωσι χρυσὰ νομίσματα καὶ ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ νομισματικὴ ἱστορία τῆς σημερινῆς Εὐρώπης. Ἄλλ' ἐπειδὴ συνέπεια τῶν Σιαυροφοριῶν ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη ἐλθοῦσα εἰς ἐπιμιξίαν μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν διενήργει μετ' αὐτῶν ζωνρὸν ἐμπόριον, μόνη δὲ πηγὴ χρυσοῦ διὰ τὴν Εὐρώπην ἦτο τὸ μετὰ τῶν λαῶν τούτων ἐμπόριον καὶ τὰ εἰς τὴν βόρειον Ἀφρικὴν ὑπάρχοντα χρυσορυχεῖα, ὁ τότε χρυσὸς δὲν ἐπῆρκει πρὸς κατασκευὴν ἀρκούντων διὰ τὸ ἐμπόριον χρυσοῦ νομισμάτων.

Τὴν ἔλλειψιν ταύτην ἀνεπλήρουν τὰ ἀργυρᾶ νομίσματα, χάρις εἰς τὰ ἀργυρωρυχεῖα τῆς Γερμανίας, Οὐγγαρίας καὶ Βοημίας. Ἄλλὰ καὶ πάλιν δὲν ἐπῆρκον εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐμπορίου, διότι τὰ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ὑπάρχοντα καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην χρυσὰ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα ἐξεπροσώπων ἀξίαν 33,400,000 Ἀγγλικῶν λιρῶν, ἐνῶ σήμερον ἐντὸς ἐνὸς μόνου ἔτους ὀρυσσόνται ἐκ τῆς γῆς χρυσὸς καὶ ἀργυρὸς ἀξίας 70—75 ἑκατομμυρίων λιρῶν. Λόγος δὲ τῆς τοιαύτης πληθῶρας τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ὑπῆρξεν ἡ ἀνακάλυξις τῆς Ἀμερικῆς, ἐξ ἧς ἐπὶ ὀλόκληρον αἰῶνα εἰσῆγοντο εἰς τὴν Εὐρώπην ἐτησίως χρυσὸς καὶ ἀργυρὸς ἀξίας 50 ἑκατομμυρίων φράγκων, βραδύτερον δὲ περισσότερα, ὥστε ἐντὸς τῶν 20 πρώτων ἐτῶν ἐφωδιάσθη ἡ Εὐρώπη μὲ μεγάλας ποσότητας τῶν δύο τούτων πολυτίμων μετάλλων. Καὶ κατὰ μὲν τὰ πρῶτα ἔτη ἐξωρῶσσετο ἐν Ἀμερικῇ περισσότερος χρυσὸς ἢ ἀργυρὸς, περὶ τὰ μέσα τοῦ 10ου αἰῶνος συνέβη τὸ ἀντίθετον, ἀλλ' ὅτε ἀνεκαλύφθησαν τὰ χρυσορυχεῖα Καλλιφορνίας καὶ Αὐστραλίας ὑπερίσχυον ἡ παραγωγὴ καὶ πάλιν τοῦ ἀργύρου καὶ μετ' αὐτὴν τὴν ἀνακάλυψιν τῶν πλουσιῶν χρυσορυχέων τοῦ Τράνσβααλ καὶ λοιπῶν εἰς τὴν νότιον Ἀφρικὴν.

Ἀντιπαράβαλλοντες ἤδη τὰ ἀτελείεστα ἀνταλλακτικὰ ὄργανα βοῦς, διφθέρας, φυτικὰς οὐσίας, τὰ σαπῆκ καὶ τὰ sauris πρὸς τὰ ἀπανταχοῦ τῆς πεπολιτισμένης γῆς σημερινὰ νομίσματα δυνάμεθα νὰ ἐκτιμήσωμεν τὰς ὀπουδαίας ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας μᾶς παρέχουσι ταῦτα. Ἐκ τῶν ἐν χρῆσει σήμερον μεταλλικῶν νομισμάτων τὰ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κέκτνται

μεγαλειέραν ἀξίαν λόγῳ τῶν ἰδιοτήτων τοῦ μετάλλου, ἐξ ὧν εἶνε κατεσκευασμένα Ἡ στίλβη τῶν μετάλλων τούτων, ἡ ἀντοχὴ εἰς ὑψηλὴν θερμοκρασίαν, ἡ μὴ ὀξειδῶσις, ἡ μεγάλη σκληρότης ὡς καὶ ἡ σπάνις δίδουσιν εἰς αὐτὰ τὴν μεγάλην ἀξίαν, ἥτις ἀπὸ αἰῶν. ν ἀνεγνωρίσθη.

Καὶ ὅσαι μὲν πολιτεῖαι χρησιμοποιοῦσιν ὡς νόμιμον χρῆμα τὸν χρυσοῦ μόνον ἢ τὸν ἀργυρον ἐκεῖ ἰσχύει τὸ ὑπὸ τῶν οἰκονομολόγων **μονομεταλλικὸν** καλούμενον σύστημα, ὅσαι δὲ ὡς νόμιμον χρῆμα ἐξ ἴσου χρησιμοποιοῦσιν ἀμφότερα τὰ εὐγενῆ ταῦτα μέταλλα προσδιοριζομένης τῆς μεταξὺ αὐτῶν σχετικῆς ἀξίας ἔχουσι τὸ καλούμενον **διμεταλλικὸν** σύστημα. Μὴ οὐσης ὁμῶς σταθερᾶς, ἕνεκα τῆς κατὰ καιροὺς ἀνίσου ἐξορύξεως, τῆς μεταξὺ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ὀρισθείσης ὑπὸ τῆς Λατινικῆς νομισματικῆς ἐνώσεως ἀναλογίας 1 χρυσοῦ—15 1/2 ἀργύρου, τὸ διμεταλλικὸν σύστημα κατεδικάσθη ὡς ἀσύμφωνον ὑπὸ τῶν πλειστών οἰκονομολόγων, ἀνομολογούντων τὴν εἰς πλεονεκτικὰ ὑπεροχὴν τοῦ μονομεταλλισμοῦ.

Εἰς τε τὸν μονομεταλλισμὸν καὶ διμεταλλισμὸν, πλὴν τῶν ὡς νόμιμων ἢ ἐπισήμων θεωρουμένων νομισμάτων, πάντα τὰ λοιπὰ χρησιμεύουσιν ὡς συμπληρωτικά, ἦτοι εἶνε δεκτὰ εἰς πληρωμὰς μέχρι μικροῦ τινος ποσοῦ ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ νόμου.

Ὁ λόγος δὲ εἶνε ὅτι, τὰ κερμάτια monnaie d'appoint) δὲν ἔχουσι πραγματικὴν ἀξίαν καθότι τὰ μὲν ἀργυρᾶ ἔχουσι βαθμὸν καθαρότητος 0,800, τὰ δὲ χαλκᾶ, νικέλινα κλπ. πραγματικὴν ἀξίαν τὸ 1/3 μόνον τῆς νομίμου χάριν τοῦ εὐμεταχειρίστου ἐν τῇ καθημερινῇ συχνῇ χρῆσει, διότι ἄλλως θὰ εἴχωμεν Ἀυκοῦργεῖα νόμισματα μὴ δυνάμενα νὰ ἐκληρῶσι τὸν προορισμὸν τῶν.

Ἄλλ' ἡ ἀξία τοῦ νόμιμου νομισματοῦ δέον νὰ εἶνε πραγματικὴ. Ἐν τούτοις αἱ Κυβερνήσεις εὐρωπαϊκῶν τινῶν χωρῶν ὅπως πληρῶσασιν οἰκονομικὰς ἀνάγκας, κατέβησαν εἰς τὴν ἐκτύπωσιν νομισμάτων, ἐφ' ὧν ἐπιθεβαλοῦται μὲν διὰ τῆς ἐπισήμου σημάσεως ἡ νομιζομένη πραγματικὴ ἀξία, ἐλλείπει ὁμῶς τὸ προσῆκον βάρος τοῦ πολυτίμου μετάλλου.

Καὶ ἤδη ἵνα δώσωμεν ἑσπερότητα τινα εἰς τὸ ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτοῦ σοβαρὸν τοῦτο θέμα ἀναφέρομεν ἀριθμοὺς τινὰς, ὧν τὸ μέγεθος προσ-

διορίζον ποσότητα χρυσού και αργύρου εξαγειρεί το πνεῦμα, διανοίγει δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς καὶ τὰ χεῖλη ἵνα ἐξεέλθῃ δι' αὐτῶν ἐν ἐπιφώνημα!

Ἡ Ἀγγλία κέκτηται σήμερον 3 χιλιακατομμύρια καὶ 600 ἑκατομμύρια χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἐξ ὧν τὰ 3 χιλιακατομμύρια καὶ 100 ἑκατ. εἰς χρυσὸν τὰ δὲ λοιπὰ εἰς ἀργυρον. Αἱ Ἠνωμένοι πολιτεῖαι ἔχουσι 4 χιλιακατομμύρια καὶ 500 ἑκατομμύρια πολυτίμων μετάλλων ἐξ ὧν 3 χιλιακατομμ. καὶ 100 ἑκατομμ. εἰς χρυσὸν τὰ δὲ λοιπὰ εἰς ἀργυρον. Ἡ Γαλλία ὑπερακοντίζουσα ἀμφοτέρας ἔχει 8 χιλιακατομμύρια πολυτίμων μετάλλων, ἐξ ὧν τὰ πέντε εἰς χρυσὸν — ὁποῖος κίτρινος ὠκεανός! — καὶ τὰ 3 εἰς ἀργυρον — θάλασσα ἦτις βεβαίως θὰ λάμπῃ περισσότερο ἢ ὅσον τὸ ὑπὸ τὰς δελννιακὰς ἀκτῖνας ἀργυρίζον ὑγρὸν στοιχεῖον!

Καὶ ἡ Ἑλλάς;

ὦ! αὐτὴ, ὡς κατ' ἐξοχὴν χώρα τοῦ ὑψηλοῦ πνεύματος, δὲν ἀρέσκειται νὰ βαρύνῃ ἐπ' αὐτῆς ἡ ὕλη ἐστὼ καὶ ὑπὸ μοῖρην πολυτίμου μετάλλου!... Καὶ τὴν ἀρχὴν ταύτην πραγματοποιοῦσα ἐνεκοιλώθη τὸ χαρτονομίσμα.

Τὸ χαρτονομίσμα (papier—monnaie) ἔχει καὶ τοῦτο ἀναγκαστικὴν κυκλοφορίαν θεωρουμένου ὡς ἐν τῶν νομίμων τῆς πολιτείας νομισμάτων. Τὸ χαρτονομίσμα ἤρχισε κυκλοφοροῦν ἀπὸ τοῦ 13ου αἰῶνος ἐν Κίνᾳ, ἐνθα ἐτιμωρεῖτο διὰ θανάτου ὁ ἀρνούμενος νὰ δεχθῆ χαρτονομίσμα. Καὶ ἄλλα κράτη τῆς μέσης Ἀσίας, ὡς οἱ Τάταροι, Μογγόλοι καὶ Πέρσαι μετέχειρίζοντο ὡς νόμισμα τεμάχιον χάρτου ἐσφραγισμένον.

Ἐν τῷ πεπολιτισμένῳ τότε κόσμῳ ἀντὶ χαρτονομίσματος, ὁσάκις εὐρίσκοντο εἰς οικονομικὰς δυσχερείας, ἐνόθεον τὰ νομίσματα, ὡς ἐπραττον καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας κατὰ τὸν Δημοσθένην καὶ Ἀριστοφάνην, ὅστις ἐκάλει τὰ νομίσματα ταῦτα *πονηρὰ χαλκία*. Βραδύτερον εἰσῆχθη καὶ ἐν Εὐρώπῃ ἡ χρῆσις τοῦ ἀμετάλλου τούτου νομίσματος, οὗτινος ἡ ἀξία ἔγκειται εἰς μόνον τὴν σφραγίδα τῆς πολιτείας, συνεπῶς ἔπρεπε νὰ ἐξασφαλισθῆ ὁ κίνδυνος αὐτοῦ διὰ πραγματικῆς τιμῆς ἀξίας δι' ἧς θὰ ἠδύνατο παρουσιαζομένης ἀνάγκης νὰ τὸ ἐξαργυρώσῃ. Τούτοι ἐνεκα ἡ πολιτεία δικαιούται νὰ ἔχη εἰς χαρτονομίσμα ποσὸν διπλάσιον μόνον τοῦ εἰς χρυσὸν, διπλάσιον δὲ διότι

λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ δυνατόν τῆς καταστροφῆς τοῦ χαρτονομίσματος συνεπείᾳ πυρκαϊᾶς, ἀποσυνθέσεως ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἄλλων κινδύνων εἰς οὓς ὑπόκειται τὸ χαρτονομίσμα ὡς ἐκ τῆς ὕλης ἐξ ἧς σύγκειται.

Πολιτεῖαι τινὲς ἐν τούτοις παραβαίνουσαι τὴν ἐπισήμως γενομένην αὐτὴν ἀναλογίαν καὶ θεραπεύουσαι οικονομικὰς δυσχερείας παρουσιαζομένας ἐνεκα πολέμων ἢ ἄλλων λόγων, ἔξετυπῶσαν πληθῶραν χαρτονομισμάτων λησμονοῦσαι τὸ τοῦ Mirabeau: «Tout papier—monnaie est une orgie du despotisme en delire».

Ἡ Ἀμερικὴ λόγῳ οικονομικῶν δυσχερειῶν κατὰ τὸ 1777 ἐξέδωκε τοσαῦτα χαρτονομίσματα ὥστε ἐν χρυσοῦν φράγκον ἰσοδυναμεῖ πρὸς πέντε χάρτινα. Μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἐτῶν ἡ ἀναλογία αὐτὴ μετεβλήθη εἰς 1 χρ. φρ. πρὸς 40 χάρτινα, ἐκπιπτούσης ὁλονὲν τῆς ἀξίας αὐτῶν ἐνεκα τοῦ ἀδυνατοῦ τῆς ἐξαργυρώσεως.

Μετὰ τὴν Ἀμερικὴν ἡ Γαλλία τῷ 1789 ἐκργείσης τῆς κατὰ τῆς βασιλείας μεγάλης ἐπαναστάσεως, κατέστησεν ἀναγκαστικὴν τὴν κυκλοφορίαν τοῦ χαρτονομίσματος (assignats) ἐκδόσασα 400 ἑκατομμύρια καὶ ὑποθηκεύσασα τὰ ἐθνικὰ κτήματα Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἡ ἀξία τοῦ χαρτονομίσματος ἐξηυτελείσθη ὥστε ἐν χαρτονομίσμα 100 φρ. νὰ ἔχη ἀξίαν 0,50 καὶ τέλος ἐντελῶς ἐξέπεσεν ἀδυνατοῦ καταστάσεως τῆς δι' αὐτοῦ ἀγορᾶς τῶν ἀναγκαιούτων. Κατὰ ταῦτα ἡ ἐκδοσις χαρτονομίσματος δέον νὰ ἔχη ὡς ἀντιστάθμισμα νόμισμα πραγματικῆς ἀξίας μὲ ἀναλογίαν 1 χρυσοῦ πρὸς 2 χάρτου. Περαιτοῦν-σθι τὴν σύντομον ταύτην οικονομολογικὴν ἡμῶν πραγματείαν ἀναφέρομεν θεωρίαν τινὰ ἦν κατὰ τὸν μεσαιῶνα διετύπωσεν ὁ Ἰταλὸς οικονομολόγος Scaruffi πρὸς βελτίωσιν τῆς οικονομικῆς ἀταξίας. «Τὸ νόμισμα πρέπει νὰ εἶνε παγκόσμιον» τούτέστι νὰ κανονισθῶσιν ἐν διεθνεί Συνόδῳ ὁ τύπος, ὁ βαθμὸς τῆς καθαρότητος, τὸ βάρος, ὁ τίτλος καὶ ἡ ἀξία τῶν ἀπανταχοῦ νομισμάτων.

Φαντάσθητε ἤδη τὸν σοφὸν τοῦτον οικονομολόγον ἐὰν πραγματοποιμένης τῆς εὐεργετικῆς διὰ τὴν ἐν γένει ἀνθρωπότητα θεωρίας του ταύτης, περιέπιπτε εἰς χεῖρας... τῶν ἀπανταχοῦ ἀργυραμοιβῶν!

Ἰωάν Ν. Λανδράκης

Εἰς τὸν χρόνον

ΤΑ "ΛΕΥΚΑ ΟΡΗ,,

*Κάτω ἀπ' τὸν πέπλο τὸν κατάμαυρο
Ποῦ τὰ βουνά μας τὰ «Λευκὰ» σκεπάζει
Ποιὰ λειτουργία μυστικὴ νὰ γίνεται
Ποιὸ ἀφάνταστο μυστήριον νὰ φωληάζη!*

*Κάποιο πελώριο χεῖρι ἀόρατο
Κατάσπρη φορεσιὰ θὰ τὰ στολίσῃ
Καὶ ἄνω τους ἀσῆμι καὶ διαμάντια ἀμέτρητα
Τὸ μάγο ἐκεῖνο χεῖρι θὰ σκορπίσῃ.*

*Κι' ὅταν τοῦ Ἡλίου ἡ χρυσοῦ ματιὰ
Τὸν πέπλο τὸν κατάμαυρο διαλίσῃ
Σὰρ τὴν νυφθεύλα θὰ προβάλλουρ κατάσπρη
Κι' ἡ ὄψι τους τῆ Φύσι θὰ στολίσῃ.*

*Κάθε ἀκτίνα τοῦ μεγάλου βασιληᾶ
Θὰ νὰ χαϊδεύῃ τὸ κατάσπρη χιόνι
Κι' ἀκούραστη, μὲ παιγνιδάκια ἀτέλειωτα
Θὰ τὸ φιλῆ τρελλὰ καὶ θὰ τὸ λυώγῃ.*

*Γιατὶ πότε πετᾶς καὶ χάρειςαι
Χωρὶς καρεὶς νὰ ροιῶθῃ πῶς διαβατρεῖς
Καὶ πότε τ' ὀνειρόπλαστο καρὰβι σου
Ἀσάλευτο κρατεῖς κι' ἀλυσσοδέρεις;*

*Γιατὶ ὅπως τρέχεις στὴν τρελλὴ χαρὰ
Καὶ πίσω σου γέλοια, τραγοῦδρα ἀγίτεις
Δὲν τρέχεις καὶ τῆς ὥρας τῆς πικρῆς
Στὰ πέλαγα τῆ φλόγα μας νὰ σβύρῃς;*

*Κάθε καρδιὰ ποῦ κλαίει καὶ λαχταρᾷ
Καὶ κᾶτι ἀπὸ τῆ ζωῆ προσφέρει
Σὲ θέλει νὰ περᾶς σὰρ ἀστραπῆ,
Σὰρ σκέψι ποῦ ἀπ' τὸ πρεῦμά μας διαβατρεῖ.*

Ἀρτεμιδία Λανδράκη

ΑΠΟ ΤΑΣ ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΕΙΣ

Δ Υ Ο

Εἰς τὸ παράθυρον ἀκουμβισμένοι, μὲ τὸ ἴδιον ροδόχρουν περιχώριον, μέσῳ τῶν παρεθέρων παραθυροφύλλων, ἀνωθεν κισσοῦ σπενδορτος τὰ πλαισιώση μὲ ἀρθηρὰν βλάστησιν τὸ παράθυρον, μὲ μίαν ὁμοιόχρωμον ταιρίαρ εἰς τὴν πλουσίαρ κόμην, ἀμφοτέραι, μὲ τὴν αὐτὴν χρῶμαρ, μὲ τὴν αὐτὴν ἀσθηρότητα εἰς τὴν μορφήν, μὲ ἀρχαίας Ρωμαίας κατατομήν ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν αὐτὴν γλυκύτητα εἰς τὰ χεῖλη—τὰ λεπτὰ καὶ ροδαλά—ἀμφοτέραι στηρίζουσαι τὴν μικράν τῶν κεφαλῆν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος, ἀμφοτέραι εἰς τὴν ἄλλην χεῖρα κρατοῦσαι βιβλίον τι—ἴσως ἀντίτυπα τοῦ αὐτοῦ βιβλίου—ἀμφοτέραι μὴ προσέχουσαι εἰς τὸ βιβλίον, ἀλλ' ἀδιαφόρως ἐδῶ κ' ἐκεῖ παρατηροῦσαι καὶ συρρατώμεναι ἐν τῇ αὐτῇ διευθύνσει τῆς ἀκτίνος βλέμματος ἐταστικῶς, μὲ τὴν αὐτὴν ἀφελῆ τῆς κόμης ἀνάδειξιν, τὸ αὐτὸ ἀνάστημα, δίδυμα τέκνα ρωμαλέου πατρὸς καὶ λεπτοφρονὸς μητρὸς, διασώσαντα τοῦ πρώτου τὴν ἀσθηρότητα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, τῆς μητρὸς τὴν ἀθωότητα εἰς τὰ χεῖλη. Καὶ αἱ δύο γελῶσαι ταῦτοχρόνως τὸν αὐτὸν γέλωτα, μοὶ φαίνονται ὡς δύο ἀρθη ἰσομεγέθη ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κλῶνου εἰς τὴν αὐτὴν προῆν τοῦ Ζεφύρου λιχνίζόμενα, τὴν αὐτὴν

δρόσον εἰσδεχόμενα.

Τὰς βλέπω κάθε ἀπόγευμα συνηνωμένας εἰς τὸ παράθυρον, φιλονόμεναι. Οἱ διαλογισμοὶ τῶν καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι θὰ εἶνε, τὰ αἰσθηματὰ τῶν, οἱ πόθοι τῶν, αἱ ἐλπίδες τῶν. Ἐζήτουν τὰ εἶρω καὶ τι εἰς τὸ ὅποιον τὰ διαφέρουν. Ἀδύνατον. Ἡ φύσις ἐφάρη εἰς ἀμφοτέρας δικαιοτάτη καὶ ἀδέκαστος. Καὶ τὰς ἔβλεπα καὶ ἐφθόρου τὴν ἀρμονίαρ ἐκείνην καὶ ἔστρεψα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ κτανοῦν κράσπεδον τοῦ οὐρανοῦ ζητῶν ἐκεῖ ἄλλην ἀρμονίαρ χρωμάτων.

Ὅτε, δύο φωναὶ ἐνοῦνται εἰς γλυκύτατον ᾄσμα. Πρώτη φωνὴ καὶ δευτέρα φωνή. Ἡ ἀρμονία ἤδη ἀποτελεῖται ἐκ τῆς διατομίσσεως, ἐκ τῆς παραλλαγῆς τῆς φωνῆς.

Στρέφω ἐνοστίχτως.

Αἱ δύο ἀδελφαὶ ἔφαλλον, ἔφαλλον τοὺς πόρους τοῦ ἔρωτος—οὐδὲν εἶχον γνῶρισει.

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους εἶρον κι' ἐγὼ ἐν σημείον εἰς τὸ ὅποιον δὲν ἐφαίνετο ἢ μία ἀντίτυπον τῆς ἄλλης.

Αἱ φωναὶ τῶν δὲν ἦσιν ὅμοιαι.

Ἐὰν ἦσαν ὅμως, τάχα θ' ἀπετέλον ἀρμονίαρ ;

Δ. Ι. Καλογερόπουλος

ΑΠΟ ΤΑ ΔΙΕΘΝΩΣ ΚΑΘΙΕΡΩΘΕΝΤΑ

ΠΕΡΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΕΘΥΜΟΤΥΠΙΑΣ

[Εὐχαρίστως ἐκπληροῦντες ὑπόσχεσιν ἡμῶν πρὸς τὴν ἀξιότιμον Διεύθυνσιν τοῦ «Σπινθήρος», ὅπως παρέξομεν τὴν ἡμετέραν συνεργασίαν καὶ εἰς τὸ τεῦχος τοῦτο, ἀφιερῶμεν ὀλίγας γραμμὰς εἰς τὸ περὶ τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς ἐθιμοτυπίας, ὡς θέματος ἐπικαίρου καὶ σχετιζομένου πρὸς δημοσιευθεσομένην ἐν τῷ τεύχει τούτῳ εἰκόνα].

Εγωϊσμός εἶνε ἔμφυτος εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ συνεπῶς εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ σχηματιζόμενας πολιτείας. Τούτου ἕνεκα προλαμβάνουσαι αὐταὶ ἀπὸ κοινοῦ τὰς πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ πρῶτον προσβαλλομένου ἐθνικοῦ ἐγωϊσμοῦ συμβαινούσας ἄλλοτε ἐκ παρεξηγήσεων ἀλληλομαχίας κατὰ τὰς διαφόρους ἐν τε τῇ ξηρᾷ καὶ τῇ θαλάσῃ συναντήσεις τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν, καθιέρωσαν τὴν διεθνή ἐθιμοτυπίαν.

Κατ' αὐτὴν ἡ ἀπονομὴ σεβασμοῦ πρὸς τινὰ πολιτείαν δὲν κανονίζεται ὑπὸ τῆς σχετικῆς ἐκτάσεως τῆς χώρας αὐτῆς, οὔτε ὑπὸ τῆς ἰσχύος ἢ τῆς περιωπῆς εἰς ἣν ἀνάγεται.

Ἐκάστη αὐτῶν θεωρεῖται ὡς ἠθικὸν πρόσωπον ἀπολαμβάνον ἐξ ἴσου μετὰ τῶν λοιπῶν τὰ δικαιώματα τοῦ σεβασμοῦ, ἀλλ' ἔχον καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀναγνωρίζῃ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς τὰ αὐτὰ δικαιώματα. Καὶ προκειμένου μὲν περὶ

διεθνῶν στρατιωτικῶν παρατάξεων, ὡς μέσον προχειρότερον τῆς διακανονίσσεως τοῦ δικαιώματος τῆς προηγῆσεως ἐλήφθη ἢ ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἔθνους ἀλφαθητικὴ τάξις. Οὕτω ἐπὶ παραδείγματι καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι ἔσθα συχνότατα ἐπιστήμως συναντῶνται τὰ διεθνή στρατεύματα κατὰ τὰς ἐκάστοτε γενομένας ἐπιθεωρήσεις τῶν διεθνῶν στρατευμάτων ὑπὸ τοῦ Ὑπάτου Ἀρμοστοῦ Κρήτης Πρίγκιπος Γεωργίου τῆς Ἑλλάδος, προηγούνται κατὰ τὴν παρέλασιν οἱ Γάλλοι στρατιῶται, ἔπονται οἱ Ἴταλοι, τούτων οἱ εὐσταλεῖς Κρήτες χωροφύλακες καὶ τελευταῖοι πάντων οἱ ρωμαλαῖοι τυμπανοφόροι Ρῶσοι.

Διερχομένης τῆς σημαίας ἔθνους τινὸς ὁ στρατιώτης ἀδιακρίτως ἐθνικότητος ὀφείλει ἰστάμενος μετὰ σεβασμοῦ νὰ χαιρετίσῃ αὐτήν, ὅπερ ὑποχρεῖται νὰ πράξῃ καὶ ἐνώπιον ἀνωτέρου βαθμοφόρου ξένης πρὸς αὐτὸν ἐθνικότητος. Κατὰ δὲ τὰ γινόμενα διεθνή πολιτικά συνέδρια ἢ κατὰ τὴν ὑπογραφὴν συνθηκῶν μεγίστη καταβάλλεται προσοχὴ πρὸς τήρησιν τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Δυνάμεων ὑπογράφουσι κατ' ἀλφαθητικὴν τάξιν ἢ κατ' ἐναλλαγὴν ἤτοι μεταβαλλομένης τῆς τάξεως τῶν ὑπογραφῶν εἰς ἕκαστον τῶν γι-

Ο ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ ΟΔΗΓΩΝ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ

γνωμένων αντιγράφων ή και διά κλήρου.

Περί δε της καθαρῶς ναυτικής ἐθυμοτυπίας ἰσχύουσιν ἀπὸ τοῦ 1877 κανόνες, πρὸς οὓς αἱ ναυτικαὶ δυνάμεις συνεφώνησαν ἔκτοτε νὰ συμμορφῶνται.

Δύο πολεμικὰ πλοῖα συναντώμενα ἐν τῷ ἀνοικτῷ πελάγει ἀνταλλάσσουν διὰ κανονιοβολισμῶν χαιρετισμὸν, ἀπευθύνοντος τοῦτον πρώτου τοῦ κατωτέρου μεταξὺ τῶν κυβερνητῶν τῶν δύο πλοίων.

Πολεμικὸν πλοῖον οἰασθῆποτε δυνάμειωσ συναντῶν στόλον ὑποχρεοῦται νὰ χαιρετίσῃ πρῶτον· ἢ δὲ μὴ ἀνταπόδοσις χαιρετισμοῦ δύναται νὰ προκαλέσῃ ἐξηγήσεις τῶν αἰτίων, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐρεθισμὸν ἢ ἐχθροπραξίας.

Ἐισερχόμενον ἢ ἐξερχόμενον εἰς ἄλλοδαποὺς λιμένας, ὡς καὶ διερχόμενον πρὸ φρουρίων ἢ πυροβολείων ἄλλης τινὸς πολιτείας πολεμικὸν τι πλοῖον χαιρετίζει πρῶτον, οἱ δὲ χαιρετισμοὶ ἀποδίδονται ἰσάριθμοι πρὸς τὰς ριφθείσας ὑπὸ τοῦ ξένου πλοίου βολάς. Ἄλλ' ὅταν ἐν τοῖς πολεμικοῖς πλοίοις εὐρίσκονται πρόσωπα ἐπίσημα ὡς κυρίαρχός τις ἢ μέλη ἡγεμονικῶν οἰκογενειῶν ἢ διπλωμάται καὶ λοιποὶ ἐπίσημοι, τὰ πλοῖα χαιρετῶνται ὑπὸ τοῦ φρουρείου τοῦ λιμένος ἢ

πυροβολείου ἀλλὰ δὲν ἀντιχαιρετῶσι διὰ τὴν πρὸς τοὺς ἐπιτήμους ἐπιβάτας αὐτῶν ἀπονεμηθεῖσαν τιμὴν.

Μέρος τῆς ναυτικῆς ἐθυμοτυπίας ἀποτελοῦσι καὶ οἱ διὰ τὰς ἐθνικὰς ἑορτὰς ἐπικρατοῦντες κανόνες.

Πολεμικὸν τι πλοῖον εὐρίσκόμενον ἐν λιμένι πόλεως τινος ἀγούσης ἑορτὴν ἐθνικὴν ὀφείλει κατ' ἀρχὴν νὰ συμμεθέξῃ τῆς τελετῆς· ἐν τούτοις δύναται νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ὑποχρέωσως ταύτης, ὅταν διὰ τῆς συμμετοχῆς του προσβάλλῃ τὰ ἐθνικὰ αἰσθήματα τῆς χώρας, ἢς τὴν σημαίαν φέρει, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ πολεμικὸν πλοῖον ἀβροφροσύνης ἐνεκα δύναται νὰ ἀπομακρυνθῇ πρὸ τῆς ἑορτῆς ἀπὸ τοῦ λιμένος ἐκείνου.

Τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα χαιρετίζοντα ἄλληλα ἐκτελοῦσιν ἀπλοῦν καθήκον φιλοφροσύνης καὶ οὐδὲν πλέον.

Ἄλλὰ τὸ μὴ διακανονισθὲν μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ζήτημα εἶνε ἡ τάξις καθ' ἣν ἀναρτῶνται ἐπὶ τῶν ἰστῶν αἱ ξένα σημαῖαι αἱ κατὰ τὰς διαφόρους ἑορτὰς ὑψούμεναι. Τὸ ζήτημα τοῦτο κανονίζεται μέχρι τοῦδε ὑφ' ἐκάστης πολιτείας ἀναλόγως τῶν συμπαθειῶν αὐτῆς.

✱ Κ.

EIKONA

Στέκει ὁ θνητὸς ἀμίλητος στήν ἄψυχην εἰκόνα
Τὸ αἶσθημα θωρῶντάς την στὰ στήθη πλημ-

«Ναι! σὲ λατρεύω», γέροντας περίλυπος τὸ
[μυρίζει
[γόνα

Ἀγάλι ψιθυρίζει

Ἄπειρους κόσμους μαγικοὺς κλειῶ μέσα μου
[γιὰ σένα

Ποῦ χρόνον φῶς λευκότατο στήν ἄπειρη οἰ-
[κουμένη

Καὶ σι' ἄψυχι τὰ στήθια σου, ποῦ μόνο ζοῦν
Ἐἶν ἡ χαρὰ κρυμμένη [γιὰ μένα

Δὲ θέλω στόμα πειὸ νὰ πῆ τῆς γῆς τὸ ποραμῆθι
Θέλω τὸ νέκταρ τῆς ζωῆς στὸν οὐρανὸ νὰ πιοῦμε
Καὶ κάθε σκέψι αὐτῆς τῆς γῆς νὰ τὴν πλακώσῃ ἡ λήθη
Στὸ χῶμα ποῦ πατοῦμε.

Ἐλένη Λάμαρη

Η ΠΟΙΝΗ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙΣ ΛΑΟΙΣ

ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΑΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ
ΤΙΝΕΣ ΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΝΤΕΛΟΥΣ ΚΑΤΑΡΓΗΣΕΩΣ ΑΥΤΗΣ ΛΟΓΟΙ

309 ΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΓΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΑΝΑΤΙΚΗΣ ΠΟΙΝΗΣ ΛΟΓΟΙ

Ἡ θανατικὴ ποινὴ δὲν ἐλαττώνει τὴν ἐγκληματικότητα. — Ἡ δὲ αὐτῆς διέγερσις αἰμοχαρῶν παθῶν. — Ἄς ἐμπιστευθῶμεν τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸν πολιτισμόν. — Γνώμαι ἐπισήμων ἀνδρῶν.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ΙΑ' τεύχους καὶ τέλους)

Ἡ δὲ ἄς ἐξετάσωμεν τοὺς λόγους τοὺς ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς συνηγοροῦντας. Πολλὰ, πλείστα ἔχουσι γραφῆ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ὥστε ἡ σύντομος ἡμῶν μελέτη μικρὸν δύναται νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὴν μόρφωσιν τῆς ὑπὲρ τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ιδέας. Ἐν τούτοις πᾶσα νέα προσπάθεια πρὸς τοῦτο ἀποβαίνει χρήσιμος, ὅσον πολλοστὴ καὶ ἂν ἦνε, καθόσον δὲν πρέπει νὰ ἀφίνωμεν νὰ ἀποκοιμᾶται ἡ κοινὴ συνειδήσις

Δὲν ἔσχον τὴν ἀτυχίαν νὰ παρευρεθῶ εἰς θανατικὴν ἐκτέλεσιν, ἀλλὰ καὶ ἂν ἐκ τυχαίας ὁλως συμπτώσεως εὐρισκόμην αἴφνης πρὸ τοῦ οὐτοῦ θέματος, θὰ ἀπέστρεφον τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου τῆς δικαιοσύνης ὀργάνου, τὸ ὁποῖον καλοῦσι μὲ τὰ ἀπάνθρωπα ὀνόματα **λαιμητόμος, ἀγχόνη, ἠλεκτρικὴ ἔδρα!**

Ἄνεγνωσα ἐν τούτοις αἰμοσταγεῖς σελίδας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου καὶ ἐνόμισα ὅτι ἐβλεπον τὴν θανάσιμον ἀγωνίαν τοῦ ἐπὶ τῆς ἠλεκτρικῆς ἔδρας δεδεμένου, μὲ τὰ ἠλεκτρικὰ σύρματα προσηρμοσμένα εἰς τοὺς κροτάφους, μὲ φρικωδῶς συστρεφόμενα τὰ ἄκρα καὶ ἀπειλητικῶς συσπωμένους τοὺς μῦς τοῦ προσώπου ἐκ τῶν ἀληθδόνων! ὅτι ἐβλεπον τὴν μελανὴν ὄψιν τοῦ ἀπὸ τῆς ἀγχόνης κρεμαμένου πτώματος, μὲ τὸ σχοινίον βαθέως περὶ τὸν λαιμὸν κεχωσμένον, τὴν γλῶσσαν πλαγίως καὶ ἔξω τοῦ στόματος ἐκ τῆς ἀγωνίας κατὰ τὴν ὄραν τοῦ σφαιρασμοῦ πρὸ τοῦ θανάτου! ὅτι ἐβλεπον τέλος τὸ θῦμα τοῦ δημίου ριπτόμενον πρὸς σφαγὴν ἐπὶ τῆς σαλίδος τοῦ ἰκρίωματος, ὅτι ἴκουον τὴν ἀπέλπιδα κραυγὴν αὐτοῦ καὶ τὰς διαμαρτυρίας τοῦ φρικιῶντος πέριξ πλήθους καὶ τὸν τριγμὸν τῆς φοβερᾶς μαχαίρας, ἥς ἡ λεπίς ἐστιλβεν ἀπαισιῶς καθ' ἣν στιγμὴν κατῆρχετο μεθ' ὀρμῆς ἐπὶ τοῦ θύματος καὶ ἐνόμισα ὅτι ἠσθάνθην εἰς τὰς χεῖράς μου τὴν θερμότητα τοῦ αἵματος τὸ ὁποῖον ἔρρεεν ἐκ τοῦ τραχήλου τοῦ ἀκεφάλου ἐκείνου πτώματος! Φρικὴ! Ἀπέρριψα τὸ βιβλίον ἐκ τῶν χειρῶν μου ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκρυσά τὸ πρόσωπον φρίττουσα πρὸ τοῦ φανταστικοῦ θεάματος. Καὶ συνέλιζον διὰ τῆς σκέψεως:

Μήπως οἱ ἀποφαινόμενοι περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ διὰ κακούργημα κατηγορουμένου εἶνε ὄντα πεπρωκισμένα δι' ὑπερανθρώπου τινὸς διαγνωστικῆς δυνάμεως; μήπως δὲν ὑπόκεινται καὶ οὗτοι εἰς ἀπάτην; μήπως οἱ κατ' αὐτοῦ μαρτυροῦντες δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἀγωνταὶ ὑπὸ συμφύροντός τινος ἐν τῇ κατ' αὐτοῦ καταθέσει των; Ποσάκις δὲ οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι

δὲν εἶνε ἀποτέλεσμα σφαλερᾶς σκέψεως! Καὶ ἀνεπόλησα τὴν ἠγεμονικὴν φράσιν: «Οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι δὲν φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς θείας τελειότητος.»

Μὴ δὲν εἶνε καὶ οἱ νομοθεταὶ ἀνθρώποι ὑποκείμενοι εἰς τὰς ἀδυναμίας καὶ ἀτελείας τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος; Πῶς λοιπὸν ὁ ἀνθρώπος ἀτελής ὢν μὲ πεπερασμένον καὶ ἐπομένως ἀτελὲς τὸ πνεῦμα δύναται νὰ ἐκφέρῃ μετὰ παρηγορίας ὡς ἀλάνθαστους τὰς σκέψεις του καὶ νὰ ἐκδίδῃ ἀποφάσεις τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων νὰ πληρῶνῃ ἀνθρώπινον αἷμα;

ὑπὸ τοιούτων κατειχόμεν σκέψεων καὶ ἀγανάκτησις κατελάμβανε τὴν ψυχὴν μου. Ἄλλ' αἴφνης ἐσκέφθην ὅτι ἴσως ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι τινες ἰσοφαρίζοντες μετὰ τῶν ἀνωτέρω κατὰ τὴν σπουδαιότητα λόγοι, οἵτινες ἐπιβάλλουσι χάριν αὐτῆς τῆς κοινωνίας τὴν θυσίαν τινῶν ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς. Καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀνέλαβον νὰ μελετήσω τὸ σοβαρὸν περὶ θανατικῆς ποινῆς ζήτημα.

Ἄλλ' ὁποῖαν ἠσθάνθην ἀγαλλίασιν, ὅταν μεταξὺ σφαλερῶν καὶ πεπλανημένων ιδεῶν, ὡς ὁ χρόνος καὶ ὁ πολιτισμὸς ὁσημέραι τὰς ἀποδεικνύει, ἀνεκάλυψα καὶ τὰς φιλανθρώπους δοξασίας διακεκριμένων ἐν τῇ πεπολιτισμένῃ ἀνθρωπότητι ἀνδρῶν! Ὁ Βίκτωρ Οὐγγῶ, ὁ Ἰούλιος Σίμων, ὁ Μοντέσκιο, ὁ Λαμαρτίνος καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐδογματίσαν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Τοῦ Βίκτωρος Οὐγγῶ εἶνε γνωστὸν μικρὸν μὲν ἀλλὰ καὶ μέγιστον συγχρόνως ἔργον: «Ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ καταδίκου». Ἡ εἰς τὰς σελίδας αὐτοῦ διὰ τῶν ζοφερωτέρων χρωμάτων ἀπεικόνισις τῆς πλατείας τῆς Γρεῦνης, ἐνθα ὑψοῦτο τὸ ἰκρίωμα καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ καταδίκου ψυχολογία τοῦ μεγάλου Γάλλου συγγραφέως, εἶνε ὁ θερμότερος συνήγορος ὑπὲρ τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

Ὁ Ἰούλιος Σίμων ἐξέφερε τὰς ἐξῆς εὐγενεῖς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου κρίσεις:

«Πρὸς τί χρῆσιμεῖται χυνόμενον τὸ ἀνθρώπινον αἷμα; δὲν εἶνε ἐξαγνισμὸς διὰ τὸν θνήσκοντα, ἀλλ' οὔτε νουθεσία διὰ τοὺς ἄλλους, εἶνε ἀπλῶς μία διέγερσις τῶν αἰμοχαρῶν παθῶν καὶ τῆς λυσσώδους μανίας. Οὐχὶ διὰ τοῦ αἵματος! οὐχὶ! Διὰ τῆς γλυκύτητος, διὰ τῆς ἐπιεικειᾶς διοικοῦσι τὴν ἀνθρωπότητα. Πρέπει νὰ τῇ ἐπιδείξωσι τὸ γαλήνιον τῆς εἰρήνης θέαμα καὶ ὄχι νὰ τὴν ποτίζωσιν αἷμα, διότι τὸ αἷμα τὴν ποτίζει ταῦτοχρόνως μὲ τὴν ἰσχυρὰν ἐπιθυμίαν τῆς ἐκδικήσεως. Διὰ τῆς τοιαύτης καταδίκης θὰ δημιουργήσωμεν τίγρεις, ἐνῶ διὰ τῆς ἐπιεικειᾶς καὶ τῆς γλυκύτητος θὰ κάμωμεν ἀνθρώπους. Ὑπερασπίζω τὰ δίκαια τοῦ 19ου αἰῶνος, ὑπερασπίζω τὰ δίκαια τοῦ πολιτισμοῦ ὁλοκλήρου. Ὁ ἐκπολιτισμὸς εἶνε ἡ ἀγαπητὴ παρὰ τῷ λαῷ δικαιοσύνη, ἐνῶ τὸ ἰκρίωμα διεγείρει ἐν αὐτῷ τὸν πόλεμον.

» Ἄς ἀνατρέψωμεν τὸ ἰκρίωμα, ἄς ἀπαλλαγῶμεν τῶν μονίμων στρατῶν, ἄς θέσωμεν τέρμα εἰς τὰς ἐνεργείας τῶν ἀνακριτῶν καὶ μεγάλων δικαστῶν καὶ ἄς ἐμπιστευθῶμεν τὴν ἀνθρωπότητα.

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

γοὶ τῶν Γαλατῶν δρουΐδαί (druides) συναθροίζομενοι ἐντὸς σκοτεινῶν δασῶν ἐτέλουν ἀπείρους ἀνθρωποθυσίας ὡς καὶ οἱ Φετιχισταί, ὁ περιδότης Νέρων καὶ τέλος ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ, ὅστις διετέθει ἀιχμαλώτους, ἵνα τοὺς ἀφαιρέσῃ τὴν ζωὴν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θριάμβου τοῦ καὶ πλεῖστα ἄλλα, ἅτινα δὲν εἶναι ἐπάναγκες νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα.

Ποῖος ἰδιώτης ἢ ἀρχὼν θὰ ἀπετόλμα σήμερον νὰ ἐπιβάλῃ ἢ νὰ ἐπιδοκιμάσῃ τοιαύτην κακοῦργον προᾶξιν ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἄλλου;

Τὰ ἔθνη ἐκπολιτιζόμενα ἀναγνωρίζουσι τὸ καθῆκον τοῦ ἀμοιβαίου πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ πλησίον σεβασμοῦ καὶ ὁλονὲν περιορίζουσι τὰς περιστάσεις καθ' ἃς ἐπιβάλλεται ἢ ποιῆν τοῦ θανάτου. Τὸ ὄρθον, τὸ ἀνθρώπινον, τὸ δίκαιον ἀπαιτεῖ τὴν ἐντελεῖ κατάργησιν αὐτῆς.

Πῶς ἀφαιρεῖς τὸ πολυτιμότερον παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ θεῖον δῶρον τὴν ζωὴν, ἀφοῦ δὲν δύνασαι μίαν μέλαιναν τρίχα τῆς κεφαλῆς σου νὰ μεταβάλῃς εἰς λευκὴν; Ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία ἀπέφυγε τὸ αἷμα διότι ἢ πνευματικὴ αὐτῆς σπᾶθλη ζωογονεῖ, δὲν φονεύει. Καὶ ὅταν ἀκόμη ἢ πολιτεία ἔκαιε, ἀπετυμπάνιζε, ἐλιθοβόλοι κτλ. ἢ θρησκεία μεταξὺ ἄλλων ἐλαφρῶν ποινῶν ἐπέβαλε διὰ τὰς σοβαρωτέρας περιστάσεις, ὡς μεγαλειτέρας ποινᾶς, τὸν ἀφορισμὸν κατ' ἀτόμου καὶ τὸ παράγγελμα ἐναντίον ὀλοκλήρου πόλεως ἐπαρχίας ἢ καὶ βασιλείου, ἀλλὰ δὲν ἐθανάτωνε.

Ἐξ ἄλλου ἢ θανατικὴ ἐκτέλεσις ἐπὶ κακοῦργῶν δὲν δύναται, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς παραδειγματισμὸν εἰς τὴν κοινωνίαν. Ὁ ἀνθρώπος πρὶν ἢ κακοῦργῆσθαι δὲν σκέπτεται ἐὰν ὑπάρχῃ ἢ μὴ τιμωρὸς νόμος, ἀλλὰ κακοῦργεῖ κυριευόμενος ὑπὸ τοῦ τυφλοῦ πάθους τῆς ἐκδικήσεως ἢ ὑπὸ τοῦ πάθους τοῦ ἴλικου συμφέροντος. Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις ἢ σκέψις δὲν συνοδεύει τὸν κακοῦργῶντα ὅταν εὐρίσκηται πλησίον τοῦ θύματος τὴν ἐγκαταλείπει ἵνα ἐπανεέλθῃ φοδερὰ μετὰ τῆς τύψεως τοῦ συνειδότητος κατόπιν τοῦ ἐγκλήματος.

Ἡ θανατικὴ ὄθεν ἐκτέλεσις δὲν παραδειγματίζει καὶ εἶνε ἰκανὴ μία φοδερὰ σκέψις, ὅπως διεγείρῃ κατ' αὐτῆς τὴν ἀνθρωπίνην συνειδήσιν. Πόσοι μεταξὺ τῶν ὑφισταμένων τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου δὲν ἀπέθανον ἀθῶοι ἐπὶ τῆς ἀγχόνης ἢ τῆς λαιμητόμου κυλίοντες με-

ταξὺ τῶν συσφιγγομένων ἐν τῇ ροῇ τοῦ αἵματος ὀδόντων τῶν κατὰ τὴν ὥραν τῆς φορικῆς ὀδύνης ἐν ἀνάθεμα κατὰ τῆς ἀσπλάγχχνου, τῆς ἀγρίας ἀνθρωπότητος!

Οἱ δικασταὶ ἠπατήθησαν καὶ ἤρκεσαν ἢ πλάνη αὐτῶν, ἵνα ἐπιφέρῃ ἀνεπανόρθωτον καταστροφὴν ἀθῶας ὑπόρξεως!

Ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων νομομαθῆς τις Ἄγγλος ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἐγνωρίζε 17 εἰς θάνατον καταδικασθέντες ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων ἢ ἀθωότης μετὰ θάνατον μόνον ἐξηκριδῶθη.

Ὁ Σουηδὸς συγγραφεὺς d' Olivecrona ἀναφέρει τὰ ἐξῆς ἐν τῷ «περὶ θανατικῆς ποινῆς» ἔργῳ του. «Ἐὰν οἱ ἀπὸ τῶν κατατομήσεων σχηματιζόμενοι χεῖμαρροι ἀθῶου αἵματος συνηνοῦντο εἰς ποταμὸν, ὑπὸ ποίας ἐκπλήξεως καὶ φοικῆς ἠθέλομεν καταληφθῆ!»

Ἡ ἐπιβολὴ τῆς θανατικῆς ποινῆς ἀντὶ νὰ καταστειλῇ τὸ ἐγκλημα ἐπιφέρει τὴν ἐξαγορᾶσιν τῶν ἠθῶν τῆς κοινωνίας, ἥτις θεωρεῖ ὡς ἀνθρώπινον δικαίωμα τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ζωῆς τοῦ πλησίον ἔστω διότι αὐτὸς ἔπταισεν. Ἄς μὴ ἀναφωνήσωμεν μετὰ τοῦ Joseph de Maistre ὅτι: «ἢ δόξα καὶ ἢ μεγαλειότης τοῦ ἀνθρώπου κείνται ἐν τῷ δημίῳ, τῷ δεσμῷ τούτῳ τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας». Ἄς μὴ ἀφήσωμεν τέλος νὰ ἐπαληθεύσῃ τὸ τοῦ σατυρικοῦ Σουηῖ «ἢ καρμανιόλα στήνεται, ἢ καρμανιόλα σφάζει, ἢ καρμανιόλα περπατεῖ κ' ὁ κόσμος κάνει χάζι!» μαρτυροῦν τὴν ἀναλγησίαν πεπορωμένης ψυχῆς πρὸς τοῦ φοβεροῦ τούτου ὄργανου τὸ ὁποῖον ἐξωκειώθη ὁ λαὸς νὰ βλέπῃ λειτουργοῦν.

Ἄντὶ νὰ παραδώσῃτε εἰς χεῖρας τοῦ δημίου τὸν κακοῦργῆσαντα, κλείσατε αὐτὸν ἐντὸς φυλακῶν λειτουργοῦσάν κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ πολιτισμοῦ πρὸς ἐξευγενισμόν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας—καὶ οὐχὶ πρὸς δῆψιν αἰσθημάτων καὶ σώματος—καὶ τότε ἀφοῦ ἐκ τῆς καρδίας αὐτοῦ ἐκρὶζωθῶσιν αἱ ἠθικαὶ ἀκανθαί, ἀπόδοτε αὐτὸν εἰς τὴν κοινωνίαν ὡς ὑγιὲς αὐτῆς μέλος, ἀπόδοτε αὐτὸν εἰς τὴν οἰκογένειάν του, ἥτις στερουμένη διὰ παντὸς τοῦ προστάτου αὐτῆς, ἠθέλει ἴσως κυλισθῆ ἐκ τῶν στερήσεων εἰς τῆς ἀνηθικότητος τὸν βόρβορον.

Καταρτίψατε τὸ ἰκρίωμα ζητωκραυγάζοντες ὑπὲρ τῆς ἠθικοποιούσης τὸν ἀνθρώπον μεγάλης τοῦ πολιτισμοῦ δυνάμεως.

Ἄρτεμιδία Λανδράκη

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΕΡΟΝΑΥΤΟΥ

Παραθέτομεν ἐνταῦθα, ὡς λίαν σχετιζόμενας πρὸς τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει δημοσιευθέντα περὶ ἀεροστάτου, περιέργους τινὰς πληροφορίας περὶ τῶν ἐναερίων ταξειδίων εἰλημμένας ἐκ τῶν ἐπακριβῶν σημειώσεων δύο γνωστῶν ἀεροναυτῶν τοῦ λοχαγοῦ Jacques Balsan καὶ τοῦ Louis Godard, οἵτινες ἀνυψώσαντες ἀεροστάτον ἀπὸ τῆς Vincennes ἐλάμβανον ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν σημειώσεις διαρκούντος τοῦ ταξειδίου, τὰς ὁποίας καὶ ἐδημοσίευσαν ἐν ἐκτάσει εἰς τὸ Livre de Bord συγγραφέν ὑπ' αὐτῶν.

... «Ἀναχωροῦμεν τὴν 1 καὶ 45' μ. μ. με δύνανται ἀνυψώσεως 40 χιλιομέτρων· εἰς τὰς 2 μ. μ. φθάνομεν εἰς ὕψος 700 μέτρων ἀφοῦ ἐρρίψαμεν 50 χιλιόγραμμα ἔρματος. Νέα ἐξόδευσις ἔρματος 100 χιλιόγραμμων μᾶς φέρει εἰς ὕψος 1400 μέτρων.

»Θυσιάζομεν ἀκόμη 100 χιλιογρ. ἔρματος καὶ

φθάνομεν τὴν 2 ὥρ. 23' εἰς ὕψος 2000 μέτρων· μετὰ παρέλευσιν ἐπτὰ λεπτῶν ρίπτομεν καὶ πάλιν 50 χιλιογρ. ἔρματος καὶ ἀνυψούμεθα πάραυτα εἰς ὕψος 2,400 μέτρων· ἀκόμη ρίπτομεν 100 χιλιογρ. ἔρματος καὶ φθάνομεν εἰς ὕψος 2,600 μέτρων.

»Τὸ θερμομέτρὸν μας δεικνύει 8 ὑπὲρ τὸ μηδὲν (+8°).

»Εἰς τὰς 3 μ. μ. ἀνυψούμεθα 3,500 μέτρα ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, εἰς τὰς 3 ὥρ. 6' φθάνομεν εἰς ὕψος 4,000 μέτρων, εἰς τὰς 3 ὥρ. 15' εἰς 4,450 μέτρων ὕψος.

»Ἀρχίζομεν νὰ λαμβάνομεν δόσιν ὀξυγόνου. Εἰς τὰς 3 ὥρ. 30' ρίπτομεν καὶ πάλιν 100 χιλιογρ. ἔρματος καὶ φθάνομεν εἰς 4,800 μέτρα. Ἐτερον ἀεροστάτον, τὸ τοῦ κ. Zuchmés,

αίφωρεται εις ύψος 500 μέτρων άνωθεν ήμῶν κάτωθεν. δὲ καὶ ὄπισθεν ήμῶν τρία ἀερόστατα βαινουσι τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου. Εἰς βάθος 700 μέτρων ἀφ' ήμῶν εὐρίσκειται τὸ τοῦ κόμητος Castillon, ὄπισθεν ἐξ αὐτοῦ τὸ ἀερόστατον «'Ορίζων» ἀνωψωθὲν ὑπὸ τοῦ κόμητος de La Vaulx.

Εἰς τὰς 3 ὥρ. 40' ρίπτομεν ἐκ νέου 100 χιλιογρ. ἔρματος καὶ μετ' ὀλίγον 50 χιλιογρ. καὶ ἰδοὺ φθάνομεν εἰς ὕψος 5,800 μέτρων. Μᾶς ὑπολείπονται ἤδη 16 σάκκοι ἔρματος ἤτοι 400 χιλιογρ. Ἀφ' ὅτου ἐφθάσαμεν εἰς ὕψος 5,600 μέτρων ἠρχίσασμεν νὰ ἀδιαθετώμεν. Οἱ σφιγμοὶ μας ἀριθμοῦσι 67 ἕως 84 σφίξεις καθ' ἕκαστον λεπτόν. Αἰσθανόμεθα πόνους εἰς τοὺς μὴνιγγας, τὰ πρόσωπά μας καθίστανται ὠχρότερα. Θέτομεν βεβρεγμένα μανδύλια ἐπὶ τῶν κροτάφων καὶ τῶν ὀφθαλμῶν· ἡ ὄρασίς μας θολοῦται ὀλίγον . . . Ἐκαστος ἐξ ήμῶν ἔχει τρεῖς σφαίρας ὀξυγόνου πλησίον του, ἔχομεν δὲ ρητῶς συμφωνήσει, ὅτι ἐὰν ὁ εἰς προσβλήθῃ ὑπὸ συγκοπῆς, ὁ ἕτερος θὰ ἀναλάβῃ τὴν κάθοδον.

Ἦραι 4 καὶ 10' εὐρισκόμεθα εἰς ὕψος 6,200 μέτρων καὶ μᾶς ὑπολείπονται εἰσέτι 11 σάκκοι.

(Ἐδῶ 2—3 σειραὶ τοῦ χειρογράφου εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀναγνωσθῶσι).

» Ἡ ἐργασία ἀποβαίνει δύσκολος. Δὲν δύναμαι πλέον νὰ γράψω καὶ λαμβάνω περισσοτέραν δόσιν ὀξυγόνου διὰ νὰ συνέλθω, Ὁ Ἰάκωβος Balsan ὑποφέρει καὶ ἀδύναται τῶρα νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸ πλοῖον μας. Τῷ εἶνε ἀδύνατον καὶ νὰ ὀμιλήσῃ καὶ νὰ κινήσῃ τὴν χεῖρα ὅπως πλησιάζῃ τὸ ὀξυγόνον εἰς τὸ στόμα· ἡ θέλησίς του δὲν ἐνεργεῖ πλέον. Σπεύδω καὶ τῷ προσφέρω γενναίαν δόσιν ὀξυγόνου. Μετὰ ἐν καὶ ἤμισυ λεπτόν ἴσταται ὄρθιος. Ἐντριβαί τινες εἰς τοὺς κροτάφους καὶ τὰς χεῖρας τὸν καθιστῶσιν ἐντελῶς ὑγιᾶ.

» Καὶ θὰ ἀνερχόμεθα ἀκόμη; Βεβαίωτατα, ἀλλὰ θὰ δοκιμάζωμεν μετὰ βραδύτητος καὶ μεγάλων προσφυλάξεων.»

— Ὅλιγα λεπτὰ κατόπιν ἐμοῦ ἠδιαθέτησεν ὁ Λουδοβίκος Godard. Ἐχων τὰ νῶτα ἐστηριγμένα ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῆς λέμβου ἀφῆκε τὸ σωληνάριον τοῦ ὀξυγόνου νὰ ἐκφύγῃ τῶν χειρῶν του καὶ δὲν δύναται πλέον νὰ τὸ ἀναλάβῃ. Ὑπο-

φέρει πολὺ καὶ εἰς αὐτὸν προσφέρω ἐσπυευσμένως τὰς ὑπηρεσίας μου.

(Ἐδῶ καὶ πάλιν στίχοι τινὲς διὰ τρεμούσης χειρὸς γεγραμμένοι εἰς τὰς σημειώσεις τῶν ἀεροναυτῶν οὐδὲως ἀναγινώσκονται.)

» Ἦραι 4 καὶ 18' — Εὐρισκόμεθα εἰς ὕψος 6,450 μέτρων. Ἡ ὠχρότης ἐκάστου ήμῶν ἐξηλείφθη, οἱ ὀφθαλμοὶ μας ἀνέλαβον ὀλίγην ζωηρότητα. Αἰσθανόμεθα ἑαυτοὺς εἰς καλλιτέραν κατάστασιν. Ἐκαστος ἔχει εἰς τὸ στόμα τὸν σωλήνα σφαίρας ὀξυγόνου, τὴν ὁποίαν κενουμένην πληροῦμεν ἐκ νέου ἐκ τοῦ κυλίνδρου.

» Ρίπτομεν ἀκόμη δύο σάκκους ἔρματος. Ὁ εἰς παρατηρεῖ συνεχῶς τὸν ἄλλον, τὸ δὲ σχοινίον τῆς δικλιεῖδος κρέμαται μεταξὺ ήμῶν.

» Ἦραι 4 καὶ 20' — Αἰωρούμεθα εἰς ὕψος 6,600 μέτρων. Τὸ ψῦχος εἶνε λίαν ἐπαισθητόν· ἡ θερμοκρασία δεικνύει 18—20 βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδέν. Πρὸ πολλοῦ ἔχομεν πάγον ἐπὶ τοῦ γενείου. Ρίπτομεν ἀκόμη δύο σάκκους.

» Ἦραι 4 καὶ 24' — Ὑψος 6,820 μέτρων.

» Ἦραι 4 καὶ 30' — Ὑψος 6,900 μέτρων.

» Ὑποφέρομεν πολὺ ἀμφοτέρω καὶ δὲν ὀμιλοῦμεν πλέον. Εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν ἄνοδον ἄνευ σοβαροῦ κινδύνου, καίτοι ἔχομεν ἀκόμη 250 χιλιογρ. ἔρματος τοῦ ὁποίου θὰ ἠδυνάμεθα ἴσως νὰ ρίψωμεν τὸ ἤμισυ. Ἄλλ' εἶνε λίαν ἐπικινδύνον καὶ αἱ δυνάμεις ἀμφοτέρων ἐξηνητλήθησαν τόσον, ὥστε ἡ δύναμις τοῦ ἐνός δὲν ἤρκει διὰ νὰ ὑψώσῃ τὸν σάκκον μέχρι τοῦ χείλους τῆς λέμβου καὶ ἐξ ἄλλου οἱ ὀφθαλμοὶ μας ἤρχισαν νὰ σκοτιζωνται. Εἶνε λοιπὸν προτιμότερον νὰ ἀρκεσθῶμεν ἕως ἐδῶ.

» Ἀρχίζομεν τὴν κάθοδον. Τὴν 4 ὥρ. 55' κατηλθομεν εἰς 4,500 μέτρα ἀπὸ τοῦ ἐδάφους. Τὰ πρόσωπά μας χρωματίζονται ἐλαφρῶς. Κρυώνομεν καὶ αἰσθανόμεθα πόνους εἰς τὰ ὦτα. Τὴν 5 ὥρ. 7' κατερχόμεθα εἰς 2,400 μέτρα ἀπὸ τοῦ ἐδάφους καὶ μετὰ παρέλευσιν 10 λεπτῶν **ἐγγίζομεν τὸ ἔδαφος** πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ δήμου Possey—Grigny τριάκοντα πέντε χιλιόμετρα ἀπὸ τοῦ Πύργου τῶν Thierry. Τὸ ἀερόστατον ἔχει ἤδη κενωθῆ, ἀλλ' ἡ κόπωσις ἦν αἰσθανόμεθα εἶνε μεγίστη. Τὴν 5ην ὥραν καὶ 40' τὸ ἀερόστατον «'Ορίζων» διήρξατο ἄνωθεν ήμῶν κατερχόμενον ὁλονὲν πρὸς τὸ ἔδαφος εἰς ἀπόστασιν δεκάδος χιλιομέτρων.»

Σ. Κ.

Εἰδοποιοῦμεν τοὺς κ. κ. συνδρομητὰς ὅτι λήξαντος τοῦ Α' ἔτους τῆς ἐκδόσεως τοῦ «Σπινθῆρος» διακόπτομεν αὐτὸν ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΣ. Παρακαλοῦμεν δὲ τοὺς εὐαρίθμους ἐξ αὐτῶν, οἵτινες δὲν κατέβαλον εἰσέτι τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν των, νὰ εὐαρεστηθῶσι νὰ μᾶς ἀποστείλωσιν αὐτὴν προσεχῶς.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ἐν ΧΑΝΙΟΙΣ—Ὁδὸς Νόελ

Πλουσία συλλογὴ ὑφασμάτων διαφόρων τιμῶν καὶ ποιότητων κεραισθεῖσα ἐκ τῶν καλλιτέρων τῆς Εὐρώπης ἐργοστασιῶν.

Στερεότης—Καλαισθησία—Εὐθηρία